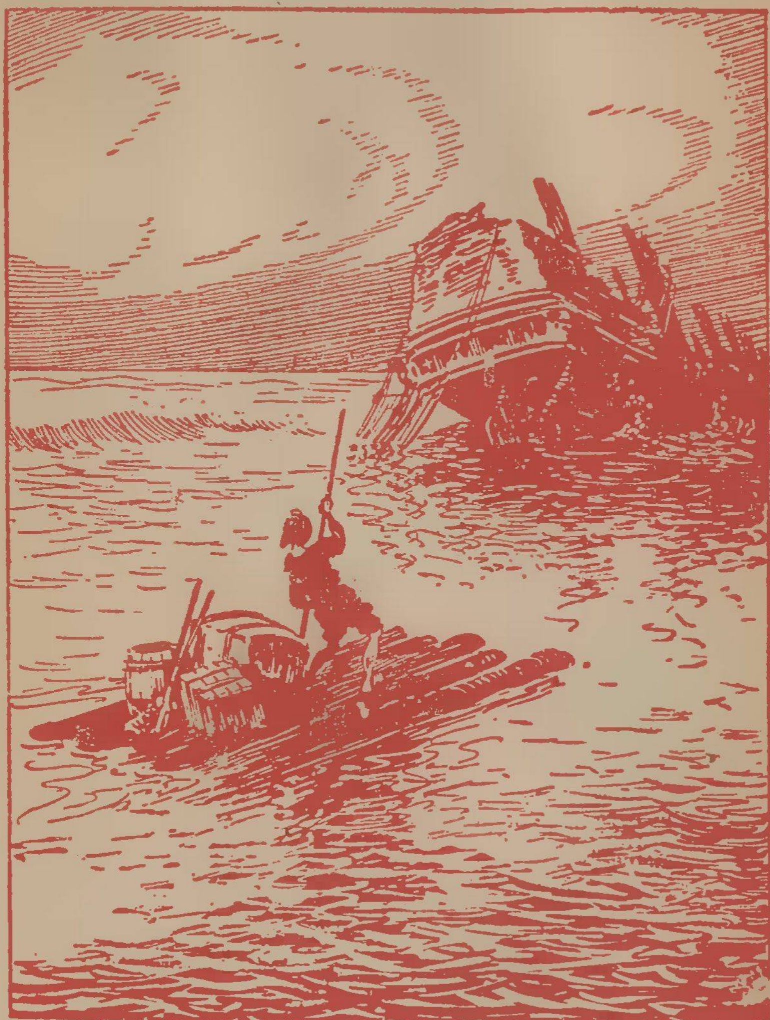

רוֹבִּינְסוֹן קְרוּזוֹ

הוצאת „מסדה" תל־אביב

הדפסה מיוחדת בשביל „המנחה"

דניאל דיפו

רובינסון קרוזו

חייו וקורותיו

תרגם מאנגלית

אָשֵׁר בַּרַש

הוצאת "מסדה" תל-אביב
הדפסה מיוחדת בשביל "המנחה"

המחבר וספרו

דניאל דיפו נולד בלונדון בשנת 1661. אביו האדוק ביקש להכשירו לכהונה, אך דניאל הצעיר היה לסוחר, כאביו. בדיפו עצמו היה, כראה, הרבה מחשק־הנדודים ואי־המנוחה המתוארים בכשרון כל־כך מזהיר ב„רובינסון קרוזו". חייו היו שלשלת ארוכה של נסיונות ותלאות: הוא לקח חלק במרידה אחת, ורק בדרך נס נמלט מן התליה. אחר כך התערב ברוב התלהבות במדנים הפוליטיים שבזמנו. פעם נידון לעמוד־הקלון על פרסמו כתב־פולמוס שנון, אך ההמון אשר אהבו והעריצו פיאר את העמוד בפרחים, וכן נהפך קלונו לכבוד; אולם לא ניצל מן הקנס שהוטל עליו וזה הכביד עליו עוד כמה שנים אחר כך. פעם אחרת הושם בכלא במשך שנתים. בהשתדלותו של אחד הלורדים הוצא לחפשי. אך לא הצליח לראות חיים בכל עלילותיו, אף כי שלח ידו בעסקים שונים, ואת אחרית ימיו המלאים מלחמה לצדק ולחופש בילה בשכול ובמסכנות, וימת במקום מולדתו בשנת 1731 והוא בן שבעים.

בכתביו הפוליטיים הרבים נתגלה דיפו כגבור אמיץ ודעתן, אשר לא ידע פשרה. בכל עת נשא קולו לצדק ולאמת ואת העול הכה בשוט עטו בלי משוא פנים. אך לכתביו אלה היה ערך רק לשעתם, הם מילאו את תפקידם ונשכחו מן העולם. לא כן כתבי־החזון שאינם תלויים בזמן, בהם קנה את עולמו בספרות; וביחוד נודעו לתהילה שנים אלה: „רשימות מן המגפה בשנת 1665", ו„קורות רובינסון קרוזו": והאחרון זכה לפרסום עולמי, שאין דוגמתו בספרות. ואמנם אין ערוך ליתרונות אשר לסיפור הבדים הזה: התיאור המפורט, הנכון והמדויק, ועמו הקסם הסיפורי המרתק, ספקותיה ומדוחיה של נפש האדם, ועמהם השלוה והבינה היתרה שחוננה בהן, התמימות והישרות, יעמהן הבנת העיקר וחוש המציאות הנפלא, כל אלה יעשו את הספר לגורם חינוכי ממדרגה ראשונה. וכה דבריו של רוסו בספרו „אמיל": „מאז נעשו לנו הספרים הכרח, אין לדעתי, כמסכת המצוינה הזאת לחינוך טבעי. זה יהיה הספר הראשון, אשר יוטל על אמיל שלי לקרוא; כל אוצר־ספריו יחזיק זמן רב את הספר הזה בלבד, אף גם יתפוש מקום חשוב עוד באחרית חינוכו. הוא יהיה המקור, וכל שיחותינו על מדע הטבע ישמשו לו רק פירוש והסבר. הוא יהיה לנו למורה דרך בהתרנו לבגרות המחשבה; וכל עוד טעמנו לא נשחת, קרוא נקרא בו בעונג".

המהדורה הראשונה ל„רובינסון קרוזו" הופיעה בשנת 1719, ומאז יצא הספר במאות הוצאות ותרגומים שונים בכל לשונות אירופה. גם בעברית אין הספר חדש כיום הזה. ראשונה עובד עפ"י הוצאה מעובדת בגרמנית, ואחרי־כן תורגם מגרמנית תרגום חפשי בלשון טובה ונעימה למדי ע"י יצחק רומש בשם „כור עוני", והוא שעשע את בני־נעורינו במשך דור שלם. גם תרגום מקוצר מאד עשוי בידי יהודה גרזובסקי יצא בהוצאת „עולם קטן"; אך עד עתה לא היה תרגום מלא מן המקור. התרגום הזה נעשה מתוך ההוצאה של וורד, לוק את קומפ.

תל־אביב, תר"פ.

למהדורה השניה:

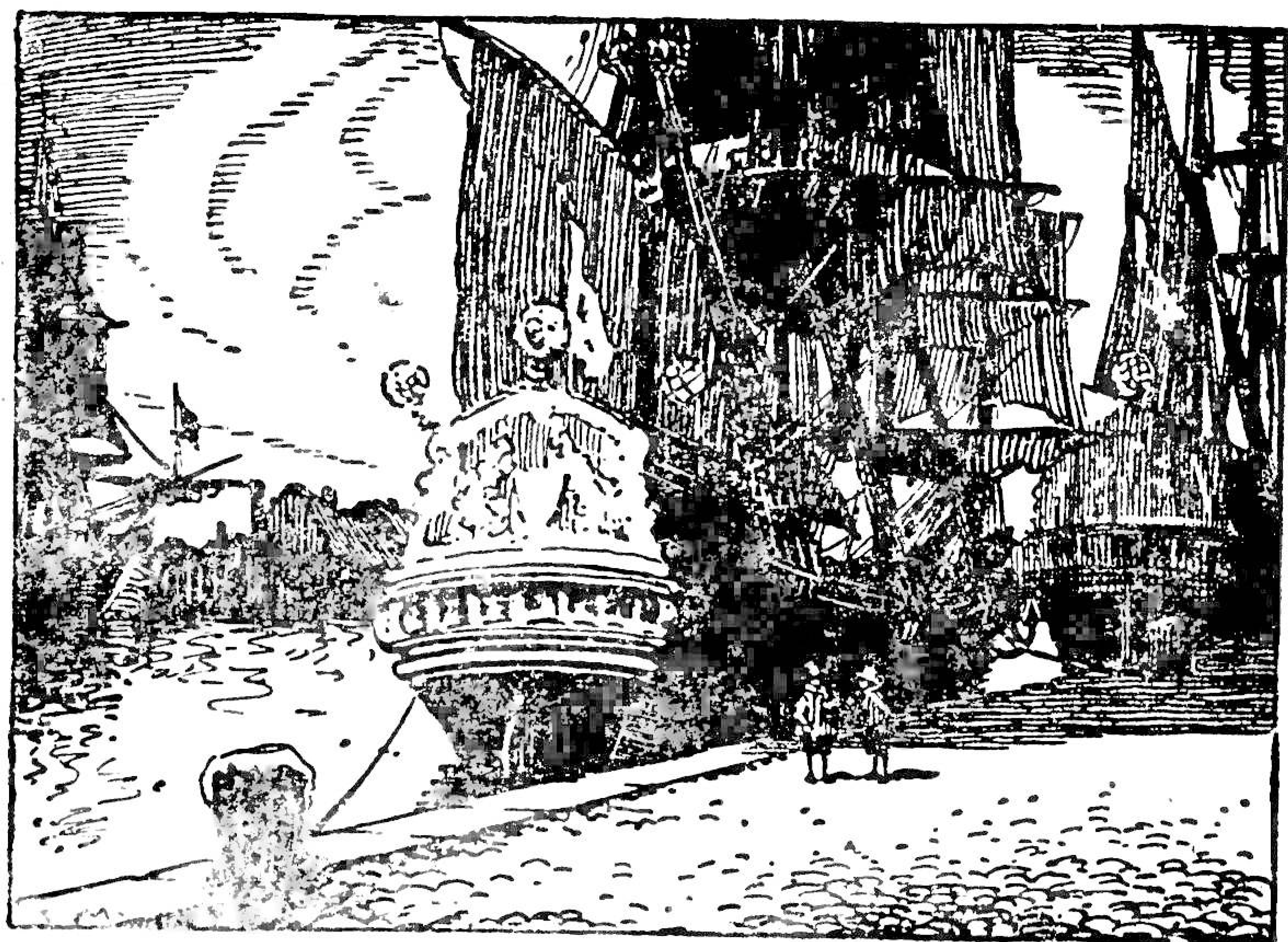
אחרי שהספר אזל מן השוק זה כמה שנים, נתעוררה הוצאת „מסדה" להוציאו במהדורה חדשה, מתוקנת ומשופרת.

עברתי על התרגום והכנסתי בו כמה תיקונים. הספר יוצא עתה מנוקד ומצויר ובתבנית גדולה, כפי שעלה במחשבה תחילה.

החלק השני, ההמשך אחרי עזוב רובינסון את האי, הושמט ממהדורה זו, שאינו אלא טפל לגבי עיקר ספר־המופת.

תל־אביב, תש"ג.

המתרגם

פרק ראשון

משפחת רובינסון וכו׳ — בריחתי מבית הורי

נולדתי בשנת 1632 בעיר יורק למשפחה טובה, אם כי לא מבני המקום, כי אבי היה נכרי אשר בא מברמן, ושמו קרויצנר; ואולם בראשונה התישב בהל, שם עשה הון במסחר, ובעזבו את עסקיו בא אחרי־כן לשבת ביורק. שם נשא את אמי מבית רובינסון, משפחה נודעה לשם במקום הזה, ולפי שני הצדדים נקראתי: רובינסון־קרויצנר. אך מפני סרוס המלים הרגיל באנגליה, יקרא לנו עתה, לא, כי נקרא לנו אנו ונכתוב את שמנו — קרוזו. וכן קראו לי חברי תמיד.

היו לי שני אחים גדולים ממני: האחד היה קצין־צבא בגדוד־רגלים אנגלי בפלנדריה, לפנים תחת פקדת הקולונל המפרסם לוקהרט, ויהרג ליד דיונקרק במלחמה עם הספרדים; מה היה גורלו של אחי השני לא נודע לי כל ימי, כמו שהורי לא ידעו מה היה גורלי אני.

בהיותי הבן השלישי במשפחה ולא גדלתי לכל מלאכה, נמלא ראשי בעודני רך בשנים כל מיני מחשבות נדודים. אבי, איש בא בימים, הקנה לי

מְנָה יָפָה שֶׁל יְדִיעוֹת, כְּכָל הָאֶפְשָׁר בְּחִנּוּךְ בַּיִת וּבְבֵית־סֵפֶר עִירוֹנִי, וַיִּעָדְנִי לְתוֹרַת הַמִּשְׁפָּטִים. וְאוּלָם אֲנִי אַחַת שָׁאַלְתִּי לִי — לְהַפְלִיג בַּיָּם. וַיְהִי הַדָּבָר לְמֹרַת רוּחַ אָבִי; אַךְ כָּל פְּקֻדּוֹת אָבִי, תַּחֲנוּנֵי אִמִּי וְשִׁדּוּלֶיהָ וְדִבְרֵי חֲבֵרַי הָיוּ לְלֹא תוֹעֶלֶת, כְּמוֹ יָצָא מִלִּפְנֵי הַטֶּבַע לְדַחֲפֵנִי אֶל סִיֵּי הַצַּעַר אֲשֶׁר מָנוּ לִי.

אָבִי, אִישׁ נָבוֹן וּמָתוּן, הִשְׁתַּדֵּל לַהֲשִׁיבֵנִי מִמַּחְשַׁבְתִּי בְּעֵצוֹת נִכְבָּדוֹת וּנְלֵחוֹת. וַיִּקְרָאֵנִי בְּאַחַד הַבְּקָרִים אֶל חַדְרוֹ, שֶׁהָיָה חָבוּשׁ בּוֹ מִפְּנֵי חֳלִי הַפּוֹדַגְרָה, וַיְדַבֵּר אֵלַי אֲרֻכּוֹת בְּעִנְיָן זֶה. הוּא שְׁאֵלַנִי מָה הֵם הַנִּמּוּקִים, זוּלַת הַנְּטִיָּה לִנְדוֹד, אֲשֶׁר יַמְרִיצוּנִי לַעֲזוֹב אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת מוֹלַדְתִּי; וּשְׁמִי הֵן יָצָא פֹּה לִתְהִלָּה, וַתְּהִי לִי תִּקְוָה לִרְכּוֹשׁ לִי בַּחֲרִיצוּת כַּפַּיִם עֹשֶׁר וְחַיִּים שֶׁל רְוָחָה וְתַעֲנוּגוֹת. הוּא אָמַר לִי: מִצַּד אֶחָד יֵשׁ אֲנָשִׁים אֲשֶׁר נוֹאֲשׁוּ מִפְּנֵי רֹעַ מַזָּלָם, וּמִצַּד שֵׁנִי אֲנָשִׁים שֶׁשָּׂחֲקָה לָהֶם הַשָּׁעָה, וּשְׁנֵיהֶם יוֹרְדִים בָּאֳנִיּוֹת לִקְרַאת מְאֹרָעוֹת, בְּשָׁאֳפָם, אֵלֶּה לְהִתְעַשֵּׁר בַּעֲסָקִים שׁוֹנִים, וְאֵלֶּה לַעֲשׂוֹת לָהֶם שֵׁם עוֹלָם בְּמַעֲשֵׂי־תֹקֶף אֲשֶׁר לֹא בְּדֶרֶךְ הָרְגִילָה. אַךְ לֹא כְמוֹהֶם כָּמוֹנִי: מַעֲשֵׂי אֵלֶּה נִשְׂגָּבִים מִמֶּנִּי וּמַעֲשֵׂי אֵלֶּה מִצְעָרִים מִמֶּנִּי. מַצָּבִי אֲנִי הוּא הַמַּצָּב הָאֶמְצָעִי, יִתָּכֵן לֵאמֹר, הַמַּצָּב הַטּוֹב שֶׁבַּחַיִּים הַמִּצְעָרִים. הוּא מָצָא בְּרֹב נִסְיוֹנוֹתָיו, כִּי זֶהוּ הַטּוֹב שֶׁבַּמַּצָּבִים, הַיָּפֶה מִכֹּל לְאֹשֶׁר הָאָדָם. אִישׁ אֲשֶׁר כָּזֶה אֵינֶנּוּ צָפוּי לֹא לְצָרוֹת וְלִתְלָאוֹת, לְעָמָל וּלְמַחְסוֹר, כַּמַּעֲמָד הֶעָמֵל שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם, וְאֵין לוֹ מִטֵּרוּף הַגַּאֲוָה, הַמּוֹתָרוֹת, הַכָּבוֹד וְהַתַּאֲוָה אֲשֶׁר לַמַּעֲמָד הָעֶלְיוֹן שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם. הוּא אָמַר לִי: טוֹב כִּי אָדוּן עַל הָאֹשֶׁר הַצָּפוּן בַּמַּצָּב הַזֶּה מִתּוֹךְ דָּבָר אֶחָד, כִּי זֶהוּ מַצַּב הַחַיִּים הַנִּכְסָף לְכָל בְּנֵי הָאָדָם. כַּמָּה מְלָכִים קוֹנְנוּ עַל הָרָעוֹת אֲשֶׁר בָּאוּם מֵהֱיוֹתָם נוֹלָדִים לִגְדוֹלוֹת וּנְצוּרוֹת, וַיְבַקְשׁוּ לִהְיוֹת בָּאֶמְצַע, בֵּין שְׁתֵּי הַקְּצָווֹת, בֵּין הַשְּׁפָלִים וְהָרָמִים. וְהֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם יָעִיד, כִּי רַק בָּזֶה הָאֹשֶׁר הָאֲמִתִּי, בְּהִתְפַּלְלוֹ: „רֵאשׁ וָעֹשֶׁר אַל תִּתֶּן לִי".

הוּא אָמַר לִי: אִם אָשִׂים לֵב וּמָצָאתִי, כִּי פִּגְעֵי הַחַיִּים נֶחְלְקוּ בֵּין הַמַּעֲמָד הָעֶלְיוֹן וְהַתַּחְתּוֹן שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם; וְאוּלָם הַמַּעֲמָד הָאֶמְצָעִי לָקַח הַמְּעַט בְּכָל הַתְּלָאוֹת, וְאֵינֶנּוּ צָפוּי לִתְמוּרוֹת רַבּוֹת כַּמַּעֲמָד הָרָם וְהַשָּׁפָל שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם. לֹא, הֵם אֵינָם נְתוּנִים לַחֲלָאִים וּלְמַדְוִים רָעִים, בְּגוּף וּבְנֶפֶשׁ, כְּמוֹ אֵלֶּה, אֲשֶׁר מִפְּנֵי חַיֵּיהֶם הַחַטָּאִים, הַמּוֹתָרוֹת וְהַבִּזְבּוּזִים מִצַּד אֶחָד, אוֹ מֵעֲבוֹדָה קָשָׁה, מַחְסוֹר וּמָזוֹן זָעוּם וְרָזֶה מִצַּד שֵׁנִי, יְבִיאוּ עַל עַצְמָם כָּל מִינֵי מַחֲלוֹת, וְהֵן תּוֹצָאוֹת טִבְעִיּוֹת מִדֶּרֶךְ חַיֵּיהֶם. הַמַּעֲמָד הָאֶמְצָעִי שֶׁל הַחַיִּים עָשׂוּי רַק לְצִדְקוֹת

וְלִשְׂמָחוֹת, כִּי שָׁלוֹם וְרֹב טוֹבָה יְלַווּ אֶת הָרְכוּשׁ הַבֵּינוֹנִי; כִּי הַהִסְתַּפְּקוּת, הָעֲנָוָה, הַשַּׁלְוָה, הַבְּרִיאוּת וְהַחֶבְרָה, בִּכְלָל כָּל מַנְעַמֵּי הַחַיִּים וְחֶמְדוֹת הַתַּעֲנוּגִים הֵמָּה הַבְּרָכוֹת הַכְּרוּכוֹת בַּמַּעֲמָד הָאֶמְצָעִי שֶׁל הַחַיִּים; כִּי בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת יַעַבְרוּ בְּנֵי הָאָדָם אֶת עוֹלָמָם בְּשׁוּבָה וָנַחַת וּמְנָחָמִים יִסְתַּלְּקוּ מִמֶּנּוּ; לֹא נְבוֹכוּ מֵרֹב יְגִיעַת יָדַיִם וָמֹחַ, לֹא נִמְכְּרוּ לְחַיֵּי עַבְדוּת לְמַעַן לֶחֶם חֻקָּם, וּמִקְרֵי בַּלָּהוֹת לֹא בָאוּ עֲלֵיהֶם לִגְזוֹל אֶת שְׁלוֹם נַפְשָׁם וְשַׁלְוַת בְּשָׂרָם, אֵשׁ הַחֵשֶׁק לֹא שְׂרָפָתַם וְתַאֲוַת סְתָרִים לְהַשִּׂ"ג נְצוּרוֹת לֹא אֲכָלָתַם, שְׁקֵטִים וּשְׁלֵוִים יַעַבְרוּ דַּרְכָּם בָּעוֹלָם, כְּעַל מֵי מְנוּחוֹת יִתְנַהֵלוּ, בְּמָצְּם אֶת צוּף הַחַיִּים וְאֶת מָרָתָם לֹא טָעֲמוּ, יָחוּשׁוּ כִּי אָשְׁרוּ, וּבְנִסָּיוֹן יוֹם־יוֹם יוֹסִיפוּ לָחוּשׁ וְלָדַעַת כִּי כֵן הוּא.

אַחֲרֵי־כֵן הִפְצִיר בִּי בְּחָזְקָה וּבְאַהֲבָה רַבָּה, כִּי לֹא אֶהְיֶה נַעַר לֹא־לֻמָּד וְלֹא אַשְׁלִיךְ אֶת עַצְמִי אֶל תּוֹךְ מְצוּקוֹת, אֲשֶׁר הַטֶּבַע וּמַעֲמַד הַחַיִּים בּוֹ נוֹלַדְתִּי חָפְצוּ, כַּנִּרְאֶה, לִמְנוֹעַ מִמֶּנִּי; כִּי אֵין אֲנִי נִצְרָךְ לְבַקֵּשׁ אֶת לַחְמִי, כִּי הוּא יִשְׁתַּדֵּל וְיִיגַע לְהַכְנִיסֵנִי עַל נְקַלָּה אֶל מַעֲמַד הַחַיִּים, אֲשֶׁר זֶה עַתָּה הִמְלִיץ עָלָיו בְּפָנַי. וְאִם בְּכָל זֹאת אֵינֶנִּי שָׂמֵחַ בְּחֶלְקִי וּמְאֻשָּׁר בַּחַיִּים, רַק יַד מַזָּלִי אוֹ מִשּׁוּגָתִי בַּדָּבָר; כִּי אֵין לוֹ עוֹד מַה לְּהוֹסִיף עַל דְּבָרָיו, אַחֲרֵי שֶׁמִּלֵּא בְּדֶרֶךְ זֶה אֶת חוֹבָתוֹ וְהִזְהִירַנִי מִמַּעֲשִׂים, אֲשֶׁר בָּרוּר לוֹ, כִּי יִהְיוּ רַק לְהַוָּתִי. בְּמִלָּה אַחַת, הוּא נָכוֹן לַעֲשׂוֹת לִי כָּל הַטּוֹבוֹת, אִם רַק אֶתְרַצֶּה לְהִשָּׁאֵר וּלְהֵאָחֵז בְּבֵית כַּעֲצָתוֹ. הוּא אָמַר לִי, כִּי אֶקַּח לִי לְמָשָׁל אֶת אָחִי הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר אָץ אֶל הַצָּבָא וַיֵּהָרֵג בְּמִלְחֶמֶת אַרְצוֹת־הַשְּׁפֵלָה; כִּי אִם אַסְכִּיל לַעֲשׂוֹת וְאֶבְחַר בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר חָפַצְתִּי, לֹא תְּבוֹאֵנִי בִּרְכַּת ה׳, וּבְרְבוֹת הַיָּמִים אֶנָּחֵם כִּי לֹא שָׁמַעְתִּי לַעֲצָתוֹ, אַךְ לֹא יִמָּצֵא אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲמוֹד לִי בִּשְׁעַת דָּחְקִי.

רָאִיתִי כִּי הַדְּמָעוֹת זָרְמוּ עַל לְחָיָיו בְּשֶׁפַע, בְּיִחוּד מִדֵּי דַבְּרוֹ בְּאָחִי שֶׁנֶּהֱרַג; וּבְאָמְרוֹ לִי, כִּי בִּרְבוֹת הַיָּמִים אֶנָּחֵם וְאִישׁ לֹא יוֹשִׁיעֵנִי, הָיָה כֹּה נִרְגָּשׁ, אֲשֶׁר הִפְסִיק אֶת הַשִּׂיחָה וַיֹּאמֶר לִי: לִבּוֹ מָלֵא עַל כָּל גְּדוֹתָיו וְאֵין עוֹד מִלָּה בִּלְשׁוֹנוֹ.

הַשִּׂיחָה הַזֹּאת נָגְעָה עַד לִבִּי, כִּי אֵיכָה יָכֹל לִהְיוֹת אַחֶרֶת? וָאֶגְמוֹר בְּלִבִּי אֲשֶׁר לֹא אַפְלִיג לָעוֹלָם, וְנִשְׁאַרְתִּי בְּבַיִת כְּחֵפֶץ אָבִי. אַךְ, אֲהָהּ! לֹא עָבְרוּ יָמִים מְעַטִּים וְהַכֹּל נָגוֹז. בִּקְצָרָה, לְמַעַן הִמָּנַע מֵהַפְצָרוֹתָיו הַבָּאוֹת שֶׁל אָבִי, הֶחְלַטְתִּי כַּעֲבוֹר שָׁבוּעוֹת מִסְפָּר לִבְרוֹחַ מִפָּנָיו. וְאוּלָם לֹא עָשִׂיתִי אֶת מַעֲשַׂי בְּחִפָּזוֹן כִּדְבַר הַחְלָטָתִי הָרִאשׁוֹנָה, כִּי אִם לָקַחְתִּי אֶת אִמִּי, בְּיוֹם אֲשֶׁר

חֲשַׁבְתִּיהָ רַבָּה מִבְּיֹתֵר תְּמִימִים, וְאֲסַפֵּר לָהּ, כִּי הֶגְיוֹנוֹתַי נְתוּנִים תָּמִיד לְחֵפֶץ אֶחָד: לִרְאוֹת אֶת הָעוֹלָם; כִּי מִיָּמַי לֹא הָיְתָה הַחְלָטָתִי כֹּה חֲזָקָה לַעֲשׂוֹת דָּבָר, וְכִי אָבִי יֵיטִיב לַעֲשׂוֹת בְּתִתּוֹ לִי אֶת הַסְכָּמָתוֹ מֵאֲשֶׁר יַאַלְצֵנִי לָלֶכֶת בִּלְעָדֶיהָ, כִּי מָלְאוּ לִי זֶה עַתָּה שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וּבְגִיל זֶה לֹא יִתָּכֵן עוֹד, כִּי אֵלֵךְ לִלְמוֹד מְלָאכָה, אוֹ לִהְיוֹת לַבְלָר אֵצֶל אֶחָד מֵעוֹרְכֵי הַדִּינִים, וּבָטוּחַ אֲנִי כִּי אִם גַּם אֶעֱשֶׂה כַּדָּבָר הַזֶּה לֹא אֲכַלֶּה אֶת חֹק עֲבוֹדָתִי, וּבָרַחְתִּי מִבֵּית אֲדוֹנִי בְּטֶרֶם תֹּם הַמּוֹעֵד לָרֶדֶת בָּאֳנִיָּה; וְאִם טוֹב בְּעֵינֶיהָ, תְּנַסֶּה נָא דַּבֵּר אֶל אָבִי, כִּי יְחָנֵּנִי לִנְסוֹעַ בָּאֳנִיָּה נְסִיעָה אַחַת, וְהָיָה אִם אָשׁוּב וְלֹא אֶמְצָא חֵפֶץ בַּדָּבָר, לֹא אוֹסִיף לַעֲשׂוֹתוֹ עוֹד, וְהַבְטֵחַ אַבְטִיחַ לְמַלְאוֹת בְּמִשְׁנֶה חֲרִיצוּת אֶת עִתִּי אֲשֶׁר בִּלִּיתִי לַהֶבֶל.

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עוֹרְרוּ אֶת כַּעַס אִמִּי: הִיא אָמְרָה, כִּי יָדֹעַ תֵּדַע אֲשֶׁר לְלֹא תוֹעֶלֶת יִהְיֶה לְהָבִיא לִפְנֵי אָבִי דָּבָר כָּזֶה; כִּי בְּדַעְתּוֹ הֵיטֵב מָה הִיא טוֹבָתִי, לֹא יִתֵּן אֶת הַסְכָּמָתוֹ לְדָבָר הֶעָלוּל לְהָמִיט עָלַי אָסוֹן, וְרַק הִתְפַּלֵּא תִתְפַּלֵּא אֵיכָה זֶה יָכֹל לַעֲלוֹת עַל דַּעְתִּי דָּבָר כָּזֶה, אַחֲרֵי הַשִּׂיחָה אֲשֶׁר הָיְתָה בֵּינִי וּבֵין אָבִי וַאֲשֶׁר בָּהּ הִשְׁתַּמֵּשׁ אָבִי, לְפִי יְדִיעָתָהּ, בְּמִבְטָאִים כֹּה רַכִּים וּמְלֵאִים אַהֲבָה; כִּי הִיא, אִם יִקְרֵנִי אָסוֹן, יָדֶיהָ תִּהְיֶינָה נְקִיּוֹת, וְלֹא אֹמַר: אִמִּי הִסְכִּימָה בְּעוֹד אָבִי מִתְנַגֵּד.

וְאַף כִּי מֵאֲנָה אִמִּי לְהָבִיא אֶת הַדָּבָר לִפְנֵי אָבִי, הִנֵּה כְּפִי שֶׁנּוֹדַע לִי אַחֲרֵי־כֵן, מָסְרָה לוֹ אֶת כָּל שִׂיחָתֵנוּ, וְאָבִי, אַחֲרֵי שָׁמְעוֹ אֶת דְּבָרֶיהָ בִּתְשׂוּמֶת לֵב רַבָּה, אָמַר לָהּ בַּאֲנָחָה: „נַעַר זֶה יָכוֹל הָיָה לִהְיוֹת מְאֻשָּׁר, לוּ אָבָה לְהִשָּׁאֵר בַּבַּיִת, וְעַתָּה בְּרִדְתּוֹ בָּאֳנִיָּה יִהְיֶה לְמִסְכֵּן אֻמְלָל, אֲשֶׁר לְפָנָיו לֹא הָיָה אֻמְלָל כָּמוֹהוּ; לֹא אוּכַל לָתֵת אֶת הַסְכָּמָתִי לָזֶה".

כִּמְעַט שָׁנָה עָבְרָה עַד שֶׁהוֹצֵאתִי אֶת מַחְשְׁבוֹתַי לִפְעֻלּוֹת. וְכָל הַזְּמַן הַהוּא הָיִיתִי חֵרֵשׁ לְכָל הָעֵצוֹת בִּדְבַר עֲסָקִים, וּלְעִתִּים קְרוֹבוֹת רַבְתִּי עִם אָבִי וְאִמִּי, עַל כִּי נִגְמְרוּ בְּלִבָּם לְהִתְנַגֵּד לַדָּבָר, אֲשֶׁר לִבִּי מְשָׁכַנִי אֵלָיו בְּחָזְקָה. וּבִהְיוֹתִי בְּאַחַד הַיָּמִים בְּהַל, בְּמִקְרֶה וּבְלִי כָּל מַחֲשָׁבָה לִבְרוֹחַ בָּעֵת הַהִיא, הָלַךְ אֶחָד מֵחֲבֵרַי בָּאֳנִיַּת אָבִיו לוֹנְדוֹנָה, וַיִּפְצַר בִּי לָלֶכֶת עִמּוֹ, וַיְפַתֵּנִי כְּדֶרֶךְ יוֹרְדֵי הַיָּם, כִּי הַנְּסִיעָה לֹא תַעֲלֶה לִי בִּפְרוּטָה; אָז לֹא שָׁאַלְתִּי עוֹד בַּעֲצַת הוֹרַי וְלֹא דָּאַגְתִּי גַּם לְהוֹדִיעַ לָהֶם דָּבָר עַל־אוֹדוֹת נְסִיעָתִי, לֹא שָׁאַלְתִּי בְּרָכָה לֹא מֵאֵת אֱלֹהִים וְלֹא מֵאֵת אָבִי, וְלֹא שַׂמְתִּי לֵב לַתְּנָאִים וְלַתּוֹצָאוֹת; וְהָאֱלֹהִים יוֹדֵעַ כִּי רָעָה הָיְתָה הַשָּׁעָה.

פֶּרֶק שֵׁנִי

הַמְּאֹרָעוֹת הָרִאשׁוֹנִים בַּיָּם — נִסָּיוֹן בְּחַיֵּי אֳנִיָּה — נְסִיעָה לְגִינֵיאָה

בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ סֶפְּטֶמְבֶּר, שְׁנַת 1651, הִפְלַגְתִּי בָּאֳנִיָּה הַהוֹלֶכֶת לוֹנְדוֹנָה. אֲדַמֶּה כִּי מֵעוֹלָם לֹא הָיָה נוֹסֵעַ צָעִיר, אֲשֶׁר הִקְדִּים וְהִרְבָּה לְהִתְנַסּוֹת נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים מִמֶּנִּי. עוֹד לֹא יָצְאָה הָאֳנִיָּה מִמִּפְרַץ הַמַּבָּר, וְהָרוּחַ הֵחֵלָּה לְנַשֵּׁב וְהַגַּלִּים עוֹלִים עַד לְהַבְהִיל, וֶהֱיוֹת כִּי מֵעוֹדִי לֹא נָסַעְתִּי בַּיָּם, נֶחֱלַשְׁתִּי מְהֵרָה בְּגוּפִי וְנָבוֹכוֹתִי בְּרוּחִי, וָאָחֵל לָתֵת חֶשְׁבּוֹן לְנַפְשִׁי מִכָּל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי, וָאַצְדִּיק עָלַי אֶת מִשְׁפַּט אֱלֹהִים, כִּי בְּרִשְׁעָתִי עָזַבְתִּי אֶת בֵּית אָבִי. כָּל הָעֵצוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁל הוֹרַי, דִּמְעוֹת אָבִי וְתַחֲנוּנֵי אִמִּי קָמוּ חַיִּים בְּרוּחִי, וְכִלְיוֹתַי, אֲשֶׁר עוֹד לֹא קָשׁוּ בִּתְלָאוֹת הַחַיִּים, יִסְּרוּנִי קָשֶׁה, כִּי בַּזּוֹתִי לְעֵצָה וְלֹא שָׁמַרְתִּי חוֹבָתִי.

כָּל זֶה בְּעוֹד הַסְּעָרָה הָלְכָה הָלוֹךְ וְגָבֹר, וְהַיָּם, אֲשֶׁר לֹא הָיִיתִי עָלָיו מֵעוֹדִי, גָּאָה מְאֹד, אַף כִּי לֹא דָמָה בִּמְעַט לַאֲשֶׁר רָאִיתִי פְּעָמִים רַבּוֹת אַחֲרֵי־כֵן, לֹא, גַּם לַאֲשֶׁר רָאִיתִי בְּעוֹד יָמִים מִסְפָּר; אַךְ גַּם כִּרְאֵהוּ זֶה הָיָה דַיּוֹ לִבְעוֹל עָלַי, הַמַּלָּח הַצָּעִיר, אֲשֶׁר לֹא נִסֵּיתִי בְּכָמוֹהוּ אֵלֶּה מִיָּמַי. דִּמִּיתִי כִּי כָּל נַחְשׁוֹל הַקָּם עָלֵינוּ יִבְלָעֵנוּ חַיִּים, וּבִצְנוֹחַ הָאֳנִיָּה פַּעַם בְּפַעַם אֶל עֵמֶק אוֹ אֶל שׁוּחַת יָם, אָמַרְתִּי לֹא נַעֲלֶה עוֹד מִשָּׁם. וּבִמְבוּכַת רוּחִי זֹאת נָדַרְתִּי כַּמָּה נְדָרִים וָאַחְלִיט כַּמָּה הַחְלָטוֹת, כִּי אִם יִיטַב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי חַי מִנְּסִיעָה זֹאת, וְהָיָה בִּדְרוֹךְ כַּף־רַגְלִי עַל הַיַּבָּשָׁה, וְהָלַכְתִּי חִישׁ לְבֵית אָבִי וְלֹא אָשׁוּב עוֹד לָאֳנִיָּה כָּל יְמֵי חַיַּי, כִּי מֵעַתָּה אֶקַּח עֵצָה מִפִּיו וְלֹא אוֹסִיף לִבְרוֹחַ וּלְהִתְנַפֵּל אֶל מְצוּקוֹת כָּאֵלוּ. עַתָּה רָאִיתִי אֶת שֵׂכֶל מִלָּיו עַל הַמַּעֲמָד הָאֶמְצָעִי שֶׁל הַחַיִּים; מַה נּוֹחִים וּמְרֻוָּחִים הָיוּ חַיָּיו כָּל יָמָיו, מֵעוֹדוֹ לֹא הָיָה נָתוּן לִסְעָרוֹת בְּלֶב יָם וְלִתְלָאוֹת עַל שְׂפָתוֹ; וָאֶגְמוֹר בְּלִבִּי לָשׁוּב לְבֵית אָבִי כְּבֵן סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֲמִתִּי.

מַחְשָׁבוֹת בִּינָה נְכוֹחוֹת אֵלּוּ מִלְּאוּ אֶת מֹחִי כָּל עֵת הֱיוֹת הַסְּעָרָה וְעוֹד זְמַן־מָה אַחֲרֶיהָ; וְאוּלָם לְמָחֳרַת הַיּוֹם, כְּשָׁךְ הָרוּחַ וְהַיָּם שָׁקֵט, הִסְכַּנְתִּי מְעַט עִם מַצָּבִי, אַף כִּי הָיִיתִי עוֹד סַר בַּיּוֹם הַהוּא מִמַּחֲלַת־הַיָּם אֲשֶׁר טֶרֶם הִרְפְּתָה מִמֶּנִּי, אַךְ לִפְנוֹת עֶרֶב טָהַר הָאֲוִיר, הָרוּחַ שָׁכְכָה וַיָּבֹא עֶרֶב וּקְסָמָיו עִמּוֹ;

הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה זַכָּה מִכָּל עָב, וְכֵן גַּם זָרְחָה לְמָחֳרַת הַבֹּקֶר, וּבְנָשַׁב רַק רוּחַ קַלָּה, אוֹ בַּחֲדוֹל הָרוּחַ כָּלִיל, הַיָּם הִרְגִּיעַ וְהַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת עַל פָּנָיו, וְאֲדַמֶּה כִּי לֹא רָאִיתִי מֵעוֹדִי מַרְאֶה יָפֶה כַּמַּרְאֶה הַזֶּה.

יָשַׁנְתִּי הֵיטֵב בַּלַּיְלָה וּמַחֲלָתִי עָבְרָה כְּלֹא הָיְתָה, וָאֶהְיֶה עַלִּיז מְאֹד, וָאֶתְבּוֹנֵן בִּתְמָהוֹן בַּיָּם, אֲשֶׁר רַק אֶתְמוֹל הָיָה זֹעֵף וְאָיֹם, וְעַד מְהֵרָה שִׁנָּה אֶת טַעְמוֹ וַיְהִי כֹּה שָׁקֵט וְנָעִים.

וְעַתָּה, לְמַעַן לֹא אֶעֱמוֹד בְּהַחְלָטוֹתַי הַטּוֹבוֹת, בָּא אֵלַי חֲבֵרִי אֲשֶׁר פִּתַּנִי לַנְּסִיעָה הַזֹּאת, וּבְטָפְחוֹ בְּכַפּוֹ עַל כְּתֵפִי אָמַר לִי: „אִם כֵּן, בּוֹב! מַה שְּׁלוֹמְךָ עַתָּה? בָּטוּחַ אֲנִי כִּי פָּחַדְתָּ, — הַאֵין זֹאת? — בַּלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן, כַּאֲשֶׁר נָשְׁבָה מְלֹא־כַף רוּחַ". — „אַתָּה אוֹמֵר מְלֹא־כַף?" אָמַרְתִּי, „וַהֲלֹא זֶה הָיָה סַעַר נוֹרָא". — „סַעַר, טִפֵּשׁ!" עָנָה, „הֲלָזֶה תִּקְרָא סָעַר? בֶּאֱמֶת לֹא הָיָה זֶה מְאוּמָה. יִתֵּן לָנוּ רַק אֳנִיָּה טוֹבָה וּמֶרְחַב יָם וְלֹא נָשִׂים לֵב לְמַשַּׁב רוּחַ כָּזֶה. כֵּן, אַתָּה עוֹדְךָ „מֶלַח בְּמַיִם מְתוּקִים", בּוֹב. בּוֹאָה, נָרִיק סֵפֶל פּוּנְשׁ וְנִשְׁכָּחֵנוּ כָּל זֶה. רְאֵה, מַה נֶּחְמָד וְנָעִים הָאֲוִיר עַתָּה!" בִּקְצָרָה, הָלַכְנוּ בְּדֶרֶךְ כָּל הַמַּלָּחִים; הַפּוּנְשׁ הוּכַן, וָאֵשְׁתְּ מִמֶּנּוּ עַד כִּי הָיִיתִי שִׁכּוֹר; וּבְלֵיל־חֲטָאִים אֶחָד שֶׁטִּפַּשְׁתִּי, מָחִיתִי אֶת כָּל חֶרְטָתִי, אֶת מַחְשְׁבוֹתַי עַל הַנְהָגָתִי לְשֶׁעָבַר וְאֶת הַחְלָטוֹתַי הַיָּפוֹת לֶעָתִיד. בִּקְצָרָה, כַּאֲשֶׁר שָׁב הַיָּם לִמְנוּחָתוֹ וּבְשֹׁךְ הָרוּחַ שָׁכְכוּ וְשָׁקְטוּ פָּנָיו, כֵּן עָבַר סַעַר מַחְשְׁבוֹתַי, וּפַחַד דַּאֲגוֹתַי פֶּן יִשְׁטְפֵנִי הַיָּם נִשְׁכַּח מִלִּבִּי, וְזֶרֶם מַאֲוַיֵּי הַקּוֹדְמִים שָׁב לִזְרוֹם בְּקִרְבִּי, וַיִּמָּחוּ מִלִּבִּי כָּל הַנְּדָרִים וְהַהַבְטָחוֹת, אֲשֶׁר נָדַרְתִּי וְהִבְטַחְתִּי בַּצַּר לִי.

בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לְהַפְלִיגֵנוּ בַּיָּם בָּאנוּ אֶל „נְתִיבוֹת יַרְמוּת". הָרוּחַ נָשְׁבָה נֶגְדֵּנוּ וְהָאֲוִיר שָׁקֵט, וְלָכֵן הָיְתָה הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ מֵעֵת הַסְּעָרָה מְעַטָּה. פֹּה נֶאֱלַצְנוּ לַעֲגוֹן וּפֹה חָנִינוּ כִּשְׁמֹנָה יָמִים, וְהָרוּחַ מִתְנַגֶּדֶת לָנוּ מִדְּרוֹמִית־מַעֲרָבִית. וּבִזְמַן הַהוּא בָּאוּ הֲמוֹן אֳנִיּוֹת מִנְּיוּקַסֶל לִנְתִיבוֹת אֵלּוּ, אֲשֶׁר הָיוּ מֵעֵין חוֹף לָאֳנִיּוֹת, שֶׁחִכּוּ לָרוּחַ לְמַעַן בּוֹא אֶל נְהַר הַתֶּמְזָה. וְאוּלָם אֲנַחְנוּ לֹא אָמַרְנוּ לְחַכּוֹת זְמַן רַב כָּזֶה, וְהָיִינוּ יוֹרְדִים אֶל הַנָּהָר, לוּלֵא נָשְׁבָה הָרוּחַ בְּחָזְקָה. וְאַחֲרֵי חֲנוֹתֵנוּ אַרְבָּעָה אוֹ חֲמִשָּׁה יָמִים גָּבְרָה הָרוּחַ עַד מְאֹד, אַךְ הֱיוֹת כִּי הַנְּתִיבוֹת נֶחְשְׁבוּ בְּטוּחוֹת כְּנָמָל, עָגְנוּ אֵיתָן וְחַבְלֵינוּ אַמִּיצִים, רָחֲקָה כָּל דְּאָגָה מִלֵּב אֲנָשֵׁינוּ, וַיְבַלּוּ אֶת זְמַנָּם, רְחוֹקִים מִכָּל חֲשַׁשׁ סַכָּנָה, בְּשִׂמְחַת וּבְטוּב־לֵב, כַּנָּהוּג עַל פְּנֵי הַיָּם. אַךְ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי בַּבֹּקֶר גָּבְרָה הָרוּחַ, וַתִּהְיֶינָה

יָדֵינוּ מְלֵאוֹת עֲבוֹדָה לְהוֹרִיד אֶת הַתֹּרֶן הַתִּיכוֹן, וּלְהָבִיא הַכֹּל פַּסַּת דְּלָתַיִם וּבְרִים, לְמַעַן יֵקַל לָאֳנִיָּה לַחֲנוֹת כְּכָל הָאֶפְשָׁר. בַּצָּהֳרַיִם גָּאָה הַיָּם מְאֹד, וָאֳנִיָּתֵנוּ טָבְלָה אֶת אַפָּהּ בַּיָּם, וּמִשְׁבָּרִים אֲחָדִים עָלוּ עָלֶיהָ, וּפַעַם אוֹ פַּעֲמַיִם חָשַׁבְנוּ כִּי עָגְנֵנוּ נִזָּק. אָז צִוָּה קַבַּרְנִיטֵנוּ לְהוֹרִיד אֶת עֹגֶן־הַהַצָּלָה; וּבְכֵן חָנִינוּ וּשְׁנֵי עֳגָנִים לְפָנֵינוּ, וְאֶת הַחֲבָלִים רִפִּינוּ לְיֶתֶר בִּטָּחוֹן.

הַפַּעַם הָיְתָה הַסְּעָרָה אֲיֻמָּה בֶּאֱמֶת; וְעַתָּה הַחִלּוֹתִי לִרְאוֹת מָגוֹר וְחַלְחָלָה בִּפְנֵי הַמַּלָּחִים עַצְמָם. הַקַּבַּרְנִיט הָיָה עֵר וְזָרִיז בִּפְעֻלּוֹתָיו לִשְׁמוֹר עַל הָאֳנִיָּה, אַךְ בְּעָבְרוֹ עַל יָדִי לָצֵאת וְלָבוֹא בְּתָאוֹ, שָׁמַעְתִּי בְּדַבְּרוֹ אֶל נַפְשׁוֹ בְּלַחַשׁ: „אֵלִי, הֱיֵה בְּעֶזְרֵנוּ; כֻּלָּנוּ נֹאבַד, כֻּלָּנוּ נָמוּת״, וְכַדּוֹמֶה.

הַסְּעָרָה הָיְתָה כֹּה חֲזָקָה, עַד כִּי רָאִיתִי אֶת אֲשֶׁר לֹא יֵרָאֶה לְעִתִּים קְרוֹבוֹת: הַקַּבַּרְנִיט, הַשַּׁיָּט וַאֲחֵרִים, רַכֵּי־לֵב מִיֶּתֶר הַנּוֹסְעִים, מִתְמוֹגְגִים בִּתְפִלָּתָם וּמְחַכִּים בְּכָל רֶגַע לְרֶדֶת הָאֳנִיָּה מְצוּלוֹת. בַּחֲצִי הַלַּיְלָה, נוֹסָף עַל כָּל צָרוֹתֵינוּ, קָרָא אַחַד הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר יָרַד לִרְאוֹת: „נִבְעָה פֶּרֶץ בָּאֳנִיָּה!״ וְאִישׁ אַחֵר קָרָא: „הַמַּיִם מְכַסִּים אֶת תַּחְתִּית הָאֳנִיָּה בְּגֹבַהּ שָׁלֹשׁ אַמּוֹת״. אָז נִקְרְאוּ כָּל הַיָּדַיִם אֶל הַמַּשְׁאֵבָה.

לְשֵׁמַע הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּלְבַד נִדְמָה לִי כִּי לִבִּי מֵת בְּקִרְבִּי, וָאֶפֹּל אֲחוֹרַנִּית עַל דֹּפֶן מִטָּתִי, אֲשֶׁר יָשַׁבְתִּי עָלֶיהָ בְּתָא. אֲבָל הָאֲנָשִׁים הֱרִימוּנִי וַיֹּאמְרוּ כִּי גַּם אֲנִי, אֲשֶׁר לֹא הִסְכַּנְתִּי מֵעוֹדִי לְכָל עֲבוֹדָה, מְסֻגָּל לִשְׁאֹב כַּאֲחֵרִים. כְּשָׁמְעִי זֹאת קַמְתִּי, וָאֵלֵךְ אֶל הַמַּשְׁאֵבָה וָאֶעֱבֹד בְּכָל כֹּחִי. בֵּינְתַיִם רָאָה הַקַּבַּרְנִיט סְפִינוֹת־פֶּחָמִים קַלּוֹת אֲחָדוֹת, אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ לְהִמָּלֵט כִּפְנֵי הַסְּעָרָה וַתִּכְרַחְנָה לְהַחֲלִיק וּלְהַרְחִיק בַּיָּם מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת לָגֶשֶׁת אֵלֵינוּ. וַיְצַו לִירוֹת לְאוֹת צָרָה. אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי אֶת פֵּשֶׁר הַקּוֹל וָאֶבָּהֵל מְאֹד, וָאֹמַר כִּי הָאֳנִיָּה נִשְׁבְּרָה, אוֹ כִּי קָרָה דָּבָר אָיֹם אַחֵר. בִּקְצָרָה, מֵרֹב פַּחַד נָפַלְתִּי מִתְעַלֵּף. וֶהֱיוֹת כִּי הַפַּעַם נִטַּל עַל כָּל אִישׁ וְאִישׁ לִדְאֹג לְחַיָּיו, לֹא שָׂם אִישׁ לֵב אֵלַי וְאֶל אֲשֶׁר הִתְעַלַּפְתִּי, וַיָּבֹא אַחֵר תַּחְתַּי אֶל הַמַּשְׁאֵבָה, וּבְדָחֲפוֹ אוֹתִי בְּרַגְלוֹ הַצִּדָּה, הִנִּיחַנִי שׁוֹכֵב עַל מְקוֹמִי, בְּחָשְׁבוֹ כִּי מַתִּי. וַתַּעֲבֹר שָׁעָה אֲרֻכָּה עַד כִּי שָׁבָה אֵלַי רוּחִי.

הוֹסַפְנוּ לַעֲבוֹד, אַךְ הַמַּיִם בְּתַחְתִּית הָאֳנִיָּה גָּאוּ, וְנִרְאָה הָיָה כִּי הָאֳנִיָּה נוֹטָה לִצְלוֹל; וְאַף כִּי הֵחֵלָּה הַסְּעָרָה לִרְפּוֹת מְעַט, אַךְ בִּהְיוֹת הַדָּבָר מִן הַנִּמְנָע כִּי הָאֳנִיָּה תּוּכַל לַעֲשׂוֹת דַּרְכָּהּ עַד הַגִּיעֵנוּ לְאַחַד הַנְּמֵלִים — הוֹסִיף קַבַּרְנִיטֵנוּ

לירות לְעֶזְרָה. וָאֳנִיָּה קַלָּה אֲשֶׁר חָנְתָה לְפָנֵינוּ שָׁלְחָה סִירָה לְעֶזְרָתֵנוּ. רַק בְּחֵרוּף נֶפֶשׁ קָרְבָה אֵלֵינוּ הַסִּירָה, אַךְ לֹא יָכֹלְנוּ לָבוֹא בָּהּ, וְהַסִּירָה לֹא יָכְלָה לַחֲנוֹת סָמוּךְ לָאֳנִיָּה; רַק, לְאַחֲרוֹנָה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר חָתְרוּ הָאֲנָשִׁים בְּכָל כֹּחָם, בְּסַכְּנָם אֶת חַיֵּיהֶם לְמַעַן הַצִּיל אֶת חַיֵּינוּ, הִשְׁלִיכוּ לָהֶם אֲנָשֵׁינוּ מֵעַל לְהֶגֶה אֳנִיָּתֵנוּ חֶבֶל וּמָצוּף בְּקָצֵהוּ; הַחֶבֶל נִמְתַּח לְמֶרְחוֹק, וַיִּתְפְּשׂוּהוּ אַחַר עָמָל רַב וְסַכָּנַת־נְפָשׁוֹת, וּנְמַשְׁכֵם אֶל מִתַּחַת לַהֶגֶה. וְכֵן יָרַדְנוּ כֻּלָּנוּ אֶל תּוֹךְ הַסִּירָה. אַךְ גַּם בִּהְיוֹתֵנוּ בַסִּירָה רָאִינוּ כִּי לְלֹא הוֹעִיל יִהְיֶה עֲמָלֵנוּ לְהַגִּיעַ אֶל אֳנִיָּתָם, וְנִסְכַּמְנוּ כֻּלָּנוּ לְהַנִּיחַ לָהּ כִּי תִנָּשֵׂא עַל פְּנֵי הַגַּלִּים, וְרַק נִתְאַמֵּץ לְדָחֳפָהּ מוּל הַחוֹף, כְּכָל אֲשֶׁר נַעֲצוֹר כֹּחַ. וְהַבְטֵחַ הִבְטִיחָם קַבַּרְנִיטֵנוּ, כִּי אִם תִּנָּזֵק הַסִּירָה בַּעֲלוֹתָהּ עַל הַחוֹף, יְתֻקְּנָה לַהֲשִׁיבָהּ לְקַבַּרְנִיטָם. וְכֵן, מִקְצָתֵנוּ שָׁטִים וּמִקְצָתֵנוּ נוֹשְׂאִים, יָרְדָה סִירָתֵנוּ צָפוֹנָה, וַתַּחֲלֹק מוּל הַחוֹף בּוֹאֲכָה לְוִינְטֶרְטוֹן נֵס.

לֹא עָבַר רֶבַע שָׁעָה מֵעֵת עָזַבְנוּ אֶת אֳנִיָּתֵנוּ, וַנִּרְאֶהָ צוֹלֶלֶת תְּהוֹמָה. וָאָבִין אָז בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה אֶת דִּבְרֵי הָאֲנָשִׁים בְּאָמְרָם: אֳנִיָּה יָרְדָה מְצוּלוֹת. עָלַי לְהוֹדוֹת כִּי לֹא הִרְהַבְתִּי לְהַבִּיט בְּעֵינַי בֶּאֱמֹר לִי הַמַּלָּח כִּי הָאֳנִיָּה צוֹלֶלֶת; וַיִּדְחָפוּנִי אֶל תּוֹךְ הַסִּירָה, תַּחַת לֵאמֹר לִי כִּי אָבוֹא בָהּ. לִבִּי הָיָה מֵת בְּקִרְבִּי כְּמִקֹּדֶם, מְעַט מִתּוֹךְ פַּחַד וּמְעַט מִתּוֹךְ מְבוּכַת־רוּחִי וּמַחְשְׁבוֹתַי עַל מַה שֶּׁצָּפוּי לִי עוֹד.

עוֹדֵנוּ בְּמַצָּב בִּישׁ זֶה, וְהָאִישׁ עַל יַד הַמָּשׁוֹט עוֹד עָמֵל לְקָרֵב אֶת הַסִּירָה אֶל הַחוֹף, יָכֹלְנוּ לִרְאוֹת (כִּי בְּהִתְרוֹמֵם הַסִּירָה עַל רָאשֵׁי הַגַּלִּים נִרְאָה לְעֵינֵינוּ הַחוֹף) הֲמוֹן אֲנָשִׁים רָצִים לְאֹרֶךְ הַחוֹף, לְהוֹשִׁיעֵנוּ כַּאֲשֶׁר נִקְרַב אֲלֵיהֶם, אֲבָל אֲנַחְנוּ הִתְקָרַבְנוּ רַק לְאַט־לְאַט, וְלֹא יָכֹלְנוּ לְהַשִּׂיג אֶת הַיַּבָּשָׁה, עַד כִּי עָבַרְנוּ אֶת מִגְדַּל־הָאוֹר בְּוִינְטֶרְטוֹן. הַחוֹף פָּנָה פִּתְאֹם מַעֲרָבָה מוּל קְרוֹמֶר, וְכָךְ שָׁבְרָה הַיַּבָּשָׁה מְעַט אֶת מְעוֹז הָרוּחַ. נִכְנַסְנוּ שָׁמָּה, וְלֹא בְלִי יְגִיעָה רַבָּה עָלִינוּ כֻּלָּנוּ בְּשָׁלוֹם עַל הַחוֹף, וַנֵּלֶךְ אַחֲרֵי־כֵן בְּרֶגֶל לְיַרְמוּת. שָׁם קִבְּלוּ אֶת פָּנֵינוּ, פְּנֵי אֲנָשִׁים אֻמְלָלִים, בְּרַחֲמִים רַבִּים, גַּם רָאשֵׁי הָעֵדָה וְגַם הַסּוֹחֲרִים וּבַעֲלֵי־הָאֳנִיּוֹת, וַיִּתְּנוּ לָנוּ כֶּסֶף דֵּי לַהֲבִיאֵנוּ לוֹנְדוֹנָה אוֹ לַהֲשִׁיבֵנוּ לְהַל. כַּטּוֹב בְּעֵינֵינוּ.

לוּ חָכַמְתִּי לָשׁוּב לְהַל וְלָלֶכֶת לְבֵית אָבִי, הָיִיתִי מְאֻשָּׁר: אָבִי הָיָה זוֹבֵחַ לִכְבוֹדִי עֵגֶל מַרְבֵּק, כִּי מִיּוֹם שָׁמְעוֹ עַל־אוֹדוֹת טְבִיעַת אֳנִיָּתֵנוּ בְּ„נְתִיבוֹת יַרְמוּת", וְעַד אֲשֶׁר נוֹדַע לוֹ בְּבִטְחָה דְּבַר הַצָּלָתִי, עָבַר זְמַן רַב.

חֲבֵרִי, בֶּן קַבַּרְנִיטֵנוּ, אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ קֹדֶם לְאַמֵּץ אֶת לִבִּי, נָפַל עַתָּה לִבּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנִּי. בְּפָגְשִׁי אוֹתוֹ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, אַחֲרֵי הֱיוֹתֵנוּ יוֹמַיִם אוֹ שְׁלשָׁה בְּיַרְמוּת, כִּי דְרָכֵינוּ נִפְרְדוּ בְּבוֹאֵנוּ הָעִירָה, נִדְמָה לִי כִּי קוֹלוֹ נִשְׁתַּנָּה וּמַרְאֵהוּ הָיָה עָצוּב מְאֹד. בַּהֲנִיעוֹ בְּרֹאשׁוֹ שְׁאֵלַנִי לִשְׁלוֹמִי, וַיְסַפֵּר לְאָבִיו עַל אוֹדוֹתַי וְעַל נְסִיעָתִי, אֲשֶׁר הָיְתָה לִי רַק נִסָּיוֹן רִאשׁוֹן, לְמַעַן מְצוֹא אֳנִיָּה לָלֶכֶת בָּהּ הָלְאָה: וַיְדַבֵּר אֵלַי אָבִיו בְּכֹבֶד רֹאשׁ וַיְיָעֲצֵנִי לָשׁוּב אֶל בֵּית אָבִי, וְלֹא אֲעוֹרֵר עָלַי אֶת חֲמַת אֱלֹהִים לְאַבְּדֵנִי, כִּי עָלַי לִרְאוֹת אֲשֶׁר יַד יְיָ נֶגֶד פָּנָי. „הֱיֵה בָטוּחַ, אִישׁ צָעִיר", אָמַר לִי, „כִּי אִם לֹא תָּשׁוּב מִדַּרְכְּךָ זֹאת, וּמָצָאתָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ רַק אָסוֹן וָהֹוָה, עַד אִם בָּאוּ עָלֶיךָ דִּבְרֵי אָבִיךָ כֻּתָּמָם".

מִהַרְנוּ לְהִפָּרֵד, כִּי דְבָרַי הָיוּ מְעַטִּים, וְלֹא יָסַפְתִּי לִרְאוֹתוֹ. גַּם לֹא יָדַעְתִּי אֵיזֶה הַדֶּרֶךְ הָלָךְ. וַאֲנִי, בִּהְיוֹת לִי מְעַט כֶּסֶף בְּכִיסִי, הָלַכְתִּי לוֹנְדּוֹנָה בַּיַּבָּשָׁה, וְשָׁם, כְּמוֹ בְּדַרְכִּי שָׁמָּה, נִלְחַמְתִּי בְּדַעְתִּי בְּאֵיזוֹ דֶרֶךְ עָלַי לָבֹר מַעְתָּה, אִם אֵלֵךְ הַבַּיְתָה אוֹ אַפְלִיג שֵׁנִית בַּיָּם. לָלֶכֶת הַבַּיְתָה לֹא נְתָנַתְנִי הַבּוּשָׁה, אֲשֶׁר הִתְקוֹמְמָה בְּכָל מַחְשְׁבוֹת יִצְרִי הַטּוֹב, כִּי צִיַּרְתִּי לִי בְּדִמְיוֹנִי, אֵיכָה אֶהְיֶה לִצְחוֹק בְּעֵינֵי הַשְּׁכֵנִים, וְלֹא אָעֵז לְהַבִּיט, לֹא רַק בִּפְנֵי אָבִי וְאִמִּי, כִּי אִם גַּם בִּפְנֵי כָּל אָדָם. לְמִן הָעֵת הַהִיא נָתַתִּי לֹא אַחַת אֶת לִבִּי לִרְאוֹת כַּמָּה עִקֵּשׁ וְנִפְתָּל רוּחַ הָאָדָם בִּכְלָל, וּבִפְרָט רוּחַ בְּנֵי הַנְּעוּרִים, בְּמִקְרִים דּוֹמִים לָזֶה, אֲשֶׁר לֹא יִתְבַּיְּשׁוּ לַחֲטוֹא, אֲבָל יִתְבַּיְּשׁוּ לַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה; לֹא יִתְבַּיְּשׁוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם, אֲשֶׁר בִּגְלָלָם יֵחָשְׁבוּ אֱוִילִים, אֲבָל יִתְבַּיְּשׁוּ לָשׁוּב מֵהֶם, אֲשֶׁר בִּגְלַל זֶה יֵחָשְׁבוּ חֲכָמִים.

יָרַדְתִּי בָּאֳנִיָּה לָבוֹא לְחוֹף אַפְרִיקָה, אוֹ כָּרָגִיל בְּפִי הַמַּלָּחִים, לִנְסוֹעַ לְגִינֵיאָה.

מַזָּלִי גָּרַם לִי קֹדֶם כֹּל, שֶׁנִּזְדַּמְּנָה לִי חֶבְרָה הֲגוּנָה וַחֲבִיבָה בְּלוֹנְדּוֹן. הִתְוַדַּעְתִּי אֶל קַבַּרְנִיט אֳנִיָּה אֲשֶׁר הָיָה בְּחוֹף גִּינֵיאָה. וּבְהַצְלִיחוֹ שָׁם חָפֵץ לָלֶכֶת שָׁמָּה שֵׁנִית. וַיְהִי כִּי שִׂיחָתִי, אֲשֶׁר לֹא חָסְרָה נְעִימוּת בַּזְּמַן הַהוּא, מָצְאָה חֵן בְּעֵינָיו, וּבְשָׁמְעוֹ כִּי מִתְאַוֶּה אֲנִי לִרְאוֹת אֶת הָעוֹלָם, וַיֹּאמֶר לִי: אִם אֶתְרַצֶּה לְהִלָּווֹת עִמּוֹ בְּדַרְכּוֹ, לֹא יַעֲלֶה לִי הַדָּבָר בְּהוֹצָאוֹת; אֲנַחְנוּ נִסְעַד עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וּכְרֵעַ אֶהְיֶה לוֹ; וְאִם אוּכַל לָקַחַת אִתִּי מְעַט סְחוֹרָה, אֶהֱנֶה מֵעֵסֶק זֶה, וְיוּכַל הֱיוֹת כִּי אֶשְׁאַב שָׁם אֹמֶץ־רוּחַ לְחַיַּי הַבָּאִים. קִבַּלְתִּי אֶת הַהַצָּעָה, וּבְהִתְקַשְּׁרִי בִּידִידוּת עִם הָאִישׁ הֶחָבִיב וְהַיָּשָׁר הַזֶּה נָסַעְתִּי עִמּוֹ,

וָאֶקַח עִמִּי מְעַט סְחוֹרָה, וַאֲרוּיִם בָּהּ יָפֶה, הוֹדוֹת לְיָשְׁרוֹ וּנְדִיבוּת לִבּוֹ שֶׁל יְדִידִי הַקַּבַּרְנִיט. כִּי לָקַחְתִּי עִמָּדִי בִּמְחִיר אַרְבָּעִים לִירָה בְּעֵרֶךְ צַעֲצוּעִים וּמִינֵי־סִדְקִית, אֲשֶׁר קָנִיתִי לְפִי עֲצַת הַקַּבַּרְנִיט. אַרְבָּעִים לִירָה אֵלּוּ אָסַפְתִּי בְּעֶזְרַת אֲחָדִים מִקְּרוֹבַי, אֲשֶׁר בָּאתִי עִמָּהֶם בַּחֲלִיפַת מִכְתָּבִים, וַאֲשֶׁר, לְפִי הַשְׁעָרָתִי, פָּעֲלוּ עַל אָבִי אוֹ עַל אִמִּי לְהִשְׁתַּתֵּף לְמִצְעָר בָּזֶה בִּדְרָכַי הָרִאשׁוֹנָה.

זֹאת הָיְתָה לִי הַנְּסִיעָה הַיְחִידָה בְּכָל נְדוּדַי, אֲשֶׁר אוּכַל לֵאמֹר כִּי הִצְלַחְתִּי בָהּ. וְכָל זֶה הוֹדוֹת לְיָשְׁרוֹ וּנְדִיבוּת לִבּוֹ שֶׁל יְדִידִי הַקַּבַּרְנִיט. כְּמוֹ כֵן רָכַשְׁתִּי לִי מִמֶּנּוּ יְדִיעָה מְסֻפֶּקֶת בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְתוֹרַת הַסַּפָּנוּת, וָאֶלְמַד לַחֲשֹׁב אֶת מְרוּץ הָאֳנִיָּה וְלִצְפּוֹת מֵעַל הַמִּגְדָּל. בִּקְצָרָה, לָמַדְתִּי לָדַעַת כַּמָּה דְבָרִים הַנְּחוּצִים לַמַּלָּח, וְכַאֲשֶׁר הוּא הִתְעַנֵּג לְלַמְּדֵנִי כֵּן הִתְעַנַּגְתִּי אֲנִי לִשְׁמוֹעַ לִקְחוֹ. בְּקִצּוּר, הַנְּסִיעָה הַזֹּאת עֲשָׂתְנִי לְמַלָּח וּלְסוֹחֵר כְּאֶחָד. וּבְשׁוּבִי הַבַּיְתָה הֵבֵאתִי עִמִּי חָמֵשׁ לִטְרָאוֹת וְתֵשַׁע אוּנְקִיּוֹת עַפְרַת־זָהָב, אֲשֶׁר הִכְנִיסוּ לִי בְּלוֹנְדוֹן כִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת לִירָה. סְכוּם זֶה מִלְּאַנִי מַחֲשָׁבוֹת וְדִמְיוֹנוֹת אֲשֶׁר הִשְׁלִימוּ אֶת אָבְדָנִי. וְגַם נְסִיעָתִי זֹאת הֵבִיאָה לִי אָסוֹן, כִּי מִמֶּנָּה בָּאָה לִי מַחֲלָה מְמֻשָּׁכָה, קַדַּחַת חֲזָקָה אֲשֶׁר רָכַשְׁתִּי לִי מִידֵי חֹם הָאַקְלִים הַגָּדוֹל מִנְּשׂוֹא; כִּי עִקַּר סַחֲרֵנוּ הָיָה עַל יַד הַחוֹף מֵחָמֵשׁ־עֶשְׂרֵה מַעֲלָה בְּמַעֲלוֹת הָרֹחַב הַצְּפוֹנִי וְעַד לְעֶצֶם קַו־הַמַּשְׁוֶה.

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

רוֹבִּינְסוֹן בִּשְׁבִי בְּסַאלֵי — בְּרִיחָתוֹ עִם כְּסוּרִי — בּוֹאוֹ לִבְרַזִילְיָה

הִתְחַלְתִּי לִסְחוֹר לְגִינֵיאָה. יְדִידִי מֵת, לְהַוָּתִי, מִיָּד אַחֲרֵי בּוֹאוֹ, וָאֶגְמֹר אֹמֶר לִנְסוֹעַ שָׁמָּה שֵׁנִית. הִפְלַגְתִּי בְּאוֹתָהּ אֳנִיָּה עַצְמָהּ, אֲשֶׁר הִנְהֲגָה עַתָּה בִּידֵי מִי שֶׁהָיָה עוֹזְרוֹ בְּעֵת הַנְּסִיעָה הַקּוֹדֶמֶת. אֲדַמֶּה כִּי זֹאת הָיְתָה הָרָעָה בִּנְסִיעוֹת אֲשֶׁר נָסְעוּ בְּנֵי־אָדָם מֵעוֹלָם. לֹא רַק מְאַת הַלִּירָה שֶׁהָיוּ עִמְּדִי מֵהוֹנִי אֲשֶׁר רָכַשְׁתִּי לִי זֶה עַתָּה (כִּי מָאתַיִם לִירָה הִפְקַדְתִּי בִּידֵי אַלְמְנַת יְדִידִי הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה) אָבְדוּ לִי בְּדַרְכִּי זֹאת, אַךְ הָלַכְתִּי בָּהּ מִדְּחִי אֶל דֶּחִי. בַּעֲשׂוֹת אֳנִיָּתֵנוּ דַּרְכָּהּ לָבוֹא אֶל הָאִיִּים הַקְּנָרִיִּים, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, בֵּין הָאִיִּים הָאֵלֶּה וְהַחוֹף הָאַפְרִיקָנִי, הִתְנַפְּלָה עָלֶיהָ פִּתְאֹם בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר אֳנִיַּת־שֹׁד תֻּרְכִּית מִסַּאלֵי, אֲשֶׁר רָדְפָה אַחֲרֵינוּ בְּכָל מְהִירוּת מִפְרָשֶׂיהָ. בִּרְאוֹתֵנוּ זֹאת נִמְתַּח מִפְרָשִׂים הַרְבֵּה, כְּכָל אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ הַמּוֹטוֹת וְיִשְׂאוּ הַתְּרָנִים, לְמַעַן הִמָּלֵט; אַךְ בְּהִנָּכְחֵנוּ, כִּי יַד אֳנִיַּת־הַשֹּׁד הָיְתָה עַל הָעֶלְיוֹנָה, וְכִי תַשִּׂיגֵנוּ אֶל־נָכוֹן כַּעֲבוֹר שָׁעוֹת מִסְפָּר, נִכּוֹן לִקְרַאת מִלְחָמָה. לָאֳנִיָּתֵנוּ הָיוּ שְׁנֵים־עָשָׂר תּוֹתָחִים וְלָאֳנִיַּת־הַשֹּׁד שְׁמוֹנָה־עָשָׂר. בְּשָׁלֹשׁ אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם הִדְבִּיקַתְנוּ, וּבְרַפּוֹתָהּ מִפְרָשֶׂיהָ בְּטָעוּת לְרֹחַב פְּנֵי אֳנִיָּתֵנוּ, תַּחַת לַעֲמוֹד לְרֹחַב הַהֶגֶה, כְּחֶפְצָהּ, יָכֹלְנוּ לְכוֹנֵן שְׁמוֹנָה מִתּוֹתָחֵינוּ מֵעֵבֶר זֶה. וַנַּמְטִיר עָלֶיהָ אֵשׁ לְעֵבֶר רָחְבָּהּ, וַתִּתְרַחֵק שֵׁנִית, בְּהַמְטִירָהּ עָלֵינוּ יְרִיּוֹת קְטַנּוֹת מִידֵי מָאתַיִם אִישׁ בְּעֵרֶךְ אֲשֶׁר הָיוּ בָּהּ. וּבְכָל זֹאת לֹא נִפְגַּע אִישׁ מִמֶּנּוּ, כִּי מָצָאנוּ מִסְתּוֹר. הִיא הִתְעַתְּדָה לְתָקְפֵנוּ מֵחָדָשׁ, וַאֲנַחְנוּ — לְהָגֵן עַל עַצְמֵנוּ. אַךְ בְּקָרְבָהּ בַּפַּעַם הַשֵּׁנִית אֶל פְּנֵי אֳנִיָּתֵנוּ מֵעֶבְרָהּ הַשֵּׁנִי, הִתְפָּרְצוּ שִׁשִּׁים מֵאֲנָשֶׁיהָ עַל סִפּוּנֵנוּ, וְאֵלֶּה הֵחֵלּוּ מִיָּד לְבַתֵּק וּלְקַצֵּץ אֶת הַמִּפְרָשִׂים וְהַחֲבָלִים. הִמְטַרְנוּ עֲלֵיהֶם יְרִיּוֹת קְטַנּוֹת, חִצְּאֵי־כִידוֹנִים, תֵּבוֹת אַבְקַת־שְׂרֵפָה וְכַדּוֹמֶה, וַנְּטַהֵר אֶת סִפּוּנֵנוּ פַּעֲמַיִם. אַךְ מוּטָב שֶׁנְּקַצֵּר בְּחֵלֶק מַעֲצִיב זֶה שֶׁל סִפּוּרֵנוּ: אַחֲרֵי אֲשֶׁר אֳנִיָּתֵנוּ נִזּוֹקָה, שְׁלֹשָׁה מֵאֲנָשֵׁינוּ הוּמְתוּ וּשְׁמוֹנָה נִפְצְעוּ, אֻלַּצְנוּ לְהִכָּנֵעַ, וַנּוּבָא כֻּלָּנוּ כִּשְׁבוּיִים לְסַאלֵי, נָמֵל בְּאֶרֶץ הַמּוּרִים.

אַךְ לֹא קָרְנִי כַּמּוֹרָאוֹת אֲשֶׁר צִיַּרְתִּי לִי מֵרֹאשׁ. אַף לֹא הֱבִיאוּנִי אֶל חֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ, כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לְיֶתֶר אֲנָשֵׁינוּ, כִּי אִם נִשְׁאַרְתִּי בִּידֵי קַבַּרְנִיט אֳנִיַּת־הַשֹּׁד, פֶּרֶס לוֹ לְבַדּוֹ, וַיִּבְחַר בִּי לִהְיוֹת לוֹ לְעֶבֶד, כִּי צָעִיר הָיִיתִי וּמָהִיר וְטוֹב בְּעֵינָיו לְשָׁרְתוֹ. הַשִּׁנּוּי הַזֶּה, אֲשֶׁר חָל בִּי פִּתְאֹם לְהָפְכֵנִי מִסּוֹחֵר לְעֶבֶד נִקְלֶה, דִּכְּאַנִי עַד עָפָר. עַתָּה זָכַרְתִּי אֶת דִּבְרֵי נְבוּאַת אָבִי, כִּי אֶפֹּל בְּצָרָה וּבְעֹנִי וְאִישׁ אַיִן לְחַלְּצֵנִי מִן הַמֵּצַר, וְעַתָּה בָּאוּ דְבָרָיו כְּתֻמָּם וְכָלְתָה אֵלַי רָעָה גְדוֹלָה, כִּי יַד ד׳ הִשִּׂיגַתְנִי וְאָבַדְתִּי לְאֵין פְּדוּת. אַךְ אֲהָהּ! זֹאת הָיְתָה רַק טִפָּה אַחַת מִיָּם הַצָּרוֹת אֲשֶׁר נָכוֹנוּ לִי, כַּאֲשֶׁר יֵרָאֶה בְּמֶשֶׁךְ סִפּוּרִי.

הוֹאִיל וּפַטְרוֹנִי, אוֹ אֲדוֹנִי הֶחָדָשׁ, לְקָחַנִי עִמּוֹ לְבֵיתוֹ, הָיְתָה לִי תִּקְוָה כִּי יִקָּחֵנִי עִמּוֹ גַּם בְּשׁוּבוֹ לְהַפְלִיג בַּיָּם, וַאֲצַפֶּה בְּסֵתֶר לִבִּי, כִּי בְּיוֹם מִן הַיָּמִים יִקְרֵהוּ הַמִּקְרֶה, וְנָפַל בִּידֵי אֳנִיַּת־מִלְחָמָה סְפָרַדִּית אוֹ פּוֹרְטוּגָלִית, וְאָז אֵצֵא מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת. וְאוּלָם תִּקְוָתִי הִתְנַדְּפָה עַד מְהֵרָה, כִּי בְּצֵאתוֹ לָשׁוּט בַּיָּם הִנִּיחַנִי עַל הַחוֹף, לִשְׁמוֹר אֶת גַּנּוֹ וְלַעֲבוֹד בְּבֵיתוֹ כְּאַחַד הַשְּׁפָלִים בַּעֲבָדָיו, וּבְשׁוּבוֹ מִטִּיּוּלוֹ בַּיָּם צִוַּנִי לִשְׁכַּב בַּתָּא וְלִשְׁמוֹר אֶת הָאֳנִיָּה.

פֹּה הָיוּ מַחְשְׁבוֹתַי תָּמִיד — לִבְרוֹחַ. וָאֲחַבֵּל תַּחְבּוּלוֹת אֵיךְ לְהוֹצִיא אֶת דְּבַר בְּרִיחָתִי לִפְעֻלּוֹת, אֲבָל לֹא מָצָאתִי דָּבָר קָטָן אֲשֶׁר יוּכַל לְהוֹעִילֵנִי בְּעִנְיָן זֶה וַאֲשֶׁר יְחַזֵּק אֶת תִּקְוָתִי. כִּי לֹא הָיָה לִי אִישׁ אֲשֶׁר אוּכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ עַל הַדָּבָר וְיֵאוֹת לָלֶכֶת אַחֲרָי. אִישׁ לֹא הָיָה לִי בִּלְעָדַי — לֹא עֶבֶד־רֵעַ, לֹא אַנְגְּלִי, לֹא אִירִי וְלֹא סְקוֹטִי. וְכֵן שִׁעֲשַׁעְתִּי אֶת נַפְשִׁי כִּשְׁנָתַיִם בְּדִמְיוֹנוֹת, אֲבָל לֹא רָאִיתִי כָּל דֶּרֶךְ לִבְצֹעַ אֶת מַחֲשַׁבְתִּי.

מִקֵּץ שְׁנָתַיִם, בְּעֵרֶךְ, קָרָה מִקְרֶה אֲשֶׁר עוֹרֵר בְּלִבִּי שֵׁנִית אֶת הָרַעְיוֹן לַעֲשׂוֹת נִסָּיוֹן לְהִצָּלְתִי. אֲדוֹנִי לֹא יָכֹל לְצַיֵּד אֶת אֳנִיָּתוֹ, כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי, מֵחֹסֶר כֶּסֶף, וַיִּשָּׁאֵר עַל הָרֹב בְּבֵיתוֹ, וְרַק לְעִתִּים מְזֻמָּנוֹת, פַּעַם אוֹ פַּעֲמַיִם בְּשָׁבוּעַ, וְלִפְעָמִים יוֹתֵר, בִּהְיוֹת מֶזֶג הָאֲוִיר יָפֶה, הָיָה יוֹצֵא לָדוּג בְּסִירָתוֹ; וּבְצֵאתוֹ נִיקַח עִמּוֹ אוֹתִי וְעוֹד מוֹרִי צָעִיר לְהָשִׁיט אֶת הַסִּירָה. אֲנַחְנוּ שִׂמַּחְנוּ אוֹתוֹ, וַאֲנִי הִצְטַיַּנְתִּי בְּצֵיד הַדָּגִים. עַד כִּי לִפְעָמִים הָיָה שׁוֹלֵחַ אוֹתִי עִם עוֹד מוֹרִי אֶחָד מִקְּרוֹבָיו וְעִם הַנַּעַר הַמּוֹרִסְקִי, כַּאֲשֶׁר קָרְאוּ לוֹ, לָצוּד לוֹ מְלוֹא הַקְּעָרָה דָגִים.

וַיְהִי הַיּוֹם וַנֵּלֶךְ בַּבֹּקֶר צַח מְאֹד לָדוּג, וְהִנֵּה קָם עֲרָפֶל כָּבֵד, עַד כִּי נֶעְלַם מֵעֵינֵינוּ הַחוֹף, אַף כִּי לֹא הָיִינוּ רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ חֲצִי מִיל, וּבְהָשִׁיטֵנוּ

אֶת הַסִּירָה בְּלִי דַעַת אָנָה אָנוּ בָּאִים. עָבַדְנוּ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה הַבָּא, וּבִהְיוֹת הַבֹּקֶר נוֹכַחְנוּ כִּי הִתְרַחַקְנוּ אֶל לֵב הַיָּם תַּחַת לְהִתְקָרֵב אֶל הַחוֹף, וְכִי רְחוֹקִים אָנוּ מִמֶּנּוּ כִּשְׁנֵי מִילִים. בְּכָל זֹאת שַׁבְנוּ בְּשָׁלוֹם, אַף כִּי בְּעָמָל רַב, וּבְסַכָּנָה מְעַט, כִּי הָרוּחַ הֵחֵלָּה לִנְשֹׁב בְּחָזְקָה לְעֵת הַבֹּקֶר. וּבְיוֹתֵר הֵצִיק לְכֻלָּנוּ הָרָעָב.

נִסָּיוֹן קָשֶׁה זֶה הֵבִיא בְּלֵב פַּטְרוֹנֵנוּ לִנְהוֹג זְהִירוּת מִן הוּא וְהָלְאָה, וּבִהְיוֹת אֶצְלוֹ מֻנַּחַת סִירַת־הַהַצָּלָה שֶׁל אֳנִיָּתֵנוּ הָאַנְגְּלִית אֲשֶׁר שָׁלַל, הֶחְלִיט כִּי לֹא יֵצֵא עוֹד לָדוּג בְּלִי מַצְפֵּן וְצֵידָה לַדֶּרֶךְ. וַיִּפְקֹד עַל נַגַּר־הָאֳנִיָּה, עֶבֶד אַנְגְּלִי, לִבְנוֹת קֻבָּה אוֹ תָּא בְּאֶמְצַע הַסִּירָה, כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה בָּאֳנִיַּת־טִיּוּל, וּמָקוֹם לַעֲמוֹד מֵאֲחוֹרָיו לִמְשֹׁךְ וּלְהַטּוֹת אֶת הַחֶבֶל הָרָאשִׁי, וּמָקוֹם לְפָנָיו לְמַלָּח אוֹ לִשְׁנַיִם לַעֲמוֹד וְלַעֲרוֹךְ אֶת הַמִּפְרָשִׂים. הִיא שִׁטָּה בְּמִין מִפְרָשׂ, אֲשֶׁר קָרָאנוּ לוֹ „שׁוֹק־אַיִל" וְהַתֹּרֶן עִם הַמִּפְרָשׂ הַמְשֻׁלָּשׁ הִתְנוֹסֵס עַל רֹאשׁ הַתָּא, אֲשֶׁר הָיָה שָׁפָל וּמְהֻדָּק הֵיטֵב, וּבוֹ מָקוֹם דַּי לִשְׁכּוֹן בּוֹ עִם עֶבֶד אוֹ שְׁנַיִם, לְשֻׁלְחַן־סְעֻדָּה וְתֵבוֹת לָשִׂים בָּהֶן בַּקְבּוּקִים מְלֵאִים מִין נוֹזְלִים, אֲשֶׁר לְדַעְתּוֹ הָיוּ רְאוּיִים לִשְׁתִיָּה, וּבְיִחוּד לְלַחְמוֹ, אָרְזּוֹ וְקָפֵהוּ.

בַּסִּירָה הַזֹּאת הָיִינוּ יוֹצְאִים לְעִתִּים תְּכוּפוֹת, וּבִהְיוֹתִי מַצְלִיחַ לָצוּד לוֹ דָּגִים יוֹתֵר מִכֹּל, לֹא יָצָא בִּלְעָדַי. וּבְאַחַד הַיָּמִים הֶחְלִיט לְהַפְלִיג בְּסִירָתֵנוּ, לְטִיּוּל אוֹ לְדִיּוּג, וְעִמּוֹ שְׁלֹשָׁה מוּרִים מִן הַמְכֻבָּדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַאֲשֶׁר בִּגְלָלָם עָשָׂה הֲכָנוֹת מְיֻחָדוֹת. וַיִּשְׁלַח אֵפוֹא אֶל הַסִּירָה בְּמֶשֶׁךְ הַלַּיְלָה צֵידָה לְמַכְבִּיר, וַיְצַו עָלַי לְהָכִין שְׁלֹשָׁה קְנֵי־רוֹבִים עִם אֲבַק־שְׂרֵפָה וּבָרָד, מֵאֲשֶׁר הָיוּ בְּתוֹךְ אֳנִיָּתוֹ; כִּי הֵם הִתְכּוֹנְנוּ כַּנִּרְאֶה לְשִׁיט־עֹנֶג, מֵעֵין צֵיד עוֹפוֹת אוֹ דָגִים.

הֲכִינוֹתִי הַכֹּל כְּמִצְוָתוֹ וָאֲחַכֶּה לְיוֹם הַמָּחֳרָת, וְהַסִּירָה רְחוּצָה לְמִשְׁעִי, נֵסָהּ וְסִמָּנֶיהָ עָלֶיהָ, וּבָהּ כָּל דָּבָר הֶעָלוּל לְהָפִיק רָצוֹן מֵאֵת אוֹרְחָיו. וְהִנֵּה בָּא פַּטְרוֹנִי לְבַדּוֹ אֶל הַסִּירָה, וַיְסַפֵּר לִי כִּי אוֹרְחָיו נֶעֶצְרוּ מִלֶּכֶת, בְּשֶׁל אֵיזוֹ עֲסָקִים אֲשֶׁר נִזְדַּמְּנוּ בֵּינְתַיִם, וַיְצַוֵּנִי לְהַפְלִיג, כְּמִשְׁפָּטֵנוּ תָּמִיד, עִם אִישׁ וְנַעַר וְלָצוּד לָהֶם מְעַט דָּגִים, כִּי רֵעָיו יָבוֹאוּ לְבֵיתוֹ לֶאֱכוֹל עִמּוֹ הָעֶרֶב. וַיִּפְקֹד פָּקֹד עָלַי, כִּי אִם אָצוּד מְעַט דָּגִים וַהֲבִיאוֹתִים לְבֵיתוֹ. וָאֶתְכּוֹנֵן לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָי.

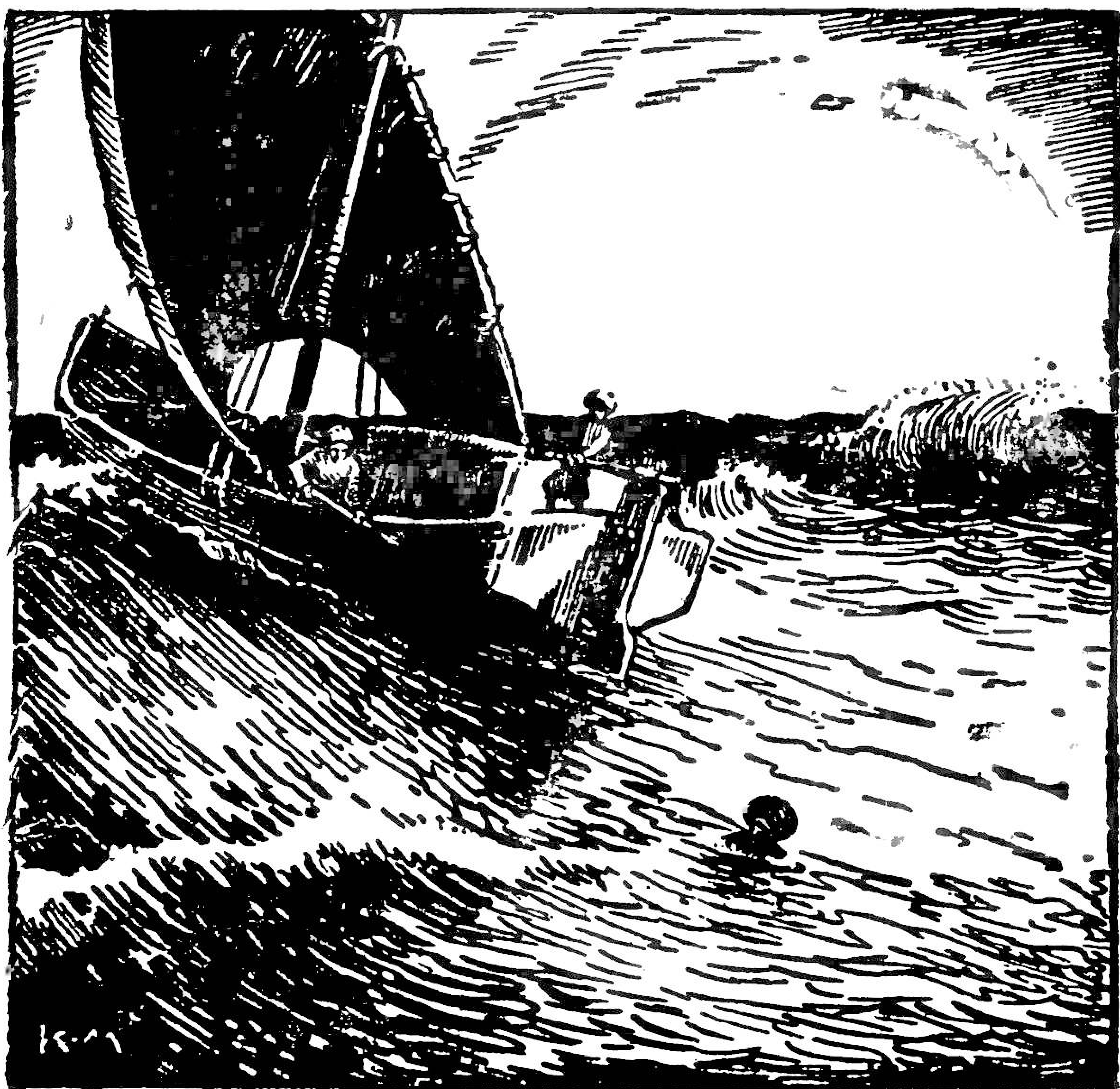
בָּרֶגַע הַהוּא עָלוּ בְּמֹחִי שׁוּבִית דִּמְיוֹנוֹת חֵרוּתִי, כִּי הֵן עַתָּה הָיְתָה בְּיָדִי כְּמְעַט אֳנִיָּה קְטַנָּה. וּבְלֶכֶת אֲדוֹנִי נָאֶחְשֹׁב לְהִצְטַיֵּד וּלְהִסְתַּפֵּק לֹא רַק לְצֹרֶךְ

דִּיוּג, כִּי אִם לִנְסִיעָה רַבָּה, אַף כִּי לֹא יָדַעְתִּי וְלֹא הָיָה לִי כָּל מֻשָּׂג אָנָה עָלַי לִפְנוֹת בִּדְרָכַי. אַךְ מַחֲשַׁבְתִּי הַיְחִידָה הָיְתָה — לְהִמָּלֵט מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה וִיהִי מָה.

רִאשׁוֹנָה זָמַמְתִּי לִמְצוֹא תּוֹאֲנָה לְדַבֵּר אֶל הַמּוּרִי, כִּי יָבִיא אֶל הַסִּירָה דְּבַר־מָה לְצָרְכֵי מְזוֹנוֹתֵינוּ; וָאֹמַר לוֹ, כִּי אֵין לָנוּ לִסְמוֹךְ עַל לֶחֶם פַּטְרוֹנֵנוּ. הוּא מָצָא אֶת דַּעְתִּי נְכוֹנָה, וּבְכֵן הֵבִיא אֶל הַסִּירָה סַל גָּדוֹל מָלֵא מִין הַצְּנִימִים הַשְּׁכִיחַ אֶצְלָם, וּשְׁלֹשָׁה כַּדִּים מְלֵאִים מַיִם חַיִּים. אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת מְקוֹם תֵּבַת־בַּקְבּוּקָיו שֶׁל פַּטְרוֹנִי, אֲשֶׁר לָקַח בְּלִי סָפֵק בְּתוֹךְ שְׁלַל אֳנִיָּה אַנְגְּלִית, וָאֲבִיאֶנָּה אֶל הַסִּירָה, בְּעֵת אֲשֶׁר הָלַךְ הַמּוּרִי, וָאַצִּיגֶנָּה כְּמוֹ הָיְתָה שָׁם מִקֶּדֶם, מוּכָנָה לְמַעַן אֲדוֹנֵנוּ. וְכֵן הֵבֵאתִי אֶל תּוֹכָהּ גַּם גּוּשׁ גָּדוֹל שֶׁל דּוֹנַג־דְּבוֹרִים, מִשְׁקָלוֹ כַּחֲצִי כִּכַּר אַנְגְּלִי, חֲתִיכַת חוּט אוֹ פְּתִיל, גַּרְזֶן קָטָן, פַּטִּישׁ. כָּל אֵלֶּה הֵבִיאוּ לִי אַחֲרֵי־כֵן תּוֹעֶלֶת רַבָּה, בְּיִחוּד הַדּוֹנַג לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ נֵרוֹת. עוֹד פַּח אֶחָד טָמַנְתִּי לוֹ וַיִּפּוֹל בּוֹ לְפִי תֻמּוֹ: שְׁמוֹ הָיָה יִשְׁמָעֵאל, וַיִּקְרְאוּ לוֹ מֻעְלִי אוֹ מְעָלִי׳ וּבְכֵן פָּנִיתִי אֵלָיו: „מְעָלִי, רוֹבֵי פַּטְרוֹנֵנוּ הֵם בַּסִּירָה, אוּלַי תּוּכַל לְהָבִיא גַּם מְעַט אֲבַק־שְׂרֵפָה וְכַדּוּרִים? אוּלַי יַצְלִיחַ בְּיָדֵנוּ לָצוּד לָנוּ מִסְפַּר אַלְקוּמִים (עוֹף מִמִּין הַמַּרְטְמָן שֶׁלָּנוּ), וְיָדוּעַ לִי, כִּי אוֹצַר נִשְׁקוֹ נִמְצָא בָּאֳנִיָּה". „כֵּן", עָנָה הַמּוּרִי, „אָבִיא מְעָט". וַיָּבֵא כִּיס־עוֹר גָּדוֹל מַחֲזִיק כְּלִיטְרָה וּמֶחֱצָה אֲבַק־שְׂרֵפָה, אוֹ יוֹתֵר מִזֶּה, וְכִיס אַחֵר מָלֵא בָּרָד, אֲשֶׁר מִשְׁקָלוֹ חָמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ לִטְרָאוֹת, וּמְעַט כַּדּוּרֵי־רוֹבֶה, וַיָּשֶׂם הַכֹּל בַּסִּירָה. בֵּינְתַיִם מָצָאתִי גַּם אֲנִי מְעַט אֲבַק־שְׂרֵפָה מִשֶּׁל אֲדוֹנִי בְּתָא הַגָּדוֹל, וָאֲמַלֵּא בּוֹ אַחַד הַבַּקְבּוּקִים אֲשֶׁר בַּתֵּבָה, וַאֲשֶׁר הָיָה בְּתוֹכוֹ הֲרִיקוֹתִי אֶל בַּקְבּוּק אַחֵר. וּמְצֻיָּדִים כֵּן בְּכָל דָּבָר נָחוּץ יָצָאנוּ מִן הַנָּמֵל לָדוּג. הַצּוֹפֶה הָעוֹמֵד בִּמְבוֹא הַנָּמֵל יָדַע מִי אָנוּ, וְלֹא נָתַן דַּעְתּוֹ עָלֵינוּ. לֹא הִתְרַחַקְנוּ מִיל אֶחָד מִן הַחוֹף, וַנְּכַפֶּה אֶת מִפְרָשֵׂנוּ וַנֵּשֶׁב לָדוּג. הָרוּחַ נָשְׁבָה מִצְּפוֹנִית־מִזְרָחִית, וַאֲנִי שָׁאַלְתִּי לְנַפְשִׁי אֶת הַהֵפֶךְ: כִּי לוּ נָשְׁבָה מִדָּרוֹם הָיִיתִי בָּטוּחַ לָבוֹא אֶל חוֹף סְפָרַד, וּלְאַחֲרוֹנָה הָיִיתִי מַגִּיעַ לְמִפְרַץ קָדִיץ; וְאוּלָם אֲנִי אַחַת הֶחְלַטְתִּי: תָּשֹׁב לָהּ הָרוּחַ אֶל אֲשֶׁר תָּשֹׁב, אֲנִי אֶעֱזוֹב אֶת הַמָּקוֹם הַנּוֹרָא הַזֶּה וִיהִי מָה!

אַחֲרֵי אֲשֶׁר דַּגְנוּ זְמַן־מָה וְלֹא צַדְנוּ מְאוּמָה, כִּי אִם גַּם נֶאֱחַז דָּג בְּקַרְסִי לֹא הָיִיתִי מְסִירוֹ, לְמַעַן לֹא יִרְאֵהוּ, וָאֵפֶן אֶל הַמּוּרִי: „הֵן לֹא יִתָּכֵן הַדָּבָר; הֲכָכָה נַעֲבוֹד אֶת אֲדוֹנֵנוּ? עָלֵינוּ לְהַפְלִיג הָלְאָה". הוּא אֲשֶׁר לֹא חֲשָׁדַנִי בִּמְאוּמָה הִסְכִּים לִי וּבִהְיוֹתִי יוֹשֵׁב בְּרֹאשׁ הַסִּירָה מָתַח אֶת הַמִּפְרָשִׂים.

וַאֲנִי אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּי בַּהֶגֶה הִרְחַקְתִּי לְהָרִיץ אֶת הָאֳנִיָּה כְּמִיל, וְאַחֲרֵי־כֵן עָצַרְתִּי, כְּמוֹ חָפַצְתִּי לָדוּג. אָז מָסַרְתִּי לְנַעַר אֶת הַהֶגֶה, וָאֶעֱבֹר אֶל מְקוֹם מוֹשַׁב הַמּוֹרִי, וָאֲלַפְּתֵהוּ פִּתְאֹם בְּמָתְנָיו, וָאַשְׁלִיכֵהוּ הַיָּמָּה. הוּא עָלָה מִיָּד, כִּי שָׂחָה שָׂחָה כַּשְּׁעָם, וַיִּקְרָא אַחֲרַי, וַיִּתְחַנֵּן אֵלַי כִּי אֲבִיאֵהוּ אֶל תּוֹךְ הַסִּירָה, בְּאָמְרוֹ כִּי נָכוֹן הוּא לָלֶכֶת אַחֲרַי לְכָל קַצְוֵי תֵּבֵל. הוּא מִהֵר לִשְׂחוֹת וְעוֹד מְעַט וְהִשִּׂיגֵנִי,

כִּי הָרוּחַ הָיְתָה חֲרִישִׁית; אָז נִכְנַסְתִּי אֶל הַתָּא, וָאָבִיא מִשָּׁם אַחַד הָרוֹבִים וָאֲכוֹנְנוֹ אֵלָיו, בְּקָרְאִי כִּי לֹא חָפַצְתִּי בְּרָעָתוֹ, וְאִם רַק יִהְיֶה שָׁקֵט לֹא אֶעֱשֶׂה לוֹ כָּל רָעָה. „אֲבָל", אָמַרְתִּי לוֹ, „הֵן תֵּדַע לִשְׂחוֹת וְתוּכַל לְהַגִּיעַ אֶל הַחוֹף, כִּי הַיָּם שָׁקֵט, עַל כֵּן טוֹב טוֹב לְךָ אֲשֶׁר תָּשִׂים פָּנֶיךָ אֶל הַחוֹף וְלֹא אֶגַּע בְּךָ לְרָעָה. אַךְ אִם תִּקְרַב אֶל הַסִּירָה וְיָרִיתִי בְּקָדְקֳדְךָ, כִּי גָמַרְתִּי אֹמֶר לָצֵאת

לַחְפְשִׁי". לְדִבְרֵי אֵלֶּה הֵסֵב אֶת פָּנָיו וַיַּחְתּוֹר מוּל הַחוֹף; וְאֵין סָפֵק בְּיָדִי, כִּי הִגִּיעַ בְּשָׁלוֹם, בְּדַעְתִּי כִּי שַׂחְיָן נִפְלָא הָיָה.

אָמְנָם טוֹב הָיָה לִי לָקַחַת אִתִּי אֶת הַמּוּרִי וּלְהוֹרִיד אֶת הַנַּעַר, אֲבָל לֹא יָכֹלְתִּי לִבְטוֹחַ בּוֹ. אַחֲרֵי לֶכְתּוֹ פָּנִיתִי אֶל נַעֲרִי, אֲשֶׁר קָרָא לוֹ שֵׁם כְּסוּרִי, וָאֹמַר לוֹ: „כְּסוּרִי, אִם יֶשְׁךָ שׁוֹמֵר לִי אֱמוּנָתְךָ וַעֲשִׂיתִיךָ לְאִישׁ גָּדוֹל, אַךְ אִם תְּמָאֵן לִנְפּוֹל עַל פָּנֶיךָ (לֵאמֹר, לְהִשָּׁבַע בְּמָחֳמַד וּבִזְקַן אָבִיו) וְאִלַּצְתִּי לְהַשְׁלִיכְךָ הַיָּמָּה גַּם אָתָּה". הַנַּעַר הִצְטַחֵק בְּפָנַי וַיְדַבֵּר בְּתֹם כָּזֶה, אֲשֶׁר לֹא יָכֹלְתִּי לַחֲשׁוֹד בּוֹ, וַיִּשָּׁבַע לִהְיוֹת לִי נֶאֱמָן וְלָלֶכֶת אַחֲרַי בְּכָל אֲשֶׁר אֵלֵךְ.

עוֹדֶנִּי רוֹאֶה אֶת הַמּוּרִי חוֹצֶה בַּמַּיִם, וָאֲכַוֵּן אֶת הַסִּירָה נֹכַח פְּנֵי הַיָּם, וָאָט מְהֵרָה לְעֵבֶר הָרוּחַ, לְמַעַן יַחְשְׁבוּ כִּי פָּנִיתִי מוּל מְבוֹא הַמֵּצַר (כַּאֲשֶׁר כָּל בֶּן־דַּעַת כְּמוֹהֶם הָיָה עוֹשֶׂה בֶּאֱמֶת), כִּי מִי זֶה יַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ, כִּי פֵּרַשְׂנוּ דָּרוֹמָה. אֶל חוֹף הַבַּרְבָּרִים, מְקוֹם הֲמוֹנֵי כּוּשִׁים אֶל נָכוֹן יְסֹבּוּנִי בְּצִנּוֹתֵיהֶם לְהַכְחִידֵנוּ. מְקוֹם אֲשֶׁר לֹא תִּהְיֶה לָנוּ עוֹד כָּל יְכֹלֶת לִדְרוֹךְ עַל יַבֶּשֶׁת, וְנִהְיֶה טֶרֶף לְחַיּוֹת־פֶּרֶא אוֹ לְפִרְאֵי־אָדָם אַכְזָרִים מֵחַיּוֹת?

וַיְהִי כִּי רָפָה הַיּוֹם לַעֲרוֹב שִׁנִּיתִי אֶת דַּרְכִּי, וָאֶפֶן דָּרוֹמָה, בִּנְטוֹתִי מְעַט מִזְרָחָה, לְמַעַן לֹא אֶתְרַחֵק מִן הַחוֹף. נְשִׁיבַת הָרוּחַ הָיְתָה חַיָּה וְהַיָּם שָׁקֵט, וּמִפְרָשֵׂי נִשָּׂאִי בִּמְהִירוּת רַבָּה, עַד כִּי דִּמִּיתִי, כִּי אִם אַגִּיעַ מָחָר בְּשָׁלֹשׁ אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם לַיַּבָּשָׁה, אַרְחִיק דָּרוֹמָה מִסָּאלֵי, לֹא פָּחוֹת מִמֵּאָה וַחֲמִשִּׁים מִיל, בְּעֵרֶךְ, בֵּין אַרְצוֹת הַמּוֹשֵׁל הַמָּרוֹקָנִי אוֹ אֵיזֶה מֶלֶךְ אַחֵר, כִּי לֹא פָּגַשְׁנוּ נֶפֶשׁ חַיָּה. אַךְ פַּחַד הַמּוּרִים עָלַי וְהַמַּחֲשָׁבָה כִּי אוּכַל לִנְפֹּל שֵׁנִית בִּידֵיהֶם הָיוּ כֹּה אֲיֻמִּים, אֲשֶׁר לֹא חָפַצְתִּי לְהֵעָצֵר אוֹ לָבוֹא לַיַּבָּשָׁה אוֹ לַעֲגוֹן; וְהָרוּחַ עוֹדֶנָּה מְנַשֶּׁבֶת יָפֶה, וָאָשׁוּט כֵּן חֲמִשָּׁה יָמִים רְצוּפִים. אַחֲרֵי־כֵן פָּנְתָה הָרוּחַ דָּרוֹמָה, וָאַשְׁעֵר בְּנַפְשִׁי, כִּי אִם תִּרְדּוֹף אַחֲרַי אַחַת מֵאֳנִיּוֹתֵינוּ הֵן תִּתְיָאֵשׁ עַד מְהֵרָה מִכָּל הָעִנְיָן, וּבְכֵן הִרְהַבְתִּי לִקְרַב אֶל הַחוֹף, וָאֶעֱגוֹן בְּפִי נָהָר קָטָן, מִבְּלִי אֲשֶׁר אֵדַע אֵינִי. מַה הִיא הָאָרֶץ, הָעָם וְהַנָּהָר. לֹא רָאִיתִי וְלֹא חָפַצְתִּי לִרְאוֹת אָדָם; הַדָּבָר הַיְחִידִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי הָיָה — מַיִם חַיִּים.

לְמִפְרָץ זֶה בָּאנוּ בָּעֶרֶב, וַנַּחְלִיט לִשְׂחוֹת אֶל הַיַּבָּשָׁה כַּאֲשֶׁר יֶחְשַׁךְ וְלָתוּר אֶת הַמָּקוֹם. אַךְ בִּהְיוֹת הַחֹשֶׁךְ וַנִּשְׁמַע קוֹלוֹת נוֹרָאִים, נְבִיחוֹת, יְלָלוֹת וּצְרִיחוֹת שֶׁל יְצוּרֵי־פֶּרֶא מִמִּינִים לֹא יְדוּעִים לָנוּ, עַד כִּי הַנַּעַר הַמִּסְכֵּן הָיָה נָכוֹן לָמוּת מִפַּחַד, וַיִּתְחַנֵּן אֵלַי כִּי לֹא אֵלֵךְ אֶל הַיַּבָּשָׁה עַד אוֹר הַבֹּקֶר. „טוֹב, כְּסוּרִי",

אָמַרְתִּי, „אֲבָל יִתָּכֵן, כִּי לְאוֹר הַיּוֹם נֵרָאֶה פֹּה אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר יִהְיוּ רָעִים כְּ[illegible] תַּפְּפִירִים הָאֵלֶּה". „אָז אֲנַחְנוּ נִתֵּן לָהֶם בְּרוֹבֶה", אָמַר כְּסוּרִי בִּצְחוֹק, „[illegible] בּוֹרְחִים מִפֹּה". כֹּה לָמַד כְּסוּרִי אֶת לְשׁוֹנוֹ לְדַבֵּר בִּהְיוֹתוֹ בֵּינֵינוּ הַשְּׁבוּעַ[illegible]. הִתְעַנַּגְתִּי לִרְאוֹת אֶת הַנַּעַר עַלִּיז, וָאֲגַמִּיאֵהוּ מִתֵּבַת־הַבַּקְבּוּקִים שֶׁל פַּטְרוֹנֵנוּ לְעוֹדְדוֹ, וְסוֹף־סוֹף הֵן הָיְתָה עֲצַת כְּסוּרִי נְכֹחָה וָאֲקַבְּלֶנָּה. הִשְׁלַכְנוּ אֶת עָגְנֵנוּ הַקָּטָן, וַנִּשְׁכַּב הַלַּיְלָה בִּמְנוּחָה. אָמַרְתִּי בִּמְנוּחָה, יַעַן לֹא יָשַׁנּוּ, כִּי בִּשְׁתַּיִם אוֹ בְּשָׁלֹשׁ אַחֲרֵי חֲצוֹת רָאִינוּ יְצוּרִים גְּדוֹלִים (לֹא יָדַעְנוּ כַּנּוֹתָם) מִמִּינִים שׁוֹנִים יוֹרְדִים אֶל הַיָּם, וַיְמַהֲרוּ לְתוֹךְ הַמַּיִם וַיִּשְׁתַּכְשְׁכוּ וַיִּרְחֲצוּ, לְמַעַן קָרֵר אֶת עַצְמָם, וּבִשְׁעַת מַעֲשֶׂה הִשְׁמִיעוּ יְלָלוֹת וּצְרִיחוֹת, אֲשֶׁר אָזְנִי לֹא שָׁמְעָה כְּמוֹהֶן מֵעוֹדִי.

כְּסוּרִי הָיָה נִבְעַת עַד מְאֹד, וְכֵן הָיִיתִי גַּם אָנִי. אַךְ מָה רַבָּה חֶרְדָּתֵנוּ בְּשָׁמְעֵנוּ אַחַד הַיְצוּרִים הָאֵלֶּה שׂוֹחֶה וּמִתְקָרֵב אֶל סִירָתֵנוּ. עַל־פִּי נְשִׁימָתוֹ יָכֹלְנוּ לְהַכִּיר, כִּי הָיָה זֶה פְּרִיץ־חַיּוֹת גָּדוֹל וְנוֹרָא. כְּסוּרִי הַמִּסְכֵּן צָעַק אֵלַי, כִּי אָרִים אֶת הָעֹגֶן וְאֶתְרַחֵק הָלְאָה. „לֹא", אָמַרְתִּי, „הֵן נוּכַל לְהַשְׁלִיךְ לוֹ אֶת חַבְלֵנוּ עִם הַמָּצוֹף וּלְהַפְלִיג בַּיָּם; הֵם לֹא יוּכְלוּ לְהַרְחִיק בְּשָׂחוֹתָם אַחֲרֵינוּ". הַדְּבָרִים יָצְאוּ מִפִּי וָאֵרֶא לְתִמְהוֹנִי אֶת הַחַיָּה בְּמֶרְחַק שְׁנֵי מְשׁוֹטִים מִן הַסִּירָה. בְּכָל זֹאת אַצְתִּי אֶל הַתָּא, הוֹצֵאתִי אֶת רוֹבִי וָאִירֶה בָּהּ. מִיָּד הָפְכָה אֶת פָּנֶיהָ וַתַּחְתּוֹר לָשׁוּב אֶל הַחוֹף.

אֵין לְתָאֵר אֶת הַהֲמֻלָּה הַפְּרוּעָה, הַצְּרִיחוֹת וְהַיְלָלוֹת הַנִּתְעָבוֹת, אֲשֶׁר הִתְחוֹלְלוּ עַל שְׂפַת הַיָּם וּבְמַעֲלֶה הַיַּבָּשָׁה לְקוֹל נֶפֶץ הַיְרִיָּה, דָּבָר אֲשֶׁר כְּמוֹ אֶחְשׁוֹב לִי לֹא שְׁמָעוּהוּ יְצוּרִים אֵלֶּה מֵעוֹלָם. וָאִוָּכַח מִזֶּה, כִּי אֵין לִי לְקָרֵב בַּלַּיְלָה אֶל הַחוֹף; וְאֵיכָה אֶעֱלֶה שָׁמָּה יוֹמָם, זֹאת הָיְתָה שְׁאֵלָה אַחֶרֶת. כִּי לֹא טוֹב הָיָה לִנְפּוֹל בִּידֵי הַפְּרָאִים הָאֵלֶּה מֵאֲשֶׁר לִנְפּוֹל בְּצִפָּרְנֵי אֲרָיוֹת וּנְמֵרִים. וַנֶּחֱרַד שְׁנֵינוּ כְּאֶחָד מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקֶפֶת לָנוּ.

אַךְ בֵּין כֹּה וּבֵין כֹּה הֻכְרַחְנוּ לַעֲלוֹת עַל הַחוֹף פֹּה, אוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר, לָקַחַת מַיִם, כִּי לֹא נוֹתַר בְּסִירָתֵנוּ אַף נֵטֶף אֶחָד. הַשְּׁאֵלָה הָיְתָה רַק מָתַי וְאֵיפֹה נִקָּחֵם. כְּסוּרִי אָמַר, כִּי אִם אֶתְּנֶנּוּ לָלֶכֶת וְעִמּוֹ אַחַד הַכַּדִּים, יִמְצָא שָׁם מַיִם וְיָבִיא לִי מְעַט. שְׁאַלְתִּיו: לָמָּה יֵלֵךְ הוּא, וּמַדּוּעַ לֹא אֵלֵךְ אֲנִי וְהוּא יֵשֵׁב בַּסִּירָה? הַנַּעַר עָנָנִי בְּאַהֲבָה כֹּה רַבָּה, עַד כִּי מֵאָז לֹא חָדַלְתִּי מֵאֲהָבוֹ, וְכֹה אָמַר: „אִם אֲנָשִׁים פְּרָאִים בָּאִים אוֹתִי אוֹכְלִים, אַתָּה בּוֹרֵחַ". „טוֹב,

כְּסוּרִי". אָמַרְתִּי לוֹ, "נֵלֵךְ שֶׁנֵּינוּ, וְהָיָה אִם יָבוֹאוּ הַפְּרָאִים נֵהָרֵג, וְלֹא יֹאכְלוּ גַּם אֶחָד מִמֶּנּוּ". וָאֶתֵּן לוֹ צְנִים יָבֵשׁ וּלְגִימָה מִתֵּבַת־הַבַּקְבּוּקִים שֶׁל פַּטְרוֹנֵנוּ, אֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי לְמַעְלָה, וַנַּהְדּוֹף אֶת הַסִּירָה קָרוֹב לַיַּבָּשָׁה, כַּאֲשֶׁר רָאִינוּ לְטוֹב, אַחֲרֵי־כֵן חָצִינוּ בַּמַּיִם, וּבְיָדֵינוּ רַק נִשְׁקֵנוּ וּשְׁנֵי כַּדִּים לְמַלְאוֹתָם מַיִם.

לֹא חָפַצְתִּי לְהִתְרַחֵק מִן הַסִּירָה, כִּי יָרֵאתִי פֶּן תֵּרָדְנָה בַּנָּהָר צְנוּת עִם פְּרָאִים, אַךְ הַנַּעַר רָאָה בְּמֶרְחַק מִיל בְּתוֹךְ הַיַּבָּשָׁה מְעִין שְׁפֵלָה, וַיִּשָּׂרֵךְ דַּרְכּוֹ שָׁמָּה, וְכַעֲבוֹר זְמַן־מָה רְאִיתִיו רָץ לִקְרָאתִי. חָשַׁבְתִּי כִּי פְּרָאִים יִרְדְּפוּ אַחֲרָיו אוֹ כִּי חַיָּה רָעָה הִבְהִילַתְהוּ, וָאָרוּץ אֵלָיו לְהַצִּילוֹ, אַךְ בִּהְיוֹתִי קָרוֹב לוֹ וָאֶרְאֶה דְּבַר־מָה מְפֻשָּׁל לוֹ עַל כְּתֵפָיו. זֹאת הָיְתָה חַיָּה אֲשֶׁר הֵמִית, דּוֹמָה לְאַרְנֶבֶת, אַךְ שׁוֹנָה מִמֶּנָּה בְּצִבְעָהּ וְרַגְלֶיהָ אֲרֻכּוֹת; וַנִּשְׂמַח עָלֶיהָ וּבְשָׂרָהּ נָעַם לְחִכֵּנוּ. וְאוּלָם שִׂמְחָתוֹ שֶׁל כְּסוּרִי הָיְתָה רַבָּה, כִּי יָכֹל לְבַשֵּׂר לִי אֲשֶׁר מָצָא מַיִם טוֹבִים וְלֹא רָאָה שָׁם סִמָּן שֶׁל פְּרָאִים.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָיִיתִי בְּאַחַת מִנְּסִיעוֹתַי הַקּוֹדְמוֹת עַל־יַד חוֹף זֶה, יָדַעְתִּי הֵיטֵב כִּי הָאִיִּים הַקְּנָרִיִּים, וְכֵן גַּם אִיֵּי הַכֵּף הַיָּרֹק, לֹא הָיוּ רְחוֹקִים מִן הַיַּבָּשָׁה. אַךְ מֵאֵין בְּיָדִי מַכְשִׁירֵי־הַתַּצְפִּית הַדְּרוּשִׁים לְמַעַן אֵדַע בְּאֵיזֶה רֹחַב אָנוּ נִמְצָאִים, וְלֹא יָדַעְתִּי בְּדִיּוּק, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, לֹא הִכַּרְתִּי בְּאֵיזֶה רֹחַב הֵם נִמְצָאִים, נְבוֹכוֹתִי מִבְּלִי דַּעַת אָנָה אַבִּיט וְאָנָה אֶפְנֶה לִמְצֹא אַחַד הָאִיִּים הָאֵלֶּה. אֲבָל קִוִּיתִי, כִּי אִם אוֹסִיף לָשׁוּט לְאֹרֶךְ הַחוֹף הַזֶּה עַד אִם בָּאתִי לְמָקוֹם אֲשֶׁר יִסְחֲרוּ הָאַנְגְּלִים, וּמָצָאתִי אֵיזוֹ מֵאֳנִיּוֹתֵיהֶם הַהוֹלְכוֹת שָׁם לְרֶגֶל מִסְחָרָם, וְהֵן תָּחֹשְׁנָה לָנוּ עֶזְרָה וְתִקַּחְנָה אוֹתָנוּ עִמָּהֶן.

לְפִי כָּל חֶשְׁבּוֹנוֹתַי הָיָה הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר בּוֹ נִמְצֵאתִי עַתָּה, אוֹתָהּ הָאָרֶץ הַמִּשְׂתָּרַעַת בֵּין מוֹשְׁבוֹת הַמֶּלֶךְ הַמָּרוֹקָנִי וְאַרְצוֹת הַשְּׁחוֹרִים, וְהִיא שְׁמָמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב וְרַק חַיּוֹת רָעוֹת תִּשְׁכֹּנָּה בָּהּ לָרֹב. הַשְּׁחוֹרִים עֲזָבוּהָ בְּהַרְחִיקָם לִנְסוֹעַ דָּרוֹמָה מִפַּחַד הַמּוֹרִים, וְהַמּוֹרִים לֹא אָווּ לָשֶׁבֶת בָּהּ מִפְּנֵי צְחִיחוּתָהּ. וּבֶאֱמֶת קָצוּ בָהּ אֵלֶּה וָאֵלֶּה מִפְּנֵי שִׁפְעַת הַנְּמֵרִים, הָאֲרָיוֹת וְהַבַּרְדְּלָסִים וּפְרִיצֵי־חַיּוֹת אֲחֵרִים הַשּׁוֹכְנִים בָּהּ. הַמּוֹרִים בָּאוּ שָׁמָּה רַק לְצֹרֶךְ צֵידָם, וּבְלֶכְתָּם שָׁמָּה בְּמַחֲנוֹת יֵלֵכוּ, אַלְפַּיִם אוֹ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בְּיַחַד. וְאָמְנָם בְּמֶרְחַב מֵאָה מִיל רְצוּפִים לְאֹרֶךְ הַחוֹף הַזֶּה לֹא רָאִינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ דָּבָר, בִּלְתִּי אִם אֶרֶץ שְׁמָמָה וַעֲזוּבָה יוֹמָם וִילֵל חַיְתוֹ־פֶרֶא לָיְלָה.

פַּעַם אוֹ פַּעֲמַיִם לְאוֹר הַיּוֹם נִדְמָה לִי, כִּי רָאִיתִי אֶת פִּסְגַּת הַטֶּנֶרִיפָה,

כִּי רֹאשׁ הָהָר הַזֶּה נִמְצָא בָּאִיִּים הַקְּנָרִיִּים, וָאֶתְאַוֶּה לָשׁוּט לְעֵבֶר הַהוּא בְּתִקְוָתִי לְהַגִּיעַ שָׁמָּה, אַךְ בְּנַסּוֹתִי פְּעָמִים נֶהְדַּפְתִּי אָחוֹר עַל־יְדֵי הַרוּחַ הַמִּתְנַגֶּדֶת, אַף הַגַּלִּים עָצְמוּ מִסִּירָתֵנוּ, וְכֵן גָּמַרְתִּי לָשׁוּט עַל־פִּי דַרְכִּי הָרִאשׁוֹנָה לְאֹרֶךְ הַיַּבָּשָׁה.

אַחֲרֵי חֲנָיָתֵנוּ הַקְּצָרָה הַזֹּאת הָיִינוּ הוֹלְכִים דָּרוֹמָה בְּמֶשֶׁךְ עֲשָׂרָה אוֹ שְׁנֵים־עָשָׂר יוֹם, וְנִקְמֵץ בְּצֵידָתֵנוּ אֲשֶׁר הָלְכָה הָלוֹךְ וְחָסֵר, וְלֹא קָרַבְנוּ אֶל הַחוֹף, בִּלְתִּי אִם אִלְּצָנוּ לָקַחַת מַיִם חַיִּים. וַתְּהִי מַחְשַׁבְתִּי לָבוֹא אֶל נְהַר גַּמְבִּיָּה אוֹ לְסֶנֶגַל, לֵאמֹר, אֶל אַחַד הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר בְּקִרְבַת הַכֵּף הַיָּרֹק, אֲשֶׁר שָׁם קִוִּיתִי לִמְצוֹא אֳנִיָּה אֵרוֹפִּית. וְלֹא — לֹא הָיְתָה לְפָנַי דֶּרֶךְ אַחֶרֶת, כִּי אִם לְבַקֵּשׁ אֶת הָאִיִּים אוֹ לָמוּת בִּידֵי הַשְּׁחוֹרִים. יָדֹעַ יָדַעְתִּי כִּי הָאֳנִיּוֹת מֵאֵרוֹפָּה, אֲשֶׁר הִפְלִיגוּ לָבוֹא לְחוֹף גִּינֵיאָה, לִבְרָזִילְיָה אוֹ לְהֹדּוּ הַמִּזְרָחִית, עָבְרוּ דַרְכָּן לְיַד הַכֵּף הַיָּרֹק אוֹ הָאִיִּים הָהֵם. בִּקְצָרָה, הִשְׁלַכְתִּי אֶת כָּל יְהָבִי עַל הָאֳנִיָּה אֲשֶׁר תִּקְרֵנִי בַּדֶּרֶךְ, וְלֹא — אָמוּתָה.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָלַכְתִּי בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת עוֹד עֲשָׂרָה יָמִים, נוֹכַחְתִּי כִּי הָאָרֶץ כֻּלָּהּ עֲזוּבָה, וְרַק בִּשְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת רָאִינוּ בְּעָבְרֵנוּ בְּנֵי־אָדָם עוֹמְדִים עַל הַחוֹף וּמִתְבּוֹנְנִים בָּנוּ, וְהֵם שְׁחוֹרִים וַעֲרֻמִּים כֻּלָּם. פַּעַם אַחַת הִשִּׂיאַנִי יִצְרִי לִקְרַב אֲלֵיהֶם, וְאוּלָם כְּסוּרִי, יוֹעֲצִי הַנֶּאֱמָן, אָמַר לִי: „לֹא לֶכֶת, לֹא לֶכֶת!" — בְּכָל־זֹאת שַׁטְתִּי קָרוֹב יוֹתֵר אֶל הַחוֹף לְמַעַן אוּכַל לְנַסּוֹת דַּבֵּר אֲלֵיהֶם, וָאֶרְאֵם רָצִים אַחֲרֵי כִּבְרַת אֶרֶץ לְאֹרֶךְ הַחוֹף. הִתְבּוֹנַנְתִּי כִּי לֹא הָיָה בִּידֵיהֶם כָּל נֶשֶׁק, לְבַד אֶחָד אֲשֶׁר הֶחֱזִיק בְּיָדוֹ מַקֵּל אָרֹךְ וְדַק, וּכְסוּרִי אָמַר, כִּי רֹמַח הוּא וַאֲשֶׁר יִזְרְקוּהוּ מֵרָחוֹק וְלֹא יַחֲטִיאוּ. וְכֵן שַׁטְתִּי מֵרָחוֹק וָאֲדַבֵּר אֲלֵיהֶם בִּרְמָזִים, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי; בְּיִחוּד עָשִׂיתִי לָהֶם בְּיָדַי וּבְפִי אוֹתוֹת לִדְבַר אֹכֶל. הֵם רָמְזוּ לִי מִצִּדָּם לַעֲמוֹד, וְאָז יָבִיאוּ לִי מְעַט בָּשָׂר. אָז הִשְׁפַּלְתִּי אֶת רֹאשׁ מִפְרָשִׂי וָאֶעֱמוֹד, וּשְׁנַיִם מֵהֶם רָצוּ לִפְנִים הָאָרֶץ. כַּעֲבֹר חֲצִי שָׁעָה שָׁבוּ, וַיָּבִיאוּ אִתָּם שְׁנֵי נְתָחֵי בָשָׂר יָבֵשׁ וּמְעַט זֵרְעוֹנִים מִתְּבוּאַת אַרְצָם; וְאַף כִּי לֹא יָדַעְנוּ מָה טִיבָם, חָפַצְנוּ בְּכָל לִבֵּנוּ לְקַבְּלָם מִיָּדָם. אֲבָל הִתְחַבַּטְנוּ בְּשְׁאֵלָה אֵיךְ לְהַגִּיעַ אֲלֵיהֶם, כִּי אֲנִי לֹא הִרְהַבְתִּי לִקְרַב אֶל הַחוֹף וְגַם הֵם יָרְאוּ מִפָּנֵינוּ. אַךְ לָאַחֲרוֹנָה מָצְאוּ הֵם דֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּיטַב לְכֻלָּנוּ, אֶת מַתְּנוֹתֵיהֶם הֵבִיאוּ אֶל שְׂפַת הַיָּם, וַיַּנִּיחוּן עַל הָאָרֶץ, וַיֵּלְכוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק עַד אֲשֶׁר כִּלִּינוּ לַהֲבִיאָן אֶל תּוֹךְ הַסִּירָה, וְאָז שָׁבוּ אֶל הַחוֹף.

שָׁלַחְנוּ לָהֶם אוֹתוֹת תּוֹדָה, כִּי לֹא הָיָה בְּיָדֵנוּ מְאוּמָה לִגְמוֹל אוֹתָם.

וְהִנֵּה בְּעֶצֶם הָרֶגַע הַהוּא קָרָה מִקְרֶה נִשְׁלַם לָהֶם כִּגְמוּלָם. בְּחֲנוֹתֵנוּ קָרוֹב לְיַד הַחוֹף בָּאוּ שְׁנֵי יְצוּרִים גְּדוֹלִים, כַּנִּרְאֶה רוֹדְפִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בַּחֲמַת־פֶּרֶא, מִן הֶהָרִים אֶל הַיָּם. יוּכַל הֱיוֹת כִּי הַזָּכָר רָדַף אַחֲרֵי הַנְּקֵבָה, אוֹ כִּי צְחָקוּ, וְאוּלַי הִתְגָּרוּ מִלְחָמָה, לֹא נוּכַל לְהַגִּיד דָּבָר בָּרוּר, כַּאֲשֶׁר לֹא נוּכַל לְהַגִּיד אִם הָיָה זֶה בַּמָּקוֹם הַהוּא מִקְרֶה רָגִיל אוֹ מוּזָר, וְאוּלָם שַׁעֵר אֲשַׁעֵר, כִּי מוּזָר הָיָה הַדָּבָר: רֵאשִׁית, לֹא תוֹפִיעָנָה הַחַיּוֹת הָרַעַבְתָנִיּוֹת הָאֵלּוּ כִּי אִם בַּלַּיְלָה, וְהַשֵּׁנִית, רָאִינוּ אֶת הָאֲנָשִׁים וְהֵם נִבְעָתִים מְאֹד, וּבְיִחוּד הַנָּשִׁים. הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶחֱזִיק בָּרֹמַח, אוֹ בַּחֲנִית, לֹא נָס מִפְּנֵיהֶם, אֲבָל יִתְרָם נִמְלְטוּ עַל נַפְשָׁם. וּבְרוּץ שְׁנֵי הַיְצוּרִים יָשָׁר הַמַּיְמָה, נִכָּר הָיָה, כִּי לֹא יָדַמּוּ לְהִתְנַפֵּל עַל אִישׁ מִן הַשְּׁחוֹרִים, רַק קָפְצוּ אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם, וַיִּשְׂחוּ הֵנָּה וָהֵנָּה, כְּמוֹ בָּאוּ רַק לְשַׁעֲשֵׁעַ אֶת נַפְשָׁם. לָאַחֲרוֹנָה הִתְקָרֵב אֶחָד מֵהֶם אֶל סִירָתֵנוּ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר שִׁעַרְתִּי מֵרֹאשׁ, אֲבָל אֲנִי הָיִיתִי מוּכָן לְקַבֵּל אֶת פָּנָיו, כִּי מִלֵּאתִי אֶת רוֹבִי בִּמְהִירוּת רַבָּה, וְעַל כְּסוּרִי צִוִּיתִי לְמַלְּאוֹת אֶת שְׁנַיִם הַנּוֹתָרִים, וּבְבוֹא הַיְצוּר לִתְחוּם הַשָּׂגָתִי לְחִצְּתִי וָאִירֶה יָשָׁר בְּקָדְקֳדוֹ. כְּרֶגַע צָלַל בַּמַּיִם, אַךְ מִיָּד עָלָה, וַיְהִי עוֹלֶה וְיוֹרֵד כְּמוֹ נִלְחָם לְנַפְשׁוֹ. וְאָמְנָם כֵּן הָיָה. הוּא מִהֵר לִפְנוֹת אֶל הַחוֹף, אַךְ בֵּין פִּצְעוֹ הָאָנוּשׁ וּבֵין מַחֲנַק הַמַּיִם מֵת טֶרֶם הִגִּיעוֹ אֶל הַיַּבָּשָׁה.

אֵין לְתָאֵר אֶת הַתִּמָּהוֹן, אֲשֶׁר תָּקַף אֶת הָאֲנָשִׁים הַמִּסְכֵּנִים הָאֵלֶּה לְקוֹל יְרִיַּת רוֹבִי. מֵהֶם הָיוּ נְכוֹנִים לָמוּת מֵרֹב פַּחַד, וַיִּפְּלוּ לָאָרֶץ כְּמִתְעַלְּפִים, אַךְ בִּרְאוֹתָם אֶת הַחַיָּה מֵתָה וְיוֹרֶדֶת מְצוּלוֹת, וְכִי אֲנִי רוֹמֵז לָהֶם לָבוֹא אֶל הַחוֹף, הִתְאוֹשְׁשׁוּ וַיִּגְּשׁוּ וַיָּחֵלּוּ לְחַפֵּשׂ אַחֲרֶיהָ. אֲנִי מְצָאתִיהָ, כִּי רָאִיתִי אֶת דָּמָהּ אֲשֶׁר צָבַע אֶת פְּנֵי הַמַּיִם, וּבְעֶזְרַת חֶבֶל, אֲשֶׁר כָּרַכְתִּי סָבִיב לְגוּפָהּ וָאֶתְּנֵהוּ בִּידֵי הַשְּׁחוֹרִים לְמָשְׁכוֹ, הֶעֱלוּהָ עַל הַיַּבָּשָׁה, וַיִּמְצְאוּ כִּי הָיָה זֶה מִין בַּרְדְּלָס מְשֻׁנֶּה, חֲבַרְבֻּר וּמָלֵא חֵן עַד לְהַפְלִיא. וַיָּרִימוּ הַשְּׁחוֹרִים אֶת יְדֵיהֶם מִשְׁתָּאִים לָדַעַת מַה הוּא הַכְּלִי אֲשֶׁר בּוֹ הֲמִתִיו.

הַחַיָּה הַשֵּׁנִית, אֲשֶׁר נִבְהֲלָה מִקּוֹל הַנֶּפֶץ וְהַיְרִיָּה, שָׁבָה אֶל הַחוֹף וַתָּנָס אֶל בֵּינוֹת הֶהָרִים כָּל־עֻמַּת שֶׁבָּאָה; וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהַבְחִין מֵרָחוֹק לָדַעַת מַה הָיְתָה. עַד מְהֵרָה נוֹכַחְתִּי, כִּי רְגִילִים הַשְּׁחוֹרִים לֶאֱכוֹל אֶת בְּשַׂר הַחַיָּה הַזֹּאת, וְעַל כֵּן שָׂמַחְתִּי כִּי יָכֹלְתִּי לִגְמֹלָם חֶסֶד רַב כָּזֶה; וּבְרָמְזִי לָהֶם כִּי יוּכְלוּ לְקַחְתּוֹ, הוֹדוּ לִי בְּכָל לֵב. כְּרֶגַע נִגְּשׁוּ לַעֲבוֹדָה, וַיַּפְשִׁיטוּ אֶת עוֹרָהּ בְּגֶזֶר־עֵץ מְחֻדָּד, וַיְמַהֲרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת מְלַאכְתָּם מֵאֲשֶׁר נוּכַל אֲנַחְנוּ לַעֲשׂוֹתָהּ בְּסַכִּין

טוֹבָה. הֵם הִצִּיעוּ לִי חֵלֶק מִן הַבָּשָׂר, אַךְ מֵאַנְתִּי לְקַבֵּל, בְּרָמְזִי לָהֶם כִּי חֲפַצְתִּי לְתִתּוֹ לָהֶם, רַק עָשִׂיתִי אוֹת לָעוֹר; וַיִּתְּנוּהוּ לִי בְּנֶפֶשׁ חֲפֵצָה, וַיּוֹסִיפוּ לְהָבִיא לִי מִצֵּידָתָם וְאֲקַבֵּל מִבְּלִי דַּעַת מָה. אַחֲרֵי־כֵן רָמַזְתִּי לָהֶם, כִּי חָסֵר אֲנִי מְעַט מַיִם, וָאֶהֱפוֹךְ לִפְנֵיהֶם אֶחָד מִכַּדַּי, פִּיו לְמַטָּה וְתַחְתִּיתוֹ לְמַעְלָה, לְהַרְאוֹתָם כִּי רֵיק הוּא, וְכִי חָפַצְתִּי אֲשֶׁר יוּשַׁב לִי מָלֵא. וַיִּקְרְאוּ מִיָּד לַאֲחָד מֵרֵעֵיהֶם, וַתְּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים, וַתְּבֵאנָה קְעָרָה גְדוֹלָה עֲשׂוּיָה חֵמָר, וּלְכִי אֲשֶׁר שִׁעַרְתִּי, שְׂרוּפָה בְּלַהַב הַשֶּׁמֶשׁ, וַיַּעֲמִידוּהָ, כְּמִשְׁפָּטָם קֹדֶם, עַל שְׂפַת הַיָּם, וָאֶשְׁלַח אֶת כְּסוּרִי עִם כַּדַּי וַיְּמַלֵּא מִתּוֹכָהּ אֶת שְׁלָשְׁתָּם.

עַתָּה הָיִיתִי מְצֻיָּד בִּמְזוֹנוֹת וּבְמַיִם אֲשֶׁר נָתְנוּ לִי, וּבְעָזְבִי אֶת הַשְׁחוֹרִים הַחֲבִיבִים הָלַכְתִּי לְמַסָּעַי עוֹד עַשְׁתֵּי עָשָׂר יוֹם, וְלֹא נִסִּיתִי לְקָרֵב אֶל הַחוֹף, עַד כִּי רָאִיתִי וְהִנֵּה הַיַּבָּשָׁה בָּאָה בִּלְשׁוֹן אֲרֻכָּה בְּתוֹךְ הַיָּם, בְּמֶרְחַק אַרְבָּעָה אוֹ חֲמִשָּׁה מִילִים לְפָנָי. הַיָּם שָׁקַט מְאֹד, וָאַקִּיף הַקָּפָה גְדוֹלָה לְמַעַן הַגִּיעַ שָׁמָּה. לָאַחֲרוֹנָה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר סָבַבְתִּי אֶת קְצֵה הַלָּשׁוֹן, רָאִיתִי מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי, בְּמֶרְחַק שְׁנֵי מִילִים, מִשְׂתָּרַעַת אֶרֶץ רַחֲבַת־יָדַיִם לְצַד הַיָּם. לְפִי חֶשְׁבּוֹנִי, וְכִמְעַט לֹא הָיִיתִי מְסַפֵּק בַּדָּבָר, הָיָה זֶה רֹאשׁ הָאִיִּים, הַנִּקְרָאִים מֵאָז אִיֵּי הַכֵּף הַיָּרֹק. אַךְ הָאִיִּים הָיוּ רְחוֹקִים מִמֶּנִּי, וְלֹא יָדַעְתִּי מָה אֶעֱשֶׂה לְמַעַן יִיטַב לִי, כִּי לוּ אֲחָזַתְנִי רוּחַ חֲזָקָה לֹא הִגַּעְתִּי שָׁמָּה לְעוֹלָם.

בִּהְיוֹתִי עָסוּק בְּמַחֲשָׁבוֹת עַל הַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת, בָּאתִי לְתוֹךְ הַתָּא וָאֵשֵׁב, וְהַהֶגֶה בִּידֵי כְּסוּרִי; וְהִנֵּה קָרָא הַנַּעַר פִּתְאֹם: „אֲדוֹנִי, אֲדוֹנִי, אֳנִיָּה עִם מִפְרָשׂ!" וַיֵּצֵא לֵב הַנַּעַר הַשּׁוֹטֶה מִפַּחַד, בְּחָשְׁבוֹ, אֵין זֹאת כִּי אִם אַחַת הָאֳנִיּוֹת אֲשֶׁר נִשְׁלְחוּ עַל יְדֵי אֲדוֹנָיו לִרְדּוֹף אַחֲרֵינוּ; אֲבָל אֲנִי יָדַעְתִּי, כִּי רְחוֹקִים אָנוּ מֵהֶם וְיָדָם לֹא תַשִּׂיגֵנוּ עוֹד. קָפַצְתִּי מִתּוֹךְ הַתָּא וָאֶרְאֶה כְּרֶגַע לֹא אֶת הָאֳנִיָּה בִּלְבַד. כִּי אִם גַּם מַה וּלְמִי הִיא, לֵאמֹר, כִּי הָיְתָה זֹאת אֳנִיָּה פּוֹרְטוּגָלִית, אֲשֶׁר הָלְכָה, כַּאֲשֶׁר שִׁעַרְתִּי, לְחוֹף גִּינֵיאָה לָקַחַת שְׁחוֹרִים.

יָדֹעַ יָדַעְתִּי, כִּי אִם גַּם אֲמַתַּח אֶת כָּל מִפְרָשַׂי, לֹא אוּכַל לָבוֹא עָדֶיהָ. וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר נִרְגַּשְׁתִּי בְּחָפְזִי וָאָחֵל לְהִוָּאֵשׁ, רָאוּנִי, כַּנִּרְאֶה, בְּעֶזְרַת מִשְׁקְפוֹתֵיהֶם, וּבְאָמְרָם כִּי סִירָה אֵירוֹפִּית הִיא, אֲשֶׁר נִצְּלָה מֵאֳנִיָּה שֶׁנִּטְרְפָה בַּיָּם, הִשְׁפִּילוּ אֶת מִפְרָשָׂם וַיְּמַקֵּן שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת בְּעֵרֶךְ בָּאתִי אֲלֵיהֶם.

וַיִּשְׁאֲלוּ לִשְׁמִי בִּפּוֹרְטוּגָלִית, סְפָרַדִּית וְצָרְפָתִית, אַךְ אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי גַּם אַחַת הַלְּשׁוֹנוֹת הָאֵלֶּה. לָאַחֲרוֹנָה נִמְצָא עִמָּהֶם מַלָּח סְקוֹטִי, וַיִּקְרָא אֵלַי

נַאֲצֶנֶּנּוּ וַאֲסַפֵּר לוֹ, כִּי אִישׁ אַנְגְּלִי אָנֹכִי וְכִי נִמְלַטְתִּי מִשְּׁבִי הַמּוֹרִים. מַסָּאלָיו יֹאמְרוּ לִי כִּי אָבוֹא אֶל אֳנִיָּתָם. וַיְקַבְּלוּנִי בְּשִׂמְחָה וַיָּבִיאוּ אֲלֵיהֶם גַּם אֶת חֲפָצַי.

שִׂמְחָתִי הָיְתָה רַבָּה לְלֹא־הַבִּיעַ, כַּאֲשֶׁר יָבִין כָּל אִישׁ, כִּי נִפְדֵּיתִי מִמַּצָּב קָשֶׁה וְנוֹאָשׁ כְּמַצָּבִי; וָאַצִּיעַ לַקַּבַּרְנִיט כָּל אֲשֶׁר הָיָה בְּיָדִי כֹּפֶר בְּעַד פְּדוּתִי, אַךְ הוּא מֵאֵן לָקַחַת בְּגֹדֶל רוּחוֹ, וַיֹּאמַר, כִּי לֹא יִקַּח מִמֶּנִּי דָּבָר, וְכָל אֲשֶׁר הֵבֵאתִי עִמִּי יוּשַׁב לִי בִּשְׁלֵמוּת, כַּאֲשֶׁר אַגִּיעַ לִבְרָזִילְיָה. „אֲנִי אֲבִיאֲךָ שָׁמָּה חִנָּם, וְחֲפָצֶיךָ אֵלֶּה יוֹעִילוּךָ לִקְנוֹת בָּהֶם אֶת צְרָכֶיךָ וְלָשׁוּב הַבַּיְתָה״.

פֶּרֶק רְבִיעִ

הוּא מִתְאַחֵז בִּבְרַזִילְיָה כְּנוֹטֵעַ — שָׁב לָרֶדֶת בַּיָּם וּסְפִינָתוֹ מִטָּרֶפֶת

כְּרַב חַסְדּוֹ בְּהַצָּעָתוֹ כֵּן דִּקְדֵּק לְמַלְאוֹתָהּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה: אֶת הַמַּלָּחִים צִוָּה לְבַל יָעֵז אִישׁ מֵהֶם לִשְׁלֹחַ יָד בְּכָל אֲשֶׁר לִי; אַחֲרֵי־כֵן לָקַח הַכֹּל תַּחַת יָדוֹ, וַיִּתֶּן לִי רְשִׁימָה מְפֹרֶטָה מִכָּל חֲפָצַי, לְמַעַן יָשׁוּבוּ אֵלַי יַחַד עִם שְׁלֹשֶׁת כַּדַּי.

נְסִיעָתוֹ לִבְרַזִילְיָה הִצְלִיחָה מְאֹד, וַיָּבוֹא אֶל הַמִּפְרָץ דֵּי טוֹדוֹס לוֹס סַנְטוֹס, אוֹ לְמִפְרַץ כָּל הַקְּדוֹשִׁים, מִקֵּץ שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים יוֹם. וְכֵן נֶחֱלַצְתִּי שֵׁנִית מִצָּרָה, וָאֶתֵּן אֶת לִבִּי לִרְאוֹת מָה אֶעֱשֶׂה בַּיָּמִים הַקְּרוֹבִים.

יָדַי תִּקְצַר לְהַזְכִּיר אֶת כָּל הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּדִי הַקְּבַרְנִיט: לֹא אָבָה לָקַחַת מִמֶּנִּי מְאוּמָה בִּשְׂכַר נְסִיעָתִי, וַיִּתֶּן לִי עֶשְׂרִים אֲדֻמִּים בִּמְחִיר עוֹר הַבַּרְדְּלָס וְאַרְבָּעִים בְּעוֹר הָאֲרִי אֲשֶׁר הָיָה בְּתוֹךְ סִירָתִי, וַיְצַו כִּי כָּל חֲפָצַי אֲשֶׁר הָיוּ בָּאֳנִיָּה יוּשְׁבוּ לִי, דָּבָר לֹא יֶחְסַר, וְכָל אֲשֶׁר חָפַצְתִּי לִמְכּוֹר קָנָה מִיָּדִי. וַיִּקֶן מִמֶּנִּי אֶת תֵּבַת־הַבַּקְבּוּקִים, שְׁנַיִם מֵרוֹבַי נַחֲתִיכָה מִגּוּשׁ הַדּוֹנַג — כִּי מִן הַיֶּתֶר עָשִׂיתִי נֵרוֹת — בְּקִצָּרָה, קִבַּלְתִּי כְּמָאתַיִם וְעֶשְׂרִים אֲדֻמִּים בִּמְחִיר כָּל מִטְעָנִי. וּבְהוֹן זֶה דָּרְכָה רַגְלִי עַל אַדְמַת בְּרַזִילְיָה.

לֹא אָרְכוּ הַיָּמִים, וַיְהַלְלוּנִי אֶל בֵּית אָדָם טוֹב וְיָשָׁר, וְהָאִישׁ הוּא בַּעַל אִינְגֶ'נְיוֹ, כַּאֲשֶׁר יִקְרְאוּ שָׁמָּה לִנְטִיעוֹת וּבֵית עֲשִׂיַּת סֻכָּר, וָאָגוּר עִמּוֹ זְמַן־מָה. וְכֵן הִכַּרְתִּי לָדַעַת אֶת עִנְיַן הַנְּטִיעוֹת וַעֲשִׂיַּת הַסֻּכָּר; וּבִרְאוֹתִי אֶת חַיֵּי הַנּוֹטְעִים כִּי טוֹבִים הֵמָּה, וְכִי יֵשׁ אֲשֶׁר יִתְעַשְּׁרוּ פִּתְאֹם, וָאַחְלִיט אֲשֶׁר אִם אוּכַל לְהַשִּׂיג רִשְׁיוֹן לְהִתְאַחֵז בָּאָרֶץ, וְהָיִיתִי גַם אֲנִי לְנוֹטֵעַ בֵּינֵיהֶם. וּבֵינָתַיִם בִּקַּשְׁתִּי דֶּרֶךְ לְהָבִיא הֵנָּה אֶת כַּסְפִּי אֲשֶׁר הִפְקַדְתִּי בְּלוֹנְדוֹן. לַמַּטָּרָה הַזֹּאת הִשַּׂגְתִּי אֶת כְּתָב־הַהִתְאַזְרְחוּת וָאֶקְנֶה חֶלְקַת־אֲדָמָה כְּכָל אֲשֶׁר הִשִּׂיגָה יַד הוֹנִי, וָאֶעֱרֹךְ תָּכְנִית לִנְטִיעוֹתַי וּלְדִירָתִי, כָּרָאוּי לְפִי מִכְסַת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְקַבֵּל מֵאַנְגְּלִיָּה.

וַיְהִי לִי שָׁכֵן, פּוֹרְטוּגָלִי מִלִּיסַבּוֹן, בֶּן לְהוֹרִים אַנְגְּלִים, וּשְׁמוֹ וֶלְס. וְהָאִישׁ הָיָה כִּמְעַט בְּמַצָּבִי אָנִי. קְרָאתִי לוֹ שְׁכֵנִי, כִּי שְׂדֵה נְטִיעוֹתָיו נָגַע בִּשְׂדֵה נְטִיעוֹתַי וּנְחָיֶה בֵּינֵינוּ בְּאַחֲוָה וּבְרֵעוּת. כַּסְפֵּנוּ הָיָה מְעַט וַנִּהְיֶה נוֹטְעִים

כִּשְׁנָתַיִם רַק לְמִחְיָתֵנוּ. בְּכָל זֹאת עָשִׂינוּ חַיִל וְאַדְמָתֵנוּ הָלְכָה הָלוֹךְ וְטוֹב וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית נָטַעְנוּ מְעַט טַבָּק, וַנַּכְשִׁיר אִישׁ אִישׁ חֶלְקַת־אֲדָמָה הֲגוּנָה לִנְטוֹעַ בָּהּ קָנִים לַשָּׁנָה הַבָּאָה.

אָמְנָם גָּמַרְתִּי בְּלִבִּי, בְּמִדַּת מָה, לְהַמְשִׁיךְ אֶת עִנְיַן הַנְּטִיעוֹת עוֹד לִפְנֵי שׁוּב יְדִידִי הֶחָבִיב, קַבַּרְנִיט הָאֳנִיָּה, אֲשֶׁר הֱבִיאַנִי הֲלֹם. כִּי הָאֳנִיָּה הִתְמַהְמְהָה שָׁם לְרֶגֶל פְּרִיקַת הַמַּשָּׂא וְהַהֲכָנוֹת לִנְסִיעָה כִּשְׁלֹשָׁה יְרָחִים. כַּאֲשֶׁר הִגַּדְתִּי לוֹ עַל אֹדוֹת הַסְּכוּם הַמִּצְעָר, אֲשֶׁר הִנַּחְתִּי בְּלוֹנְדוֹן, יְעָצַנִי כְּטוּב־לִבּוֹ וּכְיָשְׁרוֹ: „סֶנוֹר אַנְגְּלִי", אָמַר לִי (כִּי כֵן נִקְרֵאתִי בְּפִיו תָּמִיד), „אִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁךָ לָתֵת עַל יְדֵי מִכְתָּבִים וּכְתַב־הַרְשָׁאָה כָּתוּב וְחָתוּם עִם הוֹרָאוֹת לָאָדָם הַמַּחֲזִיק אֶת כַּסְפְּךָ בְּלוֹנְדוֹן, לְמַעַן יִשְׁלָחֵנוּ לְלִיסַבּוֹן לַאֲנָשִׁים כַּאֲשֶׁר אוֹרְךָ, וּבִסְחוֹרוֹת כַּאֲשֶׁר תִּתְאַמְּנָה לָאָרֶץ הַזֹּאת, וַהֲבִיאוֹתִי לְךָ אֶת הַתּוֹצָאוֹת, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בִּתְשׁוּבָתִי. אֲבָל הֲוָיוֹת וְכָל מַעֲשֵׂי הָאָדָם נְכוֹנִים לִתְמוּרוֹת וְלִפְגָעִים, אִיעָצְךָ אֱמוּנָה לְשַׁלֵּם פְּקֻדָּה רַק עַל מְאַת לִירָה, אֲשֶׁר לְפִי דְּבָרֶיךָ הֵן מַחֲצִית הוֹנְךָ, וְנִסִּיתָ בָּזֶה אֶת מַזָּלְךָ, וְהָיָה אִם אֲבִיאֵן לְךָ בִּשְׁלֵמוּת וְצִוִּיתָ לְהָבִיא לְךָ גַּם אֶת הַנּוֹתָר, וְאִם יִקְרֶה אָסוֹן אֶת הַחֵלֶק הָאֶחָד וְהָיָה לְךָ הַחֵלֶק הַנִּשְׁאָר לִפְלֵטָה". וַתִּיטַב הָעֵצָה הַזֹּאת בְּעֵינַי לַעֲשׂוֹתָהּ. וָאֲמַהֵר לְהָכִין מִכְתָּבִים אֶל הַגְּבִירָה, אֲשֶׁר הִפְקַדְתִּי בְּיָדָהּ אֶת כַּסְפִּי, וּכְתַב־הַרְשָׁאָה לָתֵת עַל יַד הַקַּבַּרְנִיט הַפּוֹרְטוּגָלִי, כַּאֲשֶׁר שָׁאַל מִמֶּנִּי.

כָּתַבְתִּי אֶל אַלְמְנַת הַקַּבַּרְנִיט הָאַנְגְּלִי בַּאֲרִיכוּת מִכָּל הַמּוֹצְאוֹת אוֹתִי, וַתִּשְׁלַח לִי לֹא רַק אֶת כַּסְפִּי, כִּי מִכִּיסָהּ קָנְתָה וַתִּשְׁלַח לַקַּבַּרְנִיט הַפּוֹרְטוּגָלִי מַתָּנָה נָאָה עַל טוּב־לִבּוֹ וְעַל חַסְדּוֹ אֲשֶׁר גָּמַל עָלַי.

הַסּוֹחֵר אֲשֶׁר בְּלוֹנְדוֹן קָנָה בִּמְאַת הַלִּירָה סְחוֹרוֹת לְפִי פְּקֻדַּת הַקַּבַּרְנִיט, וַיִּשְׁלָחֵן אֵלָיו לְלִיסַבּוֹן, וַיְבִיאֵן בִּשְׁלֵמוּת אֵלַי לִבְרַזִילְיָה; וָאֶצְלַח לְמָכְרָן בְּרֶוַח יָפֶה מְאֹד, וָאֶצְדַּק בְּאָמְרִי, כִּי הָיָה בְּיָדִי עַתָּה פִּי אַרְבָּעָה מֵעֶרֶךְ מִטְעָנִי הָרִאשׁוֹן, וָאֶעֱלֶה מַעְלָה לְאֵין עָרוֹךְ עַל שְׁכֵנַי הָעֲנִיִּים, לֵאמֹר, בְּהִתְפַּתְּחוּת מִטָּעַי, כִּי לְכֹל לְרֹאשׁ קָנִיתִי לִי עֶבֶד שָׁחוֹר וְגַם מְשָׁרֶתֶת אֵרוֹפִּי, לֵאמֹר, עוֹד אֶחָד נוֹסָף עַל הַמְשָׁרֶתֶת שֶׁהֵבִיא לִי הַקַּבַּרְנִיט מִלִּיסַבּוֹן.

וַיְהִי כִּי חָיִיתִי כְּאַרְבַּע שָׁנִים בִּבְרַזִילְיָה וָאָחֵל לִפְרוֹץ וּלְהִתְעַשֵּׁר בִּנְטִיעוֹתַי. וָאֶלְמַד לֹא רַק אֶת לְשׁוֹן הַתּוֹשָׁבִים, כִּי אִם בָּאתִי בְּקִשְׁרֵי יְדִידוּת עִם חַבְרֵי הַנּוֹטְעִים וְעִם הַסּוֹחֲרִים אֲשֶׁר בְּסַ"ט סַלְוַדוֹר, עִיר נְמָלֵנוּ, וּבְשׂוּחָחִי עִמָּהֶם

סִפַּרְתִּי לָהֶם עַל־אודות שְׁתֵּי נְסִיעוֹתַי לְחוֹף גִּינֵיאָה, עַל אָרְחוֹת הַמִּסְחָר עִם הַשְּׁחוֹרִים אֲשֶׁר שָׁם, וּמַה יֵּקַל שָׁם לִקְנוֹת בִּקְטַנּוֹת — מַחֲרָזוֹת, צַעֲצוּעִים, אוֹלָרִים, מִסְפָּרַיִם, גַּרְזִנִּים, זְכוּכִיּוֹת וְדוֹמֵיהֶם — לֹא רַק אַבְקַת־זָהָב, גֶּפֶת גִּינֵיאָה, שֶׁנְּהַב־פִּיל וְכָלֵי, כִּי אִם גַּם שְׁחוֹרִים לְהָבִיא לִבְרָזִילְיָה בַּהֲמוֹנִים.

הֵם הִקְשִׁיבוּ תָּמִיד בְּשִׂים לֵב לְשִׂיחוֹתַי בָּעִנְיָנִים הָאֵלֶּה, בְּיִחוּד לַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ מוּסַבִּים עַל הַשְּׁחוֹרִים הַנִּמְצָאִים לִמְכִירָה שָׁם. וְהַמִּסְחָר הַזֶּה לֹא הָיָה נִפְרָץ בַּיָּמִים הָהֵם, וְהַמְּעַט אֲשֶׁר הוּבָא בְּרִשְׁיוֹן מַלְכֵי סְפָרַד וּפוֹרְטוּגַל, נִלְקַח בְּעַד הַמֶּמְשָׁלָה; וַיִּהְיוּ הַשְּׁחוֹרִים הַנִּמְכָּרִים רַק מְעַטִּים וּבְיֹקֶר רָב.

וַיִּקְרֵנִי הַמִּקְרֶה, בְּשִׁבְתִּי בְּחֶבְרַת סוֹחֲרִים וְנוֹטְעִים אֲחָדִים מִמַּכִּירַי, וּבְשׂוֹחֲחִי בְּדָבָר בְּכֹבֶד־רֹאשׁ, וַיָּבֹאוּ אֵלַי שְׁלֹשָׁה מֵהֶם לְמָחֳרַת הַבֹּקֶר וַיְסַפְּרוּ

לִי כִּי הִרְבּוּ מַחֲשָׁבָה עַל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הִשְׁמַעְתִּים בַּלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן, וְעַתָּה הֵם בָּאִים אֵלַי בַּהֲצָעַת־סֵתֶר. וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הִזְהִירוּנִי לִשְׁמוֹר סוֹדָם, גִּלּוּ לִי אֶת מַחְשְׁבֹתָם לְהַתְקִין אֳנִיָּה לָבוֹא לְגִינֵיאָה, בִּהְיוֹתָם כֻּלָּם נוֹטְעִים כָּמוֹנִי וְעוֹבְדִים נְחוּצִים לָהֶם מְאֹד, וֶהֱיוֹת כִּי הַמִּסְחָר הַזֶּה הוּא דָבָר אֲשֶׁר לֹא יִתָּכֵן לַעֲשׂוֹתוֹ, וְהֵם לֹא יוּכְלוּ לִמְכּוֹר אֶת הַשְּׁחוֹרִים בְּגָלוּי בְּבוֹאָם הַבַּיְתָה, בַּאֲשֶׁר עַל כֵּן הֵם אוֹמְרִים לִנְסוֹעַ רַק הַפַּעַם, לְהָבִיא אֶת הַשְּׁחוֹרִים בַּסֵּתֶר לְמַעַן סַלְּקָם בֵּינֵיהֶם לְפִי נְטִיעוֹת אִישׁ וָאִישׁ. בִּקְצָרָה, הֵם שְׁאֵלוּנִי אִם אֶתְרַצֶּה לָלֶכֶת עִמָּהֶם בָּאֳנִיָּה בְּתוֹר מְמֻנֶּה עַל הַמִּטְעָן, לִהְיוֹת לָהֶם לְעֵזֶר מִן הַצַּד הַמִּסְחָרִי בְּחוֹף גִּינֵיאָה, וַיַּצִּיעוּ לִי חֵלֶק שָׁוֶה בַּשְּׁחוֹרִים, מִבְּלִי אֲשֶׁר אוֹצִיא עַל זֶה מְאוּמָה מִכִּיסִי.

וְאָנֹכִי, אֲשֶׁר נִבְרֵאתִי, כַּנִּרְאֶה, לִהְיוֹת מְהָרְסַי וּמַחֲרִיבַי, לֹא יָכֹלְתִּי לְהָשִׁיב אֶת פְּנֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲצוֹר בְּעַד מַחְשְׁבוֹתַי וְהֶזְיוֹתַי הָרִאשׁוֹנוֹת. בְּקִצּוּר, אָמַרְתִּי לָהֶם, כִּי נָכוֹן אֲנִי בְּכָל לִבִּי לְהִסָּפַח עֲלֵיהֶם, אִם רַק יִתְרַצּוּ לָשִׂים עַיִן עַל נְטִיעוֹתַי עַד שׁוּבִי, וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶן כְּמִצְוָתִי, אִם יִקְרֵנִי אָסוֹן. וִיקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת כִּדְבָרִי, וַיִּתְחַיְּבוּ כָּתוּב וְחָתוּם לַעֲשׂוֹת כֵּן, אִם יְקַדְּמֵנִי הַמָּוֶת. וָאֶעֱשֶׂה אֶת הַקַּבַּרְנִיט אֲשֶׁר הִצִּילַנִי מִכִּלָּיוֹן לְיוֹרְשִׁי הָרָאשִׁי, כְּמִשְׁפָּטִי בָּרִאשׁוֹנָה, אַךְ הָטֵל הֵטַלְתִּי עָלָיו לְחַלֵּק אֶת הוֹנִי, לְפִי צַוָּאָתִי: הַחֵצִי לוֹ וְהַחֵצִי יוּבָא לְאַנְגְּלִיָּה.

הָאֳנִיָּה הָתְקְנָה וְהַמִּטְעָן הוּבָא בָּהּ, וַיֵּעָשׂ הַכֹּל כַּמְּדֻבָּר עַל־יְדֵי חַבְרֵי הַנְּסִיעָה, וָאָבוֹא בָהּ בְּשָׁעָה מוּכְנָה לְפֻרְעָנוּת, בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ סֶפְּטֶמְבֶּר, בִּשְׁנַת 1659, בְּעֶצֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר בּוֹ עֲזַבְתִּי לִפְנֵי שְׁמוֹנֶה שָׁנִים אֶת הוֹרַי בְּהָל, וָאָפִיר עֲצָתָם לְמַעַן הָבִיא עָלַי שׁוֹאָה.

וַנַּעֲבוֹר אֶת הַקַּו בִּשְׁנֵים־עָשָׂר יוֹם, בְּעֵרֶךְ, וּלְפִי צְפוּתֵנוּ בָּאַחֲרוֹנָה הָיִינוּ שֶׁבַע מַעֲלוֹת וּשְׁתַּיִם וְעֶשְׂרִים דַּקָּה בָּרֹחַב הַצְּפוֹנִי, וְהִנֵּה קָמָה סוּפָה אֲיֻמָּה וַתְּבַהֵל אֶת רוּחֵנוּ. הִיא הֵחֵלָּה לִנְשֹׁב מִדְּרוֹמִית־מִזְרָחִית וַתֵּפֶן לִצְפוֹנִית־מַעֲרָבִית, אַחֲרֵי־כֵן נִתְקְעָה בִּצְפוֹנִית־מַעֲרָבִית; מִשָּׁם סָעֲרָה בְּתֹקֶף אָיֹם כָּזֶה, אֲשֶׁר בְּמֶשֶׁךְ שְׁנֵים־עָשָׂר יוֹם לֹא יָכֹלְנוּ לַעֲשׂוֹת דָּבָר, וְרַק הִתְנוֹדַדְנוּ וַנָּעוּף לְפָנֶיהָ, לְכָל אֲשֶׁר יִשָּׂאֵנוּ גוֹרָלֵנוּ אוֹ שְׁרִירוּת לֵב הָרוּחַ. בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים הָאֵלֶּה לֹא חָדַלְתִּי מֵחֲשׁוֹב רֶגַע, כִּי הִנֵּה אֲנִי נִסְחָף עִם הַמַּיִם, וּבֶאֱמֶת לֹא הָיָה אִישׁ בָּאֳנִיָּה אֲשֶׁר חָשַׁב כִּי יִמָּלֵט חָי.

בַּיּוֹם הַשְּׁנֵים־עָשָׂר שָׁכַךְ הָרוּחַ מְעַט, וַיָּצֶף הַקַּבַּרְנִיט כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹל, וַיִּמְצָא, כִּי הִגַּעְנוּ, לְעֵרֶךְ, לְחוֹף גִּיאָנָה אוֹ לִצְפוֹן בְּרָזִילְיָה, מֵעֵבֶר לִנְהַר אֲמָזוֹנָה, נֹכַח הָאוֹרִינוֹקוֹ, הַנִּקְרָא בְּפִי כֹל הַנָּהָר הַגָּדוֹל; וּבִהְיוֹת הָאֳנִיָּה סְדוּקָה וּרְעוּעָה אָמַר לָשׁוּב אֶל חוֹף בְּרָזִילְיָה.

אֲנִי הִתְנַגַּדְתִּי בְּכָל עֹז, וּבְהִתְבּוֹנְנִי עִמּוֹ בְּתוֹךְ מַפַּת־הַיָּם לְחוֹף אֲמֶרִיקָה, וַנַּעֲלֶה כִּי שָׁם אֶרֶץ לֹא־נוֹשֶׁבֶת וְלֹא נוּכַל לְבַקֵּשׁ לָנוּ שָׁמָּה מִפְלָט, עַד אֲשֶׁר בָּאנוּ לְתוֹךְ חוּג אִיֵּי הַיָּם הַקָּרִבִּי, וּמִשָּׁם הֶחְלַטְנוּ לָלֶכֶת לְבַרְבָּדוֹס; וּבְחָתְרֵנוּ בְּלֵב הַיָּם, לְמַעַן לֹא נִקָּלַע לְתוֹךְ מִפְרַץ מֶכְּסִיקוֹ, נוּכַל לָבוֹא שָׁמָּה בְּנָקֵל בַּעֲשׂוֹתֵנוּ דַּרְכֵּנוּ חֲמִשָּׁה יָמִים, בְּעֵרֶךְ; בְּעוֹד אֲשֶׁר מִן הַנִּמְנָע הָיָה לָלֶכֶת לְחוֹף אַפְרִיקָה, בְּלִי עֶזְרַת מָה לָאֳנִיָּתֵנוּ וְלָנוּ.

לְמַטָּרָה זאת סַרְנוּ מִדַּרְכֵּנוּ וַנֵּלֶךְ צְפוֹנִית־מַעֲרָבִית, בְּשָׁאֲפֵנוּ לָבוֹא אֶל אֶחָד מֵאִיֵּינוּ הָאַנְגְּלִים, אֲשֶׁר מִשָּׁם יִחַלְתִּי לְעֶזְרָה; אֲבָל לֹא כֵן נִגְזַר עָלֵינוּ בַּשָּׁמַיִם; כִּי בְּרֹחַב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַעֲלָה וּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה דַקָּה קָם עָלֵינוּ סַעַר שֵׁנִי, וַיִּשָּׂאֵנוּ גַם הוּא בְּעָצְמַת כֹּחוֹ לְמַעֲרָב, וְכֵן גֵּרֵשׁ אוֹתָנוּ מִדֶּרֶךְ כָּל הָאֳנִיּוֹת הַנּוֹשְׂאוֹת סְחַר־עַמִּים, אֲשֶׁר בָּהּ יָכֹלְנוּ לְמַלֵּט אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ, וַיְבִיאֵנוּ לְמֶרְחַקֵּי יָם, אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לָנוּ עוֹד כָּל תִּקְוָה לָשׁוּב לְאֶרֶץ מְגוּרֵינוּ, כִּי אִם לִהְיוֹת לְבָרוֹת לְפִרְאֵי־אָדָם.

עוֹד אֲנַחְנוּ בְּצָרָה, וְהָרוּחַ עוֹדֶנָּה נוֹשֶׁבֶת בְּחָזְקָה, וְהִנֵּה קָרָא אֶחָד מֵאֲנָשֵׁינוּ לִפְנוֹת בֹּקֶר: „יַבָּשָׁה!" וְלֹא הִסְפַּקְנוּ לָצֵאת מִן הַתָּא לִרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ וְאָנָה בָּאנוּ, וְהִנֵּה נִתְקְעָה אֳנִיָּתֵנוּ בַּחוֹל, וּבְעָמְדָהּ בְּלִי־נוֹעַ כִּסּוּהָ כְּרֶגַע מַיִם רַבִּים, וַנִּדְמֶה כִּי אָבַדְנוּ כֻּלָּנוּ. וַנָּאוֹץ לָבוֹא בִּמְעוֹנוֹתֵינוּ הַסְּגוּרִים לְהִסָּתֵר מִזֶּרֶם הַיָּם וּמִקִּצְפּוֹ.

הָאֳנִיָּה אֲשֶׁר עָלְתָה עַל הַשִּׂרְטוֹן וַתְּהִי תְקוּעָה לְעֵינֵינוּ לִבְלִי זוּעַ, לֹא נָתְנָה בְּלִבֵּנוּ תִּקְוָה כִּי נוּכַל לְחַלְּצָהּ, וַיְהִי מַצָּבֵנוּ קָשֶׁה בֶּאֱמֶת, וְלֹא נִשְׁאַר בְּיָדֵנוּ עַד מָה, בִּלְתִּי אִם לְמַלֵּט אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ כְּכָל אֲשֶׁר נוּכַל. לִפְנֵי הַסַּעַר הָיְתָה לָנוּ סִירָה קְשׁוּרָה לְיַד הַהֶגֶה, אַךְ הִיא נִפְּצָה רִאשׁוֹנָה בְּהַכּוֹתָהּ עַל לוּחַ־הַהֶגֶה, וְאַחֲרֵי־כֵן נִתְּקָה וַתִּטְבַּע, אוֹ כִּי נִגְרְפָה עִם הַגַּלִּים. מִמֶּנָּה לֹא הָיְתָה לָנוּ אֵפוֹא כָּל תּוֹחֶלֶת. אָמְנָם הָיְתָה לָנוּ בָּאֳנִיָּתֵנוּ עוֹד סִירָה אַחַת, אַךְ הִתְמַהְמַהְנוּ לְהוֹרִידָהּ הַיָּמָּה. וְאוּלָם לֹא עֵת הָיְתָה לְוִכּוּחִים וּלְפִקְפּוּקִים, בִּרְאוֹתֵנוּ כִּי הָאֳנִיָּה תֻּכַּד לִרְסִיסִים בְּעוֹד רֶגַע, וּמֵאֲנָשֵׁינוּ אָמְרוּ, כִּי אָמְנָם כְּבָר נִבְקָעָה.

וּבְיֵאוּשֵׁנוּ אָחַז סְגַן־קַבַּרְנִיטֵנוּ בַּסִּירָה וּבְעֶזְרַת יֶתֶר אֲנָשֵׁינוּ עָלָה בְּיָדוֹ לִזְרְקָהּ מֵעַל לְקִיר הָאֳנִיָּה, וַנֵּרֶד כֻּלָּנוּ לְתוֹכָהּ, וַנִּנָּתֵן בְּיָדֶיהָ, וַנַּפְקִיד אֶת רוּחוֹתֵינוּ, אַחַד עָשָׂר אִישׁ בְּמִסְפָּר, בִּידֵי אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת. כִּי אַף אִם רָפָה הַסַּעַר הַרְבֵּה, הִנֵּה הַמִּשְׁבָּרִים עוֹד הִתְרוֹמְמוּ בְּגֹבַהּ מַבְהִיל מֵעַל לַחוֹף, וְיִתָּכֵן לִקְרֹא לוֹ „יָם הַפֶּרֶא", כַּאֲשֶׁר יִקְרָא הַהוֹלַנְדִּי לַיָּם בְּעֵת סָעֳרוֹ.

וַיְהִי כִּי שַׁטְנוּ, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, נִשֵּׂאנוּ כְּמִיל וָחֵצִי, לְפִי חֶשְׁבּוֹנֵנוּ, בָּא מִשְׁבָּר עוֹלֶה עָלֵינוּ בְּחֵמָה שְׁפוּכָה, וְגָבְהוֹ כְּגֹבַהּ הַר, לַעֲשׂוֹת אִתָּנוּ „כָּלָה וְנֶחֱרָצָה". בִּקְצָרָה, הוּא הִשְׂתָּעֵר עָלֵינוּ בָּחֳרִי־אַף, עַד כִּי הָפַךְ אֶת סִירָתֵנוּ עַל פָּנֶיהָ, וּבְהַפְרִידוֹ בֵּינֵינוּ וּבֵינָהּ וּבַהֲפִיצוֹ אוֹתָנוּ לְכָל עֵבֶר, לֹא יָכֹלְנוּ גַם לִקְרֹא: „אֵלַי!" כִּי נִסְחַפְנוּ כֻּלָּנוּ כְּהֶרֶף עַיִן.

כָּל הַמִּלִּים תִּלְאֶינָה לְבָאֵר אֶת מְבוּכַת־רוּחִי, אֲשֶׁר חַשְׁתִּי בְּצָלְלִי בְּתוֹךְ הַמַּיִם. כִּי אִם גַּם יָדַעְתִּי לִשְׂחוֹת הֵיטֵב, לֹא יָכֹלְתִּי לְהֵחָלֵץ מִזְּרוֹעוֹת הַגַּלִּים לְמַעַן שְׁאוֹף רוּחַ רָגַע. עַד כִּי נִסְחַפְתִּי, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, נִשֵּׂאתִי מֶרְחָק רַב מוּל הַחוֹף, וּבִרְפוֹתוֹ שָׁב הַגַּל וַיַּנִּיחֵנִי עַל אֶרֶץ יַבָּשָׁה כִּמְעַט, מֵת לְמֶחֱצָה וּמָלֵא מָיִם. אַךְ חוּשַׁי וְנִשְׁמַת אַפִּי עָמְדוּ לִי בְּמִדָּה כָּזֹאת, אֲשֶׁר בִּרְאוֹתִי אֶת הַיַּבָּשָׁה הַנִּכְסָפָה קְרוֹבָה לְפָנַי, קַמְתִּי עַל רַגְלַי, וָאֶחְפּוֹץ לָרוּץ אֶל הַחוֹף בְּכָל מַאֲמַצֵּי כֹּחִי, טֶרֶם יַסְפִּיק גַּל אַחֵר לָשׁוּב וּלְסָחֳפֵנִי. אוּלָם מִיָּד נוֹכַחְתִּי, כִּי אֵין בְּיָדִי לְהִמָּנַע מִכֵּן, בִּרְאוֹתִי וְהִנֵּה הַיָּם בָּא אַחֲרַי רָם כְּהַר נִשָּׂא וְאַכְזָר כְּצַר, אֲשֶׁר לֹא חָשַׁבְתִּי וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהֵאָבֵק עִמּוֹ. וַתְּהִי כָּל מַחְשַׁבְתִּי לַעֲצוֹר בְּעַד נְשִׁימָתִי וּלְהִתְנַשֵּׂא עַל פְּנֵי הַמַּיִם, אִם אוּכַל, וּבְשָׂחוֹתִי אֶשְׁמוֹר עַל נְשִׁימָתִי, וְכֵן אֶחְתּוֹר הָלְאָה הָלְאָה, אֶל הַיַּבָּשָׁה; וָאָשִׂים אֶת לִבִּי, אֲשֶׁר אִם הַגַּל יִשָּׂאֵנִי מֶרְחָק רַב לִקְרַאת הַחוֹף, לֹא יִקָּחֵנִי אַחֲרָיו בְּשׁוּבוֹ אֶל הַיָּם.

הַמִּשְׁבָּר אֲשֶׁר בָּא עָלַי שֵׁנִית קְבָרַנִי מִיָּד בְּבִטְנוֹ, בְּעֹמֶק עֶשְׂרִים אוֹ שְׁלֹשִׁים רֶגֶל, וָאָחוּשׁ כִּי נִשֵּׂאתִי בִּמְהִירוּת וּבְכֹחַ גָּדוֹל אֶל פְּנֵי הַחוֹף מַהֲלָךְ רַב. אַךְ עָצַרְתִּי בְּעַד נְשִׁימָתִי, וָאֶתְאַמֵּץ בְּכָל כֹּחִי לַחְתּוֹר קָדִימָה. כִּמְעַט הִתְפַּקַּעְתִּי מֵעֹצֶר נְשִׁימָה, וְהִנֵּה הִרְגַּשְׁתִּי כִּי עוֹלֶה אָנֹכִי, וּלְרָוְחָתִי נוֹכַחְתִּי, כִּי רֹאשִׁי וְיָדַי בּוֹלְטִים מֵעַל לְשֶׁטַח הַמַּיִם, וְאַף כִּי לֹא יָכֹלְתִּי לְהַחֲזִיק שָׁם מַעֲמָד, רַק כִּשְׁתֵּי דַקּוֹת בִּלְבָד, בְּכָל זֹאת הָיְתָה לִי הַרְוָחָה, כִּי שָׁאַפְתִּי רוּחַ וָאֶתְעוֹדֵד, וְשֵׁנִית כִּסּוּנִי הַמַּיִם זְמַן רַב, אַךְ לֹא יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר יָכֹלְתִּי נְשֹׂא, וּבִרְאוֹתִי כִּי הַמַּיִם שָׁפְלוּ וַיָּחֵלּוּ לָשׁוּב אֲחוֹרַנִּית, הִסְתָּעַרְתִּי קָדִימָה, נֶגֶד זֶרֶם הַגַּלִּים, וְשֵׁנִית דָּרְכוּ רַגְלַי יַבֶּשֶׁת. רְגָעִים מִסְפָּר עָמַדְתִּי דוֹמֵם לִשְׁאוֹף רוּחַ, עַד כִּי יָצְאוּ מִמֶּנִּי הַמַּיִם, אַחֲרֵי כֵן נָשָׂאתִי אֶת רַגְלַי וָאָרוּץ בְּכָל כֹּחִי לִקְרַאת הַחוֹף. אַךְ גַּם בְּצֵאתִי לֹא יָכֹלְתִּי לְהֵחָלֵץ מִתִּגְרַת יַד הַיָּם, אֲשֶׁר רָדַף אַחֲרַי שֵׁנִית בְּשִׁטְפוֹ, וְעוֹד פַּעֲמַיִם הוּנַפְתִּי עַל יְדֵי הַגַּלִּים, וָאֶנָּשֵׂא קָדִימָה כְּבָרִאשׁוֹנָה, כִּי הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּחוֹף הָיוּ שְׁפָלִים מְאֹד.

בָּאַחֲרוֹנָה מִשְּׁתֵּי הַתְּנוּפוֹת נִשְׁקְפָה לִי סַכָּנָה כִּמְעַט, כִּי הַיָּם אֲשֶׁר סְחָפַנִי לְפָנָיו, כְּבָרִאשׁוֹנָה, הֱבִיאַנִי, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, הִשְׁלִיכַנִי אֶל צוּק סֶלַע, וּבְתֹקֶף כָּזֶה, אֲשֶׁר בָּטְלוּ חוּשַׁי וַתֹּאבַד מִמֶּנִּי עֵצָה — לְרָוְחָתִי וְלִישׁוּעָתִי; כִּי הַמַּכָּה אֲשֶׁר פָּגְעָה בְּצַלְעִי וּבְחָזִי הוֹצִיאָה כִּמְעַט אֶת כָּל רוּחִי מִקִּרְבִּי וְלֹא מִהַרְתִּי לִשְׁאוֹף שֵׁנִית, כִּי לוּ שָׁאַפְתִּי וְנֶחֱנַקְתִּי בְּזֶרֶם הַמַּיִם; אַךְ נִשְׁמָתִי כִּמְעַט קָט

טֶרֶם בּוֹא הַגַּלִּים, וּבִרְאוֹתִי כִּי הַמַּיִם יוּכְלוּ לְהַשִּׂיגֵנִי עוֹד פַּעַם, אָחַזְתִּי בְּעֹז בְּקַרְנֵי הַסֶּלַע, וָאֹמַר לַעֲצוֹר כָּכָה בְּעַד נְשִׁימָתִי, כְּכָל הָאֶפְשָׁר, עַד שׁוּב הַמָּיִם. וְעַתָּה בִּהְיוֹת הַגַּלִּים שְׁפָלִים מִן הָרִאשׁוֹנִים, כִּי הַיַּבָּשָׁה קְרוֹבָה, לֹא הִרְפֵּיתִי עוֹד מֵאֲחִיזָתִי עַד שֵׁפֶל הַמַּיִם כֻּלָּה, אַחֲרֵי־כֵן הוֹסַפְתִּי לָרוּץ קָדִימָה, וָאֶתְקָרֵב אֶל הַחוֹף, בְּמִדָּה אֲשֶׁר הַגַּל הַבָּא רַק עָבַר עָלַי, אַךְ לֹא סְחָפַנִי וְלֹא הֱזִיזַנִי מִמְּקוֹמִי, וּבְהוֹסִיפִי לָרוּץ הִגַּעְתִּי עַד הַחוֹף. לְגֹדֶל שִׂמְחָתִי עָלִיתִי עַל צוּרֵי הַחוֹף, וָאֵשֵׁב עַל הָעֵשֶׂב בָּטוּחַ מִסַּכָּנָה, כִּי יַד הַמַּיִם לֹא תַּשִּׂיגֵנִי עוֹד.

עַתָּה נֶחֱלַצְתִּי מִן הַיָּם, וָאֵשֵׁב בֶּטַח עַל הַחוֹף, וָאֶשָּׂא עֵינַי לִרְאוֹת סְבִיבוֹתַי וּלְהוֹדוֹת לָאֵל אֲשֶׁר מִלֵּט נַפְשִׁי מִצָּרָה אֲשֶׁר עוֹד לִפְנֵי רְגָעִים מִסְפָּר לֹא קִוִּיתִי לְהֵחָלֵץ מִמֶּנָּה. אֲדַמֶּה, כִּי מִן הַנִּמְנָע לְהַבִּיעַ לַחַיִּים אֶת הִתְרוֹמְמוּת רוּחַ הָאָדָם אֲשֶׁר נִצַּל, כַּאֲשֶׁר יֵשׁ לִי הַדְּבֵקָה לְהַגִּיד, מִבֶּטֶן הַקֶּבֶר. וּמֵעַתָּה לֹא אוֹסִיף לְהִתְפַּלֵּא עַל הַמִּנְהָג אֲשֶׁר יִנְהֲגוּ עִם פּוֹשֵׁעַ, אֲשֶׁר הַחֶבֶל הָיָה עַל צַוָּארוֹ וְיָדָיו כְּפוּתוֹת, וּבְרֶגַע הֵפֶךְ הָאוֹפֶן בִּשְּׂרוּהוּ כִּי גְזַר־דִּינוֹ הוּפַר; אַף גַּם לֹא אֶתְפַּלֵּא כִּי יְבִיאוּ אִתָּם חוֹבֵשׁ לְהַקִּיז דָּם לַפּוֹשֵׁעַ הַזֶּה בְּרֶגַע הַבְּשׂוֹרָה, לְמַעַן לֹא תוֹצִיא אֶת נִשְׁמָתוֹ וְלֹא תַּכֵּהוּ בְּשִׁגָּעוֹן.

„כִּי שִׂמְחַת פִּתְאֹם, כַּיָּגוֹן, תִּדְכֶּא בְּבוֹאָהּ."

הִתְהַלַּכְתִּי עַל פְּנֵי הַחוֹף, וָאָרִים אֶת יָדַי, וְכָל עַצְמִי לָבַשׁ רוֹמְמוּת מִתּוֹךְ רֶגֶשׁ הַצָּלָתִי, עָשִׂיתִי אַלְפֵי הַעֲוָיוֹת וּתְנוּעוֹת, אֲשֶׁר לֹא אוּכַל לְתָאֲרָן בַּשֶּׂרֶד; זָכַרְתִּי אֶת חֲבֵרַי, אֲשֶׁר טָבְעוּ כֻּלָּם וְלֹא נִצַּל מֵהֶם אֶחָד בִּלְעָדַי; כִּי לֹא יָסַפְתִּי לִרְאוֹתָם לְעוֹלָם, וְלֹא רָאִיתִי מֵהֶם שָׂרִיד, מִלְּבַד שְׁלֹשָׁה מִכּוֹבְעֵיהֶם, כִּפָּה אַחַת וּשְׁנֵי מִנְעָלִים, אֲשֶׁר לֹא הָיוּ בְּנֵי זוּג אֶחָד.

הֵעִיפוֹתִי עֵינַי עַל הָאֳנִיָּה הַתְּקוּעָה, בְּעֵת אֲשֶׁר הַמִּשְׁבָּרִים וְקִצְפָּם עָצְמוּ מְאֹד וְרַק בְּקשִׁי יָכֹלְתִּי לִרְאוֹתָהּ, בִּהְיוֹתָהּ רְחוֹקָה מִמֶּנִּי.

הַחִלּוֹתִי לְהִתְבּוֹנֵן סְבִיבוֹתַי, לִרְאוֹת אֵיפֹה אֲנִי וּמַה עָלַי לַעֲשׂוֹת תְּחִלָּה, וַיִּבָּדְלוּ תַּנְחוּמוֹתַי מַהֵר, וָאֶרְאֶה כִּי הַצָּלָתִי הָיְתָה נוֹרָאָה; כִּי הָיִיתִי רָטֹב כֻּלִּי, וְלֹא הָיוּ לִי בְּגָדִים לְהַחֲלִיף, וְלֹא הָיָה עִמִּי דָּבָר לֶאֱכֹל אוֹ לִשְׁתּוֹת, לְהָשִׁיב אֶת נַפְשִׁי, וְלֹא רָאִיתִי כָּל תִּקְוָה לְפָנַי, זוּלָתִי לָמוּת בָּרָעָב אוֹ לִהְיוֹת לְבָרוֹת לְפָרִיצֵי חַיּוֹת. וְהָרַע מִכֹּל, כִּי לֹא הָיָה בְּיָדִי כָּל נֶשֶׁק לָצוּד אוֹ לְהָמִית אֵיזוֹ בְּרִיָּה לְמִחְיָתִי, אוֹ לְהָגֵן עַל עַצְמִי מִפְּנֵי הַחַיּוֹת אֲשֶׁר תִּתְאַוֶּינָה לַהֲמִיתֵנִי

לִמְחִיָּתָן. בִּקְצָרָה, לֹא הָיָה אִתִּי דָּבָר, רַק אוֹלָר, מִקְטֶרֶת וּמְעַט טַבָּק. הַלַּיְלָה יָרַד עָלַי, וָאָחֵל לְהָכִין בְּלֵב מַר וְכָבֵד מַה צָּפוּי לִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה, אִם סִיתְרַטֶּרֶף תִּשְׁכֹּנָה בּוֹ.

וַתְּהִי הַתְּרוּפָה הַיְחִידָה אֲשֶׁר עָלְתָה בְּמַחְשַׁבְתִּי — לְהִסָּתֵר בְּתוֹךְ סְבַךְ עֵץ עָבֹת. הִתְרַחַקְתִּי כִּבְרַת אֶרֶץ מִן הַחוֹף לְבַקֵּשׁ מְעַט מַיִם חַיִּים, וּלְגֹדֶל שִׂמְחָתִי אָמְנָם מְצָאתִי, וָאֵשְׁתְּ מֵהֶם, וָאָשִׂים מְעַט טַבַּק בְּפִי לְהַשְׁתִּיק אֶת רְעָבוֹנִי, וָאָשׁוּב אֶל הָעֵץ, וּבְהִסָּתְרִי בּוֹ הִשְׁתַּדַּלְתִּי לָשֶׁבֶת בְּאֹפֶן כָּזֶה, אֲשֶׁר אִם אֵרָדֵם לֹא אֶפֹּל אַרְצָה; וָאֶכְרֹת לִי מַטֶּה לַהֲגַנָּתִי, וָאָבוֹא בִּמְעוֹנִי, וַתֹּאחֲזֵנִי שֵׁנָה, כִּי עָיֵפְתִּי מְאֹד, וָאִישַׁן בְּשַׁלְוָה, כַּאֲשֶׁר לֹא יִישַׁן אִישׁ בְּמַצָּבִי, וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִי, וְכֵן הֶחֱלַפְתִּי כֹּחַ.

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

רוֹבִּינְסוֹן נִמְצָא בְּאִי שׁוֹמֵם — מַעֲבִיר אוֹצַר חֲפָצִים מִן הָאֳנִיָּה הַשְּׁבוּרָה — בּוֹנֶה אֶת בֵּיתוֹ

כַּאֲשֶׁר הֱקִיצוֹתִי מִשְּׁנָתִי כְּבָר הָיָה נְכוֹן הַיּוֹם, הָאֲוִיר צַח, הַסַּעַר קָם לִדְמָמָה, וְהַיָּם לֹא סֹעֵר וְלֹא גָאָה כְּבָרִאשׁוֹנָה. וּבְיוֹתֵר הִפְתַּעְתִּי בִּרְאוֹתִי, כִּי הָאֳנִיָּה הוּרְמָה בַּלַּיְלָה עִם גֵּאוּת הַמַּיִם וְתִגָּרֵשׁ עַד הַסֶּלַע, אֲשֶׁר אֵלָיו הִכַּנִי בְּטַלְטֵל אוֹתִי הַגַּל. סֶלַע זֶה הָיָה רָחוֹק כְּמִיל מִשְּׂפַת הַיָּם, וַאֲדַמֶּה לִרְאוֹת כִּי הָאֳנִיָּה עוֹמֶדֶת הָכֵן, וָאֶתְאַוֶּה לָבוֹא בָּהּ, לְמַעַן אוּכַל לְהַצִּיל מִתּוֹכָהּ אֵיזֶה דְבָרִים הַנְּחוּצִים לִי לְמַעַן אֶחְיֶה.

וַיְהִי כִּי יָרַדְתִּי מִמְּרוֹם שִׁבְתִּי עַל הָעֵץ, וָאַבִּיט שֵׁנִית סְבִיבוֹתַי, וַיְהִי הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר גָּלוּ עֵינַי — הַסִּירָה אֲשֶׁר רָבְצָה בְּמֶרְחַק שְׁנֵי מִילִים לִימִינִי, כִּי הָרוּחַ וְהַיָּם הֱקִיאוּהָ. הָלַכְתִּי שָׁמָּה לַהֲבִיאָהּ, אֲבָל פָּגַשְׁתִּי בִּלְשׁוֹן־מַיִם קְטַנָּה מַבְדִּילָה בֵּינִי וּבֵין הַסִּירָה, וְרָחְבָּהּ כַּחֲצִי מִיל; וָאָשׁוּב לְעֵת עַתָּה, כִּי הִתְאַוֵּיתִי יוֹתֵר לָבוֹא אֶל הָאֳנִיָּה, אֲשֶׁר בָּהּ קִוִּיתִי לִמְצֹא מָה לְמִחְיָתִי.

שָׁעָה קַלָּה אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם רָאִיתִי וְהִנֵּה הַיָּם שָׁקֵט מְאֹד, וְהַמַּיִם שָׁפְלוּ וַיָּשׁוּבוּ בְּמֶרְחָק כָּזֶה, אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהַגִּיעַ עַד רֶבַע מִיל לִפְנֵי הָאֳנִיָּה; אַךְ דָּבָר זֶה עוֹד הִרְבָּה יְגוֹנִי, בִּרְאוֹתִי בָּרוּר, כִּי לוּ נִשְׁאַרְנוּ בָּאֳנִיָּה וְנִצַּלְנוּ כֻּלָּנוּ, לֵאמֹר, כִּי אָז עָלִינוּ כֻּלָּנוּ עַל הַיַּבָּשָׁה וְלֹא הָיִינוּ אֻמְלָלִים, לְלֹא דָבָר וּלְלֹא חֶבְרָה, כְּמוֹנִי עַתָּה. עֵינַי מָלְאוּ דְמָעוֹת. אַךְ בַּתְּתִי אֶל לִבִּי, כִּי אֵין תְּשׁוּעָה בִּבְכִי, הֶחְלַטְתִּי לְמַהֵר כְּכָל הָאֶפְשָׁר לָבוֹא בָּאֳנִיָּה. וָאֶפְשׁוֹט אֶת בְּגָדַי, כִּי הַחֹם הָיָה גָדוֹל מִנְּשׂוֹא, וָאָבוֹא בַּמַּיִם. אַךְ בְּבוֹאִי עַד הָאֳנִיָּה, הִתְקַשֵּׁיתִי מְאֹד לִמְצוֹא דֶרֶךְ אֵיךְ אָבוֹא אֶל קִרְבָּהּ, כִּי בִּרְבְצָהּ עַל הַקַּרְקַע, מִתְנוֹסֶסֶת

מֵעַל לִפְנֵי הַמַּיִם. לֹא מָצָאתִי בָּהּ כָּל מְקוֹם אֲחִיזָה אֲשֶׁר תַּשִּׂיגֵנוּ יָדִי. פַּעֲמַיִם הִקַּפְתִּיהָ שָׂחֹה וְהַקֵּף, וּבַפַּעַם הַשֵּׁנִית גִּלְּתָה עֵינִי חֶבֶל קָטָן, וָאֶשְׁתָּאֶה כִּי לֹא רְאִיתִיו בָּרִאשׁוֹנָה, וְהוּא תָּלוּי בְּשַׁלְשְׁלוֹת קִדְמַת הָאֳנִיָּה, וְרַק בְּרֹב עָמָל הִצְלַחְתִּי לֶאֱחוֹז בּוֹ, וּבְכֵן בָּאתִי בִּמְדוֹר־הַפָּנִים אֲשֶׁר לָאֳנִיָּה. פֹּה גִּלִּיתִי כִּי רִצְפַּת הָאֳנִיָּה נִבְקְעָה וַיִּקָּווּ בָּהּ מַיִם רַבִּים. אַךְ הִיא רָבְצָה עַל צִדָּהּ עַל שִׂרְטוֹן־חוֹל יָבֵשׁ, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, הַהֶגֶה מוּרָם מֵעַל לַשִּׂרְטוֹן וְרֹאשָׁהּ מֻשְׁפָּל כִּמְעַט עַד הַמָּיִם. וְעַל כֵּן הָיָה תּוֹכָהּ מֵעַל לַמַּיִם וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ יָבֵשׁ. כִּי רֵאשִׁית כֹּל בִּקַּשְׁתִּי לִרְאוֹת מָה נִשְׁמַר וּמָה נִשְׁחַת בָּהּ; וָאֶמְצָא רִאשׁוֹנָה, כִּי צֵידַת הָאֳנִיָּה יְבֵשָׁה וְהַמַּיִם לֹא נָגְעוּ בָהּ, וּבִהְיוֹתִי רָעֵב מְאֹד בָּאתִי בְּלִשְׁכַּת־הַלֶּחֶם, וָאֲמַלֵּא אֶת כִּיסַי צִמּוּקִים וָאֹכֵל, בְּעוֹדִי הוֹלֵךְ לְבַקֵּשׁ דְּבָרִים אֲחֵרִים, כִּי רָאִיתִי אֲשֶׁר אֵין לִי לְאַבֵּד זְמָן. וְכֵן מָצָאתִי בַּתָּא הָרָאשִׁי מְעַט רוּם, וָאֶגְמָא מִמֶּנּוּ גְמִיאָה גְדוֹלָה, וַיּוֹעֶל לִי לְחַזְּקֵנִי לָעֲבוֹדָה אֲשֶׁר הָיְתָה לְפָנָי. עַתָּה לֹא שָׁאַלְתִּי לִי דָּבָר בִּלְתִּי אִם סִירָה, לְמַעַן אֶצְטַיֵּד בִּדְבָרִים, אֲשֶׁר רָאִיתִי מֵרֹאשׁ כִּי יִהְיוּ נְחוּצִים לִי מְאֹד.

אַךְ מַה בֶּצַע בְּשִׁבְתֵּנוּ בְּחִבּוּק יָדַיִם וּבְבַקְּשֵׁנוּ דָּבָר אֲשֶׁר אֵין לְהַשִּׂיגוֹ? הַכָּרָה זֹאת הִגְבִּירָה אֶת חֲרִיצוּתִי: הָיוּ לָנוּ שָׁם מוֹטוֹת־מִפְרָשׂ שׁוֹנִים, שְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ קוֹרוֹת־עֵץ, וְתֹרֶן תִּיכוֹן אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם בְּתוֹךְ הָאֳנִיָּה, וּבָאֵלֶּה נִגַּשְׁתִּי לָעֲבוֹדָה, וָאֶזְרוֹק מֵהֶם מֵעֵבֶר לָאֳנִיָּה, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהָרִים, בְּקָשְׁרִי אוֹתָם בַּחֲבָלִים לְמַעַן לֹא יִסָּחֲפוּ. אַחֲרֵי עֲשׂוֹתִי כֵן יָרַדְתִּי בְּצַד הָאֳנִיָּה, וָאֶמְשְׁכֵם אֵלַי, וָאֶקְשֹׁר אַרְבָּעָה מֵהֶם בְּחָזְקָה בִּשְׁתֵּי קְצוֹתֵיהֶם, כְּכֹל אֲשֶׁר הָיָה לְאֵל יָדִי, בְּצוּרַת דּוֹבְרָה. וּבְשִׂימִי עֲלֵיהֶם שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה לוּחוֹת־עֵץ לָרֹחַב דִּמִּיתִי כִּי בְנָקֵל אוּכַל לָשׁוּט עֲלֵיהֶם; אַךְ לֹא יָכְלוּ לָשֵׂאת מַשָּׂא כָּבֵד, בִּהְיוֹת הַקְּרָשִׁים דַּקִּים, וָאֶגְזֹר בְּמַשּׂוֹר הַנַּגָּר תֹּרֶן תִּיכוֹן דַּק לִשְׁלֹשָׁה גְזָרִים, וָאוֹסִיפֵם עַל דּוֹבְרָתִי בַּעֲבוֹדָה רַבָּה וּבְרֹב עָמָל. אַךְ הַתִּקְוָה כִּי אוּכַל לְהִצְטַיֵּד בְּכָל דָּבָר נָחוּץ עוֹדְדָה אֶת רוּחִי לַעֲשׂוֹת אֶת אֲשֶׁר נִבְצַר מִמֶּנִּי בְּעֵת אַחֶרֶת.

דּוֹבְרָתִי הָיְתָה עַתָּה חֲזָקָה לְמַדַּי לָשֵׂאת מַשָּׂא הָגוּן. וָאָשׁוּב לִדְאוֹג, מָה אֶטְעַן וְאֵיכָה אֶשְׁמוֹר עַל הַמִּטְעָן מִמִּשְׁבְּרֵי הַיָּם, אַךְ לֹא הִרְבֵּיתִי דְאָגָה: רֵאשִׁית כֹּל טָעַנְתִּי אֶת כָּל הַקְּרָשִׁים אוֹ הַלּוּחוֹת אֲשֶׁר הִשִּׂיגָה יָדִי, וּבְהִתְבּוֹנְנִי הֵיטֵב מָה הָיָה לִי נָחוּץ בְּיוֹתֵר, לָקַחְתִּי שָׁלֹשׁ מִתֵּבוֹת הַמַּלָּחִים, וָאֶפְתָּחֵן בְּחֹזֶק יָד, וַאֲרִיקֵן וָאוֹרִידֵן עַל דּוֹבְרָתִי. אֶת הַתֵּבוֹת מִלֵּאתִי צֵידָה: לֶחֶם,

אֹרֶז, שְׁלשָׁה עִגּוּלֵי גְבִינָה הוֹלַנְדִית, שְׁלשָׁה נִתְחֵי בָשָׂר, בְּשַׂר עִזִּים מְיֻבָּשׁ (אֲשֶׁר הָיָה לָנוּ לְמִחְיָה יָמִים רַבִּים) וּשְׁאֵרִית פְּלֵיטָה מִדָּגָן אֵרוֹפִּי, אֲשֶׁר הוּבָא בָּאֳנִיָּה בִּשְׁבִיל הָעוֹפוֹת הַמְּעַטִּים אֲשֶׁר לָקַחְנוּ אִתָּנוּ. אֲבָל הָעוֹפוֹת נִשְׁחֲטוּ וְהַדָּגָן נִשְׁאַר. הָיָה שָׁם גַּם מְעַט שְׂעוֹרָה וְחִטָּה מְעֹרָבוֹת יַחַד, אַךְ לְדַאֲבוֹנִי הָרַב נוֹכַחְתִּי אַחֲרֵי־כֵן, כִּי הָעַכְבָּרִים אָכְלוּ אוֹ הִשְׁחִיתוּ הַכֹּל. וַאֲשֶׁר לַמַּשְׁקִים, מָצָאתִי תֵּבוֹת־בַּקְבּוּקִים שׁוֹנוֹת, מֵאֲשֶׁר הָיוּ לְקַבַּרְנִיטֵנוּ, מְלֵאִים מִינֵי נוֹזְלִים מְשַׂמְּחֵי־לֵב, בְּיַחַד כַּחֲמִשָּׁה אוֹ שִׁשָּׁה גַלּוֹנִים מַשְׁקֶה. אֶת אֵלֶּה הִצַּגְתִּי לְבַד, כִּי לֹא הָיָה כָּל צֹרֶךְ לְשִׂימָם בְּתוֹךְ הַתֵּבוֹת, אַף לֹא הָיָה שָׁם מָקוֹם. וַיְהִי בַּעֲשׂוֹתִי אָנֶה וָאָנָה, וָאֶרְאֶה אֶת הַמַּיִם עוֹלִים לְאַט לְאַט; וּלְגֹדֶל חֶרְדָּתִי רָאִיתִי, וְהִנֵּה מְעִילִי, כֻּתָּנְתִּי וְחָזִיָּתִי, אֲשֶׁר הִשְׁאַרְתִּי עַל הַחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם, נִסְחֲפוּ עִם הַמַּיִם; וְרַק בְּמִכְנְסֵי הַקְּצָרִים, מִכְנְסֵי־הַבַּד פְּתוּחֵי־הַבִּרְכַּיִם, וּבְפוּזְמְקַי שָׂחִיתִי אֶל הָאֳנִיָּה. אֲבָל דָּבָר זֶה הִמְרִיצַנִי לְחַפֵּשׂ בְּגָדִים, וָאֶמְצָא דַּי וְהוֹתֵר, אַךְ לֹא לָקַחְתִּי יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הָיָה נָחוּץ לִי לְפִי שָׁעָה, כִּי רָאִיתִי צֹרֶךְ גָּדוֹל בִּדְבָרִים אֲחֵרִים, לְמָשָׁל: מַכְשִׁירֵי עֲבוֹדָה לַעֲבוֹד בָּהֶם בַּיַּבָּשָׁה. וְאָמְנָם אַחֲרֵי הַפִּישׂ רַב הִצְלַחְתִּי לִמְצוֹא אֶת תֵּבַת הַנַּגָּר, אֲשֶׁר יָקְרָה בְּעֵינַי בָּעֵת הַהִיא מֵאֳנִיָּה טְעוּנָה זָהָב. הוֹרַדְתִּיהָ עַל דּוֹבְרָתִי כְּמוֹ שֶׁהִיא, בְּלִי אַבֵּד זְמַן לִרְאוֹת מַה בְּתוֹכָהּ, כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל יָדַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר הֵכִילָה.

אַחֲרֵי־כֵן דָּאַגְתִּי לִמְצֹא לִי נֶשֶׁק וַאֲבַק־שְׂרֵפָה. וָאֶמְצָא בְּתָא הַגָּדוֹל שְׁנֵי רוֹבֵי־צִפֳּרִים טוֹבִים מְאֹד וּשְׁנֵי אֶקְדּוֹחִים; אֶת אֵלֶּה הִצַּלְתִּי רִאשׁוֹנָה עִם קַרְנוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָה אֲחָדוֹת וְיַלְקוּט כַּדּוּרִים קְטַנִּים וּשְׁתֵּי חֲרָבוֹת יְשָׁנוֹת וַחֲלוּדוֹת. יָדֹעַ יָדַעְתִּי כִּי הָיוּ שָׁם בָּאֳנִיָּה שָׁלֹשׁ חָבִיּוֹת מְלֵאוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָה, אַךְ נֶעְלַם מִמֶּנִּי אֵיפֹה הִצְפִּינָן תּוֹתְחָנֵנוּ; וְאוּלָם אַחֲרֵי חִפּוּשׂ רַב מְצָאתִין, שְׁתַּיִם מֵהֶן יְבֵשׁוֹת וְהָאַחַת רְטֻבָּה בַּמַּיִם. וָאַעֲלֶה אֶת הַשְּׁתַּיִם עַל דּוֹבְרָתִי יַחַד עִם הַנֶּשֶׁק. אָמַרְתִּי כִּי הֵיטֵב טָעַנְתִּי, וָאָחֵל לָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי, אֵיכָה אַגִּיעַ עִם כָּל הַכְּבוּדָה אֶל הַחוֹף, וּבְיָדִי אֵין כֹּל, לֹא מִפְרָשׂ, לֹא הֶגֶה וְלֹא מָשׁוֹט, וּמְלֹא־כַף רוּחַ תּוּכַל לַהֲפֹךְ עַל פִּיהָ אֶת כָּל „סְפִינָתִי"; אַךְ קִוִּיתִי, כִּי אֶמְצָא אֵיזֶה נָהָר אוֹ פֶּלֶג קָטָן בַּיַּבָּשָׁה, אֲשֶׁר יִהְיֶה לִי לְנָמֵל לַעֲגוֹן בּוֹ עִם מִטְעָנִי.

כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי כֵּן הָיָה. לְעֵינַי הוֹפִיעַ כְּמוֹ פֶּתַח מְעַט בַּיַּבָּשָׁה, וָאֶמְצָא זֶרֶם חָזָק בָּא מִשֶּׁטֶף הַגַּלִּים, רָץ לְתוֹכוֹ, וָאֲנַהֵג אֶת דּוֹבְרָתִי כְּכֹל אֲשֶׁר עָצַרְתִּי

פּח לָבוֹא אֶל תּוֹךְ הַזֶּרֶם, אֲבָל נָקֵל הָיָה לִי לְהִשָּׂרֵף פֹּה שֵׁנִית בַּיָּם, לְשִׁבְרוֹן לִבִּי, כִּי זָר הָיָה לִי הַחוֹף, וְדוֹבְרָתִי עָלְתָה בְּאֶחָד מִקְצוֹתֶיהָ עַל שִׂרְטוֹן, וּבִהְיוֹת קָצֶהָ הַשֵּׁנִי תָּלוּי עַל בְּלִימָה, הָיָה חָסֵר רַק מְעַט, אֲשֶׁר כָּל מִטְעָנִי יִצְנַח לְעֵבֶר הַקָּצֶה הַצָּף, לְמַעַן יִפּוֹל לַאֲחַרוֹנָה הַמַּיְמָה. עָשִׂיתִי כָּל אֲשֶׁר הָיָה לְאֵל יָדִי, יָשַׁבְתִּי וְגַבִּי תּוֹמֵךְ בַּתֵּבוֹת לְעָצְרָן בִּמְקוֹמָן, אַךְ כְּכָל אֲשֶׁר הִתְאַמַּצְתִּי לֹא יָכֹלְתִּי לְהָנִיעַ אֶת הַדּוֹבְרָה מִמְּקוֹמָהּ. אַף גַּם לֹא הֵהַנְתִּי לָזוּעַ מִן הַמָּקוֹם בּוֹ נִתְקַעְתִּי, וְרַק בְּהַחֲזִיקִי בַּתֵּבוֹת בְּכָל כֹּחִי, עָמַדְתִּי כֵּן כְּמַחֲצִית הַשָּׁעָה, וּבִזְמַן הַזֶּה הֱרִימַתְנִי מְעַט גֵּאוּת הַמַּיִם, עַד כִּי בָּאתִי לְשֶׁטַח יָשָׁר; וְכַעֲבוֹר זְמַן־מָה, וְהַמַּיִם הוֹלְכִים הָלוֹךְ וְעָלֹה, צָפָה דוֹבְרָתִי שֵׁנִית עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וָאֶהְדְּפֶנָּה בַּמָּשׁוֹט אֲשֶׁר בְּיָדִי לְתוֹךְ הַתְּעָלָה, וְכֵן נִשֵּׂאתִי מַעְלָה־מָּעְלָה, עַד כִּי בָּאתִי לַאֲחַרוֹנָה לְתוֹךְ פִּי נַחַל קָטָן הַזּוֹרֵם בֵּין שְׁתֵּי גְדוֹתָיו וְזֶרֶם עַז עוֹלֶה בּוֹ. הִתְבּוֹנַנְתִּי כֹּה וָכֹה לָתוּר לִי מָקוֹם נָאוֹת לַעֲלוֹת עַל הַיַּבָּשָׁה, כִּי לֹא חָפַצְתִּי לְהִסָּחֵף הַרְחֵק בְּמַעֲלֵה הַנַּחַל, כִּי קַוֵּה קִוִּיתִי לִרְאוֹת אֳנִיָּה עוֹבֶרֶת בַּיָּם, וְלָכֵן אָמַרְתִּי לְהִתְיַשֵּׁב קָרוֹב לַיָּם כְּכָל אֲשֶׁר אוּכָל.

לַאֲחַרוֹנָה רָאִיתִי כְּמִפְרָץ קָטָן בִּשְׂפַת הַנַּחַל הַיְמָנִית, וָאַט שָׁמָּה אֶת דּוֹבְרָתִי בְּרֹב עָמָל וִיגִיעָה, וָאַצְלִיחַ לְהִתְקָרֵב, עַד כִּי אַחֲרֵי הִשִּׂיגִי אֶת הַקַּרְקַע בְּמָשׁוֹטִי, יָכֹלְתִּי לָבוֹא בּוֹ בְּאֵין מַפְרִיעַ. אַךְ פֹּה כִּמְעַט צָנַח כָּל מִטְעָנִי שֵׁנִית הַמַּיְמָה; כִּי הַחוֹף הַזֶּה, בִּהְיוֹתוֹ מְשֻׁפָּע מְאֹד, לֹא הָיָה מְקוֹם נוֹחַ לִירִידָה, כִּי לוּ עָלָה קְצֵה דוֹבְרָתִי הָאֶחָד עַל הַיַּבָּשָׁה וְגָבַהּ מְאֹד, וְהַשֵּׁנִי יַשְׁפִּיל לָרֶדֶת, כְּבָרִאשׁוֹנָה, וּבָא מִטְעָנִי שֵׁנִית בְּסַכָּנָה. יָכֹלְתִּי רַק לְחַכּוֹת דּוּמָם, עַד אִם עָלוּ הַמַּיִם לְרֹאשׁ גֵּאוּתָם, וְלֶאֱחוֹז אֶת דּוֹבְרָתִי בְּמָשׁוֹטִי, כְּמוֹ בְּעֹגֶן, קָרוֹב לַחוֹף, לְיַד חֶלְקַת אֲדָמָה שְׁטוּחָה, אֲשֶׁר קִוִּיתִי כִּי הַמַּיִם יִשְׁטְפוּהָ; וְאָמְנָם כֵּן הָיָה. אַךְ רָאִיתִי כִּי הַמַּיִם הִתְרוֹמְמוּ דַּיָּם, כִּי דוֹבְרָתִי דָרְשָׁה עֹמֶק רֶגֶל אַחַת, וָאֶהְדְּפֶנָּה לְהַעֲלוֹתָהּ עַל הַחֶלְקָה הַשְּׁטוּחָה הַהִיא. וְשָׁם קְשַׁרְתִּיהָ, אוֹ עֲגַנְתִּיהָ, בִּתְחָבִי אֶת שְׁנֵי מְשׁוֹטַי הַשְּׁבוּרִים בָּאֲדָמָה, אֶחָד מֵעֵבֶר מִזֶּה קָרוֹב לַקָּצֶה, וְהַשֵּׁנִי מֵעֵבֶר מִזֶּה קָרוֹב לַקָּצֶה הַשֵּׁנִי; וְכֵן חָנִיתִי עַד כִּי שָׁפְלוּ הַמַּיִם, וַיַּנִּיחוּ אֶת דּוֹבְרָתִי וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ בְּשָׁלוֹם עַל פְּנֵי הַיַּבָּשָׁה.

וְעַתָּה פָּנִיתִי לָתוּר אֶת הָאָרֶץ וּלְבַקֵּשׁ לִי מְקוֹם נָאוֹת לְשִׁבְתִּי, וּמָקוֹם לֶאֱצוֹר בּוֹ אֶת חֲפָצַי, לְשָׁמְרָם מִכָּל צָרָה כִּי תָבוֹא. וְטֶרֶם יָדַעְתִּי אָיִנִי, הֲבַיַּבָּשָׁה אֲנִי אִם בְּאִי בְּאֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת אוֹ בִּמְקוֹם שְׁמָמָה, בְּתוֹךְ פְּרִיצֵי חַיּוֹת אוֹ לֹא.

וּבְמֶרְחַק מִיל מִמֶּנִּי הִתְנוֹסְסָה גִּבְעָה תְּלוּלָה וְרָמָה מְאֹד, וּכְפִי הַנִּרְאֶה, גְּבוֹהָה הָיְתָה מֵעַל כָּל הַגְּבָעוֹת אֲשֶׁר רָבְצוּ כְּשַׁלְשֶׁלֶת מִצָּפוֹן לָהּ. הוֹצֵאתִי אֶחָד מֵרוֹבֵי־הַצִּפֳּרִים וְאַחַד הָאֶקְדּוֹחִים וְקֶרֶן אֲבַק־שְׂרֵפָה, וּמְזֻיָּן כֵּן הָלַכְתִּי לָתוּר אֶת הָאָרֶץ מֵעַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה הַהִיא. וַיְהִי כִּי הִגַּעְתִּי שָׁמָּה אַחֲרֵי עָמָל וִיגִיעָה רַבָּה, וָאֵרֶא, לְדַאֲבוֹנִי הַגָּדוֹל, בָּרוּר מָה הֵכִין לִי גוֹרָלִי, כִּי נִמְצֵאתִי בְּאִי אָפוּף יָם מִכָּל צַד, וְלֹא נִרְאֲתָה כָּל יַבָּשָׁה, זוּלָתִי סְלָעִים אֲחָדִים, אֲשֶׁר בָּלְטוּ בְּמֶרְחַק רַב, וּשְׁנֵי אִיִּים קְטַנִּים, קְטַנִּים מִזֶּה אֲשֶׁר שָׁכַן כִּשְׁלֹשָׁה מִילִים מַעֲרָבָה.

כְּמוֹ כֵן מָצָאתִי כִּי הָאִי בּוֹ נִמְצֵאתִי הָיָה שׁוֹמֵם. וְכַאֲשֶׁר הָיָה לִי יְסוֹד לַחְשׁוֹב, לֹא הָיְתָה בוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה, לְבַד פְּרִיצֵי חַיּוֹת, אֲשֶׁר אָמְנָם לֹא רָאִיתִי אֶת עִקְּבוֹתֵיהֶם. רָאִיתִי הֲמוֹן עוֹפוֹת, אֲבָל לֹא יָדַעְתִּים לְמִינֵיהֶם, גַּם כִּי הָרַגְתִּי מֵהֶם, לֹא יָכֹלְתִּי לָדַעַת אֵיזֶה מֵהֶם יִצְלַח לְמַאֲכָל וְאֵיזֶה לֹא. בְּשׁוּבִי יָרִיתִי בְּצִפּוֹר גְּדוֹלָה, אֲשֶׁר רְאִיתִיהָ יוֹשֶׁבֶת עַל עֵץ בִּפְאַת יַעַר גָּדוֹל. אֲדַמֶּה כִּי זֹאת הָיְתָה יְרִיַּת הָרוֹבֶה הָרִאשׁוֹנָה אֲשֶׁר נִשְׁמְעָה פֹּה מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית; לֹא יָסַפְתִּי לִירוֹת, וּמִכָּל עֶבְרֵי הַיַּעַר הִתְרוֹמְמוּ בְּמִסְפָּר עָצוּם עוֹפוֹת מִמִּינִים שׁוֹנִים בִּצְרִיחוֹת וּבִצְוִיחוֹת נְבוּכוֹת, עוֹף עוֹף לְפִי קוֹלוֹ, אַךְ לֹא הָיָה בֵּינֵיהֶם אֶחָד אֲשֶׁר אֲדַעֵהוּ בִּשְׁמוֹ. וַאֲשֶׁר לַצִּפּוֹר הַמֵּתָה, חֲשַׁבְתִּיו לְמִין נֵץ, כַּאֲשֶׁר נִרְאָה לִי מִצִּבְעוֹ וּמִקּוֹרוֹ, אֲבָל צִפָּרְנָיו לֹא הָיוּ גְדוֹלוֹת מִן הַמָּצוּי. בְּשָׂרוֹ הָיָה כִּבְשַׂר הַנְּבֵלָה וְלֹא צָלַח לַכֹּל.

עַתָּה הַחִלּוֹתִי לָשִׂים לֵב, כִּי בְּיָדִי לְהוֹצִיא מִתּוֹךְ הָאֳנִיָּה חֲפָצִים רַבִּים אֲשֶׁר יָבִיאוּ לִי תּוֹעֶלֶת, בְּיִחוּד אֲחָדִים מִן הַחֲבָלִים וְהַמִּפְרָשִׂים, וּדְבָרִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא מִן הַנִּמְנָע לְהַעֲלוֹתָם עַל הַיַּבָּשָׁה; וָאַחְלִיט לַעֲלוֹת שֵׁנִית אֶל הָאֳנִיָּה, אִם אוּכָל. וּבְדַעְתִּי כִּי הַסַּעַר הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר יָקוּם נַפֵּץ יְנַפְּצָהּ לִרְסִיסִים, גָּמַרְתִּי לְהַנִּיחַ כָּל יֶתֶר עִנְיָנַי, עַד אִם הֶעֱבַרְתִּי מִן הָאֳנִיָּה כָּל דָּבָר אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדִי לְהַעֲבִיר. אַחֲרֵי־כֵן הִתְיַעַצְתִּי בְּמַחְשַׁבְתִּי, אִם אָשִׁיב שָׁמָּה גַּם אֶת הַדּוֹבְרָה, אֲבָל נִרְאָה נִרְאָה לִי, כִּי דָּבָר זֶה לֹא יִסְכֹּן. וְכֵן אָמַרְתִּי לָלֶכֶת כְּבָרִאשׁוֹנָה, בְּשֵׁפֶל הַמַּיִם; וְכֵן עָשִׂיתִי, רַק הִתְפַּשַּׁטְתִּי לִפְנֵי עָזְבִי אֶת אָהֳלִי, וְלֹא הָיָה לִבְשָׂרִי זוּלָתִי כְּתֹנֶת בַּרְדָּה, זוּג מִכְנְסֵי־בַד וְצֶמֶד סַנְדָּלִים בְּרַגְלָי.

בָּאתִי אֶל הָאֳנִיָּה כְּבָרִאשׁוֹנָה, וָאֲתַקֵּן לִי דוֹבְרָה חֲדָשָׁה; וּבִהְיוֹתִי עַתָּה בַּעַל נִסָּיוֹן, לֹא עֲשִׂיתִיהָ עוֹד כֹּה כְּבֵדָה וְלֹא הִרְבֵּיתִי לְטָעֲנָהּ, בְּכָל זֹאת הֵבֵאתִי בָהּ הֲמוֹן דְּבָרִים מוֹעִילִים לִי. רֵאשִׁית, מָצָאתִי בְּמַחְסַן הַנַּגָּר שְׁלֹשָׁה אוֹ

אַרְבָּעָה כִּיסִים מְלֵאִים וָוִים וּמַסְמְרִים, מְנוֹף־בַּרְזֶל גָּדוֹל, תְּרֵיסָר אוֹ שְׁנַיִם בְּנֵי־גַרְזִנִּים, וְנוֹסָף עַל הַכֹּל הַמַּכְשִׁיר הַמּוֹעִיל מִכֹּל הַנִּקְרָא: אֶבֶן־מַשְׁחֶזֶת. כָּל אֵלֶּה צָבַרְתִּי יַחַד עִם כָּל הַחֲפָצִים אֲשֶׁר לַתּוֹתָחָן, שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מְטִילֵי־בַרְזֶל וּשְׁתֵּי חָבִיּוֹת מְלֵאוֹת כַּדּוּרֵי קְנֵי־רוֹבִים, שִׁבְעָה קְנֵי־רוֹבִים, וְעוֹד רוֹבֶה־צִפֳּרִים, וְעוֹד כַּמּוּת אֲבַק־שְׂרֵפָה, שַׂק גָּדוֹל מָלֵא כַּדּוּרִים קְטַנִּים וּמְגִלָּה גְדוֹלָה שֶׁל רִקּוּעַ־עוֹפֶרֶת. אֲבָל הָאַחֲרוֹנָה הָיְתָה כְּבֵדָה וְלֹא יָכֹלְתִּי לַהֲרִימָהּ לְמַעַן הוֹרִידָהּ מֵעֵבֶר לָאֳנִיָּה. מִלְּבַד הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לָקַחְתִּי גַּם אֶת בִּגְדֵי הַגְּבָרִים אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי מְצוֹא וּמִפְרָשׂ תֹּרֶן־פָּנִים קָטָן, עַרְסָל וּמְעַט מַצָּע; וּבָזֶה טָעַנְתִּי אֶת דּוֹבְרָתִי הַשֵּׁנִית, וָאָבִיא הַכֹּל בְּשָׁלוֹם לַיַּבָּשָׁה, וַיִּרְוַח לִי מְאֹד.

בְּהַעֲלוֹתִי אֶת מִטְעָנִי הַשֵּׁנִי עַל הַחוֹף — אַף כִּי אָנוּס הָיִיתִי לִפְתֹּחַ אֶת חָבִיּוֹת אֲבַק־הַשְּׂרֵפָה וּלְהַעֲבִירוֹ לַחֲלָקִים, כִּי אֵלּוּ הָיוּ פְּטָסִים גְּדוֹלִים וּכְבֵדִים מְאֹד — נִגַּשְׁתִּי לַעֲבוֹדָה, לְהָכִין לִי אֹהֶל קָטָן בְּמִפְרָשִׂים וּבִיתֵדוֹת אֲשֶׁר הֵבֵאתִי לַמַּטָּרָה הַזֹּאת. וָאָבִיא הָאֹהֱלָה כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָדַעְתִּי כִּי יִשָּׁחֵת בַּגֶּשֶׁם אוֹ בַּשֶּׁמֶשׁ, וָאַצִּיג אֵיתָן אֶת כָּל הַתֵּבוֹת וְהֶחָבִיּוֹת הָרֵיקוֹת בְּמַעְגָּל, מִסָּבִיב לָאֹהֶל, לְבַצְּרוֹ בִּפְנֵי אֲנָשִׁים אוֹ חַיּוֹת, אִם יָבוֹאוּ לְהִתְנַפֵּל פִּתְאֹם.

כְּכַלּוֹתִי עֲבוֹדָתִי זֹאת, חָסַמְתִּי אֶת פֶּתַח הָאֹהֶל בִּקְרָשִׁים אֲחָדִים מִבַּיִת, וְתֵבָה רֵיקָה הִצַּגְתִּי בְּיַרְכָתַיִם מִחוּץ, וּבְהַצִּיעִי אַחַד הַמִּשְׁכָּבִים עַל הָאָרֶץ וּבְהַנִּיחִי שְׁנֵי אֶקְדּוֹחִים לִמְרַאֲשׁוֹתַי וְרוֹבִי לְיָדִי, שָׁכַבְתִּי בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, וָאִישַׁן בִּמְנוּחָה רַבָּה כָּל הַלַּיְלָה, כִּי הָיִיתִי עָיֵף וְיָגֵעַ עַד מְאֹד; אַחֲרֵי אֲשֶׁר יָשַׁנְתִּי אֶמֶשׁ מְעַט וְכָל הַיּוֹם עָבַדְתִּי בְּפֶרֶךְ, לְהַסִּיעַ אֶת כָּל הַחֲפָצִים הָאֵלֶּה מִן הָאֳנִיָּה אֶל הַיַּבָּשָׁה.

וַיְהִי לִי מַחְסָן מִכָּל הַמִּינִים, הַגָּדוֹל אֲשֶׁר הֻנַּח מֵעוֹלָם לְמַעַן אִישׁ אֶחָד; אַךְ עוֹד לֹא אָמַרְתִּי הוֹן, כִּי כָּל עוֹד הִתְנוֹסְסָה הָאֳנִיָּה לְעֵינַי, אָמַרְתִּי כִּי עָלַי לְהוֹצִיא מִתּוֹכָהּ כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יוּצָא, וְכֵן יוֹם יוֹם, בְּשֵׁפֶל הַמַּיִם, בָּאתִי בָהּ וָאֶקַּח מִתּוֹכָהּ דָּבָר אוֹ מִשֶּׁהוּ; וּבַפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית הֶעֱבַרְתִּי מִן הַחֲבָלִים, כַּאֲשֶׁר הָיָה בִיכָלְתִּי, וְכֵן אֶת כָּל הַיְתָרִים הַקְּטַנִּים וְאֶת הַפְּתִילִים אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְמַלֵּט עִם יְרִיעַת־בַּד מְרֻבָּעָה, אֲשֶׁר הוּכְנָה לְתַקֵּן אֶת הַמִּפְרָשִׂים לְעֵת צֹרֶךְ. וְאֶת חָבִית אֲבַק־הַשְּׂרֵפָה הָרְטֻבָּה. בִּקְצָרָה, הֶעֱבַרְתִּי אֶת כָּל הַמִּפְרָשִׂים, רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן אַחֲרוֹן; רַק אֻלַּצְתִּי לְגָזְרָם וּלְהַעֲבִירָם חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת, כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי, יַעַן לֹא יָכְלוּ עוֹד לְשַׁמֵּשׁ מִפְרָשִׂים כִּי אִם בַּד פָּשׁוּט.

אַךְ מַה גָּדְלָה שִׂמְחָתִי לָאַחֲרוֹנָה, כַּאֲשֶׁר אַחֲרֵי לֶכְתִּי שָׁמָּה חָמֵשׁ אוֹ

שש פְּעָמִים, וָאֶחְשֹׁב כִּי אֵין עוֹד דָּבָר אֲשֶׁר אוּכַל לְקַוּוֹת לִמְצֹא בָּאֳנִיָּה, דָּבָר הָרָאוּי לְטָרְחָתִי, וְהִנֵּה אַחֲרֵי כָּל זֶה מָצָאתִי פִּטָּס גָּדוֹל מָלֵא לֶחֶם וּשְׁלֹשָׁה צַרְצוּרִים גְּדוֹלִים מְלֵאִים רוּם אוֹ כֹּהַל, אַרְגַּז סֻכָּר וְחָבִית סֹלֶת מְנֻפָּה. כָּל זֶה הִפְתִּיעַנִי, כִּי נוֹאַשְׁתִּי מִמְּצֹא עוֹד מְזוֹנוֹת, לְבַד אֲשֶׁר נִשְׁחַת בַּמַּיִם. מִהַרְתִּי לְהָרִיק אֶת פִּטַּס הַלֶּחֶם וָאֶצְרְרֵהוּ פְּרוּסָה פְּרוּסָה בְּבַדֵּי הַמִּפְרָשִׂים אֲשֶׁר גָּזַרְתִּי. בִּקְצָרָה, הֵבֵאתִי גַּם אֶת אֵלֶּה בְּשָׁלוֹם אֶל הַיַּבָּשָׁה.

לְמָחֳרַת הַיּוֹם נָסַעְתִּי שָׁמָּה שֵׁנִית. וְעַתָּה אַחֲרֵי נַצְּלִי אֶת הָאֳנִיָּה מִכָּל אֲשֶׁר הָיָה עָשׂוּי לִהְיוֹת מְטֻלְטָל וּמוּצָא, הַחִלּוֹתִי לְהוֹצִיא אֶת הָעֲבוֹתוֹת, וּבְנַתְּקִי אֶת הָעֲבוֹת הָרִאשׁוֹנָה לִגְזָרִים, כַּאֲשֶׁר אוּכַל לְהָנִיעַ, הֶעֱבַרְתִּי שְׁתֵּי עֲבוֹתוֹת וּמוֹסֵרָה אַחַת, עִם כָּל כְּלֵי הַבַּרְזֶל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי קַחַת; וְאַחֲרֵי בַּקְּעִי אֶת מוֹט־הַמַּזְלֵג אֲשֶׁר לַמִּפְרָשׂ, מוֹט הַמִּפְרָשׂ הַגָּדוֹל, וְכָל דָּבָר אֲשֶׁר הִשִּׂיגָה יָדִי לְהַרְחִיב בָּהֶם אֶת דּוֹבְרָתִי, טָעַנְתִּי אֶת כָּל הַכְּבוּדָה הַזֹּאת, וָאַפְלִיג בָּהּ. אֲבָל מַזָּלִי הַטּוֹב הֵחֵל עַתָּה לִבְגֹּד בִּי; הַדּוֹבְרָה הַזֹּאת הָיְתָה כֹּה כְּבֵדָה וּטְעוּנָה לְמַכְבִּיר, עַד כִּי אַחֲרֵי בוֹאִי בַּמִּפְרָץ הַקָּטָן, בִּמְקוֹם אֲשֶׁר הוֹרַדְתִּי יוֹם יוֹם אֶת יֶתֶר חֲפָצַי, וְלֹא יָכֹלְתִּי לְנַהֲגָהּ בְּכִשְׁרוֹן יָדַיִם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַד כֹּה, נֶהְפְּכָה עַל פָּנֶיהָ וַתַּשְׁלֵךְ אוֹתִי וְאֶת כָּל מִטְעָנִי הַמָּיְמָה. וַאֲשֶׁר לְנַפְשִׁי לֹא הָיָה הָאָסוֹן גָּדוֹל מִנְּשׂוֹא, כִּי הָיִיתִי קָרוֹב לַחוֹף. אַךְ הַמִּטְעָן — אָבַד חֵלֶק גָּדוֹל מִמֶּנּוּ, בְּיִחוּד הַבַּרְזֶל, אֲשֶׁר קִוִּיתִי כִּי יִהְיֶה לִי לְתוֹעֶלֶת רַבָּה. אַךְ בְּשֵׁפֶל הַמַּיִם הֶעֱלֵיתִי אֶת רֹב הָעֲבוֹתוֹת אֶל הַיַּבָּשָׁה וְגַם מְעַט מִן הַבַּרְזֶל, אַף כִּי הַדָּבָר עָלָה לִי בְּעָמָל אֵין קֵץ; כִּי אֻלַּצְתִּי לָבוֹא בִּגְלָלוֹ כַּמַּיִם, וָאִיעַף עַד מְאֹד. מִן הוּא וָהָלְאָה הָלַכְתִּי יוֹם יוֹם אֶל הָאֳנִיָּה, וָאוֹצִיא מִתּוֹכָהּ כָּל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי.

זֶה שְׁלֹשָׁה־עָשָׂר יוֹם לְשִׁבְתִּי בָּאִי, וְאַחַת־עֶשְׂרֵה פַּעַם הָיִיתִי בָּאֳנִיָּה, וּבַזְּמַן הַזֶּה הֵבֵאתִי מִשָּׁם כָּל אֲשֶׁר זוּג יָדַיִם אֶחָד עָלוּל לְהָבִיא. וּבְכָל זֹאת אֲדַמֶּה נְכוֹנָה, כִּי לוּ הִתְמִיד הָאֲוִיר לִהְיוֹת נוֹחַ, כִּי אָז הֶעֱבַרְתִּי אֶת כָּל הָאֳנִיָּה׳ חֵלֶק אַחֲרֵי חֵלֶק; אַךְ בְּהִתְעַתְּדִי בַּפַּעַם הַשְּׁתֵּים־עֶשְׂרֵה לָלֶכֶת עוֹד, רָאִיתִי וְהִנֵּה הָרוּחַ מִתְגַּבֶּרֶת. וּבְכָל זֹאת. בְּשֵׁפֶל הַמַּיִם, הָלַכְתִּי עוֹד פַּעַם אֶל הָאֳנִיָּה. וְאַף כִּי חָשַׁבְתִּי כִּי חִפַּשְׂתִּי בְּכָל פִּנּוֹת הַתָּא, עַד כִּי אֵין לִמְצֹא עוֹד דָּבָר, הִנֵּה גִּלִּיתִי עוֹד אַרְגָּז וּבוֹ צִמְדֵּי מִכְנָסַיִם; בְּאֶחָד מֵהֶם מָצָאתִי שְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ תְּעָרִים וְזוּג מִסְפָּרַיִם גְּדוֹלִים, כַּעֲשָׂרָה סַכִּינִים וּמַזְלְגוֹת טוֹבִים; בָּאַחֵר מָצָאתִי כִּשְׁלֹשִׁים וָשֵׁשׁ לִירוֹת כֶּסֶף, מַטְבְּעוֹת אֵירוֹפִּיּוֹת אֲחָדוֹת, בֵּינֵיהֶן בְּרָזִילִיּוֹת, מֵהֶן בְּזָהָב וּמֵהֶן בְּכֶסֶף.

עָסַקְתִּי לְנַפְשִׁי לְמַרְאֵה הַכֶּסֶף הַזֶּה: „הוֹי, אַשְׁפָּה!" קָרָאתִי בְּקוֹל, „מַה בֶּצַע בָּךְ? אֵין לְךָ כָּל צֹרֶךְ לְמַעֲנִי. לֹא, אֵין שָׁוֶה לִי לְהָרִימְךָ מִן הָאָרֶץ; אַחַת הַשַּׂכִּינִים הָאֵלֶּה תִּיקַר בְּעֵינַי מִכָּל הַגַּל הַזֶּה: אֵין לִי כָּל דֶּרֶךְ לְהָפִיק מִמְּךָ תּוֹעֶלֶת. נוֹחָה לְךָ בַּאֲשֶׁר תָּנוּם, וּרְדָה תְּהוֹמוֹת כִּבְרִיאָה אֲשֶׁר אֵין שָׁוֶה לְהַצִּילָהּ מֵאֲבַדּוֹן!" בְּכָל זֹאת, אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִתְיַשַּׁבְתִּי בְּדַעְתִּי, צְבַרְתִּיו יַחַד, וּבִצְרֹרִי אוֹתוֹ בַּחֲתִיכַת בַּד, זָמַמְתִּי לִבְנוֹת דוֹבְרָה חֲדָשָׁה; אַךְ בְּעֵת אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִיהָ רָאִיתִי אֶת הַשָּׁמַיִם וְהִנֵּה הִתְקַדְּרוּ עָבִים, וְהָרוּחַ הֵחֵלָּה לִנְשֹׁב, וְכַעֲבוֹר רֶבַע הַשָּׁעָה בָּאָה רוּחַ חֲזָקָה מֵעֵבֶר הַחוֹף. עַתָּה הֲבִינוֹתִי כִּי לָרִיק אִיגַע לְהָכִין לִי דוֹבְרָה, עֵת הָרוּחַ נְעוּרָה מִן הַיַּבָּשָׁה, וְכִי עָלַי לְהַרְחִיק מִפֹּה, טֶרֶם יָשׁוּבוּ הַמַּיִם לִגְאוֹת, כִּי אִם לֹא כֵן, לֹא אוּכַל עוֹד לָבוֹא אֶל הַיַּבָּשָׁה. אִי לָזֹאת שָׁכַבְתִּי בַּמַּיִם, וָאֶשְׂחֶה לְרֹחַב הַתְּעָלָה אֲשֶׁר רָבְצָה בֵּין הָאֳנִיָּה וְהַחוֹלוֹת, וּבְקֹשִׁי רַב, מִכֹּבֶד הַחֲפָצִים אֲשֶׁר הֶעֱמַסְתִּי עָלַי וּמֵעֹז שֶׁטֶף הַמַּיִם, כִּי הָרוּחַ גָּבְרָה מְהֵרָה, וּבְטֶרֶם יִגְאוּ הַמַּיִם הִתְחוֹלֵל הַסָּעַר.

וְאוּלָם הִגַּעְתִּי לְבֵיתִי, אֶל אָהֳלִי הַקָּטָן, וָאֶשְׁכַּב שָׁם לָבֶטַח, וְכָל עָשְׁרִי כִּסָּבִיב לִי. כָּל הַלַּיְלָה הַהוּא נָשְׁבָה רוּחַ עַזָּה, וּבַבֹּקֶר, כַּאֲשֶׁר הִשְׁקַפְתִּי הַחוּצָה, לֹא נִרְאוּ עוֹד עִקְּבוֹת הָאֳנִיָּה! הָיִיתִי נִדְהָם מְעַט, אַךְ נִחַמַתְנִי הַמַּחֲשָׁבָה הַמַּרְגִּיעָה, אֲשֶׁר לֹא אִבַּדְתִּי זְמַן וְלֹא חָשַׂכְתִּי מִמֶּנִּי עָמָל לְהַעֲבִיר מִתּוֹכָהּ הַכֹּל, אֲשֶׁר יוּכַל לְהָבִיא לִי תּוֹעֶלֶת, וְכִי רַק מְעַט נִשְׁאַר בָּהּ אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהַעֲבִיר מִשָּׁם עוֹד, לוּ נִתְּנוּ לִי עוֹד יָמִים מִסְפָּר.

מֵעַתָּה הֵסַחְתִּי דַעְתִּי מִן הָאֳנִיָּה וּמִכֹּל אֲשֶׁר בָּהּ, וָאֲחַכֶּה רַק לַאֲשֶׁר יוּכַל לְהִגָּרֵשׁ מִמַּפַּלְתָּהּ אֶל הַחוֹף; וְאָמְנָם בָּאוּ אַחֲרֵי־כֵן חֲלָקִים שׁוֹנִים מִמֶּנָּה, אֲבָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֵבִיאוּ לִי רַק תּוֹעֶלֶת מְעַטָּה.

וַיִּהְיוּ מֵעַתָּה כָּל מַעְיָנַי, אֵיכָה אֶשְׁמוֹר אֶת נַפְשִׁי מִפְּנֵי פְּרָאִים אִם יָבוֹאוּ, אוֹ מִפְּנֵי חַיּוֹת רָעוֹת אִם תִּשְׁכֹּנָּה בָּאִי הַזֶּה. וָאֶחֱרַשׁ לִמְצוֹא, אֵיכָה אֶעֱשֶׂה זֹאת וְאֵיזוֹ דִירָה אֶבְנֶה לְשִׁבְתִּי, אִם אֶחְפֹּר מְעָרָה בְּתוֹךְ הָאָרֶץ אוֹ אָקִים לִי אֹהֶל מִמַּעַל לָאָרֶץ; בִּקְצָרָה, הֶחְלַטְתִּי לַעֲשׂוֹת שְׁנֵיהֶם. וְלֹא לְמוֹתָר יִהְיֶה אִם אֶתֵּן פֹּה אֶת תֵּאוּר הַדָּבָר.

עַד מְהֵרָה נוֹכַחְתִּי כִּי הַמָּקוֹם בּוֹ נִמְצֵאתִי לֹא יִסְכּוֹן לְשִׁכְנִי, בִּהְיוֹתוֹ נִשְׁקָף עַל פְּנֵי שְׁפֵלָה מְלֵאָה בִּצָּה וּקְרוֹבָה לַיָּם, וָאֶשְׁעַר כִּי לֹא יֵיטַב פֹּה לִבְרִיאוּתִי, וְגַם מַיִם חַיִּים לֹא הָיוּ בְּקִרְבַת הַמָּקוֹם; וָאַחְלִיט לָתוּר לִי חֶלְקַת אֲדָמָה נוֹחָה וְיָפָה לִבְרִיאוּת.

וָאָבִיא בְּחֶשְׁבּוֹן אֶת כָּל צְרָכַי לְפִי מַצָּבִי. רֵאשִׁית, אֲוִיר צַח וּמַיִם חַיִּים, כַּאֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי זֶה עַתָּה; וְהַשֵּׁנִית: מִסְתּוֹר מֵחַרְבוֹנֵי הַשֶּׁמֶשׁ; שְׁלִישִׁית: בִּטָּחוֹן מִשּׁוֹאֲפֵי דָם, אֲנָשִׁים אוֹ חַיּוֹת; רְבִיעִית: מַרְאֶה עַל פְּנֵי הַיָּם, אֲשֶׁר אִם יִיטַב בְּעֵינֵי ד׳ לִשְׁלֹחַ הֵנָּה אֳנִיָּה, אֶרְאֶנָּה וְלֹא אַחְמִיץ אֶת שְׁעַת פְּדוּתִי: כִּי לֹא הִשְׁלַמְתִּי עוֹד לְהָסִיר מִלִּבִּי כָּל תִּקְוָה לְהִגָּאֵל בְּיוֹם מִן הַיָּמִים.

וּבְלֶכְתִּי לְחַפֵּשׂ מָקוֹם נָאוֹת לְכָל אֵלֶּה, מָצָאתִי בִּקְעָה קְטַנָּה לְיַד גִּבְעָה נִשָּׂאָה, אֲשֶׁר חֲזִיתָהּ הַפּוֹנָה אֶל הַבִּקְעָה הָיְתָה תְּלוּלָה כְּקִיר בַּיִת, וְכָל בְּרִיָּה לֹא תוּכַל לָרֶדֶת עָלַי מֵעַל רֹאשָׁהּ. בְּצֵל הַסֶּלַע הַזֶּה הָיָה מָקוֹם חָלוּל, מַעֲמִיק מְעַט לָבוֹא בוֹ כְּפִי מְעָרָה; אַף בְּעֶצֶם לֹא הָיְתָה שָׁם כָּל מְעָרָה אוֹ דֶרֶךְ הַמּוֹבִילָה אֶל תּוֹךְ הַסֶּלַע. עַל רְפִידַת הַדֶּשֶׁא אֲשֶׁר לִפְנֵי הַמָּקוֹם הַזֶּה הֶחְלַטְתִּי לְהַצִּיב אֶת אָהֳלִי. רֹחַב הַבִּקְעָה הַזֹּאת לֹא הִגִּיעַ עַד מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אַמָּה, וְאָרְכָּהּ הָיָה כִּפְלַיִם, וַתִּשְׂתָּרַע כְּכִכָּר לְפִתְחִי, וּבְקָצֶהָ הִתְפַּתְּלוּ כָּל הַשְּׁבִילִים, אֲשֶׁר הוֹבִילוּ בְּלִי סֵדֶר בַּמּוֹרָד, אֶל הַשְּׁפֵלָה אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם. הַחֶלְקָה הָיְתָה צְפוֹנִית־מַעֲרָבִית לַגִּבְעָה, וְהִיא חֲבוּיָה מֵחֹם הַשֶּׁמֶשׁ, עַד כִּי הִגִּיעָה לְמַעֲרָבִית־דְּרוֹמִית, אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הַהִיא קָרוֹב שָׁם מְקוֹם הַשְּׁקִיעָה.

טֶרֶם תְּקֹעִי אֶת אָהֳלִי, הִתְוֵיתִי חֲצִי עִגּוּל לִפְנֵי הַחֶלְקָה, כְּחָמֵשׁ־עֶשְׂרֵה אַמָּה בַּחֲצִי־הַקֹּטֶר מִן הַסֶּלַע, וְכִשְׁלֹשִׁים אַמָּה בַּקֹּטֶר מִקָּצֵהוּ וְעַד קָצֵהוּ.

בַּחֲצִי הָעִגּוּל הַזֶּה נָעַצְתִּי שְׁנֵי טוּרֵי יְתֵדוֹת מוּצָקוֹת, וָאַעֲמִיק לְנָעֲצָן בָּאֲדָמָה, עַד כִּי עָמְדוּ אֵיתָן כְּעַמּוּדִים, וְהֵן בּוֹלְטוֹת כְּאַמָּתַיִם וַחֲצִי מֵעַל לָאָרֶץ וְחַדּוֹת מִלְמָעְלָה. שְׁנֵי הַטּוּרִים הָיוּ רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה רַק כְּטְפָחַיִם.

אַחֲרֵי־כֵן לָקַחְתִּי אֶת הָעֲבוֹתוֹת אֲשֶׁר נִתַּקְתִּי בָּאֳנִיָּה וָאַנִּיחֵן שׁוּרָה עַל שׁוּרָה בְּתוֹךְ הַמַּעְגָּל בֵּין שְׁנֵי טוּרֵי הַיְתֵדוֹת, עַד עֲלוֹתָן לְמַעְלָה, וָאָשִׂים עוֹד יְתֵדוֹת אֲחֵרוֹת מִבִּפְנִים, וָאֶתְמֹךְ אֲלֵיהֶן אֶת הַגָּדֵר הַגְּבוֹהָה כְּאַמָּה וָחֵצִי, כִּמְלוֹא אֲשֶׁר לִפְנֵי חוֹמָה. וַתְּהִי הַגָּדֵר כֹּה חֲזָקָה, אֲשֶׁר אִישׁ אוֹ חַיָּה לֹא יָכְלוּ לְפָרְצָהּ אוֹ לַעֲבוֹר עָלֶיהָ. כָּל זֶה עָלָה לִי בִּזְמַן רַב וּבִיגִיעָה יְתֵרָה, בְּיִחוּד כְּרִיתַת הָעַמּוּדִים בַּיַּעַר, הַסָּעָתָם לִמְקוֹמָם וּנְעִיצָתָם בָּאֲדָמָה.

לִמְבוֹא הַמָּקוֹם לֹא עָשִׂיתִי פֶּתַח, רַק הִצַּגְתִּי סֻלָּם קָצָר לַעֲלוֹת בּוֹ; אֶת הַסֻּלָּם הַזֶּה הוֹרַדְתִּי מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם, בְּעָבְרִי עַל הַגָּדֵר. וָאֶדְמֶה כִּי מֵעַתָּה הִנְנִי גָּדוּר וּמְבֻצָּר בִּפְנֵי כֹּל, וָאִישַׁן בֶּטַח הַלַּיְלָה, כִּי אַחֶרֶת לֹא הָיִיתִי יָכוֹל לִישׁוֹן. וְאוּלָם, כַּאֲשֶׁר נוֹכַחְתִּי אַחֲרֵי־כֵן, לֹא הָיָה צֹרֶךְ בְּכָל הַזְּהִירוּת הַזֹּאת בִּפְנֵי הָאוֹיְבִים אֲשֶׁר רָאִיתִי לִי סַכָּנָה מֵהֶם.

פֶּרֶק שִׁשִּׁי

כִּסִּיתִי אֶת כָּל אוֹצְרוֹתָיו, סַכָּלְתּוֹ וְכֵלַי לְתוֹךְ בֵּיתוֹ — יְגוֹן הַבְּדִידוּת — מַחְשָׁבוֹת נְהוּמִים

מִבַּיִת לַגָּדֵר אוֹ לַחוֹמָה הַזֹּאת, הֵבֵאתִי בְּעָמָל אֵין קֵץ אֶת כָּל עֲשָׂרַי, כָּל צֵידָתִי, חָמְרֵי־נִשְׁקִי וְכָל הַחֲפָצִים אֲשֶׁר פֵּרַטְתִּי לְמַעְלָה; וָאֶעֱשֶׂה אֹהֶל רְחַב־יָדַיִם, וּלְמַעַן יָסֵךְ עָלַי מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים, אֲשֶׁר תָּקְפוּ מְאֹד בְּאַחַת מִתְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה, עֲשִׂיתִיו כָּפוּל, לֵאמֹר, אֹהֶל קָטָן מִבִּפְנִים וְאֹהֶל גָּדוֹל בָּנוּי עָלָיו, וְאֶת הַחִיצוֹן צִפִּיתִי יְרִיעַת־בַּד מְשׁוּחָה בְּעִטְרָן אֲשֶׁר הִצַּלְתִּי בֵּין הַמִּפְרָשִׂים.

וְעַתָּה לֹא יָסַפְתִּי לִשְׁכַּב גַּם רֶגַע עַל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר הֵבֵאתִי הֵנָּה, כִּי אִם בְּתוֹךְ עַרְסָל מְצֻיָּן בְּמִינוֹ אֲשֶׁר הָיָה לְחוֹבֵל הָאֳנִיָּה.

וּבָאֹהֶל הַזֶּה הֵבֵאתִי אֶת כָּל צֵידָתִי וְכָל דָּבָר אֲשֶׁר יָשְׁחַת מִטַּחַב; וּבִכְלוֹתִי כֵּן אֶת כָּל חֲפָצַי, סָגַרְתִּי אֶת הַמָּבוֹא, אֲשֶׁר הִנַּחְתִּי עַד כֹּה פָּתוּחַ, וָאֶהְיֶה יוֹצֵא וּבָא, כַּאֲשֶׁר כְּבָר אָמַרְתִּי, בְּסֻלָּם קָצָר.

כְּכַלּוֹתִי אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַחִלּוֹתִי לְפַלֵּס לִי דֶרֶךְ אֶל תּוֹךְ הַסֶּלַע, וָאֶשָּׂא אֶת כָּל הֶעָפָר וְהָאֲבָנִים אֲשֶׁר הָפַרְתִּי דֶּרֶךְ אָהֳלִי, וָאַנִּיחֵם מִבַּיִת לִגְדֵרִי, כְּמַרְאֵה מַדְרֵגָה, עַד כִּי גָבְהָה הַסּוֹלְלָה הַפְּנִימִית כְּרֶגֶל וּמֶחֱצָה; וְכֵן חָפַרְתִּי לִי מְעָרָה מֵאַחֲרֵי קִיר אָהֳלִי, וַתְּהִי לִי מֵעֵין מַרְתֵּף לְבֵיתִי. כָּל זֶה עָלָה לִי בַּעֲבוֹדָה רַבָּה וּבְיָמִים רַבִּים, עַד אֲשֶׁר הֵבֵאתִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לִשְׁלֵמוּתָם; וְעַל כֵּן הֻכְרַחְתִּי לָשׁוּב מִזְּמַן לִזְמַן לְעִנְיָנִים אֲחֵרִים, אֲשֶׁר הֶעֱסִיקוּ אֶת מֹחִי גַּם הֵם. וּבָעֵת הַהִיא אַחֲרֵי אֲשֶׁר תִּכַּנְתִּי אֶת יְסוֹד אָהֳלִי וּמְעָרָתִי, וַיִּנָּתֵךְ מָטָר עַז מִמַּחְשֶׁבֶת עָב קוֹדֶרֶת, וַיִּבְרֹק בָּרָק פִּתְאֹם, וְאַחֲרָיו הִרְעִים רַעַם, כְּמִנְהַג הַטֶּבַע. לֹא נִבְהַלְתִּי מִן הַבָּרָק, כְּהִבָּהֲלִי מִן הַמַּחֲשָׁבָה אֲשֶׁר חָלְפָה בְּמֹחִי בִּמְהִירוּת הַבָּרָק: אֲבַק־שְׂרֵפָתִי! לִבִּי יָצָא בְּחָשְׁבִי, כִּי בִּפְגִיעָה אַחַת יוּכַל לְכַלּוֹת כָּל אֲבַק־שְׂרֵפָתִי, אֲשֶׁר בּוֹ תָּלוּי, לֹא רַק בִּטְחוֹנִי, כִּי אִם גַּם סִפּוּק מְזוֹנוֹתָי. לֹא חָרַדְתִּי לַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקָפָה לְנַפְשִׁי, אַךְ אִם תִּפְגַּע אֵשׁ בַּאֲבָקִי, לֹא אֵדַע לְעוֹלָם מִי הָיָה בְּאָבְדָנִי.

וְלֹא חָזַק עָלַי רֹשֶׁם הַמִּקְרֶה, עַד כִּי כְּשֶׁךְ הַסַּעַר נָטַשְׁתִּי אֶת כָּל עֲבוֹדָתִי, בִּנְיָנַי וּבִצּוּרַי, וָאֶתְאַמֵּץ לְהָכִין לִי שַׂקִּים וְתֵבוֹת לְחַלֵּק בָּהֶם אֶת הָאָבָק, וּלְהַחֲזִיק מְעַט מְעַט, בְּכַדּוּת קְטַנּוֹת, וַאֲקַוֶּה אֲשֶׁר אִם גַּם יִקְרֶה אָסוֹן, לֹא בְּכֻלָּם תִּפְגַּע הָאֵשׁ בְּפַעַם אַחַת וָאֶתֵּן אֶת לִבִּי לְהַחֲזִיקָם בְּמֶרְחָק כָּזֶה, אֲשֶׁר הָאֵשׁ לֹא תוּכַל לָצֵאת מֵחֵלֶק לְחֵלֶק. אֶת הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת כִּלִּיתִי מִקֵּץ שְׁבוּעַיִם, בְּעֵרֶךְ, וַאֲדַמֶּה כִּי אֲבָקִי, אֲשֶׁר מִשְׁקָלוֹ הָיָה כֻּלּוֹ כְּמָאתַיִם וְאַרְבָּעִים לִטְרָה, נֶחֱלַק, לְמִצְעָר, לְמֵאָה חֲלָקִים;

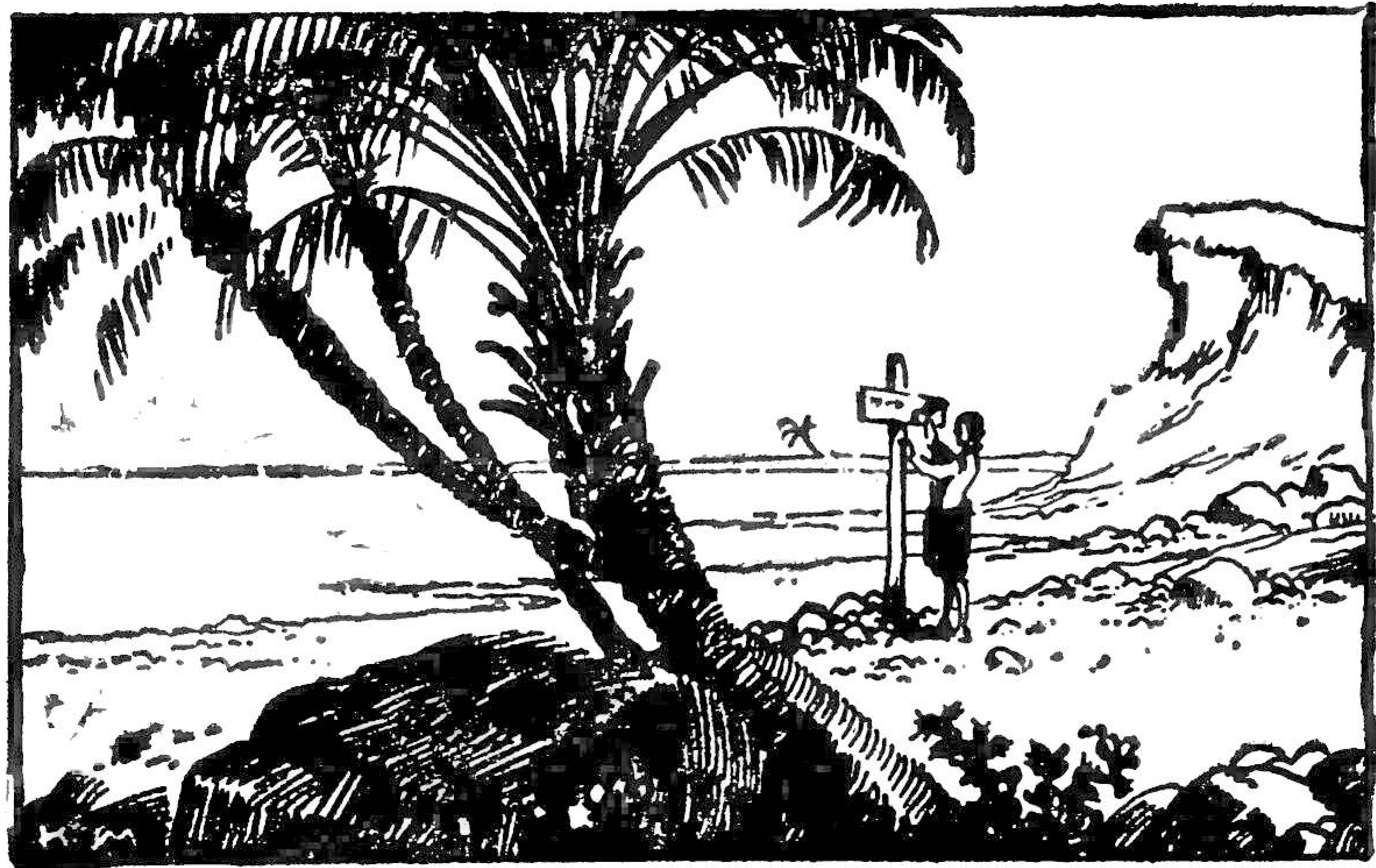
וּבְנוֹגֵעַ לֶחָבִית אֲשֶׁר רָטְבָה, לֹא רָאִיתִי לִי כָּל סַכָּנָה מִמֶּנָּה, וָאַצִּיגֶנָּה בְּתוֹךְ מְעָרָתִי הַחֲדָשָׁה, אֲשֶׁר קָרָאתִי לָהּ בְּדִמְיוֹנִי בֵּית־מִבְשָׁלִי, וְאֶת הַיֶּתֶר טָמַנְתִּי בְּנִקִיקֵי הַסְּלָעִים, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, אֲשֶׁר כָּל טַחַב לֹא יָבוֹא שָׁמָּה, וָאֲסַמֵּן בְּשׂוּם לֵב אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם הִנַּחְתִּיו.

וּבַעֲשׂוֹתִי זֹאת יָצָאתִי בְּעֵת הַהַפְסָקוֹת, לְמִצְעָר פַּעַם בְּיוֹם, עִם רוֹבִי. וּבְאַחַד

הַיָּמִים הַמֵּתִי עַז־בָּר, וּגְדִיָּה אֲשֶׁר הֵינִיקָה כָּרוּךְ אַחֲרֶיהָ, נִיגַּע הַמַּרְאֶה עַד לִבִּי; אַךְ בִּנְפֹל הַזְּקֵנָה עָמַד הַגְּדִי עַל יָדָהּ בְּלִי־נוֹעַ, עַד כִּי בָאתִי וַאֲרִימֶנָּה מִן הָאָרֶץ. וְלֹא רַק זֹאת, כִּי בְּשָׂאתִי אֶת הַזְּקֵנָה עַל כְּתֵפַי, הָלַךְ אַחֲרֵי הַגְּדִי עַד בּוֹאִי אֶל הַגָּדֵר; וָאָנִיחַ אֶת הָאֵם, וָאֶקַּח אֶת הַגְּדִי עַל זְרוֹעוֹתַי, וָאֶשָּׂאֵנוּ מֵעַל לְחוֹמָתִי, וַאֲקַוֶּה לְגַדְּלוֹ לְתַרְבּוּת, אֲבָל הוּא מֵאֵן לֶאֱכוֹל, וְכֵן נֶאֱלַצְתִּי לְטָבְחוֹ וּלְאָכְלוֹ לְבַדִּי. וַיִּמָּצֵא לִי בְּשַׂר שְׁנֵיהֶם לְיָמִים רַבִּים, כִּי קִמַּצְתִּי בְּאָכְלִי, וָאֶשְׁמוֹר אֶת צֵידָתִי (בְּיִחוּד אֶת לַחְמִי) כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי.

וְעַתָּה בְּבוֹאִי לְסַפֵּר סִפּוּר עָצוּב, מְתָאֵר מַחֲזֵה חַיִּים דוֹמְמִים, אֲשֶׁר אוּלַי לֹא נִשְׁמַע כָּמוֹהוּ מֵעוֹלָם, אָחֵל שֵׁנִית מִתְּחִלָּה וְהִמְשַׁכְתִּי לְסַפְּרוֹ כְּסֵדֶר. לְפִי חֶשְׁבּוֹנִי הָיָה אָז הַיּוֹם הַשְּׁלֹשִׁים בְּסֶפְּטֶמְבֶּר, אֲשֶׁר בּוֹ הִצַּגְתִּי, כַּמְתֹאָר לְמַעְלָה, אֶת כַּף־רַגְלִי עַל הָאִי הַנִּמְאָס הַזֶּה; בְּעֵת הַשֶּׁמֶשׁ עָמְדָה בִּתְקוּפַת־הַשִּׁוְיוֹן אֲשֶׁר בַּסְּתָו, וַתִּזְרַח מֵעַל לְרֹאשִׁי: כִּי חָשַׁבְתִּי, לְפִי צְפִּיּוֹתַי, אֲשֶׁר נִמְצָא אֲנִי בְּרֹחַב תֵּשַׁע מַעֲלוֹת וּשְׁתַּיִם וְעֶשְׂרִים דַּקָּה צְפוֹנִית לְקַו־הַמַּשְׁוֶה.

פֶּרֶק שְׁבִיעִי

שִׁיטַת רוֹבִּינְסוֹן בְּחֶשְׁבּוֹן הַזְּמַנִּים — סוֹבֵל מֵחֹסֶר מַכְשִׁירֵי עֲבוֹדָה — מְכִינִים סְדָרִים בְּבֵיתוֹ

וַיְהִי כִּי עָבְרוּ עָלַי שָׁם כַּעֲשָׂרָה אוֹ שְׁנֵים־עָשָׂר יוֹם, וַתָּבוֹא מַחֲשָׁבָה בְּלִבִּי, כִּי יִתָּכֵן אֲשֶׁר יֵעָלֵם מִמֶּנִּי חֶשְׁבּוֹן הַזְּמַנִּים, מֵאֵין אִתִּי סְפָרִים, עֵט וּדְיוֹ, וְשָׁכַחְתִּי לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל. וָאֶתְחַכְּמָה לַחְקוֹק בְּאוֹלָרִי בְּעַמּוּד גָּדוֹל וּבְאוֹתִיּוֹת מְאִירוֹת, לֵאמֹר: „דָּרַכְתִּי עַל אַדְמַת הָאִי בַּ 30 בִּסֶפְּטֶמְבֶּר, שְׁנַת 1659". וָאֶעֱשֵׂהוּ צְלָב גָּדוֹל וָאַצִּיגֵהוּ עַל שְׂפַת הַיָּם, אֲשֶׁר שָׁם יָרַדְתִּי רִאשׁוֹנָה. וּבְצַלְעוֹת הָעַמּוּד הַמְרֻבָּע הַזֶּה חָתַכְתִּי יוֹם יוֹם חָתָךְ בְּאוֹלָרִי, וָאַאֲרִיךְ כָּל חָתָךְ שְׁבִיעִי כִּפְלַיִם מִיִּתְרָם, וּבְכָל רֹאשׁ־חֹדֶשׁ כִּפְלַיִם מִן הָאָרֹךְ: וְכֵן עָרַכְתִּי לִי אֶת לוּחִי, אוֹ אֶת חֶשְׁבּוֹן הַשָּׁבוּעוֹת, הַיְּרָחִים וְהַשָּׁנִים.

וַיִּקֶר הַמִּקְרֶה וּבֵין הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הֶעֱבַרְתִּי מִן הָאֳנִיָּה, בַּהֲלִיכוֹתַי הָרַבּוֹת אֲשֶׁר הָלַכְתִּי שָׁמָּה, כַּמְסֻפָּר לְמַעְלָה, לָקַחְתִּי גַם כַּמָּה דְבָרִים פְּחוּתֵי־עֵרֶךְ, אַךְ לֹא בְּלִי כָל תּוֹעֶלֶת לְמַעֲנִי, וָאֶמְצָאֵם בְּבוֹאִי לְפַשְׁפֵּשׁ אַחֲרֵי זְמַן־מָה בְּתוֹךְ הַתֵּבוֹת: עֵטִים, דְּיוֹ וּנְיָר; אֵלֶּה הָיוּ בֵּין חֶפְצֵי הַקְּבַרְנִיט, הַשָּׁלִישׁ, הַתּוֹתְחָן וְהַנַּגָּר; שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה מַצְפְּנִים, מַכְשִׁירֵי־הַנְּדָסָה אֲחָדִים, שְׁעוֹנֵי־שֶׁמֶשׁ,

קְנֵי־צוֹפִים, מַפּוֹת־יָם וְסִפְרֵי־סַפָּנוּת. וָאֶאֱסוֹף הַכֹּל לְצָרְמָה, בֵּין אִם אֶצְטָרֵךְ לָהֶם אוֹ לֹא. וְכֵן מָצָאתִי גַם שְׁלשָׁה סִפְרֵי תְּנַ״ךְ טוֹבִים מְאֹד, אֲשֶׁר בָּאוּ לְמַעֲנִי בְּתוֹךְ מִטְעָנִי מֵאַנְגְּלִיָּה וָאֶצְרְרֵם בְּתוֹךְ חֲפָצַי; גַּם סְפָרִים אֲחָדִים כְּתוּבִים פּוֹרְטוּגָלִית, וּבֵינֵיהֶם סִדּוּרֵי־תְּפִלָּה קָתוֹלִים, וְעוֹד סְפָרִים אֲחֵרִים; וָאֶשְׁמוֹר אֶת כֻּלָּם שָׁמוֹר הֵיטֵב. וְגַם זֹאת עָלַי לְהַזְכִּיר, כִּי הָיוּ אִתִּי בָּאֳנִיָּה כֶּלֶב וּשְׁנֵי חֲתוּלִים, אֲשֶׁר אֶת קוֹרוֹתָם הַנִּפְלָאוֹת עוֹד אָשׁוּב לְסַפֵּר בִּמְקוֹמָן. אֶת שְׁנֵי הַחֲתוּלִים לָקַחְתִּי עִמָּדִי, וְהַכֶּלֶב קָפַץ בְּעַצְמוֹ מִתּוֹךְ הָאֳנִיָּה, וַיָּבוֹא אֶל הַחוֹף לִמְחֳרַת בּוֹאִי שָׁמָּה עִם מִטְעָנִי הָרִאשׁוֹן, וַיְהִי לִי מְשָׁרֵת נֶאֱמָן בְּמֶשֶׁךְ שָׁנִים אֲחָדוֹת: לֹא בִקַּשְׁתִּי מִמֶּנּוּ כִּי יָבִיא לִי דָבָר, אַף אֶת חֶבְרָתוֹ לֹא בִקַּשְׁתִּי, רַק אַחַת שְׁאַלְתִּי — אֲשֶׁר יְדַבֵּר אֵלַי, אֲבָל דָּבָר זֶה נִבְצַר מִמֶּנּוּ. כְּפִי אֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי קֹדֶם, מָצָאתִי עֵטִים, דְּיוֹ וּנְיָר, וָאֶשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, אַךְ בְּחִסָּכוֹן רַב; וְכָל עוֹד הָיְתָה לִי דְיוֹ דִּיַּקְתִּי בְּסֵפֶר זִכְרוֹנוֹתַי. אַךְ אַחֲרֵי כְּלוֹתָהּ לֹא יָכֹלְתִּי עוֹד לִכְתּוֹב; כִּי לֹא הִצְלַחְתִּי לְהָכִין לִי דְיוֹ, וְלֹא עָמְדוּ לִי כָּל תַּחְבּוּלוֹתַי.

וְכֵן נוֹכַחְתִּי לָדַעַת כִּי חָסַרְתִּי דְבָרִים הַרְבֵּה, אַחֲרֵי כָּל אֲשֶׁר צָבַרְתִּי וָאָבִיא; וְהַדְּיוֹ הָיְתָה רַק אֶחָד מֵהֶם, וְכֵן גַּם מַעְדֵּר, מַקֶּבֶת וְאֵת לַחְפּוֹר אוֹ לִתְחוֹם אֶת הָאֲדָמָה, מְחָטִים, שִׁכּוֹת וְחוּטִים. וַאֲשֶׁר לַבַּד, הִנֵּה לָמַדְתִּי לְהִסְתַּדֵּר בִּלְעָדָיו, מִבְּלִי אֲשֶׁר אֶסְבּוֹל מֵחֶסְרוֹנוֹ.

חֶסְרוֹן הַמַּכְשִׁירִים הִכְבִּיד עָלַי כָּל עֲבוֹדָה אֲשֶׁר חָפַצְתִּי לַעֲשׂוֹתָהּ, וְכִמְעַט שָׁנָה תְּמִימָה חָלְפָה, עַד כִּי כִּלִּיתִי לִבְנוֹת אֶת מְשׂוּכָתִי, אֲשֶׁר הִקִּיפָה אֶת בֵּית מוֹשָׁבִי. הַיְתֵדוֹת אוֹ הָעַמּוּדִים הָיוּ כְּבֵדִים, כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהָרִים, וַיֶּאֱרַךְ הַזְּמַן עַד אֲשֶׁר כְּרַתִּים וַאֲתַקְּנֵם בַּיַּעַר, וְיוֹתֵר מִזֶּה עַד אֲשֶׁר הֲבִיאוֹתִים הַבָּיְתָה; וְלֹא אַחַת בִּלִּיתִי יוֹמַיִם לִכְרוֹת אַחַד הָעַמּוּדִים הָאֵלֶּה וְלַהֲבִיאוֹ הַבַּיְתָה, וְיוֹם שְׁלִישִׁי לִנְעָצוֹ בָּאֲדָמָה. לַמַּטָּרָה הַזֹּאת הִשְׁתַּמַּשְׁתִּי מִתְּחִלָּה בְּבוּל־עֵץ כָּבֵד, אַךְ לָאַחֲרוֹנָה זָכַרְתִּי אֶחָד מִמְּטִילֵי־הַבַּרְזֶל, אֲשֶׁר עִם הֱיוֹתוֹ טוֹב לַחֶפְצִי, הָיָה עִנְיַן נְעִיצַת הָעַמּוּדִים בּוֹ קָשֶׁה וּמְשַׁעֲמֵם. אַךְ לֹא הִרְגַּשְׁתִּי בְּשִׁעֲמוּם כָּל עֲבוֹדָה, בִּרְאוֹתִי כִּי יֵשׁ לִי דֵי זְמַן לַעֲשׂוֹתָהּ, וְכַעֲבָרָהּ לֹא יִהְיֶה לִי עִנְיָן אַחֵר לַעֲנוֹת בּוֹ, זוּלָתִי לָתוּר אֶת הָאִי לִמְצוֹא מָזוֹן לְנַפְשִׁי, כַּאֲשֶׁר אָמְנָם עָשִׂיתִי יוֹם יוֹם.

כְּבָר תֵּאַרְתִּי אֶת בֵּית מוֹשָׁבִי, אֲשֶׁר הָיָה אֹהֶל נָטוּי בְּצֵל סֶלַע, וּמְשׂוּכָה חֲזָקָה עֲשׂוּיָה עַמּוּדִים וַעֲבוֹתוֹת תְּסוֹבְבֵנוּ; אַךְ עַתָּה יִתָּכֵן יוֹתֵר לִקְרוֹא לָהּ

סוללה, כי שָׁפַכְתִּי עָלֶיהָ מֵעֵין סוללת עָפָר מִבַּחוּץ, עָבְיָהּ כְּאַמָּה וַחֲצִי; וְכַעֲבוּר זְמַן־מָה (אֲדַמֶּה כִּי עָבְרָה אָז שָׁנָה וּמֶחֱצָה) הֶעֱמַדְתִּי עָלֶיהָ קְרָשִׁים, וְהִגִּיעָם עַד הַסֶּלַע. וַאֲסוֹכְכֵם בְּעַנְפֵי־עֵץ וּבְכָל דָּבָר אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהַשִּׂיג, לְמַעַן עֲצוֹר בְּעַד הַגְּשָׁמִים אֲשֶׁר יָרְדוּ בְּמוֹעֲדֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר נוֹכַחְתִּי, בְּעֹז וּבְזַעַף.

גַּם הִזְכַּרְתִּי אֵיכָה הֶעֱבַרְתִּי אֶת כָּל חֲפָצַי לִפְנִים מִן הַגָּדֵר וּלְתוֹךְ הַמְּעָרָה אֲשֶׁר חָפַרְתִּי תַּחְתַּי. אֲבָל עָלַי לְהָעִיר כְּמוֹ כֵן, כִּי בַּתְּחִלָּה הָיְתָה שָׁם רַק עֲרֵמַת חֲפָצִים נְפוֹצָה, אֲשֶׁר בְּנוּחָם כֹּה וָכֹה בְּלִי סֵדֶר כָּבְשׁוּ אֶת כָּל הַקַּרְקַע, וְלֹא נוֹתַר לִי מָקוֹם לִפְנוֹת אָנֶה וָאָנָה. וּבְכֵן נִגַּשְׁתִּי לְהַגְדִּיל אֶת מְעָרָתִי, וָאוֹסִיף לַחְפּוֹר בְּעֹמֶק הָאֲדָמָה. כִּי הַסֶּלַע הָיָה אֶבֶן־חוֹל רַכָּה, וַתִּשָּׁמַע בְּנָקֵל לַעֲבוֹדָתִי אֲשֶׁר עָבַדְתִּי בָּהּ. וּבְמָצְאִי כִּי בָּטוּחַ אֲנִי מֵחַיְתוֹ־טֶרֶף, חָפַרְתִּי הַצִּדָּה, לִימִינִי. וָאַמְשִׁיךְ לַחְפּוֹר, עַד כִּי יָצָאתִי לַמֶּרְחָב; וְכֵן עָשִׂיתִי לִי פֶּתַח לָצֵאת בּוֹ מֵעֵבֶר לִמְשׂוּכַת־חוֹמָתִי וַיְהִי לִי לֹא רַק מוֹצָא וּמָבוֹא, מֵין דֶּרֶךְ־אָחוֹר לְאָהֳלִי וּלְמַחְסָנִי, כִּי אִם גַּם דֵּי מָקוֹם לְהָנִיחַ שָׁם אֶת חֲפָצַי.

וְעַתָּה הַחִלּוֹתִי לִשְׁקוֹד לַעֲשׂוֹת לִי מִסְפַּר דְּבָרִים נְחוּצִים, אֲשֶׁר הִרְגַּשְׁתִּי בְּחֶסְרוֹנָם, בְּיִחוּד כִּסֵּא וְשֻׁלְחָן, כִּי בִּלְעֲדֵי אֵלֶּה לֹא יָכֹלְתִּי לְהִתְעַנֵּג עַל הַהֲנָחָה הַמְעַטָּה אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה לִי עוֹד בָּעוֹלָם; לֹא יָכֹלְתִּי כְּתֹב, אֱכֹל, וְעוֹד כַּמָּה דְּבָרִים אֲחֵרִים, בְּאֵין לִי שֻׁלְחָן; וָאָחֵל בַּעֲבוֹדָה. וּפֹה עָלַי לְהָעִיר, כִּי הֱיוֹת וְהַשֵּׂכֶל הוּא יְסוֹד הַהַנְדָּסָה וּמְקוֹרָהּ, וְאִם יִשְׁקוֹל אָדָם כָּל דָּבָר בְּשִׂכְלוֹ וְיִשְׁפּוֹט עַל כָּל דָּבָר מִשִּׂכְלוֹ, יוּכַל לִהְיוֹת בְּרִבּוֹת הַיָּמִים לְאָמָן בְּכָל מַעֲשֵׂה חָרֹשֶׁת; כֵּן גַּם אֲנִי לֹא תָּפַשְׂתִּי מֵעוֹדִי כְּלִי־עֲבוֹדָה, וּבְכָל זֹאת, בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים, מִתּוֹךְ יְגִיעָה, חֲרִיצוּת וְעִיּוּן מָצָאתִי לָאַחֲרוֹנָה, כִּי לֹא אֶחְסַר דָּבָר אֲשֶׁר לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹתוֹ, לוּ רַק יִהְיוּ מַכְשִׁירִים בְּיָדִי. וּבְכָל זֹאת הִתְקַנְתִּי לִי חֲפָצִים רַבִּים גַּם בְּלֹא כֵּלִים, וּמֵהֶם רַק בִּכְלֵי־עֲבוֹדָה פְּשׁוּטִים כְּקַרְדֹּם וְגַרְזֶן, אֲשֶׁר אוּלַי מֵעוֹלָם לֹא נַעֲשׂוּ כֵּן וּבְעָמָל רַב כָּזֶה. לְמָשָׁל, אִם חָסַרְתִּי לוּחַ־עֵץ, לֹא הָיְתָה לְפָנַי דֶּרֶךְ אַחֶרֶת מֵאֲשֶׁר לִכְרוֹת עֵץ, לְהַנִּיחוֹ לְפָנַי וּלְשַׁפּוֹתוֹ מִשְּׁנֵי צְדָדָיו בְּגַרְזִנִּי, עַד הֱיוֹתוֹ דַק כְּקֶרֶשׁ. וְאַחֲרֵי־כֵן הִקְצַעְתִּיו בְּקַרְדֻּמִּי לְמַעַן יִהְיֶה חָלָק. אֱמֶת הַדָּבָר, כִּי בְּדֶרֶךְ זֶה יָכֹלְתִּי לְהוֹצִיא רַק לוּחַ אֶחָד מֵעֵץ שָׁלֵם, וְנֶגֶד זֶה לֹא הָיְתָה בְּיָדִי כָּל תְּרוּפָה, רַק אֹרֶךְ־רוּחַ לִבְזְבֵּז עֵת וָטֹרַח עַד עֲשׂוֹתִי לִי קֶרֶשׁ אוֹ לוּחַ. וְאוּלָם זְמַנִּי וַעֲבוֹדָתִי לֹא נֶחְשְׁבוּ בִּמְאוּמָה, וְאַחַת הִיא לִי אִם כֹּה בִּלִּיתִים אוֹ אַחֶרֶת.

רֵאשִׁית כֹּל הִתְקַנְתִּי לִי שֻׁלְחָן וְכִסֵּא; אֶת אֵלֶּה עָשִׂיתִי מִלּוּחוֹת־עֵץ קְטַנִּים אֲשֶׁר הֵבֵאתִי בְּדוֹבְרָתִי מִן הָאֳנִיָּה. אַף אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָצַבְתִּי לִי לוּחוֹת אֲחָדִים, בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּאַרְתִּי לְמַעְלָה, קָבַעְתִּי לִי מַדָּפִים גְּדוֹלִים, רָחְבָּם כְּאַמָּה, זֶה עַל זֶה, כֻּלָּם מִצַּד אֶחָד בִּמְעָרָתִי, לָשִׂים עֲלֵיהֶם אֶת כָּל מַכְשִׁירַי, מַכְבְּרַי וְכָל כְּלֵי־בַרְזִלִּי; בִּקְצָרָה, הִבְדַּלְתִּי וָאָשִׂים רֶוַח בֵּין דָּבָר לְדָבָר, לְמַעַן אֶמְצָאֵהוּ בִּמְקוֹמוֹ בְּנָקֵל. וָאֶתְקַע יְתֵדוֹת בְּקִיר הַסֶּלַע, לִתְלוֹת עֲלֵיהֶן אֶת רוֹבִי וְכָל דָּבָר אֲשֶׁר יִתָּלֶה; וְלוּ רָאָה אִישׁ אֶת מְעָרָתִי וְאָמַר, כִּי מַרְאֶהָ כְּמַרְאֵה מַחְסָן כּוֹלֵל לְכָל דְּבַר חֵפֶץ. וַיִּמָּצֵא כָּל דָּבָר לְיָדִי, עַד כִּי חַשְׁתִּי עֹנֶג רַב בִּרְאוֹתִי אֶת כָּל חֲפָצַי מְסֻדָּרִים כָּכָה, וּבְיִחוּד בִּרְאוֹתִי אֶת אוֹצָרִי וְהִנֵּה הוּא מָלֵא דְּבָרִים מוֹעִילִים.

וְרַק עַתָּה הַחִלּוֹתִי לִרְשׁוֹם בְּסֵפֶר־הַיָּמִים אֶת מַעֲשַׂי בְּכָל יוֹם; כִּי מִתְּחִלָּה הָיִיתִי נֶחְפָּז וּמְבֹהָל, לֹא רַק בַּעֲבוֹדָתִי כִּי אִם גַּם בְּרוּחִי, וְגַם סֵפֶר־יָמַי הָיָה מָלֵא דִּבְרֵי הֶבֶל.

כַּעֲבוֹר יָמִים מִסְפָּר, אַחֲרֵי שׁוּבִי מֵהַעֲבִיר כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהַעֲבִיר מִן הָאֳנִיָּה, לֹא יָכֹלְתִּי עוֹד לַעֲצוֹר בְּרוּחִי, וָאֶעֱלֶה עַל פִּסְגַּת גִּבְעָה קְטַנָּה, וָאֵצֶף עַל פְּנֵי הַיָּם בְּקַוּוֹתִי לִרְאוֹת אֳנִיָּה; וְשָׁוְא בְּנַפְשְׁךָ, כִּי בַּמֶּרְחַקִּים רָאִיתִי מִפְרָשׂ, וָאֲשַׁעֲשַׁע אֶת לִבִּי בְּתִקְוָה, וָאַאֲרִיךְ לְהַבִּיט עַד כִּי כָּהוּ עֵינַי, וּבְהֵעָלְמוֹ מֵעֵינַי יָשַׁבְתִּי וָאֵבְךְּ כְּיֶלֶד קָטֹן, וְכֵן הִגְדַּלְתִּי אֶת מְצוּקַת לִבִּי בְּאִוַּלְתִּי.

וְאוּלָם אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִתְגַּבַּרְתִּי מְעַט עַל אֵלֶּה, וָאֲכוֹנֵן אֶת כְּלֵי בֵיתִי וְשִׁבְתִּי, וָאֶעֱשֶׂה לִי שֻׁלְחָן וְכִסֵּא, וְהַכֹּל עַל סְבִיבַי יָפֶה וְנֶחְמָד, כַּאֲשֶׁר יָכֹלְתִּי עֲשׂה, — וָאָחֵל לִשְׁקֹד עַל סֵפֶר־יָמַי. וּבָזֶה אֶתֵּן לִפְנֵיכֶם אֶת הַעְתָּקָתוֹ (אַף כִּי יֶשְׁנוֹ בּוֹ כָּל הַפְּרָטִים הַנִּזְכָּרִים עוֹד פַּעַם) כְּכָל אֲשֶׁר הוֹסַפְתִּי לִכְתֹּב בּוֹ; כִּי בִּכְלוֹת הַדְּיוֹ אֻלַּצְתִּי לֶחְדּוֹל מִמֶּנּוּ.

פֶּרֶק שְׁמִינִי

סֵפֶר־הַיָּמִים לְרוֹבִּינְסוֹן — פְּרָטִים עַל כַּלְכָּלַת בֵּיתוֹ וְהַמְצָאוֹתָיו — רַעַשׁ אֲדָמָה

סֵפֶר־הַיָּמִים

סֶפְּטֶמְבֶּר 30, 1659. — אֲנִי רוֹבִּינְסוֹן קְרוּזוֹ הַמִּסְכֵּן בָּאָדָם, נִטְרְפָה אֳנִיָּתִי בְּעֵת סְעָרָה אֲיֻמָּה בְּלֶב־יָם, וַתִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלִי עַל הָאִי הַשּׁוֹמֵם וְהַנִּדָּח הַזֶּה, אֲשֶׁר קְרָאתִי לוֹ „אִי־הַיֵּאוּשׁ"; כָּל יֶתֶר בְּנֵי־לְוָיָתִי אֲשֶׁר הָיוּ אִתִּי בָּאֳנִיָּה יָרְדוּ תְּהוֹמוֹת, וְרַק אֲנִי לְבַדִּי נִצַּלְתִּי כָּל עוֹד בִּי נִשְׁמָתִי.

אוֹקְטוֹבֶּר, 1. — בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר רָאִיתִי, לְגֹדֶל תִּמְהוֹנִי, כִּי צָפָה הָאֳנִיָּה עִם גֵּאוּת הַמַּיִם וַתְּגֹרַשׁ אֶל הַחוֹף, קָרוֹב לָאִי. וָאֲקַוֶּה כִּי בִּרְפוֹת הָרוּחַ אוּכַל לָבוֹא בָהּ וּלְהוֹצִיא מִתּוֹכָהּ מְעַט צֵידָה וְדִבְרֵי חֵפֶץ, לְמִחְיָתִי לְרַוְחָתִי; רֹב הַיּוֹם הַהוּא הִתְעַנֵּיתִי בְּמַחֲשָׁבוֹת עַל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אַךְ לָאַחֲרוֹנָה, בִּרְאוֹתִי אֶת הָאֳנִיָּה כִּמְעַט בֶּחָרָבָה, הִתְקָרַבְתִּי אֵלֶיהָ עַל פְּנֵי הַחוֹל, כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי, וְאַחֲרֵי־כֵן שָׂחִיתִי עָדֶיהָ. וְהַגֶּשֶׁם הוֹסִיף לָרֶדֶת בַּיּוֹם הַהוּא, אַךְ לֹא הָיְתָה כָל רוּחַ.

מֵ 1 עַד 24 בְּאוֹקְטוֹבֶּר. — אֶת כָּל הַיָּמִים הָאֵלֶּה בִּלִּיתִי בַּהֲלִיכוֹת אֲשֶׁר הָלַכְתִּי לְהַעֲבִיר מִן הָאֳנִיָּה כֹּל אֲשֶׁר הִשִּׂיגָה יָדִי, וָאָבִיא הַכֹּל לַיַּבָּשָׁה בְּגוֹבְרוֹת, בְּכָל פַּעַם אֲשֶׁר עָלְתָה גֵּאוּת הַמַּיִם. בַּיָּמִים הָאֵלֶּה נִתְּכוּ גִשְׁמֵי עֹז, אַךְ בֵּינְתַיִם הָיָה גַם אֲוִיר צַח; כְּפִי הַנִּרְאֶה, הָיְתָה זֹאת עוֹנַת הַגְּשָׁמִים.

אוֹקְטוֹבֶּר 25. — הַגֶּשֶׁם יָרַד בְּזַעַף כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם, הָיוּ גַם רוּחוֹת; וּבָעֵת הַזֹּאת נִבְקְעָה הָאֳנִיָּה, וַתִּתְפּוֹצֵץ לִרְסִיסִים (בְּנָשֹׁב הָרוּחַ בְּיֶתֶר עֹז מֵאֲשֶׁר נָשְׁבָה עַד כֹּה), וְלֹא נִרְאֲתָה עוֹד, זוּלַת הַמַּפֹּלֶת, וְגַם זֹאת נִרְאֲתָה בִּשְׁפַל הַמָּיִם. וָאֲבַלֶּה אֶת כָּל הַיּוֹם לִכְנוֹס הַחֲפָצִים אֲשֶׁר מִלַּטְתִּי וּלְשָׁמְרָם, לְמַעַן לֹא יִשְׁלַט בָּהֶם הַגֶּשֶׁם לְהַשְׁחִיתָם.

מֵ 26 עַד 30 בַּחֹדֶשׁ עָבַדְתִּי בְּפֶרֶךְ לְהַסִּיעַ אֶת כָּל חֲפָצַי לְבֵיתִי, אַף כִּי הַגְּשָׁמִים גָּבְרוּ מְאֹד בַּזְּמַן הַזֶּה.

בְּ 31 בַּבֹּקֶר יָצָאתִי עִם רוֹבִּי, לְבַקֶּשׁ לִי בָּאִי דְּבַר אֹכֶל וְלָתוּר אֶת הָאָרֶץ. וָאָמִית בַּדֶּרֶךְ עֵז בָּר, וּגְדִיָּהּ הָלַךְ אַחֲרַי עַד בֵּיתִי, וָאֶשְׁחָטֵהוּ אַחֲרֵי־כֵן, כִּי מֵאֵן לֶאֱכֹל.

נוֹבֶמְבֶּר, 1. — נָטִיתִי אֶת אָהֳלִי בְּצֵל סֶלַע וְשָׁכַבְתִּי שָׁם בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן, עֲשִׂיתִיו רָחָב כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי וְנָעַצְתִּי בּוֹ יְתֵדוֹת לִתְלוֹת בָּהֶן אֶת עַרְסָלִי.

נוֹבֶמְבֶּר, 4. — הַבֹּקֶר הַחִלּוֹתִי לְחַלֵּק אֶת זְמַנִּי: לַעֲבוֹדָה, לִיצִיאָה עִם רוֹבִי, לְשֵׁנָה וּלְשַׁעֲשׁוּעִים; לֵאמֹר, בְּכָל בֹּקֶר יָצָאתִי עִם רוֹבִי לִשְׁעָתַיִם אוֹ לְשָׁלֹשׁ, אִם לֹא הָיָה גֶשֶׁם; אַחֲרֵי־כֵן עָסַקְתִּי בַּעֲבוֹדַת בֵּיתִי עַד אַחַת־עֶשְׂרֵה, בְּעֵרֶךְ; אַחֲרֵי־כֵן אָכַלְתִּי אֶת אֲשֶׁר מָצָאתִי לְמִחְיָתִי; וּמִשְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה עַד שְׁתַּיִם, בִּהְיוֹת הַחֹם גָּדוֹל, שָׁכַבְתִּי לִישׁוֹן, וּבְבוֹא הָעֶרֶב שַׁבְתִּי לַעֲבוֹדָה. שְׁעוֹת הָעֲבוֹדָה בְּיוֹם זֶה וּלְמָחֳרָתוֹ הָיוּ נְתוּנוֹת כֻּלָּן לִמְלֶאכֶת הַשֻּׁלְחָן, כִּי עוֹד לֹא אִמַּנְתִּי יָדַי בָּעֲבוֹדָה, וְאוּלָם הַזְּמָן וְהָאֹנֶס עֲשׂוּנִי בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים לְחָרָשׁ טִבְעִי מֻשְׁלָם.

נוֹבֶמְבֶּר, 13. — הַיּוֹם יָרַד גֶּשֶׁם; הַמַּיִם חִיּוּ אֶת נַפְשִׁי מְאֹד וַיְקָרְרוּ אֶת הָאָרֶץ: אַךְ עִם הַגֶּשֶׁם בָּא רַעַם נוֹרָא וּבָרָק פִּתְאֹם, אֲשֶׁר הִבְהִילוּנִי עַד מָוֶת, כִּי חָרַדְתִּי לַאֲבַק־שְׂרֵפָתִי. וַיְהִי כִּי שָׁקַט הָרוּחַ, וָאַחְלִיט לְחַלֵּק אֶת אוֹצַר אֲבָקִי לַחֲלָקִים קְטַנִּים, כְּכָל הָאֶפְשָׁר, לְמַעַן לֹא יִהְיֶה כֻּלּוֹ בְּסַכָּנָה.

נוֹבֶמְבֶּר, 17. — הַיּוֹם הַחִלּוֹתִי לַחְפּוֹר מֵאַחֲרֵי אָהֳלִי, בְּתוֹךְ הַסֶּלַע, לְהַרְחִיב לִי.

הֶעָרָה. — שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים חָסְרוּ לִי בְּיוֹתֵר לַעֲבוֹדָתִי הַזֹּאת: מַקֶּבֶת, אֵת וַעֲגָלַת־יָד אוֹ סַל; וְעַל כֵּן הָדַלְתִּי מֵעֲבוֹדָתִי, וָאָחֵל לַחֲשׁוֹב מַחֲשָׁבוֹת, אֵיךְ אֲמַלֵּא אֶת הַחֶסְרוֹנוֹת הָאֵלֶּה וְעָשִׂיתִי לִי מַכְשִׁירִים אֲחָדִים. וַאֲשֶׁר לְמַקֶּבֶת הִנֵּה הִשְׁתַּמַּשְׁתִּי בִּמְטִילֵי־הַבַּרְזֶל, אֲשֶׁר יָפִים הָיוּ לְצָרְכִּי, אַף כִּי הָיוּ כְּבֵדִים מְאֹד. וְאוּלָם הַכְּלִי הַשֵּׁנִי, אֵת אוֹ מַעְדֵּר, הָיָה דָרוּשׁ לִי מְאֹד. וּבִלְעָדָיו אָמְנָם לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲשׂוֹת גְּדוֹלָה אוֹ קְטַנָּה, אַךְ נֶעְלַם מִמֶּנִּי אֵיךְ לַעֲשׂוֹתוֹ.

נוֹבֶמְבֶּר, 18. — בְּחַפְּשִׂי לְמָחֳרַת הַיּוֹם בַּיַּעַר, מָצָאתִי עֵץ אֶחָד מִן הַמִּין, אוֹ מִן הַדּוֹמֶה לוֹ, הַנִּקְרָא בִּבְרַזִילְיָה עֵץ־הַבַּרְזֶל, מִפְּנֵי הֱיוֹתוֹ קָשֶׁה עַד מְאֹד; מִזֶּה חָטַבְתִּי לִי גֶּזֶר בְּרֹב עָמָל. קִלְקַלְתִּי כִּמְעַט אֶת גַּרְזִנִּי, וָאֶשָּׂאֵהוּ הַבַּיְתָה, גַּם זֶה בִּדֵי עָמָל, כִּי רַב מַשָּׂאוֹ. קֹשִׁי הָעֵץ מִצַּד אֶחָד וְהֶעְדֵּר הַכֵּלִים מִצַּד שֵׁנִי גָּזְלוּ מִמֶּנִּי הַרְבֵּה זְמָן, עַד כִּי עָשִׂיתִי אֶת הַמַּכְשִׁיר הַזֶּה; כִּי אָמְנָם רַק לְאַט לְאַט הִצְלַחְתִּי לָתֵת לוֹ צוּרַת אֵת אוֹ מַעְדֵּר: אֶת בֵּית־אַחְזָתוֹ עִצַּבְתִּי, עַד כִּי דוֹמֶה הָיָה בַּכֹּל לַנָּהוּג אֶצְלֵנוּ בְּאַנְגְּלִיָּה, וְרַק הַקָּצֶה הָרָחָב, מֵאֵין

צִפּוּי בַּרְזֶל בְּתַחְתִּיתוֹ, לֹא יָכֹל לְהַאֲרִיךְ יָמִים. בְּכָל זֹאת הוֹעִיל לִי בְּכָל פַּעַם אֲשֶׁר נִצְרַכְתִּי לוֹ. אַךְ דַּמֵּה אֲדַמֶּה, כִּי מֵעוֹלָם לֹא נַעֲשָׂה אֵת בְּצוּרָה כָּזֹאת וּבִזְמַן רַב כָּזֶה.

נוֹבֶמְבֶּר, 23. — עַתָּה הִמְשַׁכְתִּי אֶת עֲבוֹדָתִי אֲשֶׁר נֶעֶצְרָה לְרֶגֶל עֲשׂוֹתִי אֶת הַמַּכְשִׁירִים הָאֵלֶּה, אַחֲרֵי שֶׁגָּמַרְתִּי אֶת עֲשִׂיָּתָם. וַיְהִי כִּי עָבַדְתִּי יוֹם יוֹם, כְּכָל אֲשֶׁר נְתָנֻנִי כֹּחִי וּזְמַנִּי, וַיַּעַבְרוּ עָלַי שְׁמוֹנָה־עָשָׂר יָמִים תְּמִימִים לְהַרְחִיב וּלְהַעֲמִיק אֶת מְעָרָתִי, לְמַעַן יִמְצְאוּ בוֹ חֲפָצַי מָקוֹם בִּרְוָחָה.

דֶּצֶמְבֶּר, 10. — עַתָּה אָמַרְתִּי כִּי מְעָרָתִי אוֹ כִּפָּתִי שְׁלֵמָה, וְהִנֵּה (כַּנִּרְאֶה, הִגְדַּלְתִּיהָ יוֹתֵר מִדַּי) פִּתְאֹם נָפְלָה שִׁפְעַת עָפָר מִצַּד אֶחָד, מִלְמַעְלָה, וָאֶבְהַל מְאֹד, וְגַם לֹא בְּלִי סִבָּה: כִּי לוּ הָיִיתִי בְּרֶגַע הַהוּא מִלְּמַטָּה, לֹא הָיָה לִי עוֹד כָּל צֹרֶךְ בְּקַבְּרָן. אַחֲרֵי הָאָסוֹן הַזֶּה הָיְתָה לִי שֵׁנִית עֲבוֹדָה רַבָּה. כִּי נָטַל עָלַי לְהוֹצִיא אֶת גַּל הֶעָפָר; וְהֶחָשׁוּב מִכֹּל, כִּי הָיָה עָלַי לִתְמֹךְ אֶת הַתִּקְרָה, לְמַעַן אוּכַל לִבְטוֹחַ, כִּי הַדָּבָר לֹא יִשָּׁנֶה עוֹד.

דֶּצֶמְבֶּר, 11. — הַיּוֹם שָׁלַחְתִּי יָדַי בַּעֲבוֹדָה הַזֹּאת. לָקַחְתִּי שְׁנֵי עַמּוּדִים. אוֹ קוֹרוֹת, וָאַצִּיגֵם יָשָׁר מוּל כִּפַּת הַמְּעָרָה, וּשְׁנֵי לוּחוֹת־עֵץ לְרֹחַב כָּל עַמּוּד מִלְמַעְלָה; וָאֲכַלֶּה אֶת הַמְּלָאכָה לְמָחֳרַת הַיּוֹם. וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הֶעֱמַדְתִּי עוֹד עַמּוּדִים עִם לוּחוֹת, בְּמֶשֶׁךְ שָׁבוּעַ יָמִים בְּעֵרֶךְ, נִשְׁלְמָה מְלֶאכֶת הַתִּקְרָה; הָעַמּוּדִים, אֲשֶׁר עָמְדוּ בְּסוּרִים, הָיוּ לִי כִּמְחִיצוֹת לְסַלֵּק אֶת בֵּיתִי.

דֶּצֶמְבֶּר, 17. — מֵהַיּוֹם עַד הָעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ קָבַעְתִּי מַדָּפִים, וָאֶקְבַּע מַסְמְרִים בָּעַמּוּדִים לִתְלוֹת בָּהֶם כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יִתָּלֶה. וְעַתָּה הָיָה מְעַט סֵדֶר בְּבֵיתִי.

דֶּצֶמְבֶּר, 20. — הֲבֵאתִי הַכֹּל אֶל תּוֹךְ הַמְּעָרָה, וָאָחֵל לְרַהֵט אֶת בֵּיתִי, וָאֶקְבַּע מִסְפַּר לוּחוֹת, מֵעֵין אִצְטַבָּה, לַעֲרוֹךְ עָלֶיהָ אֶת צָרְכֵי מְזוֹנוֹתַי. אֲבָל הַלּוּחוֹת אֲשֶׁר הָיוּ אִתִּי הָלְכוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר; וְכֵן עָשִׂיתִי לִי שֻׁלְחָן שֵׁנִי.

דֶּצֶמְבֶּר, 28, 29, 30, 31. — הַחֹם גָּדוֹל מִנְּשׂא וְאֵין רוּחַ נוֹשֶׁבֶת; לֹא יָצָאתִי מִפֶּתַח בֵּיתִי, זוּלָתִי בָּעֶרֶב לְבַקֵּשׁ אָכְלִי; אֶת עִתִּי בִּלִּיתִי לְסַדֵּר אֶת כָּל חֲפָצַי בַּבַּיִת.

יָנוּאַר, 1. — הַיָּמִים חַמִּים מְאֹד. אֲנִי יוֹצֵא הַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב עִם רוֹבִי, וּבַצָּהֳרַיִם אֶשְׁכַּב דּוּמָם. הָעֶרֶב, בְּהַרְחִיקִי לָלֶכֶת בָּעֲמָקִים הַמִּשְׂתָּרְעִים אֶל לֵב הָאִי, מָצָאתִי הַרְבֵּה עִזֵּי־בָר. אַךְ נִבְהָלוֹת הָיוּ וְקָשֶׁה לְתָפְשָׂן. בְּכָל זֹאת אָמַרְתִּי:

כָה לְהָבִיא אֶת כַּלְבִּי וּלְשַׁלְּחוֹ בָּהֶן. עַל כֵּן יָצָאתִי לְהָהֵר עִם כַּלְבִּי, וָאֲשַׁסֵּהוּ בָּעִזִּים; אַךְ מִשְׁנֶה הָיָה אִתִּי, כִּי כֻּלָּן עָמְדוּ עַל נַפְשָׁן בִּפְנֵי הַכֶּלֶב, וְהוּא יָדַע הֵיטֵב אֶת הַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקֶפֶת לוֹ, וְלֹא קָרַב אֲלֵיהֶן כָּל הָעֵת.

יָנוּאַר, 3. — הַחִלּוֹתִי לִבְנוֹת אֶת מִבְצָרִי אוֹ חוֹמָתִי, כִּי יָרֵא הָיִיתִי פֶּן יִתְנַפֵּל עָלַי מִי, וָאַחְלִיט לְהַרְחִיבָהּ וּלְחַזְּקָהּ.

בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים הָאֵלֶּה סָבַבְתִּי בַּיְּעָרִים לָצוּד בְּכָל יוֹם אֲשֶׁר לֹא עֲצָרַנִי הַגֶּשֶׁם, וָאֲגַלֶּה בְּטִיּוּלַי אֵלֶּה מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם דְּבָרִים רַבִּים אֲשֶׁר הָיוּ לְתוֹעַלְתִּי; כֵּן מָצָאתִי מִין יוֹנֵי־בָר, אֲשֶׁר לֹא קִנְּנוּ, כְּדֶרֶךְ יוֹנֵי־הַיַּעַר, בֵּין הָעֳפָאִים, כִּי אִם כְּיוֹנֵי־בַיִת בְּנִקִיקֵי הַסְּלָעִים. וָאֶקַּח מֵהֶן גּוֹזָלִים אֲחָדִים וָאֹמַר לְגַדְּלָם לְתַרְבּוּת, וְכֵן עָשִׂיתִי; אַךְ כַּאֲשֶׁר גָּדְלוּ הִתְעוֹפְפוּ כֻּלָּם לִבְלִי שׁוּב. אוּלַי הָיְתָה הַסִּבָּה בְּחֹסֶר הַמָּזוֹן, כִּי לֹא הָיָה אִתִּי דָּבָר לְהַאֲכִילָם. אַךְ מִדֵּי פַעַם בְּפַעַם מָצָאתִי אֶת קִנֵּי הַיּוֹנִים, וָאֶקַּח אֶת גּוֹזְלֵיהֶן אֲשֶׁר בְּשָׂרָם עָרַב לִי מְאֹד. וּבְעֶצֶם כָּל עֲבוֹדוֹתַי קָרָה הַמִּקְרֶה, כִּי בְּפַשְׁפְּשִׁי בֵּין חֲפָצַי מָצָאתִי תַּרְמִיל קָטָן, אֲשֶׁר הָיָה, כַּמְּרֻמָּז לְמַעְלָה, מָלֵא דָגָן לְכַלְכָּלַת הָעוֹפוֹת, לֹא בְּדַרְכֵּנוּ הֵנָּה, כִּי אִם בִּנְסִיעָה הָרִאשׁוֹנָה, כַּאֲשֶׁר אֲשַׁעֵר, בְּבוֹא הָאֳנִיָּה מִלִּיסַבּוֹן. וְהַשָּׂרִיד הַמְעַט אֲשֶׁר נִשְׁאַר לִפְלֵטָה בְּתוֹךְ הַתַּרְמִיל כֻּרְסַם כֻּלּוֹ בְּשִׁנֵּי הָעַכְבָּרִים, וְלֹא רָאִיתִי בְּתוֹךְ הַתַּרְמִיל דָּבָר זוּלָתִי מוֹץ וְאָבָק. וַיְהִי כִּי חָפַצְתִּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּתַּרְמִיל לְצֹרֶךְ אַחֵר (אֲדַמֶּה כִּי חָפַצְתִּי לָשִׂים בּוֹ אֲבַק־עוֹפֶרֶת, עֵת חִלַּקְתִּיו מִפַּחַד הַבָּרָק, אוֹ בְּדוֹמֶה לָזֶה), שָׁפַכְתִּי מִתּוֹכוֹ אֶת מוֹץ הַדָּגָן בְּיַרְכְּתֵי מִבְצָרִי, מִתַּחַת לַסֶּלַע.

הַדָּבָר הָיָה זְמַן־מָה לִפְנֵי הַגֶּשֶׁם הַגָּדוֹל אֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי לְמַעְלָה, וָאַשְׁלִיךְ אֶת קֹמֶץ הַמּוֹץ הַזֶּה בְּלִי מֵשִׂים, וְגַם לֹא זָכַרְתִּי כִּי הִשְׁלַכְתִּי שָׁמָּה דְּבַר־מָה. וְהִנֵּה כַּעֲבוֹר כְּחֹדֶשׁ יָמִים, וָאֶרְאֶה קָנִים יְרֻקִּים אֲחָדִים עוֹלִים מִן הָאֲדָמָה, וָאֶחְשֹׁב כִּי לְפָנַי מִין צֶמַח אֲשֶׁר לֹא רְאִיתִיו עַד עַתָּה; אַךְ מָה רַב תִּמְהוֹנִי בִּרְאוֹתִי אַחֲרֵי זְמַן־מָה כְּעֶשֶׂר אוֹ שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שִׁבֳּלֵי־שְׂעוֹרָה יְרֻקּוֹת, מִן הַמִּין אֲשֶׁר בְּאֵירוֹפָּה, לֹא, כִּי מִמִּין הַשְּׂעוֹרָה אֲשֶׁר לָנוּ בְּאַנְגְּלִיָּה.

בַּתְּחִלָּה אָמַרְתִּי: אֵין זֹאת כִּי אִם הָיְתָה יַד הַהַשְׁגָּחָה לְפַרְנְסֵנִי בְּעָנְיִי; וּבִהְיוֹתִי בָּטוּחַ אֲשֶׁר יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה בַּמָּקוֹם הַזֶּה, עָבַרְתִּי בְּכָל חֶבֶל הָאִי, אֲשֶׁר הָיִיתִי שָׁם קֹדֶם, וָאֲחַפֵּשׂ בְּכָל פִּנָּה וְתַחַת כָּל סֶלַע לִמְצוֹא עוֹד, אַךְ לֹא מָצָאתִי דָבָר. לְקֵץ עָלָה בְּזִכְרוֹנִי, כִּי הֲרִיקוֹתִי תַּרְמִיל פְּסֹלֶת דָּגָן, וְאָז

תַּם הַפֶּלֶא. וְעָלַי לְהוֹדוֹת כִּי רֶגֶשׁ הַתּוֹדָה אֲשֶׁר רָחַשְׁתִּי לְהַשְׁגָּחַת הַבּוֹרֵא הֵחֵל לִרְפּוֹת גַּם אֲשֶׁר גִּלִּיתִי, כִּי כָל זֶה הָיָה דֶרֶךְ הַטֶּבַע; אַף כִּי הָיָה עָלַי לְשַׁבֵּחַ גַּם עַל הַדָּבָר הָרָחוֹק וְהַבִּלְתִּי צָפוּי, כְּמוֹ הָיָה פֹּה פֶּלֶא גָדוֹל: כִּי אָמְנָם יַד אֱלֹהִים הָיְתָה בַּדָּבָר, לְהַחֲיוֹת עֲשָׂרָה אוֹ שְׁנֵים־עָשָׂר גַּרְעִינִים מֵאֲשֶׁר כִּרְסְמוּ הָעַכְבָּרִים, וַיְהִי כְּמוֹ נָפְלוּ מִן הַשָּׁמַיִם. וְגַם זֹאת אֲשֶׁר הָיְתָה מֵאֵת ד׳ כִּי אֲזָרֵם בִּמְקוֹם צֵל, תַּחַת הַסֶּלַע הָרָם, לְמַעַן יָצִיצוּ עַד מְהֵרָה; כִּי לוּ הִשְׁלַכְתִּים בְּאַחַד הַמְּקוֹמוֹת הַגְּלוּיִים בָּעֵת הַהִיא, וְנִשְׂרְפוּ מֵחֹם הַשֶּׁמֶשׁ וְהָיוּ כְּלֹא הָיוּ.

חָרַדְתִּי לְהַצִּיל אֶת שִׁבֳּלֵי הַדָּגָן הַמְעַטּוֹת, כַּאֲשֶׁר תָּבִינוּ, בְּעִתָּן, בְּסוֹף יוּנִי, בְּעֶרֶךְ; וְאֶשְׁמֹר כָּל גַּרְעִין בְּאָמְרִי לְזָרְעָם שֵׁנִית, וַאֲקַוֶּה כִּי בְּרְבוֹת הַיָּמִים אֶקְצֹר דַּי לְכַלְכְּלֵנִי בָּלֶחֶם. אַךְ רַק בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית הִרְשֵׁיתִי לִי לֶאֱכוֹל כֵּן הַדָּגָן, וְרַק בְּצִמְצוּם גָּדוֹל, כַּאֲשֶׁר יֵרָאֶה בְּהֶמְשֵׁךְ סִפּוּרִי; כִּי אִבַּדְתִּי כֹּל אֲשֶׁר זָרַעְתִּי בָּעוֹנָה הָרִאשׁוֹנָה, מִבְּלִי דַעַת לִשְׁמוֹר אֶת הַמּוֹעֵד הַנָּאוֹת. וָאֶזְרַע יָמִים אֲחָדִים לִפְנֵי בוֹא הַחֹרֶב, וְהַזֶּרַע לֹא עָלָה, לְמִצְעָר לֹא עָלָה כַּאֲשֶׁר קִוִּיתִי; אַךְ עוֹד אָשׁוּב לְסַפֵּר עַל הַדָּבָר.

נוֹסָף עַל הַשְּׂעוֹרָה הַנִּזְכֶּרֶת לְמַעְלָה, הָיוּ עִם כְּעֶשְׂרִים אוֹ שְׁלֹשִׁים שִׁבֳּלֵי־אֹרֶז, וָאֶשְׁמְרֵן גַּם הֵן. וַיּוֹעֶל לִי גַּם הָאֹרֶז לְהָכִין לִי לַחְמִי, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, אָכְלִי, כִּי מָצָאתִי דֶרֶךְ לְבַשְּׁלוֹ לֹא אָפוּי, וְאוּלָם זֶה הָיָה רַק כַּעֲבוֹר יָמִים רַבִּים. אַךְ טוֹב כִּי אָשׁוּב אֶל סֵפֶר־יָמַי.

בְּמֶשֶׁךְ שְׁלֹשֶׁת אוֹ אַרְבַּעַת הַיְרָחִים הָאֵלֶּה עָבַדְתִּי בְּפֶרֶךְ לְכַלּוֹת אֶת מְלֶאכֶת חוֹמָתִי; וּבְ־14 בְּאַפְּרִיל סְתַמְתִּיהָ, וָאֶתְחַכֵּם לָבוֹא בְּתוֹכָהּ לֹא בְּפֶתַח, כִּי אִם מֵעַל לַחוֹמָה, בְּסֻלָּם, לְמַעַן לֹא יֻכַּר בַּחוּץ מְאוּמָה מִבֵּיתִי.

אַפְּרִיל, 15. — מְלֶאכֶת הַסֻּלָּם נִגְמְרָה, וָאֶעֱלֶה בוֹ עַד רֹאשׁ הַחוֹמָה, אַחֲרֵי כֵן הֲרִימוֹתִיו אַחֲרַי, וָאוֹרִידֵנוּ פְּנִימָה; וְכֵן הָיִיתִי סָגוּר וּמְסֻגָּר, כִּי בִּפְנִים הָיָה לִי דֵּי מָקוֹם, וְדָבָר לֹא יָכֹל לָבוֹא אֵלַי מִן הַחוּץ, מִבְּלִי אֲשֶׁר יַעֲלֶה רִאשׁוֹנָה עַל הַחוֹמָה.

לְמָחֳרַת הַיּוֹם, בּוֹ נִשְׁלְמָה מְלֶאכֶת הַחוֹמָה, כִּמְעַט נֶהֱרַס בְּאַחַת כָּל אֲשֶׁר בָּנִיתִי, וַיְהִי כְּפֶשַׂע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת. וְזֶה הַדָּבָר: בִּהְיוֹתִי עָסוּק פְּנִימָה, מֵאַחֲרֵי אָהֳלִי, בְּעֶצֶם הַמָּבוֹא אֶל מְעָרָתִי, הִתְחַלְחַלְתִּי פִּתְאֹם מִפְּנֵי רַעַשׁ אֲדָמָה הָזָק!

וְלֹא נִדְהַמְתִּי מֵעֶצֶם הַדָּבָר (כִּי מֵעוֹדִי לֹא קָרָנִי כַּדָּבָר הַזֶּה, וְלֹא דִבַּרְתִּי עִם אָדָם אֲשֶׁר קָרָהוּ גַּם הוּא כַּדָּבָר הַזֶּה). עַד כִּי הָיִיתִי כְּאִישׁ מֵת אוֹ מִתְעַלֵּף; וּתְנוּדַת הָאָרֶץ הֶחְלִתָה אֶת קֵבָתִי, כְּאָדָם אֲשֶׁר טֻלְטַל עַל פְּנֵי הַיָּם; אַךְ הֲמֻלַּת הַסֶּלַע הַנּוֹפֵל הֶעִירַתְנִי, וּבַהֲקִיצִי מִמַּצַּב קִפְּאוֹנִי, נִמְלֵאתִי זְוָעָה וְלֹא חָשַׁבְתִּי דָבָר, לְבַד אֲשֶׁר הָהָר נוֹפֵל עַל אָהֳלִי וְעַל חֲפָצֵי בֵּיתִי לְקָבְרֵנִי פִּתְאֹם, וַיָּפָג לִבִּי בְּשֵׁנִית.

כַּחֲלוֹף הַתְּנוּדָה הַשְּׁלִישִׁית, וְלֹא חַשְׁתִּי עוֹד מְאוּמָה וּמַן־מָה, הֵחֵל אֹמֶץ לִבִּי לָשׁוּב אֵלַי, אַךְ לֹא קָם בִּי עוֹד הָרוּחַ לַעֲבוֹר שֵׁנִית אֶת חוֹמָתִי, מִפַּחַד לְהִקָּבֵר חַיִּים. וָאֵשֵׁב דֹּם עַל הָאָרֶץ, נִדְכֶּה וּמִשְׁתּוֹמֵם, וְלֹא יָדַעְתִּי מָה אֶעֱשֶׂה. וּבְכָל הָעֵת הַהִיא לֹא בָּאָה בְּלִבִּי כָּל מַחֲשֶׁבֶת תְּשׁוּבָה, מְאוּמָה, זוּלַת „חָנֵּנִי, ד' !" וְכַעֲבוֹר הַכֹּל נָגוֹז גַּם זֶה.

וּבְכֵן בָּאתִי לִידֵי מַחֲשָׁבוֹת עַל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָלַי לַעֲשׂוֹת לְטוֹב לִי; וַאֲעַלֶה בְּשִׂכְלִי, אֲשֶׁר אִם הָאִי הַזֶּה נָתוּן לְרַעַשׁ אֲדָמָה לְעִתִּים תְּכוּפוֹת, לֹא יִתָּכֵן כִּי אֶחְיֶה בְּתוֹךְ מְעָרָה, וְעָלַי לִדְאוֹג לִבְנוֹת לִי אֹהֶל לְשִׁבְתִּי בְּמָקוֹם גָּלוּי, אֲשֶׁר אַקִּיפֶנּוּ חוֹמָה, כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי פֹּה, וְכֵן אֶהְיֶה בָּטוּחַ מֵחַיּוֹת רָעוֹת אוֹ אֲנָשִׁים; כִּי אִם אֶשָּׁאֵר בַּאֲשֶׁר אֲנִי נִמְצָא, אֵין סָפֵק כִּי בְּאַחַד הַיָּמִים אֶקָּבֵר חַיִּים.

בְּשִׂימִי לֵב אֶל כָּל זֶה, הֶחְלַטְתִּי לְהַעְתִּיק אֶת אָהֳלִי מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה תָקוּעַ שָׁם, תַּחַת תְּהוֹם הָהָר הַנְּטוּיָה, וְאִם יָשׁוּב לְהִתְנוֹדֵד יִפּוֹל בְּלִי סָפֵק עַל אָהֳלִי. וַיַּעַבְרוּ עָלַי שְׁנֵי הַיָּמִים הַבָּאִים, 19 וְ־20 בְּאַפְּרִיל, בְּמַחֲשָׁבוֹת, אֵיךְ אֶעֱקֹר אָהֳלִי וְאֵיפֹה אֶתְקָעֶנּוּ. וָאַחְלִיט לְמַהֵר בָּעֲבוֹדָה וְלִבְנוֹת לִי חוֹמַת עַמּוּדִים וַעֲבוֹתוֹת בִּמְעֻגָּל, כְּבָרִאשׁוֹנָה, וּלְהַצִּיב בְּתוֹכוֹ אֶת אָהֳלִי אַחֲרֵי הִגָּמְרוֹ. וְהָעֵז אָעֵז לְהִשָּׁאֵר בִּמְקוֹמִי עַד אֲשֶׁר יוּכַן וְיִגָּמֵר הַכֹּל לַעֲבוֹר שָׁמָּה. הַדָּבָר הָיָה בְּ־21 בַּחֹדֶשׁ.

אַ פְּ רִ י ל, 22. — לְמָחֳרַת הַבֹּקֶר הַחִלּוֹתִי לָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי אֵיךְ לְהוֹצִיא אֶת הַדָּבָר לִפְעֻלּוֹת; וָאֶהְיֶה בִּמְבוּכָה רַבָּה בְּשֶׁל הַמַּכְשִׁירִים. הָיוּ לִי שְׁלֹשָׁה גַרְזִנִּים וְהַרְבֵּה קַרְדֻּמּוֹת קְטַנִּים (אֶת הַקַּרְדֻּמּוֹת לָקַחְנוּ אִתָּנוּ לִסְחוֹר בָּהֶם עִם הַהֹדִים). אַךְ בְּהַרְבּוֹתִי לִכְרוֹת וְלִבְקוֹעַ בָּהֶם עֵץ קָשֶׁה וְחָדוּק, נִפְגְּמוּ כֻּלָּם וַיִּקְהוּ; וְאַף אָמְנָם הָיְתָה לִי אֶבֶן־מַשְׁחֶזֶת. אַךְ לֹא יָכֹלְתִּי לְסַבְּבָהּ וּלְהַשְׁחִיז בָּהּ אֶת כֵּלַי. וָאֶחְשׁוֹב הַרְבֵּה מַחֲשָׁבוֹת, כְּאִישׁ־מְדִינָה הַחוֹשֵׁב עַל עִנְיָן נִכְבָּד,

אוֹ כְּשׁוֹפֵט הַבָּא לִשְׁפּוֹט אָדָם לְחַיִּים אוֹ לַמָּוֶת. לְקֵץ הִתְקַנְתִּי לִי אוֹפָן עִם חֶבֶל, אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְסַבְּבוֹ בְּרַגְלִי, לְמַעַן תִּהְיֶינָה שְׁתֵּי יָדַי פְּנוּיוֹת.

אַפְּרִיל, 28 וְ־29. — כָּל שְׁנֵים הַיָּמִים הָאֵלֶּה בִּלִּיתִי לְהַשְׁחִיז אֶת כֵּלַי, וְהַמְּכוֹנָה לְסַבּוֹב מַשְׁחֲזָתִי מַפְלִיאָה לַעֲשׂוֹת.

אַפְּרִיל, 30. — שַׂמְתִּי לֵב כִּי לַחְמִי הוֹלֵךְ וּמְעַט, וָאָחֵל לִנְהוֹג חִסָּכוֹן, וָאֶסְתַּפֵּק בִּצְנִים אֶחָד לְיוֹם; וַיֵּצַר לִי מְאֹד.

פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

הַבִּינְסוֹן מוֹצִיא עוֹד חֲפָצִים מִמַּפֹּלֶת הָאֳנִיָּה — חֳלִי וּמַפַּח־נֶפֶשׁ

מַאי, 1. — לְעֵת בֹּקֶר הִבַּטְתִּי לְעֵבֶר הַיָּם, וָאֶרְאֶה דְבַר־מָה רוֹבֵץ עַל שְׂפָתוֹ גָּדוֹל מְאֹד וְדוֹמֶה לְחָבִית. כַּאֲשֶׁר נִגַּשְׁתִּי שָׁמָּה מָצָאתִי חָבְיוֹנָה, וְעוֹד שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים מִמַּפֹּלֶת הָאֳנִיָּה, אֲשֶׁר נִגְרְשׁוּ אֶל הַחוֹף בִּהְיוֹת הַסְּעָרָה הָאַחֲרוֹנָה; וּבְהַבִּיטִי אֶל הַמַּפֹּלֶת עַצְמָהּ, נִדְמָה לִי, שֶׁהִיא בוֹלֶטֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בָּלְטָה תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם. בָּדַקְתִּי אֶת הֶחָבְיוֹנָה אֲשֶׁר נִגְרְשָׁה עַל הַחוֹף, וָאִוָּכַח מִיָּד, כִּי יֵשׁ בָּהּ אֲבַק־שְׂרֵפָה, אַךְ הַמַּיִם בָּאוּ בָהּ וְהָאָבָק הִתְעַבָּה וַיְהִי לְאָבֶן. בְּכָל זֹאת גִּלְגַּלְתִּיהָ הָלְאָה עַל פְּנֵי הַחוֹף, לְפִי שָׁעָה, וָאֶתְקָרֵב עַל פְּנֵי הַחוֹל כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי אֶל מַפֹּלֶת הָאֳנִיָּה, לִרְאוֹת מָה אֶמְצָא שָׁם עוֹד.

וַיְהִי בְּרִדְתִּי אֶל הָאֳנִיָּה, וָאֶמְצָא כִּי הוּנְעָה מִמְּקוֹמָהּ בַּחֲזָרָה. פִּנַּת אֲשֶׁר הָיוּ קְבוּרִים בַּחוֹל הוּרְמוּ עַתָּה, לְמִצְעָר, אַרְבַּע אַמּוֹת בָּאֲוִיר; וְהַהֶגֶה (אֲשֶׁר נִפַּץ לִרְסִיסִים וּבְכֹחַ הַמַּיִם נִתַּק מִמְּקוֹמוֹ, אַחֲרֵי בָּדְקִי אוֹתָהּ בָּאַחֲרוֹנָה) טֻלְטַל וַיִּזָּרֵק הַצִּדָּה; וְהַחוֹל נֶעֱרַם בְּגֹבַהּ כָּזֶה מִצַּד הַהֶגֶה, אֲשֶׁר כִּמְעַט יָכֹלְתִּי לַעֲלוֹת שָׁמָּה בָּרֶגֶל בְּשֵׁפֶל הַמָּיִם.

וְהַדָּבָר הַזֶּה הֵנִיא אֶת מַחְשְׁבוֹתַי כֻּלָּהּ מִן הַחֵפֶץ לְהַעְתִּיק אֶת אָהֳלִי; וָאִיגַע הַרְבֵּה, בְּיִחוּד בַּיּוֹם הַזֶּה, לִמְצוֹא דֶרֶךְ לָבוֹא בָּאֳנִיָּה; אַךְ לֹא מָצָאתִי כָּל פֶּתַח תִּקְוָה, כִּי כָּל פְּנִים הָאֳנִיָּה הָיָה סָתוּם בַּחוֹל. אַךְ הֱיוֹת וְלָמַדְתִּי לְבִלְתִּי הִתְיָאֵשׁ מִכָּל דָּבָר, הֶחְלַטְתִּי לְפָרֵק אֶת חֶלְקֵי הָאֳנִיָּה אֶחָד אֶחָד, בְּדַעְתִּי כִּי כָּל דָּבָר אֲשֶׁר אַצִּיל מִמֶּנָּה עָלוּל לְהָבִיא לִי תוֹעֶלֶת בְּיוֹם מִן הַיָּמִים.

מַאי, 3. — הַחִלּוֹתִי לַעֲבוֹד בַּמַּשּׂוֹרִי, וָאֶגְזוֹר קוֹרָה, אֲשֶׁר חָשַׁבְתִּי כִּי הִיא מַבְרִיחָה חֵלֶק מִן הַסִּפּוּן הָעֶלְיוֹן אוֹ הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הָאֳנִיָּה; וְאַחֲרֵי גָּזְרִי אוֹתָהּ לִשְׁנַיִם, פִּנִּיתִי אֶת הַחוֹל, כְּכָל אֲשֶׁר הָיָה לְאֵל יָדִי, מִן הַצַּד הַגָּבוֹהַּ מִכֹּל, אַךְ בִּגְאוֹת הַמַּיִם הֻכְרַחְתִּי לַחְדֹּל לְעֵת עַתָּה.

מַאי, 4. — יָצָאתִי לָדוּג, אֲבָל לֹא צַדְתִּי כָּל דָּג אֲשֶׁר אָעֵז לֶאֱכֹל

מִמֶּנּוּ, עַד כִּי עָיַפְתִּי בְּמִשְׂחָק כָּזֶה, וּבְעֶצֶם הָרֶגַע אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לַחְדּוֹל לָכַדְתִּי דּוֹלְפִין צָעִיר; עָשִׂיתִי לִי חֶבֶל אָרֹךְ מִחוּטֵי־חֲבָלִים, אַךְ קְרָסִים לֹא הָיוּ לִי; וּבְכָל זֹאת צַדְתִּי דָּגִים לָרֹב, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לֶאֱכֹל; אֶת כָּל אֵלֶּה יִבַּשְׁתִּי בַּשֶּׁמֶשׁ וָאֹכְלֵם יְבֵשִׁים.

מ א י, מ־5 עד 24. — מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, עַד הַיּוֹם הַזֶּה, עָבַדְתִּי עַל הַמַּפֹּלֶת. בִּיגִיעָה רַבָּה הֶעְתַּקְתִּי בְּמַטִּיל־הַבַּרְזֶל מִסְפַּר דְּבָרִים, אֲשֶׁר בְּהַכּוֹת הַמִּשְׁבָּרִים הָרִאשׁוֹנִים נִסְחֲפוּ־יָצְאוּ מִתּוֹכָהּ: חָבִיּוֹת אֲחָדוֹת וּשְׁתֵּי תֵּבוֹת מִתֵּבוֹת הַמַּלָּחִים. וְאוּלָם בִּנְשׁוֹב הָרוּחַ מִן הַחוֹף לֹא בָּא אֵלַי דָּבָר, זוּלָתִי גִּזְרֵי קוֹרוֹת וּפֶטֶס גָּדוֹל, אֲשֶׁר הֵכִיל בְּשַׂר־חֲזִיר בְּרָזִילִי. וָאוֹסִיף לַעֲבוֹד יוֹם יוֹם, עַד 15 בְּיוּנִי, לְבַד הַשָּׁעוֹת אֲשֶׁר בָּהֶן אָכַלְתִּי, וְגַם אֵלּוּ הָיוּ, בְּכָל עֵת הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת, בִּגְאוֹת הַמַּיִם, לְמַעַן אֶהְיֶה נָכוֹן אַחֲרֵי שֶׁפֶל. וָאַעֲלֶה אָז קוֹרוֹת וּקְרָשִׁים וּכְלֵי בַּרְזֶל, דַּי לִבְנוֹת בָּהֶם סִירָה טוֹבָה, לוּ רַק יָדַעְתִּי אֶת הַמְּלָאכָה; כְּמוֹ כֵן בָּאוּ אֶל יָדִי, בִּזְמַנִּים שׁוֹנִים וּבַחֲתִיכוֹת שׁוֹנוֹת, כְּמֵאָה כִּכָּר רְקוּעֵי פַּח עֹפֶרֶת.

י ו נ י, 16. — בְּרִדְתִּי אֶל עֵבֶר הַיָּם מָצָאתִי צָב גָּדוֹל. וַיְהִי זֶה לִי הַצָּב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר גִּלִּיתִי, מִפְּנֵי רֹעַ מַזָּלִי, כַּנִּרְאֶה, וְלֹא מֵהֱיוֹתָם מְעַטִּים בָּאִי הַזֶּה, כִּי לוּ נִקְרֵיתִי אֶל עֵבֶר הָאִי הַשֵּׁנִי, וּמָצָאתִי שָׁם לְמֵאוֹת בְּכָל יוֹם, כַּאֲשֶׁר אָמְנָם נוֹכַחְתִּי אַחֲרֵי־כֵן; אַךְ מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא הָיוּ עוֹלִים לִי בִּמְחִיר יָקָר.

י ו נ י, 17. — עָסַקְתִּי הַיּוֹם בְּבִשּׁוּל הַצָּב. מָצָאתִי בּוֹ שִׁשִּׁים בֵּיצָה, וּבְשָׂרוֹ עָרַב אָז לְחִכִּי, אֲשֶׁר לֹא טָעַמְתִּי עוֹד כָּמוֹהוּ מֵעוֹדִי. כִּי זוּלַת בְּשַׂר עִזִּים וְצִפֳּרִים לֹא טָעַמְתִּי מִיּוֹם דָּרְכִי עַל הָאִי הַנִּמְאָס הַזֶּה.

י ו נ י, 18. — כָּל הַיּוֹם יָרַד גֶּשֶׁם, וָאֶשָּׁאֵר בַּבָּיִת. נִדְמֶה לִי אָז כִּי הַגֶּשֶׁם הָיָה קַר, וְגַם בְּגוּפִי חַשְׁתִּי מְעַט קֹר, דָּבָר אֲשֶׁר, לְפִי יְדִיעָתִי, לֹא יִהְיֶה בְּרֹחַב הַזֶּה.

י ו נ י, 19. — חוֹלֶה אָנוּשׁ וְרוֹעֵד, כְּמוֹ בִּהְיוֹת אֲוִיר קַר.

י ו נ י, 20. — לֹא יָדַעְתִּי מְנוּחָה כָּל הַלַּיְלָה; מַכְאוֹבִים קָשִׁים בְּרֹאשִׁי וְסִמָּנֵי קַדַּחַת.

י ו נ י, 21. — חוֹלֶה אָנוּשׁ; נִבְהַלְתִּי עַד מָוֶת, בְּהַכִּירִי אֶת רֹעַ מַצָּבִי לִהְיוֹת חוֹלֶה וְאֵין עֶזְרָה. הִתְפַּלַּלְתִּי לַה׳, הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה מֵעֵת הַסְּעָרָה בְּצֵאתִי מֵהַל; אַךְ כִּמְעַט לֹא יָדַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי בִּשְׂפָתַי וְלָמָּה אֲמַרְתִּיו, כִּי מַחְשְׁבוֹתַי הָיוּ נְבוֹכוֹת.

יוני, 22. — הוקל מעט; אך מחשבות־מחלה מבהילות.

יוני, 23. — עוד פעם הורע מאד; קר ורעדה, ואחרי־כן מכאוב־ראש חזק.

יוני, 24. — הוקל הרבה.

יוני, 25. — קדחת עזה מאד ארכה שבע שעות; חליפות קר וחם ומעט זעה לאחרונה.

יוני, 26. — הוטב; ומאין לי דבר לאכלה, יצאתי עם רובי, אך הייתי חלש מאד; בכל זאת המתי עז, וברב עמל סחבתיה הביתה, ואצלה מעט מבשרה ואכל. חשקתי מאד לבשלו ולהכין לי מעט מרק, אך לא היה לי סיר.

יוני, 27. — הקדחת גברה שנית, ואשכב כל היום במטה, ואכל ומשקה לא באו אל פי. חשבתי כי אמות מצמא; אך מרב חלשה לא יכלתי לקום ולקחת לי מעט מים לשתיה. הוספתי להתפלל לד׳, אך לא היתה ברוחי נכונה; וגם בהיות דעתי צלולה, בער הייתי ולא ידעתי כל תפלת ואהיה שוכב וצועק: „ד׳, הביטה את עניי! ד׳, חוסה עלי! ד׳, חנני נא!" אדמה כי לא חדלתי מצעק כן במשך שעתים או שלש, עד אשר רנת לי ואירדם, ולא הקיצותי עד אישון לילה.

כאשר הקיצותי חשתי כי הוקל לי הרבה, אך עודני חלש וצמא מאד; ומאין לי מים בכל ביתי, אלצתי לשכב עד הבקר.

לא היתה בי, אללי לי, דעת אלהים: כל התורה אשר קניתי לי מפי אבי נשכחה מלבי בתוך החיים החטאים אשר חייתי במשך שמונה שנים על־פני הים בחברת מרעים ובוערים מן המדרגה התחתונה. לא אזכור אם באה בלבי בכל העת ההיא מחשבה אחת אשר תניעני להרים עיני למרום, אל השוכני בשמים, או להתבונן אל קרבי, לחשב את דרכי; ויתקפני מין טמטום הנפש, לבלי בקש את הטוב ולבלי הנחם על הרע, ואהיה, כאשר יהיו רב מלחינו, ערל־לב, חדל־מחשבה ועושה בזדון; לא ידעתי יראת אלהים לעתות בצרה, ולא רחשתי לו תודה עת פדה מצרות נפשי.

אמת הדבר כי בדרוך פה רגלי ראשונה על היבשה, ואראה כל בני־לויתי אשר היו אתי באניה טבועים, ואני לבדי נצלתי מכלם, באה

עָלַי פִּתְאֹם כְּמוֹ הִתְעוֹרְרוּת עֶלְיוֹנָה וְצָלַיִת הַנֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר חָסֵר רַק מְעַט חֶסֶד אֱלֹהִים לְמַעַן אָבוֹא לִידֵי תּוֹדַת־אֱמֶת; אַךְ כָּל זֶה עָבַר כָּל־צֶמֶת שָׁבָא, בְּצָהֳלַת שִׂמְחָה רְגִילָה, אוֹ, נָכוֹן מִזֶּה, שָׂמַחְתִּי כִּי חַי אָנִי וְלֹא חָשַׁבְתִּי עַל הַיָּד הַנְּדִיבָה אֲשֶׁר תְּמָכַתְנִי בְּצָרָה, וַתַּפְלֵנִי לְטוֹבָה לְהַצִּילֵנִי מִכָּל הַנּוֹתָרִים אֲשֶׁר הָלְכוּ לַאֲבַדּוֹן, וְלֹא נֵעוֹרָה בְּלִבִּי כָּל שְׁאֵלָה, עַל מָה בָּאנִי כָּל הַחֶסֶד הַזֶּה וְלָמָּה כֹּה הֵיטִיב עִמָּדִי אֱלֹהִים; וַתְּהִי בְּלִבִּי רַק הַשִּׂמְחָה הַמְּצוּיָה אֵצֶל יוֹרְדֵי הַיָּם, בְּהִמָּלֵט נַפְשָׁם בְּשָׁלוֹם מֶרֶדֶת מְצוּלוֹת, אֲשֶׁר יֵלְכוּ וַיִּטְבְּעוּ כָּל רַחֲשֵׁי לְבָבָם בְּסֵפֶל פּוּנְשׁ, וּמִהֲרוּ לִשְׁכֹּחַ אֶת כָּל אֲשֶׁר מְצָאָם; וְאָמְנָם כֵּן הָיִיתִי עַד עַתָּה. וְגַם בְּהִתְיַשֵּׁב עָלַי דַּעְתִּי אַחֲרֵי־כֵן, וְלִבִּי נִפְתַּח לְהָבִין אֶת מַצָּבִי — אֵיכָה נִדַּחְתִּי אֶל הָאָרֶץ הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, רָחוֹק מִכָּל נֶפֶשׁ אָדָם, רָחוֹק מִכָּל תִּקְוָה לְהִוָּשַׁע, מִכָּל אוֹת פִּדְיוֹן — וְלֹא רָאִיתִי לְפָנַי זוּלַת תִּקְוַת חַיִּים וְכִי לֹא אֶגְוַע בָּרָעָב, עָבְרָה עַד מְהֵרָה רוּחִי הַנְּכֵאָה, וַיִּיטַב לִי, וָאֶשְׁקוֹד עַל עֲבוֹדָתִי לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשִׁי, וְלֹא הִתְעַצַּבְתִּי עַל מַצָּבִי, אֲשֶׁר בָּא לִי מִידֵי אֱלֹהִים, לְיַסְּרֵנִי עַל חַטָּאתִי. מַחֲשָׁבוֹת כָּאֵלּוּ עָלוּ בְּלִבִּי רַק לְעִתִּים רְחוֹקוֹת מְאֹד.

לֹא כֵן עַתָּה, בְּנָפְלִי לְמִשְׁכָּב וּמַרְאוֹת הַמָּוֶת הָרָעוֹת הוֹפִיעוּ לְעֵינַי וְרוּחִי נֶעְכְּרָה תַּחַת סֵבֶל הַמַּחֲלָה, וָאֶחֱלַשׁ מֵעָצְמַת הַקַּדַּחַת, עַתָּה הֵחֵלּוּ כִלְיוֹתַי לְהִתְעוֹרֵר מִתַּרְדֵּמָתָן, וָאוֹכִיחַ אֶת עַצְמִי עַל אֹדוֹת חַיַּי בֶּעָבָר, אֲשֶׁר בְּרִשְׁעָתִי קְרָאתִי לְמִשְׁפַּט אֱלֹהִים, לְהָבִיא עָלַי שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר וְלַעֲשׂוֹת בִּי נְקָמָה גְדוֹלָה.

„עַתָּה," קָרָאתִי בְּקוֹל, „נִמְלְאָה נְבוּאַת אָבִי הַיָּקָר; צִדְקַת ד׳ הִשִּׂיגַתְנִי וְאֵין פּוֹדֶה וּמַצִּיל. לֹא שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל הַהַשְׁגָּחָה, אֲשֶׁר אָמְרָה לַהֲבִיאֵנִי לְמַעֲמַד־חַיִּים, בּוֹ אֶחְיֶה בְּאֹשֶׁר וּבְשַׁלְוָה; וְלֹא חָפַצְתִּי לִרְאוֹת בְּעֵינַי אֶת בִּרְכַּת הַחַיִּים הָאֵלֶּה, וְגַם מֵהוֹרַי לֹא חָפַצְתִּי לִלְמֹד; וָאֶעֶזְבֵם לְקוֹנֵן עַל אִוַּלְתִּי, וְעַתָּה נֶעֱזַבְתִּי אֲנִי לְקוֹנֵן עַל תּוֹצְאוֹתֶיהָ." אַחֲרֵי־כֵן צָעַקְתִּי בְּקוֹל: „הוֹשִׁיעֵנִי, אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ!" וַתְּהִי זֹאת תְּפִלָּתִי הָרִאשׁוֹנָה, אִם נָכוֹן מֵאִתִּי לִקְרוֹא לָהּ כֵּן, אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתִּי אַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת. אַךְ טוֹב כִּי אָשׁוּב אֶל סֵפֶר־יָמַי.

פרק עשירי

הוא שב לאיתנו — מצא תנחומים בקריאת כתבי־הקדש — יוצא לשוח בפנים האי
בונה לו „בית־קיץ"

יוני, 28. — השנה עודדתני מאד והקדחת כליל עברה, ואקום ממשכבי ואשים לבי לחשוב, כי מעתה עלי להכין לי תמיד דבר־מה להשיב את נפשי ולסעוד את לבי בנפלי למשכב. ויהי מעשי הראשון למלאות

את נפשי ולסעוד את לבי בנפלי למשכב. ויהי מעשי הראשון

בקבוק גדול מים ולהציגו על השלחן, שאוכל להשיגו מתוך ולמען הסיר את תכונת המים הקרה והמחליאה, הטלתי בהם כשמינית הלוג רום ואערבם יחד; אחרי־כן לקחתי נתח מבשר העז, ואצלנו על הגחלים, אך לא יכלתי לאכל ממנו בלתי מעט. התהלכתי מעט בחוץ לרוח היום, אך הייתי חלש מאד וגם עצוב ונכה־רוח, מפני מעצבי הקשה ומיראה פן תשוב מחלתי מחר.

ומתוך חרדתי לשוב המחלה, זכרתי אשר בני ברזיליה לא יקראו לרופא בנפלם למשכב, כי אם הטבק ישמש להם תרופה לכל מחלותיהם. ובאחת התבות היתה לי חתיכה מעגול־טבק מיבש, וגם מעט אשר היה עוד ירק ולא יבש.

אין ספק אשר די נסני בדבר הזה, כי בתבה ההיא מצאתי תרופת משנה: לרוחי ולגויתי. פתחתי את מכסה התבה, ואמצא בה את אשר בקשתי, לאמר, את הטבק, אך מצאתי בה גם את מעט הספרים אשר הצלתי; ואוציא אחד מספרי הקדש, אשר הזכרתי למעלה ואשר עד היום הזה לא מצאתי פני וחשק לעין בהם; ואביא את שניהם, את הספר והטבק, אל השלחן. אך לא ידעתי איך לעשות בטבק, וכמו כן לא ידעתי אם טוב הוא למחלתי או לא. ואנסה נסיונות שונים, כי אמרתי, אם לא יצליח בדרך אחת והצליח בשניה. בראשונה לקחתי עלה ואלעסהו בפי, ואמנם זה האפיל על מחי בתחלה, כי הטבק היה ירק וחריף ואני לא הסכנתי בו הרבה; אחרי־כן לקחתי מעט ואשרנו שעה או שעתים במעט רום.

נאמר לשתות ממנו מנה אחת בלכתי לישון; ולאחרונה קטרתי מעט ממנו על מחבת־גחלים ואשאף באפי מעשנו — כל עוד יכלתי שאת את החם והמחנק. ובינתים לקחתי את הספר, ואחל לקרוא בו. אך מחי היה הלום מן הטבק מאשר יוכל לסבול את הקריאה בפעם ההיא; אך בפתחי את הספר בלי משים, ותהיינה המלים הראשונות אשר הופיעו לעיני: „וקראני ביום צרה אחלצך ותכבדני". הדברים האלה הלמו יפה את מצבי ויפעלו על מחשבותי בעת קראי אותם, אך לא כאשר פעלו עלי אחרי־כן; כי המלה „אחלצך" היתה זרה לאזני; הדבר היה כה רחוק, ולפי ידיעתי ונסיוני, כה נמנע; וכמו בני־ישראל קראו, עת הבטיח אותם משה לתת להם בשר לאכלה: „היוכל אל לערך שלחן במדבר?" כן החלותי גם אני לשאל: „היוכל גם

ד' לחלצני מן המקום הזה?" ובהיות כי לא ראיתי לי תקוה זה שנים אחדות, שבה אלי השאלה הזאת לעתים קרובות; ובכל זאת פעלו עלי הדברים אשר קראתי פעלה עזה, ואהיה הוגה בהם בכל יום. השעה היתה מאחרה, והטבק, כאמור, עטף את ראשי, עד כי חפצתי לישון; ואניח את מנורתי הדולקת במערה, פן אצלרך לקחת דבר־מה בלילה, ואעל על משכבי. אך לפני שכבי עשיתי את אשר נכנעתי מעשה כל ימי: כרעתי על ברכי ואתפלל לאלהים כי ימלא את הבטחתו, אשר אם אקרא אליו ביום צרה יחלצני. כהתמי את תפלתי הרצוצה והפגומה הריקותי את משרת הטבק אל פי, ותהי כה חריפה וחזקה מן הטבק עצמו, אשר רק בקשי בלעתיה; ואשכב ברגע. חשתי כי הרום התפרץ בחזקה אל ראשי, אך נפלה עלי תרדמה

צָמְקָה, וְלא הֱקִיצוֹתִי עַד כִּי זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ, וְהַשָּׁעָה הָיְתָה אֶל נָכוֹן שָׁלֹשׁ אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם לְמָחֳרַת הַיּוֹם; לֹא, כִּי עַתָּה נוֹטֶה אֲנִי לְהַאֲמִין אֲשֶׁר יָשַׁנְתִּי כָּל הַיּוֹם הַבָּא וְכָל הַלַּיְלָה וְעַד שָׁלֹשׁ לְמָחֳרָתַיִם; כִּי אִם לֹא כֵן נִפְלָא מִמֶּנִּי אֵיךְ יָכֹלְתִּי לִפְסֹחַ עַל יוֹם אֶחָד בְּחֶשְׁבּוֹן יְמוֹת הַשָּׁבוּעַ, כַּאֲשֶׁר נוֹכַחְתִּי שָׁנִים אֲחָדוֹת אַחֲרֵי־כֵן. לוּ נוֹסְפָה לִי הַיּוֹם בְּעֵת אֲשֶׁר עָבַרְתִּי עָבוֹר וְשׁוּב אֶת קַו־הַמִּשְׁוֶה, הָיִיתִי מְחַסֵּר יוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד; אַךְ בָּרוּר הַדָּבָר, כִּי חָסֵר לִי יוֹם בְּחֶשְׁבּוֹנִי, וְלֹא יָדַעְתִּי עַד הַיּוֹם אֵיךְ נִהְיָה הַדָּבָר. אַךְ בֵּין כֹּה וּבֵין כֹּה, כַּאֲשֶׁר הֱקִיצוֹתִי, חַשְׁתִּי כִּי הָיְתָה לִי הַרְוָחָה וְלִבִּי שָׂמֵחַ וְטוֹב עָלַי; בְּקוּמִי הָיִיתִי חָזָק מֵאֶתְמוֹל, קֵבָתִי הוּטְבָה כִּי הָיִיתִי רָעֵב; בִּקְצָרָה, לֹא קָדַחְתִּי לְמָחָר, וּמַצַּב־בְּרִיאוּתִי הָלַךְ הָלוֹךְ וָטוֹב. זֶה הָיָה בְּ־29 בַּחֹדֶשׁ.

וְהַיּוֹם הַשְּׁלֹשִׁים הָיָה לִי, כַּמּוּבָן, יוֹם טוֹב; וָאֵצֵא עִם רוֹבִי, אַךְ לֹא חָפַצְתִּי לְהַרְחִיק לֶכֶת. הֵמַתִּי עוֹף אוֹ שְׁנַיִם, אֲשֶׁר מַרְאֵיהֶם כְּאַנְז־הַבָּר, וָאֲבִיאֵם הַבַּיְתָה, אַךְ עוֹד יָרֵאתִי לְאָכְלָם. וָאוֹסִיף לֶאֱכֹל מִבֵּיצֵי הַצָּב, אֲשֶׁר הָיוּ טוֹבוֹת מְאֹד. בָּעֶרֶב שָׁנִיתִי אֶת הָרְפוּאָה, אֲשֶׁר אָמַרְתִּי כִּי הִיא הֵיטִיבָה לִי אֶמֶשׁ, לֵאמֹר, הַטַּבָּק הַשָּׁרוּי בְּרוּם; אַךְ הַפַּעַם לֹא הִרְבֵּיתִי לִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְלֹא לָעַסְתִּי מִן הֶעָלִים, אַף גַּם לֹא שָׁאַפְתִּי בְּאַפִּי מֵעֲתַר הֶעָשָׁן. וּבְיוֹם הַמָּחֳרָת, רֹאשׁ חֹדֶשׁ יוּלִי, לֹא טוֹב לִי כַּאֲשֶׁר קִוִּיתִי; כִּי שָׁב אֵלַי מְעַט מִקֹּר הַקַּדַּחַת, אַךְ לֹא הַרְבֵּה.

יוּלִי, 2 וּ־3. — שָׁנִיתִי אֶת הָרְפוּאָה בְּכָל שְׁלֹשֶׁת הָאָפְנַיִם, וָאֶשְׁתַּכֵּר בָּהּ כְּבָרִאשׁוֹנָה, וְגַם הִכְפַּלְתִּי אֶת הַמָּנָה אֲשֶׁר שָׁתִיתִי.

יוּלִי, 4. — הַבֹּקֶר לָקַחְתִּי בְּיָדִי אֶת כִּתְבֵי־הַקֹּדֶשׁ, וָאָחֵל לִקְרוֹא בַּכַּוָּנָה בַּבְּרִית הַחֲדָשָׁה; וָאָטִיל עָלַי לִקְרוֹא שָׁעָה קַלָּה בְּכָל בֹּקֶר וָעֶרֶב, אַךְ לֹא הִתְחַיַּבְתִּי לִקְרוֹא מִסְפַּר פְּרָקִים, כִּי אִם כְּכֹל אֲשֶׁר יִסְבֹּל מֹחִי. לֹא עָבְרוּ יָמִים מְעַטִּים מֵאָז הַחִלֹּתִי לַעֲסוֹק בַּמִּקְרָא, וָאֶתְעַצֵּב אֶל לִבִּי עַל כָּל רָעָתִי בְּיָמִים עָבָרוּ. הַמִּלִּים: „וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֹא הֵבִיאוּ נֹחַם בִּלְבָבְךָ״, לֹא הִרְפּוּ מִמַּחְשְׁבוֹתַי. וָאֶתְחַנֵּן לַד׳ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, אֲשֶׁר יִשְׁלַח נֹחַם לִלְבָבִי; וְהִנֵּה קָרָנִי הַמִּקְרֶה, אֲשֶׁר בְּקָרְאִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, הִגַּעְתִּי אֶל הַכָּתוּב: „וְהוּא נֶחְשַׁב שַׂר וְגוֹאֵל לָתֵת נֹחַם וּלְכַפֵּר עָוֹן״. וָאַשְׁלִיךְ אֶת הַסֵּפֶר אַרְצָה, וָאֶשָּׂא אֶת יָדַי וְאֶת לִבִּי לַמָּרוֹם בְּרַעַד גִּילָה, וָאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל: „אֵלִי, אֵלִי, הַנִּקְרָא שַׂר וְגוֹאֵל, תֵּן נֹחַם לִלְבָבִי!״ זֹאת הָיְתָה לִי הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּחַיַּי,

אֲשֶׁר אוּכַל לְהַגִּיד בְּפֶה מָלֵא כִּי הִתְפַּלַּלְתִּי. כִּי מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִי לַד׳, מִתּוֹךְ מַצְּבֵי הַיֵּאוּשׁ וּבְרוּחַ תִּקְוָה, אֲשֶׁר נָסַךְ עָלַי כְּתָב־הַקֹּדֶשׁ, רוּם הָאֹמֶץ אֲשֶׁר בִּדְבַר ד׳. וּלְמִן הָעֵת הַהִיא הֵחֵלָּה לְפַעֲמֵנִי הַתִּקְוָה כִּי ד׳ יִשְׁמָעֵנִי.

מִיּוֹם 4 עַד 14 בַּחֹדֶשׁ כִּמְעַט לֹא עָשִׂיתִי דָבָר. רַק הִתְהַלַּכְתִּי בַּחוּץ וְרוֹבִי בְּיָדִי, מְעַט בְּכָל יוֹם, כְּאִישׁ הַשָּׁב לֶאֱזֹר כֹּחוֹ אַחֲרֵי מַחֲלָה אֲנוּשָׁה; כִּי קָשֶׁה לְשַׁעֵר מַה רַבָּה חֻלְשָׁתִי. דֶּרֶךְ הָרִפּוּי אֲשֶׁר בָּהּ אָחַזְתִּי הָיְתָה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וְאוּלַי לֹא רְפָאָה כֵּן קַדַּחַת מֵעוֹלָם. וְלֹא אוּכַל לָעוּץ לְאִישׁ לֶאֱחוֹז בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת, כַּאֲשֶׁר אֵדַע מִנִּסְיוֹנִי. כִּי אִם גַּם הִתְגַּבַּרְתִּי לְאַחֲרוֹנָה עַל מַחֲלָתִי, הִנֵּה הָרִפּוּי הוֹעִיל לְהַחֲלִישֵׁנִי; וּלְעִתִּים קְרוֹבוֹת בָּזָה עֲוִית בְּעַצְבִי וּבְאֶבְרַי בְּמֶשֶׁךְ יָמִים רַבִּים. וּבְהִתְבּוֹנְנִי לָמַדְתִּי, אֲשֶׁר הֱיוֹתִי בַּחוּץ בְּעוֹנַת הַגְּשָׁמִים הִזִּיקָה מְאֹד לִבְרִיאוּתִי, בְּיִחוּד בַּגְּשָׁמִים אֲשֶׁר בָּאוּ בִּלְוָיַת סְעָרוֹת וְרוּחוֹת זַעַף; וֶהֱיוֹת כִּי הַגֶּשֶׁם אֲשֶׁר נִתַּךְ בִּתְקוּפַת הַחֹרֶב בָּא כִּמְעַט תָּמִיד בִּסְעָרוֹת

כָּאֵלּוּ, נוֹכַחְתִּי כִּי הַגֶּשֶׁם הַזֶּה מְסֻכָּן יָתֵר עַל הַגֶּשֶׁם אֲשֶׁר יָרַד בְּחָדְשֵׁי סֶפְּטֶמְבֶּר וְאוֹקְטוֹבֶּר.

עַתָּה עָבְרוּ עָלַי בְּאִי הַנִּדָּח הַזֶּה כַּעֲשָׂרָה יְרָחִים; הַתִּקְוָה לְהִגָּאֵל מִמַּצָּבִי נִמְחֲתָה כָּלִיל מִלִּבִּי; וָאֶחְשֹׁב כִּי רֶגֶל אֱנוֹשׁ לֹא דָרְכָה עַל הָאֲדָמָה הַזֹּאת. וְאַחֲרֵי כּוֹנְנִי אֶת בֵּיתִי לְפִי רוּחִי, כַּאֲשֶׁר נִרְאָה לִי, הִתְאַוֵּיתִי לָתוּר אֶת אִיִּי וְלִרְאוֹת אֵיזֶה גִדּוּלֵי־אֹכֶל אוּכַל לִמְצֹא בוֹ עוֹד וְלֹא מְצָאתִי עַד כֹּה.

וּמִיּוֹם 15 בְּיוּלִי הַחִלּוֹתִי לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּנַחֲבֵי הָאִי. תְּחִלָּה עָלִיתִי בְּמַעֲלֵה הַנַּחַל אֲשֶׁר בּוֹ קָרַבְתִּי, כַּמְסֻפָּר, אֶת דּוֹבְרוֹתַי אֶל הַחוֹף. וַיְהִי כִּי עָלִיתִי כִּשְׁנֵי מִילִים נוֹכַחְתִּי, כִּי גֵּאוּת הַמַּיִם עַד פֹּה תַּעֲלֶה וְלֹא תוֹסִיף, וְכִי אֵין זֶה כִּי אִם פֶּלֶג מַיִם נוֹזְלִים, חַיִּים וּצְלוּלִים וְטוֹבִים לִשְׁתִיָּה; אַךְ בִּהְיוֹת עַתָּה תְּקוּפַת הֶחָרֶב הָיָה בוֹ רַק מְעַט מַיִם, זְעֵיר שָׁם זְעֵיר שָׁם, וְלֹא הָיָה בוֹ כָּל זֶרֶם. עַל גְּדוֹת הַפֶּלֶג הַזֶּה רָאִיתִי כַּמָּה כָּרִים, אוֹ נְאוֹת־דֶּשֶׁא, שְׁטוּחִים, רַכִּים וִירֻקִּים; וּבְקָרְבַת הָאָרֶץ הָעֶלְיוֹנָה (אֲשֶׁר הַמַּיִם לֹא שְׁטָפוּהָ מֵעוֹלָם, כַּאֲשֶׁר נָקֵל לְשַׁעֵר), מָצָאתִי שִׁפְעַת טַבָּק, יָרֹק וְעוֹלֶה בְּקָנִים גְּבוֹהִים וְאַמִּיצִים; וַיִּהְיוּ שָׁם עוֹד צְמָחִים לְמַכְבִּיר, אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתִּים וְלֹא רְאִיתִים מֵעוֹדִי, וְלֹא יָכֹלְתִּי לִמְצֹא אֶת הַסְּגֻלּוֹת הַמְיֻחָדוֹת אֲשֶׁר אוּלַי הָיוּ לָהֶם. — חִפַּשְׂתִּי אֶת צֶמַח הַכַּסָּבָא, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ יַעֲשׂוּ הֹדֵי הַמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה אֶת לַחְמָם אֲשֶׁר יֹאכֵלוּ, אַךְ לֹא יָכֹלְתִּי לִמְצֹאוֹ. רָאֹה רָאִיתִי נִטְעֵי אַלְוָה גְדוֹלִים, אַךְ לֹא יְדַעְתִּים. רָאֹה רָאִיתִי קְנֵי־סֻכָּר שׁוֹנִים, אַךְ גִּדְלֵי־בָר וְלֹא מְפֻתָּחִים, מֵאֵין אִישׁ מְטַפֵּל בָּהֶם. הַפַּעַם אָמַרְתִּי דַּי לַאֲשֶׁר גִּלִּיתִי הַיּוֹם, וָאָשׁוּב. וָאַעֲמִיק מַחֲשָׁבָה אֵיךְ אוּכַל לְהַכִּיר אֶת סְגֻלּוֹת כָּל פְּרִי וָצֶמַח אֲשֶׁר אֶמְצָא; אַךְ לֹא יָכֹלְתִּי לָבוֹא לִידֵי כָּל תּוֹצָאָה, כִּי הִמְעַטְתִּי מְאֹד לְהִתְבּוֹנֵן בְּצִמְחֵי הַשָּׂדֶה בִּהְיוֹתִי בִּבְרָזִילְיָה וִידִיעוֹתַי הָיוּ מְעַטּוֹת, עַל כָּל פָּנִים מְעַטּוֹת מֵאֲשֶׁר אָפִיק מֵהֶן תּוֹעֶלֶת־מָה עַתָּה, בְּעֵת צָרָתִי.

לְמָחָר, בְּ־16 בַּחֹדֶשׁ, שַׁבְתִּי לָלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ הַהִיא; וּבְהַרְחִיקִי לָלֶכֶת מֵאֲשֶׁר הָלַכְתִּי אֶתְמוֹל, בָּאתִי עַד קְצֵה הַפֶּלֶג וּנְאוֹת־הַדֶּשֶׁא, וְהָאָרֶץ הָיְתָה פֹּה מְכֻסָּה עֲצֵי־יַעַר יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר עַד כֹּה. פֹּה מָצָאתִי פֵּרוֹת שׁוֹנִים, בְּיִחוּד אֲבַטִּיחִים גְּדֵלִים בְּשֶׁפַע רַב עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְאַשְׁכְּלוֹת עֲנָבִים עַל הָעֵצִים; כִּי שָׂרִיגֵי הַגְּפָנִים עָלוּ עַל הַגְּזָעִים, וְאַשְׁכְּלוֹת הָעֲנָבִים, אֲשֶׁר הָיוּ עַתָּה בְּאִבָּם, הָיוּ בְּשֵׁלִים וְנֶחְמָדִים לְמַרְאֶה. וָאֶשְׂמַח עֲלֵיהֶם מְאֹד, כִּי לֹא פִלַּלְתִּי לִמְצֹא פֹּה

פְּרִי נָעִים כָּזֶה, אַךְ מִנִּסְיוֹנִי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר עָלַי לְהִזָּהֵר וְלֶאֱכֹל רַק מְעַט מֵהֶם, כִּי זָכַרְתִּי אֲשֶׁר בִּהְיוֹתִי בְּבַרְבָּרֵי הִפִּילוּ הָעֲנָבִים חֲלָלִים רַבִּים מִן הָאַנְגְּלִים שֶׁלָּנוּ אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם עֲבָדִים, בַּהֲבִיאָם עֲלֵיהֶם שִׁלְשׁוּל וְקַדַּחַת. אַךְ הֵיטַבְתִּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּעֲנָבִים הָאֵלֶּה, בְּיַבְּשִׁי אוֹתָם בַּשֶּׁמֶשׁ וּבְשָׁמְרִי אוֹתָם כִּשְׁמוֹר אֲשִׁישֵׁי עֲנָבִים אוֹ צִמּוּקִים, וָאֶחְשֹׁב אֲשֶׁר כִּכְלוֹת הָעֲנָבִים בַּגֶּפֶן יִהְיוּ גַּם מַבְרִיאִים וְגַם עֲרֵבִים לָאָכְלָה (וְאָמְנָם כֵּן הָיוּ).

אַחֲרֵי אֲשֶׁר בִּלִּיתִי שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּדַרְכִּי, שַׁבְתִּי לְבֵיתִי, כִּי כֵן קָרָאתִי מֵעַתָּה לְאָהֳלִי וְלִמְעָרָתִי.

כַּאֲשֶׁר שַׁבְתִּי הַבַּיְתָה מִן הַדֶּרֶךְ, חָשַׁבְתִּי מִתּוֹךְ עֹנֶג עַל הָעֵמֶק הַפּוֹרֶה הַהוּא וְעַל מַרְאֵהוּ הַנֶּחְמָד, עַל הֱיוֹתוֹ בָּטוּחַ מִסְּעָרוֹת, עַל מֵימָיו הַטּוֹבִים וְרֹב עֵצָיו, וָאִוָּכַח כִּי בָּחַרְתִּי לִי אֶת הַמָּקוֹם הָרַע בְּכָל הָאִי לְכוֹנֵן שָׁם אֶת שִׁבְתִּי. וְלָכֵן נָתַתִּי אֶת לִבִּי לְהַעְתִּיק אֶת בֵּיתִי יָפָה וְלָתוּר לִי מָקוֹם בָּטוּחַ כָּזֶה אֲשֶׁר בּוֹ נִמְצֵאתִי, אַךְ בְּחֶבֶל הָאִי הַפּוֹרֶה וְהַנֶּחְמָד הַהוּא.

וְהַמָּקוֹם הַהוּא כֹּה הִרְבָּה לְלַבְּבֵנִי, אֲשֶׁר בִּלִּיתִי שָׁם, בִּימֵי יוּלִי הַנִּשְׁאָרִים, אֶת רֹב זְמַנִּי. וְאוּלָם שַׁבְתִּי מִמַּחֲשַׁבְתִּי לְהַעְתִּיק שָׁמָּה, וָאֶבְנֶה לִי שָׁם מְעוֹן בֵּית־קַיִץ קָטָן, וָאֲסוֹבְבֶנּוּ מֵרָחוֹק גֶּדֶר חֲזָקָה, מְשׂוּכַת־עֵצִים כְּפוּלָה וּגְבוֹהָה, כַּאֲשֶׁר אוּכַל לְהַשִּׂיג בְּיָדִי, יְתֵדוֹתֶיהָ נְכוֹנוֹת וּבֵינֵיהֶן שִׂיחִים סְבוּכִים. פֹּה שָׁכַבְתִּי לָבֶטַח, לִפְעָמִים גַּם שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה לֵילוֹת רְצוּפִים; וּמִדֵּי בוֹאִי עָבַרְתִּי בַּסֻּלָּם, כְּדַרְכִּי, וָאֶתְאַר לִי בְּדִמְיוֹנִי, כִּי יֵשׁ לִי בֵּית־שָׂדֶה וּבֵית־חוּף. הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת הֶעֱסִיקַתְנִי עַד רֵאשִׁית אוֹגוּסְט.

בְּרֵאשִׁית אוֹגוּסְט כִּלִּיתִי אֶת בִּנְיַן בֵּית־הַקַּיִץ, וָאָחֵל לִחְיוֹת חַיֵּי עֹנֶג וּרְוָחָה. בְּ־3 בְּאוֹגוּסְט רָאִיתִי, וְהִנֵּה הָעֲנָבִים אֲשֶׁר תָּלִיתִי בַּשֶּׁמֶשׁ יְבֵשִׁים מְאֹד, וַיִּהְיוּ לְצִמּוּקִים מְצֻיָּנִים. אָז הַחִלּוֹתִי לְבָצְרָם מֵעַל הָעֵצִים, וְגַם הֵיטַבְתִּי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי כֵּן, כִּי הַגְּשָׁמִים אֲשֶׁר מִהֲרוּ לָבוֹא הָיוּ עוֹשִׂים בָּהֶם כָּלָה, לִגְזוֹל מִמֶּנִּי אֶת עִקַּר מַאֲכָלִי בְּמֶשֶׁךְ הַחֹרֶף; כִּי אָסַפְתִּי כְּמָאתַיִם אַשְׁכָּלוֹת גְּדוֹלִים. וַיְהִי אַךְ בְּצַרְתִּים וָאָבִיא אֶת מַרְבִּיתָם הַבַּיְתָה, אֶל מְעָרָתִי, וְהִנֵּה הֵחֵל הַגֶּשֶׁם, וּמֵאָז, מִיּוֹם 14 בְּאוֹגוּסְט, יָרַד הַגֶּשֶׁם, אִם מְעַט וְאִם הַרְבֵּה, בְּכָל יוֹם עַד מַחֲצִית אוֹקְטוֹבֶּר. וְלִפְעָמִים נִתַּךְ בְּעֹז, וְיָמִים אֲחָדִים לֹא יָכֹלְתִּי לָצֵאת מִפֶּתַח מְעָרָתִי.

בָּעֵת הַהִיא רָאִיתִי פִּתְאֹם, כִּי רָבְתָה מִשְׁפַּחְתִּי. לִפְנֵי זְמַן־מָה שַׂמְתִּי לֵב כִּי אַחַת מֵחֲתוּלוֹתַי אָבְדָה וְאֵינֶנָּה, וָאֶחְשֹׁב כִּי בָרְחָה מִמֶּנִּי, אוֹ כִּי מֵתָה בְּאַחַד

הַמְּקוֹמוֹת; וְלֹא שָׁמַעְתִּי עַל־אוֹדוֹתֶיהָ דָּבָר, עַד כִּי, לְגֹדֶל תִּמְהוֹנִי, שָׁבָה הַבַּיְתָה וּשְׁלֹשָׁה גּוּרִים עִמָּהּ. וַיְהִי הַדָּבָר מוּזָר בְּעֵינַי, כִּי בַּיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים בְּאוֹגוּסְט הָרַגְתִּי בְּרוֹבִי חָתוּל־בָּר, כַּאֲשֶׁר קְרָאתִי לוֹ, כִּי חֲשַׁבְתִּיו שׁוֹנֶה מֵחֲתוּלֵנוּ הָאֵרוֹפִּי. וְאוּלָם הַגּוּרִים הָיוּ מִמִּין חֲתוּלֵי־הַבַּיִת, כְּאִמָּם, וּשְׁנֵי חֲתוּלֵי הָיוּ נְקֵבוֹת — וַיְהִי הַדָּבָר לְפֶלֶא בְּעֵינַי. אַךְ מִן הַשְּׁלֹשָׁה הָאֵלֶּה בָּא עָלַי אַחֲרֵי־כֵן עֵרוּב שֶׁל חֲתוּלִים, וְלֹא הָיְתָה לִי הַצָּלָה מֵהֶם, עַד אֲשֶׁר הִשְׁמַדְתִּים כִּשְׁרָצִים אוֹ כְּחַיּוֹת רָעוֹת וָאַבְרִיחֵם מִבֵּיתִי כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי.

לְמִן 14 בְּאוֹגוּסְט עַד 26 בּוֹ יָרַד הַגֶּשֶׁם בְּלִי חָשָׂךְ, וְלֹא יָכֹלְתִּי לָצֵאת, כִּי שַׂמְתִּי לֵב לְבִלְתִּי הִמָּצֵא זְמַן רַב בָּאֲוִיר לַח. וּבִהְיוֹתִי כֹּה אָסוּר מָעֲטוּ מְזוֹנוֹתַי, וּבְהֵעָזִי לִפְעָמִים לָצֵאת הָרַגְתִּי בְּיוֹם אֶחָד עֵז־בָּר, וּבַפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה, בְּ־24 בַּחֹדֶשׁ, מָצָאתִי צָב גָּדוֹל, וַיְהִי לִי לְמַאֲכַל תַּאֲוָה. וְכָזֶה הָיָה אָכְלִי בָּעֵת הַהִיא: אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים לַאֲרוּחַת־הַבֹּקֶר; נֵתַח מִבְּשַׂר הָעֵז אוֹ הַצָּב צָלוּי לַאֲרוּחַת־הַצָּהֳרַיִם (כִּי, לְדַאֲבוֹן לִבִּי, לֹא הָיְתָה לִי קַלַּחַת לְבַשֵּׁל אוֹ לְסַנֵּן לִי דְּבַר־מָה); וּשְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ מִבֵּיצֵי הַצָּב לַאֲרוּחַת־הָעֶרֶב.

בְּמֶשֶׁךְ יְמֵי מַאֲסָרִי בִּמְעָרָתִי מִפְּנֵי הַגֶּשֶׁם עָבַדְתִּי שְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת בְּכָל יוֹם לְהַרְחִיב אֶת מְעָרָתִי, וָאֶחְפּוֹר לְאַט לְאַט לְצַד אֶחָד, עַד כִּי יָצָאתִי מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי לָהָר, וָאֶעֱשֶׂה לִי פֶּתַח אוֹ מוֹצָא, אֲשֶׁר הָיָה מֵאַחֲרֵי מְשׂוּכָתִי אוֹ חוֹמָתִי. וַתְּהִי לִי דֶּרֶךְ לָבוֹא וְלָצֵאת בָּהּ. אַךְ לֹא יָכֹלְתִּי לִשְׁלוֹת כָּלִיל בִּהְיוֹתִי כֹּה חָשׂוּף; כִּי בָּרִאשׁוֹנָה הָיִיתִי סָגוּר וּמְסֻגָּר, וְעַתָּה נִדְמֶה לִי כִּי פְּרָזוֹת אֲנִי שׁוֹכֵן, אַף כִּי לֹא הָיְתָה לְפָנַי עַד הַיּוֹם נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִירָא מִפָּנֶיהָ, כִּי הַגְּדוֹלָה בַּחַיּוֹת, אֲשֶׁר נִקְרוּ לְפָנַי בְּבֹאִי הֲנֵה, הָיְתָה עֵז.

סֶ פְּ טֶ מְ בֶּ ר. 30. — הַיּוֹם הַזֶּה מְלֹאָה שָׁנָה, שְׁנַת שׁוֹאָה, לְבוֹאִי הֵנָּה. סָפַרְתִּי אֶת הַחֲרִיצִים בְּעַמּוּדִי, וַיֵּצֵא לִי כִּי הָיִיתִי פֹּה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה יָמִים. וַיְהִי לִי הַיּוֹם הַזֶּה כְּיוֹם מוֹעֵד! וָאַקְדִּישׁ אֶת כֻּלּוֹ לַעֲבוֹדַת הָאֱלֹהִים. וָאֶשְׁתַּטַּח עַל הָאָרֶץ לְהִתְפַּלֵּשׁ בֶּעָפָר, וָאֶתְוַדֶּה לִפְנֵי ד׳ עַל חֲטָאַי, וָאַצְדִּיק עָלַי אֶת כָּל מִשְׁפָּטָיו הַיְשָׁרִים, וָאֶתְפַּלֵּל אֵלָיו אֲשֶׁר יַבִּיט אֶת עָנְיִי, יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ וְיוֹשִׁיעֵנִי. וְלֹא נָגַעְתִּי בְּכָל דְּבַר־אֹכֶל שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁעָה, וְרַק אַחֲרֵי בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אָכַלְתִּי עֻגִים אֶחָד וְאֶשְׁכּוֹל צִמּוּקִים, וּבְכֵן עָלִיתִי עַל מִשְׁכָּבִי. וָאֲכַלֶּה אֶת יוֹמִי כְּכָל עֵמֶת שֶׁהִחְלוֹתִיו. כָּל הַשָּׁנָה הַהִיא לֹא שָׁמַרְתִּי אֶת הַשַּׁבָּתוֹת; כִּי מִתְּחִלָּה לֹא עָלוּ בְּלִבִּי כָּל מַחְשְׁבוֹת אֱמוּנָה וָדָת, וְכַעֲבוֹר

וּמִן־מָה גַּם חָדַלְתִּי לְהַבְדִּיל אֶת הַשָּׁבוּעוֹת עַל־יְדֵי הַחָרִיץ הָאָרֹךְ מִכֻּלָּם לְיוֹם הַשַּׁבָּת, וְאָמְנָם לֹא יָדַעְתִּי אֶת סֵדֶר הַיָּמִים; אַךְ עַתָּה בַּהֲבִיאִי אֶת כָּל הַיָּמִים בְּמִסְפָּר, מָצָאתִי כִּי הָיִיתִי פֹּה שָׁנָה תְּמִימָה, וָאֲחַלְּקֶנָּה לְשָׁבוּעוֹת, וָאֲיַחֵד כָּל יוֹם שְׁבִיעִי לְשַׁבָּת; אַף כִּי לָאַחֲרוֹנָה מָצָאתִי, כִּי חָסֵר לִי יוֹם אוֹ יוֹמַיִם בְּחֶשְׁבּוֹנִי. אַחֲרֵי זְמַן־מָה הַחֵלָּה הַדְּיוֹ אֲשֶׁר אִתִּי לַחְסוֹר, וָאֶנְהַג בָּהּ מִצְוַת חִסָּכוֹן, וָאֶכְתּוֹב רַק אֶת הַמִּקְרִים הַנִּכְבָּדִים אֲשֶׁר קָרוּ בְחַיָּי.

יְמוֹת הַגְּשָׁמִים וִימוֹת הַחַמָּה הֵחֵלּוּ לְהוֹפִיעַ לִי בְּעִתָּם, וָאֶלְמַד לְהַבְדִּיל בֵּין הַתְּקוּפוֹת וּלְהִתְכּוֹנֵן לִקְרָאתָן כַּיָּאוּת; אַךְ הַנִּסָּיוֹן הַזֶּה עָלָה לִי בִּמְחִיר יָקָר.

וּבְעוֹד דְּגָנִי גָּדֵל בַּשָּׂדֶה, גִּלִּיתִי דָבָר קָטֹן, אֲשֶׁר הָיָה לִי לְתוֹעֶלֶת אַחֲרֵי־כֵן. אַךְ עָבְרוּ הַגְּשָׁמִים וְהָאֲוִיר הֵחֵל לִטְהֹר בְּיֶרַח נוֹבֶמְבֶּר, בְּעֵרֶךְ, וָאֵלֵךְ לְבַקֵּר אֶת הָעֵמֶק בּוֹ בָּנִיתִי לִי אֶת בֵּית־הַקַּיִץ, וָאֶמְצָא שָׁם הַכֹּל עַל מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם, אַף כִּי לֹא בָאתִי שָׁמָּה זֶה חֳדָשִׁים אֲחָדִים. הַמַּעְגָּל, אוֹ הַמְּשׂוּכָה הַכְּפוּלָה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לִי הָיְתָה חֲזָקָה וּשְׁלֵמָה, וְהַמַּטּוֹת, אֲשֶׁר כָּרַתִּי מִן הָעֵצִים הַצּוֹמְחִים שָׁם, נִקְלְטוּ וַיַּצְמִיחוּ עֲנָפִים אֲרֻכִּים, כְּדֶרֶךְ הָעֲרָבָה הַשָּׁבָה לִצְמוֹחַ בַּשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה אַחֲרֵי גֶּדַע רֹאשָׁהּ; אַךְ לֹא יָדַעְתִּי לְכַנּוֹת בְּשֵׁם אֶת מִין הָעֵץ אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ כָּרַתִּי אֶת הַמַּטּוֹת. הִשְׁתָּאֵיתִי אַף שָׂמַחְתִּי לִרְאוֹת אֶת הָעֵצִים הָרַכִּים גְּדֵלִים; וָאֶזְמְרֵם וָאֲפָאֲרֵם וָאַצְמִיחֵם שָׁוִים כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי, וְלֹא יְאֻמַּן מַה יָּפְתָה קוֹמָתָם, אַחֲרֵי צִמְחָם שָׁלֹשׁ שָׁנִים. וְאַף כִּי הַמְּשׂוּכָה הִקִּיפָה אֶת הַמָּקוֹם בְּמַעְגָּל, אֲשֶׁר אֹרֶךְ קָטְרוֹ הִגִּיעַ לְאַרְבָּעִים אַמָּה, הֵצֵלּוּ הָעֵצִים עַל כָּל הַחֶלְקָה, וַיְהִי שָׁם צֵל עָבֹת, דַּי לִשְׁכַּב שָׁם כָּל עוֹנַת הַחֹרֶב. וְדָבָר זֶה עוֹרְרַנִי לִכְרִית עוֹד מַטּוֹת כָּאֵלֶּה, לְמַעַן אֶעֱשֶׂה לִי מְשׂוּכָה כָּזֹאת בַּחֲצִי עִגּוּל מִסָּבִיב לְחוֹמָתִי (לֵאמֹר, מִסָּבִיב לְבֵיתִי הָרִאשׁוֹן); וָאֶעֱשֶׂה כֵּן. וָאֶטַּע אֶת הָעֵצִים אוֹ הַמַּטּוֹת בְּשׁוּרָה כְּפוּלָה, בְּמֶרְחַק חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה אַמָּה מִגְּדֵרִי, וַיְמַהֲרוּ לִצְמוֹחַ; וַיִּהְיוּ בַּתְּחִלָּה כִּסְבַךְ יָפֶה לִפְנֵי בֵיתִי, וְאַחֲרֵי־כֵן הָיוּ לִי גַּם לְחוֹמַת־מָגֵן, כַּאֲשֶׁר אֲסַפֵּר בִּמְקוֹמוֹ.

פֶּרֶק אַחַד־עָשָׂר

רוֹבִּינְזוֹן הוֹלֵךְ לָתוּר אֶת אִי מוֹשָׁבוֹ

עַתָּה נוֹכַחְתִּי, כִּי תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה תֵּחָלֵקְנָה פֹּה לֹא לְקַיִץ וָחֹרֶף, כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאֵרוֹפָּה, כִּי אִם לִימוֹת גְּשָׁמִים וְלִימוֹת חַמָּה; כָּזֶה: מֵחֲצִי פֶּבְּרוּאָר עַד חֲצִי אַפְּרִיל — גְּשָׁמִים, בִּהְיוֹת אָז הַשֶּׁמֶשׁ בְּתָוֶךְ אוֹ בְּקִרְבַת קַו־הַמַּשְׁוֶה; מֵחֲצִי אַפְּרִיל עַד חֲצִי אוֹגוּסְט — חֹרֶב, בִּהְיוֹת אָז הַשֶּׁמֶשׁ מִצָּפוֹן לְקַו־הַמַּשְׁוֶה; מֵחֲצִי אוֹגוּסְט עַד חֲצִי אוֹקְטוֹבֶּר — גְּשָׁמִים, בְּשׁוּב אָז הַשֶּׁמֶשׁ אֶל קַו־הַמַּשְׁוֶה; מֵחֲצִי אוֹקְטוֹבֶּר עַד חֲצִי פֶּבְּרוּאָר — חֹרֶב. בִּהְיוֹת אָז הַשֶּׁמֶשׁ מִדָּרוֹם לְקַו־הַמַּשְׁוֶה.

יְמוֹת הַגְּשָׁמִים יֵשׁ אֲשֶׁר רַבּוּ וְיֵשׁ אֲשֶׁר מָעֲטוּ, הַכֹּל לְפִי נְשׁוֹב הָרוּחוֹת. אַחֲרֵי־כֵן מָצָאתִי בְּנִסְיוֹנִי, אֲשֶׁר לֹא טוֹב הֱיוֹתִי בַחוּץ בְּעֵת הַגֶּשֶׁם, וָאָשִׂים לֵב לְהִסְתַּפֵּק בְּצֵידָה עוֹדֶפֶת, לְמַעַן לֹא אֶהְיֶה אָנוּס לָצֵאת. וָאֵשֵׁב בַּיִת, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי, בְּמֶשֶׁךְ יַרְחֵי הַגֶּשֶׁם. וּבָעֵת הַזֹּאת מָצָאתִי לִי עֲבוֹדָה רַבָּה וְיָפָה בְּעִתָּהּ; וַתְּהִי לִי שְׁעַת־כֹּשֶׁר לְהַתְקִין לִי דְבָרִים, אֲשֶׁר לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲשׂוֹתָם רַק בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה וּבְהִתְאַמְּנוּת מַתְמֶדֶת. נִסִּיתִי נִסְיוֹנוֹת שׁוֹנִים לִקְלוֹעַ לִי סַל; אַךְ כָּל הַנְּצָרִים אֲשֶׁר הֵבֵאתִי הָיוּ כֹּה פְרִיכִים, אֲשֶׁר לֹא צָלְחוּ לַכֹּל. וָאָפִיק עַתָּה תּוֹעֶלֶת נִפְלָאָה מִזֶּה. אֲשֶׁר בְּעוֹדֶנִּי יֶלֶד הָיִיתִי מִתְעַנֵּג לַעֲמוֹד לְיַד בֵּית־מְלָאכָה שֶׁל סַלִּים בְּעִיר מְגוּרֵי אָבִי, לִרְאוֹת בַּעֲשׂוֹת הַפּוֹעֲלִים אֶת מַעֲשֵׂי קְלִיעָתָם; וּבִהְיוֹתִי אָז, כְּדֶרֶךְ־הַיְלָדִים, אָץ לַעֲזוֹר וּמִתְבּוֹנֵן חָרוּץ בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, וְלִפְעָמִים גַּם שׁוֹלֵחַ יָד בִּמְלַאכְתָּם, יָדַעְתִּי אֶת כָּל דַּרְכֵי הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת, וְלֹא חָסַרְתִּי דָבָר זוּלָתִי חֳמָרִים. וּבַעֲלוֹת בְּמַחֲשַׁבְתִּי כִּי עַנְפֵי הָעֵץ, אֲשֶׁר מֵהֶם כָּרַתִּי אֶת הַמַּטּוֹת שֶׁשָּׁבוּ לִצְמוֹחַ, יוּכְלוּ לִהְיוֹת אַמִּיצִים כְּצַפְצָפָה, עֲרָבָה וְעַרְבֵי־נַחַל, אָמַרְתִּי אֲנַסֶּה. וְאָמְנָם לְמָחָר הָלַכְתִּי אֶל בֵּית־הַקַּיִץ אֲשֶׁר לִי, וָאֶקְצוֹץ מְעַט מִן הַזַּלְזַלִּים הָרַכִּים, וָאֶמְצָאֵם טוֹבִים בְּכֹל לְחֶפְצִי, וָאָבוֹא בְּפַעַם אַחֶרֶת מְזֻיָּן בְּגַרְזֶן לִקְצוֹץ לִי אֲגֻדָּה גְדוֹלָה, וָאֲמַהֵר לִמְצוֹא, כִּי הָיָה שָׁם רַב מְאֹד. וָאֶשְׁטָחֵם לְיַבְּשָׁם בְּתוֹךְ מַעְגָּלִי, אוֹ מְשׂוּכָתִי, וּבִהְיוֹתָם יָפִים לִמְלָאכָה נְשָׂאתִים אֶל מְעָרָתִי, וּבְמֶשֶׁךְ כָּל עוֹנַת הַגְּשָׁמִים הַבָּאָה הִתְעַסַּקְתִּי

שָׁם בְּקְלִיעַת סַלִּים שׁוֹנִים; מֵהֶם לָשֵׂאת עָפָר, וּמֵהֶם גַּם לָשֵׂאת כָּל דָּבָר אַחֵר אֲשֶׁר אֶמְצָא לְנָחוּץ. וְאִם גַּם לֹא הִצְלַחְתִּי לַעֲשׂוֹתָם מְשֻׁכְלָלִים וְיָפִים, הִנֵּה עֲשִׂיתִים נָאוֹתִים לְחֶפְצִי; וָאֶשְׁתַּדֵּל לְהַרְבּוֹת כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי; וַיְהִי כִּי מְעַטוּ מַעֲשֵׂי קְלִיעָתִי, עָשִׂיתִי חֲדָשִׁים, וּבְיִחוּד סַלִּים חֲזָקִים וַעֲמֻקִּים, בִּמְקוֹם שַׂקִּים, לְהַחֲזִיק בָּהֶם אֶת דְּגָנִי, אִם ד׳ יְבָרֵךְ אֶת קְצִירִי.

הִזְכַּרְתִּי לְמַעְלָה, כִּי הִתְאַוֵּה הִתְאַוֵּיתִי לִרְאוֹת אֶת כָּל הָאִי וְכִי עָלִיתִי בְּמַעֲלֵה הַפֶּלֶג עַד בּוֹאִי אֶל הַמָּקוֹם, שָׁם בָּנִיתִי לִי אֶת בֵּית־הַקַּיִץ וַאֲשֶׁר מִשָּׁם יָכֹלְתִּי לְהַשְׁקִיף עַל־פְּנֵי הַיָּם מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי לָאִי. וְהִנֵּה הֶחְלַטְתִּי עַתָּה לַעֲבוֹר דֶּרֶךְ כָּל הָאִי, עַד הַגִּיעִי אֶל שְׂפַת הַיָּם מֵעֵבֶר מִזֶּה. וָאֶקַּח אֶת רוֹבִי, אַחַד הַגַּרְזִנִּים וְכַלְבִּי, מְנַת אֲבַק־שְׂרֵפָה וְכַדּוּרִים יוֹתֵר מִן הָרָגִיל, וּשְׁתֵּי חַלּוֹת־צְנִימִים וַאֲגֻדַּת צִמּוּקִים גְּדוֹלָה בְּיַלְקוּטִי, וְכֵן יָצָאתִי לַדֶּרֶךְ. כַּאֲשֶׁר עָבַרְתִּי בָּעֵמֶק לְיַד בֵּית־הַקַּיִץ אֲשֶׁר לִי, כַּמְסֻפָּר, נִרְאָה לְעֵינַי הַיָּם מִצַּד מַעֲרָב, וּבִהְיוֹת הַיּוֹם בָּהִיר הִבְחִינָה עֵינִי בְּרוֹר אֶרֶץ, אִי אוֹ יַבָּשָׁה, לֹא יָדַעְתִּי אֲכַנֶּה, אַךְ הִיא שָׁכְנָה בְּגֹבַהּ גָּדוֹל, וַתִּשְׂתָּרַע מִמַּעֲרָב דְּרוֹמָה־מַעֲרָבָה בְּמֶרְחָק רָב; וּלְפִי אֲשֶׁר שִׁעַרְתִּי, לֹא הָיָה הַמֶּרְחָק פָּחוֹת מֵחֲמִשָּׁה־עָשָׂר עַד עֶשְׂרִים מִיל. לֹא יָכֹלְתִּי לְהַגִּיד אֵיזֶה חֵלֶק־תֵּבֵל הָיָה זֶה; אַךְ יָדֹעַ יָדַעְתִּי, אֲשֶׁר אֶל־נָכוֹן בִּגְבוּל אֲמֵרִיקָה הוּא, וּלְפִי כָּל אֲשֶׁר צִפִּיתִי, קָרוֹב לְמוֹשְׁבוֹת סְפָרַד; וְאוּלַי יֵשְׁבוּ שָׁם פְּרָאִים, אֲשֶׁר לוּ נִקְרֵיתִי שָׁמָּה וְהָיִיתִי בְּכָל רָע. עַתָּה הוֹדֵיתִי בְּסִדְרֵי הַהַשְׁגָּחָה, וָאָחֵל לְהַכִּיר וּלְהַאֲמִין, כִּי כָּל מַעֲשֶׂיהָ לְטוֹבָה; כֵּן, הֵנַחְתִּי אֶת דַּעְתִּי בָּזֶה, וָאֶחְדַּל לְעַנּוֹת אֶת נַפְשִׁי בְּמִשְׁאֲלוֹת־שָׁוְא לָבוֹא שָׁמָּה. וְעוֹד זֹאת, אַחֲרֵי חָשְׁבִי מְעַט בַּדָּבָר אָמַרְתִּי לְלִבִּי: אִם הָאָרֶץ הַלָּזוּ הִיא הַחוֹף הַסְּפָרַדִּי, אֶרְאֶה אֶל־נָכוֹן בִּזְמַן מִן הַזְּמַנִּים אֳנִיָּה בָּאָה אוֹ שָׁבָה בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת; וְאִם לֹא — וְיָדַעְתִּי אֲשֶׁר אֵין זֹאת כִּי אִם חוֹף פֶּרֶא, בֵּין מוֹשְׁבוֹת סְפָרַד וּבְרַזִילְיָה, אֲשֶׁר תּוֹשָׁבֶיהָ הֵם הָרָעִים בַּפְּרָאִים, בִּהְיוֹתָם אוֹכְלֵי־אָדָם וְלֹא יָחוּסוּ לִרְצוֹחַ וְלֶאֱכוֹל כָּל נֶפֶשׁ אָדָם אֲשֶׁר תִּפּוֹל בִּידֵיהֶם.

תָּפוּשׂ בְּמַחֲשָׁבוֹת אֵלֶּה הָלַכְתִּי לְאִטִּי הָלְאָה, וָאֶרְאֶה כִּי עֵבֶר הָאִי הַזֶּה טוֹב וְנֶחְמָד לְאֵין עֲרֹךְ מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לִי לְמוֹשָׁב; הָעֲרָבָה, אוֹ הַסַּוָנָּה, כְּלוּלָה בַּהֲדַר פְּרָחִים וִירַק דֶּשֶׁא וּזְרוּעָה חֳרָשִׁים נֶחְמָדִים. רָאִיתִי שָׁם הֲמוֹן תֻּכִּיִּים, וָאֶתְאַוֶּה לָצוּד לִי אֶחָד מֵהֶם, לְמַעַן אֲגַדְּלֵהוּ לְתַרְבּוּת וַאֲאַלְּפֵהוּ אֲשֶׁר יָשִׂיחַ אֵלַי. וְאָמְנָם אַחֲרֵי עָמָל מְעַט לָכַדְתִּי תֻּכִּי רַךְ בְּזָרְקִי בּוֹ מַקֵּל,

וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הֲשִׁיבוֹתִי אֶת רוּחוֹ הֲבֵאתִיו הַבַּיְתָה; וַתַּעֲבֹרְנָה שָׁנִים עַד כִּי הִצְלַחְתִּי לְאַלְּפֵהוּ לְשׁוֹן אָדָם; אַף לָאַחֲרוֹנָה לָמַד לְמַלֵּל בָּרוּר אֶת שְׁמִי.

הַטִּיּוּל הַזֶּה עִנְּגַנִי מְאֹד. בָּעֲמָקִים מָצָאתִי מִין אַרְנָבוֹת וְשׁוּעָלִים; אַךְ שׁוֹנִים הָיוּ מִכָּל הַמִּינִים, אֲשֶׁר רָאִיתִי בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים; לֹא מִלְאַנִי לִבִּי לְאָכְלָם, אַף כִּי הֵמַתִּי רַבִּים מֵהֶם; אַף אָמְנָם לֹא הָיָה לִי כָּל צֹרֶךְ לְכַהֵן אֶת נַפְשִׁי, כִּי לֹא יָדַעְתִּי מַחְסוֹר וַאֲרֻחָתִי טוֹבָה מְאֹד. בְּיִחוּד שָׂבַעְתִּי בְּשַׂר שְׁלֹשֶׁת הַמִּינִים הָאֵלֶּה: עִזִּים, יוֹנִים וּצְבִים.

וַיְהִי כִּי בָאתִי אֶל שְׂפַת־הַיָּם, וָאִוָּכַח עַד מְהֵרָה, כִּי אִוִּיתִי לִי לְמוֹשָׁב אֶת הָרַע בְּכָל עֶבְרֵי הָאִי; כִּי אַדְמַת הַחוֹף הָיְתָה פֹּה מְכֻסָּה צַבִּים לְאֵין מִסְפָּר, בְּעוֹד אֲשֶׁר בִּמְקוֹמִי מָצָאתִי רַק שְׁלֹשָׁה בְּמֶשֶׁךְ שָׁנָה וָחֵצִי. פֹּה הָיוּ גַם עוֹפוֹת מִמִּינִים שׁוֹנִים לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת; וּמֵהֶם אֲשֶׁר לֹא רָאִיתִי מִיָּמַי וּבְשַׂר רַבִּים מֵהֶם עָרֵב מְאֹד, אַךְ לֹא יְדַעְתִּים בִּשְׁמוֹתָם, זוּלַת הַמִּין הַנִּקְרָא פֶּנְגְּוִין.

אוֹדֶה וְלֹא אֵבוֹשׁ. כִּי פֹּה הָיָה טוֹב לְאֵין עֲרֹךְ מֵאֲשֶׁר בִּמְקוֹמִי, אַךְ לֹא הָיָה לִי כָּל חֵפֶץ לְהַעְתִּיק, כִּי אַחֲרֵי אֲשֶׁר יָשַׁבְתִּי בְּבֵיתִי זְמַן רַב, הָיָה בְּעֵינַי כְּמוֹלֶדֶת יְקָרָה, וְכָל עֵת הֱיוֹתִי פֹה הָעִתִּי. אֲשֶׁר אֲנִי בַדֶּרֶךְ וּבְנֵכָר. בְּכָל זֹאת הוֹסַפְתִּי לָלֶכֶת לְאֹרֶךְ הַחוֹף מִזְרָחָה כִּשְׁנֵים־עָשָׂר מִיל, לְפִי הַשְׁעָרָתִי, וּבְנָעֲצִי עַמּוּד גָּדוֹל עַל שְׂפַת־הַיָּם לְצִיּוּן. אָמַרְתִּי לָשׁוּב הַבַּיְתָה, לְמַעַן אָבוֹא הֵנָּה בַּפַּעַם הַשֵּׁנִית, בְּצֵאתִי כְּמִזְרַח מְעוֹנִי וּבְסָבְבִי עַד בּוֹאִי אֶל עַמּוּדִי. עַל זֶה אָשׁוּב לְסַפֵּר בִּמְקוֹמוֹ.

בִּתְשׁוּבָתִי אָחַזְתִּי לִי דֶּרֶךְ אַחֶרֶת, כִּי אָמַרְתִּי, עֵינִי תּוּכַל לְהַקִּיף אֶת הָאִי וְלֹא אוּכַל לִתְעוֹת מִדֶּרֶךְ בֵּיתִי, בִּרְאוֹתִי אֶת כָּל הָאָרֶץ לְפָנַי; אַךְ מִשְׁגֶּה הָיָה אִתִּי. אַחֲרֵי לֶכְתִּי כִּשְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מִילִים רָאִיתִי וְהִנֵּה אָנֹכִי בְּעֵמֶק רְחַב־יָדַיִם, מֻקָּף הָרִים, וְהֶהָרִים מְכֻסִּים יְעָרוֹת, וְלֹא יָכֹלְתִּי לִמְצוֹא אֶת דַּרְכִּי, זוּלָתִי בְּדַעְתִּי אֶת מַצַּב הַשֶּׁמֶשׁ בַּשָּׁעָה הַזֹּאת; אַךְ לְצָרָתִי הָיָה עֲרָפֶל בְּמֶשֶׁךְ שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה יָמִים, כָּל עֵת הֱיוֹתִי בָּעֵמֶק הַזֶּה, וְלֹא נִרְאֲתָה הַשֶּׁמֶשׁ, וָאֵלֵךְ מִדְּחִי אֶל דֶּחִי, וְלָאַחֲרוֹנָה אֻלַּצְתִּי לָשׁוּב אֶל שְׂפַת־הַיָּם וְלִמְצוֹא אֶת עַמּוּדִי, לְמַעַן אָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאתִי בָהּ. אַחֲרֵי־כֵן שַׁבְתִּי בִּדְרָכִים קַלּוֹת הַבַּיְתָה, הָאֲוִיר חַם מְאֹד, וְרוֹבִי, חִמְרֵי נִשְׁקִי, גַּרְזִנִּי וְיֶתֶר חֲפָצַי עָלַי מַשָּׂא לַעֲיֵפָה.

פֶּרֶק שְׁנֵים־עָשָׂר

הוּא שָׁב לִמְעָרָתוֹ — הַצְלָחָתוֹ בַּעֲבוֹדָה חַקְלָאִית

בִּהְיוֹתִי בְּדַרְכִּי שׁוּבִי הִתְנַפֵּל כַּלְבִּי פִּתְאֹם עַל גְּדִי רַךְ וַיֹּאחֶז בּוֹ; וָאָרוּץ אֵלָיו מְהֵרָה, וָאֶתְפְּשֶׂנּוּ, וָאַצִּילֶנּוּ מִשִּׁנֵּי הַכֶּלֶב; וָאֹמַר לְנַסּוֹת לַהֲבִיאוֹ הַבַּיְתָה, כִּי כָּל הַיָּמִים חָפַצְתִּי לָצוּד לִי גְּדִי חַי אוֹ שְׁנַיִם, לְמַעַן אֲגַדֵּל לִי מִין עִזֵּי־בַיִת אֲשֶׁר תַּסְפִּיקֶנָּה לִי בָּשָׂר, כִּכְלוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָתִי וְכַדּוּרַי. עָשִׂיתִי עֲנָק לְצַוָּארוֹ וּבְחֶבֶל שָׁזוּר מִחוּטֵי־עֲבוֹת, אֲשֶׁר הָיָה תָּמִיד עִמִּי, נְהַגְתִּיו אַחֲרַי בְּעָמָל מְעַט, עַד אֲשֶׁר בָּאתִי אֶל בֵּית־הַקַּיִץ אֲשֶׁר לִי, וָאֶסְגְּרֵנוּ וָאַנִּיחֶנּוּ פֹּה, כִּי נַפְשִׁי כָּלְתָה מְאֹד לִהְיוֹת בַּבַּיִת, אַחֲרֵי אֲשֶׁר לֹא הָיִיתִי שָׁם כְּיֶרַח יָמִים.

וָאֵשֵׁב בַּבַּיִת כְּשָׁבוּעַ יָמִים לְהִנָּפֵשׁ וּלְהַחֲלִיף כֹּחַ, אַחֲרֵי אֲשֶׁר עֻנֵּיתִי בְּדֶרֶךְ אֲרֻכָּה; וָאֶתֵּן אֶת רֹב עִתּוֹתַי לַעֲבוֹדָה הַנִּכְבָּדָה לִבְנוֹת כְּלוּב לְמַעַן פּ״ל הַתֻּכִּי, אֲשֶׁר הֵחֵל לִשְׁקוֹד עַל לִמּוּדוֹ וְלִחְיוֹת עִמִּי בְּרֵעוּת רַבָּה. וָאֶזְכּוֹר אֶת הַגְּדִי הַמִּסְכֵּן אֲשֶׁר כְּלָאתִי בְּתוֹךְ הַמְּשׂוּכָה הַקְּטַנָּה, וָאַחְלִיט לַהֲבִיאוֹ אֵלַי הַבַּיְתָה אוֹ לְהַאֲכִילוֹ שָׁם. וָאֵלֵךְ וָאֶמְצָאֵהוּ בַּאֲשֶׁר הִנַּחְתִּיו (כִּי אֵיכָה יָכֹל צֵאת?) וַיְהִי כִּמְעַט גֹּוֵעַ מֵרָעָב. וָאֵצֵא, וָאֶקְטוֹף מֵעַנְפֵי הָעֵצִים וְנִצְרֵי־שִׂיחִים אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לִמְצוֹא, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר אָכַל מְעַט אֲסַרְתִּיו כְּבָרִאשׁוֹנָה לְנַהֲגוֹ מִפֹּה; אַךְ הוּא הָיָה כֹּה שָׁקֵט וְנִכְנָע מֵרָעָב, אֲשֶׁר לֹא הָיָה לִי כָּל צֹרֶךְ לְאָסְרוֹ וַיֵּלֶךְ אַחֲרַי כְּכֶלֶב. וּבְכָל אֲשֶׁר הוֹסַפְתִּי לְהַאֲכִילוֹ, כֵּן הָפַךְ לִהְיוֹת יְצוּר עָנֹג וְנֶחְמָד, וַיְהִי מֵאָז לְבֶן־בֵּיתִי וְלֹא חָפֵץ לְעָזְבֵנִי עוֹד לְעוֹלָם.

וְרַק עַתָּה נָתַתִּי אֶת לִבִּי לְהָבִין, מַה מְּאֻשָּׁרִים חַיַּי אֲשֶׁר אֲנִי חַי פֹּה, לַמְרוֹת כָּל הָעֹנִי וְהַדֹּחַק, לְעֻמַּת הַחַיִּים הָרָעִים, הַחַטָּאִים וְהָאֲרוּרִים אֲשֶׁר חָיִיתִי בְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי עֲבָרִי. וּבְהִשְׁתַּנּוֹת עִצְּבוֹנִי וְשִׂמְחָתִי גַּם שְׁנֵיהֶם, הִשְׁתַּנּוּ גַּם שְׁאִיפוֹתַי וְהֶגְיוֹנוֹתַי וְגַם תַּעֲנוּגוֹתַי חֲדָשִׁים מֵאֲשֶׁר הָיוּ בְּבוֹאִי הֵנָּה, אוֹ בְּמֶשֶׁךְ שְׁנָתַיִם הַיָּמִים אֲשֶׁר עָבְרוּ. בָּרִאשׁוֹנָה, בְּצֵאתִי לָצוּד צַיִד אוֹ לִרְאוֹת בָּאָרֶץ, אֲחָזַתְנִי פִּתְאֹם חֶרְדַּת נֶפֶשׁ מִתּוֹךְ הַכָּרַת מַצָּבִי, וְלִבִּי מֵת בְּקִרְבִּי בְּחָשְׁבִי עַל הַיְּעָרוֹת, הֶהָרִים וְהַמִּדְבָּרִיּוֹת אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלַי, וּבְדַעְתִּי אֲשֶׁר אֲנִי שָׁבוּי אָסוּר בְּאַזִּקֵּי הַנֶּצַח אֲשֶׁר לַיָּם, בִּישִׁימוֹן לֹא־נוֹשָׁב וּגְאֻלָּה רְחוֹקָה. בְּרִגְעֵי הַשַּׁלְוָה לְנַפְשִׁי הָיָה כָּל זֶה בָּא עָלַי פִּתְאֹם כִּסְעָרָה, וָאֶפְרֹשׂ אֶת כַּפַּי

וְאֶגְעֶה בִּבְכִי כְּיֶלֶד. יֵשׁ אֲשֶׁר חָרַדְתִּי בְּעֶצֶם עֲבוֹדָתִי, וְאֵשֵׁב לָאָרֶץ, נֶאֱנָח וּמִשְׁתּוֹמֵם שָׁעָה אוֹ שְׁעָתַיִם רְצוּפוֹת, וּמִיּוֹם לְיוֹם יֵרַע לִי, וְלוּ יָכֹלְתִּי לִפְרוֹץ בִּדְמָעוֹת, אוֹ לְהוֹצִיא מוֹרָשֵׁי־לְבָבִי בְּמִלִּים, אוּלַי יִרְוַח לִי וְעָצְבִּי יִמְעַט אַחֲרֵי אֲשֶׁר הַצָּרָה כֵּן.

וּבְכֵן, בִּתְכוּנַת רוּחַ כָּזֹאת, נִכְנַסְתִּי אֶל הַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית; וְאִם גַּם לֹא עִנִּיתִי אֶת הַקּוֹרֵא בְּתֵאוּר מְפֹרָט מִמַּעֲשַׂי בַּשָּׁנָה הַזֹּאת, כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, הִנֵּה נָכוֹן מֵאִתִּי לְהָעִיר פֹּה, כִּי רַק לְעִתִּים רְחוֹקוֹת הָיִיתִי בָּטֵל מֵעֲבוֹדָה. כִּי חִלַּקְתִּי אֶת עִתּוֹתַי תָּמִיד לְפִי עֲבוֹדַת הַיּוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה לְפָנָי. רֵאשִׁית חָכְמָה, שִׁלַּמְתִּי חוֹבָתִי לְבוֹרְאִי, וְאֶקְרָא בְּכִתְבֵי־הַקֹּדֶשׁ, אֲשֶׁר קָבַעְתִּי לָהֶם עִתִּים, שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם; שֵׁנִית, יָצָאתִי עִם רוֹבִי לְבַקֵּשׁ אֶת אָכְלִי בַּשָּׂדֶה, וּבָזֶה בִּלִּיתִי כְּשָׁלֹשׁ מִשְּׁעוֹת הַבֹּקֶר, אִם לֹא יָרַד גֶּשֶׁם; שְׁלִישִׁית, עָרַכְתִּי, הִמְלַחְתִּי, שָׁמַרְתִּי וְאֲבַשֵּׁל אֶת צֵידִי אֲשֶׁר צַדְתִּי חַי אוֹ מֵת לְמִחְיָתִי; לָזֶה נָתַתִּי אֶת רֹב שְׁעוֹת יוֹמִי, בַּעֲמוֹד הַשֶּׁמֶשׁ בְּרוּם הָרָקִיעַ וּגְבוּרַת הַחֹם גְּדוֹלָה מֵאֲשֶׁר אוּכַל לָצֵאת; וְכֵן נִשְׁאֲרוּ בְּיָדִי רַק כְּאַרְבַּע שָׁעוֹת בָּעֶרֶב לַעֲבוֹדָה אַחֶרֶת; וְרַק לְעִתִּים רְחוֹקוֹת יֵשׁ אֲשֶׁר הֶחֱלַפְתִּי אֶת שְׁעוֹת הַצַּיִד בִּשְׁעוֹת הָעֲבוֹדָה, וְאֶעֱבוֹד בַּבֹּקֶר וְאַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם יָצָאתִי לָצוּד אֶת צֵידִי.

לִמְעוּט זְמַנִּי לַעֲבוֹדָה נָכוֹן כִּי אוֹסִיף גַּם הַקֹּשִׁי הָרַב אֲשֶׁר בַּעֲבוֹדָתִי: עַל־יְדֵי חֹסֶר הַמַּכְשִׁירִים, הֶעְדֵּר הָעֶזְרָה וְאִמּוּן הַיָּדַיִם, לָקַח כָּל דָּבָר אֲשֶׁר עָשִׂיתִי פִּי עֲשָׂרָה בְּעִתִּי; לְמָשָׁל, שְׁנַיִם וְאַרְבָּעִים יוֹם טָרַחְתִּי לַעֲשׂוֹת לִי קֶרֶשׁ לְמַדָּף אָרֹךְ אֲשֶׁר חָסַרְתִּי בִּמְעָרָתִי, בְּעוֹד אֲשֶׁר שְׁנֵי חָרָשִׁים בְּמַכְשִׁירֵיהֶם הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת שִׁשָּׁה מֵעֵץ אֶחָד בַּחֲצִי יוֹם.

אַף אָנֹכִי כֵּן עָשִׂיתִי: עָלַי הָיָה לִכְרוֹת עֵץ גָּדוֹל, לְמַעַן אֶעֱשֶׂה לִי קֶרֶשׁ רָחָב. וָאֶכְרוֹת אֶת הָעֵץ בְּמֶשֶׁךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְעוֹד יוֹמַיִם קִצַּצְתִּי אֶת עֲנָפָיו וָאֶעֱשֶׂה מִמֶּנּוּ סַדָּן אוֹ קוֹרָה; וָאֲפַצֵּל יָמִים רַבִּים שְׁבָבִים מִשְּׁנֵי עֲבָרָיו, עַד כִּי יָכֹלְתִּי לַהֲנִיעוֹ; אַחֲרֵי־כֵן הִטִּיתִיו וָאֲקַצֵּעַ אֶת צִדּוֹ הָאֶחָד מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, עַד הֱיוֹתוֹ חָלָק וְשָׁטוּחַ כְּקֶרֶשׁ; אַחֲרֵי־כֵן הֲפַכְתִּיו וָאֲקַצֵּעַ אֶת הַצַּד הַשֵּׁנִי, עַד הֱיוֹת עָבְיוֹ כְּטֶפַח, וַיְהִי חָלָק מִזֶּה וּמִזֶּה. נָקֵל לְכָל אָדָם לְדַמּוֹת בְּנַפְשׁוֹ אֶת יְגִיעַ כַּפַּי בַּעֲבוֹדָה כָּזֹאת; וְאוּלָם עֲבוֹדָתִי וְאֹרֶךְ־רוּחִי הוֹעִילוּנִי לָשֵׂאת הַכֹּל. הִזְכַּרְתִּי כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּפְרָטִים, לְמַעַן יוּבַן אֵיכָה בִּלִּיתִי עֵת רַבָּה כָּזֹאת עַל עֲבוֹדָה מְצֻעָרָה, כִּי כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה קַל מְהֵרָה בְּעֶזְרַת

מַכְשִׁירִים דָּרוּשׁ מִמֶּנִּי יְגִיעַת לֹא־אֱנוֹשׁ וּבִזְבּוּז זְמַן, בִּהְיוֹתִי לְבַדִּי וְעוֹשֶׂה הַכֹּל בְּאֶצְבְּעוֹתַי. וּבְכָל זֹאת לֹא אָמַרְתִּי נוֹאָשׁ, וּבַעֲבוֹדָה וְאֹרֶךְ־רוּחַ הִצְלַחְתִּי בְּמַעֲשַׂי וּבְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נָטַל עָלַי לַעֲשׂוֹתוֹ לְפִי מַצָּבִי, כַּאֲשֶׁר יֵרָאֶה הָלְאָה.

עָמַדְתִּי עַתָּה בְּיַרְחֵי נוֹבֶמְבֶּר וְדֶצֶמְבֶּר, וַאֲחַכֶּה לִרְאוֹת אֶת קְצִיר שְׂעוֹרַי וְאָרְזִי. הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר זִבַּלְתִּי וְנִרְתִּי לָהֶם לֹא הָיָה רְחַב־יָדַיִם; כִּי זֶרַע שְׁנֵי הַמִּינִים גַּם יַחַד לֹא רַב מֵאֵיפָה אַחַת, כִּי יְבוּל מְלֹא אָבַד לִי בְּזָרְעִי בְּעוֹנַת הֶחָרֶב. אַךְ עַתָּה קִוִּיתִי לְקָצִיר טוֹב מְאֹד, וְהִנֵּה רָאִיתִי פִּתְאֹם, כִּי שׁוּב נִשְׁקְפָה לִי סַכָּנָה לְאַבֵּד הַכֹּל עַל־יְדֵי אוֹיְבִים מִכָּל הַמִּינִים, אֲשֶׁר כִּמְעַט לֹא הָיְתָה יְכֹלֶת לְהִשָּׁמֵר מֵהֶם; וּבְיִחוּד הָעִזִּים וִיצוּרֵי־הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר קָרָאתִי לָהֶם אַרְנָבוֹת׳ בְּטָעֳמָם אֶת מֶתֶק הַקָּנִים הַיְרֻקִּים, רָבְצוּ בָּהֶם יוֹמָם וָלַיְלָה מֵעֵת אֲשֶׁר עָלוּ, וַיְלַחֲכוּם עַד שָׁרְשֵׁיהֶם, אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד שִׁבֹּלֶת.

לֹא הָיְתָה לְפָנַי כָּל תְּרוּפָה אַחֶרֶת, כִּי אִם לִסְגּוֹר עַל הַשָּׂדֶה מִסָּבִיב בִּמְשׂוּכָה, וְהַדָּבָר עָלָה לִי בְּעָמָל אֵין קֵץ, מִהְיוֹתִי אָנוּס לְהַחְפֵּז בִּמְלַאכְתִּי. אַךְ בִּהְיוֹת נִירִי קָטָן, לְפִי תְּבוּאָתִי, הִצְלַחְתִּי לְבַצְּרוֹ מִסָּבִיב דֵּי הַצֹּרֶךְ בְּמֶשֶׁךְ שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת; וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הֵמַתִּי בִּירִיָּה אֲחָדִים מִן הַמְחַבְּלִים לְאוֹר הַיּוֹם, הוֹשַׁבְתִּי אֶת כַּלְבִּי לִשְׁמוֹר בַּלַּיְלָה, וָאֶאֶסְרֶנּוּ בְּחֶבֶל וּבִיָתֵד לְיַד הַשַּׁעַר, לְמַעַן יַעֲמוֹד שָׁם וְנָבַח כָּל הַלַּיְלָה; וְכַעֲבוֹר זְמַן קָצָר עָזְבוּ אֶת הַמָּקוֹם, וּדְגָנִי עָלָה לְהַפְלִיא וַיְמַהֵר לְהַבְשִׁיל.

וּכְמוֹ הַחַיּוֹת הִשְׁחִיתוּ בָּרִאשׁוֹנָה אֶת דְּגָנִי בְּעוֹדוֹ בְּאִבּוֹ, כֵּן בָּאוּ עַתָּה הַצִּפֳּרִים לְהַשְׁחִית אֶת הַשִּׁבֳּלִים; כִּי בְּלֶכְתִּי בְּאַחַד הַיָּמִים לִרְאוֹת בְּשָׂדוֹתַי, וָאֶמְצָא אֶת קָמָתִי מֻקָּפָה הֲמוֹן צִפֳּרִים מִמִּינִים שׁוֹנִים, וּבְבוֹאִי עָמְדוּ בִּמְקוֹמָן וַתְּאֶרוֹבְנָה עַד אִם הָלַכְתִּי; עַד מְהֵרָה שָׁלַחְתִּי כַּדּוּר בַּעֲדָתָן, כִּי רוֹבִי הָיָה תָּמִיד לִימִינִי, וָאָמִית שָׁלֹשׁ מֵהֶן, הֲרִימוֹתִין, וָאֶנְהַג בָּהֶן כַּאֲשֶׁר יִנְהֲגוּ אֶצְלֵנוּ בְּאַנְגְּלִיָּה בְּגַנָּבִים נוֹדָעִים, לֵאמֹר, תְּלִיתִין בַּחֲבָלִים, לְמַעַן תִּהְיֶינָה לְזַעֲוָה לְכָל כָּנָף. אֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַפְּעֻלָּה! הַצִּפֳּרִים לֹא שָׁבוּ עוֹד אֶל הַתְּבוּאָה, יָתֵר עַל כֵּן, כִּי עָזְבוּ אֶת כָּל חֶבֶל הָאִי הַזֶּה, וְלֹא יָסַפְתִּי לִרְאוֹת צִפּוֹר בְּקִרְבַת הַמָּקוֹם הַזֶּה, כָּל עוֹד מִפְלְצוֹתַי מוּקָעוֹת לְעֵין הַשֶּׁמֶשׁ. וָאֶשְׂמַח עַל הַדָּבָר, כַּאֲשֶׁר תָּבִינוּ, וּבְאַחֲרִית נוֹבֶמְבֶּר, אֲשֶׁר הָיָה לָנוּ הָאָסִיף הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנָה, קָצַרְתִּי אֶת תְּבוּאָתִי.

וּדְבַר הַקָּצִיר כָּבֵד מִמֶּנִּי, כִּי לֹא הָיָה בְּיָדִי לֹא מַגָּל וְלֹא חֶרְמֵשׁ, וּבְכָל

תחבולותי עלה בידי לעשות לי מעין מכשיר כזה מאחת החרבות הרחבות, זו המאכלות, אשר המלטתי בין הנשק מתוך האניה. אך בהיות תבואתי מעטה, הרימותי את המכשול הזה, ואקצרה כלה, כי רק את השבלים אשר מלמעלה כרתי, ואשאן בסל גדול אשר עשיתי; ואמללן באצבעותי. ולסוף מצאתי תחת איפת הזרע כשני חמרי ארז וכשני חמרים וחצי שעורים; כל זה רק לפי אמד, כי כלי עשוי למד בו לא היה אתי.

ויחזק לבי, כי חזיתי לי אשר ברבות הימים ירצה לפני ד' לכלכלני בלחם; אך הנה באתי שנית במבוכה, כי לא ידעתי איך לטחון או לעשות קמח מדגני, או גם לנקותו ולהברו. ולו גם עשיתיו לקמח, איכה אעשנו ללחם? ולו גם עשיתיו ללחם לא אדע לאפותו. ומפני הדאגות האלו, ומחפצי לצבור לי אוצר בר מספיק, אשר יבטיח את מחיתי לארך ימים, החלטתי אשר לא אכל מן הדגן הזה ורק שמר אשמרנו להיות לי לזרע לעונה הבאה. ובינתים אמרתי להקדיש את כל מחשבותי ושעות עבודתי להשלמת המפעל הגדול — להכין לי לחם.

ונכון יהיה אם אגיד, כי מעתה עבדתי ללחמי. הדבר מפלא מעט, ואדמה אשר מעטים נתנו לבם לחשוב, מה רב הוא מספר הדברים הקטנים הנחוצים למען הכשיר, הוציא, נפות, עשות והשלים את המזון האחד — לחם. ואני אשר הגעתי למצב-בראשית כזה, נואשתי יום יום, ואיטיב לחוש את קצר ידי בכל שעה, ביחוד מאז השגתי מלוא הקמץ זרע-דגן אשר בא לי, כמספר למעלה, בבלי דעת וכמו מיד ד'.

ראשית כל, לא היתה לי מחרשה לחרוש את אדמתי, וגם לא את או מעדר להפכה; אמנם את החסרון הזה מלאתי באת-העץ, כאשר ספרתי למעלה, אף העבודה קשתה על-ידי כן. ובזרעי את הדגן לא היתה לי משדדה, ואהיה אנוס לעבור על המצנית ברגלי, ולגרור על-פניה שוכת-עץ כבדה מאד לשרטה, כי כן יהיה נכון מאתי לקרוא לזה, תחת לגרף או לשדד. אחרי כן חסרתי טחנה לטחון את דגני, נפה לנפותו, שמרים ומלח לעשותו לבצק ותנור לאפותו. וכל אלה עשיתי בלעדי הכלים, כאשר יספר במקומו; והדגן הביא לי טובה גדולה אשר אין לה ערוך. והיות כי החלטתי לבלתי געת בדגן עד אם יהיה לי רב, הקדשתי את ששת הירחים הבאים לעבודה ולמחשבות, למען אמצא לי כל המכשירים הנחוצים להכין לי דגן לפי ערכי.

פֶּרֶק שְׁלשָׁה־עָשָׂר

הוּא יוֹצֵר לוֹ כְּלֵי־חֶרֶס וּמוֹצֵא דֶּרֶךְ לֶאֱפוֹת לֶחֶם

וְעַתָּה הָיָה עָלַי לְהַגְדִּיל אֶת אַדְמַת־זַרְעִי, כִּי הַזֶּרַע אֲשֶׁר בְּיָדִי הָיָה דַי לִזְרוֹעַ כְּצֶמֶד שָׂדֶה. וָאֶעֱבוֹד בָּרִאשׁוֹנָה כְּשִׁבְעַת יָמִים לְהַתְקִין לִי אֵת; וּכְכַלּוֹתִי לַעֲשׂוֹתוֹ הָיָה בְּיָדִי רַק כְּלִי מְגֻשָּׁם וְכָבֵד מְאֹד וְדוֹרֵשׁ עֲבוֹדַת־מִשְׁנֶה לַעֲבוֹד בּוֹ. אַךְ גָּבַרְתִּי גַּם עַל זֶה, וָאֶזְרַע אֶת זַרְעִי בִּשְׁתֵּי חֶלְקוֹת־אֲדָמָה יְשָׁרוֹת בְּקִרְבַת בֵּיתִי, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לִמְצוֹא טוֹב לְחֶפְצִי, וָאֶגְדְּרֵן מִסָּבִיב בִּמְשׂוּכָה, וָאֶכְרוֹת אֶת הַמַּטּוֹת מִן הָעֵץ אֲשֶׁר נָטַעְתִּי בָּרִאשׁוֹנָה, כִּי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר צָמְחוּ וְכִי מִקֵּץ יָמִים תִּהְיֶה לִי מְשׂוּכַת־חֵדֶק, אוֹ מְשׂוּכָה חַיָּה, אֲשֶׁר רַק מְעַט יִהְיֶה עָלַי לְתַקֵּן בָּהּ. לָעֲבוֹדָה הַזֹּאת נָתַתִּי שְׁלשָׁה יְרָחִים תְּמִימִים, כִּי הָיְתָה אָז עוֹנַת הַגְּשָׁמִים, וְיָמִים רַבִּים לֹא יָכֹלְתִּי לָצֵאת מִפֶּתַח מְעָרָתִי. וּבְשִׁבְתִּי בַּבַּיִת, לֵאמֹר, בִּהְיוֹת הַגֶּשֶׁם וְלֹא יָכֹלְתִּי לָצֵאת, מָצָאתִי לִי עִנְיָנִים שׁוֹנִים לַעֲנוֹת בָּהֶם. וּבְעֵת עֲבוֹדָתִי מָצָאתִי תָּמִיד שַׁעֲשׁוּעַ לְנַפְשִׁי, בְּשׂוֹחֲחִי עִם הַתֻּכִּי וּבְאַלְּפִי אֶת לְשׁוֹנוֹ לְדַבֵּר; עַד מְהֵרָה לִמַּדְתִּיו לָדַעַת אֶת שְׁמוֹ, וְלָאַחֲרוֹנָה גַּם לְבַטְּאוֹ בְּקוֹל — פּוֹל. וַתְּהִי זֹאת הַמִּלָּה הָרִאשׁוֹנָה אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בָּאִי מְדֻבָּרָה בְּפִי זוּלָתִי. אַךְ לֹא הָיְתָה זֹאת עֲבוֹדָה, כִּי אִם עֵזֶר לַעֲבוֹדָתִי. וְעַתָּה הָיְתָה עַל יָדִי מְלָאכָה אַחֶרֶת: נַסֹּה נִסִּיתִי בִּדְרָכִים שׁוֹנוֹת לַעֲשׂוֹת לִי מִסְפַּר כְּלֵי חֶרֶס, אֲשֶׁר חֶסְרוֹנָם הֵצִיק לִי מְאֹד. אֶפֶס כִּי לֹא הִצְלַחְתִּי לַעֲשׂוֹתָם. וְהִנֵּה בְּהִתְבּוֹנְנִי אֶל חֹם הָאַקְלִים יָדַעְתִּי נְכוֹנָה, אֲשֶׁר אִם רַק אֶמְצָא פֹּה חֹמֶר, אוּכַל לַעֲשׂוֹת לִי כְּלִי דוֹמֶה לִקְדֵרָה, וִיבַּשְׁתִּיו בַּשֶּׁמֶשׁ, עַד כִּי יֶחֱזַק, אֲשֶׁר אוּכַל שְׂאֵתוֹ וּלְהַחֲזִיק בּוֹ דָּבָר יָבֵשׁ אֲשֶׁר יוּשַׂם בּוֹ; וּבִהְיוֹת הַכְּלִי הַזֶּה דָרוּשׁ לִי עַתָּה, בְּגָשְׁתִּי לְהָכִין לִי קֶמַח וְכוּ', הֶחְלַטְתִּי לַעֲשׂוֹת לִי מְעַט כֵּלִים גְּדוֹלִים, כְּכֹל אֲשֶׁר אַשְׂכִּיל לַעֲשׂוֹת, אִם רַק יוּכְלוּ לַעֲמוֹד הָכֵן כַּכַּדִּים, לְמַעַן הַחֲזִיק כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יוּשַׂם בָּהֶם.

לֹא אֶחְפּוֹץ אֲשֶׁר הַקּוֹרֵא יָנוּד אוֹ יִלְעַג לִי, בְּסַפְּרִי אֶת כָּל הַדְּרָכִים הַשּׁוֹנוֹת וְהַמְשֻׁנּוֹת אֲחַזְתִּי בָּהֶן לְמַעַן הַשִּׂיג אֶת הַחֹמֶר, אֵיזֶה יְצוּרֵי־יוֹצֵר

מְגֻשָּׁמִים וּמְכֹעָרִים עָשִׂיתִי, כַּמָּה מֵהֶם נֶחֶרְבוּ וַיִּהְיוּ לְמַפֹּלֶת, מֵאֵין בִּיכֹלֶת הַחֹמֶר לָשֵׂאת אֶת מַשָּׂא עַצְמוֹ, כַּמָּה מֵהֶם הִתְפּוֹצְצוּ בְּלַהַט הַשֶּׁמֶשׁ, כִּי נֶחְפַּזְתִּי לְהוֹצִיאָם הַחוּצָה, וְכַמָּה מֵהֶם הִתְפָּרְכוּ לִרְסִיסִים בְּנָגְעִי בָּהֶם לִפְנֵי הַיִּבּוּשׁ וְאַחֲרָיו; בִּקְצָרָה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָמַלְתִּי הַרְבֵּה לִמְצוֹא אֶת הַחֹמֶר, לַחְפֹּרוֹ, לַהֲבִיאוֹ הַבַּיְתָה, לְלוּשׁוֹ וּלְעַצְּבוֹ, לֹא הִצְלַחְתִּי לַעֲשׂוֹת כִּי אִם שְׁנֵי גָלְמֵי־חֹמֶר מְכֹעָרִים (לֹא אוּכַל לִקְרוֹא לָהֶם כַּדִּים) בַּעֲבוֹדַת שְׁנֵי יְרָחִים בְּעֵרֶךְ.

וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הַשֶּׁמֶשׁ אֲפָתַם וְחִסְּמָתַם, הֲרִימוֹתִים בִּזְהִירוּת, וָאֲשִׂימֵם בְּתוֹךְ שְׁנֵי סַלִּים קְלוּעִים גְּדוֹלִים, אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמַעֲנָם וְלֹא יִשָּׁבֵרוּ; וְאֶת הָרֶוַח הַמְּעַט, אֲשֶׁר נִשְׁאַר בֵּין הַקְּדֵרָה וְלַסַּל, מִלֵּאתִי תֶּבֶן מִן הָאֹרֶז וְהַשְּׂעוֹרָה; וָאֶחְשׁוֹב אֲשֶׁר שְׁתֵּי הַקְּדֵרוֹת הָאֵלֶּה, בְּעָמְדָן תָּמִיד בִּמְקוֹם יָבֵשׁ, יַחֲזִיקוּ אֶת דְּגָנִי, וְאוּלַי גַּם אֶת הַקֶּמַח, אִם אַצְלִיחַ לִכְתּוֹשׁ אֶת דְּגָנִי.

וְאִם אָמְנָם לֹא הוֹצֵאתִי לַפֹּעַל אֶת מַחֲשַׁבְתִּי לַעֲשׂוֹת לִי קְדֵרוֹת גְּדוֹלוֹת וְטוֹבוֹת, הִנֵּה עָלָה בְּיָדִי לְהַתְקִין לִי כְּלֵי־חֵפֶץ קְטַנִּים וְשׁוֹנִים: קְדֵרוֹת קְטַנּוֹת וַעֲגֻלּוֹת, קְעָרוֹת שְׁטוּחוֹת, צַפָּחוֹת, פַּכִּים וְכָל דָּבָר אֲשֶׁר הִשִּׂיגָה יָדִי לַעֲשׂוֹתוֹ;

וְחֹם הַשֶּׁמֶשׁ אָפָה אֶת כֻּלָּם וַיִּתְחַסְּמוּ הֵיטֵב. אַךְ בְּכָל אֵלֶּה לֹא הִשַּׂגְתִּי אֶת חֶפְצִי, לַעֲשׂוֹת לִי קְדֵרָה גְדוֹלָה לְהַחֲזִיק בָּהּ נוֹזְלִים, וַאֲשֶׁר תּוּכַל לְהִשָּׁפֵת עַל הַמְּדוּרָה, כִּי הֵם לֹא צָלְחוּ לְזֹאת. וַיִּקְרֵנִי הַמִּקְרֶה, אֲשֶׁר אַחֲרֵי־כֵן, בְּהַבְעִירִי אֵשׁ גְּדוֹלָה לִצְלוֹת אֶת בְּשָׂרִי, וּבְבוֹאִי לְכַבּוֹתָהּ אַחֲרֵי שֶׁעָשִׂיתִי בָּהּ חֶפְצִי, מָצָאתִי בָּאֵשׁ שֶׁבֶר־חֶרֶס מִכְּלֵי הַחֹמֶר אֲשֶׁר לִי, וְהוּא שָׂרוּף לָאֶבֶן וְאָדֹם כַּלְּבֵנָה. שָׂמַחְתִּי בִּרְאוֹתִי זֹאת וָאֹמַר לְנַפְשִׁי, כִּי הֵם נִתָּנִים לְהִשָּׂרֵף בִּהְיוֹתָם שְׁלֵמִים כַּאֲשֶׁר יִשָּׂרְפוּ שְׁבוּרִים.

וְלָזֹאת הֶעֱמַקְתִּי חֵקֶר, אֵיךְ לַעֲרוֹךְ אֶת אִשִּׁי, אֲשֶׁר אוּכַל לִשְׂרוֹף בָּהּ קְדֵרוֹת אֲחָדוֹת. לֹא יָדַעְתִּי דָבָר עַל אוֹדוֹת מַלְבֵּן, אוֹ כִּבְשָׁן, אֲשֶׁר יִשְׂרְפוּ בּוֹ הַיּוֹצְרִים. גַּם לֹא לְצַפּוֹתָם עֹפֶרֶת, אַף כִּי הָיָה בְּיָדִי מְעַט עֹפֶרֶת לַעֲשׂוֹת כֵּן. וָאָשִׂים שָׁלֹשׁ צַפָּחוֹת גְּדוֹלוֹת וּשְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ קְדֵרוֹת לַעֲרֵמָה, אִשָּׁה עַל אֲחוֹתָהּ. וָאֶעֱרוֹךְ אֶת הָעֵצִים מִסָּבִיב לָהֶן, וַעֲרֵמַת גֶּחָלִים גְּדוֹלָה תַּחְתֵּיהֶן; וָאוֹסִיף עַל הָאֵשׁ חָמְרֵי־בְעֵרָה חֲדָשִׁים מִסָּבִיב, מִחוּץ וּמִלְמַעְלָה, עַד כִּי רָאִיתִי אֶת הַקְּדֵרוֹת וְהִנֵּה הֵן אֲדַמְדַּמּוֹת מֵחֹם מִבִּפְנִים וְלֹא הִתְפּוֹצְצוּ. וְכַאֲשֶׁר רְאִיתִין אֲדֻמּוֹת כֻּלָּן, וָאַנִּיחֵן בְּחֹמָן זֶה כְּחָמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ שָׁעוֹת, עַד כִּי מָצָאתִי אַחַת מֵהֶן, אֲשֶׁר אָמְנָם לֹא הִתְפּוֹצְצָה אַךְ נָמַסָּה וַתִּזַּל, כִּי הַחוֹל אֲשֶׁר הָיָה מְעֹרָב בַּחֹמֶר, נָמַס מִכֹּחַ הַחֹם, וְלוּ הִנַּחְתִּיו עוֹד זְמַן־מָה בָּאֵשׁ, כִּי אָז נִתַּךְ לִזְכוּכִית. אַף רִפִּיתִי אֶת הָאֵשׁ מְעַט מְעַט, עַד כִּי הוּעַם צֶבַע הַקְּדֵרוֹת הָאָדֹם, וּבְשָׁמְרִי עֲלֵיהֶן כָּל הַלַּיְלָה, לְבַל תִּכְבֶּה הָאֵשׁ מְהֵרָה, מָצָאתִי בַּבֹּקֶר שָׁלֹשׁ צַפָּחוֹת, לֹא אַגִּיד יָפוֹת, אַךְ טוֹבוֹת מְאֹד, וּשְׁתֵּי קְדֵרוֹת אֲשֶׁר נִשְׂרְפוּ כָּרָאוּי; וְאַחַת מֵהֶן הָיְתָה מְצֻפָּה כֻּלָּהּ בְּמִתַּךְ־הַחוֹל.

וַתְּהִי דַאֲגָתִי עַתָּה לַעֲשׂוֹת לִי מִין מְדוֹכַת־אֶבֶן, לִכְתּוֹשׁ בָּהּ מְעַט דָּגָן, כִּי לֹא הָיְתָה לִי כָּל תִּקְוָה, אֲשֶׁר בִּשְׁתֵּי יָדַי אוּכַל לִבְנוֹת לִי טַחֲנָה. וּבְבוֹאִי לְמַלְאוֹת אֶת הַחִסָּרוֹן הַזֶּה הָיִיתִי אוֹבֵד־עֵצוֹת, כִּי לֹא צָלַחְתִּי לִהְיוֹת חוֹצֵב־בָּאֶבֶן, וְגַם לֹא הָיָה בְּיָדִי מַכְשִׁיר עָשׂוּי לַמְּלָאכָה הַזֹּאת. יוֹם תָּמִים בִּלִּיתִי לִמְצוֹא לִי אֶבֶן גְּדוֹלָה וּשְׁלֵמָה, אֲשֶׁר תַּסְפִּיק לַחְצוֹב בָּהּ חָלָל לְמַעַן תִּהְיֶה לִמְדוֹכָה; וְלֹא יָכֹלְתִּי לִמְצוֹא בְּכָל אֲשֶׁר חִפַּשְׂתִּי, זוּלָתִי בְּסֶלַע הַמּוּצָק, אַף לֹא הָיְתָה לִי כָּל יְכֹלֶת לְהַפְרִידָהּ אוֹ לְנַפְּצָהּ; וְאַף לֹא הָיוּ סַלְעֵי הָאִי חֲזָקִים לְמַדַּי, בִּהְיוֹתָם כֻּלָּם אֶבֶן־חוֹל פְּרִיכָה, אֲשֶׁר לֹא תוּכַל שְׂאֵת אֶת כֹּבֶד הֶעֱלִי, וְהַדָּגָן אֲשֶׁר יִשָּׁבֵר בָּהּ יִמָּלֵא חוֹל. אַחֲרֵי חִפּוּשׂ וְאִבּוּד זְמַן רַב נוֹאַשְׁתִּי מִן הַמַּעֲשֶׂה.

וָאָחֵל לְבַקֵּשׁ לִי בּוּל־עֵץ קָשֶׁה, אֲשֶׁר הָיָה נוֹחַ לִי מִכַּמָּה טְעָמִים. וּבְמָצְאִי קוֹרָה גְדוֹלָה כַּאֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהָנִיעַ, וָאֲעַגְּלָהּ וָאֲקַצְּצָהּ מִחוּץ בְּגַרְזִנִּי וּבְקַרְדֻּמִּי, וְאַחֲרֵי כֵן, בְּעֶזְרַת אֵשׁ וּבְעָמָל אֵין קֵץ, עָשִׂיתִי בָּהּ חָלָל, כַּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ הַבְּרָזִילִיָּה אֶת צִנּוֹתֵיהֶם; וָאֶעֱשֶׂה גַּם עֱלִי גָּדוֹל וְכָבֵד מִן הָעֵץ הַנִּקְרָא „עֵץ־הַבַּרְזֶל"; וָאַנִּיחַ אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מִן הַצַּד, עַד אֲשֶׁר אֶקְצֹר אֶת קְצִירִי וּבָאתִי לִטְחוֹן, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, לִכְתּוֹשׁ אֶת דְּגָנִי לְקֶמַח, לְהָכִין אֶת לַחְמִי.

עַתָּה הָיָה עָלַי עוֹד לָשִׂים לֵב לְעִנְיַן הָאֲפִיָּה וַעֲשִׂיַּת הַלֶּחֶם, אִם יִהְיֶה לִי דֵּי דָגָן. רֵאשִׁית, לֹא הָיוּ לִי שְׂמָרִים; וּמֵאֵין לִי כָּל תִּקְוָה וִיכֹלֶת לְמַלְאוֹת אֶת הַחִסָּרוֹן הַזֶּה, הֲסִירוֹתִי אֶת הַדְּאָגָה הַזֹּאת מִלִּבִּי; וּבְנוֹגֵעַ לְתַנּוּר הָיִיתִי בֶּאֱמֶת אוֹבֵד־עֵצוֹת. אַךְ לָאַחֲרוֹנָה מָצָאתִי עֵצָה גַּם לָזֶה: עָשִׂיתִי לִי כְּלֵי־חֶרֶס אֲחָדִים, לֹא עֲמֻקִּים אַךְ רְחָבִים מְאֹד, לֵאמֹר, אֹרֶךְ קָטְרָם כְּאַמָּה וְעָמְקָם פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים; וָאֶשְׂרְפֵם לִשְׂרֵפָה, כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָרִאשׁוֹנִים, וָאַנִּיחֵם מִן הַצַּד, וּבְבוֹאִי לֶאֱפוֹת עָרַכְתִּי אֵשׁ גְּדוֹלָה עַל הַכִּירָה, אֲשֶׁר רִצַּפְתִּי לְבֵנִים מְרֻבָּעוֹת אֲחָדוֹת, אַף הֵן מַעֲשֵׂה יָדַי וּשְׂרֵפָתִי, אַךְ לֹא הָיוּ מְרֻבָּעוֹת־יְשָׁרוֹת. אַחֲרֵי אֲשֶׁר נִשְׂרְפוּ הָעֵצִים לְגֶחָלִים לוֹחֲשׁוֹת אוֹ חַיּוֹת, הֲפִיצוֹתִין עַל הַכִּירָה לְכַסּוֹת אֶת כֻּלָּהּ, וָאַשְׁאִירֵן שָׁם עַד כִּי אָדְמָה הַכִּירָה מְאֹד; אָז גָּרַפְתִּי אֶת כָּל הַגֶּחָלִים הַצִּדָּה, וָאֶתֵּן בִּמְקוֹמָן אֶת כִּכְּרוֹת־הַלֶּחֶם, וָאֲכַסֵּן בִּקְדֵרָה, וָאָשִׂים אֶת הַגֶּחָלִים מִסָּבִיב, מִחוּץ לַקְּדֵרָה, לְהַעֲמִיד וּלְהוֹסִיף חֹם, וְכֵן אָפִיתִי אֶת כִּכְּרוֹת־שְׂעוֹרַי. וּבְרֹבוֹת הַיָּמִים הָיִיתִי גַּם לְטַבָּח וּלְטַגָּן מֻצְיָן, כִּי עָשִׂיתִי לִי מִן הָאֹרֶז כָּל מִינֵי תּוּפִינִים וּפַרְפָּרוֹת. אֶפֶס כִּי לֹא עָשִׂיתִי לִי פַּשְׁטִידוֹת, מֵאֵין לִי בַּמֶּה לְמַלְאוֹתָן, זוּלָתִי בְּשַׂר עוֹפוֹת אוֹ עִזִּים.

וְעַתָּה בְּרֹבוֹת תְּבוּאַת שָׂדַי אֻלֵּצְתִּי לִבְנוֹת לִי גְרָנוֹת גְּדוֹלוֹת לְהַנִּיחַ שָׁם; וּדְגָנִי פָּרַץ מְאֹד, וַיְהִי לִי כְּעֶשְׂרִים חֹמֶר שְׂעוֹרִים וְכָזֶה, אוֹ רַב מִזֶּה, אֹרֶז; וּמֵעַתָּה יָכֹלְתִּי לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ כְּאַוַּת נַפְשִׁי, כִּי לַחְמִי אָזַל זֶה כְּבָר, וָאֶתֵּן אֶת לִבִּי לַחְשׁוֹב, כַּמָּה יִמָּצֵא לִי לְשָׁנָה תְּמִימָה, וְלִזְרוֹעַ רַק פַּעַם אַחַת בַּשָּׁנָה.

וָאֶמְצָא לָאַחֲרוֹנָה, כִּי אַרְבָּעִים הַחֹמֶר שְׂעוֹרִים וָאֹרֶז הֵם רַבִּים מֵאֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לֶאֱכֹל בְּשָׁנָה; וָאָחֵל לִזְרוֹעַ מִיָּמִים יָמִימָה רַק כַּמִּדָּה אֲשֶׁר זָרַעְתִּי בָּאַחֲרוֹנָה, בְּקַוּוֹתִי אֲשֶׁר זֶה יִמָּצֵא לִי לְכַלְכְּלֵנִי בְּלֶחֶם דֵּי סִפְקִי.

פֶּרֶק אַרְבָּעָה־עָשָׂר

הוּא חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְהִמָּלֵט מִן הָאִי — בּוֹנֶה צִנָּה — כָּל עֲמָלוֹ לַשָּׁוְא — מַשְׁלִים עִם מַצָּבוֹ — מֵכִין לוֹ בְּגָדִים חֲדָשִׁים

וּבְכָל עֵת עֲשׂוֹתִי אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נָעוּ מַחְשְׁבוֹתַי לֹא פַּעַם, כַּאֲשֶׁר נָקֵל לְהָבִין, אֶל הַיַּבָּשָׁה אֲשֶׁר רָאִיתִי מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי לָאִי; וַתֵּכֶל נַפְשִׁי בַּסֵּתֶר לָבוֹא שָׁמָּה, בַּחֲלֹמִי, אֲשֶׁר אִם אֶרְאֶה אֶת הַיַּבָּשָׁה וְאֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת, יוּכַל הֱיוֹת כִּי אֶמְצָא דֶרֶךְ לָבוֹא מִשָּׁם הָלְאָה, עַד כִּי לָאַחֲרוֹנָה אֶמְצָא לִי מִפְלָט מִמַּצָּבִי.

עַתָּה שָׁאֲלָה נַפְשִׁי שֵׁנִית אֶת נַעֲרִי כְּסוּרִי מֵאָז, וְאֶת הַסִּירָה בַּעֲלַת הַמִּפְרָשׂ הַנִּקְרָא „כֶּתֶף־הָאַיִל", אֲשֶׁר עָבַרְתִּי בָּהּ מֶרְחַק אֶלֶף מִיל עַל־יַד חוֹף אַפְרִיקָה, אַךְ לַשָּׁוְא! אַחֲרֵי־כֵן אָמַרְתִּי, אֵלְכָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת סִירַת הָאֳנִיָּה אֲשֶׁר הוּקְאָה, כַּאֲשֶׁר סִפַּרְתִּי, וַתִּפֹּל הַרְחֵק עַל הַחוֹף בְּעֵת הַסְּעָרָה הָרִאשׁוֹנָה אֲשֶׁר הָיְתָה בְּעָבְרֵינוּ. הִיא רָבְצָה כִּמְעַט כַּאֲשֶׁר נָפְלָה, וְרַק נֶהְפְּכָה מֵעָצְמַת הַגַּלִּים וְהָרוּחוֹת וְתַחְתִּיתָהּ לְמַעְלָה, אֶל פְּנֵי חוֹל־הַחוֹף, אַךְ הַמַּיִם לֹא כִסּוּהָ עַתָּה כְּבָרִאשׁוֹנָה. לוּ הָיוּ לִי יָדַיִם לְתַקְּנָהּ וְלַהֲשִׁיבָהּ הַמַּיְמָה, כִּי אָז הָיְתָה לִי סִירָה טוֹבָה מְאֹד, אֲשֶׁר אוּכַל לָשׁוּב בָּהּ עַל נְקַלָּה לִבְרָזִילְיָה; אַךְ בָּרוּר הָיָה לִי, כִּי לֹא אֶעֱצֹר כֹּחַ לְעוֹלָם לַהֲנִיעָהּ וּלְהַעֲמִידָהּ הָכֵן, כַּאֲשֶׁר לֹא אוּכַל לְהָנִיעַ אֶת הָאִי הַזֶּה. בְּכָל זֹאת הָלַכְתִּי הַיַּעְרָה, וָאֶכְרוֹת לִי מְנוֹפִים וּגְלִילִים, וָאֲבִיאֵם אֶל הַסִּירָה, בְּאָמְרִי לְנַסּוֹת אֶת כֹּחִי, וָאַשְׁלֶה אֶת נַפְשִׁי לַחְשׁוֹב, כִּי אִם אַצְלִיחַ לְהַפְּכָהּ וּלְתַקֵּן אֶת בְּדָקֶיהָ וְשָׁבָה לִהְיוֹת סִירָה טוֹבָה, אֲשֶׁר אוּכַל לְהָעֵז לָבוֹא בָהּ בַּיָּם.

לֹא חָשַׂכְתִּי כָּל עָמָל, וָאֶעֱבוֹד לָרִיק כִּשְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת, לָאַחֲרוֹנָה נוֹכַחְתִּי כִּי אֵין בְּכֹחִי הַדַּל לַהֲרִימָהּ, וְאָז עָלָה עַל דַּעְתִּי לַחְפּוֹר בַּחוֹל וְלַעֲשׂוֹת תַּחְתֶּיהָ תְּעָלָה, לְמַעַן תִּשָּׁמֵט מִמְּקוֹמָהּ, וָאָשִׂים תַּחְתֶּיהָ עֵצִים לְהַטּוֹתָהּ בְּנָפְלָהּ. אַךְ גַּם אַחֲרֵי עֲשׂוֹתִי זֹאת לֹא יָכֹלְתִּי לַהֲנִיעָהּ הֵנָּה אוֹ הֵנָּה, וָאֵנָאֵשׁ לַהֲבִיאָהּ הַמַּיְמָה; וְאַף כִּי נוֹאַשְׁתִּי מֵעִנְיַן הַסִּירָה, הִנֵּה תְּשׁוּקָתִי לָבוֹא אֶל הָאָרֶץ הַהִיא הוֹסִיפָה לַהֲצִיקֵנִי, כְּכָל אֲשֶׁר רָאִיתִי כִּי אֵין לִמְלָאכְתִּי.

לַקֵּץ בִּקַּשְׁתִּי לַעֲשׂוֹת לִי צִנָּה אוֹ דוּגִית, כַּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ לָהֶם תּוֹשְׁבֵי הָאֲרָצוֹת הָאֵלּוּ, בְּלִי מַכְשִׁירִים, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, בְּלִי יָדַיִם, מִגֶּזַע עֵץ גָּדוֹל, וָאֶחְשׁוֹב כִּי אֶפְשָׁר הַדָּבָר וְנוֹחַ לַעֲשׂוֹתוֹ, וָאֲשַׁעֲשַׁע אֶת לִבִּי בַּמַּחֲשָׁבָה הַחֲדָשָׁה. בְּדַעְתִּי כִּי מְסֻגָּל אֲנִי לַעֲבוֹדָה הַזֹּאת מִן הַשְּׁחוֹרִים אוֹ הַהֹדִים; אַךְ לֹא זָכַרְתִּי אֶת הַחִסָּרוֹן הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר בּוֹ הָיִיתִי נוֹפֵל מִן הַהֹדִים, לֵאמֹר, חֶסְרוֹן יָדַיִם לַהֲבִיאָהּ אֶל הַמַּיִם אַחֲרֵי הֵעָשׂוֹתָהּ.

וָאֶגַּשׁ אֶל הַמְּלָאכָה הַזֹּאת כְּאִישׁ מְשֻׁגָּע אֲשֶׁר חוּשָׁיו אֵינָם אִתּוֹ; הַתָּכְנִית לָקְחָה אֶת לִבִּי, וְלֹא חָשַׁבְתִּי אִם יֵשׁ לְאֵל יָדִי לְהוֹצִיאָהּ אֶל הַפֹּעַל. וּבִקּוֹם בְּמֹחִי שְׁאֵלוֹת בִּדְבַר הַקֹּשִׁי לְהַסִּיעַ אֶת הַצִּנָּה, וָאֲבַטֵּל אֶת כָּל שְׁאֵלוֹתַי בִּתְשׁוּבָה תְמִימָה: רִאשׁוֹנָה אֶעֱשֶׂנָּה, וּבָטוּחַ אֲנִי כִּי אֶמְצָא תַחְבּוּלָה לַהֲבִיאָהּ לִמְקוֹמָהּ אַחֲרֵי אֲשֶׁר עֲשִׂיתִיהָ.

הַשִּׁיטָה הַזֹּאת הָיְתָה נִבְעֶרָה מְאֹד, אַךְ יַד דִּמְיוֹנִי גָּבְרָה וָאֶגַּשׁ לַעֲבוֹדָה. הִפַּלְתִּי עֵץ־אֶרֶז, וָאֶשְׁאַל אֶת נַפְשִׁי, אִם הָיָה לִשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אֶרֶז כָּזֶה לְבִנְיַן הַהֵיכָל בִּירוּשָׁלַיִם; אֹרֶךְ קָטְרוֹ בְּמַצֶּבֶת אֲשֶׁר לְיַד הַשֹּׁרֶשׁ הָיָה לְמַעְלָה מֵחָמֵשׁ רְגָלִים, וּלְמַעְלָה בְּקָצֵהוּ הַדַּק, בִּמְקוֹם יִתְפָּרְדוּ הָעֲנָפִים, אַרְבַּע רְגָלִים וָחֵצִי, וְאָרְכּוֹ כִּשְׁתַּיִם וְעֶשְׂרִים רֶגֶל. בְּעָמָל רַב הִפַּלְתִּי אֶת הָעֵץ הַזֶּה; עֶשְׂרִים יוֹם חָסַבְתִּי וְקִצַּצְתִּי בְּתַחְתִּיתוֹ, וְעוֹד אַרְבָּעָה־עָשָׂר יוֹם נוֹסָפִים סֵעַפְתִּי אֶת הָעֲנָפִים וְהַחֲדָקִים, וָאֲגַדַּע אֶת נוֹפוֹ הָרָחָב וְהֶעָנֵף; אַחֲרֵי־כֵן עָבַר עָלַי חֹדֶשׁ יָמִים, עַד כִּי הִקְצַעְתִּיו וְעִצַּבְתִּיו, לְמַעַן יִדְמֶה לְתַחְתִּית סִירָה, אֲשֶׁר תּוּכַל לָשׁוּט הָכֵן, כַּאֲשֶׁר נָכוֹן לִהְיוֹת. וְיוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים עָבַדְתִּי לְחַלֵּל אֶת תּוֹכָהּ וּלְהַחֲלִיקָהּ, לְמַעַן תִּהְיֶה לְסִירָה נְכוֹנָה; וְאָמְנָם עֲשִׂיתִי זֹאת בְּלִי אֵשׁ, כִּי אִם בְּמַסְמֶלֶת וּבְפַטִּישׁ פָּשׁוּט וּבַעֲבוֹדָה קָשָׁה, עַד כִּי הָיְתָה לְדוּגִית יָפָה וּגְדוֹלָה לְמַדַּי, אֲשֶׁר תּוּכַל לָשֵׂאת אוֹתִי עִם כָּל מִטְעָנַי יָחַד.

אַךְ כָּל נִסְיוֹנוֹתַי לַהֲבִיאָהּ אֶל הַמַּיִם עָלוּ בַּתֹּהוּ, אַף כִּי עָלוּ לִי בַּעֲבוֹדַת פֶּרֶךְ. מוּטֶּלֶת הָיְתָה רַק כְּמֵאָה צְעָדִים מִן הַחוֹף, אַךְ הַמַּעְצוֹר הָרָאשִׁי הָיָה, כִּי הַדֶּרֶךְ אֶל הַמִּפְרָץ הָיְתָה בְּמַעֲלֵה הָהָר. וּלְהָסִיר אֶת הַמִּכְשׁוֹל הַזֶּה הֶחְלַטְתִּי לַחְפּוֹר אֶת מַעֲלֵה הָאֲדָמָה, עַד כִּי יִהְיֶה לְמוֹרָד; וָאָחֵל בַּעֲבוֹדָה וְהַדָּבָר עָלָה לִי בְּעָמָל רַב, אַךְ מִי יָשִׂים לֵב לְעָמָל, אִם בְּאַחֲרִיתוֹ תִּרְמֹז לוֹ גְאֻלָּה? אַחֲרֵי כַּלּוֹתִי אֶת הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת וְגַם הַמִּכְשׁוֹל הַזֶּה חוּרַם, נִשְׁאַר הַכֹּל כְּשֶׁהָיָה, כִּי לֹא יָכֹלְתִּי לְהָנִיעַ אֶת הַסִּירָה. וָאָמֹד אֶת מֶרְחַק הָאָרֶץ, וָאֹמַר לַחְפֹּר נָמָל, אוֹ

תְּעָלָה, לְהוֹבִיל בָּהּ אֶת הַמַּיִם אֶל הַצִּנָּה, בִּרְאוֹתִי כִּי לֹא אוּכַל לְהָבִיא אֶת הַצִּנָּה אֶל הַמָּיִם. אַךְ בְּגִשְׁתִּי לַעֲבוֹדָה, וָאֲחַשֵּׁב אֶת עֹמֶק הַתְּעָלָה וְאֶת רָחְבָּהּ, וְכִי עָלַי לְהוֹצִיא אֶת הֶעָפָר, וַיֵּצֵא לִי כִּי בְּמִסְפַּר הַיָּדַיִם אֲשֶׁר הָיוּ בִּרְשׁוּתִי, מֵאֵין לִי אֲחֵרוֹת, עָלַי לַעֲבוֹד כֵּן עֶשֶׂר אוֹ שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה, עַד אֲשֶׁר אַגִּיעַ אֶל מַטְּרָתִי; כִּי הַחוֹף הָיָה רָם מְאֹד וּבְקָצֵהוּ הַגָּבוֹהַּ הָיָה עָלַי לַחְפּוֹר בְּעֹמֶק עֶשֶׂר אַמּוֹת, לְמִצְעָר; וָאֲיָאֵשׁ לָאַחֲרוֹנָה אֶת לִבִּי. אָמְנָם בְּלִי חֶמְדָּה, גַּם מִן הָרַעְיוֹן הַזֶּה.

נִיְרֶב צַעֲרִי מְאֹד, כִּי רָאִיתִי, אָמְנָם בְּאִחוּר זְמַן, אֶת סִכְלוּת הַמַּעֲשֶׂה, אִם נָחֵל בַּעֲבוֹדָה לִפְנֵי חִשַּׁבְנוּ אֶת הַיְגִיעַ וְלִפְנֵי הֶעֱרַכְנוּ לְנָכוֹן אֶת כֹּחַ יָדֵינוּ לַעֲשׂוֹתָהּ.

וּבְעֶצֶם הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת מָלְאָה הַשָּׁנָה הָרְבִיעִית לְשִׁבְתִּי פֹּה, וָאָחֹג גַּם הַפַּעַם אֶת הַיּוֹם הַזֶּה כְּיוֹם קָדוֹשׁ לַד׳. בַּהֲגוֹתִי בְּכָל יוֹם תָּמִיד בִּדְבַר ד׳ וּבְרֹב חֲסָדָיו, רָכַשְׁתִּי לִי דַּעַת הַרְבֵּה יֶתֶר מֵאֲשֶׁר הָיְתָה לִי קֹדֶם; וָאֵרֶא עַתָּה אֶת הַדְּבָרִים בְּאוֹר אַחֵר. רָאִיתִי עַתָּה אֶת הָעוֹלָם כְּדָבָר רָחוֹק בְּתַכְלִית הָרִחוּק, אֲשֶׁר אֵין לִי עִמּוֹ כָּל שִׂיג וָשִׂיחַ וְכָל תּוֹעֶלֶת מִמֶּנּוּ וְגַם תְּשׁוּקָה אֵין לִי אֵלָיו; בְּקִצְּרָה, לֹא הָיָה לִי כָּל עִנְיָן בּוֹ, אַף לֹא חָפַצְתִּי אֲשֶׁר יִהְיֶה לִי; נִדְמֶה לִי כַּאֲשֶׁר אוּלַי נִרְאֵהוּ בְּאַחֲרִית יָמֵינוּ, כְּמָקוֹם אֲשֶׁר חָנִינוּ בּוֹ, אַךְ יְצָאנוּהוּ לִבְלִי שׁוּב.

וָאֲבַלֶּה שָׁעוֹת שְׁלֵמוֹת, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה יָמִים שְׁלֵמִים, בְּתָאֲרִי לְנַפְשִׁי בְּצִבְעֵי חַיִּים, מֶה עָשִׂיתִי עַתָּה לוּלֵא הִצַּלְתִּי מְאוּמָה מִתּוֹךְ הָאֳנִיָּה. לֹא הָיִיתִי מוֹצֵא כָּל מָזוֹן לְנַפְשִׁי, זוּלָתִי דָּגִים וּצְבִים, וְלוּ גַם עָלָה בְּיָדִי לְהָמִית עֵז אוֹ צִפּוֹר, הִנֵּה לֹא הָיְתָה בְּיָדִי שַׂכִּין לִפְשׁוֹט אֶת עוֹרָהּ, לַחֲצוֹתָהּ, לְהוֹצִיא אֶת קְרָבֶיהָ אוֹ לְנַתְּחָהּ, וְהָיִיתִי אָנוּס לְלַעֲסָהּ בְּשִׁנַּי וּלְקָרְעָהּ בְּצִפָּרְנַי כְּחַיָּה רָעָה.

מִתּוֹךְ הַמַּחֲשָׁבוֹת הָאֵלּוּ בָּאתִי לְהַכִּיר אֶת חֶסֶד הַהַשְׁגָּחָה, נִיְרְחַשׁ לָהּ לִבִּי תּוֹדָה עֲמֻקָּה עַל מַצָּבִי, עִם כָּל סִבְלוֹתַי וּמְצוּקוֹתַי; וּלְכָל אֵלֶּה הַנּוֹאָשִׁים הַקּוֹרְאִים בְּעֵת צָרָה: „הֲיֵשׁ מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבִי?" אִיעַץ נֶאֱמָנָה, כִּי יְדַמּוּ אֶת רֹעַ מַצָּבָם אֶל מַצַּב אֲנָשִׁים אֲחֵרִים, וּמָצְאוּ כִּי עֲלֵיהֶם לְקַבֵּל אֶת חֶסֶד הָאֱלֹהִים בְּתוֹדָה.

בִּטַּלְתִּי אֶת רְצוֹנִי מִפְּנֵי רְצוֹן ד׳, בְּהַכִּירִי אֲשֶׁר אִם עוֹדֶנִּי חַי אֵין לִי

לְהִתְאוֹנֵן עַל מַעֲשָׂיו, כִּי רַק אֶת פְּרִי מַעֲלָלַי אֲנִי אוֹכֵל; כִּי רַבִּים הַחֲסָדִים אֲשֶׁר מָצָאתִי, בְּלִי אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְקַוּוֹת לְמָצְאָם פֹּה. כִּי עָלַי רַק לִשְׂמוֹחַ וְלָתֵת יוֹם יוֹם שֶׁבַח וְהוֹדָיָה עַל לֶחֶם חֻקִּי הַנִּתָּן לִי בְּרֹב נִסִּים; כִּי עָלַי לָשִׂים לֵב, אֲשֶׁר רַק יַד הַפֶּלֶא הָיְתָה לְכַלְכְּלֵנִי (כַּפֶּלֶא אֲשֶׁר הָיָה בְּכַלְכֵּל הָעוֹרְבִים אֶת אֵלִיָּהוּ). לֹא, כִּי פְּלָאוֹת עַל פְּלָאוֹת רָאִיתִי; וְכִי לֹא אוּכַל לִקְרוֹא בְּשֵׁם לְמָקוֹם אַחֵר בְּכָל רַחֲבֵי הָאֲרָצוֹת הַלֹּא־נוֹשָׁבוֹת, אֲשֶׁר הָיָה טוֹב לִי לְהִנָּדַח שָׁמָּה; כִּי אָמְנָם בָּאתִי אֶל מָקוֹם רֵיק מֵאָדָם לְהִתְרוֹעֵעַ, אַךְ לֹא מָצָאתִי גַּם חַיּוֹת־טֶרֶף, זְאֵבִים אוֹ נְמֵרִים אַכְזָרִים אֲשֶׁר יֶאֶרְבוּ לְחַיַּי, לֹא נַחֲשֵׁי־אֶרֶס אֲשֶׁר יִשְׁאֲפוּ לְאָבְדֵנִי, וְגַם לֹא פְּרָאִים אֲשֶׁר יְרַצְּחוּנִי וְיֹאכְלוּ אֶת בְּשָׂרִי. בְּקִצּוּרָה, אִם חַיַּי הָיוּ חַיֵּי־עֹנִי מִצַּד אֶחָד, הִנֵּה הָיוּ חַיֵּי־חֶסֶד מִן הַצַּד הַשֵּׁנִי, וְלֹא חָסַרְתִּי דָּבָר לְמַעַן יִיטַב לִי, בִּלְתִּי אִם לְהַכִּיר בְּטוּב ד׳, אֲשֶׁר אָבָה לִשְׁמוֹר עָלַי בְּאֶרֶץ גְּזֵרָה כָּזֹאת; וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבִּי לַחְקוֹר וּלְהָבִין אֶת כָּל אֵלֶּה, הוּקַל לִי וִיגוֹנִי לֹא הָיָה לִי עוֹד.

בִּגְדֵי הַמְּעַטִּים בָּלוּ וַיֵּלְכוּ הָלוֹךְ וְחָסֹר; בִּגְדֵי הַבַּד אָפְסוּ זֶה כְּבָר, וְלֹא נוֹתְרוּ לִי זוּלָתִי כֻּתָּנוֹת מִשְׁבְּצוֹת אֲחָדוֹת, אֲשֶׁר מָצָאתִי בְּתֵבוֹת הַמַּלָּחִים וָאֶשְׁמְרֵן כְּבָבַת־עֵינִי, כִּי בִּתְקוּפוֹת יְדוּעוֹת לֹא יָכֹלְתִּי לִלְבּוֹשׁ כִּי אִם כְּתֹנֶת לִבְשָׂרִי. וַיְהִי לִי לְעֵזֶר רַב אֲשֶׁר בֵּין יֶתֶר מַלְבּוּשֵׁי הָאֲנָשִׁים בָּאֳנִיָּה מָצָאתִי כִּשְׁלֹשׁ עֲשָׂרוֹת כֻּתָּנוֹת.

חָשַׁבְתִּי לְתַקֵּן בְּכֹה אוֹ בְכֹה אֶת סְחָבוֹתַי הַמְּעַטּוֹת, אֲשֶׁר קָרָאתִי לָהֶן בְּגָדִים. כָּל הַחֲזִיּוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִי בָּלוּ מֵרֹב שִׁמּוּשׁ, וָאֹמַר לְנַסּוֹת עַתָּה, אִם לֹא אוּכַל לִתְפּוֹר לִי מְעִילִים מֵאַדְּרוֹת־הַצּוֹפִים הַגְּדוֹלוֹת אֲשֶׁר הָיוּ אִתִּי וּמֵחֳמָרִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר הִצַּלְתִּי; וָאֲכוֹנֵן לִי בֵּית־מְלָאכָה, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה בֵּית־קִלְקוּל, כִּי מְלֶאכֶת־יָדַי הָיְתָה עֲלוּבָה מְאֹד. וּבְכָל זֹאת הִצְלַחְתִּי לִתְפּוֹר שְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ חֲזִיּוֹת חֲדָשׁוֹת, וָאֲקַוֶּה כִּי תְּשַׁמֵּשְׁנָה לִי לְיָמִים רַבִּים.

הִזְכַּרְתִּי כִּי כָּל עוֹרוֹת־הַחַיּוֹת אֲשֶׁר הֵמַתִּי הָיוּ שְׁמוּרִים אִתִּי, כַּוָּנָתִי לְחַיּוֹת הַהוֹלְכוֹת עַל־אַרְבַּע, וָאֶתְלֵם וָאֶמְתָּחֵם בִּיתֵדוֹת תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ; אֲחָדִים מֵהֶם נַעֲשׂוּ כֹּה יְבֵשִׁים וְקָשִׁים, אֲשֶׁר לֹא צָלְחוּ לַכֹּל, אַךְ מֵהֶם הָיוּ גַּם טוֹבִים מְאֹד לְחֶפְצִי. וַיְהִי הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לִי מֵהֶם — מִצְנֶפֶת גְּדוֹלָה לְרֹאשִׁי, וְהַשֵּׂעָר מִחוּץ, לְמַעַן יִדְחֶה אֶת הַגֶּשֶׁם; וּבִרְאוֹתִי כִּי טוֹבָה הִיא, וָאֶעֱשֶׂה לִי אַחֲרֵי־כֵן חֲלִיפַת־בְּגָדִים כֻּלָּהּ עוֹרוֹת, לֵאמֹר חֲזִיָּה וּמִכְנָסַיִם פְּתוּחֵי־

בִּרְכַּיִם, וּשְׁנֵיהֶם גְּדוֹלִים וּמְרֻוָּחִים, כִּי דְרוּשִׁים הָיוּ לִי לְקֹרֶר וְלֹא לְחַמֵּם. עָלַי לְהוֹדוֹת כִּי לֹא הָיוּ כְּלוּלִים בַּהֲדָרָם, כִּי אִם לֹא צָלַחְתִּי לִהְיוֹת נַגָּר, הִנֵּה בְּחַיָּטוּת הָיִיתִי בּוּר גָּמוּר. בְּכָל זֹאת אַחֲרֵי אֲשֶׁר עֲשִׂיתִים הֵבִיאוּ לִי תוֹעֶלֶת; וּבִהְיוֹתִי בַּחוּץ בַּגֶּשֶׁם, וּשְׂעַר חֲזִיָּתִי וּמִצְנַפְתִּי מִחוּץ, וָאֶהְיֶה יָבֵשׁ מִמַּיִם.

אַחֲרֵי־כֵן עָמַלְתִּי זְמַן רַב לַעֲשׂוֹת לִי סוֹכֵךְ; וָאֲצַפֵּהוּ עוֹרוֹת וְהַשֵּׂעָר מִלְמַעְלָה, בְּאֹפֶן אֲשֶׁר הַגֶּשֶׁם לֹא שָׁלַט בּוֹ, וַיָּצֶל עָלַי גַּם מִפְּנֵי חֹם הַשֶּׁמֶשׁ, אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהִתְהַלֵּךְ בַּשָּׁרָב, וַיֵּקַר לִי מֵאֲשֶׁר קֹדֶם בְּיוֹם קָר; וְאִם לֹא הָיָה לִי חֵפֶץ בּוֹ, יָכֹלְתִּי לְקַפְּלוֹ וּלְשֵׂאתוֹ תַּחַת אַצִּיל יָדִי.

וָאֶחְיֶה מֵעַתָּה בְּרוּחַ שְׁקֵטָה, כִּי הִשְׁלַכְתִּי אֶת כָּל יְהָבִי עַל ד׳. וְזֶה הֵיטִיב לִי מִכָּל חֶבְרָה, כִּי בְּהַחִלִּי לְהִתְעַצֵּב עַל הֶעְדֵּר שִׂיחַת־אָדָם, וָאֶשְׁאַל אֶת נַפְשִׁי, אִם לֹא טוֹב לִי לְשׂוֹחֵחַ תָּמִיד עִם מַחְשְׁבוֹת לִבִּי, אוֹ כַּאֲשֶׁר אֶחְשׁוֹב לִי לְנָכוֹן לְהַגִּיד, עִם כְּבוֹד הָאֱלֹהִים עַצְמוֹ, בִּצְעָקוֹת וּתְפִלּוֹת, מִכָּל הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר אוּכַל לִמְצוֹא בְּחֶבְרַת בְּנֵי־הָאָדָם?

פֶּרֶק חֲמִשָּׁה־עָשָׂר

רוֹבִּינְסוֹן בּוֹנֶה לוֹ סִירָה קְטַנָּה וְאוֹמֵר לָשׁוּט בָּהּ מִסָּבִיב לָאִי — סַכָּנָה בַּיָּם — הוּא שָׁב לְבֵיתוֹ

לֹא אוּכַל לֵאמֹר, כִּי בְּמֶשֶׁךְ חָמֵשׁ שְׁנוֹת שִׁבְתִּי פֹּה קָרְנִי אֵיזֶה מִקְרֶה יוֹצֵא מִן הַכְּלָל: הוֹסַפְתִּי לִחְיוֹת כְּדַרְכִּי, לְלֹא שִׁנּוּי מַצָּב וּמָקוֹם. מִלְּבַד עֲבוֹדַת־שְׁנָתִי לִזְרוֹעַ אֶת שְׂעוֹרַי וַאֲרָזַי וּלְיַבֵּשׁ אֶת צִמּוּקַי, אֲשֶׁר מִשְּׁנֵיהֶם הֲכִינוֹתִי רַק לְמַעַן תִּהְיֶה לִי צֵידָה מוּכָנָה לְשָׁנָה בְּדִיּוּק, וּמִנְהָגִי לָצֵאת יוֹם־יוֹם עִם רוֹבִי, הָיָה לִי רַק עִנְיָן אֶחָד: לַעֲשׂוֹת לִי סִירָה; וְלָאַחֲרוֹנָה אָמְנָם כִּלִּיתִי לַעֲשׂוֹתָהּ, וּבְחָפְרִי תְּעָלָה, חָמֵשׁ אַמּוֹת רָחְבָּהּ וְשָׁלֹשׁ עָמְקָהּ, הֲבֵאתִיהָ אֶל הַנַּחַל, אֲשֶׁר שָׁטַף בְּמֶרְחַק חֲצִי מִיל.

דּוּגִיתִי הַנֵּה הָיְתָה עֲשׂוּיָה, אַךְ גָּדְלָהּ לֹא הִתְאִים כְּלָל לַאֲשֶׁר בִּקַּשְׁתִּי בַּעֲשׂוֹתִי אֶת הָרִאשׁוֹנָה, לֵאמֹר, לָלֶכֶת בָּהּ אֶל הַיַּבָּשָׁה, אֲשֶׁר נִרְאֲתָה לִי בְּמֶרְחַק אַרְבָּעִים מִיל, בְּעֶרֶךְ. קֹטֶן הַצִּנָּה הוֹעִיל לָשִׂים קֵץ לַמַּחֲשָׁבָה הַזֹּאת, וְעַתָּה לֹא יָסַפְתִּי לַהֲגוֹת בָּהּ. אַךְ בִּהְיוֹת עַתָּה בְּיָדִי מֵעֵין סִירָה קְטַנָּה, אָמַרְתִּי רֵאשִׁית כֹּל לָשׁוּט בָּהּ מִסָּבִיב לָאִי, כִּי אַחֲרֵי הֱיוֹתִי בְּאַחַד הַיָּמִים בְּעֵבֶר הָאִי הַשֵּׁנִי, בְּבוֹאִי שָׁמָּה, כַּאֲשֶׁר תֵּאַרְתִּי כְּבָר, דֶּרֶךְ הַיַּבָּשָׁה, וְהַמַּרְאוֹת אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּעֵת טִיּוּלִי אָז עוֹרְרוּ בִּי אֶת הַתְּשׁוּקָה לִרְאוֹת גַּם אֶת יֶתֶר חֲלָקָיו, וְעַתָּה הָיְתָה הַיְכֹלֶת בְּיָדִי, וַיִּהְיוּ כָּל מַעְיָנַי לְהַקִּיף אֶת אִי־מְגוּרַי.

וּבְשִׁשָּׁה בְּנוֹבֶמְבֶּר בִּשְׁנַת שֵׁשׁ לְמַלְכוּתִי, אוֹ לְשִׁבְיִי, כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם, יָצָאתִי לַדֶּרֶךְ, וְתֶאֱרַךְ לִי מֵאֲשֶׁר שִׁעַרְתִּי; כִּי אִם אָמְנָם הָאִי עַצְמוֹ לֹא גָדוֹל הָיָה, הִנֵּה בְּבוֹאִי לְעֶבְרוֹ הַמִּזְרָחִי פָּגַשְׁתִּי רֶכֶס־סְלָעִים הַבָּא כְּאַרְבָּעָה מִילִים בְּתוֹךְ הַיָּם, מֵהֶם מֵעַל לַמַּיִם וּמֵהֶם מִתַּחַת לַמַּיִם, וּמֵאַחֲרֵיהֶם נֵחַל חוֹל יָבֵשׁ מִשְׂתָּרֵעַ כִּשְׁנֵי מִילִים לָרֹחַב, וְאִם אָמַרְתִּי לְהַקִּיפוֹ הָיָה עָלַי לְהַרְחִיק הַרְבֵּה בַּיָּם.

בָּרִאשׁוֹנָה אָמַרְתִּי לְוַתֵּר עַל כָּל הָעִנְיָן וְלָשׁוּב לְבֵיתִי, כִּי לֹא יָדַעְתִּי כַּמָּה עָלַי לְהַרְחִיק בַּיָּם, אַף לֹא הָיִיתִי בָּטוּחַ אִם אוּכַל לָשׁוּב עוֹד אַחֲרֵי לֶכְתִּי שָׁמָּה; וְכֵן עָגַנְתִּי בְּשֶׁבֶר־הָעֹגֶן אֲשֶׁר הִצַּלְתִּי מִן הָאֳנִיָּה.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר סִידַּרְתִּי עֶמְדָּה אֵיתָן, לָקַחְתִּי אֶת רוֹבֵי בְּיָדִי וָאַעַל עַל הַיַּבָּשָׁה, וּבִרְאוֹתִי גִבְעָה רָמָה אֲשֶׁר הִתְנוֹסְסָה מֵעַל לְכָל הַחֶבֶל הַזֶּה, טִפַּסְתִּי עָלֶיהָ, וָאֵרֶא מֵעַל רֹאשָׁהּ אֶת כָּל הָרֶכֶס, וָאַחְלִיט לָשׁוּט הָלְאָה.

אַךְ בְּנוּם עֵינַי, מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתִּי, עַל הַיָּם, וָאֵרֶא זֶרֶם אֵיתָן וְסוֹעֵר בְּקֶצֶף שׁוֹטֵף מִזְרָחָה, וַיָּבֹא קָרוֹב מְאֹד לְרֶכֶס־הַסְּלָעִים; וָאֶתְבּוֹנֵן בּוֹ הֵיטֵב, בְּדַעְתִּי אֲשֶׁר סַכָּנָה טְמוּנָה לִי אִם אָבוֹא בוֹ, כִּי הוּא יוּכַל לְסַחְפֵנִי בְּכֹחוֹ אֶל לֵב הַיָּם, וְלֹא אוּכַל עוֹד לְהַשִּׂיג אֶת אִיִּי. וְאָמְנָם לוּלֵא עָלִיתִי רִאשׁוֹנָה עַל הַגִּבְעָה הַזֹּאת, אֲדַמֶּה כִּי לְנָכוֹן מְצָאַנִי כַּדָּבָר הַזֶּה; כִּי כַּזֶּרֶם הַזֶּה שָׁטַף גַּם מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי לָאִי, רַק הַרְחֵק יוֹתֵר מִן הָרִאשׁוֹן, וְגַם רָאִיתִי אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁם שִׁבֹּלֶת עַזָּה לְיַד הַחוֹף, וְלוּ רַק יָצָאתִי מִן הַזֶּרֶם הָרִאשׁוֹן וְנִמְשַׁכְתִּי לְתוֹךְ הַשִּׁבֹּלֶת.

נַחְתִּי פֹּה יוֹמַיִם, בִּגְלַל הָרוּחַ אֲשֶׁר נָשְׁבָה בְּחָזְקָה מִמִּזְרָחִית־דְּרוֹמִית, וּבִהְיוֹתָהּ מִתְנַגֶּדֶת יָשָׁר לַזֶּרֶם הַנִּזְכָּר, וַתְּגָרוֹשׁ פֶּרֶץ־מַיִם גָּדוֹל עַל הָרֶכֶס, בְּאֹפֶן אֲשֶׁר נִשְׁקְפָה לִי סַכָּנָה בְּקָרְבִי שָׁמָּה מִפְּנֵי הַפֶּרֶץ, וְלֹא הָיָה טוֹב לִי לְהַרְחִיק מִפְּנֵי הַזֶּרֶם.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר, הָרוּחַ רָפְתָה בְּמֶשֶׁךְ הַלַּיְלָה וְהַיָּם נָח מִזַּעְפּוֹ, וָאֵצֵא הַיָּמָּה; אַךְ יָכוֹל אֲנִי לִהְיוֹת לְמוֹסֵר לְכָל הַשַּׁיָּטִים הַנִּמְהָרִים וְחַסְרֵי־הַנִּסָּיוֹן. אַךְ הִגַּעְתִּי אֶל הָרֶכֶס, לֹא רָחַקְתִּי כְּאֹרֶךְ הַסִּירָה מִן הַחוֹף, וָאֶסָּחֵף בִּמְצוּלָה רַבָּה וּבְזֶרֶם דּוֹמֶה לְפֶרֶץ־סֶכֶר אֲשֶׁר בַּטַּחֲנָה. וַתִּנָּשֵׂא עִמּוֹ סִירָתִי בְּעֹז כָּזֶה, אֲשֶׁר רַק בְּכָל מַאֲמַצֵּי־כֹחִי יָכֹלְתִּי לְהַטּוֹתָהּ אֶל שְׂפָתוֹ, אַךְ רָאִיתִי כִּי נִשֵּׂאתִי בְּהַחְפָּזָה הָלְאָה מִן הַשִּׁבֹּלֶת אֲשֶׁר הָיְתָה מִשְּׂמֹאלִי. וְגַם לֹא הָיְתָה נְשִׁיבַת רוּחַ קַלָּה לְהוֹשִׁיעֵנִי, וּבְכָל אֲשֶׁר חָתַרְתִּי בְּמִשּׁוֹטַי לֹא הוֹעַלְתִּי מְאוּמָה; וָאָחֵל לְהִתְיָאֵשׁ מֵחַיַּי, כִּי בִּהְיוֹת הַזֶּרֶם מִשְּׁנֵי עֶבְרֵי הָאִי, יָדַעְתִּי אֲשֶׁר בְּמֶרְחַק מִילִים אֲחָדִים יִתְחַבְּרוּ שֵׁנִית, וְאָז אָבַדְתִּי לָנֶצַח. אַךְ לֹא רָאִיתִי לִי כָּל דֶּרֶךְ הַצָּלָה זוּלָתִי לָמוּת, לֹא בְּגַלֵּי־הַיָּם, כִּי הַמַּיִם הָיוּ שְׁקֵטִים מְאֹד, כִּי אִם בָּרָעָב. אָמְנָם מָצָאתִי צָב עַל הַחוֹף, גָּדוֹל וְכָבֵד, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לְהָרִים, וָאֲבִיאֵהוּ אֶל תּוֹךְ הַסִּירָה; הָיָה לִי גַם כַּד גָּדוֹל מָלֵא מַיִם חַיִּים, לֵאמֹר, אַחַת הַקְּדֵרוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לִי; אַךְ בַּמֶּה נֶחְשָׁב כָּל זֶה, אִם אֶנָּשֵׂא לְלֵב הַיָּם רְחַב־הַיָּדַיִם, אֲשֶׁר אֵין שָׁם לֹא חוֹף, לֹא יַבָּשָׁה אוֹ אִי, בְּמֶרְחַק אֶלֶף מִיל, לְמִצְעָר?

יֶלְאֶה כָּל דִּמְיוֹן לְתָאֵר לוֹ אֶת חֶרְדַּת לִבִּי בִּרְאוֹתִי, כִּי הוֹלֵךְ אֲנִי וּמִתְרַחֵק

מֵאִי־חֶמְדָּתִי (כִּי כֵן הָיָה בְּעֵינַי עַתָּה) אֶל לֵב הַיָּם הַגָּדוֹל, וְהַתִּקְוָה רָפָה כִּי אוּכַל לָשׁוּב שָׁמָּה. בְּכָל זֹאת לֹא רָפוּ יָדַי, וָאֶעֱבוֹד עַד כִּי כִמְעַט אָפְסוּ כֹחוֹתַי, וָאַטֶּה אֶת סִירָתִי, לֵאמֹר, לְעֵבֶר הַזֶּרֶם הַפּוֹנֶה אֶל הַשִּׁבֹּלֶת. וּלְעֵת הַצָּהֳרַיִם, בַּעֲבוּר הַשֶּׁמֶשׁ אֶת חוּגָהּ, נִדְמָה לִי כִּי חַשְׁתִּי רוּחַ חֲרִישִׁית נוֹשֶׁבֶת בְּפָנַי מִדְּרוֹמִית־מִזְרָחִית. זֶה הֵבִיא מְעַט אֹמֶץ בְּלִבִּי, וּבְיִחוּד כַּאֲשֶׁר קָמָה, אַחֲרֵי שָׁעָה קַלָּה, רוּחַ נוֹחָה. וַאֲנִי אָז בְּמֶרְחָק מַבְהִיל מִן הָאִי, וְלוּ קָם פִּתְאֹם אֵד אוֹ עֲרָפֶל וְאָבַדְתִּי; כִּי לֹא הָיָה אִתִּי מַצְפֵּן, וְלֹא הָיִיתִי מוֹצֵא לְעוֹלָם אֶת הַדֶּרֶךְ אֶל הָאִי, אַחֲרֵי הֵעָלְמוֹ מֵעֵינָי. אַךְ הָאֲוִיר הָיָה צָלוּל, וָאֶתְאַמֵּץ לְהַצִּיב שֵׁנִית אֶת תָּרְנִי, וָאֶפְרוֹשׂ אֶת מִפְרָשִׂי, וָכֵן חָתַרְתִּי בְּכָל כֹּחִי לָצֵאת מִתּוֹךְ הַזֶּרֶם.

בְּרֶגַע הַצִּיבִי אֶת תָּרְנִי וּמִפְרָשִׂי הִתְנַפֵּחַ וְהַסִּירָה הֵחֵלָּה לַעֲשׂוֹת דַּרְכָּהּ בְּחִפָּזוֹן, וָאֵרֶא גַּם בַּמַּיִם הַצְּלוּלִים כִּי הַזֶּרֶם הֵחֵל לְהִשְׁתַּנּוֹת; כִּי בְּשָׁטְפוֹ בְּעֹז הָיוּ מֵימָיו עֲכוּרִים, וְעַתָּה בִּרְאוֹתִי כִּי הַמַּיִם הוֹלְכִים וְזַכִּים, הֲבִינוֹתִי כִּי הַזֶּרֶם רָפָה. וָאֶמְצָא בְּעֵבֶר מִזְרָח, בְּמֶרְחַק חֲצִי מִיל, מֵי הַיָּם מִתְגָּעֲשִׁים אֶל סְלָעִים, וְהַסְּלָעִים הָאֵלֶּה יָסֵבּוּ לַזֶּרֶם כִּי יִפָּרֵד שֵׁנִית, וּבִהְיוֹת כִּי עִקַּר עָצְמָתוֹ יִשְׁטוֹף דָּרוֹמָה, בְּהַשְׁאִירוֹ אֶת הַסְּלָעִים בִּצְפוֹנִית־מִזְרָחִית, שָׁב הַשֵּׁנִי בְּכֹחַ דְּחִיפַת הַסְּלָעִים לִזְרוֹם לִצְפוֹנִית־מַעֲרָבִית בְּשֶׁטֶף נִמְרָץ מְאֹד.

הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁמְעוּ, כִּי הוּפַר גְּזַר־דִּינָם בְּעָמְדָם כְּבָר עַל סֻלַּם־הַגַּרְדֹּם, אוֹ נִצְּלוּ מִידֵי גַּנָּבִים בְּרֶגַע אֲשֶׁר אָמְרוּ לִרְצָחָם נֶפֶשׁ, אוֹ הָיוּ בְּמַצָּב כְּמַצָּבִי, רַק הֵם יוּכְלוּ לְהָבִין אֶת הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר קָפְצָה עָלַי פִּתְאֹם וְאֶת הַחֶמְדָּה בָּהּ הֲדַפְתִּי סִירָתִי אֶל הַזֶּרֶם הַזֶּה; וּבְהִתְגַּבֵּר הָרוּחַ מָה עָלַץ לִבִּי לְהַפְנוֹת לָהּ אֶת מִפְרָשִׂי בְּשִׂישִׂי לָרוּץ לְפָנֶיהָ וְזֶרֶם מַיִם חָזָק תַּחַת רַגְלָי.

וְהַזֶּרֶם הַזֶּה נְשָׂאַנִי כִּשְׁנֵי מִילִים בְּדַרְכִּי לָשׁוּב אֶל אִיִּי, אַךְ בְּמֶרְחַק אַרְבָּעָה מִילִים צְפוֹנָה מִן הַזֶּרֶם, אֲשֶׁר הִרְחִיקַנִי בָּרִאשׁוֹנָה; וַיְהִי בְּקָרְבִי אֶל הָאִי, וָאִוָּכַח כִּי הִגַּעְתִּי לְעֶבְרוֹ הַצְּפוֹנִי, לֵאמֹר, אֶל קָצֵהוּ הַשֵּׁנִי, נֶגֶד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָצָאתִי מִשָּׁם.

וַיְהִי כִּי עָבַרְתִּי בְּדַרְכִּי מְעַט יוֹתֵר מִשְּׁנֵי מִילִים בְּכֹחַ הַזֶּרֶם הַזֶּה, וָאֶרְאֵהוּ אָפֵס וְלֹא הוֹעִילַנִי עוֹד. בִּהְיוֹתִי בֵּין שְׁנֵי זְרָמִים גְּדוֹלִים, הָאֶחָד אֲשֶׁר בְּצַד דָּרוֹם וַאֲשֶׁר הִרְחִיקַנִי מִן הָאִי, וְהַשֵּׁנִי מִצַּד צָפוֹן אֲשֶׁר שָׁטַף בְּמֶרְחַק מִיל, בְּעֶרֶךְ, מִן הָעֵבֶר הַשֵּׁנִי, מָצָאתִי אֶת הַמַּיִם, לְמִצְעָר, שְׁקֵטִים וְעוֹמְדִים בִּמְקוֹמָם,

וּבְנשׁוּב רוּחַ סְיָה, וָאֶחְתּוֹר לָבוֹא יָשָׁר אֶל הָאִי, אַף כִּי הַדֶּרֶךְ לֹא אָצָה לְפָנַי כְּבָרִאשׁוֹנָה.

לְעֶרֶךְ בְּאַרְבַּע לִפְנוֹת עֶרֶב, בִּהְיוֹתִי עוֹד רָחוֹק כִּשְׁנֵי מִילִים מִן הָאִי, רָאִיתִי אֶת רֶכֶס־הַסְּלָעִים, אֲשֶׁר הֵסֵב בְּכָל הַצָּרָה הַזֹּאת, בִּהְיוֹתוֹ מִשְׂתָּרֵעַ, כַּמְתֹאָר, דָּרוֹמָה, וּבְהָדְפוֹ אֶת הַזֶּרֶם דָּרוֹמָה, נוֹצַר כְּמוֹ כֵן זֶרֶם שֵׁנִי צָפוֹנָה, וָאֶמְצָאֵהוּ חָזָק מְאֹד, אַךְ הוּא לֹא רָץ יָשָׁר בְּדַרְכִּי מַעֲרָבָה, כִּי אִם צָפוֹנָה; אַךְ בְּעָמוֹד לִי רוּחַ נָאוֹתָה חָצִיתִי דֶּרֶךְ הַזֶּרֶם הַזֶּה, וָאָבוֹא קָרוֹב לַחוֹף, וּבִהְיוֹת שָׁם הַמַּיִם שְׁקֵטִים, יָכֹלְתִּי לַעֲלוֹת מִיָּד עַל הַיַּבָּשָׁה.

וּבַעֲלוֹתִי עַל הַיַּבָּשָׁה נָפַלְתִּי אַרְצָה, וָאֶכְרַע עַל בִּרְכַּי, וָאוֹדֶה לַד׳ חַסְדּוֹ, אֲשֶׁר פָּדָה נַפְשִׁי מִמָּוֶת, וָאַחְלִיט לְהָסִיר מִלִּבִּי אֶת כָּל מַחְשְׁבוֹתַי לְהִמָּלֵט בַּסִּירָה; וּבְהַחֲיוֹתִי אֶת נַפְשִׁי כַּאֲשֶׁר הָיָה תַּחַת יָדִי, מָשַׁכְתִּי אֶת סִירָתִי אֶל הַחוֹף, וָאֲבִיאֶנָּה בְּחֶבְיוֹן עַל עֵצִים אֲחָדִים אֲשֶׁר מָצָאתִי, וָאֶשְׁכַּב לִישׁוֹן עָיֵף וְיָגֵעַ מֵעֲבוֹדָה וּמֵעֲמַל הַדֶּרֶךְ.

מֵעַתָּה סָר חִשְׁקִי לָלֶכֶת בַּיָּם, וָאֵשֵׁב יָמִים מִסְפָּר דּוֹמֵם וְחוֹשֵׁב עַל הַסַּכָּנָה אֲשֶׁר עָבְרָה עָלַי. חָפַצְתִּי מְאֹד כִּי סִירָתִי תָּשׁוּב אֶל עֵבֶר הָאִי, אֲשֶׁר שָׁם שִׁבְתִּי, אַךְ לֹא יָדַעְתִּי אֵיכָה אוּכַל לַהֲבִיאֶנָּה שָׁמָּה. יָדֹעַ יָדַעְתִּי כִּי אֵין לָשׁוּט עוֹד בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאתִי; לִבִּי עָמַד בִּי וְדָמִי הָיָה לְקֶרַח מִדֵּי עֲלוֹת בִּי הַמַּחֲשָׁבָה הַזֹּאת; וּבַאֲשֶׁר לְעֵבֶר הָאִי הַשֵּׁנִי לֹא יָדַעְתִּי מָה שָׁם, אַךְ שִׁעַרְתִּי, כִּי הַזֶּרֶם הַשֵּׁנִי יִשְׁטוֹף מוּל הַחוֹף בְּעֹז כָּרִאשׁוֹן, וְסַכָּנָה נִשְׁקֶפֶת לִי לְהִסָּחֵף בַּזֶּרֶם וּלְהִנָּשֵׂא אֶל הָאִי, כַּאֲשֶׁר נִשֵּׂאתִי בָּרִאשׁוֹנָה מִמֶּנּוּ וָהָלְאָה; וּמִתּוֹךְ הַמַּחֲשָׁבוֹת הָאֵלּוּ הִשְׁלַמְתִּי לְהִשָּׁאֵר בְּלִי סִירָה, אַף כִּי עָמַלְתִּי עָלֶיהָ כַּמָּה יְרָחִים לַעֲשׂוֹתָהּ וְלַהֲבִיאָהּ אֶל הַמַּיִם.

כְּשָׁנָה מָשַׁלְתִּי בְּרוּחִי, וָאֶחְיֶה לְנַפְשִׁי שָׁלֵו וְשׁוֹקֵט, וּבִהְיוֹת עַתָּה לִבִּי שָׁלֵם עִם מַצָּבִי וּבְשִׂימִי כָּל מִבְטַחִי בַּהַשְׁגָּחָה, נִדְמֶה לִי כִּי אֻשַּׁרְתִּי וְלֹא חָסַרְתִּי דָבָר זוּלָתִי חֶבְרַת אָדָם.

בְּמֶשֶׁךְ הָעֵת הַהִיא הִתְאַמַּנְתִּי בְּכָל מְלָאכָה, אֲשֶׁר אֻלַּצְתִּי לַעֲשׂוֹת לְפִי צְרָכַי; וַאֲדַמֶּה כִּי הָיָה לִי דֵּי כִּשְׁרוֹן לִהְיוֹת נַגָּר טוֹב, בְּיִחוּד אִם יוּבָא בְּחֶשְׁבּוֹן מָה מְעַטּוּ הַמַּכְשִׁירִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּיָדִי.

זוּלַת זֹאת הִגַּעְתִּי לִשְׁלֵמוּת בְּמַעֲשֵׂה הַיּוֹצֵר, וָאֶמְצָא לִי דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת אֶת הַכֵּלִים בְּעֶזְרַת אוֹפָן, וְכֵן קַלָּה הַמְּלָאכָה וְגַם שֻׁפְּרָה; כִּי עַתָּה עָצַבְתִּי

לִי כֵּלִים עֲגֻלִּים וּבְנֵי־צוּרָה לְעֻמַּת הַגְּלָמִים הָרִאשׁוֹנִים, אֲשֶׁר הָעַיִן לֹא יָכְלָה לִרְאוֹתָם מֵחֲמַת כִּעוּרָם. אַךְ אֲדַמֶּה כִּי מֵעוֹדִי לֹא שָׂמַחְתִּי וְלֹא הִתְגָּאֵיתִי בְּהַצְלָחוֹתַי וּבְהַמְצָאוֹתַי, כַּאֲשֶׁר שָׂמַחְתִּי בְּלַמְּדִי אֶצְבְּעוֹתַי לַעֲשׂוֹת לִי מִקְטֶרֶת לְעַשֵּׁן בָּהּ: וְאַף כִּי הָיְתָה מְכֹעָרָה וּמְגֻשָּׁמָה, וְרַק שְׂרוּפָה אָדֹם כְּיֶתֶר כְּלֵי־חֶרֶס, הִנֵּה הָיְתָה קָשָׁה וַחֲזָקָה לְמַדַּי וָאוּכַל לִשְׁאוֹף בָּהּ אֶת הֶעָשָׁן; וַתְּהִי לִי לְרָצוֹן, כִּי מֵעוֹדִי הִסְכַּנְתִּי לְעַשֵּׁן.

וְהִנֵּה הַחִלּוֹתִי לָשִׂים לֵב, כִּי אֲבַק־שְׂרֵפָתִי פּוֹחֵת וְהוֹלֵךְ בְּמִדָּה נִכֶּרֶת; וְאֶת הַחִסָּרוֹן הַזֶּה לֹא יָכֹלְתִּי לְמַלְּאוֹת, וָאָחֵל לָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי, מָה אֶעֱשֶׂה בַּיּוֹם אֲשֶׁר יִכְלֶה אֲבָקִי. לֵאמֹר, אֵיכָה אָמִית לִי מִן הָעִזִּים. אָמְנָם מָצָאתִי, כַּמְסֻפָּר, בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לְשִׁבְתִּי פֹּה גְּדִיָּה רַכָּה, וָאֲגַדְּלֶהָ וָאֲאַלְּפֶהָ, וַתְּהִי לִי תִּקְוָה לְהַשִּׂיג גַּם תָּיִשׁ; אַךְ הַדָּבָר לֹא עָלָה בְּיָדִי, עַד כִּי גָּדְלָה הַגְּדִיָּה וַתְּהִי לְעֵז זְקֵנָה, וּבְחֶמְלָתִי עָלֶיהָ לְשָׁחֳטָהּ, מֵתָה מֵרֹב יָמִים.

פֶּרֶק שִׁשָּׁה־עָשָׂר

הוּא מְגַדֵּל לוֹ עֵדֶר עִזִּים — תַּעֲשִׂיַּת חֶלְבּוֹ — הֲלִיכוֹת בֵּיתוֹ וּמִנְהַג חַיָּיו — עֹשֶׁר וְרַב טוּבָה

בִּשְׁנַת הָעַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה לְשִׁבְתִּי בָּאִי, וְחָמְרֵי נִשְׁקִי, כַּאֲשֶׁר אָמַרְתִּי, הוֹלְכִים וּמְעַטִּים, וָאָשׁוּב לְחַבֵּל תַּחְבּוּלוֹת אֵיכָה אוּכַל לִתְפּוֹשׂ לִי אֲחָדוֹת מִן הָעִזִּים בְּעוֹדָן חַיּוֹת. כָּרִיתִי בּוֹרוֹת עֲמֻקִּים בָּאֲדָמָה, בִּמְקוֹמוֹת אֲשֶׁר רָאִיתִי כִּי דַרְכָּן לִרְעוֹת שָׁמָּה, וְעַל הַבּוֹרוֹת מִלְמַעְלָה שַׂמְתִּי שְׂבָכַת עֵצִים, מַעֲשֵׂה יָדַי, וּמַשָּׂא כָּבֵד עָלֶיהָ. וְאָשִׂים מִדֵּי פַעַם בְּפַעַם שִׁבֳּלֵי שְׂעוֹרָה וָאֹרֶז, וְלֹא טָמַנְתִּי אֶת הַפַּח; וְאָמְנָם, בִּרְאוֹתִי אֶת עִקְּבוֹת רַגְלֵיהֶן הִכַּרְתִּי עַל נְקַלָּה, כִּי בָאוּ וַתֹּאכַלְנָה אֶת הַשִּׁבֳּלִים. לָאַחֲרוֹנָה שַׂמְתִּי שָׁלֹשׁ מַלְכֻּדוֹת בְּלַיְלָה אֶחָד, וּבְלֶכְתִּי לִמְחֳרַת הַבֹּקֶר לִרְאוֹת, מָצָאתִי אֶת כֻּלָּן בִּמְקוֹמָן, וְרַק הַצֵּידָה נֶאֶכְלָה וְאֵינֶנָּה. וַיִּפֹּל לִבִּי עָלַי בִּרְאוֹתִי כֵּן; בְּכָל זֹאת שִׁנִּיתִי אֶת מַלְכֻּדוֹתַי, וּבְבֹקֶר אֶחָד מָצָאתִי בְּאַחַת מֵהֶן תַּיִשׁ גָּדוֹל וְזָקֵן, וּבַשֵּׁנִית שְׁלֹשָׁה גְּדָיֵי־עִזִּים, אֶחָד זָכָר וּשְׁתַּיִם נְקֵבוֹת.

וְלֹא יָדַעְתִּי מַה לַּעֲשׂוֹת לַזָּקֵן; בִּרְאוֹתִי אֶת מַרְאֵהוּ הַפֶּרֶא לֹא מְלָאַנִי לִבִּי לָבוֹא אַחֲרָיו בַּבּוֹר, לֵאמֹר, לָרֶדֶת וּלְהַעֲלוֹתוֹ חַי כַּאֲשֶׁר חָפָצְתִּי. יָכֹלְתִּי לְהָרְגוֹ, אַךְ לֹא לְזֹאת שָׁאַפְתִּי וְלֹא בְּזֹאת אַשִּׂיג מַטְּרָתִי; וָאֲשַׁלְּחֵהוּ לַחָפְשִׁי, וַיִּמָּלֵט עַל נַפְשׁוֹ נִבְהָל כְּמוֹ יָצָא מִדַּעְתּוֹ. וָאָבוֹא אֶל שְׁלֹשֶׁת הַגְּדָיִים, וָאַעֲלֵם אֶחָד אֶחָד, וָאֶקְשְׁרֵם יַחַד בְּחֶבֶל, וּבְעָמָל מְעַט הֵבֵאתִי אֶת כֻּלָּם הַבָּיְתָה.

יָמִים רַבִּים עָבְרוּ עַד כִּי נֵאוֹתוּ לֶאֱכוֹל; אַךְ שַׂמְתִּי לִפְנֵיהֶם מְעַט מִן הַתְּבוּאָה הַמְּתוּקָה, וַיְּפֻתּוּ לֶאֱכוֹל וַיָּחֵלּוּ לְהֵאָמֵן. וְעַתָּה מָצָאתִי בְּחָשְׁבִי, כִּי אִם חָפַצְתִּי אֲשֶׁר יִהְיֶה לִי דֵּי בְּשַׂר עִזִּים, כִּכְלוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָתִי אוֹ כַּדּוּרַי, הָיְתָה לְפָנַי רַק דֶּרֶךְ אַחַת: לְגַדֵּל מֵהֶם לְתַרְבּוּת, עַד אִם יִהְיוּ לִי עַל יַד בֵּיתִי כְּעֵדֶר כְּבָשִׂים. אַךְ עַתָּה בָּא בְלִבִּי, אֲשֶׁר אָז יִהְיֶה עָלַי לִשְׁמוֹר עַל הַמְאֻלָּפִים מִפְּנֵי הַפְּרָאִים, כִּי אִם לֹא אֶשְׁמְרֵם, וּבָרְחוּ וְשָׁבוּ לִהְיוֹת פְּרָאִים כְּגָדְלָם. וַתְּהִי הָעֵצָה הַיְחִידָה לִמְנוֹעַ בְּעַד הַדָּבָר: לִגְדּוֹר חֶלְקַת־אֲדָמָה בְּגֶדֶר חֲזָקָה, מְשׂוּכָה אוֹ חוֹמָה, וּלְכָלְאָם שָׁם. אֲשֶׁר הַפְּנִימִיִּים לֹא יוּכְלוּ לִפְרוֹץ חוּצָה וְהַחִיצוֹנִים לֹא יָבוֹאוּ פְּנִימָה.

אַךְ בָּזֶה לֹא תַּם הַכֹּל, כִּי מֵעַתָּה הָיָה לִי לֹא רַק בְּשַׂר־עִזִּים לֶאֱכוֹל כְּאַוַּת נַפְשִׁי, כִּי אִם גַּם חָלָב. בַּתְּחִלָּה אָמְנָם לֹא חָשַׁבְתִּי עַל זֶה, וְכַאֲשֶׁר עָלָה הַדָּבָר עַל דַּעְתִּי שָׂמַחְתִּי כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב; וָאָחֵל לַעֲסוֹק בְּתַעֲשִׂיַּת־חֲלָבִי בִּקְבִיעוּת, וּלְעִתִּים הָיָה לִי כְּהִין אוֹ שְׁנַיִם חָלָב לַיּוֹם. וּכְמוֹ הַטֶּבַע יִדְאַג לָתֵת טֶרֶף לְכָל חַי, כֵּן גַּם יוֹרֵהוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְטוֹב לוֹ; וְכֵן גַּם אָנֹכִי, אֲשֶׁר מֵעוֹדִי לֹא נִסִּיתִי לַחֲלוֹב פָּרָה אוֹ עֵז וְלֹא רָאִיתִי בַּעֲשׂוֹת חֶמְאָה וּגְבִינָה, זוּלָתִי בִּהְיוֹתִי יֶלֶד בְּבֵית אָבִי, עָשִׂיתִי לִי אַחֲרֵי נִסְיוֹנוֹת אֲחָדִים אֲשֶׁר לֹא הִצְלִיחוּ, גַּם חֶמְאָה וְגַם גְּבִינָה; כְּמוֹ כֵן עָשִׂיתִי לִי מֶלַח (אַף כִּי מָצָאתִי לִפְעָמִים מֶלַח מוּכָן עַל סַלְעֵי הַיָּם, מֵאֲשֶׁר הִתְיַבֵּשׁ בְּחֹם הַשֶּׁמֶשׁ) וְלֹא חֲסַרְתִּיו עוֹד.

בָּטוּחַ אֲנִי, כִּי עַל שִׂפְתֵי כָּל אִישׁ הָיָה עוֹלֶה צְחוֹק שַׁאֲנָן, בִּרְאוֹתוֹ אוֹתִי וְאֶת בְּנֵי־בֵיתִי הַמְעַטִּים יוֹשְׁבִים לִסְעוֹד בַּצָּהֳרַיִם. בְּרֹאשׁ הַשֻּׁלְחָן יָשַׁב מַעֲלַת כְּבוֹדִי, הַנָּסִיךְ וְהַמּוֹשֵׁל בְּכָל הָאִי; חַיֵּי כָל נְתִינַי הָיוּ בְּיָדִי לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כַּטּוֹב בְּעֵינַי: בְּיָדִי הָיָה לִתְלוֹת, לְמוֹתֵת, לָתֵת חָפְשָׁה וּלְבַטְּלָהּ, וְלֹא הָיָה מִתְקוֹמֵם בְּכָל נְתִינָי.

וּבְעֵת שִׁבְתִּי לִסְעֻדָּה לְבַדִּי הָיָה דִמְיוֹנִי כְּמֶלֶךְ, אֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו יַעַמְדוּ הָכֵן וִיחַכּוּ לְמוֹצָא פִיו; פּוֹל, כְּמוֹ נְשִׂאתִיו מֵעַל כָּל עֲבָדַי, הָיָה הַנֶּפֶשׁ הַיְחִידָה אֲשֶׁר נִתַּן לָהּ הָרִשְׁיוֹן לְדַבֵּר אֵלַי; כַּלְבִּי אֲשֶׁר חָלָה וַיֶּחֱלַשׁ מִזֹּקֶן, וּשְׁנֵי חֲתוּלַי, הָאֶחָד מֵעֵבֶר הַשֻּׁלְחָן מִזֶּה וְהַשֵּׁנִי מֵעֵבֶר הַשֻּׁלְחָן מִזֶּה, יֵשְׁבוּ וִיחַכּוּ מְעַט לָעֵת לְפֵרוּר מִיָּדִי לְאוֹת חֶסֶד מְיֻחָד.

וּמַרְאֵי אֲנִי הָיָה מְשֻׁנֶּה מְאֹד. לְרֹאשִׁי חֲבוּשָׁה מִצְנֶפֶת חֲסֵרַת־צוּרָה, גְּדוֹלָה וּגְבוֹהָה, עֲשׂוּיָה עוֹר־עִזִּים, וְסֶרַח תָּלוּי לָהּ מֵאָחוֹר, לְהָגֵן עָלַי מִפְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ וְלַעֲצוֹר בְּעַד הַגֶּשֶׁם, אֲשֶׁר לֹא יֵרֵד עַל עָרְפִּי; כִּי בָּאַקְלִים הַהוּא לֹא הָיָה דָבָר רַע וּמַזִּיק כַּגֶּשֶׁם הַנּוֹזֵל עַל הַבָּשָׂר מִתַּחַת לַבְּגָדִים.

הָיָה לִי מְעִיל קָצָר עֲשׂוּי עוֹר־עִזִּים, וְשׁוּלָיו מַגִּיעִים עַד חֲצִי הַשּׁוֹקַיִם, וְצֶמֶד מִכְנָסַיִם פְּתוּחֵי־הַבִּרְכַּיִם, גַּם הֵם מֵעוֹר; הַמִּכְנָסַיִם הָיוּ עֲשׂוּיִים עוֹר תַּיִשׁ זָקֵן, אֲשֶׁר שְׂעָרוֹ הָיָה תָלוּי וְיוֹרֵד עַד כִּי הִגִּיעַ לַחֲצִי רַגְלַי; גַּרְבַּיִם וּנְעָלַיִם לֹא הָיוּ לִי, אַךְ עָשִׂיתִי לִי דְבַר־מָה, אֲשֶׁר כִּמְעַט לֹא אֵדַע לִקְרֹאוֹ בְּשֵׁם, מֵעֵין מַגָּפַיִם לְכַסּוֹת אֶת רַגְלַי, וְהֵם נִשְׂרָכִים מֵאָחוֹר כְּמִין אַנְפִּילָאוֹת, אַךְ צוּרָתָם מוּזָרָה מְאֹד, כַּאֲשֶׁר אָמְנָם הָיוּ גַּם יֶתֶר בְּגָדַי.

בְּמָתְנַי אָזוֹר אֵזוֹר רָחָב מֵעוֹר־עִזִּים יָבֵשׁ, אֲשֶׁר הִדַּקְתִּיו בִּשְׁתֵּי רְצוּעוֹת־עוֹר בִּמְקוֹם קְרָסִים, וּמִין צִיצָה נִגְרֶרֶת מִצִּדּוֹ. בִּמְקוֹם חֶרֶב וּמַאֲכֶלֶת הָיוּ תְּלוּיִים בּוֹ מַשּׂוֹר קָטָן וְקַרְדֹּם, אֶחָד מִימִינִי וְאֶחָד מִשְּׂמֹאלִי. הָיָה לִי עוֹד אֵזוֹר שֵׁנִי, עָשׂוּי בְּתַבְנִיתוֹ, אַךְ לֹא רָחָב כָּמֹהוּ, וָאֲשִׂימֵהוּ עַל כְּתֵפִי, וּבִקְצֵהוּ. תַּחַת שְׂמֹאלִי, תְּלוּיִים שְׁנֵי יַלְקוּטִים, שְׁנֵיהֶם עֲשׂוּיִים עוֹר־עִזִּים גַּם הֵם; בְּאֶחָד מֵהֶם הָיָה אֲבַק־שְׂרֵפָתִי, וּבַשֵּׁנִי — כַּדּוּרָי. עַל שִׁכְמִי נָשָׂאתִי אֶת סַלִּי, וְעַל כְּתֵפִי אֶת רוֹבִי; וּמֵעַל לְרֹאשִׁי מִין סוֹכֵךְ גָּדוֹל, מִגֶּשֶׁם וּמִכֹּרֶר, עָשׂוּי עוֹר־עִזִּים. וּבְכָל זֹאת הָיְתָה נְחוּץ לִי מִכֹּל, אַחֲרֵי הָרוֹבֶה. וַאֲשֶׁר לְפָנַי, הִנֵּה צִבְעָם

לֹא הָיָה כֵּהֶה מְאֹד, כַּאֲשֶׁר יֵחָשְׁבוּ רַבִּים, אַחֲרֵי אֲשֶׁר לֹא טִפַּלְתִּי בָּהֶם וָאֶחְיֶה בָּאֳקָלִים בּוֹעֵר כַּתַּנּוּר. מִתְּחִלָּה גִּדַּלְתִּי אֶת זְקָנִי, עַד כִּי הָיָה אָרְכּוֹ כִּשְׁלִישׁ הָאַמָּה, אַךְ בִּהְיוֹת בְּיָדִי דֵּי מִסְפָּרַיִם וְתְעָרִים, גְּזַזְתִּיו לְמִשְׁעִי, לְבַד אֲשֶׁר צָמַח עַל שְׂפָתִי הָעֶלְיוֹנָה, וָאֲשַׁוְּרֵהוּ לְשָׂפָם יִשְׁמְעֵאלִי אָרֹךְ, כַּאֲשֶׁר רְאִיתִיו עַל פְּנֵי תּוֹגַרְמִים אֲחָדִים בְּסָאלֵי; כִּי הַמּוֹרִים לֹא יְגַדְּלוּ כָּזֶה, וְרַק הַתּוֹגַרְמִים יְגַדְּלוּ; לֹא אַגִּיד אֲשֶׁר הַשְּׂפָמִים, אוֹ הַזְּנָבוֹת הָאֵלֶּה, הָיוּ אֲרֻכִּים דַּי לִתְלוֹת בָּהֶם אֶת מִצְנַפְתִּי, אַךְ לְפִי אָרְכָּם וְצוּרָתָם הָיוּ מְגֻדְּלֵי פֶּרַע, וּבְאַנְגְּלִיָּה הָיוּ נֶחְשָׁבִים כְּמַבְהִילִים. עֲלֵיכֶם לָדַעַת כִּי עַתָּה הָיוּ לִי שְׁתֵּי אֲחֻזּוֹת בָּאִי; הָאַחַת: מִבְצָרִי הַקָּטָן, אוֹ אָהֳלִי, וְהַחוֹמָה אֲשֶׁר מְסַבִּיב לוֹ, בְּצֵל הַסֶּלַע, וְהַמְּעָרָה, אֲשֶׁר הִרְחַבְתִּיהָ לַחֲדָרִים רַבִּים, חֶדֶר בְּתוֹךְ חֶדֶר, מֵאַחֲרֵי הָאֹהֶל. אַחַד הַחֲדָרִים הָאֵלֶּה, הַגָּדוֹל וְהַיָּבֵשׁ

בְּכֻלָּם, אֲשֶׁר הָיָה בּוֹ פֶּתַח־מוֹצָא אֶל מִחוּץ לְחוֹמָתִי אוֹ מִבְצָרִי, הָיָה מָלֵא מִפֶּה לְפֶה הַקְּדֵרוֹת, אֲשֶׁר כְּבָר סִפַּרְתִּי עֲלֵיהֶן, וּבְאַרְבָּעָה־עָשָׂר אוֹ חֲמִשָּׁה־עָשָׂר סַלִּים גְּדוֹלִים, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד מֵהֶם הֶחֱזִיק כְּחָמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ סְאִים, וַאֲשֶׁר בָּהֶם הָיָה אָגוּר כָּל אוֹצַר צֵידָתִי, בְּיִחוּד דְּגָנִי, מְעַט בְּשִׁבֳּלִים, וְהַיֶּתֶר אֲשֶׁר מָלַלְתִּי בְּאֶצְבְּעוֹת יָדַי.

וְהַחוֹמָה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי, כַּמְסֻפָּר, מִשּׁוֹת אֲרֻכִּים אוֹ מוֹטוֹת, הִנֵּה הַמּוֹטוֹת הָאֵלֶּה צָמְחוּ כְּעֵצִים, וּבְרְבוֹת הַיָּמִים גָּבְהוּ וַיַּעַבְתוּ, אֲשֶׁר עֵין אָדָם לֹא יָכְלָה לְהַכִּיר כִּי בֵּית מוֹשָׁב מֵאַחֲרֵיהֶם.

קָרוֹב לְבֵיתִי, לִפְנִים הָאִי, בַּשְּׁפֵלָה, הִשְׂתָּרְעוּ שְׁנֵי שְׂדוֹת תְּבוּאָתִי, אֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי לְעָבְדָם וּלְזָרְעָם כָּרָאוּי, וַיִּתְּנוּ לִי גַּם אֶת יְבוּלָם בְּעִתָּם; וְלוּ חָפַצְתִּי לְהַרְבּוֹת אֶת דְּגָנִי, הָיְתָה שָׁם עוֹד אֲדָמָה טוֹבָה עַל יַד שְׂדוֹתָי.

זוּלַת זֹאת הָיָה לִי גַּם מְעוֹן נָוֶה שַׁאֲנָן בִּפְנִים הָאִי, וְגַם שָׁם הָיְתָה לִי אֲחֻזָּה לֹא רָעָה; רֵאשִׁית, הָיְתָה לִי שָׁם סֻכָּה קְטַנָּה, אוֹ „בֵּית־קַיִץ", כַּאֲשֶׁר קְרָאתִי לָהּ, וָאֶשְׁקוֹד עַל תַּקָּנָתָהּ, לֵאמֹר, אֶת הַמְּשׂוּכָה אֲשֶׁר סָגְרָה עָלֶיהָ מִסָּבִיב גִּדַּלְתִּי עַד כִּי הִגִּיעָה לְגֹבַהּ הָרָגִיל, וְהַסֻּלָּם תָּמִיד מִבִּפְנִים; אֶת הָעֵצִים, אֲשֶׁר הָיוּ מִתְּחִלָּה רַק מוֹטוֹת וְעַתָּה גָּדְלוּ וַיַּעַצְמוּ מְאֹד, גָּדַעְתִּי מִדֵּי פַעַם בְּפַעַם, לְמַעַן יִשְׁלְחוּ בַדִּים וְיִגְדְּלוּ פֶרַע וְאָז יִרֶב צִלָּם; וְאָמְנָם כַּאֲשֶׁר חָשַׁבְתִּי כֵּן הָיָה. וּבְתוֹךְ עָמַד אָהֳלִי, יְרִיעַת מִפְרָשׂ נְטוּיָה עַל עַמּוּדִים, אֲשֶׁר הִצַּבְתִּי לַמַּטָּרָה הַזֹּאת, וְלֹא הָיָה כָּל צֹרֶךְ לְתַקְּנוֹ אוֹ לְחַדְּשׁוֹ. תַּחְתָּיו עָשִׂיתִי לִי מִין דַּרְגָּשׁ, אוֹ מִשְׁכָּב, מֵעוֹרוֹת הַחַיּוֹת אֲשֶׁר הֵמַתִּי, וָאֶרְפְּדֵהוּ בַּחֲפָצִים רַכִּים אֲחֵרִים, וָאֶפְרוֹשׂ עָלָיו שְׂמִיכַת־צֶמֶר, אֲשֶׁר הִצַּלְתִּי מִמַּצַּע הָאֳנִיָּה וְאַדֶּרֶת־צוֹפִים גְּדוֹלָה לְהִתְכַּסּוֹת בָּהּ; וּבְכָל עֵת אֲשֶׁר הָיְתָה לִי הַיְכֹלֶת לַעֲזוֹב אֶת בֵּית מוֹשָׁבִי, בָּאתִי לָגוּר בִּנְוֵה שַׁאֲנָן זֶה.

פֶּרֶק שִׁבְעָה־עָשָׂר

פַּחֲלַת־פִּתְאֹם וּדְאָגָה רַבָּה — הוּא מְבַצֵּר אֶת בֵּיתוֹ

וַיְהִי הַיּוֹם וָאֵלֵךְ לְעֵת הַצָּהֳרַיִם לִרְאוֹת אֶת שְׁלוֹם סִירָתִי, וָאֶעֱמֹד פִּתְאֹם פַּחְתִּי לְמַרְאֵה רֹשֶׁם רֶגֶל־אֱנוֹשׁ עֲרֻמָּה עַל הַחוֹף, אֲשֶׁר נִרְאָה בָּרוּר בַּחוֹל. עָמַדְתִּי כַּהֲלוּם־רַעַם, אוֹ כְּאִישׁ אֲשֶׁר רָאָה חֶזְיוֹן־זְוָעָה; הִטֵּיתִי אָזְנִי, הִבַּטְתִּי כֹּה וָכֹה, אַךְ לֹא שָׁמַעְתִּי וְלֹא רָאִיתִי דָבָר; עָלִיתִי עַל מָקוֹם נִשְׁפֶּה, לְמַעַן אוּכַל לִרְאוֹת לְמֵרָחוֹק, הָלַכְתִּי עַל פְּנֵי הַחוֹף הָלוֹךְ וָשׁוֹב, אַךְ לֹא מָצָאתִי מְאוּמָה. שַׁבְתִּי שָׁמָּה לִרְאוֹת אִם אֵין עִקְּבוֹת רַגְלַיִם אֲחֵרוֹת וּלְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב אִם אֵין זֶה חֶזְיוֹן־שָׁוְא, אַךְ לֹא הָיָה כָּל מָקוֹם לְשַׁפֵּק, כִּי רָאִיתִי לְפָנַי רֹשֶׁם רֶגֶל אָדָם: אֶצְבָּעוֹת, עָקֵב וְיֶתֶר חֲלָקֶיהָ; אֵיכָה וּמָתַי בָּאָה הֵנָּה לֹא יָדַעְתִּי, וְגַם לֹא יָכֹלְתִּי לְשַׁעֵר. אַחֲרֵי הֲמוֹן מַחֲשָׁבוֹת נְבוֹכוֹת, כְּאִישׁ אֲשֶׁר נִדְהַם וְנִטְרְפָה דַעְתּוֹ, שַׁבְתִּי אֶל מִבְצָרִי, וְלֹא חַשְׁתִּי, כַּאֲשֶׁר יֵאָמֵר, אֶת הָאֲדָמָה תַּחַת רַגְלַי, כִּי הָיִיתִי נִבְהָל עַד מָוֶת. אַחֲרֵי כָל שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה צְעָדִים הִבַּטְתִּי מֵאַחֲרַי, כִּי חָשַׁדְתִּי בְּכָל שִׂיחַ וָעֵץ, וְכָל שֹׁרֶשׁ בּוֹלֵט נִרְאָה לִי מֵרָחוֹק כְּאָדָם חַי. מִן הַנִּמְנָע לְתָאֵר בְּכַמָּה מַרְאוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשֻׁנּוֹת הֶרְאַנִי דִמְיוֹנִי הַנִּבְעָת עֲצָמִים שׁוֹנִים וְכַמָּה מַחֲשָׁבוֹת פְּרוּעוֹת עָלוּ בִי בְּכָל רֶגַע וְהָלְכוּ עָלַי אֵימִים חֲדָשִׁים בִּהְיוֹתִי בַּדֶּרֶךְ.

כַּאֲשֶׁר בָּאתִי אֶל מְצוּדָתִי (כִּי כֵן קָרָאתִי לְבֵיתִי מֵאָז) מִהַרְתִּי לָבוֹא בָהּ כְּאִישׁ נִרְדָּף; וְלֹא אֶזְכּוֹר אִם בָּאתִי בָהּ בְּסֻלָּם, כְּדַרְכִּי תָּמִיד, אוֹ בַּחֲלַל הַסֶּלַע אֲשֶׁר קָרָאתִי לוֹ פֶּתַח; וְגַם מִמָּחֳרַת הַיּוֹם לֹא יָכֹלְתִּי לִזְכּוֹר, כִּי נִבְהַלְתִּי לְהִמָּלֵט לְבֵיתִי כְּאַרְנֶבֶת מְבֹהֶלֶת אוֹ כְּשׁוּעָל נִמְלָט לִמְאוּרָתוֹ.

וְאַחֲרֵי חָשְׁבִי בַּדָּבָר אָמַרְתִּי, אֵין זֶה כִּי אִם אֲנָשִׁים מִן הַפְּרָאִים תּוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה, אֲשֶׁר נִרְאֲתָה לְעֵינַי, יָצְאוּ בִּצְנוּתֵיהֶם וְרוּחַ מִתְנַגֶּדֶת אוֹ זֶרֶם עַז הֱבִיאָם אֶל אִיִּי, וַיַּעֲלוּ עַל שְׂפָתוֹ, אַךְ שָׁבוּ לָרֶדֶת בַּיָּם, כִּי לֹא טוֹב בְּעֵינֵיהֶם לְהִשָּׁאֵר בְּאִי שָׁמֵם כָּזֶה, כַּאֲשֶׁר לֹא טוֹב בְּעֵינַי לוּ נִשְׁאֲרוּ בוֹ.

וּבְעוֹד הַמַּחֲשָׁבוֹת הָאֵלּוּ מִתְרוֹצְצוֹת בְּקִרְבִּי, הוֹדֵיתִי לד' אֲשֶׁר מְנָעַנִי מִהְיוֹת שָׁם בָּעֵת הַהִיא, וְלֹא רָאוּ אֶת סִירָתִי, כִּי לוּ רָאוּהָ וְיָדְעוּ מִיָּד אֲשֶׁר נִמְצָאִים פֹּה אֲנָשִׁים, וְאוּלַי גַּם יָצְאוּ לְתָפְסֵנִי. וְעַתָּה הֵחֵלּוּ מַחְשָׁבוֹת־זְוָעָה לְעַנּוֹת אֶת דִּמְיוֹנִי: אוּלַי מָצְאוּ אֶת סִירָתִי וְיַכִּירוּ כִּי יֵשׁ פֹּה אֲנָשִׁים, וְאִם כֵּן אֶל־נָכוֹן יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּפְלַיִם בְּמִסְפָּרָם וְטָרְפוּנִי; וְאִם גַּם אוֹתִי לֹא יִמְצְאוּ, וּמָצְאוּ אֶת מְשׂוּכָתִי, וְהִשְׁחִיתוּ אֶת כָּל תְּבוּאָתִי, וְנָהֲגוּ עִמָּהֶם אֶת עֶדְרֵי עִזַּי הַמְאֻלָּפוֹת וְגָוַעְתִּי לְאַחֲרוֹנָה בָּרָעָב.

הַפַּחַד הָרַס אֶת כָּל תִּקְוָתִי וֶאֱמוּנָתִי; כָּל בִּטְחוֹנִי בֵּאלֹהִים, אֲשֶׁר נוֹסַד עַל מַסּוֹת נִפְלָאוֹת, רָפָה פִּתְאֹם; וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהִתְאַזֵּר וְלַחְשׁוֹב, כִּי הוּא, אֲשֶׁר הֶרְאַנִי אֶת טוּבוֹ וַיְכַלְכְּלֵנִי עַד עַתָּה בְּאֹרַח פֶּלֶא, יוּכַל גַּם לִשְׁמוֹר בְּכֹחוֹ וְעֹצֶם יָדוֹ עַל הַמָּזוֹן אֲשֶׁר הֵכִין לִי בְּרֹב חַסְדּוֹ. וָאוֹכִיחַ אֶת נַפְשִׁי עַל הִתְרַפּוּתִי לִזְרוֹעַ יוֹתֵר מִן הַנָּחוּץ לִי עַד הַחֹדֶשׁ, כְּמוֹ הָיִיתִי בָּטוּחַ מִכָּל מִקְרֶה רַע אֲשֶׁר יוּכַל לְמָנְעֵנִי מֵאֱסוֹף אֶת קָמָתִי מִן הַשָּׂדֶה; וּבְכֵן הֶחְלַטְתִּי, כִּי מֵעַתָּה אָכִין לִי תְּבוּאָה לִשְׁנָתַיִם אוֹ שָׁלֹשׁ, וְלֹא אָמוּת מֵחֹסֶר לֶחֶם וִיהִי מָה.

עוֹדֶנִּי סָבוּךְ בַּהֲמוֹן הַמַּחֲשָׁבוֹת וְהַשְּׂעִפִּים הָאֵלֶּה, וְהִנֵּה עָלָה בְּלִבִּי בְּאַחַד הַיָּמִים רַעְיוֹן חָדָשׁ: אוּלַי כָּל זֶה רַק דִּמְיוֹן שָׁוְא הוּא, וְהָרֶגֶל אֲשֶׁר רָאִיתִי הוּא רֹשֶׁם רַגְלִי אֲנִי, אֲשֶׁר דָּרַכְתִּי שָׁם בַּעֲלוֹתִי אָז מִן הַסִּירָה עַל הַחוֹף. הַמַּחֲשָׁבָה הֶחֱיַתְנִי מְעַט, וָאָחֵל לְהַשְׁלוֹת אֶת נַפְשִׁי, כִּי כָּל זֶה הָיָה רַק מַחֲזֵה־תַעְתּוּעִים, כִּי לֹא דָרְכָה שָׁם רֶגֶל זוּלַת רַגְלִי; וְלָמָּה זֶה לֹא יָכֹלְתִּי לָבוֹא בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת מִן הַסִּירָה, אִם יָכֹלְתִּי לָבוֹא בָהּ אֵלֶיהָ? כְּמוֹ כֵן רָאִיתִי, כִּי לֹא אוּכַל לָדַעַת בָּרוּר אֵיפֹה דָּרַכְתִּי בְּרַגְלַי וְאֵיפֹה לֹא; וְאִם אָמְנָם הָיָה זֶה רַק רֹשֶׁם רַגְלִי, הִנֵּה הָיִיתִי כַּסְּכָלִים הָהֵם, הַמְסַפְּרִים עַל שֵׁדִים וְרוּחוֹת וְאַחֲרֵי־כֵן יִפְחֲדוּ מֵהֶם יוֹתֵר מֵאֲחֵרִים.

וָאָחֵל עַתָּה לְאַמֵּץ לִבִּי וּלְהוֹצִיא רֹאשִׁי הַחוּצָה, כִּי שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּשְׁלֹשֶׁת לֵילוֹת הָיִיתִי כָלוּא בְּמִבְצָרִי, עַד כִּי הֶחֱלוֹתִי לִסְבֹּל מֵחֹסֶר מָזוֹן, כִּי רַק מְעַט הָיָה אִתִּי בַּבַּיִת: רְקִיקֵי־שְׂעוֹרִים אֲחָדִים וּמַיִם לִשְׁתּוֹת; כְּמוֹ כֵן יָדַעְתִּי כִּי עִזַּי צְרִיכוֹת הָיוּ לְהֵחָלֵב, כַּאֲשֶׁר נָהַגְתִּי לַעֲשׂוֹת בְּכָל עֶרֶב, וְהַבְּהֵמוֹת הַמִּסְכֵּנוֹת אֶל־נָכוֹן סָבְלוּ וְרַע לָהֶן, וְאָמְנָם אֲחָדוֹת מֵהֶן חָלוּ וְכִמְעַט יָבֵשׁ מְקוֹר חֲלָבָן. וּבְחַזְּקִי אֶת לִבִּי לֵאמֹר, כִּי זֶה הָיָה רַק רֹשֶׁם רַגְלִי וְכִי בּוֹרֵחַ אֲנִי מִצִּלִּי, הֶחֱלוֹתִי שֵׁנִית לָצֵאת הַחוּצָה, וָאָבוֹא אֶל מְעוֹן־שָׂדִי לַחֲלוֹב אֶת עֲדָרַי. וְלוּ

רָאָה מִי אֶת פַּחְדִּי בְּלֶכְתִּי, אֵיךְ הִבַּטְתִּי פַּעַם בְּפַעַם מֵאַחֲרַי וּבְכָל רֶגַע אָמַרְתִּי לְהוֹרִיד סַלִּי וּלְהִמָּלֵט עַל נַפְשִׁי, וְאָמַר בְּלִבּוֹ: אֵין זֶה כִּי אִם שָׁאוּל חָטָא הָאִישׁ הַזֶּה וְרוּחַ רָעָה תְּבַעֲתֵהוּ, אוֹ כִּי נִבְהַל מִקָּרוֹב; וְאָמְנָם כֵּן הָיָה. בְּכָל־זֹאת, אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָלַכְתִּי כֵּן שְׁנַיִם־שְׁלֹשָׁה יָמִים וְלֹא רָאִיתִי דָבָר, שָׁב אֹמֶץ בִּי לִבִּי, וָאָחֵל לַחְשׁוֹב כִּי אָמְנָם לֹא הָיָה שָׁם דָּבָר, וְרַק דִּמְיוֹנֵי הִטְעֻנִי, וְלֹא הִתְקָרְרָה דַעְתִּי, עַד כִּי הָלַכְתִּי שֵׁנִית אֶל הַחוֹף לִרְאוֹת אֶת רֹשֶׁם־הָרֶגֶל וּלְמָדְדָהּ לְפִי רַגְלִי, לְמַעַן אוּכַח אֲשֶׁר אָמְנָם לֹא טָעִיתִי וְכִי נָכוֹן בָּטוּחַ הַדָּבָר, כִּי רַק רַגְלִי הָיְתָה שָׁם; אַךְ בְּבוֹאִי אֶל הַמָּקוֹם רָאִיתִי רֵאשִׁית כֹּל בָּרוּר, כִּי בַּעֲלוֹתִי אָז מְסִירָתִי, לֹא יָכֹלְתִּי לִהְיוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה; שֵׁנִית, בְּבוֹאִי לִמְדּוֹד אֶת רֹשֶׁם־הָרֶגֶל בְּרַגְלִי נוֹכַחְתִּי, כִּי רַגְלִי קְטַנָּה מִמֶּנָּה הַרְבֵּה. שְׁנֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לִבּוּ בְּמֹחִי דִּמְיוֹנוֹת חֲדָשִׁים וְיִזַּעְזְעוּנִי, עַד כִּי חֲלַפְנִי קֹר, כְּאָדָם הָרוֹעֵד בְּקַדַּחַת, וָאָשׁוּב שֵׁנִית הַבַּיְתָה וֶאֱמוּנָתִי שְׁלֵמָה, כִּי אִישׁ אֶחָד אוֹ מְתֵי מִסְפָּר הָיוּ אֶל־נָכוֹן עַל הַחוֹף; אוֹ כִּי הָאִי הוּא נוֹשָׁב וְכִי בְּאַחַד הַיָּמִים יִתְנַפְּלוּ עָלַי בְּלִי אֲשֶׁר אֵדַע לְהִשָּׁמֵר. וּמָה אֶעֱשֶׂה לְבִטְחוֹנִי, לֹא יָדָעְתִּי.

הוֹי, מַה נִּלְעָגוֹת מַחְשְׁבוֹת הָאָדָם בִּמְשׁוֹל בּוֹ הַפַּחַד! הוּא יְסַכֵּל אֶת כָּל עֲצוֹתָיו וְיַרְחִיק מִמֶּנּוּ תְּשׁוּעָה. רֵאשִׁית אָמַרְתִּי לַהֲרוֹס אֶת מְשׂוּכָתִי וּלְגָרֵשׁ אֶת כָּל בְּהֶמוֹתַי, לְמַעַן תְּשׁוּבֶנָה לִשְׁכּוֹן בַּיְּעָרוֹת כְּחַיּוֹת־בָּר, מִפַּחַד פֶּן יִמְצָאֵן הָאוֹיֵב וְשָׁב לְבַקֵּר פַּעַם בְּפַעַם אֶת הָאִי, בְּקַוּוֹתוֹ לִמְצוֹא עוֹד שָׁלָל כָּזֶה; אַחֲרֵי־כֵן אָמַרְתִּי לַעֲשׂוֹת רַק דָּבָר קָטָן: לַחֲרוֹשׁ אֶת שְׁנֵי שְׂדוֹת־תְּבוּאָתִי, מִפַּחַד פֶּן יִמְצְאוּ פֹּה הַפְּרָאִים גַּרְעִין בָּר, וְזֶה יִמְשְׁכֵם לָשׁוּב אֶל הָאִי; וְלָאַחֲרוֹנָה בִּקַּשְׁתִּי לְהַחֲרִיב אֶת אָהֳלִי וּבֵית־קֵיצִי, לְבַל יֵרָאוּ כָּל עִקְּבוֹת מְעוֹן־אָדָם וְלֹא יֵלְכוּ לְחַפֵּשׂ גַּם אֶת יוֹשְׁבָיו.

כָּזֶה וְכָזֶה חַשְׁתִּי בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן אַחֲרֵי שׁוּבִי הַבַּיְתָה, וְהַמַּרְאוֹת אֲשֶׁר בִּעֲתוּנִי עוֹד חֲדָשׁוֹת וּפַלָּצוּתָן שְׁלֵמָה, וְרָאשֵׁי בּוֹעֵר, כַּמְסֻפָּר. פַּחַד כָּזֶה מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה נוֹרָא פִּי־אֶלֶף מֵעֶצֶם הַסַּכָּנָה אֲשֶׁר נִרְאָה עַיִן בְּעַיִן, וּמַשָּׂא הַמּוֹרָא יַכְבִּיד עָלֵינוּ הַרְבֵּה מִן הָרַע אֲשֶׁר נִירָאֵהוּ. וְהָרַע מִכֹּל, כִּי לֹא הָיְתָה לִי עֶזְרָה בַּצַּר מִיַּד הַבִּטָּחוֹן אֲשֶׁר אָמַרְתִּי כִּי יִשְׁכֹּן בְּקִרְבִּי. הַבֵּט הִבַּטְתִּי וְחָשַׁב חָשַׁבְתִּי כְּשָׁאוּל בְּשַׁעְתּוֹ, אֲשֶׁר הִתְאוֹנֵן, לֹא רַק עַל כִּי הַפְּלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בּוֹ, כִּי אִם גַּם עַל אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים סָר מֵעָלָיו; כִּי לֹא יָדַעְתִּי עוֹד אֶת הַדֶּרֶךְ הַיְשָׁרָה לְכוֹנֵן אֶת רוּחִי בְּשַׁוְעִי לַד׳ בְּצָרָתִי וּבְבִטְחִי בְהַשְׁגָּחָתוֹ, כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי

עד כה לרוחתי לישועתי; ולו יכלתי לעשות כן, כי עתה לא נבוכותי כה מבהלת־פתאם זאת, ואולי גם נשאתי את כל המקרה ברוח אמץ וגבורה.

בלילה ההוא נדדה שנת מעיני, ורק לפנות בקר נרדמתי. ובהיותי עיף ונדכה ורוחי כהה, ישנתי בעז ואיקץ ברוח נכונה, אשר לא ידעתי כמוה עד עתה.

אך עתה החלותי להתעצב אל לבי על אשר העמקתי לחפור את מערתי ולהרחיבה, עד כי פתחתי לה פתח מעבר לחומתי אשר נגעה בסלע. ואחרי התבונני היטב החלטתי להקים לי מבצר שני. נוסף על הראשון וכתבניתו, בחצי עגול, הרחק ממנו. בעצם המקום אשר שם נטעתי לפני שתים־עשרה שנה, בערך, שורות עצים, כאשר ספרתי. העצים האלה אשר מתחלה נטעו קרובים איש אל רעהו, חסר רק אשר אנעץ עמודים מעטים ביניהם, למען יהיו צפופים ובצורים, ובזה תכלה מלאכת חומתי, והיתה לי מעתה חומה כפולה. ואמנם חזקתי את החיצונה בקורות ועבותים ובכל דבר אשר יכלתי למצוא, ואותיר בה שבעה חורים, אשר אוכל להביא בה את ידי. מבית לחומה שפכתי סוללה עבה כחמש אמות עפר, אשר הבאתי מתוך מערתי, ואניחנו בתחתית החומה ואדרך עליו ברגלי; ובשבעת החורים שמתי את שבעת רובי, אשר הצלתי מתוך האניה, כמספר, ואציגם בכלי־תותח במבצר זה אל זה, אשר יכלתי לירות רגע אחד בכלם. בעבודת החומה הזאת יגעתי כמה ירחים, ולא הייתי שאנן מפחד עד כי כליתיה.

אחרי כן נטעתי בכל האדמה אשר מעבר לחומתי, מסביב ובמרחק רב, שוכות או מטות מן העץ הדומה לערבה והקל לצמוח, כאשר יכלו עמד, ויהי מספרם רב, אדמה כעשרים אלף, ואשים רוח גדול ביניהם ובין חומותי, למען אוכל לראות היטב את האויבים, והם בבואם להתקרב אל חומתי החיצונה לא ימצאו מסתור בין העצים הרבים.

ובעבור שנתים היתה לי חרשה עבתה, ומקץ חמש או שש שנים היה לי יער סביבות ביתי, ויגדל פרע, ויהי פה סבוך ומוצק, אשר אמנם לא נתן לעבור בו, ולא היה איש, ויהי מי, אשר יכול לחשוב כי מאחרי זה ימצא דבר־מה, וביחוד מעון־אדם. ואשר לדרך אשר אמרתי לצאת ולבוא בה (כי לא השארתי מבוא), הנה הצבתי שני סלמות, אחד ליד

הַסֶּלַע בְּמָקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁפָל, וּבְמוֹרָדוֹ הָיָה מָקוֹם לְסֻלָּם שֵׁנִי; וּבַהֲסִירִי אֶת שְׁנֵי הַסֻּלָּמוֹת, לֹא יָכְלָה כָּל בְּרִיָּה חַיָּה לָרֶדֶת אֵלַי מִבְּלִי אֲשֶׁר תִּנָּזֵק. וְלוּ גַם צָלַח מִי לַעֲבוֹר, הִנֵּה יִמָּצֵא רַק לִפְנֵי חוֹמָתִי הַחִיצוֹנָה.

וְכֵן אֲחַזְתִּי בְּכָל הַתַּחְבּוּלוֹת, אֲשֶׁר תְּבוּנַת אָדָם תּוּכַל לְחַבֵּל, לִשְׁמִירָתִי וּלְהַגָּנָתִי, וּבְהֶמְשֵׁךְ סִפּוּרִי יִתְבָּרֵר, כִּי אָמְנָם הָיָה לָהֶן יְסוֹד, אַף כִּי לֹא חָזִיתִי לִי אָז מְאוּמָה, זוּלַת הַפַּחַד אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת לִבִּי פִּתְאֹם.

בְּעֵת עֲשׂוֹתִי זֹאת לֹא זָנַחְתִּי גַּם אֶת יֶתֶר עִנְיָנַי, וָאֲטַפֵּל בִּדְאָגָה בְּעֵדֶר־עִזַּי הַקָּטָן, כִּי הֵן הָיוּ לִי לֹא רַק סַעַד בְּעֵת צָרָה, אֲבָל הֵחֵלּוּ לְסַפֵּק לִי דֵּי בָשָׂר, מִבְּלִי אֲשֶׁר אֶצְטָרֵךְ לְבַזְבֵּז אֲבַק־שְׂרֵפָה וְכַדּוּרִים וּלְהִתְעַנּוֹת בְּלֶכְתִּי לָצוּד לִי מִן הַיְּעָרוֹת; וְלֹא חָפַצְתִּי עַתָּה כִּי טוּבִי יִלָּקַח מִמֶּנִּי, וְלֹא מָצָאתִי בִּי דֵי אֹמֶץ לְגַדֵּל מֵחָדָשׁ.

וְאַחֲרֵי רֹב מַחֲשָׁבוֹת יָכֹלְתִּי לִמְצוֹא רַק שְׁתֵּי דְרָכִים לִשְׁמוֹר עֲלֵיהֶן: הָאַחַת, לִמְצוֹא מָקוֹם יָאֶה אַחֵר, לַחְפּוֹר שָׁם מְעָרָה מִתַּחַת לָאָרֶץ וּלְכַנְּסָן שָׁמָּה מִדֵּי לַיְלָה בְּלַיְלָה: וְהַשֵּׁנִית, לִגְדּוֹר שְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ חֶלְקוֹת־אֲדָמָה, רְחוֹקוֹת אִשָּׁה מֵאֲחוֹתָהּ וְנִסְתָּרוֹת מֵעֵין רוֹאֶה, כְּכָל הָאֶפְשָׁר, וּבְכָל חֶלְקָה אוּכַל לָשִׂים כְּשֵׁשׁ עִזִּים עָלוֹת; וְהָיָה אִם יִקְרֶה אָסוֹן אֶת הָעֵדֶר כֻּלּוֹ, וְנִשְׁאֲרוּ אֵלּוּ בְּיָדַי לְגַדֵּל שֵׁנִית בִּמְעַט עָמָל וּזְמָן. וְהַתָּכְנִית הַזֹּאת, אַף כִּי דָרְשָׁה עֵת רַבָּה, בְּכָל זֹאת נִרְאֲתָה לִי נְכוֹנָה מֵאַחֶרֶת.

וָאֲבַלֶּה זְמַן־מָה לָתוּר לִי אֶת הַמְּקוֹמוֹת הַחֲבוּיִים בָּאִי, וָאֶבְחַר בְּפִנָּה אַחַת אֲשֶׁר הָיְתָה מֻבְדֶּלֶת וּמֻצְנַעַת כַּאֲשֶׁר בִּקַּשְׁתִּי: חֶלְקָה טְחָבָה בְּתוֹךְ עֵמֶק, בֵּין יְעָרוֹת עֲבֻתִּים, בְּעֶצֶם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תָּעִיתִי מִנִּי דֶרֶךְ, כַּמְסֻפָּר, בְּחָפְצִי לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת מִמִּזְרַח הָאִי. פֹּה מָצָאתִי שָׂדֶה חָשׂוּף, כִּשְׁלֹשָׁה צְמָדִים גָּדְלוֹ, וִיעָרוֹת מִסָּבִיב לוֹ כִּמְשׂוּכָה עֲשׂוּיָה בִּידֵי הַטֶּבַע; בְּכָל אֹפֶן לֹא הָיָה פֹּה צֹרֶךְ לַעֲבוֹד וְלַעֲמֹל, כַּאֲשֶׁר עָבַדְתִּי וְעָמַלְתִּי לִגְדּוֹר אֶת יֶתֶר חֶלְקוֹתָי.

פֶּרֶק שְׁמוֹנָה־עָשָׂר

מִשְׁמָר מִשּׁוֹאָה אִם תָּבוֹא פִּתְאֹם — הוּא מְגַלֶּה כִּי הָיוּ בָּאִי אוֹכְלֵי־אָדָם

מִיָּד הַחִלּוֹתִי לַעֲבוֹד עַל הַחֶלְקָה הַזֹּאת, וְלֹא עָבַר יֶרַח יָמִים וַאֲבַצְּרֶהָ מִסָּבִיב, לְמַעַן יוּכַל עֶדְרֵי הַמְאֻלָּף לִמְצוֹא פֹּה מִקְלָט בָּטוּחַ; וְלֹא הִתְמַהְמַהְתִּי עוֹד, וָאֶקַּח עֶשֶׂר גְּדִיּוֹת עָלוֹת וּשְׁנֵי שְׂעִירִים וָאֲבִיאֵם אֶל הַגְּדֶרֶת, וּבִהְיוֹתָם פְּנִימָה הוֹסַפְתִּי לְתַקֵּן אֶת הַמְּשׂוּכָה, עַד כִּי הָיְתָה בְּטוּחָה כְּיֶתֶר מְשׂוּכוֹתַי; אַךְ אֶת הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת עָשִׂיתִי בְּהַפְסָקוֹת, וַיַּאַרְכוּ לִי הַיָּמִים מְאֹד. וְכָל הֶעָמָל הַזֶּה בָּאַנִי רַק מֵהֲמוֹן מַחְשְׁבוֹתַי עַל רֹשֶׁם רֶגֶל הָאָדָם אֲשֶׁר רָאִיתִי פַּעַם אַחַת, כִּי מֵאָז לֹא יָסַפְתִּי לִרְאוֹת נֶפֶשׁ אָדָם בָּאָה בְּקִרְבַת הָאִי, וָאֶחְיֶה שְׁנָתַיִם יָמִים בִּדְאָגָה לְלֹא עֹנֶג וּלְלֹא מְנוּחָה, כַּאֲשֶׁר יוּבַן לְכָל אֲשֶׁר נִסָּה לִהְיוֹת בְּמוֹקְשֵׁי הַפַּחַד מִפְּנֵי אָדָם.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִבְטַחְתִּי לִי כֵּן חֵלֶק מֵרְכוּשִׁי הַחַי, עָבַרְתִּי אֶת כָּל הָאִי לָתוּר לִי עוֹד פִּנַּת־סֵתֶר כָּזֹאת, לְכוֹנֵן לִי שָׁם עֵדֶר מְצֻּל שֵׁנִי, וּבְהַרְחִיקִי לָלֶכֶת כֹּה לְיַרְכְּתֵי הָאִי מַעֲרָבָה מֵאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַד כֹּה, וָאַשְׁקִיף עַל פְּנֵי הַיָּם, וַיֵּרָא לִי כְּמוֹ סִירָה שָׁטָה בַּיָּם בְּמֶרְחָק רָב. מָצֹא מָצָאתִי מִשְׁקֶפֶת אוֹ שְׁתַּיִם בְּאַחַת מִתֵּבוֹת הַמַּלָּחִים אֲשֶׁר הִצַּלְתִּי מִתּוֹךְ הָאֳנִיָּה, אַךְ הִיא לֹא הָיְתָה אִתִּי, וְהַסִּירָה הָיְתָה כֹּה רְחוֹקָה, אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי מַה לַּעֲשׂוֹת, וָאוֹסִיף לְהַבִּיט עַד כִּי נִלְאוּ עֵינַי וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהַבִּיט עוֹד; אִם הָיְתָה זֹאת סִירָה אוֹ לֹא, לֹא אֵדַע, אַךְ בְּרִדְתִּי מֵעַל הַגִּבְעָה לֹא רָאִיתִי עוֹד אֶת עִקְבוֹתֶיהָ, וָאֲסִירֶנָּה מִלִּבִּי. וָאֶגְמוֹר לְבִלְתִּי צֵאת עוֹד, אִם אֵין הַמִּשְׁקֶפֶת בְּכִיסִי. וַיְהִי כִּי יָרַדְתִּי מֵעַל הַגִּבְעָה לָבוֹא אֶל קְצֵה הָאִי, אֲשֶׁר לֹא הָיִיתִי זָם מֵעוֹדִי, וָאֹמַר לְנַפְשִׁי כִּי עִקְּבוֹת בְּרַגְלֵי־אָדָם בָּאִי אֵינָן דָּבָר מוּזָר וּמֻפְלָא כַּאֲשֶׁר חָשַׁבְתִּי מֵרֹאשׁ; וְרַק יַד ד׳ הָיְתָה לַהֲבִיאֵנִי אֶל עֵבֶר הָאִי הַשֵּׁנִי, אֲשֶׁר הַפְּרָאִים לֹא יָבוֹאוּ שָׁמָּה לְעוֹלָם. הַנָּקֵל הָיָה לִי לְהָבִין, כִּי הַצִּנּוֹת הַבָּאוֹת מִן הַיַּבָּשָׁה אֲשֶׁר מִמּוּלִי, בְּהַרְחִיקָן מֵאַרְצָן תָּבוֹאנָה הֵנָּה לַחֲנוֹת פֹּה; וּבְעֵת הִתְנַגְּשָׁם לְהִלָּחֵם עִצְּנוֹתֵיהֶם,

וְהַמְנַצְּחִים יִקְחוּ מִסְפַּר שְׁבוּיִים, וֶהֱבִיאוּם לַחוֹף הַזֶּה, וּבִהְיוֹתָם כֻּלָּם זוֹבְחֵי־אָדָם יַהַרְגוּם וַאֲכָלוּם, כַּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ כָּל הַיָּמִים. אַךְ עַל זֶה אָשׁוּב לְסַפֵּר.

בְּרִדְתִּי מִן הַגִּבְעָה, כָּאָמוּר, לָבוֹא אֶל שְׂפַת הַיָּם אֲשֶׁר בְּיַרְכְּתֵי הָאִי דְּרוֹמִית־מַעֲרָבִית, וָאֶעֱמֹד פִּתְאֹם תַּחְתַּי נִבְהָל וְנִדְהָם. אֵין בְּכֹחִי לְהַבִּיעַ אֶת פַּחְדִּי וְתִמְהוֹן־לְבָבִי, בִּרְאוֹתִי אֶת פְּנֵי הַחוֹף וְהִנֵּה הֵם זְרוּעִים גֻּלְגָּלוֹת, יָדַיִם, רַגְלַיִם וְעַצְמוֹת אָדָם אֲחֵרוֹת, וָאֵרֶא גַּם מָקוֹם אֲשֶׁר נֶעֶרְכָה שָׁם, כַּנִּרְאֶה, מְדוּרָה, וְחָרִיץ חָפוּר בָּאֲדָמָה בְּעִגּוּל, וַאֲשֶׁר אֲשֶׁר שָׁם יֵשְׁבוּ הַנְּבָלִים לִכְרוֹת כֵּרָה מִגְּוִיּוֹת בְּנֵי־מִינָם.

וְהַזְּוָעָה אֲשֶׁר אֲחָזַתְנִי לְמַרְאֵה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיְתָה כֹּה רַבָּה, אֲשֶׁר זְמַן רַב לֹא נָתַתִּי לִבִּי לַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקָפָה לְנַפְשִׁי, וַיִּהְיוּ כָּל מַעְיָנַי נְתוּנִים לְמַחֲשָׁבָה עַל אוֹדוֹת רֹעַ לֵב הָאָדָם, אַכְזְרִיּוּתוֹ הַנּוֹרָאָה וְשֵׁפֶל טִבְעוֹ הָאֱנוֹשִׁי, אֲשֶׁר אָמְנָם שָׁמַעְתִּי עֲלֵיהֶם, אַךְ לֹא הֱבִיאַנִי הַמִּקְרֶה לִרְאוֹת בְּעֵינַי.

אַחֲרֵי הִתְרַחֲקִי מְעַט מֵחֶבֶל הָאִי הַזֶּה, עָמַדְתִּי רֶגַע עַל עָמְדִי כִּנְבוֹךְ, וּבְשׁוּב אֵלַי רוּחִי נָשָׂאתִי עֵינַי בְּרֹב רֶגֶשׁ וּבְדִמְעוֹת בְּעֵינַי הוֹדֵיתִי לַד׳, אֲשֶׁר הֱבִיאַנִי לָעוֹלָם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר תּוֹשָׁבֶיהָ שׁוֹנִים מִן הַיְצוּרִים הַנּוֹרָאִים הָאֵלֶּה, וְאַף כִּי מִפְּנֵי חֲטָאַי בָּאתִי בַּמָּצוֹק הַזֶּה, הִנֵּה גַּם פֹּה נְחָמַנִי מִיגוֹנִי וַיַּרְאֵנִי רֹב חֲסָדִים, אֲשֶׁר אֵין לִי לְהִתְאוֹנֵן כִּי אִם לְהוֹדוֹתוֹ, וְעַל הַכֹּל, אֲשֶׁר גַּם בִּימֵי עָנְיִי הֱרִיסָנִי בְּדַעַת ד׳, נִיתַּן בְּלִבִּי תִּקְוָה לְבִרְכַּת יָדוֹ, וַתְּהִי זֹאת שְׁקוּלָה נֶגֶד כָּל הַצָּרוֹת וְהַמְּצוּקוֹת אֲשֶׁר מְצָאוּנִי אוֹ אֲשֶׁר נְכוֹנוּ לִי.

עַתָּה רָחֲקָה מִמֶּנִּי הַמַּחֲשָׁבָה לִנְסֹעַ לְהָבִיא אֶת סִירָתִי מִסָּבִיב לָאִי אֶל מְקוֹם שִׁבְתִּי, מִפַּחַד פֶּן אֶפְגֹּשׁ עִם הַפְּרָאִים הָאֵלֶּה בַּיָּם, וְלוּ קָרָנִי הַמִּקְרֶה לִנְפּוֹל בִּידֵיהֶם וְאָבָדְתִּי.

וּבִרְבוֹת הַיָּמִים, בְּדַעְתִּי כִּי אָמְנָם אֵין סַכָּנָה אֲשֶׁר יִרְאֵנִי אַחַד הַנְּבָלִים הָהֵם, וַתָּסַר דַּאֲגָתִי וּפַחְדִּי מִפְּנֵיהֶם, וַיָּשׁוּבוּ חַיַּי לִהְיוֹת שְׁקֵטִים וּנְעִימִים כְּבַתְּחִלָּה; רַק בְּאַחַת נִבְדָּלוּ: נִשְׁמוֹר נִשְׁמַרְתִּי לְנַפְשִׁי וְעֵינַי צוֹפִיּוֹת תָּמִיד עַל סְבִיבוֹתַי, מִפַּחַד פֶּן תִּרְאֵנִי בְּכָל זֹאת עֵין אֶחָד מֵהֶם, וּבְיִחוּד נִזְהַרְתִּי לִבְלִי יְרוֹת בְּרוֹבִי, מִפַּחַד פֶּן יַגִּיעַ הַקּוֹל לְאָזְנֵי הַנִּמְצָאִים בָּאִי.

סֵפֶר גָּדוֹל, כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הַסֵּפֶר הַזֶּה כֻּלּוֹ, לֹא יַסְפִּיק לִמְסוֹר אֶת כָּל הַתַּחְבּוּלוֹת, אֲשֶׁר חִבַּלְתִּי אוֹ זָמַמְתִּי בְּעָרְמָתִי, לְהַשְׁמִיד אֶת הַיְצוּרִים הָאֵלֶּה, אוֹ לְמִצְעָר לְהַפְחִידָם, אֲשֶׁר לֹא יָעֵזּוּ לָבוֹא עוֹד הֲלוֹם.

יֵשׁ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לַחְפּוֹר מְנְהָרָה מִתַּחַת לַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם יַעַרְכוּ אֶת מְדוּרָתָם וְלָשִׂים בָּהּ חָמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ לִטְרוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָה, וּבְהַבְעִירָם אֵשׁ וְנָגְעָה בַּאֲבַק־הַשְּׂרֵפָה וְהִכָּה כָּל הַנִּמְצָא מִקָּרוֹב לִרְסִיסִים; אַךְ עֵינִי חָסָה עַל אֲבַק־שְׂרֵפָתִי, אֲשֶׁר לֹא נִשְׁאַר לִי מִמֶּנּוּ גַּם חָבִית מְלֵאָה אַחַת; אַף לֹא הָיִיתִי בָּטוּחַ כִּי יִתְפּוֹצֵץ בְּרֶגַע שִׁבְתָּם שָׁם, וְאִם גַּם יִתְפּוֹצֵץ לֹא יְבַלַּע לָהֶם, וְרַק בְּצֵלוֹת הַשַּׁלְהֶבֶת לְמַעְלָה מֵרָאשֵׁיהֶם וְנִבְהָלוּ, אַךְ לֹא בְּמִדָּה כָּזֹאת אֲשֶׁר יִירְאוּ לָבוֹא הֵנָּה עוֹד. וְכֵן הִרְפֵּיתִי מִן הַמַּחֲשָׁבָה הַזֹּאת. אַחֲרֵי כֵן אָמַרְתִּי לָשֶׁבֶת לָהֶם בַּמַּאֲרָב, לֹא הַרְחֵק מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יַעַרְכוּ שָׁם אֶת מְדוּרָתָם, וּשְׁלֹשֶׁת רוֹבַי מְמֻלָּאִים בִּשְׁנַיִם, וּבְעֶצֶם חַג־הַדָּמִים אֲכוֹנֵן אֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר אֶהְיֶה בָּטוּחַ כִּי אָמִית אוֹ אֶפְצַע מֵהֶם שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה בְּכָל יְרִיָּה, וְאַחֲרֵי כֵן אֶשְׁתָּעֵר עֲלֵיהֶם בִּשְׁלֹשֶׁת אֶקְדָּחַי וּבְחַרְבִּי הַשְּׁלוּפָה, וְאִם גַּם עֶשְׂרִים יִהְיוּ שָׁם כַּלֵּה אֲכַלֶּה אֶת כֻּלָּם. הַדִּמְיוֹן הַזֶּה לָקַח אֶת לִבִּי, וַיַּעֲסִיקֵנִי בְּמֶשֶׁךְ שָׁבוּעוֹת אֲחָדִים, וְלֹא אַחַת הוֹצֵאתִיו לַפֹּעַל בַּחֲלוֹמִי, וְיֵשׁ אֲשֶׁר הָיִיתִי מוּכָן לְהִשְׂתָּעֵר עֲלֵיהֶם בִּשְׁנָתִי. וְכֹה הִרְחַקְתִּי בְּדִמְיוֹנִי, אֲשֶׁר יָמִים אֲחָדִים הָלַכְתִּי לְחַפֵּשׂ לִי מְקוֹמוֹת נוֹחִים לֶאֱרוֹב לָהֶם מִשָּׁם; וָאָבוֹא פְּעָמִים רַבּוֹת אֶל הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר כְּבָר הִסְכַּנְתִּי עִמּוֹ; וּבְעוֹד מֹחִי מָלֵא מַחְשְׁבוֹת נָקָם, וַאֲנִי רוֹאֶה בְּדִמְיוֹנִי בְּהַכּוֹתִי עֶשְׂרִים אוֹ שְׁלֹשִׁים מֵהֶם לְפִי חֶרֶב, בָּאוּ הַפְּחָדִים אֲשֶׁר רָאִיתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וּמַרְאֵה הַנְּבָלִים־הַפְּרָאִים בְּאָכְלָם אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וַיַּגְדִּילוּ אֶת מִשְׂטֶמְתִּי. לָאַחֲרוֹנָה מָצָאתִי לִי מְקוֹם־סֵתֶר בְּצַד הַגִּבְעָה, וָאֲדַמֶּה אֲשֶׁר אוּכַל לְחַכּוֹת שָׁם בֶּטַח,

עַד כִּי אֶרְאֶה אֶת צִנּוֹתֵיהֶם קְרֵבוֹת, וְלִפְנֵי הִסְפִּיקָם לַעֲלוֹת עַל הַיַּבָּשָׁה, אֶתְעַמֵּק לָבוֹא בְּאַחַד הַסְּבָכִים, אֲשֶׁר הָיָה בּוֹ דֵּי־מָקוֹם לְהַצְפִּינֵנִי, וּפֹה אֵשֵׁב וְאֶתְבּוֹנֵן לְכָל מוֹרָאוֹתֵיהֶם, וּבְשִׁבְתָּם צְפוּפִים אֲכוֹנֵן אֶת רוֹבֵי יָשָׁר לְרָאשֵׁיהֶם, אֲשֶׁר לֹא אַחֲטִיא אֶת הַמַּטָּרָה, אוֹ כִּי אֶפְצַע שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה מֵהֶם בִּירִיָּה הָרִאשׁוֹנָה. בַּמָּקוֹם הַזֶּה הֶחְלַטְתִּי לְהוֹצִיא אֶת מַחֲשַׁבְתִּי לַפֹּעַל, וָאָכִין לִי שְׁנֵי רוֹבִים וְאֶת רוֹבֶה־הַצִּפֳּרִים אֲשֶׁר אִתִּי תָּמִיד. אֶת שְׁנֵי הָרוֹבִים מִלֵּאתִי, בְּכָל אֶחָד שְׁתֵּי מַתְּכִיּוֹת וְאַרְבָּעָה אוֹ חֲמִשָּׁה כַּדּוּרִים קְטַנִּים, כְּגֹדֶל כַּדּוּרֵי־הָאֶקְדָּח וּבְרוֹבֶה־הַצִּפֳּרִים שַׂמְתִּי כַּחֲצִי הַחֹפֶן „קְטַנִּיּוֹת״, מִן הַגְּדוֹלוֹת, וְכֵן מִלֵּאתִי אֶת אֶקְדָּחַי, אַרְבָּעָה כַּדּוּרִים בְּכָל אֶחָד מֵהֶם, וּמִצַּיָּד כֵּן, לְמַלְאוֹת בַּשְּׁנִיָּה וּבַשְּׁלִישִׁית, הָיִיתִי מוּכָן לָצֵאת לַמִּלְחָמָה.

וּבַבֹּקֶר בַּבֹּקֶר הָלַכְתִּי אֶל הַגִּבְעָה, הָרְחוֹקָה מִמְּצוּדָתִי, כַּאֲשֶׁר קָרָאתִי לָהּ, כִּשְׁלֹשָׁה מִילִים אוֹ יוֹתֵר. לִצְפּוֹת מִשָּׁם אִם לֹא תֵרָאֶינָה בַּיָּם צִנּוֹת קְרֵבוֹת אֶל הָאִי אוֹ חוֹנוֹת מִמּוּלוֹ; אַךְ אַחֲרֵי עָמְדִי כֵּן עַל הַמִּצְפֶּה כִּשְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים, וּבְכָל פַּעַם שַׁבְתִּי כִּלְעֻמַּת שֶׁבָּאתִי, הֶלְאַנִי הַדָּבָר וַיְהִי לִי לְזָרָא; כִּי בְּכָל הָעֵת לֹא רָאִיתִי מְאוּמָה, לֹא רַק בְּקִרְבַת הָאִי כִּי אִם גַּם בְּכָל רַחֲבֵי הַיָּם, כְּכָל אֲשֶׁר הִשִּׂיגָה עֵינִי אוֹ מִשְׁקַפְתִּי לִרְאוֹת.

כָּל־עוֹד הָלַכְתִּי יוֹם יוֹם אֶל גִּבְעַת הַמִּצְפֶּה, תְּקֵפָה מַחֲשַׁבְתִּי וְרוּחִי נְכוֹנָה בְּכָל רֶגַע לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד עֶשְׂרִים אוֹ שְׁלֹשִׁים פְּרָאִים עֲרֻמִּים עַל חֵטְא אֲשֶׁר לֹא בְּחַנְתִּיו וְלֹא שְׁקַלְתִּיו בְּדַעְתִּי, כִּי חַמֹּתִי בָּעֲרָה בִּי עַל תּוֹשָׁבֵי הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה וְעַל מִנְהֲגֵיהֶם הָאַכְזָרִים. אֲשֶׁר הַהַשְׁגָּחָה לֹא הוֹאִילָה לְהוֹרוֹתָם אֶת הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה. וַתִּתְּנֵם לָלֶכֶת בְּמֶשֶׁךְ דּוֹרוֹת רַבִּים אַחֲרֵי שְׁרִירוּת לִבָּם הָרָע וְהַחֹטֶא, וּלְסַגֵּל לָהֶם מִנְהָגִים נוֹרָאִים, אֲשֶׁר בָּאוּ לָהֶם מִידֵי הַטֶּבַע וּמִידֵי שְׁחִיתוּתָם. וְאוּלָם עַתָּה בְּעָיְפִי כַּאֲשֶׁר אָמַרְתִּי, מֵהֲלִיכוֹתַי אֲשֶׁר הָלַכְתִּי לַהֶבֶל בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, הֵחֵלָּה הַשְׁקָפָתִי עַל עֶצֶם הַמַּעֲשֶׂה לְהִשְׁתַּנּוֹת; וָאָשִׂיחַ עִם לְבָבִי בִּמְתִינוּת וּבְשֶׁקֶט לֵאמֹר: מָה אֲנִי הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת? וּמִי שָׂמַנִי לְשׁוֹפֵט וּלְשׁוֹטֵר עַל הָאֲנָשִׁים הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים רָצָה בָּהֶם לְהוֹתִירָם דּוֹרוֹת עַל דּוֹרוֹת, לְמַעַן יוֹסִיפוּ לַעֲשׂוֹת אֶת מִשְׁפָּטָיו אִישׁ בִּרְעֵהוּ!

פֶּרֶק תְּשְׁעָה־עָשָׂר

רוֹבִּינְסוֹן מוֹצֵא מְעָרָה הַמְשַׁמֶּשֶׁת לוֹ מַחֲבוֹא מִפְּנֵי הַפְּרָאִים

וְכֵן עָבְרָה עָלַי כְּשָׁנָה. מִעַטְתִּי לָצֵאת, וְרַק לְעִתִּים רְחוֹקוֹת עָזַבְתִּי אֶת אָהֳלִי לְרֶגֶל עִנְיָנַי, לַחֲלוֹב אֶת עִזַּי וּלְכַלְכֵּל אֶת עֶדְרִי הַקָּטָן אֲשֶׁר הִצְפַּנְתִּי בְּלֵב הַיַּעַר; וְשָׁם אָמְנָם לֹא נִשְׁקְפָה לִי סַכָּנָה, כִּי רָאִיתִי בָּרוּר אֲשֶׁר הַפְּרָאִים הָאֵלֶּה, הַפּוֹקְדִים לְעִתִּים אֶת הָאִי הַזֶּה, לֹא יָבוֹאוּ הֵנָּה בְּמַחֲשָׁבָה לִמְצוֹא פֹּה דְּבַר־מָה, וְלָכֵן לֹא יַרְחִיקוּ לְעוֹלָם מִן הַחוֹף; וָאֶהְיֶה בָּטוּחַ, אֲשֶׁר גַּם מֵאָז הֵחִלּוֹתִי לְהִשָּׁמֵר בָּאוּ הֵנָּה מִדֵּי פַּעַם בְּפַעַם.

אֲדַמֶּה כִּי קוֹרֵא הַסֵּפֶר הַזֶּה לֹא יַחְשׁוֹב לְמוּזָר, אִם אוֹדֶה כִּי הַפְּחָדִים וְהַסַּכָּנוֹת, אֲשֶׁר חָיִיתִי בָּהֶם בְּכָל יוֹם תָּמִיד, וְהַדְּאָגָה אֲשֶׁר רָבְצָה עָלַי שָׂמוּ קֵץ לְכָל הַמְצָאוֹתַי אֲשֶׁר זָמַמְתִּי לַעֲשׂוֹת, לְמַעַן הַרְוִיחַ לִי וּלְהַנְעִים חַיָּי. כִּי הַדְּאָגָה לְבִטְחוֹנִי חֲזָקָה מִדַּאֲגָתִי לִמְזוֹנִי; לֹא נְתָנַנִי לִבִּי לִתְקוֹעַ מַסְמֵר אוֹ לַחְטוֹב לִי גֶּזֶר־עֵץ מִיִּרְאָתִי פֶּן יִשָּׁמַע הָרַעַשׁ: בְּיִחוּד פָּחַדְתִּי לִירוֹת בְּרוֹבִי, גַּם כֵּן מִטַּעַם זֶה; וְיוֹתֵר מִכֹּל יָרֵאתִי לְהַבְעִיר אֵשׁ, מִפַּחַד פֶּן יִהְיֶה בְּעוֹכְרַי הֶעָשָׁן אֲשֶׁר יֵרָאֶה בַּיּוֹם לְמֵרָחוֹק. וְעַל כֵּן הָלַכְתִּי לַעֲשׂוֹת אֶת עֲבוֹדוֹתַי אֲשֶׁר תֵּעָשֶׂינָה בָּאֵשׁ, כְּמוֹ שְׂרֵפַת קְדֵרוֹת, מִקְטָרוֹת וְכוּ׳, בִּמְעוֹנִי הֶחָדָשׁ אֲשֶׁר בְּלֵב הַיַּעַר. וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי שָׁם זְמַן־מָה מָצָאתִי, לְשִׂמְחָתִי הַגְּדוֹלָה, מְעָרָה טִבְעִית מַעֲמִיקָה בָּאֲדָמָה, אֲשֶׁר כָּל פֶּרֶא, אִם גַּם יָבוֹא עַד פִּיהָ, לֹא יָהִין לָבוֹא בָהּ, וְגַם אִישׁ אַחֵר לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן, זוּלָתִי אֲנִי אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתִּי לִי מַחֲבוֹא בָּטוּחַ.

בְּעֵת חָטְבִי עֵצִים בְּאַחַד הַיָּמִים רָאִיתִי פִּתְאֹם תַּחַת עָנָף נוֹטֶה מִסָּבִיב אוֹ שִׂיחַ פֶּתַח כְּפִי מְעָרָה; הִשְׁתּוֹקַקְתִּי לְהָצִיץ שָׁמָּה וָאֶדְחַק פְּנִימָה וָאָבוֹא בָהּ בְּעָמָל רַב, וָאֶמְצָאָהּ רַחֲבַת־יָדַיִם, לֵאמֹר, כְּדֵי לַעֲמֹד בָּהּ קוֹמְמִיּוּת, וְאוּלַי גַּם עוֹד אִישׁ זוּלָתִי. אַךְ עָלַי לְהוֹדוֹת, כִּי מִהַרְתִּי לָצֵאת מֵאֲשֶׁר לָבוֹא, כִּי בְּהַעֲמִיק עֵינַי לְהַבִּיט לִפְנִים הַמְּעָרָה הָאֲפֵלָה, רָאִיתִי שְׁתֵּי עֵינַיִם גְּדוֹלוֹת

וּמְאִירוֹת, אֲשֶׁר נוֹצְצוּ מֵרָחוֹק כִּשְׁנֵי כּוֹכָבִים. בְּנֹגַהּ עֲלֵיהֶן הָאוֹר הָרָפֶה מִפִּי הַמְּעָרָה. חִזַּקְתִּי אֶת לִבִּי, נָאֶקַּח אוּד בּוֹעֵר מִן הַמְּדוּרָה, וָאֲמַהֵר לָבוֹא בָּהּ שֵׁנִית וְהַלַּפִּיד בְּיָדִי: לֹא הִרְחַקְתִּי שְׁלשָׁה צְעָדִים וָאֶבָּהֵל שֵׁנִית כְּבָרִאשׁוֹנָה, כִּי שָׁמַעְתִּי קוֹל אֲנָחָה כְּאַנְקַת אָדָם הַמִּתְהַפֵּךְ בְּצִירָיו, וְאַחֲרֶיהָ קוֹל הַמִּלָּה רְצוּצָה, כִּדְבָרִים מֻבָּעִים בְּקשִׁי, וְעוֹד פַּעַם אֲנָחָה עֲמֻקָּה. הָלַכְתִּי אֲחוֹרַנִּית, כִּי אָמְנָם נִבְהַלְתִּי מְאֹד וְזֵעָה קָרָה כִּסַּתְנִי, וְלוּ הָיָה כּוֹבַע בְּרֹאשִׁי, לֹא אֵדַע אִם שַׂעֲרוֹתַי לֹא הֲרִימוּהוּ. אַךְ אִמַּצְתִּי אֶת רוּחִי כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי, וּבְאָמְרִי בְּלִבִּי, כִּי עֵין ד׳ בַּכֹּל וּבְיָדוֹ לְהוֹשִׁיעֵנִי, הָלַכְתִּי נְכֹחִי, וָאֶרְאֶה לְאוֹר הַלַּפִּיד אֲשֶׁר אֲחַזְתִּי מֵעַל לְרֹאשִׁי, וְהִנֵּה עַל הָאָרֶץ רוֹבֵץ תַּיִשׁ גָּדוֹל וְנוֹרָא וְהוּא מְצַוֶּה לְבֵיתוֹ, כַּאֲשֶׁר הִרְגַּלְנוּ לוֹמַר, שׁוֹאֵף חַיִּים בְּעָמָל וְהוֹלֵךְ לָמוּת מֵרֹב זֹקֶן. וָאֲטַלְטְלֵהוּ מְעַט לִרְאוֹת, אִם לֹא אוּכַל לְהוֹצִיאוֹ מִשָּׁם; הוּא נִסָּה לָקוּם, אַךְ לֹא עָצַר כֹּחַ לְהִתְרוֹמֵם: וָאֹמַר לְנַפְשִׁי: טוֹב אֲשֶׁר יִשָּׁאֵר פֹּה, כִּי אִם אוֹתִי הִבְהִיל כָּכָה, אַל־נָכוֹן יַבְהִיל גַּם אֶת הַפְּרָאִים, אִם יְהִינוּ לָבוֹא בַּמִּקְרֶה בְּעוֹד בּוֹ רוּחַ חַיִּים.

עַתָּה פָּג פַּחְדִּי, וָאָחֵל לְהִתְבּוֹנֵן סְבִיבוֹתַי, וָאֶרְאֶה אֶת הַמְּעָרָה כִּי קְטַנָּה הִיא מְאֹד וְצוּרָה אֵין לָהּ: לֹא עֲגֻלָּה וְלֹא מְרֻבָּעָה, כִּי לֹא חָלוּ בָהּ יָדַיִם זוּלָתִי יְדֵי הַטֶּבַע. כְּמוֹ כֵן הִזְכַּרְתִּי כְּבָר לְמַעְלָה, כִּי הָיָה בָהּ מָקוֹם אֲשֶׁר הֶעֱמִיק בָּאֲדָמָה הַצִּדָּה, אַךְ הַחוֹר הַזֶּה הָיָה כֹּה צַר, אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לָבוֹא בּוֹ רַק בְּזָחֳלִי עַל גְּחוֹנִי, וְגַם לֹא יָדַעְתִּי אָנָה יוֹבִיל. וּמֵאֵין בְּיָדִי נֵר עֲזַבְתִּיו לְעֵת עַתָּה, אַךְ הַחְלֵט הֶחְלַטְתִּי לָשׁוּב הֵנָּה מָחָר, וּבְיָדִי נֵרוֹת וְתֵבַת־הַמַּבְעִירִים, אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לִי מִמִּסְגַּר אַחַד הָרוֹבִים וּמְעַט „אֵשׁ־תָּמִיד" בְּמַחְתָּה.

וּבַיּוֹם הַמָּחֳרָת בָּאתִי וּבְיָדִי שִׁשָּׁה נֵרוֹת, מַעֲשֵׂה יָדַי (כִּי עַתָּה לָמַדְתִּי לַעֲשׂוֹת נֵרוֹת טוֹבִים מְאֹד מֵחֵלֶב עִזִּים, אַךְ לֹא הָיוּ לִי פְּתִילוֹת, וָאֶשְׁתַּמֵּשׁ לִפְעָמִים בִּבְלוֹיִים אוֹ חוּטֵי־עֲבוֹת וְלִפְעָמִים בִּסְיבִים יְבֵשִׁים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי מִמִּין סִרְפָּד דּוֹמֶה לִקְנֵה־סוּף); וּבְבוֹאִי אֶל תּוֹךְ הַחוֹר אֻלַּצְתִּי לִזְחֹל עַל אַרְבַּע, כַּאֲשֶׁר אָמַרְתִּי, בְּמֶרְחַק חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה אַמָּה, בְּעֵרֶךְ, וּבְדַרְכִּי חָשַׁבְתִּי כִּי אֲנִי מְחָרֵף אֶת נַפְשִׁי בְּלִי דַעַת כַּמָּה עָלַי לִזְחֹל כֵּן וְאָנָה אֲנִי בָא. אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָבַרְתִּי אֶת הַמֵּצַר רָאִיתִי, כִּי הַכִּפָּה הוֹלֶכֶת וּמִתְרוֹמֶמֶת וְתַגִּיעַ עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת; אַךְ מֵעוֹדִי לֹא רָאוּ עֵינַי מַחֲזֶה נֶהְדָּר כָּזֶה: מַה יָּפֶה הָיָה לִרְאוֹת אֶת קִירוֹת הַמְּעָרָה הַזֹּאת וְתִקְרָתָהּ! מֵחוֹמָה הֵשִׁיבָה רִבְבוֹת אוֹרוֹת

עַל שְׁנֵי גְרוֹתָי. מָה הָיָה שָׁם בַּסֶּלַע, שְׁהָמִים אוֹ אַבְנֵי־יְקָר אֲחֵרוֹת, אוֹ זָהָב, כַּאֲשֶׁר נָטִיתִי לְהַאֲמִין מִכֹּל, לֹא יָדַעְתִּי. הָיִיתִי בִּמְעָרָה נֶחְמָדָה בְּמִינָהּ, אַף כִּי אוֹר הַיּוֹם לֹא חָדַר שָׁמָּה; אַדְמָתָהּ הָיְתָה יְבֵשָׁה וִישָׁרָה וְחָצָץ דַּק וְנָקִי זָרוּעַ עָלֶיהָ, וְלֹא נִרְאָה שָׁם כָּל שֶׁרֶץ מְתֹעָב אוֹ אַרְסִי. לֹא הִרְגַּשְׁתִּי כָּל טֹחַב וָלַחַ בַּקִּירוֹת וּבַתִּקְרָה; רַק דָּבָר אֶחָד עָכֵב — הַמָּבוֹא. אַךְ בִּרְאוֹתִי לִי שָׁם מָקוֹם בָּטוּחַ וּמַחֲבוֹא אֵיתָן כַּאֲשֶׁר שָׁאֲלָה נַפְשִׁי, אָמַרְתִּי הִנֵּה מָצָאתִי אֶת חֶפְצִי, וָאֶשְׂמַח בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים עַל אֲשֶׁר קָרָנִי לִמְצוֹא מָקוֹם כָּזֶה, וָאַחְלִיט לְמַהֵר לְהָבִיא הֵנָּה מְעַט מִן הַדְּבָרִים אֲשֶׁר חָרַדְתִּי לָהֶם מִכֹּל; בְּיִחוּד אָמַרְתִּי לְהַעֲבִיר הֵנָּה אֶת אוֹצַר אֲבַק־שְׂרֵפָתִי וְאֶת כְּלֵי־נִשְׁקִי הַמְעֻטִּים, לֵאמֹר, שְׁנֵי רוֹבֵי־צִפֳּרִים, מִן הַשְּׁלֹשָׁה אֲשֶׁר הָיוּ לִי, וּשְׁלֹשָׁה רוֹבִים, מִן הַשְּׁמוֹנָה אֲשֶׁר הָיוּ לִי, וָאַשְׁאִיר בִּמְצוּדָתִי רַק חֲמִשָּׁה, אֲשֶׁר עָמְדוּ בְּחוֹמָתִי הַחִיצוֹנָה כִּכְלֵי־תוֹתָח מוּכָנִים לַמִּלְחָמָה. וּבְבוֹאִי לְהַעֲבִיר אֶת נִשְׁקִי פָּתַחְתִּי בְּמִקְרֶה אֶת חָבִית אֲבַק־הַשְּׂרֵפָה, אֲשֶׁר מָשִׁיתִי מִתּוֹךְ הַיָּם בִּהְיוֹתָהּ רְטֻבָּה, וָאִוָּכַח כִּי הַמַּיִם חָדְרוּ כְּטֶפַח אוֹ שְׁנַיִם בְּתוֹךְ הָאָבָק מִכָּל עֵבֶר וַיְהִי לְאֶבֶן. וּבְכֵן שָׁמַר אֶת הָאָבָק הַתִּיכוֹן כְּחַרְצָן בְּתוֹךְ הַזָּג, וַיְהִי לִי כְּשִׁשִּׁים לִטְרָה אֲבַק־שְׂרֵפָה מְצֻיָּן בְּבֶטֶן הֶחָבִית, וָאֶשְׂמַח עָלָיו בָּעֵת הַהִיא כְּעַל שָׁלָל רָב; וָאַעֲבִיר שָׁמָּה הַכֹּל וְלֹא הוֹתַרְתִּי לִי בִּמְצוּדָתִי כִּי אִם כִּשְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ לִטְרוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָה, כִּי יָרֵאתִי פֶּן יְאֻנֶּה לִי שָׁם רַע פִּתְאֹם; וְכֵן הוֹצֵאתִי מִשָּׁם אֶת כָּל הָעוֹפֶרֶת אֲשֶׁר הִנַּחְתִּי לִי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנָּה כַּדּוּרִים.

הָיִיתִי בְּעֵינַי כְּאַחַד הָעֲנָקִים הַקַּדְמוֹנִים אֲשֶׁר הָיוּ בִּמְעָרוֹת וּבִנְקִיקֵי־הַסְּלָעִים, וְאִישׁ לֹא יָכֹל לָבוֹא אֲלֵיהֶם; כִּי בִּהְיוֹתִי שָׁם נִפְתֵּיתִי לְהַאֲמִין, אֲשֶׁר אִם גַּם יִפָּשְׁטוּ חֲמֵשׁ מֵאוֹת פְּרָאִים לְחַפֵּשׂ אַחֲרַי, לֹא יִמְצָאוּנִי, וְאִם גַּם יִמְצָאוּנִי, לֹא יָהִינוּ לַעֲרוֹךְ אֵלַי פֹּה מִלְחָמָה. הַתַּיִשׁ הַזָּקֵן אֲשֶׁר מְצָאתִיו גֹּוֵעַ מֵת בְּפִי הַמְּעָרָה לְמָחֳרַת הַיּוֹם: וָאֶמְצָא לְנָכוֹן לַחְצוֹב לוֹ שָׁם קֶבֶר גָּדוֹל וּלְהַשְׁלִיכוֹ בּוֹ וּלְכַסּוֹתוֹ עָפָר מֵאֲשֶׁר לִסְחָבוֹ הַחוּצָה; וָאֶקְבְּרֵהוּ לְמַעַן לֹא יִבְלַע לְאַפִּי.

עַתָּה הִגִּיעָה לִי הַשָּׁנָה הָעֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ לְשִׁבְתִּי בָּאִי הַזֶּה; וָאֶהְיֶה הִסְכַּנְתִּי עִם הַמָּקוֹם וְעִם דֶּרֶךְ־חַיַּי, אֲשֶׁר לוּ רַק יָכֹלְתִּי לִהְיוֹת שַׁאֲנָן מִפַּחַד הַפְּרָאִים כִּי יָבוֹאוּ לְהַחֲרִיבֵנִי, וְשָׂמַחְתִּי בְּחֶלְקִי אֲשֶׁר נָפַל לִי לְבַלּוֹת אֶת אַחֲרִית יָמַי פֹּה בְּמַרְגֹּעָה עַד רִגְעִי הָאַחֲרוֹן, עַד אִם שָׁכַבְתִּי וָמַתִּי כַּתַּיִשׁ

הַזָּקֵן בְּפִי הַמְּעָרָה; כִּי הִנֵּה לָמַדְתִּי כַּמָּה מְלָאכוֹת וְשַׁעֲשׁוּעִים לְבַלּוֹת אֶת עִתִּי בִּנְעִימִים יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר יָכֹלְתִּי עַד עַתָּה. רֵאשִׁית כֹּל לִמַּדְתִּי אֶת לְשׁוֹן תֻּכִּי פּוֹל, כַּאֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי, לְדַבֵּר נְכוֹנָה; וַיְהִי דִבּוּרוֹ כֹּה נֶחְמָד, בָּרוּר וּמָלֵא, אֲשֶׁר אָזְנִי לֹא נִמְלְאָה מִשְּׁמֹעַ; וַאֲדַמֶּה אֲשֶׁר מֵעוֹלָם לֹא הָיָה עוֹף אֲשֶׁר הֵיטִיב לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ; וַיִּהְיוּ יְמֵי שְׁנֵי חַיָּיו עֹמְדֵי שֵׁשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה; כַּמָּה יָכֹל לִחְיוֹת עוֹד אַחֲרֵי כֵן לֹא אֵדַע, אַף כִּי שָׁמַעְתִּי בִּבְרָזִילְיָה כִּי הַתֻּכִּי יִחְיֶה מְאַת שָׁנָה. כַּלְבִּי הָיָה לִי רֵעַ נֶאֱמָן וְאָהוּב כְּשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה, אַחֲרֵי כֵן גָּוַע מֵרֹב יָמִים. וַאֲשֶׁר לַחֲתוּלַי, הִנֵּה פָּרוּ וְרָבוּ בְּמִדָּה כָּזֹאת, אֲשֶׁר אֻלַּצְתִּי לְהָמִית רַבִּים מֵהֶם בַּתְּחִלָּה, לְמַעַן לֹא יֹאכְלוּנִי אוֹתִי וְכָל אֲשֶׁר לִי, אַךְ לָאַחֲרוֹנָה, כַּאֲשֶׁר הַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר הֵבֵאתִי אִתִּי מֵתוּ, וָאֶהְיֶה מְגָרְשָׁם יוֹם־יוֹם הַשְׁכֵּם וְגָרֵשׁ וְלֹא נָתַתִּי לָהֶם כָּל מִחְיָה אִתִּי, וַיִּמָּלְטוּ כֻּלָּם הַיַּעְרָה, וְרַק שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה נָשְׂאוּ חֵן בְּעֵינַי וָאֲאַלְּפֵם, אַף אֶת גּוּרֵיהֶם, אִם יָלְדוּ, טִבַּעְתִּי; וַיִּהְיוּ גַם הֵם בִּבְנֵי־בֵיתִי. זוּלַת אֵלֶּה הָיוּ אֶצְלִי תָּמִיד שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה גְדָיִים, אֲשֶׁר אִמַּנְתִּים עַד כִּי אָכְלוּ מִיָּדִי; וְעוֹד הָיוּ לִי שְׁנֵי תֻכִּיִּים אֲחֵרִים, אֲשֶׁר דִּבְּרוּ יָפֶה, וְכֻלָּם יָדְעוּ לִקְרֹא: רוֹבִּין קְרוּזוֹ, אַף לֹא כָּרִאשׁוֹן; וְאָמְנָם לֹא עָמַלְתִּי לְלַמְּדָם כַּאֲשֶׁר עָמַלְתִּי עָלָיו. הָיוּ לִי גַם שְׁנֵי עוֹפוֹת־יָם אֲמוּנִים, אֲשֶׁר לֹא אֵדַע אֶת שְׁמוֹתֵיהֶם וַאֲשֶׁר לְכַדְתִּים עַל פְּנֵי הַחוֹף וָאֲקַצֵּץ אֶת כַּנְפֵיהֶם. וְהַמּוֹטוֹת הַקְּטַנִּים אֲשֶׁר נָטַעְתִּי לִפְנֵי חוֹמַת מְצוּדָתִי גָּדְלוּ וְהָיוּ לְחֹרְשָׁה עֲבֻתָּה, וַיִּחְיוּ הָעוֹפוֹת הָהֵם בֵּין הַשִּׂיחִים וַיִּדְגְּרוּ שָׁם, לְשִׂמְחַת לִבִּי. וּבֶאֱמֶת הַחִלּוֹתִי לִשְׂמֹחַ בְּחֶלְקִי וּבְחַיִּים אֲשֶׁר שָׁפְרוּ עָלַי, לוּ רַק יָכֹלְתִּי לִהְיוֹת שַׁאֲנָן מִפַּחַד הַפְּרָאִים. אַךְ לֹא כֵן הָיָה מֵעִם ד׳; וְאַל נָא יֵרַע בְּעֵינֵי כָּל אֵלֶּה אֲשֶׁר יָבוֹאוּ לִקְרֹא אֶת סִפּוּרִי, אִם יִלְמְדוּ מִתּוֹכוֹ, כִּי לְעִתִּים קְרוֹבוֹת, בִּימֵי חֶלְדֵּנוּ, יִקְרֵנוּ כִּי הָרַע, אֲשֶׁר נִשְׁתַּדֵּל לְהַרְחִיקוֹ מִמֶּנּוּ, וְאִם נָפַלְנוּ בוֹ יִהְיֶה בְּעֵינֵינוּ כְּאָסוֹן נוֹרָא, הִנֵּה הָרַע הַזֶּה עַצְמוֹ יִהְיֶה עַל הָרֹב הַדֶּרֶךְ אוֹ הַפֶּתַח לִפְדּוֹת נַפְשֵׁנוּ, וְרַק בּוֹ נוּכַל לְהִתְרוֹמֵם מִן הַצָּרָה אֲשֶׁר בָּהּ נָפַלְנוּ. יָכֹלְתִּי לְהָבִיא כַּמָּה מְשָׁלִים מִמֶּשֶׁךְ חַיֵּי הַמֻּפְלָאִים, אַךְ הַדָּבָר לֹא יֵרָאֶה בָּרוּר, כַּאֲשֶׁר יֵרָאֶה מִשְּׁנוֹת־הַמַּרְגֵּעָה הָאַחֲרוֹנוֹת אֲשֶׁר חָיִיתִי בָּאִי הַזֶּה.

פֶּרֶק עֶשְׂרִים

מִפְרָאִים מוֹסִיפִים לְבַקֵּר אֶת הָאִי — רוֹבִּינְסוֹן רוֹאֶה אוֹתָם יוֹצְאִים בְּמָחוֹל — רוֹאֶה גַם מַפֹּלֶת סְפִינָה

הָיָה עַתָּה יֶרַח דֶּצֶמְבֶּר, כָּאָמוּר לְמַעְלָה, בִּשְׁנַת הָעֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ לְשִׁבְתִּי פֹּה, וַתְּהִי זֹאת תְּקוּפַת־הַשֶּׁמֶשׁ הַדְּרוֹמִית (כִּי לֹא אוּכַל לִקְרוֹא לַיָּמִים הָאֵלֶּה חֹרֶף) וְעוֹנַת קְצִירֵי הַגָּדוֹל, וָאֱהִי אָנוּס לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה בַּחוּץ, עַל פְּנֵי הַשָּׂדוֹת. וַיְהִי בְּהַשְׁכִּימִי לָצֵאת בְּאַחַד הַיָּמִים, בְּטֶרֶם הַבֹּקֶר אוֹר, וָאֶתְחַלְחַל פִּתְאֹם לְמַרְאֵה אֵשׁ אֲשֶׁר הִבְהִיקָה לְעֵינַי עַל הַחוֹף, כִּשְׁנֵי מִילִים הַרְחֵק מִמֶּנִּי, בְּעֵבֶר הָאִי אֲשֶׁר שָׁם הָיוּ הַפְּרָאִים, כְּמִסְפָּר, לֹא בָּעֵבֶר הַשֵּׁנִי, כִּי אִם בְּעֵבֶר הָאִי אֲשֶׁר שָׁם יָשַׁבְתִּי.

וָאֱהִי נִבְעָת מְאֹד מִמַּרְאֵה עֵינַי, וָאֶעֱמוֹד דֹּם בְּתוֹךְ חֳרְשְׁתִּי, וְלֹא מָצָאתִי לִבִּי לָצֵאת מִפַּחַד פֶּן יִרְאוּנִי. אַף לִבִּי לֹא יָדַע שָׁלֵו גַּם בַּיַּעַר, מִדַּאֲגָתִי פֶּן הַפְּרָאִים, בַּעֲשׂוֹתָם דַּרְכָּם עַל פְּנֵי הָאִי וּמָצְאוּ אֶת תְּבוּאָתִי בְּקָמָה אוֹ בָּעֳמָרִים, אוֹ יֶתֶר מַעֲשֵׂי יָדַי, יָבִינוּ כְּרֶגַע כִּי הָיוּ אֲנָשִׁים בַּמָּקוֹם הַזֶּה, וְלֹא יִשְׁקְטוּ עַד אִם מְצָאוּנִי. וָאָשׁוּב עַל עֲקֵבַי בְּלֵב פּוֹעֵם לָבוֹא בִּמְצוּדָתִי, וָאוֹרִיד אַחֲרַי אֶת הַסֻּלָּם, וָאֶהֱפֹךְ בְּדַרְכִּי אֶת כָּל הַנִּרְאֶה לָעֵינַיִם לִהְיוֹת פָּרוּעַ וְטִבְעִי כְּכֹל אֲשֶׁר מָצְאָה יָדִי.

אַחֲרֵי כֵן הִתְכּוֹנַנְתִּי פְּנִימָה לַעֲמוֹד נָכוֹן לַקְּרָב: מִלֵּאתִי אֶת כָּל כְּלֵי־תוֹתָחַי, כִּי כֵן קָרָאתִי לְרוֹבַי, וְאֶת כָּל אֶקְדָּחַי, וָאֶגְמוֹר לַעֲמוֹד עַל נַפְשִׁי עַד הַנְּשִׁימָה הָאַחֲרוֹנָה; אַף לֹא שָׁכַחְתִּי לְהַפְקִיד אֶת רוּחִי בְּיַד ד׳ וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו כִּי יַצִּילֵנִי מִידֵי הַזֵּדִים הָאֵלֶּה. וְכֵן עָמַדְתִּי כְּשָׁעָתַיִם, וַתִּקְצַר רוּחִי מְאֹד לָדַעַת אֶת הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ, כִּי לֹא הָיוּ לִי מְרַגְּלִים לִשְׁלוֹחַ לִרְאוֹת. וַיְהִי כִּי יָשַׁבְתִּי כֵּן זְמַן־מָה, וָאָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי מַה עָלַי לַעֲשׂוֹת, וַתִּקְצַר רוּחִי וְלֹא יָכֹלְתִּי לָשֶׁבֶת עוֹד בְּלִי דַעַת דָּבָר. וָאַצִּיב אֶת סֻלָּמִי אֶל הַגִּבְעָה, בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר הִרְחִבָה שָׁם, כַּאֲשֶׁר תֵּאַרְתִּי לְמַעְלָה, וּבַעֲלוֹתִי הֵבֵאתִי אֶת הַסֻּלָּם אַחֲרַי,

וַאֲצִיבֶנּוּ שֵׁנִית, וְכֵן עָלִיתִי לְרֹאשׁ הַגִּבְעָה, וָאוֹצִיא אֶת מִשְׁקַפְתִּי אֲשֶׁר לָקַחְתִּי אִתִּי, וָאֶשְׁתַּטַּח עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וָאָחֵל לְהִתְבּוֹנֵן בַּמָּקוֹם. עַתָּה יָכֹלְתִּי לִסְפּוֹר שָׁם תִּשְׁעָה פְּרָאִים עֲרֻמִּים יוֹשְׁבִים מִסָּבִיב לִמְדוּרָה קְטַנָּה, אֲשֶׁר הִבְעִירוּ לֹא לְהָחֵם, כִּי מֶזֶג־הָאֲוִיר הָיָה חַם מְאֹד, כִּי אִם, כַּאֲשֶׁר שִׁעַרְתִּי לִי, לְהָכִין לָהֶם אֶת מַטְעַמֵּיהֶם הַנִּתְעָבִים מִבְּשַׂר אָדָם אֲשֶׁר הֵבִיאוּ חַי אוֹ מֵת, לֹא יָדַעְתִּי.

הֵם בָּאוּ בִּשְׁתֵּי צִנּוֹת, אֲשֶׁר מִשְׁכָּן עַל הַחוֹף, וּבִהְיוֹת אָז שֵׁפֶל־הַמַּיִם חִכּוּ, כַּנִּרְאֶה, לְשׁוּב הַשֶּׁטֶף לְמַעַן יוּכְלוּ לְהַפְלִיג מִפֹּה. אֵין לְשַׁעֵר אֶת הַחֲרָדָה אֲשֶׁר בָּאָה בִּי, בִּרְאוֹתִי אוֹתָם בְּעֵבֶר הָאִי אֲשֶׁר לִי וְהֵם כֹּה קְרוֹבִים אֵלַי; אַךְ בְּשִׂימִי לִבִּי, כִּי אֵל נָכוֹן יִהְיֶה בּוֹאָם תָּמִיד עִם שֵׁפֶל הַמַּיִם, שָׁקְטָה רוּחִי מְעַט, וָאֶשְׂמַח עַל יָכָלְתִּי לָצֵאת בֶּטַח בְּעֵת גֵּאוּת הַמַּיִם, אִם רַק לֹא יִמָּצְאוּ עַל הַחוֹף מִקֹּדֶם; וּבִרְאוֹתִי כִּי כֵן הוּא יָצָאתִי לְפָעֳלִי בַּשָּׂדֶה בְּיֶתֶר בִּטָּחוֹן.

כַּאֲשֶׁר אָמַרְתִּי כֵּן הָיָה: אַךְ הֵחֵלָּה גֵּאוּת הַמַּיִם לִזְרוֹם מַעֲרָבָה, וָאֵרֶא אִם בָּאִים בְּצִנּוֹתֵיהֶם וְשָׁטִים, אוֹ מְשִׁיטִים, לְהִתְרַחֵק. כְּמוֹ כֵן רָאִיתִי, כִּי לִפְנֵי לֶכְתָּם יָצְאוּ בִּמְחוֹל פֶּרֶא, וּבְנָקֵל יָכֹלְתִּי לְהַבְחִין בְּמִשְׁקַפְתִּי אֶת כָּל תְּנוּעוֹתֵיהֶם בְּשִׁבְתָּם וּבְקוּמָם. אַךְ כְּכָל אֲשֶׁר דִּיַּקְתִּי לִצְפּוֹת, לֹא יָכֹלְתִּי לְהַבְחִין בִּלְתִּי אִם דָּבָר אֶחָד, כִּי הָיוּ עֲרֻמִּים כֻּלָּם וְאֵין כָּל כְּסוּת לִבְשָׂרָם, אַךְ אִם הָיוּ שָׁם גְּבָרִים אוֹ נָשִׁים לֹא יָכֹלְתִּי לְהַבְדִּיל.

וַיְהִי אַךְ רְאִיתִים מַפְלִיגִים בְּצִנּוֹתֵיהֶם, וָאָשִׂים שְׁנֵי רוֹבִים עַל כְּתֵפַי וּשְׁנֵי אֶקְדָּחִים בַּחֲגוֹרָתִי, וְחַרְבִּי הַגְּדוֹלָה חֲגוּרָה עַל יְרֵכִי בְּלִי תַּעְרָה, וָאֵלֵךְ בְּחִפָּזוֹן אֶל הַגִּבְעָה אֲשֶׁר מִשָּׁם רָאוּם עֵינַי רִאשׁוֹנָה; וּבְבוֹאִי שָׁמָּה אַחֲרֵי שְׁתֵּי שָׁעוֹת, לַמִּצְעָר (כִּי כְּכָל אֲשֶׁר נֶחְפַּזְתִּי לֹא יָכֹלְתִּי לָלֶכֶת מְהֵרָה, בִּהְיוֹתִי טָעוּן כְּלֵי נֶשֶׁק לַעֲיֵפָה), רָאִיתִי כִּי הָיוּ שָׁם עוֹד שָׁלֹשׁ צִנּוֹת־פְּרָאִים, וּבְהוֹסִיפִי לְהִתְבּוֹנֵן רָאִיתִי עוֹד, כִּי כֻלָּם יַחְדָּו חוֹתְרִים בַּיָּם לָבוֹא אֶל הַיַּבָּשָׁה אֲשֶׁר מִמּוּלִי. כָּל הַמַּרְאֶה הַזֶּה הֶחֱרִידַנִי מְאֹד, וּבְיִחוּד כַּאֲשֶׁר יָרַדְתִּי אֶל הַחוֹף, וָאֵרֶא אֶת עִקְּבוֹת מַעֲשֵׂה־תּוֹעֲבָתָם אֲשֶׁר הִשְׁאִירוּ אַחֲרֵיהֶם, לֵאמֹר, אֶת הַדָּם, הָעֲצָמוֹת וְחֵלֶק מִבְּשַׂר הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּבָלִים הָאֵלֶּה וַיִּתְרַפְּקוּ לְעֹנֶג וּלְשַׁעֲשׁוּעִים. וַיַּעַבְרוּ עָלַי עוֹד שָׁנָה וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, עַד כִּי שַׁבְתִּי לִרְאוֹת אֶת הַפְּרָאִים.

בְּמֶשֶׁךְ חֲמִשָּׁה־עָשָׂר הֶחֳדָשִׁים הָאֵלֶּה לֹא הָיְתָה בְּרוּחִי נְכוֹנָה, שְׁנָתִי הָיְתָה טְרוּפָה, רָאִיתִי חֲלוֹמוֹת מַבְעִיתִים וּלְעִתִּים קְרוֹבוֹת קַפַּצְתִּי מִתּוֹךְ שֵׁנָה. בַּיּוֹם תְּקָפָה עָלַי חֶרְדַּת־נַפְשִׁי, וּבַלַּיְלָה רַבּוֹת חָלַמְתִּי וְהִנֵּה אֲנִי הוֹרֵג פְּרָאִים,

וְכִי צָדַקְתִּי בַּעֲשׂוֹתִי כֵּן. הַדָּבָר הָיָה בַּחֲצִי מַאי, בְּשִׁשָּׁה־עָשָׂר בּוֹ, לְפִי חֶשְׁבּוֹן לוּחַ־עֲצֵי הַדֶּל, כִּי עַד כֹּה שָׁקַדְתִּי לַחֲרוֹת כָּל יוֹם בְּצֶלַע הָעַמּוּד; כֵּן, הַדָּבָר הָיָה בְּשִׁשָּׁה־עָשָׂר בְּמַאי, וְכָל הַיּוֹם הַהוּא הָיְתָה סְעָרָה גְדוֹלָה וַיִּבְרְקוּ בְרָקִים וַיִּרְעֲמוּ רְעָמִים, וְאַחֲרֵי כֵן בָּא לֵיל סַגְרִיר. לֹא יָדַעְתִּי מַה קָּרָה, אַךְ בִּהְיוֹתִי הוֹגֶה בְּכִתְבֵי־הַקֹּדֶשׁ וְחוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת עַל מַצָּבִי, וְהִנֵּה הֲלָמַנִי קוֹל יְרִיַּת־תּוֹתָח, אֲשֶׁר בָּא, כְּפִי הַנִּדְמֶה לִי, מִן הַיָּם, וְהַפַּחַד הַזֶּה הָיָה לִי, כַּאֲשֶׁר נָקֵל לְהָבִין, שׁוֹנֶה מִכָּל אֲשֶׁר בָּאַנִי עַד הַיּוֹם. כִּי הַמַּחֲשָׁבוֹת אֲשֶׁר קָמוּ בְמֹחִי לְרַגְלָיו הָיוּ גַם הֵן מִמִּין אַחֵר. רַצְתִּי בְחִפָּזוֹן כְּכָל אֲשֶׁר נְשָׂאוּנִי רַגְלַי וּכְהֶרֶף עַיִן הִצַּבְתִּי אֶת סֻלָּמִי לְיַד הַסֶּלַע, אֶל מְקוֹם הָרְחָבָה אֲשֶׁר מִלְמַעְלָה, וָאַעֲלֵהוּ אַחֲרַי; וּבַעֲלוֹתִי כֵן שֵׁנִית הִגַּעְתִּי אֶל רֹאשׁ הַגִּבְעָה, בְּעֶצֶם הָרֶגַע אֲשֶׁר רָאִיתִי בְרַק אֵשׁ, וָאֲחַכֶּה לִשְׁמוֹעַ נֶפֶץ יְרִיָּה שֵׁנִית, וְאָמְנָם כַּעֲבוֹר חֲצִי רֶגַע הִגִּיעַ הַנֶּפֶץ הַשֵּׁנִי לְאָזְנָי; וּלְפִי הָרַעַשׁ הִכַּרְתִּי, כִּי הַקּוֹל בָּא מֵעֵבֶר הָאִי, אֲשֶׁר שָׁם סְחָפַנִי הַזֶּרֶם בִּהְיוֹתִי בְּצִנָּתִי. עַד מְהֵרָה הֲבִינוֹתִי כִּי אֶל־נָכוֹן הָיְתָה שָׁם אֳנִיָּה בְּצָרָה, וְכִי הָיְתָה בְּקִרְבָתָם אֳנִיָּה אַחֶרֶת, וַיִּירוּ לְאוֹת צָרָה, לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְיָחִישׁוּ לָהֶם עֶזְרָה. בָּרֶגַע הַהוּא הָיְתָה דַעְתִּי נְכוֹנָה וָאֶחְשׁוֹב, כִּי אִם אָמְנָם אֵין בְּיָדִי לְהוֹשִׁיעַ לָהֶם, הִנֵּה יוּכַל הֱיוֹת כִּי יֵשׁ בְּיָדָם לְהוֹשִׁיעַ לִי; וָאֲמַהֵר לִלְקוֹט אֶת כָּל הָעֵצִים הַיְבֵשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עַל יָדִי, וָאֶעֶרְמֵם לַעֲרֵמָה גְדוֹלָה וָאַבְעִיר אֵשׁ עַל הַגִּבְעָה. הָעֵצִים הָיוּ יְבֵשִׁים מְאֹד וַתַּעַל הַשַּׁלְהֶבֶת; וְאַף כִּי הָרוּחַ נָשְׁבָה בְּחָזְקָה, בְּכָל זֹאת בָּעֲרוּ הָעֵצִים עַד תֻּמָּם, וָאֱהִי בָטוּחַ אֲשֶׁר אִם הָיְתָה שָׁם מֵעֵין אֳנִיָּה, אֵין סָפֵק כִּי רָאָה רָאוּנִי; וְאָמְנָם נוֹכַחְתִּי כִּי רָאוּנִי; אַךְ שָׁקְעָה אִשִּׁי וָאֶשְׁמַע עוֹד תּוֹתָח, וְאַחֲרֵי כֵן עוֹד יְרִיּוֹת אֲחָדוֹת, כֻּלָּן מִן הָעֵבֶר הַהוּא. וְלֹא כִבִּיתִי אֶת הַמְּדוּרָה עַד הַבֹּקֶר; וַיְהִי כִּי נָכוֹן הַבֹּקֶר וְהָאֲוִיר זַךְ, וָאֵרֶא דְבַר־מָה בַּמֶּרְחָק, בְּלֶב־יָם מִמִּזְרַח הָאִי, מִפְרָשׂ אוֹ אֳנִיָּה, לֹא יָכֹלְתִּי לְהַבְחִין, אַף כִּי כִּי הִבַּטְתִּי שָׁמָּה בְּמִשְׁקַפְתִּי; הַמֶּרְחָק הָיָה רַב, וְהָאֲוִיר עַל פְּנֵי הַיָּם הָיָה חָתוּל בַּעֲרָפֶל מְעַט.

וָאַבִּיט שָׁמָּה כָּל הַיּוֹם הַהוּא, וָאִוָּכַח לָאַחֲרוֹנָה כִּי הַדָּבָר יַעֲמֹד וְלֹא יָנוּעַ; וָאֶגְמוֹר בְּלִבִּי אֲשֶׁר אֵין זֹאת כִּי אִם אֳנִיָּה עוֹגֶנֶת שָׁם; וּבְהִשְׁתּוֹקְקִי מְאֹד, כַּאֲשֶׁר תָּבִינוּ, לָדַעַת אֶת הַדָּבָר, לָקַחְתִּי אֶת רוֹבִי בְּיָדִי, וָאֲמַהֵר לְיַרְכְּתֵי דְרוֹם הָאִי, אֶל הַסְּלָעִים אֲשֶׁר נִסְחַפְתִּי שָׁם בַּזֶּרֶם; וּבְהַגִּיעִי שָׁמָּה, וְהָאוֹר אָז בָּהִיר וְשָׁקוּף, וָאֵרֶא בָרוּר, לְרָעָתִי וּלְדַאֲבוֹן לִבִּי, מַפֶּלֶת אֳנִיָּה אֲשֶׁר עָלְתָה בַּלַּיְלָה

עַל הַסְּלָעִים הַמְּכֻסִּים, הַסְּלָעִים אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי אָז בְּצֵאתִי בְּסִירָתִי, וְגַם הָיִיתִי אָז בְּרָעָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי כָּמוֹהָ מֵעוֹדִי. הַסְּלָעִים שָׁבְרוּ אֶת מְעוֹז הַזֶּרֶם וַיִּיצְרוּ מִין זֶרֶם מִתְנַגֵּד אוֹ שִׁבֹּלֶת וְאָבוֹא בָּהּ, כַּמְסֻפָּר וְאוּלָם הַדָּבָר אֲשֶׁר יִהְיֶה הַצָּלָה לְאֶחָד יִהְיֶה אֲבַדּוֹן לַשֵּׁנִי: הָאֲנָשִׁים הָהֵם, כַּנִּרְאֶה, מֵאִי יְדִיעָה וּבִהְיוֹת הַסְּלָעִים מִתַּחַת לַמַּיִם, עָלוּ עֲלֵיהֶם בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, בִּנְשׁוֹב הָרוּחַ מִמִּזְרָחִית־צְפוֹנִית, וְלֹא רָאוּ אֶת הָאִי, כַּאֲשֶׁר שִׁעַרְתִּי מִתְּחִלָּה. כִּי לוּ רָאוּהוּ הָיוּ מִתְאַמְּצִים לְהִמָּלֵט אֶל הַחוֹף בְּתוֹךְ סִירָתָם. אַךְ דְּבַר יְרוֹתָם בְּתוֹתָחִים לְעֶזְרָה, בְּיִחוּד בִּרְאוֹתָם, כַּאֲשֶׁר חָשַׁבְתִּי לִי, אֶת אֵשׁ מְדוּרָתִי מִלְאַנִי מַחֲשָׁבוֹת שׁוֹנוֹת: רֵאשִׁית אָמַרְתִּי, כִּי בִּרְאוֹתָם אֶת אוֹר מְדוּרָתִי יָרְדוּ אֶל נָכוֹן אֶל תּוֹךְ סִירָתָם, וַיִּתְחַתְּרוּ לָבוֹא אֶל הַחוֹף, אַךְ בִּגְאוֹת הַמַּיִם מְאֹד נִטְרְפוּ בַּיָּם; שֵׁנִית תֵּאַרְתִּי לִי כִּי אָבְדָה לָהֶם סִירָתָם עוֹד בְּדַרְכָּם. כַּאֲשֶׁר יִקְרֶה לִפְעָמִים בַּעֲלוֹת הַמִּשְׁבָּרִים עַל הָאֳנִיָּה וְאָלְצוּ הַנּוֹסְעִים לְנַפֵּץ אֶת סִירָתָם אוֹ לְהַשְׁלִיכָהּ בִּידֵיהֶם הַיָּמָּה; וְעוֹד אָמַרְתִּי, כִּי הָיְתָה שָׁם עוֹד אֳנִיָּה, אוֹ יוֹתֵר, בְּחֶבְרָתָהּ, אֲשֶׁר בְּשָׁמְעָהּ אֶת אוֹתוֹת הַצָּרָה בָּאָה וַתִּקָּחֵם; וְיֵשׁ אֲשֶׁר דִּמִּיתִי, כִּי כֻּלָּם הִפְלִיגוּ בַּיָּם בְּסִירָתָם, וּבְהִסָּחֲפָם בַּזֶּרֶם הָאֵיתָן, כַּאֲשֶׁר קָרְנִי אָנִי, נִשְּׂאוּ אֶל מֶרְחֲבֵי הַיָּם, לִמְקוֹם עֳנִי נָאֲבַדּוֹן; וְאוּלַי תִּתְעַטֵּף שָׁם נַפְשָׁם בָּרָעָב וְהֵם אוֹכְלִים אִישׁ אֶת בְּשַׂר רֵעֵהוּ.

פֶּרֶק עֶשְׂרִים וְאֶחָד

הוּא יוֹצֵא לִרְאוֹת אֶת הַמַּפֹּלֶת וּמֵבִיא מִשָּׁם חֲפָצִים רַבִּים — דּוֹשֵׁב שֵׁנִית לַעֲזוֹב אֶת הָאִי

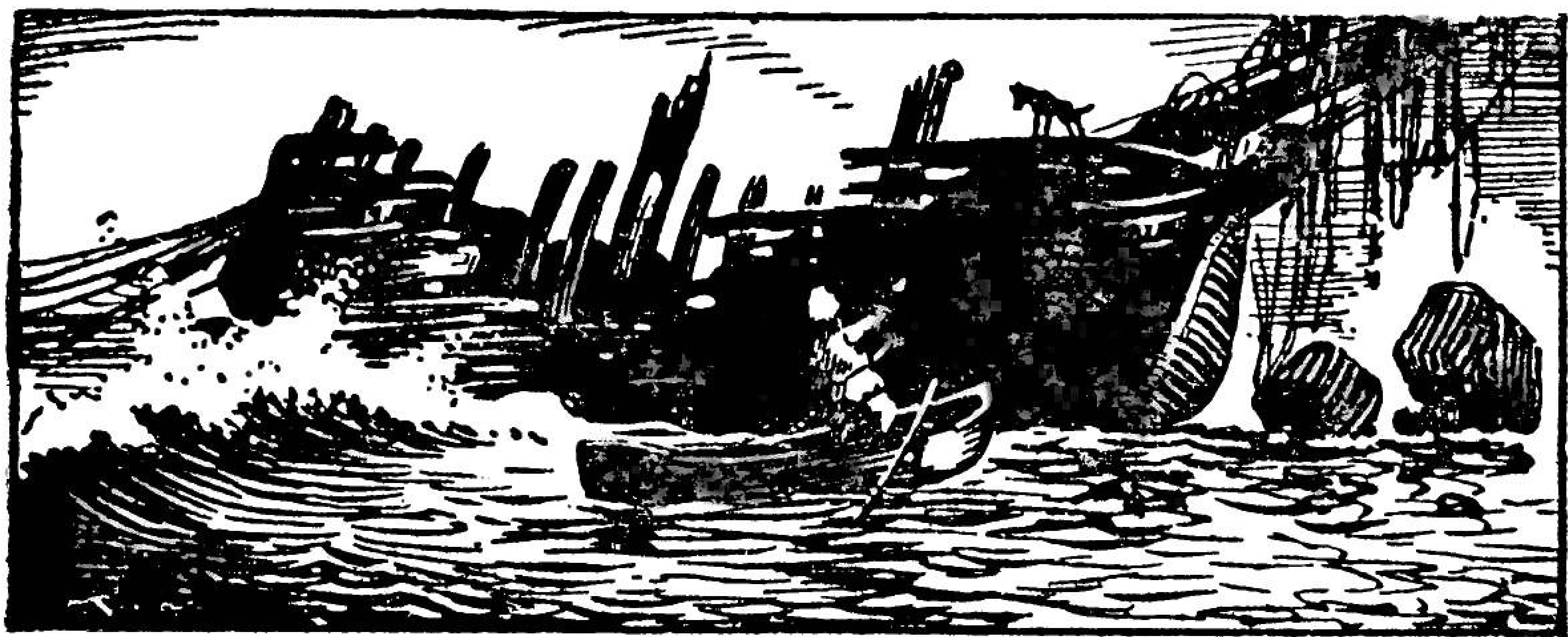
עַד הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹנָה לְשִׁבְתִּי בָּאִי לֹא נוֹדַע לִי, אִם נִצַּל אִישׁ מִן הָאֳנִיָּה הַזֹּאת אוֹ לֹא; וְרַק כַּעֲבוֹר יָמִים מִסְפָּר רָאִיתִי לְחֶרְדָּתִי גְּוִיַּת בָּחוּר טָבוּעַ, אֲשֶׁר צָפָה אֶל הַחוֹף בְּיַרְכְּתֵי הָאִי. לֹא הָיוּ עָלָיו בְּגָדִים אֲחֵרִים בִּלְתִּי אִם סְוֶדֶר־מַלָּח, מִכְנְסֵי־בַד פְּתוּחֵי־בִרְכַּיִם וּכְתֹנֶת־בַּד כְּחֻלָּה; אַךְ לֹא מָצָאתִי בוֹ דָּבָר אֲשֶׁר יוּכַל לְהוֹרוֹתֵנִי אוֹ לְעוֹרֵר בִּי אֵיזוֹ הַשְׁעָרָה בְּנוֹגֵעַ לְעַמּוֹ וּלְאַרְצוֹ: בְּכִיסוֹ לֹא הָיָה מְאוּמָה, זוּלַת שְׁתֵּי מַטְבְּעוֹת זָהָב וּמִקְטֶרֶת, וַתִּיטַב בְּעֵינַי הָאַחֲרוֹנָה עֲשֶׂרֶת מוֹנִים מִן הָרִאשׁוֹנוֹת.

הַיָּם שָׁקַט עַתָּה, וַיְהִי בְּלִבִּי חֵשֶׁק רַב לִפְרֹשׂ בְּסִירָתִי לָבוֹא אֶל הַמַּפֹּלֶת הַהִיא, כִּי לֹא הָיָה סָפֵק בְּיָדִי אֲשֶׁר אֶמְצָא שָׁם דְּבָרִים מוֹעִילִים לִי; אַךְ הַמַּחֲשָׁבָה הַזֹּאת לֹא הֵאִיצָה בִּי כַּאֲשֶׁר הֵאִיצָה בִּי הַתִּקְוָה, אֲשֶׁר אוּלַי עוֹד אֶמְצָא שָׁם נֶפֶשׁ חַיָּה, וּבְהַצִּילִי אוֹתָהּ יִיטַב לִי בִּגְלָלָהּ מְאֹד, וְהַמַּחֲשָׁבָה הָאַחֲרוֹנָה מִלְאָה אֶת כָּל חַדְרֵי־לִבִּי, וְלֹא יָכֹלְתִּי לִשְׁקוֹט יוֹמָם וָלַיְלָה, וְלָאַחֲרוֹנָה אִלַּצְתִּי לָצֵאת בְּסִירָתִי לָבוֹא אֶל מַפֹּלֶת הָאֳנִיָּה; וָאַשְׁלִיךְ אֶת יְהָבִי עַל ד׳, וָאֹמַר אֲשֶׁר אִם הַחֵפֶץ כֹּה חָזָק בְּלִבִּי, אֵין זֹאת כִּי אִם יָד נֶעְלָמָה הָיְתָה בִּי לַעֲשׂוֹתוֹ וְכִי אִנָּחֵם אִם לֹא אֵלֵךְ שָׁמָּה.

בְּחֶזְקַת הַיָּד הַזֹּאת מִהַרְתִּי לָשׁוּב לִמְצוּדָתִי, וָאָכִין שָׁם הַכֹּל לְדַרְכִּי; לָקַחְתִּי הַרְבֵּה לֶחֶם, קְדֵרָה גְדוֹלָה מְלֵאָה מַיִם חַיִּים, מַצְפֵּן לְכַוֵּן בּוֹ אֶת הָרוּחַ, בַּקְבּוּק רוּם (כִּי עוֹד נוֹתַר לִי מְעַט) וְסַל צִמּוּקִים; וּמְצֻיָּד כֵּן בְּכָל דָּבָר נָחוּץ יָרַדְתִּי אֶל סִירָתִי, וָאֶשְׁאַב מִתּוֹכָהּ אֶת הַמַּיִם, וָאַהְדְּפֶנָּה הַיָּמָּה, וָאֶטְעַן עָלֶיהָ אֶת כָּל מִטְעָנִי, וְאַחֲרֵי כֵן שַׁבְתִּי עוֹד פַּעֲמַיִם הַבַּיְתָה. וַיְהִי מִטְעָנִי הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר הֵבֵאתִי: שַׂק אֹרֶז גָּדוֹל, סוֹכֵךְ לְהָצֵל עַל רֹאשִׁי, עוֹד קְדֵרַת מַיִם גְּדוֹלָה וְעוֹד כְּעֶשְׂרִים מִכִּכְּרוֹתַי הַקְּטַנּוֹת, אוֹ רְקִיקֵי־שְׂעוֹרִים, בַּקְבּוּק חֲלֵב־

צִמּוּקִים נְחָרִיץ־חָלָב. כָּל זֶה הֵבֵאתִי בְּעָמָל רַב וּבְזֵעַת אַפַּיִם אֶל תּוֹךְ סִירָתִי; וָאֶתְפַּלֵּל לַדּ׳ כִּי יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכִּי אֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ בָּהּ. וּבְהַשִּׁיטִי אֶת הַסִּירָה לְאֹרֶךְ הַחוֹף בָּאתִי אֶל קְצֵה הָאִי צְפוֹנָה־מִזְרָחָה.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֲדַפְתִּי אֶת סִירָתִי לְתוֹךְ מִפְרָץ קָטָן אֲשֶׁר עִם הַחוֹף, עָלִיתִי וָאֵשֵׁב עַל מָקוֹם נִשָּׂא תָּפוּשׂ בְּרֹב שַׁרְעַפַּי, וְלִבִּי פָּחַד וְרָחַב לִנְסִיעָתִי; וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָשַׁבְתִּי כֵּן וָאֶרְאֶה אֶת הַשֶּׁטֶף שָׁב וְהַמַּיִם מִתְקָרְבִים, וָאֵדַע כִּי לֹא יִתָּכֵן לְהַפְלִיג בְּמֶשֶׁךְ שָׁעוֹת אֲחָדוֹת.

לְמָחֳרַת הַבֹּקֶר הֶחְלַטְתִּי לָצֵאת עִם הַשֵּׁפֶל הָרִאשׁוֹן; וְכָל הַלַּיְלָה שָׁכַבְתִּי בְּתוֹךְ הַסִּירָה תַּחַת אַדֶּרֶת־הַצּוֹפִים הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי. וָאָשׁוּט בִּמְהִירוּת גְּדוֹלָה יָשָׁר אֶל מוּל הַמַּפֶּלֶת, וְלִפְנֵי עֲבוֹר שְׁעָתַיִם הִגַּעְתִּי שָׁמָּה. וַיִּגָּל לְעֵינַי מַרְאֶה מַעֲצִיב: הָאֳנִיָּה אֲשֶׁר לְפִי תַּבְנִית בִּנְיָנָהּ הָיְתָה סְפָרַדִּית, הָיְתָה תְקוּעָה בְּחָזְקָה, לְחוּצָה בֵּין שְׁנֵי סְלָעִים; הַהֶגֶה וְהַסִּפּוּן שֻׁבְּרוּ מִכֹּחַ הַמִּשְׁבָּרִים; וַאֲשֶׁר לַחֲזִיתָהּ אֲשֶׁר נִתְקְעָה בֵּין הַסְּלָעִים בְּכֹחַ גָּדוֹל, הִנֵּה נִשְׁבְּרוּ שְׁנֵי תְּרָנֶיהָ, הָרִאשׁוֹן וְהַתִּיכוֹן, עַד תַּחְתִּיתָם לְיַד הַסִּפּוּן, רַק הַחֶבֶל הָיָה מוּצָק וְגַם רֹאשָׁהּ וְאַפָּהּ נִרְאוּ אֵיתָנִים. בְּרֶגַע קָרְבִי עָדֶיהָ הוֹפִיעַ עָלֶיהָ כֶּלֶב וּבִרְאוֹתוֹ אוֹתִי הֵחֵל לִנְבֹּחַ וּלְיַלֵּל, וַיְהִי אַךְ קָרָאתִי לוֹ וַיְקַפֵּץ הַמַּיְמָה לָבוֹא אֵלַי, הֲבֵאתִיו בְּסִירָתִי, אַךְ רָאֹה רָאִיתִי כִּי הָיָה כִּמְעַט מֵת מֵרָעָב וּמִצָּמָא. וָאֶתֵּן לוֹ רָקִיק מִלַּחְמִי, וַיִּטְרְפֵהוּ כִּזְאֵב טוֹרֵף, אֲשֶׁר רָבַץ שְׁבוּעַיִם בְּתוֹךְ הַשֶּׁלֶג וְאֹכֶל לֹא בָא אֶל פִּיו. אַחֲרֵי כֵן הוֹשַׁטְתִּי לַיְצוּר הַמִּסְכֵּן הַזֶּה מְעַט מַיִם וַיִּשְׁתֶּם בְּתַאֲוָה, וְלוּ נְתַתִּיו לִשְׁתּוֹת כְּחֶפְצוֹ כִּי עַתָּה הִתְבַּקְּעָה בִטְנוֹ. אַחֲרֵי כֵן בָּאתִי בָּאֳנִיָּה, וָאֶרְאֶה רִאשׁוֹנָה שְׁנֵי אֲנָשִׁים טְבוּעִים שְׁטוּחִים בַּמִּטְבָּח

וִידֵיהֶם אוֹחֲזוֹת אִישׁ בְּאָחִיו. וְאַשְׁעֵר, כַּאֲשֶׁר אָמְנָם נִרְאָה כֵּן, כִּי בְּהִטַּלְטֵל הָאֳנִיָּה בְּתוֹךְ הַסְּעָרָה, נִיצְּלוּ הַמִּשְׁבָּרִים וַיַּעַבְרוּ עָלֶיהָ עָלֹה וְעָבֹר, וְהָאֲנָשִׁים לֹא יָכְלוּ לָשֵׂאת עוֹד וַיֵּחָנְקוּ בַּשֶּׁטֶף אֲשֶׁר כִּסָּם, כְּמוֹ הָיוּ מִתַּחַת לַמַּיִם. זוּלַת הַכֶּלֶב לֹא נוֹתְרָה נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל הָאֳנִיָּה, וְהַחֲפָצִים אֲשֶׁר בָּהּ הָיוּ מָשְׁחָתִים בַּמָּיִם.

אַךְ קְצָת מָצָאתִי, מִלְּבַד תֵּבוֹת אֲחָדוֹת, חָבִיוֹנָה מְלֵאָה יַיִן, כְּעֶשְׂרִים גָּלוֹן גְּדֻלָּה, וַאֲבִיאֶנָּה בְּעָמָל רַב אֶל סִירָתִי. הָיוּ שָׁם בַּתָּא הַרְבֵּה רוֹבִים וְקֶרֶן גְּדוֹלָה, וּבָהּ כְּאַרְבַּע לִטְרוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָה; בָּרוֹבִים לֹא הָיָה לִי חֵפֶץ וָאַנִּיחֵם בִּמְקוֹמָם, אַךְ אֶת הַקֶּרֶן לָקַחְתִּי עִמָּדִי. לָקַחְתִּי גַּם יָעֶה וּמֶלְקָחַיִם, אֲשֶׁר הָיוּ דְרוּשִׁים לִי מְאֹד, וְכֵן גַּם שְׁנֵי כִּיּוֹרֵי־נְחֹשֶׁת, סִיר־נְחֹשֶׁת לְבַשֵּׁל בּוֹ שׁוֹקוֹלָדָה וְאַסְכָּלָה לִצְלוֹת עָלֶיהָ צָלִי. וּבְמִטְעָן הַזֶּה, וְהַכֶּלֶב עִמָּדִי, פָּרַשְׁתִּי הַבַּיְתָה עִם צְלוֹת הַמַּיִם; וּבְעֶרֶב הַהוּא, בִּהְיוֹת כְּשָׁעָה בַּלַּיְלָה, הִגַּעְתִּי אֶל הָאִי עָיֵף וְיָגֵעַ, עַד כִּי לֹא נוֹתַר בִּי עוֹד כֹּחַ. כָּל הַלַּיְלָה הַהוּא נַחְתִּי בְּסִירָתִי, וּבַבֹּקֶר גָּמַרְתִּי בְלִבִּי לְהָבִיא הַכֹּל אֶל מְעָרָתִי הַחֲדָשָׁה וְלֹא לְשֵׂאתוֹ אֶל מְצוּדָתִי. אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֶחֱלַפְתִּי כֹּחַ, הֶעֱלֵיתִי אֶת כָּל מִטְעָנִי עַל הַחוֹף, וָאָחֵל לַהֲפֹךְ בּוֹ לִרְאוֹת כָּל אֲשֶׁר הֵבֵאתִי; וּבַהֲרִיקִי אַחַת הַתֵּבוֹת מָצָאתִי, בֵּין דְּבָרִים אֲחֵרִים, כֻּתָּנוֹת טוֹבוֹת מְאֹד, וָאֶשְׂמַח עֲלֵיהֶן כְּמוֹצֵא שָׁלָל, כְּשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה מִטְפָּחוֹת־בַּד לְבָנוֹת וְצַוְּרוֹנֵי־צִבְעוֹנִים אֲחָדִים; עַל הָרִאשׁוֹנוֹת שָׂמַחְתִּי מְאֹד, כִּי הָיוּ לִי לִמְחוֹת בָּהֶן אֶת פָּנַי בְּיוֹם חָם. זוּלַת אֵלֶּה הֵבֵאתִי רַק מְעַט בְּגָדִים אֲשֶׁר יָכְלוּ לְהוֹעִיל לִי, כִּי בַּאֲשֶׁר לִמְעַט הַכֶּסֶף אֲשֶׁר מָצָאתִי, לֹא הָיָה לִי כָּל צֹרֶךְ בּוֹ, וַיְהִי בְּעֵינַי כְּעֵפֶר רַגְלָי, וְנָכוֹן הָיִיתִי לָתֵת אֶת כֻּלּוֹ בִּמְחִיר שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה צִמְדֵּי נַעֲלַיִם אַנְגְּלִיּוֹת וְגַרְבַּיִם, אֲשֶׁר חָסַרְתִּי מְאֹד וְלֹא הָיוּ בְּרַגְלַי זֶה שָׁנִים רַבּוֹת.

וְכֵן הוֹסַפְתִּי לִחְיוֹת עוֹד שְׁנָתַיִם יָמִים; וְכָל הָעֵת הַהִיא מְלֵאתִי מַחֲשָׁבוֹת וּמְזִמּוֹת לְהִמָּלֵט לְעֵת מְצוֹא מִן הָאִי הַנּוֹרָא הַזֶּה; וּמַאֲמִין אֲנִי, אֲשֶׁר לוּ הָיְתָה בְּיָדִי הַסִּירָה אֲשֶׁר נִמְלַטְתִּי בָּהּ מִסָּאלֶי, כִּי אָז הִרְהַבְתִּי בְּנַפְשִׁי עֹז לְהַפְלִיג בַּיָּם לַאֲשֶׁר יִשָּׂאֵנִי הָרוּחַ.

בְּאַחַד הַלֵּילוֹת אֲשֶׁר בִּתְקוּפַת־הַגְּשָׁמִים בְּיֶרַח מֶרְץ, בִּשְׁנַת הָאַרְבַּע וְעֶשְׂרִים לְדָרְכִי בְּרַגְלִי עַל הָאִי הַבּוֹדֵד הַזֶּה, שָׁכַבְתִּי בְּמִטָּתִי עֵר. לֹא הָיִיתִי עֲצוּב־רוּחַ מִבְּיוֹתֵר הַיָּמִים, אַךְ לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲצוֹם אֶת עֵינַי לְמַעַן הֵרָדֵם, וְלוּ

גם לְרֶגַע אֶחָד: עָבַרְתִּי בִּסְקִירָה קְצָרָה עַל כָּל קוֹרוֹת יְמֵי חַיַּי עַד בּוֹאִי אֶל הָאִי הַזֶּה, וְכֵן לְמִיּוֹם בּוֹאִי הֲלוֹם. וּבְחָשְׁבִי עַל מַצָּבִי וְדֶרֶךְ־חַיַּי מֵאָז בָּאתִי הֵנָּה, דִּמִּיתִי אֶת חַיֵּי־אָשְׁרִי בַּשָּׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת לְשִׁבְתִּי פֹּה אֶל חַיֵּי־הַפַּחַד, הַחֲרָדָה וְהַדְּאָגָה אֲשֶׁר חָיִיתִי לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר רָאִיתִי רִאשׁוֹנָה אֶת רֹשֶׁם הָרֶגֶל בַּחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם.

אַחֲרֵי־כֵן הִרְבֵּיתִי לַחְשׁוֹב עַל הַסַּכָּנָה הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר אֲנִי נָתוּן בָּהּ זֶה שָׁנִים אֲחָדוֹת, וְעַל אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי בֶּטַח וְשַׁאֲנָן מִפַּחַד, בְּעֵת אֲשֶׁר אוּלַי רַק גִּבְעָה תְּלוּלָה, אוֹ עֵץ גָּדוֹל, אוֹ גַּם רֶדֶת הַיּוֹם פִּתְאֹם, חָשְׂכוּ נַפְשִׁי מִכִּלָּיוֹן, לֵאמֹר, מִנְּפוֹל בִּידֵי פְּרָאִים וְאוֹכְלֵי־אָדָם. וְשׂוּם אָשִׂים אֶת עַצְמִי רָשָׁע אִם אַגִּיד, כִּי לֹא הוֹדֵיתִי מִקֶּרֶב לִבִּי לְשׁוֹמֵר נַפְשִׁי אֲשֶׁר הִצִּילַנִי מִכָּל רָע.

בְּכָל זֹאת מָצָאתִי לְאַחֲרוֹנָה, כִּי הַדֶּרֶךְ הַיְחִידָה לְהִמָּלֵט מִפֹּה הָיְתָה הַשִּׂיגִי לִי אַחַד הַפְּרָאִים לִהְיוֹת לִי לְעֵזֶר; וְאִם יִתָּכֵן הַדָּבָר יִהְיֶה הָאֶחָד שְׁבוּי מִן הַשְּׁבוּיִים, אֲשֶׁר נִגְזַר עָלָיו לְאָכְלוֹ וַיְבִיאוּהוּ הֵנָּה לַהֲמִיתוֹ. אַךְ דָּבָר אֶחָד הֱנִיאַנִי מֵעֲשׂוֹת כְּמַחֲשַׁבְתִּי: הֲבִינוֹתִי כִּי לֹא אַצְלִיחַ לְהַצִּיל אֶת הָאֶחָד, מִבְּלִי אֲשֶׁר אֶתְנַפֵּל עַל אָרְחָה שְׁלֵמָה וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת כֻּלָּם; וְלִבִּי הִכַּנִי בְּשׁוּוֹתִי לְנֶגֶד עֵינַי אֶת הַדָּם הָרַב אֲשֶׁר אֶשְׁפּוֹךְ, וְלוּ גַם לְפִדְיוֹנִי.

אַךְ אַחֲרֵי שָׁקְלִי אֶת הַדָּבָר כֹּה וָכֹה, הֶחְלַטְתִּי לִרְכּוֹשׁ לִי אַחַד הַפְּרָאִים בְּכָל מְחִיר; וְכֵן אָמַרְתִּי לְהִתְחַבֵּא וְלֶאֱרוֹב לָהֶם בְּעֵת עֲלוֹתָם עַל הַחוֹף וְהַשְּׁאָר אֶעֱשֶׂה כַּאֲשֶׁר יוֹרֵנִי הַמִּקְרֶה.

פֶּרֶק עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם

רוֹבִּינְסוֹן מַצִּיל אֶחָד הַשְּׁבוּיִים מִיְּדֵי הַפְּרָאִים וְקוֹרֵא אֶת שְׁמוֹ שִׁשֶּׁת — מְשָׁרֵת נֶאֱמָן

כְּשָׁנָה וּמֶחֱצָה אַחֲרֵי הַחְלָטָתִי הַנִּזְכָּרָה (כִּי כָּל הָעֵת לֹא אִנָּה לְיָדִי הַמִּקְרֶה לְהוֹצִיאָהּ אֶל הַפֹּעַל), רָאִיתִי פִּתְאֹם, בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם, לֹא פָּחוֹת מֵחָמֵשׁ צְנוֹת עַל שְׂפַת הַיָּם, וְכֻלָּן יַחְדָּו עוֹמְדוֹת בְּעֵבֶר הָאִי אֲשֶׁר שָׁם בֵּיתִי, וְכָל הָאֲנָשִׁים עָלוּ אֶל הַיַּבָּשָׁה, אַךְ עֵינַי לֹא תְרָאֵם. מִסְפָּרָם הָרַב הֵבִיא מֹרֶךְ בְּלִבִּי וּבִרְאוֹתִי כִּי רַבִּים הֵם, כִּי יָדַע יָדַעְתִּי אֲשֶׁר יָבוֹאוּ אַרְבָּעָה אוֹ שִׁשָּׁה, וְגַם יוֹתֵר, בִּצְנָה אַחַת, לֹא יָדַעְתִּי עֵצָה בְּנַפְשִׁי אֵיךְ לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עַל עֶשְׂרִים אוֹ שְׁלשִׁים אִישׁ בִּשְׁתֵּי יָדַי, וָאֶשְׁכַּב דּוּמָם בְּתוֹךְ מְצוּדָתִי, נָבוֹךְ וְאוֹבֵד עֵצוֹת. וּבְכָל זֹאת הִתְאוֹשַׁשְׁתִּי וָאֶעֱמוֹד נָכוֹן לִפְעֻלָּה, כְּכָל אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי מֵרֹאשׁ, אִם הָרֶגַע יִהְיֶה כָּשֵׁר לְכֵן. אַחֲרֵי אֲשֶׁר חִכִּיתִי שָׁעָה אֲרֻכָּה, וְאָזְנַי קַשּׁוּבוֹת לִשְׁמוֹעַ אִם יָקִימוּ אֵיזֶה שָׁאוֹן, קָצְרָה רוּחִי לָאַחֲרוֹנָה, וַיְהִי לִי הַדָּבָר לְזָרָא, וָאֶתְמוֹךְ אֶת הָרוֹבִים לְרַגְלֵי סֻלָּמִי וָאֶעֱלֶה עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה, בִּשְׁתֵּי פְּעָמִים, כְּדַרְכִּי תָּמִיד; אַךְ נֶחְבֵּאתִי לַעֲמוֹד, אֲשֶׁר רֹאשִׁי לֹא יֵרָאֶה מֵעַל לַגִּבְעָה, לְמַעַן לֹא יוּכְלוּ לִרְאוֹתֵנִי. וָאֶרְאֶה מִפֹּה, בְּעֶזְרַת מִשְׁקַפְתִּי, כִּי לֹא הָיָה שָׁם פָּחוֹת מִשְּׁלשִׁים בְּמִסְפָּר, כִּי הִבְעִירוּ אֵשׁ וְכִי בִּתְּרוּ בָשָׂר. אֵיךְ בִּשְּׁלוּ וַיֹּאכְלוּ לֹא רָאִיתִי; וְרַק כַּעֲבוֹר רְגָעִים מִסְפָּר רְאִיתִים מְכַרְכְּרִים וּמְרַקְּדִים מִסָּבִיב לָאֵשׁ בִּתְנוּעוֹת וְקִדּוֹת מְשֻׁנּוֹת, כְּמִנְהָגָם.

וַיְהִי בְּהַבִּיטִי אֲלֵיהֶם כֵּן, וָאֶרְאֶה בְּעֶזְרַת מִשְׁקַפְתִּי, וְהִנֵּה הוֹצִיאוּ הַפְּרָאִים שְׁנֵי יְצוּרִים מִסְכֵּנִים הוֹצֵא וְסָחֹב מִתּוֹךְ הַסִּירוֹת, אֲשֶׁר, כַּנִּרְאֶה, הָיוּ כְּפוּתִים שָׁם, וַיְבִיאוּם אֶל הָאֵשׁ לְטָבְחָם. אֶת הָאֶחָד רָאִיתִי וְהִנֵּה הוּא נוֹפֵל פִּתְאֹם, וָאֲדַמֶּה כִּי הִכּוּהוּ בָּאַלָּה אוֹ בְּחֶרֶב עֵץ, כַּאֲשֶׁר כֵּן יַעֲשׂוּ, וּשְׁנַיִם אוֹ שְׁלשָׁה מֵהֶם מִהֲרוּ לַעֲשׂוֹתוֹ, וַיְבַקְּעוּהוּ לַהֲכִינוֹ לְבִשּׁוּל, בְּעוֹד אֲשֶׁר אֶת הַקָּרְבָּן הַשֵּׁנִי עָזְבוּ לְנַפְשׁוֹ, עַד כִּי יְכוֹנוּ לוֹ. וּבְעֶצֶם הָרֶגַע הַזֶּה, בִּרְאוֹת הַיְצוּר הַמִּסְכֵּן כִּי הָיְתָה הָרְוָחָה וְלֹא הָיָה קָשׁוּר בַּחֲבָלִים, נִתְגָּה בְּלִבּוֹ תִּקְוַת הַיִּים

וְתִעוֹדְדֵהוּ וַיָּקָם עַל רַגְלָיו וַיְמַלֵּט עַל נַפְשׁוֹ בִּמְהִירוּת הַבָּרָק עַל פְּנֵי הַחוֹל, יָשָׁר אֶל עֵבֶר פָּנַי, לֵאמֹר, מוּל חֵלֶק הָאִי אֲשֶׁר שָׁם הָיָה בֵּיתִי. עָלַי לְהוֹדוֹת כִּי נִבְהַלְתִּי עַד מָוֶת בִּרְאוֹתִי אוֹתוֹ רָץ אֵלַי, וּבְיִחוּד בִּרְאוֹתִי וְהִנֵּה, כַּאֲשֶׁר נִדְמָה לִי, כָּל הָעֵדָה רוֹדֶפֶת אַחֲרָיו. אַךְ הֶחֱזַקְתִּי מַעֲמָד וְרוּחִי שָׁבָה אֵלַי כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי, כִּי רַק שְׁלֹשָׁה מֵהֶם יִדְלְקוּהוּ; וּבְיִחוּד אָמְצָה רוּחִי בִּרְאוֹתִי כִּי הַפָּלִיט מַהֵר לָרוּץ מֵרוֹדְפָיו, וַיִּתְרַחֵק מֵהֶם כִּבְרַת־אֶרֶץ, וְלוּ עָצַר כֹּחַ לָרוּץ כֵּן עוֹד חֲצִי שָׁעָה, הַנָּקֵל הָיָה אֲשֶׁר יִמָּלֵט מִיַּד כֻּלָּם.

בֵּינֵיהֶם וּבֵין מְצוּדָתִי הָיָה הַמִּפְרָץ, אֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּיו פְּעָמִים אֲחָדוֹת בַּחֵלֶק הָרִאשׁוֹן לְסִפּוּרִי, וַאֲשֶׁר שָׁם הוֹרַדְתִּי אֶת מִטְעָנִי מִן הָאֳנִיָּה; וְאֶרְאֶה בָּרוּר אֲשֶׁר עָלָיו לַעֲבוֹר אֶת הַמִּפְרָץ הַזֶּה בְּשִׂיטָה, וְלֹא — יַשִּׂיגוּהוּ רוֹדְפָיו. אַךְ בְּבוֹא הַפֶּרֶא הַנָּס הֵנָּה לֹא עָמַד, אַף כִּי הַמַּיִם גָּאוּ אָז, אַךְ קָפַץ הַמַּיְמָה וַיִּצְלַח לַעֲבוֹר בִּשְׁלֹשִׁים גִּיחוֹת, בְּעֵרֶךְ, וַיַּעַל שֵׁנִית עַל הַיַּבָּשָׁה, וַיָּרָץ בְּכֹחַ וּבִמְהִירוּת רַבָּה עַד לְהַפְלִיא. וּבְהַגִּיעַ שְׁלֹשֶׁת הַפְּרָאִים אֶל הַמִּפְרָץ, רָאִיתִי ...ר שְׁנַיִם מֵהֶם יָדְעוּ לִשְׂחוֹת, אַךְ הַשְּׁלִישִׁי לֹא יָדַע, וַיַּעֲמֹד בָּעֵבֶר הַהוּא

וַיַּבֵּט אַחֲרֵי רֵעָיו, אַךְ לֹא הָלַךְ הָלְאָה, וְאַחֲרֵי רְגָעִים מִסְפָּר פָּנָה וַיָּשָׁב לוֹ לְאִטּוֹ, וַיְהִי זֶה לְטוֹבָתוֹ. רָאֹה רָאִיתִי כִּי הַשְּׁנַיִם הֶאֱרִיכוּ לָשׁוּחַ כִּפְלַיִם מֵאֲשֶׁר שָׂחָה הַפָּלִיט; עַתָּה נָחֲמוּ מַחְשְׁבוֹתַי וְלֹא יָכֹלְתִּי עֲצוֹר בְּרוּחִי, כִּי הִנֵּה בָּאָה הָעֵת אֲשֶׁר יִהְיֶה לִי מְשָׁרֵת, וְאוּלַי גַּם רֵעַ וְעוֹזֵר, וְאֵל נָכוֹן הָיְתָה מֵאֵת הַהַשְׁגָּחָה, אֲשֶׁר אַצִּיל אֶת הַבְּרִיָּה הַמִּסְכֵּנָה הַזֹּאת מִמָּוֶת. נֶחְפַּזְתִּי לָרֶדֶת בְּסֻלָּמוֹת כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי, אָחַזְתִּי בִּשְׁנֵי רוֹבַי, כִּי שְׁנֵיהֶם עָמְדוּ לְרַגְלֵי הַסֻּלָּם, כַּמְסֻפָּר, וּבְמַהֵר לַעֲלוֹת שֵׁנִית עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה, פָּנִיתִי לְעֵבֶר הַיָּם, וּבִהְיוֹת הַדֶּרֶךְ קְצָרָה לְפָנַי וּבְמוֹרַד הָהָר, נִצַּבְתִּי עַד מְהֵרָה בַּדֶּרֶךְ, בֵּין הָרוֹדְפִים וְהַנִּרְדָּף, וָאֶקְרָא בְּקוֹל אֶל הַפָּלִיט, אַךְ הוּא בְּהַבִּיטוֹ מֵאַחֲרָיו נִבְהַל גַּם מִפָּנַי; וּבֵינְתַיִם הִתְקָרַבְתִּי לְאִטִּי אֶל הַשְּׁנַיִם הַבָּאִים, אַחֲרֵי־כֵן הִשְׂתָּעַרְתִּי אֶל הָרִאשׁוֹן וָאַכֵּהוּ אַרְצָה בְּקַת־רוֹבִי. לֹא חָפַצְתִּי לִירוֹת, מִפַּחַד פֶּן יִשְׁמְעוּ הַנּוֹתָרִים; אַף כִּי רְחוֹקִים הָיוּ מִשְׁמֹעַ, וְגַם לֹא יָכְלוּ לִרְאוֹת אֶת הֶעָשָׁן. אַחֲרֵי הַפִּילִי אֶת הַבָּחוּר הַזֶּה עָמַד הַשֵּׁנִי בִּמְרוּצָתוֹ, כְּמוֹ נִבְהָל, וָאֲמַהֵר לָרוּץ לִקְרָאתוֹ, אַךְ בְּקָרְבִי אֵלָיו רָאִיתִי, כִּי הָיָה בְּיָדוֹ קֶשֶׁת וָחֵץ, וַיְכוֹן לִירוֹת בִּי; וּבְכֵן אֻלַּצְתִּי לִירוֹת בּוֹ רִאשׁוֹנָה, וָאִירֶה בּוֹ וָאֲהַרְגֵהוּ בִּירִיָּה אֶחָת. וְהַפָּלִיט הַמִּסְכֵּן עָמַד עַל עָמְדוֹ, וַיַּרְא אֶת שְׁנֵי אוֹיְבָיו נוֹפְלִים מֵתִים, כִּי כֵן חָשַׁב, אַךְ לֹא פָּג פַּחְדּוֹ מִפְּנֵי הָאֵשׁ וּשְׁאוֹן־רוֹבִי, וַיַּעֲמוֹד דֹּם וְלֹא נָע לְפָנִים אוֹ לְאָחוֹר, אַךְ נִדְמֶה נִדְמָה לִי, כִּי נָטָה לִבְרֹחַ מֵאֲשֶׁר לְהִתְקָרֵב. קָרָאתִי לוֹ שֵׁנִית לָבוֹא, וַיָּבֶן לִי עַל נְקַלָּה וַיִּגַּשׁ מְעַט; אַחֲרֵי־כֵן עָמַד שֵׁנִית, וַיֵּלֶךְ עוֹד מְעַט, וַיַּעֲמוֹד; וְעַתָּה יָכֹלְתִּי לִרְאוֹתוֹ עוֹמֵד וְרוֹעֵד, כְּמוֹ נָפַל בַּשֶּׁבִי, וְהוּא הוֹלֵךְ לְהֵהָרֵג כִּשְׁנֵי אוֹיְבָיו לְפָנָיו. וָאוֹסִיף לִרְמוֹז לוֹ אֲשֶׁר יָבוֹא אֵלַי, וָאֶתֵּן לוֹ אוֹתוֹת לְחַזֵּק אֶת לִבּוֹ, כְּכָל אֲשֶׁר הֲבִינוֹתִי לַעֲשׂוֹת; וְהוּא הוֹלֵךְ וְקָרֵב, וּמִדֵּי צַעֲדוֹ כַּעֲשָׂרָה אוֹ שְׁנֵים־עָשָׂר צַעַד הוּא כּוֹרֵעַ לְאוֹת תּוֹדָה עַל אֲשֶׁר הִצַּלְתִּיו מִמָּוֶת. צָחַקְתִּי לִקְרָאתוֹ, וָאָאִיר לוֹ פָּנִים, וָאֶרְמוֹז לוֹ אֲשֶׁר יִקְרַב עוֹד; לְסוֹף בָּא וַיַּעֲמוֹד לְפָנַי; וַיִּכְרַע שֵׁנִית עַל בִּרְכָּיו, וַיִּשַּׁק אֶת עֲפַר הָאָרֶץ, וַיַּנַּח אֶת רֹאשׁוֹ עַל הָאָרֶץ, וַיַּחֲזֵק בְּרַגְלִי וַיְשִׂימֶהָ עַל רֹאשׁוֹ; כַּנִּרְאֶה, נִשְׁבַּע כֵּן, לִהְיוֹת עַבְדִּי לְעוֹלָם. אָחַזְתִּי בוֹ, וָאֲקָרְבֵהוּ, וָאֲעוֹדְדֵהוּ כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי. אַךְ עוֹד הָיְתָה עֲבוֹדָה רַבָּה לְפָנַי, כִּי הַפֶּרֶא אֲשֶׁר הִכִּיתִיו לֹא מֵת, כִּי רַק הִתְעַלֵּף מִן הַמַּכָּה, וְעַתָּה שָׁבָה אֵלָיו רוּחוֹ; וָאַרְאֶה אֶת שְׁבוּיִי כִּי הַפֶּרֶא לֹא מֵת עוֹד, וַיְדַבֵּר אֵלַי אֵיזֶה דְּבָרִים, וְאַף כִּי לֹא יָכֹלְתִּי הֲבִינָם הָיוּ עֲרֵבִים לְאָזְנַי, כִּי

זֶה הָיָה קול הָאָדָם הָראשון, זולַת קולִי, אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי אַחֲרֵי חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה. אַךְ לא הָיְתָה עֵת לְמַחֲשָׁבוֹת רַבּוֹת; הַפֶּרֶא הַמֻּכֶּה חָיָה וַיֵּשֶׁב עַל אָרֶץ, וָאֵרֶא כִּי הַפַּחַד אָחַז אֶת שְׁבוּיִי שֵׁנִית, וּבִרְאוֹתִי כֵּן כּוֹנַנְתִּי אֶת רוֹבִי הַשֵּׁנִי כְּאוֹמֵר לִירוֹת בּוֹ; וְאָז נָתַן לִי פִּרְאִי אוֹת לְהַשְׁאִילוֹ אֶת חַרְבִּי, אֲשֶׁר הָיְתָה תְקוּעָה עֵרֻמָּה בַּחֲגוֹרָתִי, וָאֶתְּנֶהָ לּוֹ. אַךְ הָיְתָה הַחֶרֶב בְּיָדוֹ, וַיָּרָץ אֶל אוֹיְבוֹ בַּחֲמַת כֹּחוֹ, וּבְמַכָּה אַחַת הִתִּיז אֶת רֹאשׁוֹ, אֲשֶׁר כָּל רַב־טַבָּחִים בְּגֶרְמַנְיָה לא יְמַהֵר וְלא יֵיטִיב לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ; וַיְהִי הַדָּבָר לְפֶלֶא בְּעֵינַי, כִּי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר הָאִישׁ הַזֶּה לא רָאָה מֵעוֹדוֹ חֶרֶב מְרוּטָה זוּלַת חַרְבוֹת הָעֵץ אֲשֶׁר לָהֶם. אַךְ כְּפִי אֲשֶׁר נוֹדַע לִי אַחֲרֵי כֵן יַעֲשׂוּ הַפְּרָאִים אֶת חַרְבוֹתָם כֹּה חַדּוֹת וּכְבֵדוֹת וְהָעֵץ כֹּה קָשֶׁה, אֲשֶׁר יַתִּיזוּ בָּהֶן רָאשִׁים וּזְרוֹעוֹת בִּתְנוּפָה אַחַת. כַּעֲשׂוֹתוֹ זֹאת רָץ לִקְרָאתִי בִּצְחוֹק־נִצָּחוֹן, וַיָּבֵא לִי אֶת חַרְבִּי, וּבִתְנוּעוֹת רַבּוֹת, אֲשֶׁר לא הֲבִינוֹתִין, הִנִּיחָהּ לְרַגְלַי. אַךְ הִשְׁתָּאָה הַ[illegible]אָה, אֵיךְ זֶה הָרַגְתִּי אֶת הַפֶּרֶא הַשֵּׁנִי מִמֶּרְחָק רַב כָּזֶה, וּבְהַצְבִּיעוֹ שָׁמָּה נָתַן לִי אוֹת, כִּי אֶתְּנֶנּוּ לָלֶכֶת אֵלָיו; וָאֲצַוֵּהוּ אֲשֶׁר יֵלֵךְ, כְּכֹל אֲשֶׁר הֲבִינוֹתִי. בְּבוֹאוֹ אֶל הֶחָלָל עָמַד כְּאִישׁ נִדְהָם, וַיַּבֶּט בּוֹ וַיַּהַפְכֵהוּ הֵנָּה וָהֵנָּה, וַיִּתְבּוֹנֵן בַּפֶּצַע אֲשֶׁר פָּצַע הַכַּדּוּר בְּעֶצֶם הֶחָזֶה, וַיִּקֹּב שָׁם נֶקֶב וּמְעַט דָּם יָצָא, אַךְ כָּל דָּמוֹ זָב אֶל קִרְבּוֹ וַיָּמֹת. הוּא הֵרִים אֶת קַשְׁתּוֹ וְחִצָּיו, וַיָּשָׁב אֵלַי; וָאֵפֶן לָלֶכֶת, וָאֶרְמוֹז לוֹ אֲשֶׁר יְלַוֵּנִי, וָאֲבִינֵהוּ בְּאוֹתוֹת כִּי הַנּוֹתָרִים יְכוֹלִים לָבוֹא אַחֲרָיו. אַחֲרֵי כֵן הֶרְאַנִי בִּרְמָזִים, כִּי חָפֵץ הוּא לְטָמְנָם בַּחוֹל, אֲשֶׁר לא יִרְאוּם הַנּוֹתָרִים אִם יָבוֹאוּ; וָאֶתֵּן לוֹ אוֹת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כֵּן. הוּא נִגַּשׁ כְּרֶגַע לַעֲבוֹדָה, וְעַד מְהֵרָה חָפַר בְּיָדָיו בּוֹר גָּדוֹל בַּחוֹל, דַּי לִקְבּוֹר בּוֹ אֶת הָאֶחָד, וַיַּשְׁלִיכֵהוּ שָׁמָּה וַיְכַסֵּהוּ; וְכֵן עָשָׂה גַם לַשֵּׁנִי; אֲדַמֶּה כִּי אֶת שְׁנֵיהֶם קָבַר בְּרֶבַע שָׁעָה. אַחֲרֵי־כֵן קְרָאתִי לוֹ וָאֲנַהֲגֵהוּ, לא אֶל מְצוּדָתִי, כִּי אִם יָשָׁר אֶל מְעָרָתִי הָרְחוֹקָה, שָׁם נָתַתִּי לוֹ לֶחֶם וְאֶשְׁכּוֹל־צִמּוּקִים לֶאֱכוֹל וּגְמִיאַת מַיִם, כִּי אַחֲרֵי רוּצוֹ כֵּן הָיָה רָעֵב וְצָמֵא; וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הֶחֱיִיתִיו כֵּן נָתַתִּי לוֹ אוֹת, כִּי יִשְׁכַּב לִישׁוֹן, וָאַרְאֵהוּ מָקוֹם אֲשֶׁר פִּזַּרְתִּי שָׁם מְעַט קַשׁ־אֹרֶז, וָאֶפְרוֹשׂ עָלָיו אֶת הַסָּדִין, אֲשֶׁר הִסְכַּנְתִּי לִשְׁכַּב עָלָיו בְּעַצְמִי לִפְעָמִים, וַיֵּשֶׁב שָׁם הַמִּסְכֵּן וַיִּישַׁן.

הוּא הָיָה בָּחוּר נָעִים וְנֶחְמָד, טוֹב־רֹאִי וִיצוּרֵי־גֵווֹ אַמִּיצִים וִישָׁרִים, אַךְ לא גְּדוֹלִים יֶתֶר עַל הַמִּדָּה, קוֹמָתוֹ חֲסֻנָה וְתָאֳרוֹ יָפֶה. וּכְפִי אֲשֶׁר

שֵׂעַרְתִּי, הָיָה כְּבֶן עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ שָׁנִים. הַכָּרַת פָּנָיו הָיְתָה טוֹבָה מְאֹד, וְלֹא הִבִּיט בְּגַאֲוָה וָבוּז, אַךְ פְּנֵי־גֶבֶר הָיוּ לוֹ, וּבְהַבָּעָתָם הָיָה כָּל הָרֹךְ וְהָעֶדְנָה אֲשֶׁר בִּפְנֵי הָאֵירוֹפִּי, בְּיִחוּד מִדֵּי צַחֲקוֹ בִּדְמָמָה. שְׂעָרוֹ הָיָה אָרֹךְ וְשָׁחוֹר, אַךְ לֹא מְתֻלְתָּל כְּצֶמֶר; מִצְחוֹ גָּבוֹהַּ וְרָחָב מְאֹד, וְעֵינָיו חַיּוֹת, חַדּוֹת וְנוֹצְצוֹת. צֶבַע עוֹרוֹ לֹא הָיָה שָׁחוֹר מְאֹד, כִּי אִם חוּם עָמֹק, אַךְ לֹא כְּתַמְתַּם, נִתְעָב וְנֶאֱלָח כַּבְּרָזִילִים וְכַוִּירְגִינִים אוֹ כְּיֶתֶר יְלִידֵי אֲמֶרִיקָה, אַךְ מִין חוּם בָּהִיר כְּצֶבַע הַזֵּיתִים, אֲשֶׁר יִנְעַם לְמַרְאֶה, אַךְ לֹא קַל לְתָאֲרוֹ. פָּנָיו הָיוּ עֲגֻלִּים וּמְלֵאִים, אַפּוֹ קָטֹן, אַךְ לֹא שָׂרוּעַ כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה לַכּוּשִׁים; פִּיו צַר, שְׂפָתָיו דַּקּוֹת, וְשִׁנָּיו הַיָּפוֹת קְצוּבוֹת וּלְבָנוֹת כְּשֵׁן.

אַחֲרֵי נוּמוֹ, כִּי שְׁנָתוֹ הָיְתָה קַלָּה מְאֹד, כַּחֲצִי שָׁעָה, הֵקִיץ וַיֵּצֵא אֵלַי מִן הַמְּעָרָה, וַאֲנִי חוֹלֵב אָז אֶת עִזַּי אֲשֶׁר הָיוּ בְּתוֹךְ הַסְּיָג. וַיְהִי כִּי רָאָנִי וַיָּרָץ לִקְרָאתִי, וַיִּשְׁתַּטַּח שֵׁנִית לָאָרֶץ בְּכָל אוֹתוֹת הַהַכְנָעָה וְהַכָּרַת־הַתּוֹדָה,

וַיְשַׁנֶּה אֶת תְּנוּעוֹתָיו הַשּׁוֹנוֹת וְהַמְשֻׁנּוֹת לְהַרְאוֹת לִי כִּי כֵן עִמּוֹ; לַקֵּץ הִנִּיחַ אֶת רֹאשׁוֹ עַד לֶעָפָר לְיַד רַגְלִי, וַיָּשֶׂם אֶת רַגְלִי הַשֵּׁנִית עַל רֹאשׁוֹ, כְּמַעֲשֵׂהוּ בָּרִאשׁוֹנָה, וַיִּשְׁנֶה עוֹד פַּעַם אֶת כָּל אוֹתוֹת הַהַכְנָעָה, הָעַבְדוּת וְהַמְּסִירוּת, בְּכָל אֲשֶׁר יְתֹאַר, לְהוֹדִיעֵנִי כִּי נָכוֹן הוּא לְשָׁרְתֵנִי כָּל יְמֵי חַיָּי. אֲנִי הֲבִינוֹתִי מְעַט מֵהַרְבֵּה וָאַרְאֵהוּ כִּי אֶשְׂמַח בּוֹ מְאֹד. אַחֲרֵי זְמַן קָצָר הַחִלּוֹתִי לְדַבֵּר אֵלָיו, וְגַם לִמַּדְתִּיו אֲשֶׁר יְדַבֵּר אֵלָי; רֵאשִׁית כֹּל הוֹדַעְתִּיו כִּי שְׁמוֹ הוּא

„שֵׁשֶׁת", כִּי הַיּוֹם אֲשֶׁר בּוֹ הִצַּלְתִּיו הָיָה הַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי בַּשָּׁבוּעַ, וָאֶקְרָא לוֹ כֵּן לְזֵכֶר הַיּוֹם. וְכֵן לִמַּדְתִּיו לְהַגִּיד „אֲדוֹנִי", וְאַחֲרֵי־כֵן הוֹדַעְתִּיו כִּי כֵן יִהְיֶה שְׁמִי; וָאֲלַמְּדֵהוּ לְבַטֵּא „כֵּן" וְ„לֹא", וּלְהָבִין אֶת פֵּרוּשׁ הַמִּלִּים. הִגַּשְׁתִּי לוֹ מְעַט חָלָב בִּכְלִי־חֶרֶס, וָאֶשְׁתֶּה לְעֵינָיו גַּם אֲנִי, וָאֶטְבּוֹל אֶת פִּתִּי; וָאֶתֵּן לוֹ רְקִיק־שְׂעוֹרִים לְמַעַן יַעֲשֶׂה גַּם הוּא כָּמוֹנִי, וַיְמַהֵר לְמַלְּאוֹת אַחֲרַי. וַיַּעַשׂ לִי אוֹת כִּי אָמְנָם עָרֵב הַמַּאֲכָל לְחִכּוֹ. הִשְׁתַּעֲשַׁעְתִּי עִמּוֹ כָּל הַלַּיְלָה הַהוּא, וּבִהְיוֹת הַבֹּקֶר רָמַזְתִּי לוֹ בְּאֶצְבַּע כִּי יָבוֹא אַחֲרַי, וָאוֹדִיעֵנוּ כִּי חָפַצְתִּי לְהַעֲנִיק לוֹ מִבְּגָדַי, וַיִּשְׂמַח מְאֹד, כִּי הָיָה עֵרֹם מִכֹּל. בְּעָבְרוֹ עַל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם קָבַר אֶת שְׁנֵי הַחֲלָלִים, הִצְבִּיעַ אֶל מְקוֹם קְבוּרָתָם, וַיַּרְאֵנִי אֶת הַסִּמָּנִים אֲשֶׁר שָׁת לוֹ לְמַעַן יִמְצָאֵהוּ, וַיִּרְמוֹז לִי כִּי נוּכַל לְהַעֲלוֹתָם מִקִּבְרָם וּלְאָכְלָם. וָאַעֲמִיד עָלָיו פָּנִים זוֹעֲמִים, וָאַבִּיעַ לוֹ אֶת הַתּוֹעֵבָה אֲשֶׁר בַּדָּבָר, וָאָנִיעַ לוֹ בְּיָדִי לָסוּר מִזֶּה, וַיִּשְׁמַע בְּקוֹלִי כְּרֶגַע בְּהַכְנָעָה רַבָּה. אַחֲרֵי כֵן הֶעֱלֵיתִיו עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה לִרְאוֹת אִם אוֹיְבָיו הָלְכוּ לָהֶם. וּבְהוֹצִיאִי אֶת מִשְׁקַפְתִּי הִבַּטְתִּי שָׁמָּה, וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הַכִּכָּר אֲשֶׁר שָׁם הָיוּ אֶתְמוֹל, אַךְ לֹא נִרְאוּ עִקְּבוֹת הַפְּרָאִים וְצִנּוֹתֵיהֶם; וָאֵדַע נְכוֹנָה כִּי אָמְנָם הָלְכוּ לָהֶם, וַיַּעַזְבוּ אֶת הַשְּׁנַיִם מֵרֵעֵיהֶם, בְּלִי אֲשֶׁר יְחַפְּשׂוּ אַחֲרֵיהֶם.

הַדָּבָר הַזֶּה לֹא הֵבִיא שִׂמְחָה בְּלִבִּי; אַךְ בִּהְיוֹתִי עַתָּה אַמִּיץ־לֵב וְתָאֵב לָדַעַת הַכֹּל, לְקַחְתִּי אֶת אִישִׁי שֵׁשֶׁת עִמָּדִי, וָאֶתֵּן אֶת הַחֶרֶב בְּיָדוֹ, וְאֶת הַקֶּשֶׁת וְהַחִצִּים שַׂמְתִּי עַל שִׁכְמוֹ, כִּי יָדַע יָדֹעַ לְתָפְשָׂהּ וּלְכוֹנְנָהּ בִּזְרִיזוּת, וָאֶתֵּן לוֹ לָשֵׂאת רוֹבֶה אֶחָד לְמַעֲנִי, וּבְיָדִי עוֹד שְׁנַיִם אֲחֵרִים, וַנָּשִׂים פָּנֵינוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם הָיוּ הַפְּרָאִים, כִּי עַתָּה הִתְאַוֵּיתִי לָדַעַת אֶת כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. בְּבוֹאִי שָׁמָּה קָפָא דָמִי בְּעוֹרְקַי וַיֵּצֵא לִבִּי לְמַרְאֵה הַמּוֹרָאוֹת: וְאָמְנָם הַמַּחֲזֶה הָיָה נוֹרָא, לַמְּצַעֵר, לִי, כִּי שֵׁשֶׁת לֹא הֵנִיד עַפְעַף. פְּנֵי הַמָּקוֹם הָיוּ זְרוּעִים עַצְמוֹת־אָדָם, הָאֲדָמָה הָיְתָה עֲקֻבָּה מִדָּם, וּנְתָחֵי־בָשָׂר גְּדוֹלִים הִתְגּוֹלְלוּ פֹּה וָשָׁם, אֲכוּלִים לְמֶחֱצָה, מְרֻטָּשִׁים וַחֲרוּכִים; בִּקְצָרָה, עִקְּבוֹת חַג־הַדָּמִים אֲשֶׁר עָרְכוּ פֹּה אַחֲרֵי נִצְחָם אֶת צָרֵיהֶם. רָאִיתִי קָדְקֳדִים, חָמֵשׁ יָדַיִם, עַצְמוֹת שָׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע רַגְלַיִם וַהֲמוֹן אֵבָרִים אֲחֵרִים. וְשֵׁשֶׁת הֶרְאַנִי בְּאוֹתוֹתָיו, כִּי הֵבֵא הֵבִיאוּ הֵנָּה אַרְבָּעָה שְׁבוּיִים לְטָבְחָם, כִּי שְׁלֹשָׁה מֵהֶם נֶאֱכְלוּ וְכִי הוּא (וַיַּצְבַּע עַל עַצְמוֹ) הָיָה הָרְבִיעִי; כִּי הָיָה קְרָב אַכְזָרִי בֵּין הַפְּרָאִים הָהֵם וּבֵין מַלְכָּם, אֲשֶׁר הוּא הָיָה, כַּנִּרְאֶה, אֶחָד מִנְּתִינָיו, וְכִי בְּנֵי עַמּוֹ לָקְחוּ

הַמון שְׁבוּיִים וְכֻלָּם הוּבְלוּ בִּידֵי שׁוֹבֵיהֶם לִמְקוֹמוֹת שׁוֹנִים לְטָבְחָם שָׁם, כַּאֲשֶׁר כֵּן עָשׂוּ אֵלֶּה אֲשֶׁר בָּאוּ הֵנָּה.

צִוִּיתִי אֶת שֵׁשֶׁת כִּי יֶאֱסֹף אֶת כָּל הַקָּדְקֳדִים, הָעֲצָמוֹת וְהַבָּשָׂר וְכָל הַנּוֹתָר לַעֲרֵמָה אַחַת, וְהִבְעִיר עֲלֵיהֶם אֵשׁ גְּדוֹלָה לְמַעַן יִשָּׂרְפוּ לְאֵפֶר. רָאֹה רָאִיתִי כִּי קֵבַת אִישִׁי שֵׁשֶׁת עוֹדֶנָּה חוֹמֶדֶת לֶאֱכוֹל מִן הַבָּשָׂר וְכִי לֹא הֶחֱלִיף עוֹד אֶת טִבְעוֹ, טֶבַע אוֹכֵל־אָדָם; אַךְ מַרְאֵה פְּנֵי הַזּוֹעֲפִים הֱנִיאוּ מִלְּגַלּוֹת אֶת תַּאֲוָתוֹ. אַף גַּם הִצְלַחְתִּי לְהוֹדִיעֵהוּ בִּרְמָזִים, כִּי הָמֵת אֲמִיתֵהוּ אִם יַעֲשֶׂה כַּדָּבָר הַזֶּה.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָשָׂה כְּמִצְוָתִי שַׁבְנוּ אֶל מְצוּדָתֵנוּ; וְעַתָּה הַחִלּוֹתִי לַעֲשׂוֹת לְמַעַן עַבְדִּי שֵׁשֶׁת: רֵאשִׁית כֹּל נָתַתִּי לוֹ צֶמֶד מִכְנְסֵי־בַד, מֵאֲשֶׁר מָצָאתִי בְּתֵבַת הַתּוֹתְחָן, כַּאֲשֶׁר סִפַּרְתִּי לְמַעְלָה, בְּהַעֲבִירִי אֶת הַחֲפָצִים מִתּוֹךְ הַמַּפֹּלֶת; וְאַחֲרֵי שִׁנּוּתִי אוֹתָם מְעַט הֲלָמוּהוּ יָפֶה. אַחֲרֵי־כֵן עָשִׂיתִי לוֹ מְעִיל קָצָר מֵעוֹר־עִזִּים, כְּכָל אֲשֶׁר הִשִּׂיג כִּשְׁרוֹנִי (כִּי בִּרְבוֹת הַיָּמִים הָיִיתִי לְחַיָּט לֹא רַע) וְאֶתֵּן לוֹ גַּם מִצְנֶפֶת טוֹבָה עֲשׂוּיָה מֵעוֹר אַרְנֶבֶת, נוֹחָה לָשֵׂאת וְצוּרָתָהּ נְכוֹנָה; וְכֵן הָיָה לְבוּשׁוֹ לְפִי שָׁעָה לֹא רַע, וַיִּשְׂמַח מְאֹד בִּרְאוֹתוֹ אֲשֶׁר לָבוּשׁ הוּא כַּאֲדוֹנָיו; אֱמֶת הַדָּבָר כִּי מִתְּחִלָּה הִכְבִּידוּ עָלָיו מְעַט הַבְּגָדִים הָאֵלֶּה, כִּי לֹא נִסָּה לִלְבֹּשׁ מִכְנָסַיִם, וְשַׁרְוּלֵי מְעִילוֹ מִצְּכוּ אֶת כְּתֵפָיו וְאַצִּילוֹת־יָדָיו, אַךְ אַחֲרֵי אֲשֶׁר לְבֵשָׁם זְמַן־מָה וַיִּתְאוֹנֵן כִּי יָרְעוּ לוֹ, הִסְכִּין עִמָּהֶם לָאַחֲרוֹנָה וַיִּהְיוּ לוֹ לְרָצוֹן.

לְמָחֳרַת הַיּוֹם, כַּאֲשֶׁר שַׁבְתִּי עִמּוֹ אֶל „אָהֳלִי", הַחִלּוֹתִי לַחְשׁוֹב וּלְהִתְבּוֹנֵן אֵיפֹה אַשְׁכִּינֶנּוּ לְטוֹב לוֹ, וּבְיִחוּד אֲשֶׁר לֹא יֵצַר לִי בִּגְלָלוֹ; וְאָקִים לוֹ אֹהֶל קָטָן בָּרֶוַח אֲשֶׁר בֵּין שְׁתֵּי חוֹמוֹתַי, מִבַּיִת לַחִיצוֹנָה וּמִחוּץ לָרִאשׁוֹנָה. וּבַפֶּתַח, אוֹ בַּמָּבוֹא, אֲשֶׁר לִמְעָרָתִי עָשִׂיתִי כְּתַבְנִית פֶּתַח, וְדֶלֶת עֲשׂוּיָה קְרָשִׁים הִצַּבְתִּי בְּתוֹךְ הַמַּעֲבָר, מְעַט לִפְנִים מִן הַמָּבוֹא, וְהִיא נִפְתַּחַת פְּנִימָה. וָאַבְרִיחֶנָּה בַּלַּיְלָה וְאֶת סֻלָּמוֹתַי הֵבֵאתִי בַּיְתָה, בְּאֹפֶן אֲשֶׁר שֵׁשֶׁת לֹא יָכֹל לָבוֹא פְּנִימָה, בְּלִי לְהָקִים שָׁאוֹן גָּדוֹל אֲשֶׁר יְעִירֵנִי מִשְּׁנָתִי: כִּי עַל חוֹמָתִי הָרִאשׁוֹנָה הָיָה עַתָּה גַּג שָׁלֵם עָשׂוּי מוֹטוֹת אֲרֻכִּים, הַמְכַסִּים אֶת כָּל אָהֳלִי וּמַגִּיעִים עַד לְעֵבֶר הַגִּבְעָה, וְלָרֹחַב מֻנָּחִים מַקְלוֹת קְטַנִּים, תַּחַת נְסָרִים, וְעַל כָּל זֶה סְכָךְ עָשׂוּי קַשׁ־אֹרֶז סָבוּךְ וְחָזָק כְּקָנֵי־סוּף; וּבַפֶּתַח, אוֹ דֶּרֶךְ מְבוֹאִי בַּסֻּלָּם, הִנַּחְתִּי מֵעֵין דֶּלֶת־מוֹקֵשׁ, אֲשֶׁר אִם יָבוֹא אִישׁ מִן הַחוּץ לֹא תִפָּתַח לְפָנָיו, אַךְ נָפֹל

תִּפֹּל לְהַגְדִּיל שְׁאוֹן; וַאֲשֶׁר לִכְלֵי־נִשְׁקִי הִנֵּה הֲבֵאתִי אֶת כֻּלָּם הַבַּיְתָה בַּלַּיְלָה. וְאוּלָם כָּל הַזְּהִירוּת הַזֹּאת הָיְתָה לְלֹא־צֹרֶךְ, כִּי מֵעוֹלָם לֹא הָיָה לְאִישׁ מְשָׁרֵת נֶאֱמָן, אוֹהֵב וּמָסוּר כִּמְשָׁרְתִי שִׁשָּׁת. הוּא לֹא יָדַע כַּעַס, עַקְשׁוּת אוֹ מְזִמּוֹת, אַף מַכִּיר בְּתוֹבָתוֹ הָיָה וְקָשׁוּר בִּי כְּיֶלֶד בְּאָבִיו; וְנָכוֹן מְאֹתִי לֵאמֹר, כִּי מוּכָן הָיָה לָתֵת אֶת נַפְשׁוֹ כֹּפֶר נַפְשִׁי לְעֵת הַצֹּרֶךְ. וְדַעְתִּי הָיְתָה מְיֻסֶּדֶת עַל הוֹכָחוֹת נַעֲלוֹת מֵעַל כָּל סָפֵק, וָאֶרְאֶה עַד מְהֵרָה אֲשֶׁר אֵין לִי לְהִשָּׁמֵר מִפָּנָיו, כִּי יוֹשֵׁב אָנֹכִי עִמּוֹ לָבֶטַח.

וְכֵן נִתְּנָה לִי הַיְכֹלֶת לְהַכִּיר וּלְהִשְׁתָּאוֹת, כִּי כַּאֲשֶׁר טוֹב בְּעֵינֵי ד׳, בְּרֹב טוּבוֹ וְחָכְמָתוֹ בְּהַנְהָגַת עוֹלָמוֹ, לִשְׁלוֹל מֵאֵת הֲמוֹנֵי בְּרוּאָיו אֶת הַמִּנְהָגִים הַטּוֹבִים וְהַיְשָׁרִים הַיָּאִים לָהֶם לְפִי כִּשְׁרוֹנוֹתֵיהֶם וְנַפְשָׁם, כֵּן גַּם הוֹאִיל לֶאֱצוֹל לַיְצוּרִים הָאֵלֶּה אֶת הַשֵּׂכֶל וְהָאַהֲבָה, רִגְשֵׁי הַחִבָּה וְהַחוֹבָה, אֶת הַחֶמְדָּה וְשִׂנְאַת הָרַע, רֶגֶשׁ הַתּוֹדָה, הַיֹּשֶׁר וְהָאֱמוּנָה וְכָל הַכִּשְׁרוֹנוֹת לַעֲשׂוֹת אֶת הַטּוֹב וּלְקַבֵּל אֶת הַטּוֹב, אֲשֶׁר מִיָּדוֹ הֵם לָנוּ; וְאִם יִישַׁר בְּעֵינָיו לָתֵת לָהֶם שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְנִמְצְאוּ נְכוֹנִים, אוֹ טוֹב מִזֶּה, נְכוֹנִים מִמֶּנּוּ בְּנֵי־הַתַּרְבּוּת לִשְׁמֹר וְלָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לִפְנֵיהֶם.

חֲבֵרִי הֶחָדָשׁ הֵפִיק מִמֶּנִּי רָצוֹן רַב, וָאֱהִי עָסוּק עַתָּה לְלַמְּדוֹ כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יַעֲשֵׂהוּ מוֹעִיל, מָהִיר בִּמְלַאכְתּוֹ וְעוֹזְרֵנִי בַּעֲבוֹדָתִי; וּבְיִחוּד לִמַּדְתִּיו לְדַבֵּר וּלְהָבִין מִדֵּי דַבְּרִי אֵלָיו, וַיְהִי תַּלְמִיד מַקְשִׁיב וּמֵבִין מֵאֵין כָּמוֹהוּ; וַיְהִי כֹּה עָלֵז וָעֵר וְשָׂשׂ לַהֲבִינֵנִי אוֹ לְהַסְבִּיר לִי, אֲשֶׁר הִתְעַנַּגְתִּי מְאֹד לְשׂוֹחֵחַ אִתּוֹ. וּמֵעַתָּה הֵחֵלּוּ חַיַּי לִהְיוֹת כֹּה נוֹחִים וּנְעִימִים, אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְנַפְשִׁי: לוּ רַק יָכֹלְתִּי לִהְיוֹת שַׁאֲנָן מִפַּחַד פְּרָאִים אֲחֵרִים, לֹא יֵצַר לִי לְבַלּוֹת פֹּה אֶת כָּל יְמֵי אֲשֶׁר מָנוּ לִי עַלֵי אֲדָמוֹת.

פֶּרֶק עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה

רוֹבִּינְסוֹן מְלַמֵּד אֶת מְשָׁרְתוֹ שֵׁשֶׁת וּמְחַנְּכוֹ בְּנִמּוּסִים נָאִים — מִשְׁתַּדֵּל לְהַקְנוֹת לוֹ מֻשָּׂג מִתּוֹרַת הַנַּצְרוּת

כַּעֲבוֹר יוֹמַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מֵעֵת שׁוּבְתִּי לִמְצוּדָתִי, אָמַרְתִּי כִּי לְמַעַן מְנֹעַ אֶת שֵׁשֶׁת מִמַּאֲכָל הַתּוֹעֵבָה וּלְהָסִיר מִמֶּנּוּ אֶת תַּאֲוַת קֵבָתוֹ הָרָעָה, טוֹב כִּי אַטְעִימֶנּוּ בָּשָׂר אַחֵר; וָאֶקָּחֵהוּ אִתִּי בְּאַחַד הַיָּמִים אֶל הַיְּעָרוֹת. אָמְנָם אָמַרְתִּי לָלֶכֶת אֶל עֲדָרַי וּלְהָמִית שָׁם שְׂעִיר־עִזִּים, לַהֲבִיאוֹ הַבַּיְתָה וּלְהָכִין מִמֶּנּוּ מַטְעַמִּים, אַךְ בְּלֶכְתִּי רָאִיתִי עֵז רוֹבֶצֶת בַּצֵּל וּשְׁנֵי גְדָיִים יוֹשְׁבִים עַל יָדָהּ. וָאֶעֱצוֹר אֶת שֵׁשֶׁת. — „עֲמוֹד", אָמַרְתִּי לוֹ „אַל תָּנוּעַ!" וָאָשִׂים לוֹ אוֹת אֲשֶׁר יַעֲמוֹד עַל עָמְדוֹ, וּכְרֶגַע כּוֹנַנְתִּי אֶת רוֹבִי, יָרִיתִי וָאָמִית אַחַד הַגְּדָיִים. אִישִׁי הַמִּסְכֵּן, אֲשֶׁר רָאַנִי מֵרָחוֹק בְּהָרְגִי אָז אֶת הַפֶּרֶא אוֹיְבוֹ, אַךְ לֹא יָדַע, וְלֹא יָכֹל גַּם לְהַשִּׂיג בְּדִמְיוֹנוֹ, אֵיכָה זֶה נַעֲשָׂה הַדָּבָר, נִבְהַל עַתָּה וַיַּעֲמוֹד מַרְעִיד וּפָנָיו נִדְהָמִים, וְאָמַר כִּי נוֹטֶה הוּא לִנְפּוֹל. לֹא רָאָה אֶת הַגְּדִי אֲשֶׁר הֵמַתִּי, אַף גַּם לֹא שִׁעֵר כִּי הֲמִתִּיו, וְרַק קָרַע קָרֹעַ אֶת מְעִילוֹ לִרְאוֹת אִם לֹא נִפְצַע בְּחָזֵהוּ, וְכַאֲשֶׁר נוֹכַחְתִּי אַחֲרֵי־כֵן, חָשֹׁב חָשַׁב כִּי יָצָא מֵאִתִּי לְהָרְגוֹ, כִּי כֵן בָּא וַיִּכְרַע לְפָנַי, וַיְחַבֵּק אֶת בִּרְכַּי בְּמִלְּלוֹ דְבָרִים, אֲשֶׁר אָמְנָם לֹא יָכֹלְתִּי לַהֲבִינָם, אַךְ נָקֵל הָיָה לִי לְהָבִין אֶת כַּוָּנָתָם, לֵאמֹר, הוּא הִתְחַנֵּן לִי אֲשֶׁר לֹא אֶהֶרְגֶנּוּ.

עַד מְהֵרָה מָצָאתִי דֶּרֶךְ לְהוֹכִיחַ לוֹ, כִּי לֹא חָפַצְתִּי לַעֲשׂוֹת לוֹ כָּל רָע; וָאֹחֵז בְּיָדוֹ וָאֶצְחַק בְּפָנָיו, וּבְהַרְאוֹתִי אֶל הַגְּדִי הַמּוּמָת שַׂמְתִּי לוֹ אוֹת כִּי יָרוּץ לַהֲבִיאוֹ; וַיַּעַשׂ כְּמִצְוָתִי. וּבְעוֹד הוּא מִשְׁתָּאֶה וּמִתְבּוֹנֵן לִרְאוֹת אֵיךְ הוּמַת הַיְּצוּר, מִלֵּאתִי אֶת רוֹבִי שֵׁנִית. וְהִנֵּה רָאִיתִי עוֹף גָּדוֹל, כְּעֵין הַנֵּץ, יוֹשֵׁב עַל אַחַד הָעֵצִים הַרְחֵק כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת; וּלְמַעַן בָּאֵר לְשֵׁשֶׁת אֶת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לַעֲשׂוֹת, קָרָאתִי לוֹ לָשׁוּב אֵלַי, וָאַצְבִּיעַ עַל הָעוֹף, אֲשֶׁר הָיָה בֶּאֱמֶת תֻּכִּי, וְרַק מִתְּחִלָּה חָשַׁבְתִּי כִּי נֵץ הוּא; וָאֶרְמוֹז אֶל הַתֻּכִּי וְאֶל רוֹבִי וְאֶל

הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִתַּחַת לַתֻּכִּי, לְהַגִּיד לוֹ כִּי חָפֵץ אֲנִי לְהַפִּילוֹ אַרְצָה; וְכֵן הִסְבַּרְתִּי לוֹ בִּתְנוּעוֹת כִּי הוֹלֵךְ אֲנִי לִירוֹת וּלְהָמִית אֶת הָעוֹף; וָאִירֶה, וָאֲצַוֵּהוּ לִרְאוֹת שָׁמָּה, וּכְרֶגַע רָאָה אֶת הָעוֹף נוֹפֵל. אַךְ אַחֲרֵי כָּל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לוֹ עָמַד שֵׁנִית כְּנִדְהָם; וָאוֹכַח כִּי תִמְהוֹנוֹ גָבַר בְּיִחוּד, יַעַן אֲשֶׁר לֹא רָאַנִי בְּשׂוּמִי דָּבָר בְּתוֹךְ הָרוֹבֶה. אַךְ חָשֹׁב חָשַׁב כִּי מָוֶת וָהֶרֶס טְמוּנִים בְּקֶרֶב הַכְּלִי הַזֶּה הֶעָלוּל לְהָמִית אָדָם, בְּהֵמָה וָעוֹף, כָּל הַקָּרוֹב וְהָרָחוֹק; וְהַתִּמָּהוֹן אֲשֶׁר קָם בְּלִבּוֹ לְרֶגֶל זֶה הָיָה כֹּה גָדוֹל, אֲשֶׁר לֹא סָר מִמֶּנּוּ זְמַן רָב; וְלוּלֵא פִּחַדְתִּי אֵלָיו, אֵין סָפֵק כִּי הָיָה כּוֹרֵעַ וּמִתְפַּלֵּל לִי וְלָרוֹבִי. וַאֲשֶׁר לָרוֹבֶה עַצְמוֹ לֹא הֵעֵז לָגַעַת בּוֹ בְּמֶשֶׁךְ יָמִים רַבִּים, וְרַק דַּבֵּר דִּבֵּר אֵלָיו וַיִּתְחַנֵּן אֶת קוֹלוֹ, כְּמוֹ יְשִׁיבֶנּוּ דְבָרִים בִּהְיוֹתוֹ עִמּוֹ לְבַדּוֹ; וְכַאֲשֶׁר נוֹדַע לִי אַחֲרֵי־כֵן הִתְחַנֵּן אֵלָיו כִּי לֹא יַהַרְגֵנוּ.

כַּאֲשֶׁר עָבַר מְעַט תִּמְהוֹנוֹ, רָמַזְתִּי לוֹ לָרוּץ וּלְהָבִיא אֶת הָעוֹף אֲשֶׁר הֵמַתִּי. וַיַּעַשׂ כְּמִצְוָתִי, אַךְ הִתְמַהְמַהּ עַד שׁוּבוֹ: כִּי הַתֻּכִּי אֲשֶׁר עוֹד לֹא נָגַר נַפְשׁוֹ, פִּרְפֵּר וַיָּעַף מְעַט מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם נָפַל; אַךְ הוּא מְצָאָהוּ, וַיְרִימֵהוּ וַיְבִיאֵהוּ אֵלָי. וּבִרְאוֹתִי כִּי לֹא יֵדַע וְלֹא יָבִין אֶת דְּבַר הַיְרִיָּה בָּרוֹבֶה, הִסְתַּפַּקְתִּי לְמַלֹּאוֹת אֶת רוֹבִי שֵׁנִית, לְמַעַן אֶהְיֶה נָכוֹן לְמִקְרֶה שֵׁנִי אֲשֶׁר יָבוֹא לְיָדִי; אַךְ לֹא אֻנָּה לְיָדִי דָּבָר בַּיּוֹם הַהוּא. וָאָבִיא אֶת הַגְּדִי הַבָּיְתָה וּבְעֶצֶם הָעֶרֶב הַהוּא פָּשַׁטְתִּי אֶת עוֹרוֹ וָאֲבַתְּרֵהוּ, כְּכָל אֲשֶׁר הִשִּׂיגָה יָדִי, וָאָשִׂים מְעַט מִן הַבָּשָׂר בִּקְדֵרָה עֲשׂוּיָה לָכֵן, וָאֲבַשֵּׁל מָרָק טוֹב מְאֹד. אַחֲרֵי הַחִלִּי לֶאֱכוֹל, נָתַתִּי מְעַט גַּם לָאִישׁ, וַיִּשְׂמַח מְאֹד, כִּי הַבָּשָׂר עָרַב לְחִכּוֹ; אַךְ בִּרְאוֹתוֹ אוֹתִי אוֹכֵל עִם מֶלַח, וַיְהִי הַדָּבָר מוּזָר בְּעֵינָיו וַיִּרְמוֹז לִי כִּי הַמֶּלַח אֵינֶנּוּ טוֹב לָאָכְלָה, וּבְשׂוּמוֹ מְעַט בְּפִיו, עִוָּה אֶת פָּנָיו, וַיָּרֶק וַיִּפְלוֹט וְאַחֲרֵי־כֵן הֵדִיחַ אֶת פִּיו בְּמַיִם חַיִּים; אָז לָקַחְתִּי אֲנִי נַתַח בָּשָׂר בְּלִי מֶלַח וָאָשִׂים בְּפִי, וָאָחֵל לָרוֹק וְלִפְלוֹט מֵחֹסֶר מֶלַח, כַּאֲשֶׁר עָשָׂה הוּא לַמֶּלַח; אַךְ לֹא הוֹעַלְתִּי מְאוּמָה: הוּא לֹא יָכֹל כַּלְכֵּל אֶת הַמֶּלַח לֹא בַּמָּרָק וְלֹא עַל הַבָּשָׂר, וְגַם בְּהַחִלּוֹ לִטְעוֹם מִמֶּנּוּ אַחֲרֵי זְמַן רָב, לֹא אָכַל בִּלְתִּי אִם מְעַט מְאֹד.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּיו כֵּן בָּשָׂר מְבֻשָּׁל וּמְרַק סַם, הֶחְלַטְתִּי לְכַבְּדוֹ לְמָחֳרָת בְּנֵתַח צְלִי מִבְּשַׂר הַגְּדִי: וָאֶתְלֶה אֶת הַבָּשָׂר רִאשׁוֹנָה בִּפְתִיל מֵעַל לָאֵשׁ, כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי בְּאַנְגְּלִיָּה, וּבְקָשְׁרִי אֶת הַפְּתִיל אֶל מַקֵּל מֻנָּח עַל שְׁנֵי

עמודים נִצָּבִים מִשְּׁנֵי עֶבְרֵי הָאֵשׁ יָכֹלְתִּי לַהֲפֹךְ אֶת הַבָּשָׂר בְּלִי הֶרֶף. הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת עִנְּגָה אֶת שֶׁשֶׁת עַד מְאֹד; אַךְ בְּבוֹאוֹ לִטְעֹם מִן הַצָּלִי, הִבִּיעַ לִי עַל פִּי דַרְכּוֹ בִּתְנוּעוֹת שׁוֹנוֹת, כִּי זֶה עוֹלֶה בְטַעְמוֹ עַל הַכֹּל. וָאָבִין לוֹ כְּרֶגַע; וּלְאַחֲרוֹנָה אָמַר לִי, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹל, כִּי לֹא יָשׁוּב לֶאֱכֹל עוֹד בְּשַׂר־אָדָם לְעוֹלָם; וָאֶשְׂמַח מְאֹד בְּשָׁמְעִי אֶת הַבְטָחָתוֹ.

לְמָחָר נָתַתִּי לוֹ עֲבוֹדָה, וָאוֹשִׁיבֵהוּ לַחְבּוֹט לִי מְעַט דָּגָן וּלְנַפּוֹתוֹ, כְּפִי אֲשֶׁר נָהַגְתִּי לַעֲשׂוֹת, כִּמְסֻפָּר לְמַעְלָה; וַיְמַהֵר לְהָבִין אֶת הַמְּלָאכָה וְלַעֲשׂוֹתָהּ כְּמוֹנִי, בְּיִחוּד אַחֲרֵי אֲשֶׁר רָאָה מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לִי, לֵאמֹר, לַעֲשׂוֹת לֶחֶם: כִּי אַחֲרֵי־כֵן הֲכִינוֹתִי לְעֵינָיו אֶת הַלֶּחֶם וְגַם אֲפִיתִיו. וְכַעֲבוֹר יָמִים מִסְפָּר הִשְׂכִּיל לַעֲשׂוֹת הַכֹּל כָּמוֹנִי.

עַתָּה נָתַתִּי אֶת לִבִּי לְהָבִין, כִּי בִהְיוֹת עָלַי לְכַלְכֵּל שְׁנֵי פִּיּוֹת תַּחַת אֶחָד, עָלַי גַּם לְהַכְשִׁיר שָׂדֶה גָּדוֹל לִתְבוּאָתִי, וְגַם לִזְרוֹעַ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר זָרַעְתִּי עַד עַתָּה; וָאַגְבִּיל לִי חֶלְקַת־אֲדָמָה גְּדוֹלָה כִּפְלַיִם מִן הָרִאשׁוֹנָה, וָאָחֵל לְסַיְּגָהּ, כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָרִאשׁוֹנָה; וְשֶׁשֶׁת עָזַר עַל יָדִי, לֹא רַק בְּרָצוֹן וּבִיגִיעָה כִּי אִם גַּם בְּשִׂמְחָה רַבָּה. וָאֲסַפֵּר לוֹ אֶת מַטְּרַת הָעֲבוֹדָה, כִּי פֹּה יִזָּרַע דָּגָן, וּמִן הַדָּגָן יֵעָשֶׂה הַרְבֵּה לֶחֶם, כִּי עַל כֵּן עַתָּה גַּם הוּא עִמָּדִי, וְעָלַי לִזְרוֹעַ הַרְבֵּה אֲשֶׁר יִמָּצֵא גַּם לִי וְגַם לוֹ. הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נָגְעוּ עַד לִבּוֹ, וַיּוֹדִיעֵנִי כִּי הָעֲבוֹדָה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה לְמַעֲנוֹ רַבָּה הִיא מֵאֲשֶׁר נָחוּץ לִי לְנַפְשִׁי, וְכִי נָכוֹן הוּא לַעֲבוֹד וְלַעֲמֹל לְמַעֲנִי, אִם רַק אַגִּיד לוֹ אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה.

הַשָּׁנָה הַהִיא הָיְתָה לִי הַיָּפָה וְהַנְּעִימָה בַּשָּׁנִים אֲשֶׁר חָיִיתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה. שֶׁשֶׁת לָמַד אֶת לְשׁוֹנוֹ לְדַבֵּר כִּמְעַט הֵיטֵב, וַיֵּדַע כִּמְעַט שֵׁם כָּל דָּבָר אֲשֶׁר נְקַבְתִּי לְעֵת מְצוֹא, וְכֵן גַּם כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו שָׁמָּה, וְגַם שִׂיחָתוֹ אִתִּי לֹא הָיְתָה מְעַטָּה; בִּקְצָרָה, מֵעַתָּה יָכֹלְתִּי לִמְצוֹא תּוֹעֶלֶת־מָה בִּלְשׁוֹנִי, אַחֲרֵי אֲשֶׁר עַד עַתָּה לֹא הָיָה לִי בָּהּ כָּל חֵפֶץ, לֵאמֹר, לְשִׂיחָה. זוּלַת הָעֹנֶג לְשׂוֹחֵחַ אִתּוֹ, הִתְעַנַּגְתִּי עַל הַבָּחוּר עַצְמוֹ: יָשְׁרוֹ הַפָּשׁוּט וְהַגָּלוּי נִגְלָה לִי מִיּוֹם לְיוֹם, וָאָחֵל לֶאֱהוֹב אוֹתוֹ בֶּאֱמֶת; וְגַם הוּא, אֲדַמֶּה, אֲהֵבַנִי כַּאֲשֶׁר לֹא אָהַב אִישׁ מֵעוֹדוֹ.

פַּעַם אַחַת עָלָה עַל דַּעְתִּי לְנַסּוֹתוֹ, אִם נִכְסְפָה נַפְשׁוֹ לָשׁוּב לְאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ; וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר לִמַּדְתִּי אֶת לְשׁוֹנוֹ לַעֲנוֹתֵנִי עַל כַּמָּה שְׁאֵלוֹת, פָּנִיתִי אֵלָיו בִּשְׁאֵלָה: „הַגֵּד לִי, הַאִם עַמְּךָ לֹא נִצַּח בְּמִלְחָמָה מֵעוֹלָם?” וַיַּעֲנֵנִי

בְּבַת־צְחוֹק: „כֵּן, כֵּן, אֲנַחְנוּ מִלְחָמָה טוֹב מֵאֲחֵרִים". הוּא חָפֵץ לְהַגִּיד לִי כִּי הֵם מֵיטִיבִים לְהִלָּחֵם מֵאֲחֵרִים; וְכֵן הֶחְלוֹנוּ בַּשִּׂיחָה הַבָּאָה:

אָדוֹן. „אַתֶּם נִלְחָמִים תָּמִיד יָפֶה? וְאֵיכָה זֶה נִלְקַחְתָּ בַּשֶּׁבִי, שֵׁשֶׁת?"

שֵׁשֶׁת. „עַמִּי הִכָּה הַרְבֵּה, עִם כָּל זֶה".

אָדוֹן. „אֵיךְ הִכָּה? אִם עַמְּךָ הִכָּה אוֹתָם, אֵיךְ זֶה נָפַלְתָּ בְּיָדָם?"

שֵׁשֶׁת. „הֵם גְּבָרִים רַבִּים מֵעַמִּי, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר אוֹתִי שָׁם; הֵם לָקְחוּ אֶחָד, שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה וְאוֹתִי; עַמִּי הִכָּה אוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר, אֲשֶׁר אוֹתִי לֹא הָיָה שָׁם; שָׁם עַמִּי לָקַח אֶחָד, שְׁנַיִם, הַרְבֵּה אֶלֶף".

אָדוֹן. „כֵּן, וְלָמָּה לֹא הִצִּילְךָ עַמְּךָ מִיָּדָם?"

שֵׁשֶׁת. „הֵם בָּרְחוּ אֶחָד, שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה וְאוֹתִי בְּצִנָּה; לְעַמִּי לֹא צִנָּה אָז".

אָדוֹן. „טוֹב, שֵׁשֶׁת, וּמָה יַּעֲשֶׂה עַמְּךָ בַּשְּׁבוּיִים אֲשֶׁר לָקַח? הַאִם גַּם הֵם יוֹבִילוּם וְיֹאכְלוּם, כְּמַעֲשֶׂה אֵלֶּה?"

שֵׁשֶׁת. „גַּם עַמִּי יֹאכְלוּ אֲנָשִׁים; יֹאכְלוּ כֻּלָּם".

אָדוֹן. „וְאָנָה יוֹבִילוּם?"

שֵׁשֶׁת. „הוֹלְכִים לְמָקוֹם אַחֵר. כַּטּוֹב בְּעֵינֵיהֶם".

אָדוֹן. „הַאִם יָבוֹאוּ גַּם הֵנָּה?"

שֵׁשֶׁת. „כֵּן, כֵּן, יָבוֹאוּ הֵנָּה; יָבוֹאוּ גַּם מְקוֹמוֹת אֲחֵרִים".

אָדוֹן. „הַאִם הָיִיתָ פֹּה פַּעַם עִמָּהֶם?"

שֵׁשֶׁת. „כֵּן, אֲנִי הָיִיתִי פֹּה" (וְהוּא מַצְבִּיעַ לְעֵבֶר צְפוֹנִית־מַעֲרָבִית, אֲשֶׁר שָׁם, כַּנִּרְאֶה, הָיָה דַּרְכָּם לָבוֹא).

וָאָבִין מִזֶּה, אֲשֶׁר אִישִׁי שֵׁשֶׁת הָיָה בָּא בָּרִאשׁוֹנָה בֵּין הַפְּרָאִים, אֲשֶׁר דַּרְכָּם הָיָה לַעֲלוֹת עַל הָאִי, בְּעֵבֶר הַשֵּׁנִי, הָרָחוֹק, לָחֹג אֶת חַג הַדָּמִים, כַּאֲשֶׁר נַעֲשָׂה לוֹ; וְכַעֲבוֹר זְמַן־מָה וַאֲנִי מָצָאתִי אֶת לִבִּי לַהֲבִיאוֹ שָׁמָּה, וַיַּכֵּר מִיָּד אֶת הַמָּקוֹם, וַיְסַפֵּר לִי אֲשֶׁר הָיָה הָיָה פֹּה בְּעֵת אָכְלוּ עִמּוֹ עֶשְׂרִים אִישׁ, שְׁתֵּי נָשִׁים וְיֶלֶד אֶחָד; הוּא לֹא יָכֹל לְבַטֵּא אֶת הַמִּלָּה „עֶשְׂרִים", וַיְסַמְּנֵם בְּמִסְפָּר, בְּהַנִּיחוֹ עֶשְׂרִים אֲבָנִים בְּשׁוּרָה, וַיִּרְמֹז לִי כִּי אֶסְפְּרֵן.

סִפַּרְתִּי כָּל זֶה, לְמַעַן יוּבְנוּ הַדְּבָרִים הַבָּאִים. אַחֲרֵי הַשִּׂיחָה אֲשֶׁר שׂוֹחַחְתִּי עִמּוֹ שְׁאֶלְתִּיו, מַה הוּא הַמֶּרְחָק מֵאִיֵּנוּ אֶל יַבַּשְׁתָּם, וְאִם הַצִּנּוֹת תִּטָּרַפְנָה בַּדֶּרֶךְ לְעִתִּים קְרוֹבוֹת; וַיֹּאמֶר לִי, כִּי אֵין כָּל סַכָּנָה בַּדֶּרֶךְ, וְכִי

לֹא אָבְדוּ פֹּה צַנּוֹת מֵעוֹלָם; וּבְקַּ הַרְחֵק מְעַט בַּיָּם יֶשְׁנוֹ זֶרֶם נָרוֹם, מִצַּד אֶחָד בַּבֹּקֶר וּמִצַּד שֵׁנִי אַחֲרֵי הַצָּהֳרָיִם. וְאָבִין כִּי כַּוָּנָתוֹ לְשֶׁטֶף בְּגֵאוּת הַמַּיִם וּבְשִׁפְלָם; וְאוּלָם אַחֲרֵי־כֵן נוֹכַחְתִּי, כִּי הַזֶּרֶם הַזֶּה הוּסַב עַל יְדֵי שֶׁטֶף הָאוֹרִינוֹקוֹ הֶעָצוּם, אֲשֶׁר בְּפִי הַנָּהָר הַזֶּה אוֹ בְּמִפְרָצוֹ שֶׁכֵּן אֵינוֹ, כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי אַחֲרֵי־כֵן, וְכִי הַיַּבָּשָׁה אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּצַד מַעֲרָב וּצְפוֹנִית־מַעֲרָבִית הָיְתָה הָאִי הַגָּדוֹל טְרִינִידַד בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן אֲשֶׁר לְשֶׁפֶךְ הַנָּהָר. שָׁאַלְתִּי אֶת

פִּי שֵׁשֶׁת אֶלֶף שְׁאֵלוֹת בִּדְבַר הָאָרֶץ, תּוֹשָׁבֶיהָ, הַיָּם, הַחוֹף וְהָעַמִּים הַקְּרוֹבִים לָהּ; וַיַּגֶּד לִי כֹּל אֲשֶׁר יָדַע בְּגָלוּי וּבְתָם־לֵבָב. שְׁאֶלְתִּיו לִשְׁמוֹת הָעַמִּים בְּנֵי מִינוֹ, אַךְ לֹא יָכֹלְתִּי לְהַצִּיל מִפִּיו שֵׁם אַחֵר, זוּלַת קָרִב. וְאָבִין עַל נְקַלָּה כִּי הָיוּ שָׁם הַקָּרִבִּים, הַיּוֹשְׁבִים לִפְנֵי מְפוּתֵינוּ, בְּחֶבֶל אֲמֶרִיקָה, מִפִּי הָאוֹרִינוֹקוֹ עַד גֵּ׳אַנָה וְהָלְאָה עַד מָרְתָה הַקְּדוֹשָׁה. הוּא אָמַר לִי עוֹד, כִּי הַרְחֵק מֵאַחֲרֵי הַיָּרֵחַ, לֵאמֹר, אַחֲרֵי בּוֹא הַיָּרֵחַ מִמַּעֲרָב לְאַרְצָם, יָגוּרוּ אֲנָשִׁים לְבָנֵי־זָקָן, כָּמוֹנִי, וַיּוֹר בְּאֶצְבָּעוֹ אֶל קְצוֹת שְׂפָמִי הַגְּדוֹלִים, אֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי לְמַעְלָה, וְכִי

הַלְּבָנִים הָהֵם הָרְגוּ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים; אֵלֶּה הָיוּ כָּל דְּבָרָיו; וָאָבִין מִתּוֹכָם, אֲשֶׁר כַּוָּנָתוֹ לַסְּפָרַדִּים, אֲשֶׁר שֵׁמַע אַכְזְרִיּוּתָם בַּאֲמֶרִיקָה נָפוֹץ עַל כָּל הָאָרֶץ, וַתְּהִי מְסֻפֶּרֶת בְּפִי כָּל הָעַמִּים מֵאָב לִבְנוֹ.

וָאֶשְׁאָלֵהוּ אִם יוּכַל לְהַגִּיד לִי, אֵיכָה יִתָּכֵן לַעֲזוֹב אֶת הָאִי הַזֶּה וְלָבוֹא אֶל הָאֲנָשִׁים הַלְּבָנִים הָהֵם, וַיֹּאמֶר לִי: „כֵּן. כֵּן, אַתָּה הוֹלֵךְ בִּשְׁתֵּי צְנָה". וְלֹא הֲבִינוֹתִי אֶת כַּוָּנָתוֹ, וְגַם לֹא יָכֹלְתִּי לַהֲבִיאוֹ לִידֵי כֵן, אֲשֶׁר יְבָאֵר לִי אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ בִּדְבָרָיו „בִּשְׁתֵּי צְנָה"; אַךְ לָאַחֲרוֹנָה אַחֲרֵי יְגִיעַת מֹחַ רַבָּה מָצָאתִי כִּי חָשַׁב, אֲשֶׁר עָלַי לָלֶכֶת בִּצְנָה גְּדוֹלָה פִּי שְׁנַיִם מִצְּנָה רְגִילָה. הַשִּׂיחוֹת הָאֵלּוּ עִם שֵׁשֶׁת עִנְּגוּנִי עַד מְאֹד, וְהַתִּקְוָה הֵחֵלָּה לְפַעֲמֵנִי, כִּי בִּזְמַן מִן הַזְּמַנִּים אֶמְצָא לִי שְׁעַת־כֹּשֶׁר לְהִמָּלֵט מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה, וְהַפֶּרֶא הַזֶּה יִהְיֶה בְּעוֹזְרָי.

בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים הָרַבִּים אֲשֶׁר שֵׁשֶׁת הָיָה אִתִּי, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הֵחֵל לְדַבֵּר אֵלַי וִיבִינֵנִי, לֹא נִמְנַעְתִּי גַּם מִלְּהַגִּיעַ יְכֹלֶת לְדַעַת־הָאֱלֹהִים בְּשִׂכְלוֹ; וּבְאֶחָד הַיָּמִים שְׁאֶלְתִּיו: „מִי עָשְׂךָ?" הַיְּצוּר הַמִּסְכֵּן לֹא תָפַשׂ אֶת שְׁאֵלָתִי, וַיַּחְשׁוֹב כִּי שְׁאֶלְתִּיו, מִי הָיָה אָבִיו? אָז אָחַזְתִּי דֶּרֶךְ אַחֶרֶת וָאֶשְׁאָלֵהוּ: „מִי עָשָׂה אֶת הַיָּם, אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ דוֹרְכִים עָלֶיהָ, אֶת הַגְּבָעוֹת וְהַיְּעָרוֹת?" וַיַּעֲנֵנִי: הַזָּקֵן בֵּינַמְקִי הוּא הוּא הַחַי עַל פְּנֵי כֹל. לֹא הָיָה לְאֵל יָדוֹ לְתָאֵר לִי אֶת הָאָדוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה, וְרַק אַחַת יָדַע: כִּי זָקֵן הוּא מִן הַיָּם וּמִן הַיַּבָּשָׁה, מִן הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים. וָאוֹסִיף לִשְׁאָלֵהוּ: „אִם נָכוֹן הַדָּבָר כִּי הָאָדוֹן הַהוּא עָשָׂה אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַנִּמְצָאִים, לָמָּה זֶּה לֹא יַעַבְדוּהוּ כָּל הַדְּבָרִים?" וַיְהִיוּ פָּנָיו שְׁלֵוִים מְאֹד וּבְמַבַּט־תֹּם עָנָנִי: „כָּל הַדְּבָרִים יֹאמְרוּ לוֹ „אוֹ". וָאֶשְׁאָלֵהוּ עוֹד, אִם הָאֲנָשִׁים הַמֵּתִים בְּאַרְצוֹ יָבוֹאוּ לְאֵיזֶה מָקוֹם? — „כֵּן, כֻּלָּם בָּאִים אֶל בֵּינַמְקִי"; אַחֲרֵי־כֵן שְׁאֶלְתִּיו: „הַאִם גַּם אֵלֶּה אֲשֶׁר יֵאָכְלוּ יָבוֹאוּ שָׁמָּה?" וַיַּעֲנֵנִי: „כֵּן".

מֵאָז הַחִלּוֹתִי לְהוֹרוֹתוֹ דַּת־אֱלֹהִים צְרוּפָה: אָמַרְתִּי לוֹ, כִּי הָעוֹשֶׂה הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַנִּמְצָאִים, חַי שָׁם, וָאָרִים אֶת אֶצְבָּעִי הַשָּׁמַיְמָה; כִּי הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּכֹחַ וּבִתְבוּנָה מֵאָז כּוֹנְנוֹ; כִּי הוּא כֹּל־יָכוֹל, וּבְיָדוֹ לַעֲשׂוֹת לְמַעֲנֵנוּ הַכֹּל, לָתֵת לָנוּ הַכֹּל וְלָקַחַת מִמֶּנּוּ הַכֹּל; וְכֹה לְאַט לְאַט פָּקַחְתִּי אֶת עֵינָיו. הוּא הִטָּה לִי אֹזֶן קַשֶּׁבֶת, וַיִּשְׂמַח בְּשָׁמְעוֹ, כִּי הַגּוֹאֵל בָּא לִפְדּוֹתֵנוּ מִכָּל עֲווֹנוֹתֵינוּ, וְכִי עָלֵינוּ לְהִתְפַּלֵּל לוֹ וְהוּא יִשְׁמָעֵנוּ אַף כִּי בַּשָּׁמַיִם הוּא; וּבְאַחַד הַיָּמִים פָּנָה אֵלַי וַיֹּאמַר, אֲשֶׁר אִם הָאֱלֹהִים יָכוֹל לִשְׁמוֹעַ אֶת קוֹלֵנוּ מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ מֵעַל לַשֶּׁמֶשׁ, הִנֵּה אֵל כַּבִּיר הוּא

מִבֵּינַמְקִי, הַסִּי רַק בְּמֶרְחָק מְעַט, וְלֹא יִשְׁמַע בִּלְתִּי אִם יָבוֹאוּ אֶל הֶהָרִים, אֲשֶׁר שָׁם מִשְׁכָּנוֹ, לְמַעַן דַּבֵּר אֵלָיו. שְׁאַלְתִּיו, אִם הָלַךְ מֵעוֹדוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו? וַיַּעֲנֵנִי: „לֹא": הַצְּעִירִים לֹא יֵלְכוּ שָׁמָּה לְעוֹלָם, וְרַק הַזְּקֵנִים יֵלְכוּ וְיִקָּרֵא לָהֶם אוֹקֵקִי: וְכַאֲשֶׁר הוֹאִיל בָּאֵר לִי אֶת הַמִּלָּה נוֹכַחְתִּי כִּי פֵּרוּשָׁהּ: הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר לָהֶם; הֵם יֵלְכוּ לֵאמֹר שָׁם „אוֹ" (כֵּן קָרָא לַתְּפִלָּה), וְאַחֲרֵי־כֵן יָשׁוּבוּ וְהֵבִיאוּ לְעַמָּם אֶת דְּבַר בֵּינַמְקִי.

מְאֹד חָפַצְתִּי לְהוֹכִיחַ לְאִישִׁי שִׁשַּׁת אֶת הַמִּרְמָה אֲשֶׁר בַּדָּבָר הַזֶּה; נָאֹמַר לוֹ, אֲשֶׁר דְּבַר הַזְּקֵנִים אוֹ הַכֹּהֲנִים הָאוֹמְרִים, כִּי הוֹלְכִים הֵמָּה אֶל הֶהָרִים לֵאמֹר „אוֹ" לֵאלֹהֵיהֶם, שֶׁקֶר הוּא, וְגַם הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יָבִיאוּ מִשָּׁם, מִלִּבָּם יִבְדּוּ; וְאִם גַּם יְדַבְּרוּ שָׁם עִם מִי וּתְשׁוּבָה תִּנָּתֵן לָהֶם, אֵין זֶה כִּי אִם רוּחַ רָעָה תַּתְעֵם; וַאֲאָרִיךְ עִמּוֹ שִׂיחָה עַל־אֹדוֹת הַשָּׂטָן, מְקוֹרוֹ, מִרְדּוֹ בֵּאלֹהִים, אֵיבָתוֹ אֲשֶׁר יִשְׁמוֹר לִבְנֵי־הָאָדָם, סִבַּת אֵיבָתוֹ, שִׁבְתּוֹ בְּמַחֲשַׁכֵּי־עוֹלָם לְמַעַן יַעַבְדוּהוּ כֵּאלֹהִים וְתַחְבּוּלוֹתָיו אֲשֶׁר יְחַבֵּל לְהַדִּיחַ אֶת בְּנֵי־הָאָדָם לְאַבְּדָם; כִּי נִתַּן לוֹ מָבוֹא נֶעְלָם וְנִסְתָּר אֶל חֶמְדּוֹת נַפְשֵׁנוּ וּמַאֲוַיֵּינוּ, כִּי יָשִׂים אֶת מוֹקְשָׁיו לְפִי נְטִיּוֹת לִבֵּנוּ, וְכֵן נִהְיֶה לְמִכְשׁוֹל וּלְפוּקָה לָנוּ בְּעַצְמֵנוּ, וּלְפִי בְּחִירָתֵנוּ נָבִיא עַל עַצְמֵנוּ הֶרֶס נַאֲבַדּוֹן.

הָאֱלֹהִים יוֹדֵעַ כִּי לֹא מֵרֹב חָכְמָה וָדַעַת אֲחַזְתִּי בְּכָל הַשִּׁיטוֹת הָהֵן, כִּי אִם מֵחֶפְצִי לְהוֹרוֹת אֶת הַמִּסְכֵּן הַזֶּה אֶת הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה; וְעָלַי לְהוֹדוֹת, וּכְמוֹ אֶחְשֹׁב לִי, יִקְרֶה כַּמִּקְרֶה הַזֶּה אֶת כָּל הָעוֹשֶׂה כֵּן, כִּי בְּבוֹאִי לְהָאִיר לוֹ אֶת הַדָּבָר, וְהִנֵּה הֵאַרְתִּי וּבֵרַרְתִּי לִי לְעַצְמִי כַּמָּה דְּבָרִים, אֲשֶׁר הָיוּ נֶעְלָמִים מִמֶּנִּי עַד אָז, אוֹ לֹא שַׂמְתִּי אֲלֵיהֶם לֵב כָּרָאוּי וְכַנָּכוֹן, וַיָּבוֹאוּ בְּלִבִּי מֵאֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר בִּקַּשְׁתִּי לְהַשְׂכִּיל אֶת הַפֶּרֶא הַמִּסְכֵּן; וַתִּתְעוֹרֵר בִּי הַתְּשׁוּקָה לְהִתְחַקּוֹת עַל שֹׁרֶשׁ כָּל דָּבָר, אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה בִּי כָּמוֹהָ מֵעוֹלָם. וְאִם גַּם לֹא אֵדַע מִי מִשְּׁנֵינוּ הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת, אַךְ הָיֹה הָיְתָה לִי סִבָּה לִשְׂמֹחַ וּלְהוֹדוֹת לַדַּי אֲשֶׁר הִקְרָהוּ לְפָנַי; עָצְבִּי לֹא הֵעִיק עָלַי כְּבָרִאשׁוֹנָה, וּבֵיתִי נָעַם לִי לְאֵין קֵץ. וַיְהִי כִּי נָתַתִּי אֶת לִבִּי לְהָבִין, כִּי בְּחַיֵּי־הַבְּדִידוּת הָאֵלֶּה נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי לַמָּרוֹם לְבַקֵּשׁ אֶת הַיָּד אֲשֶׁר הֱבִיאַתְנִי עַד הֵנָּה, וָאֵרֶא כִּי הָיִיתִי גַם כְּלִי־שָׁרֵת בִּידֵי הַהַשְׁגָּחָה לְהַצִּיל אֶת חַיֵּי הַפֶּרֶא הָאֻמְלָל, וּבְכָל אֲשֶׁר יָדַעְתִּי, גַּם אֶת נַפְשׁוֹ, לְמַעַן יֵדַע אֶת הָאֱלֹהִים וְאֶת גּוֹאֵל־הַצֶּדֶק; וּבְשׂוּמִי לֵב לְהָבִין כָּל זֶה, נִתְעַבּוּר שִׂמְחָה טְמִירָה בְּכָל בָּתֵּי־נַפְשִׁי, וָאֶצְהַל לִרְגָעִים עַל כִּי הוּבֵאתִי אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה, אֲשֶׁר פְּעָמִים רַבּוֹת הָיָה בְּעֵינַי כַּנּוֹרָא בָּעֳנָשִׁים אֲשֶׁר יָכֹל לָבוֹא עָלָי.

פֶּרֶק עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה

רָבִּינְסוֹן וְשִׁשָּׁת בּוֹנִים סִירָה לָבוֹא כָּהּ אֶל אֶרֶץ שִׁשָּׁת — עֲדַת פְּרָאִים בָּאָה וּמְסַכֶּלֶת אֶת עֲצָתָם

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִתְקָרַבְנוּ, אֲנִי וְשִׁשָּׁת, אִישׁ אֶל אָחִיו, וַיָּבֶן כִּמְעַט אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלָיו. וְגַם לְשׁוֹנוֹ נִמְהֲרָה לְדַבֵּר אֵלַי, אַף כִּי שְׂפָתוֹ הָיְתָה רְצוּצָה וּמְשֻׁנָּה, וָאֲסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל קוֹרוֹת חַיַּי, אוֹ לְמִצְעָר אֵיכָה הִתְגַּלְגַּלְתִּי לַמָּקוֹם הַזֶּה, וַאֲשֶׁר עָבַר עָלַי בְּמֶשֶׁךְ שְׁנוֹת שִׁבְתִּי פֹּה; וָאֲבִיאֵהוּ בְּסוֹד אֲבַק־הַשְּׂרֵפָה וְהַכַּדּוּר, וָאֲלַמְּדֵהוּ לִירוֹת. נָתַתִּי לוֹ שַׂכִּין וַיִּשְׂמַח עָלֶיהָ בִּמְאֹד מְאֹד, וְגַם אֵזוֹר עָשִׂיתִי לוֹ וּנְדָן תָּלוּי בְּצִדּוֹ, כַּאֲשֶׁר נַחְגּוֹר אָנוּ בְּאַנְגְּלִיָּה, אַךְ תַּחַת הַמַּאֲכֶלֶת שַׂמְתִּי לוֹ גַּרְזֶן, אֲשֶׁר יָכֹל לִהְיוֹת לוֹ לְנֶשֶׁק בְּעֵת צָרָה וְלִכְלִי מוֹעִיל לְעֵת צֹרֶךְ.

וָאֲתָאֵר לְפָנָיו אֶת אֶרֶץ אֵירוֹפָּה, בְּיִחוּד אֶת אַנְגְּלִיָּה, אֲשֶׁר בָּאתִי מִשָּׁם, אֶת דֶּרֶךְ חַיֵּינוּ וַעֲבוֹדַת אֱלֹהֵינוּ, יַחֲסֵינוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וּדְבַר סַחֲרֵנוּ בָּאֳנִיּוֹת לְכָל קַצְוֵי תֵבֵל. וָאֲסַפֵּר לוֹ פְּרָטִים עַל־אוֹדוֹת מַפֶּלֶת הָאֳנִיָּה, אֲשֶׁר בָּאתִי בָהּ פְּעָמִים רַבּוֹת, וָאַרְאֵהוּ, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי, אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם רָבְצָה, אַךְ הִיא נִבְקְעָה לִרְסִיסִים וְלֹא נוֹתַר מִמֶּנָּה שָׂרִיד. וָאֲבִיאֵהוּ אֶל חָרְבַת סִירָתֵנוּ אֲשֶׁר נֶהֶפְכָה בְּהִמָּלְטֵנוּ, וַאֲשֶׁר לֹא יָכֹלְתִּי לַהֲנִיעָהּ בְּכָל מַאֲמַצֵּי כֹחִי, וַתִּבָּקַע גַּם הִיא לִרְסִיסִים. בִּרְאוֹת שִׁשָּׁת אֶת הַסִּירָה הַזֹּאת, עָמַד שָׁעָה אֲרֻכָּה תָּפוּשׂ בְּמַחֲשָׁבוֹת וְלֹא אָמַר דָּבָר. וָאֶשְׁאָלֵהוּ, עַל מָה זֶה יַעֲמִיק חֵקֶר? וַיֹּאמֶר לִי לָאַחֲרוֹנָה: „אֲנִי רָאָה סִירָה כָּזֹאת בָּאָה אֶל עַמִּי“. לֹא הֲבִינוֹתִי מִיָּד לְשֵׂכֶל מִלָּיו, אַךְ אַחֲרֵי בָּחֳנִי אוֹתָן הֲבִינוֹתִי, כִּי סִירָה דוֹמָה לְזֹאת הִגִּיעָה פַּעַם אֶל הַחוֹף אֲשֶׁר שָׁם גָּר, וְכַאֲשֶׁר בֵּאֵר לִי אַחֲרֵי־כֵן, הֱבִיאַתָּה שָׁמָּה רוּחַ סְעָרָה.

מִיָּד תֵּאַרְתִּי לִי בְּדִמְיוֹנִי, כִּי אֳנִיָּה אֵירוֹפִּית נִטְרְפָה לֹא הַרְחֵק מֵחוֹף הַפְּרָאִים, וְהַסִּירָה נִתְּקָה וַתְּגֹרַשׁ אֶל הַיַּבָּשָׁה; אַךְ בְּרֹב סִכְלוּתִי לֹא שִׁעַרְתִּי, כִּי יִתָּכֵן אֲשֶׁר אֲנָשִׁים יִמָּלְטוּ מֵאֳנִיָּה שְׁבוּרָה, בְּיִחוּד לְמָקוֹם כָּזֶה, וְלֹא שָׁאַלְתִּי מִמֶּנּוּ בִּלְתִּי אִם לְתָאֵר לִי אֶת הַסִּירָה.

וְשֵׁשֶׁת הֵיטִיב לְתָאֵר לִי אֶת מַרְאֵה הַסִּירָה, וַיְשַׁלֵּם אֶת הֲבָנָתִי בְּקָרְאוֹ בְּחֹם: „אֲנַחְנוּ מַצִּילִים הָאֲנָשִׁים הַלְּבָנִים מִמַּיִם". אָז מִהַרְתִּי לִשְׁאָלוֹ, אִם הָיוּ אֲנָשִׁים לְבָנִים בַּסִּירָה? „כֵּן", אָמַר, „הַסִּירָה מְלֵאָה אֲנָשִׁים לְבָנִים". שְׁאֶלְתִּיו: „כַּמָּה?" הוּא מָנָה בְּאֶצְבְּעוֹתָיו שִׁבְעָה־עָשָׂר, וָאוֹסִיף לִשְׁאוֹל: „וּמֶה הָיָה בְּאַחֲרִיתָם?" וַיֹּאמֶר לִי: „הֵם חַיִּים, הֵם גָּרִים עִם עַמִּי".

וַיָּבֵא הַדָּבָר הַזֶּה מַחֲשָׁבוֹת חֲדָשׁוֹת בְּלִבִּי; כִּי עַד מְהֵרָה תֵּאַרְתִּי לִי, אֲשֶׁר אֵלֶּה הֵם אֶל־נָכוֹן הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר אֳנִיָּתָם נִטְרְפָה לִפְנֵי אִיִּי. וַיְהִי כִּי הָאֳנִיָּה הֻכְּתָה אֶל הַסְּלָעִים וַיִּרְאוּ כִּי אֲבוּדִים הֵם, וַיִּמָּלְטוּ בְּסִירָתָם, וַיַּעֲלוּ עַל הַיַּבָּשָׁה אֶל הַפְּרָאִים. אָז הוֹסַפְתִּי לַחְקֹרוֹ: „וּמָה נַעֲשָׂה לָאֲנָשִׁים?" אַךְ הוּא בְּאַחַת, כִּי חָיֹה יִחְיוּ שָׁמָּה, וְזֶה לָהֶם חָמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ שָׁם, כִּי הַפְּרָאִים יַעַזְבוּם לְבָדָם וְיִתְּנוּ לָהֶם מַכֹּלֶת לְמִחְיָה. וָאֶשְׁאָלֵהוּ: „לָמָּה זֶה נָשְׂאוּ חֵן בְּעֵינֵיהֶם לְבִלְתִּי יִטְבָּחוּם לְאָכְלָה?" וַיַּעֲנֵנִי: „לֹא, הֵם עָשׂוּ אַחִים עִמָּהֶם". וָאָבִין אֲשֶׁר כָּרְתוּ בְּרִית עִמָּהֶם; וְאַחֲרֵי־כֵן הוֹסִיף: „הֵם לֹא אוֹכְלִים אֲנָשִׁים, רַק אִם עוֹשִׂים מִלְחָמָה". לֵאמֹר, הֵם לֹא יֹאכְלוּ אֲנָשִׁים, בִּלְתִּי אִם יָבוֹאוּ לְהִלָּחֵם בָּהֶם וְנָפְלוּ בַּשֶּׁבִי.

בִּקְצָרָה, כָּל מַחְשְׁבוֹתַי הָיוּ נְתוּנוֹת בָּעֵת הַהִיא לָבוֹא עִמּוֹ אֶל הַיַּבָּשָׁה, נֹאמַר לוֹ, כִּי נִבְנֶה סִירָה גְדוֹלָה כָּזֹאת אֲשֶׁר רָאִינוּ, וְהוּא יֵלֵךְ בָּהּ לְאַרְצוֹ. הוּא לֹא הֱשִׁיבַנִי דָבָר, אַךְ מַבָּטוֹ הָיָה כָּבֵד וְנוּגֶה. שְׁאֶלְתִּיו, מֶה הָיָה לוֹ? וַיְשִׁיבֵנִי: „לָמָה אַתָּה כּוֹעֵס רַע עַל שֵׁשֶׁת? — מָה אֲנִי עָשָׂה?" שְׁאֶלְתִּיו אֶל מַה יִּרְזְמוּן מִלָּיו? וְכֵן אָמַרְתִּי לוֹ, אֲשֶׁר אֵין לִי כָּל חֵמָה עָלָיו. „לֹא חֵמָה?" אָמַר וַיִּשְׁנֶה אֶת הַמִּלִּים פְּעָמִים רַבּוֹת, „לָמָּה שׁוֹלֵחַ אֶת שֵׁשֶׁת הַבַּיְתָה אֶל עַמִּי?" — „לָמָּה?" אָמַרְתִּי, „הַאִם לֹא אָמַרְתָּ, שֵׁשֶׁת, כִּי חָפַצְתָּ לִהְיוֹת שָׁם?" — „כֵּן, כֵּן," עָנָה, „חָפַצְתִּי שְׁנֵינוּ לִהְיוֹת שָׁם; לֹא חָפַצְתִּי שֵׁשֶׁת שָׁם, לֹא אָדוֹן שָׁם". בִּקְצָרָה, הוּא אָטַם אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ עַל־אֹדוֹת נְסִיעָה שָׁמָּה בִּלְעָדַי. „הֲגַם אֲנִי הוֹלֵךְ שָׁמָּה, שֵׁשֶׁת", אָמַרְתִּי, „וּמָה אֶעֱשֶׂה שָׁם?" הוּא פָּנָה אֵלַי בְּחִפָּזוֹן וַיֹּאמֶר לִי: „אַתָּה תַּעֲשֶׂה שָׁם הַרְבֵּה טוֹב", אָמַר, „אַתָּה מְלַמֵּד פְּרָאִים לִהְיוֹת אֲנָשִׁים,

טובים, יְשָׁרִים, מַקְשִׁיבִים; אַתָּה אוֹמֵר לָהֶם לְהַכִּיר ד׳, לְהִתְפַּלֵּל לד׳, חָיוּת חַיִּים חֲדָשִׁים״. — „אַלְלַי! שֵׁשֶׁת״, אָמַרְתִּי, „לֹא תֵדַע אֶת אֲשֶׁר תְּדַבֵּר; אֲנִי בְּעַצְמִי אִישׁ בַּעַר״. — „כֵּן, כֵּן״, אָמַר לִי, „אַתָּה לִמַּדְתָּ אוֹתִי טוֹב, אַתָּה לַמֵּד אוֹתָם טוֹב״. — „לֹא, לֹא, שֵׁשֶׁת״, אָמַרְתִּי לוֹ „טוֹב כִּי תֵלֵךְ בִּלְעָדַי, וַעֲזַבְתַּנִי לִחְיוֹת לְבַדִּי, כַּאֲשֶׁר חָיִיתִי עַד כֹּה״. הוּא נִדְכָּא שֵׁנִית לְדִבְרֵי אֵלֶּה, וַיָּרָץ אֶל אַחַד הַגַּרְזִנִּים, וַיַּחֲזֵק בּוֹ מְהֵרָה וַיּוֹשִׁיטֵנּוּ לִי. „מָה אֶעֱשֶׂה בָּזֶה?״ אָמַרְתִּי אֵלָיו. „אַתָּה לוֹקֵחַ לַהֲרוֹג אֶת שֵׁשֶׁת״, אָמַר. „לָמָּה זֶה אֶהֶרָגְךָ?״ אָמַרְתִּי לוֹ. הוּא מִהֵר לִפְנוֹת לִי עֹרֶף. „לָמָּה אַתָּה שׁוֹלֵחַ אֶת שֵׁשֶׁת? קַח לַהֲרוֹג אֶת שֵׁשֶׁת, לֹא לִשְׁלוֹחַ אֶת שֵׁשֶׁת״. וְאֶת דְּבָרָיו אֵלֶּה דִּבֵּר בִּלְבַד־רֹאשׁ כָּזֶה, אֲשֶׁר דְּמָעוֹת נוֹצְצוּ בְּעֵינָיו. בִּקְצָרָה, רָאִיתִי אֶת אַהֲבָתוֹ הַגְּדוֹלָה אֵלַי, וְכִי הַחְלָטָתוֹ חֲזָקָה בְּלִבּוֹ לְבִלְתִּי עָזְבֵנִי, וָאֹמַר לוֹ וָאֶשְׁנֶה לוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת, כִּי לֹא אֲשַׁלְּחֵהוּ מֵעַל פָּנַי, אִם חָפֵץ הוּא לָשֶׁבֶת עִמָּדִי.

וַיְהִי כִּי מָצָאתִי בְּכָל שִׂיחוֹתָיו, כִּי לִבּוֹ רוֹחֵשׁ לִי אַהֲבַת אֵיתָן וְכִי דָּבָר לֹא יַפְרִיד בֵּינֵינוּ, וָאֶנְכַח אֲשֶׁר כָּל חֶפְצוֹ לָלֶכֶת לְאַרְצוֹ הוּא בְּאַהֲבָתוֹ הַבּוֹעֶרֶת לְעַמּוֹ וּבְתִקְוָתוֹ כִּי אַצְלִיחַ לְהוֹרוֹתָם אֶת הַטּוֹב; אַךְ לִי לֹא הָיְתָה כָּל מַחֲשֶׁבֶת וְכָל תְּשׁוּקָה לְנַסּוֹת אֶת הַדָּבָר. וְרַק הַתְּשׁוּקָה הָאַחַת הָיְתָה חֲזָקָה בִּי — לְהִמָּלֵט, בְּיִחוּד אַחֲרֵי אֲשֶׁר שָׁאַבְתִּי אֹמֶץ וְתִקְוָה מִשִּׂיחוֹת מְשָׁרְתִי, לֵאמֹר, כִּי נִמְצְאוּ בְּאַרְצוֹ שִׁבְעָה־עָשָׂר אִישׁ בַּעֲלֵי־זָקָן; וְלָכֵן לֹא הִתְמַהְמַהְתִּי וָאָנֻשׁ לַעֲבוֹדָה עִם שֵׁשֶׁת, וַנֵּלֶךְ לָתוּר לָנוּ עֵץ גָּדוֹל טוֹב לְחֶפְצֵנוּ, לְכָרְתוֹ וְלַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ סִירָה לְהַפְלִיג בָּהּ אֶל הַיַּבָּשָׁה הַהִיא. הָיֹה הָיוּ בָּאִי הַרְבֵּה עֵצִים דַּי לִבְנוֹת צִי קָטָן, לֹא רַק מְסִירוֹת כִּי אִם מֵאֳנִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וְטוֹבוֹת; אַךְ אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי לִמְצוֹא עֵץ בְּקִרְבַת הַמַּיִם, אֲשֶׁר נוּכַל לְהָבִיא בָּהֶם אֶת הַסִּירָה מִיָּד אַחֲרֵי הֵעָשׂוֹתָהּ וְלֹא נִכָּשֵׁל עוֹד, כַּאֲשֶׁר נִכְשַׁלְתִּי בִּהְיוֹתִי לְבַדִּי. לָאַחֲרוֹנָה הוֹרַנִי שֵׁשֶׁת עֵץ, וְאֶנְכַח כִּי מֵיטִיב הוּא לָדַעַת מִמֶּנִּי אֵיזֶה עֵץ יִכְשַׁר לַעֲבוֹדָתֵנוּ; אַךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה לֹא אוּכַל לְהַגִּיד אֶת שֵׁם הָעֵץ אֲשֶׁר הִפַּלְנוּ, זוּלָתִי זֹאת כִּי הָיָה דוֹמֶה מְאֹד לָעֵץ, אֲשֶׁר נִקְרָא לוֹ פִּסְתִּיק אוֹ צְהַב, כִּי כֵן הָיָה צִבְעוֹ צָהֹב וְרֵיחוֹ כָּמוֹהוּ. שֵׁשֶׁת יָעֲצַנִי לִשְׂרוֹף אֶת הֶחָלָל אוֹ אֶת לֵב הַגֶּזַע, לְמַעַן עֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ סִירָה, אַךְ אֲנִי לִמַּדְתִּיו לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַכְשִׁירִים אֲשֶׁר הָיוּ אִתִּי; וַיְהִי כִּי הֶרְאֵיתִיו פַּעַם וּשְׁתַּיִם, נִצְבּוֹד בָּהֶם בִּזְרִיזוּת רַבָּה. אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָמַלְנוּ כִּירַח יָמִים כִּלִּינוּ אֶת מְלֶאכֶת הַסִּירָה, וַתְּהִי יָפָה מְאֹד, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הִקְצַעְנוּהָ

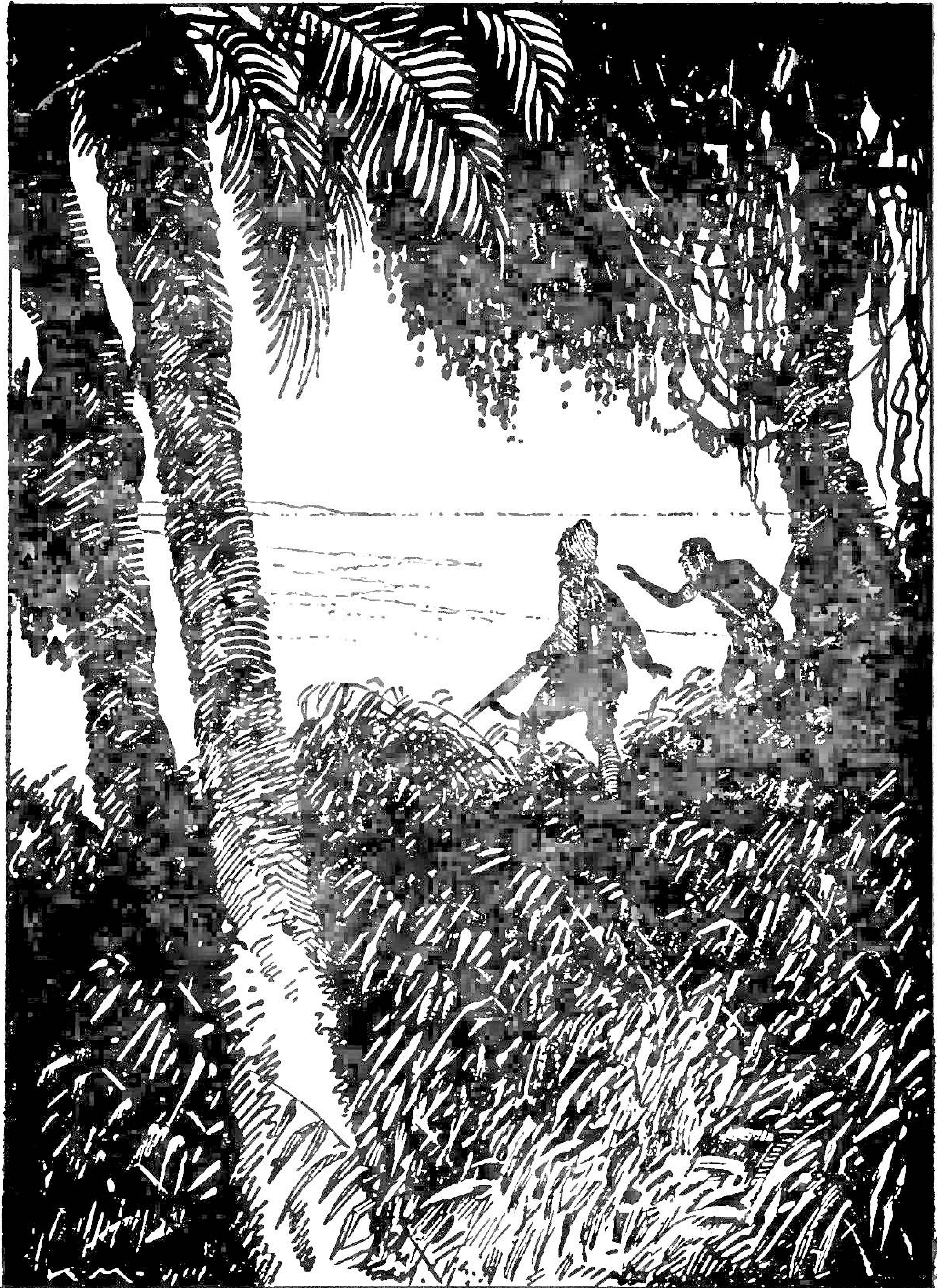
מִחוּץ בְּקָדְקֳמֵנוּ הָיְתָה לָהּ תַּבְנִית סִירָה נְכוֹנָה. אַחֲרֵי־כֵן יָגַעְנוּ כִּשְׁבוּעַיִם יָמִים לְהַסִּיעָהּ עָקֵב אַחֲרֵי עָקֵב עַל גְּלִילִים גְּדוֹלִים אֶל הַמַּיִם; וּבִהְיוֹתָהּ בַּמַּיִם רָאִינוּ, כִּי תָּכִיל עֶשְׂרִים אִישׁ בִּרְוָחָה.

כִּמְעַט שְׁנֵי יְרָחִים בִּלִּיתִי לְהַתְקִין וְלַעֲרוֹךְ אֶת תָּרְנִי וּמִפְרָשִׂי; וּבְכַלּוֹתִי לַעֲשׂוֹתָם הָיוּ טוֹבִים וּשְׁלֵמִים. וָאֶעֱשֶׂה גַּם מִשְׁעָן קָטָן וְעָלָיו מִפְרַשׂ־פָּנִים לְעָזְרֵנוּ בְּחֶפְצֵנוּ לִפְנוֹת מוּל הָרוּחַ; וְנוֹסָף עַל הַכֹּל חִבַּרְתִּי מָשׁוֹט אֶל הַהֶגֶה לְהַטּוֹת בּוֹ. אָמְנָם יְדִיעוֹתַי בְּבִנְיַן־אֳנִיּוֹת הָיוּ לְקוּיוֹת מְאֹד, אַךְ בְּהַכִּירִי אֶת הָעֵרֶךְ וְהַצֹּרֶךְ הָרַב אֲשֶׁר בָּעֲבוֹדָה הַזֹּאת, הִתְכַּשַּׁרְתִּי לַעֲשׂוֹתָהּ, וְאַחֲרֵי יְגִיעוֹת רַבּוֹת עָלְתָה בְּיָדִי; אַךְ בַּהֲבִיאִי בְּחֶשְׁבּוֹן אֶת כָּל נִסְיוֹנוֹת־הַהֶבֶל שֶׁלֹּא הִצְלִיחוּ, נוֹכַחְתִּי כִּי בִּזְבַּזְתִּי עָלֶיהָ זְמַן רַב כָּמוֹ עַל בִּנְיַן הַסִּירָה.

בְּבוֹא עוֹנַת־הָעֲמִידָה, (מַחְשְׁבוֹת־גְּאֻלָּתִי שָׁבוּ עִם הָאֲוִיר הַיָּפֶה) וָאֶתְכּוֹנֵן יוֹם יוֹם לַנְּסִיעָה. רֵאשִׁית כֹּל צָבַרְתִּי הַרְבֵּה מַכֹּלֶת, צֵידָה לַדֶּרֶךְ; וְכַעֲבוֹר שָׁבוּעַ אוֹ שְׁבוּעַיִם אָמַרְתִּי לִפְתֹּחַ אֶת הַסֶּכֶר וּלְהוֹצִיא אֶת סִירָתֵנוּ לְמֶרְחַב הַיָּם. וְהִנֵּה בְּאַחַד הַבְּקָרִים, בִּהְיוֹתִי עָסוּק בַּעֲבוֹדַת הַהֲכָנוֹת, קָרָאתִי לְשִׁשַּׁת וָאֲצַוֵּהוּ, אֲשֶׁר יֵלֵךְ אֶל שְׂפַת הַיָּם לִרְאוֹת אִם יִמָּצֵא שָׁם צָב; כִּי כִּמְעַט מִדֵּי שָׁבוּעַ בְּשָׁבוּעַ הָיִינוּ מְבִיאִים צָב אֶחָד בִּגְלַל הַבֵּיצִים וְהַבָּשָׂר. לֹא אָרַךְ הַזְּמַן וַיָּשָׁב שִׁשַּׁת, וְהוּא רָץ וּמְדַלֵּג עַל חוֹמָתִי הַחִיצוֹנָה, אוֹ מִבְצָרִי, כְּאָדָם אֲשֶׁר נִתְּקָה הָאֲדָמָה מִתַּחַת כַּפּוֹת רַגְלָיו, וּבְטֶרֶם אוּכַל לִשְׁאָלוֹ, וַיִּקְרָא אֵלַי בְּקוֹל:

„הוי, אָדוֹן! הוי, אָדוֹן! הוי, יָגוֹן! הוי, רָעוּ!״ — „מַה קָּרָה, שֵׁשֶׁת?״ פָּנִיתִי אֵלָיו. „הוי, שָׁמָּה, שָׁם״, גִּמְגֵּם, „אַחַת, שְׁתַּיִם, שָׁלֹשׁ צְנָה; אַחַת, שְׁתַּיִם, שָׁלֹשׁ!״ עַל פִּי דִבּוּרוֹ הֶעֱלֵיתִי, כִּי הָיוּ שָׁם שֵׁשׁ בְּמִסְפָּר; אַךְ אַחֲרֵי אֲשֶׁר חֲקַרְתִּיו נוֹכַחְתִּי, כִּי הָיוּ רַק שָׁלֹשׁ. „טוֹב, שֵׁשֶׁת״, אָמַרְתִּי, „אַל תִּהְיֶה מְבֹהָל!״ וָאֲאַמֵּץ אֶת לִבּוֹ כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי; וְאוּלָם רָאֹה רָאִיתִי, כִּי הַפַּחַד לֹא הִרְפָּה מִן הַנַּעַר הַמִּסְכֵּן, וּמֹחוֹ לֹא יָכֹל לַחֲשׁוֹב אַחֶרֶת מֵאֲשֶׁר כִּי בָּאוּ לְבַקְשׁוֹ, וְאִם יִמְצְאוּ יְנַתְּחוּהוּ לִנְתָחִים וַאֲכָלוּהוּ; וְכֹה גָּבַר רַעֲדוֹ, אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי מַה לַּעֲשׂוֹת לוֹ וָאֲנַחֲמֵהוּ וָאֲעוֹדְדֵהוּ, כְּכָל אֲשֶׁר מָצְאָה יָדִי, וָאֹמַר לוֹ כִּי גַם אֲנִי עִמּוֹ בְּסַכָּנָה, וְכִי יֹאכְלוּ גַם אוֹתִי; „אֲבָל״, אָמַרְתִּי לוֹ, „עָלֵינוּ לַעֲמוֹד עַל נַפְשֵׁנוּ. הֲתֵדַע מִלְחָמָה, שֵׁשֶׁת?״ שְׁאֶלְתִּיו. „אֲנִי יוֹרֶה טוֹב״, אָמַר, „אֲבָל שָׁם בָּאוּ מִסְפָּר גָּדוֹל״. — „אֵין דָּבָר״, אָמַרְתִּי, „גַּם אֵלֶּה אֲשֶׁר לֹא נְמִיתֵם יִבָּהֲלוּ מִקּוֹל רוֹבֵינוּ״. וָאוֹסִיף לִשְׁאָלוֹ, אִם אֲנִי אָגֵן עָלָיו, הֲגַם הוּא יָגֵן עָלַי לַעֲמוֹד לְיָדִי וְלַעֲשׂוֹת כְּכָל אֲשֶׁר אֲצַוֵּהוּ? וַיֹּאמַר: „אֲנִי מֵת אִם אַתָּה מְצַוֶּה מוּת, אָדוֹן״. וָאֵלֵךְ וָאָבִיא לוֹ מִן הָרוּם, וָאֶתֵּן לוֹ גְּמִיאָה גְּדוֹלָה; כִּי עוֹד נִשְׁאַר לִי רַב, בִּהְיוֹתִי נוֹהֵג בְּחִשָּׁכוֹן. אַחֲרֵי שְׁתוֹתוֹ אָמַרְתִּי לוֹ, כִּי יִקַּח אֶת שְׁנֵי רוֹבֵי־הַצִּפֳּרִים, אֲשֶׁר לְקַחְנוּ תָּמִיד אִתָּנוּ, וָאֲמַלְאֵם כַּדּוּרֵי־עוֹפוֹת גְּדוֹלִים, גָּדְלָם כְּכַדּוּרֵי־אֶקְדָּח קְטַנִּים; אַחֲרֵי־כֵן לָקַחְתִּי עוֹד אַרְבָּעָה רוֹבִים, וָאֲמַלְאֵם שְׁתֵּי מַתָּכִיּוֹת וַחֲמִשָּׁה כַּדּוּרִים בְּכָל רוֹבֶה; וְאֶת אֶקְדָּחַי מִלֵּאתִי צְרוֹר־כַּדּוּרִים בְּכָל אֶחָד; אֶת חַרְבִּי הַגְּדוֹלָה חָגַרְתִּי, כְּדַרְכִּי, חֲשׂוּפָה עַל יְרֵכִי, וָאֶתֵּן לְשֵׁשֶׁת אֶת גַּרְזִנּוֹ. וַיְהִי כִּי הִזְדַּיַּנּוּ כֵן, וָאֶקַּח אֶת מִשְׁקַפְתִּי, וָאָשִׂים פְּעָמַי אֶל הַגִּבְעָה לִרְאוֹת מַה יֵּעָשֶׂה שָׁם. וָאֲמַהֵר לִמְצוֹא בְּמִשְׁקַפְתִּי, כִּי הָיוּ שָׁם אֶחָד וְעֶשְׂרִים פֶּרֶא, שְׁלֹשָׁה אֲסִירִים וְשָׁלֹשׁ צְנוֹת, וְכִי כָּל חֶפְצָם הָיָה, כַּנִּרְאֶה, לָחֹג שָׁם אֶת חַג־נִצְחוֹנָם וְלִזְבּוֹחַ אֶת שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הָהֵם. חַג אַכְזָרִי! כְּמוֹ כֵן רָאִיתִי, אֲשֶׁר הֵם עָלוּ הַפַּעַם לֹא בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר עָלוּ אָז בְּהִמָּלֵט שֵׁשֶׁת, אַךְ קָרְבוּ לַעֲלוֹת אֵצֶל הַמִּפְרָץ, אֲשֶׁר הַחוֹף שָׁפֵל שָׁם וְיַעַר עָבֹת מַגִּיעַ כִּמְעַט עַד הַיָּם. בִּרְאוֹתִי כָּל זֶה וּבְהַעֲלוֹתִי עַל לִבִּי אֶת הָעֲבוֹדָה הַנִּתְעָבָה, אֲשֶׁר הָיְתָה לִפְנֵי הַנְּבָלִים הָאֵלֶּה, מְלֵאתִי רֶגֶשׁ מַשְׂטֵמָה כָּזֶה, אֲשֶׁר מִהַרְתִּי לָרֶדֶת אֶל שֵׁשֶׁת, וָאֹמַר לוֹ, כִּי גָמַרְתִּי בְּלִבִּי לָצֵאת אֲלֵיהֶם וְלַהֲרוֹג אֶת כֻּלָּם! וָאֶשְׁאָלֵהוּ, אִם נָכוֹן הוּא לָלֶכֶת אִתִּי. פַּחְדּוֹ סָר עַתָּה מִמֶּנּוּ, וְרוּחוֹ הִתְעַשְּׁתָה בּוֹ בַּגְּמִיאָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לוֹ, וַיְהִי עַלִּיז וְשָׂמֵחַ, וַיֹּאמֶר לִי, כְּבָרִאשׁוֹנָה, כִּי נָכוֹן הוּא לָמוּת, אִם כֹּה יִהְיֶה דְבָרִי.

וברום בער זאת לקחתי את הנשק המוכן, ואחלקהו בינינו; לששת נתתי אקדח אחד לתקוע באזורו, ושלשה רובים על שכמו; ואני לקחתי אקדח, ושלשת הרובים הנשארים נשאתי לבדי; וכן שמנו לדרך פעמינו. לקחתי בקבוק רום קטן בכיסי, ואתן על יד ששת כיס גדול מלא אבק-שרפה וכדורים; ואצוה עליו, כי ילך בעקבי ולא ינוע לירות, או לעשות קטנה או גדולה, עד אם הגדתי לו; וביניתים ישים מחסום לפיו ולא ישמיע הגה. וכן פניתי בחוג גדול לימיני, במרחק מיל, בערך, למען עבור את המפרץ ולבוא בתוך היער הרחק מהם כמטחוי קשת, בטרם יוכלו לראותני; ואראה במשקפתי כי נקל הדבר לעשותו.

באתי ביער זהיר ומחריש ככל האפשר, וששת הולך אחרי; וכן הלכתי עד כי באתי אל פאת היער הקרובה אליהם; ורק קרן-יער אחת מפרידה ביני וביניהם. פה קראתי בלאט לששת, ובהראותי לו עץ גדול אשר עמד בקצה היער, צויתיו לגשת אל העץ ולהשיב לי דבר, אם יראו משם הפראים וכל אשר יעשון. ויעש כמצוה; וימהר לשוב, ויבשרני כי נראים הם משם היטב, כלם יושבים על מדורתם ואוכלים את בשר אחד אסיריהם האחר מוטל כפות על החול, לא הרחק מהם, להמיתו ראשונה. לשמע הדברים האלה הרתחה בי כל נפשי. ויוסף לאמר לי, אשר אין שם גם אחד מבני עמו, ורק אחד מן האנשים לבני-הזקן, אשר ספר לי כי באו אליהם בסירה. ויהי אך שמעתי מפיו על-אודות הגבר לבן-הזקן, ואמהר אל העץ, ואראה במשקפתי ברור אדם לבן שוכב על שפת הים, ידיו ורגליו כפותות בגבעולי-צמחים, כעין הקנים, וכי הוא בן-אירופה ובגדיו על בשרו.

היה שם עוד עץ אחר, וסבך קטן מאחריו, רחוק כמאה אמה ממקומי וקרוב אליהם, ובהרחיקי מעט ראיתי, כי אוכל להגיע שמה בלי אשר אראה, ואז אהיה בחצי מרחק-היריה אליהם: ואכלא את רוחי, אף כי חמתי בערה בי; ובשובי על עקבי כעשרים צעד באתי מאחרי השיחים, אשר צמחו לארך כל הדרך, עד בואי אל העץ ההוא; אחרי-כן עליתי על רמה קטנה, ומשם יכלתי להשקיף עליהם מעט, ממרחק מאה ועשרים אמה, בערך.

פֶּרֶק עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ

מַתִּיר אִישׁ סְפָרַדִּי מֵאֲסוּרָיו — שֵׁשֶׁת מַכִּיר אֶת אָבִיו — הַהֲכָנוֹת לְמַעַן הָאוֹרְחִים הַחֲדָשִׁים הָאֵלֶּה — הֵם נִשְׁלָחִים אַחֲרֵי־כֵן לְשַׁחְרֵר אֶת יֶתֶר הַסְּפָרַדִּים — בּוֹא אֳנִיָּה אַנְגְּלִית

עַתָּה יָקַר כָּל רֶגַע, כִּי תִּשְׁעָה־עָשָׂר מִן הַנְּבָלִים הַמִּתְעַבְּבִים יָשְׁבוּ לָאָרֶץ, כֻּלָּם צְפוּפִים יַחַד, וּבְעֶצֶם הָרֶגַע הַזֶּה נִשְׁלְחוּ שְׁנַיִם לִטְבּוֹחַ אֶת הָאֵירוֹפִּי הַמִּסְכֵּן, וְאוּלַי גַּם לְהָבִיאוּ אֵבֶר אֵבֶר אֶל מְדוּרָתָם; וְהִנֵּה רְאִיתִים כּוֹרְעִים לְפַתֵּחַ אֶת כַּבְלֵי רַגְלָיו. וָאֶפְנֶה אֶל שֵׁשֶׁת — „עַתָּה, שֵׁשֶׁת", אָמַרְתִּי לוֹ, „עֲשֵׂה כְּכֹל אֲשֶׁר אֲצַוְּךָ". שֵׁשֶׁת הִסְכִּים. „וּבְכֵן, שֵׁשֶׁת", אָמַרְתִּי, „עֲשֵׂה כָּמוֹנִי, אַל תִּפֹּל דָּבָר". וָאָשִׂים אַחַד הָרוֹבִים וְאֶת רוֹבֵה־הַצִּפֳּרִים עַל הָאָרֶץ, וְשֵׁשֶׁת רָאָה מִמֶּנִּי וְכֵן עָשָׂה; וְאֶת הָרוֹבֶה הַשֵּׁנִי כּוֹנַנְתִּי הַיָּשָׁר אֶל הַפְּרָאִים, בְּצַוּוֹתִי עָלָיו לַעֲשׂוֹת כָּמוֹנִי; אַחֲרֵי כֵן שְׁאֶלְתִּיו אִם נָכוֹן הוּא; הוּא עָנָה: „כֵּן" — „וּבְכֵן הַמְטֵר עֲלֵיהֶם", אָמַרְתִּי; וּבְעֶצֶם הָרֶגַע הַזֶּה יָרִיתִי גַּם אָנִי.

שֵׁשֶׁת הֵיטִיב לִקְלוֹעַ מִמֶּנִּי וּבִמְקוֹם אֲשֶׁר יָרָה הֵמִית שְׁנַיִם מֵהֶם וּשְׁלֹשָׁה אֲחֵרִים פָּצַע; וַאֲנִי הָרַגְתִּי אֶחָד וָאֶפְצַע שְׁנַיִם. פַּחַד־שָׁאוּל נָפַל עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר יֵקַל לָכֶם לְהָבִין, וְכָל אֲשֶׁר לֹא נָגְעָה אֵלָיו הָרָעָה, נִתַּר מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעֲמוֹד עַל רַגְלָיו, אַךְ לֹא יָדַע בָּרֶגַע הָרִאשׁוֹן אָנָה יָרוּץ אוֹ בְּאֵיזוֹ דֶּרֶךְ יִבְרַח, כִּי לֹא יָדְעוּ מֵאַיִן בָּא כִּלְיוֹנָם. שֵׁשֶׁת לֹא גָרַע עַיִן מִמֶּנִּי, כִּי צַוֵּה צִוִּיתִי עָלָיו, אֲשֶׁר יִשְׁמוֹר לַעֲשׂוֹת כָּמוֹנִי; וַיְהִי כִּי נִשְׁלְחָה הַיְּרִיָּה הָרִאשׁוֹנָה, וָאַשְׁלִיךְ אֶת הָרוֹבֶה, וָאַחֲזִיק מַהֵר בְּרוֹבֵה־הַצִּפֳּרִים, וְשֵׁשֶׁת מְמַלֵּא אַחֲרַי; הוּא רָאַנִי קָם וּמִתְכּוֹנֵן לִירוֹת, וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר רָאָה. „הֲנָכוֹן אַתָּה, שֵׁשֶׁת?" אָמַרְתִּי. „כֵּן". „שְׁלַח אֵשׁ, אֵפוֹא", פָּקַדְתִּי, „בְּשֵׁם אֱלֹהִים!" וּבָזֶה יָרִיתִי שֵׁנִית לְתוֹךְ עֲדַת הַנְּבָלִים הַנִּדְהָמִים, וְכֵן עָשָׂה גַּם שֵׁשֶׁת; וּבִהְיוֹת רוֹבֵינוּ אֵלֶּה מְמֻלָּאִים בְּמָה שֶׁקָּרָאתִי בְּשֵׁם „כַּדּוּרֵי־עוֹפוֹת" אוֹ כַּדּוּרֵי־אֶקְדָּח קְטַנִּים, נִרְאָה רַק שְׁנַיִם נוֹפְלִים, אַךְ רַבִּים מֵהֶם נִפְצְעוּ, וַיִּתְרוֹצְצוּ צוֹרְחִים מַר וּמְיַלְּלִים

כּיצוּרים מְשֻׁגָּעִים, כֻּלָּם זָבִים דָּם, וְרֻבָּם פְּצוּעִים קָשֶׁה. וַיִּפְּלוּ מֵהֶם שְׁלֹשָׁה כַּעֲבוֹר זְמַן־מָה, אַךְ לֹא מֵתוּ.

„עַתָּה, שֶׁשֶׁת", אָמַרְתִּי, וָאֲנִּים אַרְצָה אֶת הָרוֹבִים הָרֵיקִים, וּבַהֲרִימִי אֶת הָרוֹבֶה אֲשֶׁר עוֹד הָיָה מָלֵא, קָרָאתִי: „לֵךְ אַחֲרַי!" וַיַּעַשׂ כַּמְצֻוֶּה בְּאֹמֶץ רוּחַ. וָאֶשְׁתָּעֵר מִתּוֹךְ הַיַּעַר, וָאֶתְרָאֶה לָהֶם פָּנִים, וְשֶׁשֶׁת אַחֲרַי. בְּרֶגַע רְאוֹתִי כִּי אָמְנָם רָאוּנִי הֲרִימוֹתִי קוֹל, וָאֶקְרָא בִּמְלוֹא גְרוֹנִי, וְגַם שֶׁשֶׁת עָשָׂה כֵּן; וּבְרוּצִי, בְּכָל כֹּחִי, אַךְ לֹא מִהַרְתִּי מְאֹד, כִּי מַשָּׂא הָרוֹבִים עָלַי וָאֶשְׁתָּעֵר

יָשָׁר אֶל הַקָּרְבָּן הָאֻמְלָל, אֲשֶׁר שָׁכַב, כַּמְסֻפָּר, עַל שְׂפַת הַיָּם, בֵּין מְקוֹם שִׁבְתָּם וּבֵין הַיָּם. שְׁנֵי הַטַּבָּחִים אֲשֶׁר אָמְרוּ לַעֲשׂוֹתוֹ, עֲזָבוּהוּ, כִּי נִבְהֲלוּ מִן הָאֵשׁ הָרִאשׁוֹנָה, וַיָּנוּסוּ עַל נַפְשָׁם אֲחוּזֵי־פַלָּצוּת אֶל עֵבֶר הַיָּם, וַיִּקְפְּצוּ לְתוֹךְ אַחַת הַצִּבּוֹת, וְעוֹד שְׁלֹשָׁה אֲחֵרִים עָשׂוּ כֵּן. פָּנִיתִי אֶל שֶׁשֶׁת, וָאֲצַוֵּהוּ לָלֶכֶת לְפָנַי וְלִירוֹת בָּהֶם; הוּא הֵבִין לִי כְּרֶגַע, וְאַחֲרֵי רוּצוֹ כְּשִׁשִּׁים צַעַד לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם, יָרָה, וָאֲדַמֶּה כִּי הֵמִית אֶת כֻּלָּם, בִּרְאוֹתִי אֶת כֻּלָּם נוֹפְלִים כְּעָמִיר לְתוֹךְ הַסִּירָה; אַךְ עַד מְהֵרָה רָאִיתִי וְהִנֵּה שְׁנַיִם מֵהֶם שָׁבִים לְהִתְרוֹמֵם;

בְּכָל זאת הֵמִית שְׁנַיִם מֵהֶם, וַיִּפְצַע אֶת הַשְּׁלִישִׁי, וַיִּשְׁכַּב בְּתַחְתִּית הַסִּירָה כְּאִישׁ מֵת.

וּבְעֵת אֲשֶׁר אִישִׁי שֵׁשֶׁת יָרָה בָּהֶם הוֹצֵאתִי אֶת שַׂכִּינִי, וָאֶגְזוֹר אֶת הַגִּבְעוֹלִים, אוֹ הַקָּנִים, אֲשֶׁר עַל רַגְלֵי הַקָּרְבָּן הָאֻמְלָל; וָאֶפְתַּח אֶת יָדָיו וְאֶת רַגְלָיו, וָאֲקִימֵהוּ, וָאֶשְׁאָלֵהוּ בִּשְׂפַת פּוֹרְטוּגָל, מִי הוּא, וַיַּעֲנֵנִי בְּרוֹמִית: כְּרִיסְטִיַּנוּס; אַךְ חַלָּשׁ הָיָה וְלֹא הָיָה בּוֹ כֹּחַ לַעֲמוֹד וּלְדַבֵּר, וָאוֹצִיא אֶת בַּקְבּוּקִי מִכִּיסִי, וָאֲמַסְרֵהוּ לוֹ, בִּרְמָזַי לוֹ כִּי יִשְׁתֶּה, וַיַּעַשׂ כֵּן; וָאֶתֵּן לוֹ פְּרוּסַת לֶחֶם וַיֹּאכַל. אַחֲרֵי־כֵן שְׁאֶלְתִּיו, אֵי מִזֶּה אֶרֶץ הוּא; „אִסְפָּנְיוֹל", עָנָה. וּבְשׁוּב רוּחוֹ מְעַט, הוֹדִיעַנִי בְּכָל הָאוֹתוֹת אֲשֶׁר יָכֹל לְהַרְאוֹת לִי, מָה רַבָּה הַתּוֹדָה אֲשֶׁר יְרַחֵשׁ לִי בְּעַד חֻפְשָׁתוֹ. „סֶנְיוֹר", פָּנִיתִי אֵלָיו בִּסְפָרַדִּית רְצוּצָה, כְּכָל אֲשֶׁר יָדַעְתִּי, „עוֹד עֵת לְדַבֵּר, אַךְ עַתָּה עָלֵינוּ לְהִלָּחֵם; אִם עוֹד נוֹתַר בְּךָ מְעַט כֹּחַ, קַח אֶת הָאֶקְדָּח וְאֶת הַחֶרֶב וְשִׂימֵם עָלֶיךָ". וַיִּקָּחֵם בְּתוֹדָה, וַיְהִי אַךְ בָּא הַנֶּשֶׁק בְּיָדוֹ, כְּמוֹ נוֹסַף כֹּחַ חָדָשׁ בְּקִרְבּוֹ, וַיִּשְׂתָּעֵר אֶל רוֹצְחָיו כְּחַיָּה רָעָה. וַיְשַׁסֵּף שְׁנַיִם מֵהֶם כְּבֶן־רֶגַע לִבְתָרִים; כִּי הִנֵּה זֶה בָּא עֲלֵיהֶם כְּחֶתֶף, וְהַיְצוּרִים הַמִּסְכֵּנִים הָיוּ כֹּה מְבֹהָלִים מֵרַעַשׁ רוֹבֵינוּ, אֲשֶׁר נָפְלוּ אַרְצָה מִמְּבוּכָה וָפַחַד. וְלֹא הָיָה בָּהֶם דֵּי אוֹן לְהִמָּלֵט, כַּאֲשֶׁר בְּשָׂרָם לֹא יָכֹל לַעֲמוֹד בִּפְנֵי כַּדּוּרֵינוּ; וְכֵן הָיָה לַחֲמִשָּׁה אֲשֶׁר הֵמִית שֵׁשֶׁת בְּתוֹךְ הַסִּירָה. כִּי בִּנְפוֹל הַשְּׁלֹשָׁה מִתְבּוֹסְסִים בְּדָמָם נָפְלוּ הַשְּׁנַיִם הַנּוֹתָרִים מִפַּחַד.

עוֹדֶנִּי מַחֲזִיק אֶת רוֹבִי בְּיָדִי בְּלִי יְרוֹת, כִּי חָפַצְתִּי לִהְיוֹת מוּכָן, אַחֲרֵי אֲשֶׁר נָתַתִּי לַסְּפָרַדִּי אֶת אֶקְדָּחִי וְחַרְבִּי, וָאֶקְרָא לְשֵׁשֶׁת, וָאֲצַוֵּהוּ לָרוּץ אֶל הָעֵץ, אֲשֶׁר מִשָּׁם יָרִינוּ בָּרִאשׁוֹנָה, וּלְהָבִיא מַהֵר אֶת הַנֶּשֶׁק הַנִּשְׁאָר שָׁם, וַיְמַלֵּא אֶת פְּקֻדָּתִי בִּמְהִירוּת גְּדוֹלָה; וּבְתִתִּי לוֹ אֶת רוֹבִי, יָשַׁבְתִּי לְמַלֹּאוֹת אֶת הָרוֹבִים הַנִּשְׁאָרִים. וָאֹמַר לָהֶם כִּי יָבוֹאוּ אֵלַי, אִם יֶחְסַר לָהֶם נֶשֶׁק. וּבְעוֹד אֲנִי מְמַלֵּא אֶת הָרוֹבִים הָאֵלֶּה הָיְתָה הִתְנַגְּשׁוּת עַזָּה בֵּין הַסְּפָרַדִּי וְאַחַד הַפְּרָאִים, אֲשֶׁר הִשְׂתָּעֵר אֵלָיו, וַיְנוֹפֵף בְּחֶרֶב־עֵצוֹ הַכְּבֵדָה, הַחֶרֶב אֲשֶׁר הָיְתָה מְמִיתָה אוֹתוֹ קֹדֶם, לוּלֵא קִדַּמְתִּי אֶת פְּנֵי הָרָעָה. הַסְּפָרַדִּי, גֶּבֶר חָזָק וְאַמִּיץ מְאֹד, אַף כִּי נֶחֱלַשׁ בְּמַאֲסוּרָיו, נִלְחַם בַּפֶּרֶא הַזֶּה זְמַן רַב, וַיִּפְצָעֵהוּ פַּעֲמַיִם בְּרֹאשׁוֹ פְּצָעִים גְּדוֹלִים וְנֶאֱמָנִים, אַךְ בִּהְיוֹת הַפֶּרֶא בָּחוּר חָסוֹן וּמָהִיר, נֶאֱבַק עִמּוֹ וַיַּפִּילֵהוּ אַרְצָה, וַיִּתְאַמֵּץ לְהוֹצִיא מִיָּדוֹ אֶת הַחֶרֶב; וְהִנֵּה עָזַב הַסְּפָרַדִּי, אַף כִּי הָיָה מִתַּחַת, אֶת הַחֶרֶב בְּעָרְמָה, וַיּוֹצֵא אֶת הָאֶקְדָּח מֵאֵזוֹרוֹ

נֵיִיר בְּפֶרֶא נַיַחֲלוֹף הַכַּדּוּר אֶת גוּפוֹ, נַיִּפֹּל בַּאֲשֶׁר עָמַד, בְּטֶרֶם יָכֹלְתִּי אֲנִי, אֲשֶׁר חַשְׁתִּי לְעֶזְרָתוֹ, לְהַגִּיעַ אֶל הַמָּקוֹם.

בִּהְיוֹת עַתָּה שֵׁשֶׁת חָפְשִׁי לְנַפְשׁוֹ, רָדַף אַחֲרֵי הַנְּבָלִים הַנָּסִים, וּבְיָדוֹ אֵין כָּל נֶשֶׁק בִּלְתִּי אִם גַּרְזִנּוֹ; נַיִּפְגַּע בּוֹ בִּשְׁלשָׁה, אֲשֶׁר נִפְצְעוּ בָּרִאשׁוֹנָה, כְּמִסְפָּר, נַיִּפֹּלוּ, וְכֵן הִכָּה אֶת כָּל אֲשֶׁר הִשִּׂיגָה יָדוֹ. וְהַסְּפָרַדִּי בָּא אֵלַי נַיְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי רוֹבֶה, וָאֶתֵּן לוֹ אֶחָד מֵרוֹבֵי־הַצִּפֳּרִים, וַיִּקָּחֵהוּ נַיִּרְדּוֹף שְׁנַיִם מִן הַפְּרָאִים, נַיִּפְצַע אֶת שְׁנֵיהֶם; אַךְ מֵאֵין כֹּחוֹ בְּרַגְלָיו לָרוּץ אַחֲרֵיהֶם, נִמְלְטוּ מִפָּנָיו שְׁנֵיהֶם הַיַּעְרָה, וְשֵׁשֶׁת רָדַף אַחֲרֵיהֶם נַיָּמֶת אֶחָד מֵהֶם, אַךְ הַשֵּׁנִי הָיָה מָהִיר מִמֶּנּוּ, וְאַף כִּי הָיָה פָּצוּעַ קָפַץ הַמַּיְמָה, וַיִּתְחוֹר בְּכָל כֹּחוֹ אֶל הַנִּשְׁאָרִים בַּצִּנָּה, וְהַשְּׁלשָׁה אֲשֶׁר בַּצִּנָּה וְהָאֶחָד הַפָּצוּעַ, אֲשֶׁר לֹא יָדַעְנוּ אִם מֵת מִפְּצָעָיו אוֹ לֹא, נִמְלְטוּ מִן הָעֶשְׂרִים וְאֶחָד. וְאֵלֶּה תּוֹצְאוֹת הַהֲרֵגָה: שְׁלשָׁה נֶהֶרְגוּ בִּירִיָּתֵנוּ הָרִאשׁוֹנָה מֵעַל הָעֵץ; שְׁנַיִם נָפְלוּ בִּירִיָּה הַשֵּׁנִית; שְׁנַיִם הוּמְתוּ בִּידֵי שֵׁשֶׁת בִּהְיוֹתָם בַּסִּירָה; וְעוֹד שְׁנַיִם הֵמִית, אֲשֶׁר נִפְצְעוּ בָּרִאשׁוֹנָה; אֶחָד נֶהֱרַג בִּידֵי שֵׁשֶׁת בַּיַּעַר; שְׁלשָׁה הֵמִית הַסְּפָרַדִּי; אַרְבָּעָה חֲלָלִים נִמְצְאוּ אַחֲרֵי־כֵן, אֲשֶׁר נָפְלוּ פֹּה וָשָׁם נַיָּמוּתוּ מִפְּצָעֵיהֶם, אוֹ נֶהֶרְגוּ בִּידֵי שֵׁשֶׁת בְּרָדְפוֹ אַחֲרֵיהֶם; אַרְבָּעָה נִמְלְטוּ בַּסִּירָה, הָאֶחָד פָּצוּעַ אוֹ מֵת — יַחַד עֶשְׂרִים וְאֶחָד.

וְהַנִּמְלָטִים אֲשֶׁר בַּסִּירָה חָתְרוּ בְּכָל כֹּחָם לְהַרְחִיק, לְמַעַן לֹא יַשִּׂיגוּם רוֹבֵינוּ, וְאַף כִּי שֵׁשֶׁת עוֹד נִסָּה לְשַׁלַּח בָּהֶם שְׁנַיִם אוֹ שְׁלשָׁה כַּדּוּרִים, לֹא רָאִיתִי כִּי פָּגַע בָּהֶם אֶחָד. שֵׁשֶׁת חָפֵץ מְאֹד לְרָדְפָם בְּאַחַת מִצִּנּוֹתֵינוּ, וְאָמְנָם הֵסַבָּה לִי בְּרִיחָתָם דְּאָגָה רַבָּה, כִּי אָמַרְתִּי, אוּלַי יָבִיאוּ אֶת הַדָּבָר לְאַרְצָם וּלְעַמָּם, וּבָאוּ בְּמָאתַיִם אוֹ בִּשְׁלשׁ מֵאוֹת צִנָּה וְהִשְׁמִידוּנוּ בַּהֲמוֹנָם; וְכֵן גָּמַרְתִּי גַּם אֲנִי לִרְדּוֹף אַחֲרֵיהֶם, וָאָרוּץ אֶל אַחַת הַצִּנּוֹת וָאֶקְפּוֹץ לְתוֹכָהּ, וָאֲצַוֶּה אֶת שֵׁשֶׁת לָבוֹא אַחֲרָי. אַךְ בִּהְיוֹתִי כְּבָר בְּתוֹךְ הַצִּנָּה מָצָאתִי בָהּ עוֹד יְצִיר מִסְכֵּן שׁוֹכֵב עַל תַּחְתִּיתָהּ, יָדָיו וְרַגְלָיו כְּפוּתוֹת, כַּסְּפָרַדִּי עַל שְׂפַת הַיָּם, מוּכָן לַטֶּבַח וְכִמְעַט מֵת מִפַּחַד, וְלֹא יָדַע מָה קָרָה; כִּי לֹא הָיָה בִּיכָלְתּוֹ לְהָרִים רֹאשׁ וּלְהַבִּיט מֵעֵבֶר לְדֹפֶן הַסִּירָה, בִּהְיוֹת עָרְפּוֹ וַעֲקֵבָיו כְּבוּלִים בְּחָזְקָה, עַד כִּי כִמְעַט לֹא נוֹתְרָה בּוֹ נְשָׁמָה.

כְּרֶגַע נִתַּקְתִּי הַקָּנִים הַמְשֻׁזָּרִים אֲשֶׁר כְּפָתוּהוּ בָהֶם, וָאֲנַסֶּה לַהֲקִימוֹ, אַךְ הוּא לֹא יָכֹל לַעֲמוֹד אוֹ לְדַבֵּר, וְרַק נֶאֱנַח עַד לְחָמְלָה, בְּדַמּוֹתוֹ עוֹד, כַּנִּרְאֶה,

כִּי פָּתְחוּ אֲסוּרָיו לְמַעַן יוּבַל לְטֶבַח. כַּאֲשֶׁר בָּא שֵׁשֶׁת צְוִיתַיו, כִּי יְדַבֵּר אֵלָיו לְבַשֵּׂר לוֹ אֶת דְּבַר פִּדְיוֹנוֹ; וּבְהוֹצִיאִי אֶת בַּקְבּוּקִי אָמַרְתִּי לוֹ אֲשֶׁר יַגְמִיא מִמֶּנּוּ אֶת הַמִּסְכֵּן; וַיְהִי כִּי גָּמַע מִן הַבַּקְבּוּק וַיִּשְׁמַע אֶת הַתְּשׁוּעָה אֲשֶׁר נֶעֶשְׂתָה לוֹ, וַתְּחִי רוּחוֹ וַיֵּשֶׁב בַּסִּירָה. וְאוּלָם כִּשְׁמוֹעַ שֵׁשֶׁת אֶת קוֹלוֹ וּבְהִתְבּוֹנְנוֹ בְּפָנָיו, נָפַל דָּבָר אֲשֶׁר יָכוֹל הָיָה לְעוֹרֵר אֶת הָרוֹאֶה עַד לִידֵי דְּמָעוֹת: שֵׁשֶׁת הִתְנַפֵּל עָלָיו, וַיִּנַשֶּׁק לוֹ, וַיְחַבֵּק לוֹ, וַיִּתְרַפֵּק עָלָיו, וַיִּצְרַח, וַיִּצְחַק, וַיִּקְרָא, וַיִּקְפּוֹץ, וַיְכַרְכֵּר וַיָּשַׁר בְּקוֹל; אַחֲרֵי רֶגַע צָרַח שֵׁנִית, וַיְפָרֵשׂ בְּיָדָיו, וַיַּךְ אֶת פָּנָיו וְאֶת רֹאשׁוֹ, וְשֵׁנִית שָׁר וַיִּקְפּוֹץ כְּצִיּוּר אֲשֶׁר נִטְרְפָה דַּעְתּוֹ. וַיַּעֲבוֹר זְמַן רַב עַד כִּי יָכֹלְתִּי לְעוֹרְרוֹ אֲשֶׁר יְדַבֵּר אֵלַי, אוֹ כִּי יַגִּיד לִי אֶת פֵּשֶׁר הַדָּבָר; וְכַאֲשֶׁר סָר מִמֶּנּוּ שִׁגְעוֹנוֹ מְעַט אָמַר לִי, כִּי אָבִיו הוּא זֶה.

יִכְבַּד מִמֶּנִּי לְהַבִּיעַ, כַּמָּה הִפְעִים אוֹתִי מַרְאֵה הַהִתְעוֹרְרוּת וְאַהֲבַת־הַבֵּן, אֲשֶׁר קָמָה בְּפֶרֶא הַמִּסְכֵּן, בִּרְאוֹתוֹ אֶת אָבִיו אֲשֶׁר נִצַּל מִמָּוֶת; יִלְאֶה עֵטִי לְתָאֵר אֶת חֲצִי אַהֲבָתוֹ, אֲשֶׁר רָאִיתִי אַחֲרֵי־כֵן. הוּא בָּא אֶל תּוֹךְ הַסִּירָה, וַיִּקְפּוֹץ מִתּוֹכָהּ פְּעָמִים רַבּוֹת: בְּבוֹאוֹ אֵלָיו עַל יָדוֹ, חָשַׂף אֶת חָזֵהוּ, וַיִּלְחַץ אֶת רֹאשׁ אָבִיו אֶל לוּחַ לִבּוֹ מֶשֶׁךְ רְגָעִים כְּאוֹמֵר לְהֵינִיקוֹ. אַחֲרֵי־כֵן אָחַז בְּיָדָיו וּבְקַרְסֻלָּיו הַנּוּקָשִׁים מִן הָאֲסוּרִים, וַיְמָרְטֵם וַיְשַׁפְשְׁפֵם בְּכַפָּיו. וַאֲנִי בִּרְאוֹתִי אֶת הַדָּבָר, נָתַתִּי לוֹ מְעַט רוּם מִבַּקְבּוּקִי לָסוּךְ בּוֹ אֶת יָדָיו, וַיְהִי זֶה לְתוֹעֶלֶת.

הַמִּקְרֶה הַזֶּה הֱנִיאַנִי מִרְדּוֹף אַחֲרֵי הַצְּנָה הַנּוֹשֵׂאת אֶת הַפְּרָאִים, אֲשֶׁר הִתְרַחֲקוּ בֵּינָתַיִם וְלֹא רְאִינוּם עוֹד; וְאָמְנָם לְאָשְׁרֵנוּ הָיָה הַדָּבָר, כִּי כַּעֲבוֹר שְׁעָתַיִם, וְהֵם לֹא יָכְלוּ לַעֲבוֹר גַּם רֶבַע דַּרְכָּם, וַתִּתְחוֹלֵל רוּחַ חֲזָקָה, וַתָּשׁוּב נֶגְדָּם כָּל הַלַּיְלָה מִצְּפוֹנִית־מַעֲרָבִית, אֲשֶׁר הָיִיתִי בָּטוּחַ, כִּי סִירָתָם אָבְדָה בַּדֶּרֶךְ וְהֵם לֹא הִשִּׂיגוּ אֶת יַבֶּשֶׁת אַרְצָם.

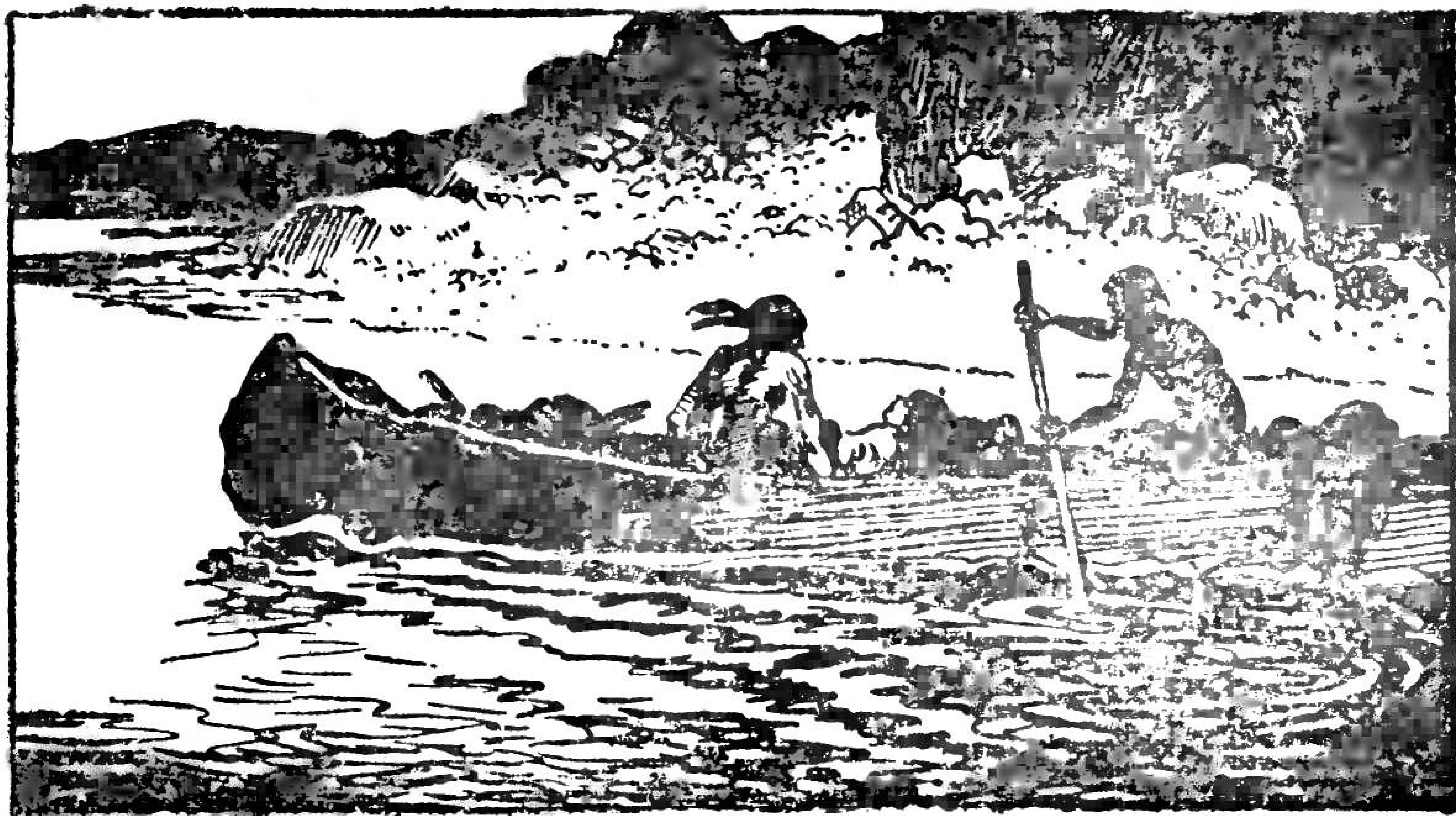
אַךְ נָשׁוּבָה נָא אֶל שֵׁשֶׁת: הוּא הָיָה כֻּלּוֹ נָתוּן לְשִׁמּוּשׁ אָבִיו, וּזְמַן רַב לֹא יָכֹלְתִּי לִמְצוֹא אֶת לִבִּי לְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם; לָאַחֲרוֹנָה שְׁאִלְתִּיו. אִם נָתַן לְאָבִיו לֶחֶם לֶאֱכוֹל. וַיָּנַע בְּרֹאשׁוֹ וַיֹּאמַר: „לֹא; כֶּלֶב מְכֹעָר, אָכַל הַכֹּל לְבַד.“ אָז נָתַתִּי לוֹ חַלַּת־לֶחֶם מִתּוֹךְ יַלְקוּט קָטָן אֲשֶׁר הָיָה אִתִּי; גַּם נָתַתִּי לוֹ לִגְמוֹעַ מִן הָרוּם, אַךְ הוּא לֹא אָבָה לִגַּעַת בּוֹ וַיְבִיאֵהוּ אֶל אָבִיו. הָיוּ בְּכִיסִי שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה אַשְׁכְּלוֹת צִמּוּקִים וָאֶתֵּן לוֹ מְלֹא הַקֹּמֶץ לְמַעַן אָבִיו

וַיְהִי אַךְ נָתַן אֶת הַצִּמּוּקִים לְאָבִיו, וָאֶרְאֵהוּ קוֹפֵץ מִתּוֹךְ הַסִּירָה וָרָץ לְדַרְכּוֹ בְּחִפָּזוֹן גָּדוֹל כְּנִרְדָּף עַל צַוָּאר. מֵעוֹדִי לֹא רָאִיתִי אִישׁ מָהִיר בְּרַגְלָיו כָּמֹהוּ; וְכַעֲבוֹר רְגָעִים מִסְפָּר לֹא נִרְאָה עוֹד לָעָיִן; וּבְכָל אֲשֶׁר קָרָאתִי אֵלָיו לֹא הוֹעַלְתִּי מְאוּמָה — הוּא נֶעְלַם וְאֵינֶנּוּ. עוֹד לֹא עָבַר רֶבַע שָׁעָה, וָאֶרְאֵהוּ שָׁב בִּמְרוּצָה, אַךְ לֹא בִּמְהִירוּת כַּאֲשֶׁר רָץ בָּרִאשׁוֹנָה; וּכְכָל אֲשֶׁר הִתְקָרֵב רָאִיתִי אֶת צְעָדָיו כִּי כְּבֵדִים הֵם וּמַרְשָׁלִים, וְהוּא נוֹשֵׂא בְּיָדוֹ דְּבַר־מָה. כַּאֲשֶׁר בָּא עָדַי נוֹכַחְתִּי, אֲשֶׁר הָיָה בַּבַּיִת וַיָּבֵא צַפַּחַת־חֶרֶס, אוֹ קְדֵרָה, לְהָבִיא בָהּ לְאָבִיו מְעַט מַיִם חַיִּים, וּבְיָדוֹ עוֹד שְׁתֵּי חַלּוֹת, אוֹ כִּכְּרוֹת־לֶחֶם; אֶת הַלֶּחֶם נָתַן עַל יָדִי, אַךְ אֶת הַמַּיִם הִגִּישׁ לְאָבִיו; אַךְ בִּהְיוֹתִי גַם אֲנִי צָמֵא מְאֹד, לָקַחְתִּי וָאֶגְמַע מְעַט מֵהֶם. הַמַּיִם הֶחֱיוּ אֶת אָבִיו מִכָּל הַמַּשְׁקִים אֲשֶׁר נָתַתִּי לוֹ, כִּי צִמְאוֹנוֹ הָיָה חָזָק.

אַחֲרֵי שְׁתוֹת אָבִיו דַּיּוֹ קָרָאתִי לוֹ לִרְאוֹת, אִם נִשְׁאֲרוּ עוֹד מַיִם בַּקְּדֵרָה; הוּא אָמַר „כֵּן", וָאֲצַוֵּהוּ לָתֵת גַּם לַסְּפָרַדִּי הָאֻמְלָל, אֲשֶׁר הָיָה צָמֵא גַם הוּא; וָאֶשְׁלַח אַחַת הַחַלּוֹת אֲשֶׁר הֵבִיא שִׁשָּׁת אֶל הַסְּפָרַדִּי, כִּי שָׁכַב בְּאֵין־אוֹנִים עַל חֶתִּימַת דֶּשֶׁא לָנוּחַ בְּצֵל עֵץ; וְגַם יְצוּרֵי גֵוּוֹ הָיוּ נֻקְשִׁים וּצְבִים מִן הַכְּבָלִים אֲשֶׁר נִכְבַּל בָּהֶם. וּבִרְאוֹתִי כִּי אַחֲרֵי בוֹא אֵלָיו שִׁשָּׁת עִם הַמַּיִם יָשַׁב וַיֵּשְׁתְּ מִן הַמַּיִם, וַיִּקַּח מִן הַלֶּחֶם וַיָּחֶל לֶאֱכוֹל, וָאֶגַּשׁ אֵלָיו וָאֶתֶּן לוֹ קֹמֶץ צִמּוּקִים; וַיַּבֵּט בְּפָנַי בְּכָל אוֹתוֹת הַחֵן וְהַתּוֹדָה, אֲשֶׁר יוּכְלוּ לְהוֹפִיעַ עַל פְּנֵי אָדָם; אַךְ עוֹד חַלָּשׁ הָיָה, אַף כִּי הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת בַּקְּרָב, וְלֹא יָכֹל לַעֲמוֹד עַל רַגְלָיו; הוּא נִסָּה לָקוּם פַּעֲמַיִם וְשָׁלֹשׁ, אַךְ לֹא יָכֹל; קַרְסֻלָּיו הָיוּ נְפוּחִים וַיַּכְאִיבוּהוּ מְאֹד; וָאֹמַר לוֹ אֲשֶׁר יֵשֵׁב תַּחְתָּיו, וּלְשִׁשָּׁת צִוִּיתִי, כִּי יְשַׁפְשֵׁף אֶת רַגְלָיו וְרָחַץ בְּרוּם, כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו.

רָאִיתִי אֶת הַיְּצוּר מְלֵא־הָאַהֲבָה בְּהִפָּנוֹתוֹ מִדֵּי רֶגַע בְּרֶגַע, בְּכָל עֵת הֱיוֹתוֹ פֹּה, אֶת רֹאשׁוֹ לִרְאוֹת, אִם אָבִיו עוֹדֶנּוּ בִּמְקוֹמוֹ וּבְמַצָּבוֹ כַּאֲשֶׁר עֲזָבָהוּ; וּלְקֵץ רָאָה כִּי אֵינֶנּוּ, וַיָּקָם וּמִבְּלִי דַבֵּר דָּבָר רָץ שָׁמָּה בְּרַגְלָיו הַקַּלּוֹת, אֲשֶׁר לֹא נִרְאָה בְּגַעַת רַגְלָיו בָּאֲדָמָה, וּבְבוֹאוֹ רָאָה כִּי רַק שָׁכַב לוֹ לְהָנִיחַ לַאֲבָרָיו, וַיָּשָׁב אֵלַי שִׁשָּׁת כְּרֶגַע; אָז פָּנִיתִי אֶל הַסְּפָרַדִּי וָאֹמַר לוֹ, כִּי שִׁשָּׁת יַעַזְרֶנּוּ לָקוּם, אִם יוּכַל, וֶהֱבִיאוֹ אֶל הַסִּירָה, וְאַחֲרֵי־כֵן יִשָּׂאֵהוּ אֶל בֵּיתִי וְשָׁם אֲטַפֵּל בּוֹ; אַךְ שִׁשָּׁת בָּחוּר חָסוֹן וְאַמִּיץ, תָּפַשׂ אֶת הַסְּפָרַדִּי וַיְשִׂימֵהוּ עַל גַּבּוֹ, וַיִּשָּׂאֵהוּ אֶל הַסִּירָה, וַיּוֹשִׁיבֵהוּ לְאַט עַל הַדֹּפֶן אוֹ עַל דַּף

מִצְנֶפֶת, וְאֶת רַגְלָיו הוֹרִיד לְתוֹכָהּ; אַחֲרֵי־כֵן הֱנִיפוֹ וַיּוֹשִׁיבֵהוּ עַל יַד אָבִיו; וּבְמַהֲרוּ לָצֵאת מִמֶּנָּה הָדַף אֶת הַסִּירָה לְתוֹךְ הַמַּיִם, וַיְשִׁיטֶנָּה לְאֹרֶךְ הַחוֹף, וַיְמַהֵר מֵאֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לָלֶכֶת, אַף כִּי הָרוּחַ נָשְׁבָה בְּחָזְקָה. וְכֵן הֵבִיא אֶת שְׁנֵיהֶם בְּשָׁלוֹם אֶל מִפְרַץ נַחֲלֵנוּ, וּבְעָזְבוֹ אוֹתָם בְּתוֹךְ הַסִּירָה רָץ לְהָבִיא אֶת הַצִּנָּה הַשֵּׁנִית. בְּעָבְרוֹ עָלַי פָּנִיתִי אֵלָיו וָאֶשְׁאָלֵהוּ, אָנָה הוּא אָץ, וַיַּעֲנֵנִי: „הוֹלֵךְ לְהָבִיא יוֹתֵר צִנָּה". וַיִּבְרַח כְּרוּחַ־שָׂדֶה, אֲשֶׁר אִישׁ וְסוּס לֹא יִתְחָרוּ אִתּוֹ; וְטֶרֶם הִגִּיעִי בְּרַגְלַי אֶל הַמִּפְרָץ הֵבִיא גַּם אֶת הַצִּנָּה הַשֵּׁנִית; וַיְנַפְנֵף לִקְרָאתִי, וַיְמַהֵר לַעֲזוֹר לְאוֹרְחֵינוּ הַחֲדָשִׁים לָצֵאת מִן הַסִּירָה, אַךְ אִישׁ מֵהֶם לֹא עָצַר כֹּחַ לָלֶכֶת, וַיְהִי שֶׁשֶׁת אוֹבֵד־עֵצוֹת.

וָאָחֵל לָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי מַה לַּעֲשׂוֹת; וָאֶקְרָא לְשֶׁשֶׁת כִּי יֹאמַר לָהֶם, אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ עַל הַחוֹף עַד בּוֹאוֹ אֵלַי. וּבֵינְתַיִם עָשִׂיתִי מִין מִטַּת־יָד לְהַשְׁכִּיבָם עָלֶיהָ, וַנִּשָּׂאֵם שְׁנֵינוּ, אֲנִי וְשֶׁשֶׁת, בְּיָדֵינוּ. אַךְ כַּאֲשֶׁר הֲבֵאנוּם עַד לִפְנֵי חוֹמָתֵנוּ הַחִיצוֹנָה, אוֹ מְצוּדָתֵנוּ, וַנִּהְיֶה בְּצָרָה גְדוֹלָה מִבָּרִאשׁוֹנָה, כִּי לֹא יָכֹלְנוּ לְהַעֲבִירָם אֶת הַחוֹמָה, וְלֹא חָפַצְתִּי לִפְרוֹץ בָּהּ; וָאֶגַּשׁ שֵׁנִית לַעֲבוֹדָה, וּבְמֶשֶׁךְ שְׁעָתַיִם הֲקִימוֹנוּ, שֶׁשֶׁת וְאָנֹכִי, אֹהֶל יָפֶה עַד מְאֹד, וַנְּכַסֵּהוּ בְּמִפְרָשֵׂינוּ הַיְשָׁנִים וַעֲלֵיהֶם עַנְפֵי־עֵץ, וַיַּעֲמוֹד בֵּין הָרֶוַח אֲשֶׁר בֵּין חוֹמָתֵנוּ הַחִיצוֹנָה וּבֵין חֹרֶשֶׁת הָעֵצִים הָרַכִּים אֲשֶׁר נָטַעְתִּי. פֹּה הִצַּעְנוּ לָהֶם שְׁנֵי מִשְׁכָּבִים, מִן הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ

בְּיָדֵינוּ, לֵאמֹר, שֶׁטַּחְנוּ קַשׁ־אֹרֶז טוֹב וְנִפְרוֹשׁ עַל כָּל מִשְׁכָּב שְׁנֵי סְדִינִים, הָאֶחָד לִשְׁכַּב עָלָיו וְהַשֵּׁנִי לְהִתְכַּסּוֹת בּוֹ.

עַתָּה הָיָה אִיִּי נוֹשָׁב וּנְתִינַי רַבּוּ; וּלְעִתִּים קְרוֹבוֹת שָׁבָה אֶל מֹחִי מַחֲשָׁבָה נְעִימָה, כִּי דּוֹמֶה אֲנִי לְמֶלֶךְ. רֵאשִׁית, כָּל הָאָרֶץ הָיְתָה לִי, קִנְיָנִי הַפְּרָטִי, וְהַשִּׁלְטוֹן הָיָה נָכוֹן בְּיָדִי; שֵׁנִית, עַמִּי הָיָה נִכְנָע וְסָר לְמִשְׁמַעְתִּי, וְכֵן הָיִיתִי אָדוֹן וּמְחוֹקֵק בִּלְתִּי מֻגְבָּל; חַיֵּי כֻּלָּם נִתְּנוּ לָהֶם מִיָּדִי, וַיִּהְיוּ נְכוֹנִים לָתֵת אֶת נַפְשָׁם עָלַי לְעֵת צֹרֶךְ. וְעוֹד גָּדַל הַפֶּלֶא, כִּי שְׁלֹשֶׁת נְתִינַי הָיוּ בְּנֵי דָּתוֹת שׁוֹנוֹת: אִישִׁי שִׁשִּׁית הָיָה לְתָרְנִי, אָבִיו עוֹבֵד אֱלִילִים, וְהַסְּפָרַדִּי קָתוֹלִי; וְאוּלָם אֲנִי נָתַתִּי חֹפֶשׁ הַדָּת וְהַמַּחֲשָׁבָה בְּכָל רַחֲבֵי מֶמְשַׁלְתִּי. — אַךְ אֵין זֶה מֵעִנְיָנִי.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִצַּלְתִּי אֶת שְׁנֵי אֲסִירֵי הַחַלָּשִׁים וְהַפְּדוּיִים, וָאֶתֵּן לָהֶם מַחֲסֶה וּמָקוֹם לְהִנָּפֵשׁ מֵעֲמָלָם, חָשַׁבְתִּי לְהָכִין לָהֶם אֹכֶל; וָאֲצַוֶּה רִאשׁוֹנָה אֶת שִׁשִּׁית, כִּי יִקַּח לִי עֵז בַּת שְׁנָתָהּ מִתּוֹךְ עֶדְרֵי הַמְיֻחָד לְטִבְחָה; וָאֶפְתַּח אֶת אֲחוֹרֶיהָ, וָאֲנַתְּחֶם לִנְתָחִים קְטַנִּים, וָאֶתְּנֵם לְשִׁשִּׁית לְבַשֵּׁל וְלִצְלוֹת וּלְהָכִין לָהֶם מַטְעַמִּים, בָּשָׂר וּמָרָק; וְגַם מְעַט שְׂעוֹרָה וָאֹרֶז שַׂמְתִּי בְּתוֹךְ הַמָּרָק. וַיְבַשֵּׁל כָּל זֶה בַּחוּץ, כִּי לֹא עָרַכְתִּי אֵשׁ מִבֵּית לְחוֹמָתִי הַפְּנִימִית. וָאָבִיא הַכֹּל אֶל אָהֳלִי הֶחָדָשׁ, וָאָשִׂים לִפְנֵיהֶם שֻׁלְחָן, וָאֵשֵׁב לֶאֱכֹל עִמָּהֶם בַּצָּהֳרַיִם, וָאֲשַׂמְּחֵם וָאֵיטִיב אֶת לִבָּם, כְּכָל אֲשֶׁר הָיָה לְאֵל יָדִי. שִׁשִּׁית הָיָה הַמֵּלִיץ בֵּינוֹתֵינוּ, וַיָּבֵא אֶת דְּבָרַי אֶל אָבִיו, וְגַם אֶל הַסְּפָרַדִּי, כִּי הַסְּפָרַדִּי הֵיטִיב לְדַבֵּר בִּשְׂפַת הַפְּרָאִים.

אַחֲרֵי אָכְלֵנוּ צִוִּיתִי אֶת שִׁשִּׁית, כִּי יִקַּח אַחַת הַצִּבּוֹת וְיָשׁוּט בָּהּ לְהָבִיא אֶת רוֹבֵינוּ וְיֶתֶר נִשְׁקֵנוּ, אֲשֶׁר עָזַבְנוּ בִּשְׂדֵה הַמַּעֲרָכָה, מֵאֵין בְּיָדֵנוּ עֵת לְאָסְפָם; וּלְמָחָר צִוִּיתִיו, כִּי יֵלֵךְ לִקְבֹּר אֶת פִּגְרֵי הַפְּרָאִים, אֲשֶׁר רָבְצוּ לְעֵין הַשֶּׁמֶשׁ וְיִשְׁחָתוּ מְהֵרָה. כְּמוֹ כֵן פָּקַדְתִּי עָלָיו לִקְבֹּר אֶת שְׂרִידֵי חַג־הַדָּמִים אֲשֶׁר לַפְּרָאִים, כִּי לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר בְּעַצְמִי, לֹא, גַּם אֶת הַמַּרְאֶה לֹא יָכֹלְתִּי שְׂאֵת, לוּ נִקְרֵיתִי שָׁמָּה. וַיְמַלֵּא אֶת פְּקֻדָּתִי כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה, וַיִּמַּח אֶת עִקְּבוֹת הַפְּרָאִים, וּבְבוֹאִי שָׁמָּה שֵׁנִית, לֹא יָכֹלְתִּי לְהַכִּיר אֶת הַמָּקוֹם זוּלָתִי עַל פִּי קֶרֶן־הַיַּעַר הַפּוֹנָה שָׁמָּה.

אָז הַחִלּוֹתִי לָשׂוּחַ מְעַט עִם שְׁנֵי נְתִינַי הַחֲדָשִׁים. רֵאשִׁית כֹּל אָמַרְתִּי לְשִׁשִּׁית כִּי יִשְׁאַל לָדַעַת אָבִיו עַל אוֹדוֹת הַפְּרָאִים אֲשֶׁר נִמְלְטוּ בַּצִּבָּה הַהִיא,

אם יַחְשׁוֹב כִּי יָשׁוּבוּ הֵנָּה בְּהָמוֹן גָּדוֹל, אֲשֶׁר לֹא נוּכַל לַעֲמוֹד בִּפְנֵיהֶם. בַּתְּחִלָּה אָמַר, כִּי הַפְּרָאִים אֲשֶׁר בְּצִנָּה לֹא יָכְלוּ לְהִמָּלֵט חַיִּים מִן הַסְּעָרָה, אֲשֶׁר הִרְתִּיחָה אֶת הַיָּם בְּלֵיל בְּרִיחָתָם, וְאֶל־נָכוֹן טָבְעוּ בְּהֵטָּרֵף סִירָתָם בַּגַּלִּים, אוֹ כִּי נִשְּׂאוּ דָּרוֹמָה, אֶל הַחוֹפִים הָאֲחֵרִים, אֲשֶׁר שָׁם יֹאכְלוּם הַתּוֹשָׁבִים. וּמָה יַעֲשׂוּ אִם יַגִּיעוּ אֶל אַרְצָם בְּשָׁלוֹם, אָמַר, אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ; אַךְ שַׁעֵר יְשַׁעֵר, כִּי בֶּהָלָתָם כֹּה רַבָּה, בְּהִנָּתֵךְ עֲלֵיהֶם הָרָעָה פִּתְאֹם וּבְשָׁמְעָם אֶת הָרַעַשׁ וְאֶת אֵשׁ הַיְּרִיּוֹת, אֲשֶׁר יַגִּידוּ לִבְנֵי־עַמָּם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם נִלְחֲמוּ בָּהֶם, רַעַם וּבָרָק הֲרָגָם וְיַד אָדָם לֹא הָיְתָה בָּהֶם; וְהַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר הוֹפִיעוּ לְעֵינֵיהֶם, שֵׁשֶׁת וְאָנֹכִי, הָיוּ בְּעֵינֵיהֶם כִּשְׁנֵי רוּחוֹת מִן הַשָּׁמַיִם, אוֹ מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, אֲשֶׁר יָרְדוּ לְהַשְׁחִיתָם וְלֹא אֲנָשִׁים נוֹשְׂאֵי נֶשֶׁק. הוּא יָדַע כִּי כֵן הוּא, אָמַר, יַעַן כִּי שָׁמַע אֶת צַעֲקוֹתֵיהֶם בְּקָרְאָם כֵּן בִּלְשׁוֹנָם אִישׁ לְרֵעֵהוּ, כִּי לֹא יָכְלוּ לְהַעֲלוֹת עַל דַּעְתָּם, אֲשֶׁר אָדָם יִירֶק אֵשׁ, יְדַבֵּר בִּרְעָמִים וְיָמִית מֵרָחוֹק, בְּלִי הָרִים יָד, כַּאֲשֶׁר אָמְנָם הָיָה. וְהַפֶּרֶא הַזָּקֵן אָמְנָם צָדַק בְּמִשְׁפָּטוֹ, כִּי כַּאֲשֶׁר נוֹכַחְתִּי אַחֲרֵי־כֵן לֹא חָפְצוּ הַפְּרָאִים מִן הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה לְבַקֵּר אֶת הָאִי, כִּי נִבְעֲתוּ בְּסַפֵּר לָהֶם אַרְבַּעַת הָאֲנָשִׁים (אֲשֶׁר נִמְלְטוּ, כַּנִּרְאֶה, מִן הַסְּעָרָה) כִּי כָּל הַבָּא אֶל הָאִי הַמְכֻשָּׁף הַזֶּה תֹּאכְלֵהוּ אֵשׁ הָאֱלֹהִים. אֲבָל אָז עוֹד לֹא יָדַעְתִּי אֶת הַדָּבָר, וְלָכֵן הָיִיתִי חָרֵד תָּמִיד, וּזְמַן רַב עָמַדְתִּי עַל הַמִּשְׁמָר עִם כָּל נִשְׁקִי; אַךְ בִּהְיוֹתֵנוּ עַתָּה אַרְבָּעָה אֲנָשִׁים, נָכוֹן הָיִיתִי לָצֵאת אֶל מֵאָה מֵהֶם לְמִלְחָמָה גְּלוּיָה.

וְאוּלָם כַּעֲבוֹר זְמַן־מָה וְלֹא נִרְאֲתָה כָּל צִנָּה, וְתָסַר גַּם הַיִּרְאָה מִפְּנֵי בוֹאָן, וָאָשׁוּב לְמַחְשְׁבוֹתַי הָרִאשׁוֹנוֹת עַל־דְּבַר נְסִיעָה אֶל הַיַּבָּשָׁה; וְגַם אֲבִי שֵׁשֶׁת הִבְטִיחַ הִבְטִיחַנִי, כִּי בְּנֵי עַמּוֹ יְקַבְּלוּנִי בְּשִׂמְחָה וְכִי יִיטַב לִי שָׁם בִּגְלָלוֹ. אַךְ מַחְשְׁבוֹתַי נִדְּחוּ לִזְמַן־מָה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר שׂוֹחַחְתִּי רַבּוֹת עִם הַסְּפָרַדִּי, וָאָבִין מִתּוֹךְ דְּבָרָיו, כִּי נִשְׁאֲרוּ שָׁם עוֹד שִׁשָּׁה־עָשָׂר אִישׁ, סְפָרַדִּים וּפוֹרְטוּגָלִים, אֲשֶׁר נִצְּלוּ מִן הָאֳנִיָּה, וַיִּמָּלְטוּ שָׁמָּה, וַיִּחְיוּ שָׁם בְּשָׁלוֹם עִם הַפְּרָאִים. אַךְ סָבֹל סָבְלוּ מַחְסֹר צְרָכִים רַבִּים אֲשֶׁר אֵין לִחְיוֹת בִּלְעֲדֵיהֶם. שְׁאִלְתִּיו לְכָל פְּרָטֵי נְסִיעָתָם, וַיִּוָּדַע לִי כִּי נָסְעוּ בָּאֳנִיָּה סְפָרַדִּית, אֲשֶׁר הִפְלִיגָה מֵרִיוֹ דֵי לָא פְּלַטָה לָלֶכֶת לְהֹדּוּ, וַיֹּאמְרוּ לִפְרוֹק שָׁם אֶת מַשָּׂאָם, בְּיִחוּד עוֹרוֹת וָכֶסֶף, וּלְהָבִיא מִשָּׁם כָּל מִינֵי סְחוֹרוֹת־אֵירוֹפָּה אֲשֶׁר יִמְצָאוּ; כִּי הָיוּ לָהֶם חֲמִשָּׁה מַלָּחִים פּוֹרְטוּגָלִים מְצֻלִּים מִמַּפֶּלֶת אֳנִיָּה אַחֶרֶת; כִּי חֲמִשָּׁה מֵאַנְשֵׁיהֶם טָבְעוּ בְּעֵת אֲשֶׁר צָלְלָה הָאֳנִיָּה, וְכִי הֵם נִמְלְטוּ בְּרֹב סַכָּנוֹת וּבְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת, וַיָּבוֹאוּ כִּמְעַט מֵתִים אֶל חוֹף

הַפְּרָאִים זוֹבְחֵי־הָאָדָם, וְחִכּוּ בְּכָל רֶגַע כִּי יָבוֹאוּ לְאָכְלָם. הוּא סִפֵּר לִי, כִּי יֵשׁ מְעַט נֶשֶׁק בִּידֵיהֶם, אַךְ לֹא יוּכְלוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, מֵאֵין לָהֶם אֲבַק־שְׂרֵפָה וְכַדּוּרִים; הָיָה לָהֶם מְעַט, וַיּוֹצִיאוּהוּ בְּצֵלוֹתָם רִאשׁוֹנָה עַל הַיַּבָּשָׁה לִמְצוֹא אֹכֶל לְנַפְשָׁם.

שְׁאַלְתִּיו מָה, לְדַעְתּוֹ, יִהְיֶה בְּאַחֲרִיתָם, וְאִם לֹא בִקְשׁוּ עֵצוֹת לְהִמָּלֵט מֵאֶרֶץ גְּזֵרָתָם. וַיֹּאמֶר לִי, כִּי הָיוּ שָׁם מוֹעֵצוֹת רַבּוֹת בְּעִנְיָן זֶה, אַךְ מֵאֵין לָהֶם אֳנִיָּה וּמַכְשִׁירִים לִבְנוֹת חֲדָשָׁה, וְאֵין בְּיָדָם כָּל צֵידָה לַדֶּרֶךְ, כָּלוּ כָּל מוֹעֲצוֹתֵיהֶם בְּדִמְעוֹת וּבְמַפַּח־נֶפֶשׁ. שְׁאַלְתִּיו, אֵיךְ יְקַבְּלוּ, לְדַעְתּוֹ, הָעֵצָה מִצִּדִּי, אֲשֶׁר תַּרְאֶה לָהֶם דֶּרֶךְ־הַצָּלָה; וְאִם יִהְיוּ כֻּלָּם פֹּה, הַאֶפְשָׁר כִּי הַדָּבָר יֵצֵא לִפְעֻלּוֹת. אָמַרְתִּי לוֹ גָלוּי, כִּי יָרֵא אֲנִי פֶּן יִבְגְּדוּ בִי וְיִתְעַמְּרוּ בִי אַחֲרֵי אֲשֶׁר אַפְקִיד אֶת חַיַּי בִּידֵיהֶם, כִּי הָאָדָם הוּא כְּפוּי־טוֹבָה מִטִּבְעוֹ, וְהָאֲנָשִׁים לֹא יְכַוְּנוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם לְפִי הַטּוֹבוֹת אֲשֶׁר קִבְּלוּ, וְרַק אֶת טוֹבָתָם וּבִצְעָם יְבַקֵּשׁוּ.

וַיַּעֲנֵנִי גָלוּי וּבְתָם־לֵבָב, כִּי מַצָּבָם שָׁם כֹּה נוֹרָא וְסִבְלָם כֹּה רַב, אֲשֶׁר לְפִי דַעְתּוֹ רְחוֹקָה מִלִּבָּם כָּל מַחֲשָׁבָה לְשַׁלֵּם רַע לָאִישׁ, אֲשֶׁר גְּמָלָם טוֹב וְיוֹעִיל לִגְאֻלָּתָם. וְאִם טוֹב בְּעֵינַי לְשָׁלְחֵהוּ אֲלֵיהֶם, נָכוֹן הוּא לָלֶכֶת שָׁמָּה עִם הַזָּקֵן וּלְדַבֵּר עִמָּהֶם בַּדָּבָר הַזֶּה; אַחֲרֵי־כֵן יָשׁוּב הֵנָּה לְהָבִיא לִי תְּשׁוּבָה; כִּי יַתְנֶה עִמָּהֶם תְּנָאִים מְפֹרָשִׁים, וְהִשְׁבִּיעָם בְּכָל קָדָשֵׁיהֶם, אֲשֶׁר יִהְיוּ נִכְנָעִים לִפְקֻדּוֹתַי לִשְׁמוֹר אֶת מוֹצָא פִּי מְפַקְּדָם וּמְצַבִּיאָם; גַּם יִשָּׁבְעוּ בְּכָל קָדְשֵׁי דָתָם וְתוֹרָתָם לִהְיוֹת נֶאֱמָנִים לִי וְלָלֶכֶת אַחֲרַי לְאֶרֶץ־יִשּׁוּב אֲשֶׁר אֶחְפּוֹץ, וְלֹא לְאֶרֶץ אַחֶרֶת, וְכָל הָעֵת יָסוּרוּ לְמִשְׁמַעְתִּי, עַד בּוֹאָם בְּשָׁלוֹם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִוִּיתִי; וְגַם חוֹזֶה כָּתוּב יָבִיא אֲלֵיהֶם, לְמַעַן יַחְתְּמוּ עָלָיו לְיֶתֶר תֹּקֶף.

אַחֲרֵי הַהַבְטָחוֹת הָאֵלּוּ גָּמַרְתִּי בְּלִבִּי לְנַסּוֹת וּלְשַׁלַּח אֲלֵיהֶם אֶת הַפֶּרֶא הַזָּקֵן וְאֶת הַסְּפָרַדִּי, לָקַחַת עִמָּהֶם דְּבָרִים. אַךְ אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֲכִינוֹנוּ הַכֹּל לִנְסִיעָה, הֵעִיר הַסְּפָרַדִּי אֶת אָזְנִי הֶעָרָה אַחַת, מְלֵאָה חָכְמָה וְהִתְגַּלּוּת־לֵב, אֲשֶׁר שָׂמַחְתִּי עָלֶיהָ מְאֹד, וְעַל פִּי עֲצָתוֹ דָּחִינוּ אֶת גְּאֻלַּת חֲבֵרָיו לַחֲצִי שָׁנָה לְמִצְעָר. וְזֶה הַדָּבָר: הוּא יָשַׁב אִתָּנוּ זֶה כְּחֹדֶשׁ יָמִים, וּבְמֶשֶׁךְ הַזְּמַן הַזֶּה הֶרְאֵיתִיו, אֵיכָה סִדַּרְתִּי אֶת מִנְהַג חַיַּי, וְאָכִין לִי, בְּעֶזְרַת הַהַשְׁגָּחָה, לֶחֶם לְמִחְיָתִי; וַיַּרְא בְּעֵינָיו אֶת מְגוּרַת דְּגָנִי וַאֲרָזִי אֲשֶׁר אָגַרְתִּי; כָּל זֶה הָיָה דַּי וְהוֹתֵר לְפִי שְׁנֵינוּ, וְרַק בְּחִסָּכוֹן וּשְׁמִירָה מְעֻלָּה יַסְפִּיק לְכָל מִשְׁפַּחְתִּי, אֲשֶׁר גָּדְלָה

בֵּינְתַיִם נִתְהִי אַרְבָּעָה אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים; וְאוּלָם מַה נַּעֲשֶׂה לִבְנֵי אַרְצוֹ, אֲשֶׁר הָיוּ לְפִי דְּבָרָיו שִׁשָּׁה־עָשָׂר אִישׁ, אִם יָבוֹאוּ הֵנָּה? וְאִם עוֹד נִבְנֶה אֳנִיָּה, הֲיַסְפִּיק לָנוּ דְּגָנֵנוּ צֵידָה לַדֶּרֶךְ, עַד בּוֹאֵנוּ לְאַחַת מִמּוֹשְׁבוֹת הַלְּבָנִים בַּאֲמֶרִיקָה? וְכֵן הוֹדִיעַנִי, כִּי לְדַעְתּוֹ נָכוֹן הַדָּבָר, אֲשֶׁר אֶתֵּן לוֹ וְלַשְּׁנַיִם הַנּוֹתָרִים לְפַלֵּחַ וּלְעַבֵּד יֶתֶר אֲדָמָה, בְּמִדַּת הַזֶּרַע אֲשֶׁר אוּכַל לְהַפְרִישׁ, וְחִכִּינוּ לְקָצִיר אַחֵר, לְמַעַן יִהְיֶה לָנוּ דָּגָן דֵּי לַחֲבֵרָיו אִם יָבוֹאוּ; כִּי הַמַּחְסוֹר עָלוּל לַהֲבִיאָם לִידֵי מַסָּה וּמְרִיבָה, אוֹ לְהוֹצִיא מִלִּבָּם אֶת דְּבַר גְּאֻלָּתָם, וְהָיוּ בְּעֵינֵיהֶם כַּאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵרָעָה אֶל רָעָה אַחֶרֶת. „הֲלֹא יָדַעְתָּ", אָמַר, „כִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם, וְכַאֲשֶׁר אָזַל הַלֶּחֶם בַּמִּדְבָּר, מָרְדוּ בֵּאלֹהִים אֲשֶׁר הוֹצִיאָם מִשָּׁם".

מַחְשְׁבוֹתָיו הָיוּ כֹּה נְכוֹחוֹת וַעֲצָתוֹ כֹּה נְכוֹנָה, אֲשֶׁר לֹא יָכֹלְתִּי בִּלְתִּי אִם לָשׂוּם עַל הַצָּעָתוֹ, כַּאֲשֶׁר כֵּן שָׂמַחְתִּי עַל לִבּוֹ הַנֶּאֱמָן; וְכֵן הַחִלּוֹנוּ לַחֲרוֹשׁ, אַרְבַּעְתֵּנוּ יַחַד, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְנוּ בְּמַכְשִׁירֵי הָעֵץ הַמְּעַטִּים אֲשֶׁר הָיוּ בְּיָדֵינוּ, וּבְחֹדֶשׁ יָמִים, אֲשֶׁר בְּקִצּוֹ הִגִּיעָה עוֹנַת הַזְּרִיעָה, הָיְתָה לָנוּ אֲדָמָה חֲרוּשָׁה וּמוּכָנָה, דַּי לִזְרוֹעַ שְׁתַּיִם וְעֶשְׂרִים אֵיפָה שְׂעוֹרִים וּכְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה אֵיפָה אֹרֶז; וְזֶה הָיָה כָּל הַזֶּרַע אֲשֶׁר יָכֹלְנוּ לְהַפְרִישׁ, כִּי הוֹתַרְנוּ לָנוּ שְׂעוֹרָה דֵּי מִחְיָתֵנוּ לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים עַד הַקָּצִיר הֶחָדָשׁ, לֵאמֹר, בְּחָשְׁבֵּנוּ מִיּוֹם הַפְרִישֵׁנוּ אֶת הַזֶּרַע לִזְרִיעָה, כִּי לֹא יִתָּכֵן לַחְשׁוֹב אֲשֶׁר הַזֶּרַע יַעֲמוֹד שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים תְּמִימִים בְּאַדְמַת הָאָרֶץ הַזֹּאת.

וּבָעֵת הַהִיא שָׁקַדְתִּי גַּם לְהַגְדִּיל אֶת עֶדְרִי הַקָּטָן בְּעִזִּים מְאֻלָּפוֹת, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי; וּלְזֹאת אָמַרְתִּי לְשֵׁשֶׁת וְלַסְּפָרַדִּי, כִּי יֵצְאוּ יוֹם אֶחָד, וַאֲנִי עִם שֵׁשֶׁת לְמָחֳרָתוֹ (כִּי חֲלִיפוֹת צַדְנוּ), וְכֵן לָכַדְנוּ לָנוּ כְּעֶשְׂרִים גְּדָיֵי־עִזִּים לְגַדְּלָם בְּתוֹךְ הָעֵדֶר; כִּי בְּכָל עֵת אֲשֶׁר הֵמַתְנוּ אֶת הָאֵם הֶחֱיִינוּ אֶת הַגְּדָיִים, וְנוֹסִיפֵם עַל עֶדְרֵנוּ. וְנוֹסָף עַל כֹּל, כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ תּוֹר בְּצִיר הָעֲנָבִים, בָּצַרְתִּי חֳמָרִים חֳמָרִים לִתְלוֹת בַּשֶּׁמֶשׁ, וְלוּ הָיִינוּ בֶּאֱלִיקַנְט, מְקוֹם יִבּוּשׁ הַצִּמּוּקִים בַּשֶּׁמֶשׁ, אֲדַמֶּה כִּי יָכֹלְנוּ לְמַלְּאוֹת שִׁשִּׁים אוֹ שְׁמוֹנִים חָבִית; וְהַצִּמּוּקִים עַל לַחְמֵנוּ הָיוּ עִקַּר מְזוֹנֵנוּ, וְהַמַּאֲכָל אָמְנָם טוֹב בִּהְיוֹתוֹ מֵזִין עַד מְאֹד.

הִגִּיעָה עֵת הַבָּצִיר וִיבוּלֵנוּ עָלָה יָפֶה; הַבְּרָכָה לֹא הָיְתָה מִן הַגְּדוֹלוֹת אֲשֶׁר רָאִיתִי בָּאִי, אַךְ הָיָה דָּגָן דֵּי צָרְכֵּנוּ; כִּי מֵעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אֵיפַת שְׂעוֹרָה, מָצָאנוּ אַחֲרֵי הַדַּיִשׁ כְּמָאתַיִם וְעֶשְׂרִים אֵיפָה שְׂעוֹרָה, וּבְעֵרֶךְ הַזֶּה גַּם אֹרֶז,

וְאוֹצַר הַבַּר הַזֶּה דַיוֹ לְמִחְיָתֵנוּ עַד הַקָּצִיר הַבָּא, אִם גַּם יֹאכְלוּ אִתִּי כָּל שִׁשָּׁה־עָשָׂר הַסְּפָרַדִּים, אוֹ לוּ אָמַרְנוּ לִנְסוֹעַ, וְיָכֹלְנוּ לְכַלְכֵּל אֶת אֳנִיָּתֵנוּ, עַד אִם הֲבִיאָתְנוּ לְאַחַת מֵאַרְצוֹת הַיִּשּׁוּב אֲשֶׁר בְּאָמֶרִיקָה. אַחֲרֵי אֲשֶׁר אָגַרְנוּ הַכֹּל, וְנִשְׁמוֹר עַל דְּגָנֵנוּ, הַחִלּוֹנוּ לַעֲבוֹד לְהַתְקִין לָנוּ עוֹד מַעֲשֵׂי־קְלִיעָה, לֵאמֹר, סַלִּים גְּדוֹלִים לְהַחֲזִיקוֹ בָּהֶם; וְהַסְּפָרַדִּי הָיָה מָהִיר בִּמְלַאכְתּוֹ, וַיּוֹכִיחֵנִי עַל אֲשֶׁר לֹא עָשִׂיתִי דְבָרִים לְהַגָּנָתִי מִמִּין זֶה; אַךְ אֲנִי לֹא רָאִיתִי צֹרֶךְ בַּדָּבָר.

יַעַן הֱיוֹת לִי דֵי מָזוֹן לְכָל הָאוֹרְחִים אֲשֶׁר חִכִּיתִי לְבוֹאָם, נָתַתִּי לַסְּפָרַדִּי חֻפְשָׁה, לְמַעַן יֵלֵךְ אֶל הַיַּבָּשָׁה לִרְאוֹת, מָה יוּכַל לַעֲשׂוֹת לְאֵלֶּה אֲשֶׁר עָזַב שָׁם. וָאֶתֵּן לוֹ פְּקֻדָּה נִמְרָצָה, אֲשֶׁר לֹא יָבִיא אִתּוֹ אִישׁ, טֶרֶם יִשָּׁבַע בְּפָנַי וּבִפְנֵי הַפֶּרֶא הַזָּקֵן, כִּי לֹא יַחְבּוֹל וְלֹא יִפְגַּע בְּאִישׁ וְלֹא יִתְנַפֵּל עַל הָאִישׁ, אֲשֶׁר יִמְצָא בָּאִי וַאֲשֶׁר הוֹאִיל לִשְׁלֹחַ לִקְרוֹא לָהֶם דְּרוֹר, אַךְ עָמֹד יַעַמְדוּ לִימִינוֹ וְהֵגֵנּוּ עָלָיו בִּפְנֵי כָּל הִתְנַפְּלוּת וְהִתְנַקְּשׁוּת, אֲשֶׁר תָּבוֹא אֵלָיו מִצַּד מִי שֶׁיִּהְיֶה, וְהָיוּ נִכְנָעִים בַּכֹּל לוֹ וְלִפְקֻדּוֹתָיו; וְכָל זֶה יַעֲלֶה עַל הַכְּתָב וְנֶחְתַּם בְּעֶצֶם יְדֵיהֶם. אֵיכָה יַעֲשׂוּ אֶת הַדָּבָר, בְּדַעְתֵּנוּ אֲשֶׁר לֹא הָיָה לָהֶם עֵט וּדְיוֹ, לֹא שָׁאַל אִישׁ מֵאִתָּנוּ. וּבְכֵן הָלְכוּ הַסְּפָרַדִּי וְהַפֶּרֶא הַזָּקֵן, אֲבִי שֶׁשֶׁת, בְּאַחַת הַצָּנוֹת, אֲשֶׁר אוּלַי בָּהּ בָּאוּ, אוֹ נָכוֹן מִזֶּה, הוּבְאוּ הֵנָּה כִּשְׁבוּיִים לִהְיוֹת לְבָרוֹת לַפְּרָאִים. מָסַרְתִּי לְאִישׁ אִישׁ מֵהֶם רוֹבֶה עִם מַבְעִיר, וְכִשְׁמוֹנֶה מְנוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָה וְכַדּוּרִים, וָאֲשַׁנֵּן לָהֶם שַׁנֵּן הֵיטֵב כִּי יִנְהֲגוּ חִסָּכוֹן בַּכֹּל, וְלֹא יוֹצִיאוּ אֶת חָמְרֵי־נִשְׁקָם בִּלְתִּי אִם בְּמִקְרִים נְחוּצִים מְאֹד.

וַתִּנְעַם לִי הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת בִּמְאֹד מְאֹד, כִּי אֵלֶּה הָיוּ הַדְּרָכִים הָרִאשׁוֹנוֹת אֲשֶׁר אָחַזְתִּי לְפִדְיוֹנִי, אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלַי פֹּה שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְעוֹד יָמִים אֲחָדִים. וָאֶתֵּן לָהֶם לֶחֶם וְצִמּוּקִים יְבֵשִׁים, דַּי לָהֶם לְיָמִים מִסְפָּר, וְדַי לְכָל הַסְּפָרַדִּים לִשְׁמוֹנַת יָמִים; וּבְקָרְבִי אוֹתָם בְּדֶרֶךְ צְלֵחָה רָאִיתִי בְּהַפְלִיגָם; וְדֻבַּר בֵּינֵינוּ עַל־דְּבַר אוֹת אֲשֶׁר יָרִימוּ בְּסִירָתָם בְּשׁוּבָם, לְמַעַן אַכִּירֵם מֵרָחוֹק, לִפְנֵי הַגִּיעָם אֶל הַחוֹף. וַיַּפְלִיגוּ בִּנְשׁוֹב רוּחַ יָפָה, בַּיּוֹם אֲשֶׁר הַיָּרֵחַ הָיָה בִּמְלוֹאוֹ, לְפִי חֶשְׁבּוֹנִי בְּחֹדֶשׁ אוֹקְטוֹבֶּר. אַךְ מֵאָז נוֹסְפָה לִי יוֹם אֶחָד, וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהַשִּׂיג עוֹד חֶשְׁבּוֹן־יָמִים נָכוֹן, וְגַם אֶת חֶשְׁבּוֹן הַשָּׁנִים לֹא שָׁמַרְתִּי בְּדִיּוּק, אֲשֶׁר אֶהְיֶה בָּטוּחַ כִּי לֹא שָׁגִיתִי; וְאוּלָם בְּבָדְקִי אַחֲרֵי־כֵן אֶת חֶשְׁבּוֹנִי נוֹכַחְתִּי, כִּי לֹא שָׁגִיתִי בְּחֶשְׁבּוֹן־הַשָּׁנִים.

לא עָברו שְמוֹנָה יָמִים מֵעֵת נָסְעָם, וְהִנֵּה קָרָה מִקְרֶה מוּזָר וְלֹא־מְקֻוֶּה, אֲשֶׁר אוּלַי לֹא נִשְׁמַע כָּמֹהוּ בְּדִבְרֵי־הַיָּמִים. בַּבֹּקֶר לֹא עֵבֶת נִרְדַּמְתִּי בְּסֻכָּתִי, וְהִנֵּה בָּא אִישִׁי שִׁשָּׁת רָץ וְקוֹרֵא בְּקוֹל: „אָדוֹן, אָדוֹן, הֵם בָּאוּ הֵם בָּאוּ" קָפַצְתִּי מִמִּשְׁכָּבִי, וּבְלִי שִׂים לֵב לַסַּכָּנָה, יָצָאתִי בְּחִפָּזוֹן, כְּכָל אֲשֶׁר הִסְפַּקְתִּי לִלְבּוֹשׁ אֶת בְּגָדַי, דֶּרֶךְ הַחֹרֶשׁ הַקָּטָן, אֲשֶׁר גָּדַל בֵּינְתַיִם וַיְהִי לְיַעַר עָבֹת; אָמַרְתִּי „בְּלִי שִׂים לֵב לַסַּכָּנָה" כִּי יָצָאתִי בְּלִי נִשְׁקִי, אֲשֶׁר לֹא הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת כֵּן; אַךְ הִשְׁתּוֹמַמְתִּי בְּהַפְנוֹתִי אֶת עֵינַי אֶל הַיָּם, וָאֶרְאֶה מִיָּד, בְּמֶרְחַק מִיל וָחֵצִי, סִירָה חוֹתֶרֶת מוּל הַחוֹף, וְעָלֶיהָ מִפְרָשׂ „שׁוֹק־אַיִל", כַּאֲשֶׁר יִקְרְאוּ לוֹ הַמַּלָּחִים, וְהָרוּחַ מְנַשֶּׁבֶת יָפֶה לַהֲבִיאָם הֵנָּה; כְּמוֹ כֵן רָאִיתִי כְּרֶגַע, אֲשֶׁר לֹא בָּאוּ מֵעֵבֶר הַיַּבָּשָׁה, כִּי אִם מִדְּרוֹם הָאִי. בִּרְאוֹתִי כֵּן, וָאֶקְרָא לְשִׁשָּׁת, וַאֲצַוֵּהוּ לִשְׁכַּב אַרְצָה, כִּי הַבָּאִים לֹא הָיוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר חִכִּינוּ לָהֶם וְלֹא יָכֹלְנוּ לָדַעַת אִם לָנוּ הֵם אוֹ לְצָרֵינוּ. אַחֲרֵי־כֵן רַצְתִּי לְהָבִיא אֶת מִשְׁקַפְתִּי, לְמַעַן אֵיטִיב לִרְאוֹת; וּבְהוֹצִיאִי אֶת סֻלָּמִי, וָאֶעֱלֶה עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה, כַּאֲשֶׁר הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת תָּמִיד בְּבוֹא עָלַי דָּבָר חָדָשׁ וְחָשׁוּד, לְמַעַן אַרְחִיק לִרְאוֹת בְּלִי אֲשֶׁר אֵרָאֶה. אַךְ הִצַּגְתִּי כַף־רַגְלִי עַל הַגִּבְעָה, וַתֵּרֶא עֵינִי בָּרוּר אֳנִיָּה עוֹגֶנֶת בְּמֶרְחַק שְׁנֵי מִילִים וָחֵצִי מֵאִיִּי בִּדְרוֹמִית־מִזְרָחִית, אַךְ אֵינֶנָּה רְחוֹקָה כִּי אִם כְּמִיל וָחֵצִי מִן הַחוֹף. לְפִי אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי לִצְפּוֹת הָיְתָה זֹאת אֳנִיָּה אַנְגְּלִית, וּמַרְאֵה הַסִּירָה כְּסִירַת־שַׁיִט אַנְגְּלִית.

אֵין בְּכֹחִי לְהַבִּיעַ אֶת הַמְּבוּכָה אֲשֶׁר תְּקָפַתְנִי; אַף כִּי שָׂמַחְתִּי לִרְאוֹת אֳנִיָּה, וְאֳנִיָּה אֲשֶׁר הָיְתָה לִי הַצְּדָקָה לַחְשׁוֹב, כִּי אֲנָשֶׁיהָ הֵם בְּנֵי אַרְצִי, וְאִם כֵּן דּוֹרְשֵׁי טוֹבָתִי, בְּכָל זֹאת גָּדְלָה חֶרְדַּת לִבִּי לְלֹא הַבִּיעַ; אַף גַּם עָלוּ בִּלְבָבִי חֲשָׁשׁוֹת טְמִירִים — לֹא יָדַעְתִּי אֶת מְקוֹרָם, אַךְ צִוָּה צִוּוּנִי לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר. רֵאשִׁית כֹּל נֵעוֹרָה בִּי הַשְּׁאֵלָה: אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ בָּאָה אֳנִיָּה אַנְגְּלִית לְחֵלֶק תֵּבֵל זֶה, אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ בַּדֶּרֶךְ לָלֶכֶת אוֹ שׁוּב אֳנִיּוֹת אַנְגְּלִיָּה לְרֶגֶל מִסְחָרָן; גַּם יָדַעְתִּי, כִּי לֹא הָיוּ סְעָרוֹת בַּיָּם, אֲשֶׁר יָכְלוּ לְהַשְׁלִיכָהּ הֵנָּה; וְאִם אָמְנָם אַנְגְּלִים הֵמָּה, נָכוֹן בָּטוּחַ הַדָּבָר, אֲשֶׁר לֹא בָאוּ הֵנָּה בְּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה, וְטוֹב לִי אֲשֶׁר אוֹסִיף לִחְיוֹת כַּאֲשֶׁר חָיִיתִי עַד עַתָּה, וְלֹא אֶפֹּל בִּידֵי גַּנָּבִים וּמְרַצְּחִים.

לֹא הָיִיתִי זְמַן רָב בְּמַצָּב זֶה; רָאִיתִי אֶת הַסִּירָה קְרֵבָה אֶל הַחוֹף, וְהֵם כְּמוֹ מְחַפְּשִׂים מִפְרָץ לָבוֹא בוֹ, לְמַעַן יֵקַל לָהֶם לָרֶדֶת; אַךְ יַעַן כִּי לֹא

הִרְחִיקוּ הַרְבֵּה לֹא רָאוּ אֶת פִּי הַנַּחַל, אֲשֶׁר שָׁמָּה הֵבֵאתִי אֶת דּוּבְרוֹתַי, וַיְקָרְבוּ אֶת סִירָתָם אֶל הַחוֹף, וְהֵם רְחוֹקִים מִמֶּנִּי כַּחֲצִי מִיל, לְאָשְׁרִי; כִּי אִם לֹא כֵּן, וַיֵּרְדוּ לְיַד פִּתְחִי וּטְרָדוּנִי מִיָּד מִמְּצוּדָתִי, וְאוּלַי גַּם יִגְזְלוּ וַיַּחְמְסוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר הָיָה לִי. בִּהְיוֹתָם עַל הַיַּבָּשָׁה רָאִיתִי לְשִׂמְחַת לִבִּי, כִּי אַנְגְּלִים הֵם, לְמִצְעָר, רֻבָּם; אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם מֵהֶם הָיוּ בְּעֵינַי כְּהוֹלַנְדִים, אַךְ מִשְׁגֶּה הָיָה אִתִּי. יַחַד הָיוּ שָׁם אַחַד־עָשָׂר אִישׁ, וּשְׁלֹשָׁה מֵהֶם, רָאִיתִי, הֵם בְּלִי נֶשֶׁק, וְכַאֲשֶׁר נִדְמָה לִי, אֲסוּרִים. אַךְ קָפְצוּ אַרְבַּעַת אוֹ חֲמֵשֶׁת הָרִאשׁוֹנִים עַל הַחוֹף, וַיּוֹצִיאוּ אֶת הַשְּׁלֹשָׁה מִתּוֹךְ הַסִּירָה כַּאֲסִירִים; וָאוּכַל לִרְאוֹת כִּי תְּנוּעוֹת הָאֶחָד הָיוּ נִרְגָּשׁוֹת מְאֹד, וְהֵן מַבִּיעוֹת תַּחֲנוּנִים, עֱנוּת וְיֵאוּשׁ חוּץ לְדֶרֶךְ הַטֶּבַע; הַשְּׁנַיִם הַנּוֹתָרִים, יָכֹלְתִּי לִרְאוֹת, הֵרִימוּ גַּם הֵם אֶת יְדֵיהֶם בִּדְאָגָה מִזְּמַן לִזְמָן, אַךְ לֹא כְּמוֹ הָרִאשׁוֹן; הַמַּרְאֶה הִדְהִימַנִי כֻּלָּה וְלֹא הֲבִינוֹתִי אֶת פֵּשֶׁר הַדָּבָר. שֵׁשֶׁת קָרָא אֵלַי בְּאַנְגְּלִית, כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹל: „הוֹ אָדוֹן! רוֹאֶה אֲנָשִׁים אַנְגְּלִים אוֹכְלִים אֲסִירִים כְּמוֹ אֲנָשִׁים פְּרָאִים.“ — „וְלָמָּה, שֵׁשֶׁת“, אָמַרְתִּי, „תַּחְשׁוֹב כִּי חֲפֵצִים הֵם לְאָכְלָם?“ — „כֵּן“, אָמַר שֵׁשֶׁת, „חֲפֵצִים הֵם אָכְלָם“. „לֹא, לֹא“, אָמַרְתִּי, „שֵׁשֶׁת, יָרֵא אָנֹכִי פֶּן יִרְצָחוּם, אַךְ אָכֹל לֹא יֹאכְלוּם“.

וְכָל הָעֵת אָמְנָם לֹא יָדַעְתִּי מָה הַדָּבָר, וְרַק עָמַדְתִּי מִשְׁתּוֹמֵם וּמַרְעִיד מִמּוֹרָא הַמַּרְאֶה, וַאֲחַכֶּה בְּכָל רֶגַע לִרְאוֹת בְּהֵרָצַח שְׁלֹשֶׁת הָאֲסִירִים. וְהִנֵּה רָאִיתִי אַחַד הַנְּבָלִים הֵרִים אֶת יָדוֹ בְּחֶרֶב אוֹ בְּמַאֲכֶלֶת, כַּאֲשֶׁר יִקְרְאוּ לָהּ הַמַּלָּחִים, לְהַכּוֹת אֶת אַחַד הָאֻמְלָלִים; וַאֲחַכֶּה לִרְאוֹתוֹ נוֹפֵל בְּכָל רֶגַע; וּלְרֶגֶל הַמַּחֲשָׁבָה הַזֹּאת נִדְמָה לִי, כִּי כָּל דָּמִי קוֹפֵא בְּעוֹרְקַי. מַה שָּׁאֲלָה נַפְשִׁי עַתָּה אֶת הַסְּפָרַדִּי וְאֶת הַפֶּרֶא אֲשֶׁר הָלַךְ עִמִּי, אוֹ כִּי אֶמְצָא דֶּרֶךְ בְּטוּחָה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם כְּדֵי יְרִיָּה, אֲשֶׁר אוּכַל לְהַצִּיל אֶת שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים, כִּי לְפִי אֲשֶׁר רָאִיתִי לֹא הָיוּ לָהֶם רוֹבִים; אַךְ לֹא כַּאֲשֶׁר חָשַׁבְתִּי כֵּן הָיָה. אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִתְעַלְּלוּ הַמַּלָּחִים הַחֲצוּפִים בִּשְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הָהֵם, הִתְפַּזְּרוּ עַל פְּנֵי הָאִי, כְּמוֹ חָפְצוּ לָתוּר אֶת הַמָּקוֹם; וְכֵן רָאִיתִי כִּי לִשְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים נִתְּנָה הַיְכֹלֶת לָלֶכֶת לְכָל מָקוֹם כְּאַוַּת נַפְשָׁם; אַךְ שְׁלָשְׁתָּם יָשְׁבוּ לָאָרֶץ תְּפוּשִׂים בְּרֹב שַׂרְעַפֵּיהֶם, וַיְהִי מַרְאֵיהֶם כַּאֲנָשִׁים נוֹאָשִׁים. וָאֶזְכּוֹר אֶת יוֹם בּוֹאִי אֶל הָאִי הַזֶּה, כַּאֲשֶׁר הַחִלּוֹתִי לְהַבִּיט סְבִיבוֹתַי, וָאֶחְשׁוֹב כִּי אָבַדְתִּי; אֵיךְ הִבַּטְתִּי כֹּה וָכֹה בְּעֵינַיִם פְּרוּעוֹת, אֵילוּ מַחְשָׁבוֹת מָגוֹר בָּאוּ עָלַי, וְאֵיךְ

לַנְתִּי בֵּין עַנְפֵי הָעֵץ כָּל הַלַּיְלָה, מִפַּחַד פֶּן אֶהְיֶה לִבְרוּת לְפָרִיצֵי־חַיּוֹת. וְלֹא יָדַעְתִּי עוֹד מְאוּמָה בַּלַּיְלָה הַהוּא עַל־אוֹדוֹת רַב הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אֲקַבֵּל. בִּרְצוֹת הַהַשְׁגָּחָה לִגְרוֹף אֶת מַפֹּלֶת הָאֳנִיָּה אֶל הַחוֹף בִּסְעָרָה וּבְשֶׁטֶף, וַאֲשֶׁר בָּהּ הִתְכַּלְכַּלְתִּי יָמִים רַבִּים; וְכָמוֹנִי אָז, כֵּן גַּם שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַנִּדָּחִים הָאֵלֶּה, לֹא יָדְעוּ מְאוּמָה עַל־אוֹדוֹת יְשׁוּעָתָם הַקְּרוֹבָה. כָּכָה נְמַעֵט לִרְאוֹת וּלְהָבִין בָּעוֹלָם, וְכֵן עָלֵינוּ לָשִׂישׂ וְלִשְׂמֹחַ עַל מַעֲשֵׂי הַבּוֹרֵא הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר לֹא יַעֲזוֹב אֶת יְצוּרָיו בְּלִי כָּל עֶזְרָה בַּצָּרָה, וְאַף גַּם בִּהְיוֹתָם בְּרָעָה גְדוֹלָה יַפְלִיא חַסְדּוֹ עִמָּהֶם, וְיֵשׁ אֲשֶׁר יְשׁוּעָתָם קְרוֹבָה מֵאֲשֶׁר יְדַמּוּ; יֶתֶר עַל כֵּן: הֵם יִסְּדוּ בִּדְרָכִים, אֲשֶׁר יַחְשְׁבוּ כִּי כִלָּיוֹן בְּאַחֲרִיתָם.

פֶּרֶק עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה

רוֹבִּינְזוֹן מִתְוַדֵּעַ אֶל הַקַּבַּרְנִיט הָאַנְגְּלִי — עוֹזֵר לְהַכְנִיעַ אֶת מַלָּחָיו הַמּוֹרְדִים — הֵם נִכְנָעִים לוֹ

הָאֲנָשִׁים הָהֵם עָלוּ עַל הַיַּבָּשָׁה בְּעֶצֶם הַגִּיעַ גֵּאוּת־הַמַּיִם לִמְרוֹם קִצָּהּ; וּבְלֶכְתָּם לִרְאוֹת אֶת הַמָּקוֹם, וַיִּתְמַהְמְהוּ שָׁם עַד כִּי שָׁב הַשֶּׁטֶף וְהַמַּיִם שָׁפְלוּ מְאֹד וְסִירָתָם עָמְדָה בֶּחָרָבָה.

וּבְלֶכְתָּם עָזְבוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּתוֹךְ הַסִּירָה, אֲשֶׁר שָׁתוּ, כַּאֲשֶׁר נוֹכַחְתִּי אַחֲרֵי־כֵן, מְעַט יֶתֶר עַל הַמִּדָּה, וַיֵּרָדְמוּ; אַךְ אֶחָד מֵהֶם, אֲשֶׁר מִהֵר לְהָקִיץ מֵרֵעֵהוּ, וַיַּרְא כִּי הַסִּירָה עוֹמֶדֶת הָכֵן וְאֵין בְּכֹחוֹ לַהֲנִיעָהּ, וַיָּרֶם אֶת קוֹלוֹ וַיִּקְרָא לַנּוֹתָרִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ עַל פְּנֵי הָאִי, וּבְשָׁמְעָם וַיָּחוּשׁוּ כֻּלָּם אֶל הַסִּירָה; אַךְ לֹא הָיָה לָהֶם כֹּחַ לַהֲבִיאָהּ הַמַּיְמָה, כִּי הַסִּירָה הָיְתָה כְּבֵדָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל שְׂפַת הַיָּם בְּעֵבֶר הַזֶּה הָיָה חוֹל רַךְ וְשׁוֹקֵעַ, כִּמְעַט כְּשַׁרְטוֹן נוֹזֵל.

וּבִהְיוֹתָם מַלָּחִים אֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר לֹא הִסְכִּינוּ לַחְשֹׁב אֶת דַּרְכָּם וּמַעֲשֵׂיהֶם, הִנִּיחוּ אֶת כָּל הָעִנְיָן, וַיָּשִׂימוּ פְּנֵיהֶם לָשׁוּב לִפְנִים הָאִי; וָאֶשְׁמַע אֶחָד מֵהֶם אוֹמֵר אֶל רֵעֵהוּ, וְקוֹרֵא לוֹ לַעֲזוֹב אֶת הַסִּירָה: „אִי לָךְ, עֲזוֹב אוֹתָהּ, דְּזֶ'ק! מָחָר תָּצוּף עִם הַשֶּׁטֶף". וָאֵדַע נְכוֹנָה בְּנֵי אֵיזוֹ אֶרֶץ הֵמָּה. כָּל זֶה הָיָה בְּעוֹדֶנִּי עוֹמֵד חָבוּי, וְאֵינֶנִּי מֵהִין לְהַרְחִיק מִמְּצוּדָתִי, מֵאֲשֶׁר אֶל מְקוֹם הַמִּצְפֶּה אֲשֶׁר עִם רֹאשׁ הַגִּבְעָה; אַךְ שָׂמַחְתִּי בְּחָשְׁבִי, כִּי בְּצוּרָה הִיא הֵיטֵב. יָדֹעַ יָדַעְתִּי, כִּי לְמִצְעָר עוֹד עֶשֶׂר שָׁעוֹת תַּעֲבֹרְנָה עַד אֲשֶׁר תוּכַל הַסִּירָה לָשׁוּט שֵׁנִית, וּבֵינְתַיִם יִהְיֶה הַחֹשֶׁךְ, וְאָז אוּכַל לְהִתְבּוֹנֵן בִּתְנוּעוֹתֵיהֶם בְּאֵין מַפְרִיעַ וְגַם לְהַקְשִׁיב לְשִׂיחוֹתֵיהֶם אִם יְדַבְּרוּ בֵּינֵיהֶם.

וּבֵינְתַיִם נְכוֹנוֹתִי לְמִלְחָמָה, כְּבָרִאשׁוֹנָה, אַךְ בְּיֶתֶר זְהִירוּת, בְּדַעְתִּי כִּי עַתָּה לִפְנֵי אוֹיֵב אַחֵר מֵאֲשֶׁר הָיָה בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה.

וָאֲצַוֶּה עַל שֶׁשֶׁת אֲשֶׁר עֲשִׂיתִיו לְקַלָּע מָהִיר בְּרוֹבוֹ, כִּי יָשִׂים עָלָיו אֶת נִשְׁקוֹ. אֲנִי לָקַחְתִּי לִי שְׁנֵי רוֹבֵי־צִפֳּרִים, וְלוֹ נָתַתִּי שְׁלֹשָׁה רוֹבִים גְּדוֹלִים.

כֵן מַרְאַי הָיָה פָּרוּץ מְאֹד ; לָבַשְׁתִּי אֶת אַדֶּרֶת־הָעִזִּים אֲשֶׁר לִי וְאֶת הַמִּצְנֶפֶת הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי, חֶרֶב חֲשׂוּפָה עַל יְרֵכִי, שְׁנֵי אֶקְדָּחִים תְּקוּעִים בְּאֵזוֹרִי, וְרוֹבֶה עַל כָּל כָּתֵף.

מַחְשַׁבְתִּי הָיְתָה, כָּאָמוּר, לֹא לְנַסּוֹת דָּבָר עַד הֱיוֹת הַחֹשֶׁךְ ; אַךְ בְּשָׁעָה שְׁתַּיִם, בְּעֵרֶךְ, כְּחֹם הַיּוֹם, וָאֶרְאֶה כִּי כֻּלָּם הִתְפַּזְּרוּ בַּיַּעַר, וְכַאֲשֶׁר דִּמִּיתִי, שָׁכְבוּ שָׁם לִישׁוֹן. שְׁלֹשֶׁת הָאֻמְלָלִים אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ לִישׁוֹן מֵרֹב רֹגֶז וּדְאָגָה, יָשְׁבוּ בְּכָל זֹאת בְּצֵל עֵץ גָּדוֹל, הָרָחֵק מִמֶּנִּי כְּרֶבַע מִיל, וְכַאֲשֶׁר נִדְמֶה לִי, לֹא נִרְאוּ מִמְּקוֹמָם לְעֵינֵי הַנּוֹתָרִים. וָאַחְלִיט לָצֵאת אֲלֵיהֶם וּלְהִוָּדַע, מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה הוּבְאוּ הֵנָּה ; וָאֵלֵךְ מִיָּד, וּמַרְאַי כַּמְתֹאָר, אִישִׁי שִׁשַּׁת הוֹלֵךְ אַחֲרַי בְּמֶרְחָק מְעַט, וְגַם מַרְאֵהוּ בְּרֹב נִשְׁקוֹ מַבְהִיל, אַךְ לֹא הָיָה לוֹ מַרְאֵה שֵׁד כַּאֲשֶׁר הָיָה לִי. הִתְקָרַבְתִּי אֲלֵיהֶם חֶרֶשׁ, כְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלְתִּי, וְאַחֲרֵי־כֵן, בְּטֶרֶם יוּכַל אִישׁ מֵהֶם לִרְאוֹתֵנִי, קָרָאתִי אֲלֵיהֶם בְּקוֹל סְפָרַדִּית: „מִי אַתֶּם, אֲדוֹנַי ?" הֵם הִתְחַלְחֲלוּ מִן הָרַעַשׁ, וּכַעֲשָׂרָה רְגָעִים הָיוּ נִדְהָמִים לְמַרְאֵה פְּנֵי הַמְשֻׁנִּים, הֵם לֹא עָנוּנִי דָבָר, אַךְ נִדְמֶה נִדְמָה לִי, כִּי אוֹמְרִים הֵם לָנוּס מִפָּנַי, וָאֶפְנֶה אֲלֵיהֶם בְּאַנְגְּלִית ; „אֲדוֹנַי", אָמַרְתִּי, „אַל תִּבָּהֲלוּ מִפָּנַי, אוּלַי שָׁלַח לָכֶם ד׳ יָדִיד וּמוֹשִׁיעַ בְּעֵת אֲשֶׁר לֹא קִוִּיתֶם". — „אִם כֵּן הוּא שָׁלוּחַ אֵלֵינוּ מִן הַשָּׁמַיִם", אָמַר אֶחָד מֵהֶם בִּכְבַד־רֹאשׁ בַּהֲרִימוֹ אֶת כּוֹבָעוֹ אֵלַי, „כִּי צָרָתֵנוּ לְמַעְלָה מִתְּשׁוּעַת אֱנוֹשׁ". — „כָּל תְּשׁוּעָה הִיא מִן הַשָּׁמַיִם, אֲדוֹנַי", אָמַרְתִּי, „אַךְ הֲיֻכְלִים אַתֶּם לְהַגִּיד לִי בַּמֶּה יִוָּשַׁע לָכֶם ? כִּי הַכָּרַת פְּנֵיכֶם תַּעֲנֶה בָּכֶם, כִּי בְּצָרָה גְדוֹלָה אַתֶּם. רְאִיתִיכֶם בַּעֲלוֹתְכֶם עַל הַיַּבָּשָׁה וּבְהִתְחַנֶּנְכֶם אֶל הָאַכְזָרִים אֲשֶׁר בָּאוּ אִתְּכֶם ; גַּם רָאִיתִי בְּהָנִיף אֶחָד מֵהֶם אֶת חַרְבּוֹ לְהַכּוֹתְכֶם נָפֶשׁ."

וַיַּעֲנֵנִי הַגֶּבֶר הַמִּסְכֵּן בִּרְעָדָה, וְהַדְּמָעוֹת יוֹרְדוֹת עַל לְחָיָיו, וְכֻלּוֹ כְּאִישׁ מֻכֵּה־תִמָּהוֹן : „הֲבֶן־אָדָם זֶה אוֹ מַלְאַךְ־אֱלֹהִים ?" — „אַל יִבָּהֵל רוּחֲךָ, אֲדוֹנִי", אָמַרְתִּי, „לוּ שָׁלַח ד׳ מַלְאָךְ לְהוֹשִׁיעֲכֶם, כִּי עַתָּה הָיָה לְבוּשׁוֹ טוֹב מִלְּבוּשִׁי, וְגַם כְּלֵי־נִשְׁקוֹ הָיוּ אֲחֵרִים, מֵאֲשֶׁר תִּרְאוּ אִתִּי: בִּי אֲדוֹנַי, הָסִירוּ אֶת פַּחְדְּכֶם מִלְּבַבְכֶם ; אָדָם אָנֹכִי, אִישׁ אַנְגְּלִי, וְנָכוֹן אֲנִי לְעָזְרְכֶם. עֵינֵיכֶם הָרוֹאוֹת כִּי רַק מְשָׁרֵת אֶחָד לִי ; יֵשׁ לָנוּ נֶשֶׁק וְצִיּוּד לְמַדַּי ; אִמְרוּ לָנוּ גָלוּי, הַחֲפֵצִים אַתֶּם בְּעֶזְרָתֵנוּ וּמַה הַדָּבָר אֲשֶׁר קְרָכֶם ?"—„הַדָּבָר אֲשֶׁר קָרָנוּ", עָנָה הָאִישׁ, „אָרֹךְ הוּא מֵאֲשֶׁר אוּכַל לְסַפְּרוֹ, בְּעוֹד מְבַקְשֵׁי־נַפְשֵׁנוּ כֹּה קְרוֹבִים ; אַךְ בִּקְצָרָה,

אֲדוֹנִי, אֲנִי הָיִיתִי מְפַקֵּד הָאֳנִיָּה הַזֹּאת. וְאַנְשֵׁי קָשְׁרוּ עָלַי קֶשֶׁר, וְרַק בְּרֹב עָמָל גְּאַלְתּוּ לְבִלְתִּי הֲמִיתֵנִי; וְלַאַחֲרוֹנָה הֱבִיאוּנִי לְשִׂימֵנִי בְּאִי הַשּׁוֹמֵם הַזֶּה עִם שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה, הָאֶחָד סְגָנִי וְהַשֵּׁנִי נוֹסֵעַ; וַנֹּאמַר כִּי נֹאבַד פֹּה, בְּחָשְׁבֵנוּ אֲשֶׁר לֹא נוֹשַׁב הַמָּקוֹם, וְלֹא יָדַעְנוּ עַל אדוֹתָיו עַד מָה". — "וְאַיֵּה הָאַכְזָרִים, מְבַקְשֵׁי רָעַתְכֶם?" שָׁאַלְתִּי, "הֲתֵדְעוּ אֵיפֹה הֵם וְאָנָה הָלְכוּ?" — "שָׁם יִשְׁכְּבוּ, אֲדוֹנִי", אָמַר וַיִּשְׁלַח אֶת אֶצְבָּעוֹ לְהַרְאוֹת אֶל סְבַךְ הָעֵצִים, "לִבִּי יִרְעַד מִפַּחַד פֶּן רָאוּנוּ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת שִׂיחָתֵנוּ, כִּי עַתָּה יַהַרְגוּ אֶת כֻּלָּנוּ". "הֲיֵשׁ אִתָּם נֶשֶׁק?" שָׁאַלְתִּי. וַיַּעַן הָאִישׁ: "הֵם הֵבִיאוּ אִתָּם רַק שְׁנֵי רוֹבִים, וְהָאֶחָד נִשְׁאַר בְּתוֹךְ הַסִּירָה". "טוֹב הַדָּבָר", אָמַרְתִּי, "בִּטְחוּ בִי; רוֹאֶה אֲנִי כִּי כֻּלָּם נִרְדְּמוּ בַּיַּעַר, וְנָקֵל הוּא לַהֲרוֹג אֶת כֻּלָּם; וְאוּלַי טוֹב כִּי נִקַּח אֶת כֻּלָּם בַּשֶּׁבִי?" וַיֹּאמֶר לִי הָאִישׁ, כִּי יֵשׁ שָׁם בֵּינֵיהֶם שְׁנַיִם אַנְשֵׁי־בְלִיַּעַל, אֲשֶׁר לֹא שָׁוֶה לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם חֶסֶד וּלְהַנִּיחָם; וְאִם הַשְּׁנַיִם הָאֵלֶּה יִתָּפְשׂוּ, בָּטוּחַ הוּא כִּי הַנּוֹתָרִים יָשׁוּבוּ לַעֲבוֹדָתָם. וָאֶשְׁאָלֵהוּ, מִי הֵם הַשְּׁנַיִם? וַיֹּאמַר, כִּי מִמֶּרְחָק כָּזֶה לֹא יוּכַל לְהַבְדִּילָם וּלְהַכִּירָם. אַךְ נָכוֹן הוּא לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלִי לְכָל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה. "טוֹב הַדָּבָר", אָמַרְתִּי, "נִסּוֹגָה נָא מִזֶּה, אֲשֶׁר לֹא יוּכְלוּ לִרְאוֹתֵנוּ וְלִשְׁמוֹעַ אֶת קוֹלֵנוּ, פֶּן יָקִיצוּ; וְעַל הַנּוֹתָר נַחְלִיט". וַיַּסְכִּימוּ לָשׁוּב אִתִּי מְעַט, עַד כִּי כִּסּוּ הָעֵצִים בְּפָנֵינוּ.

"הִנֵּה שְׁמַעְנִי, אֲדוֹנִי", אָמַרְתִּי, "אִם אֲנִי אֲחָרֵף נַפְשִׁי לְהַצִּילְךָ, הֲתֵאוֹת לִשְׁנֵי תְּנָאִים?" וַיְמַהֵר לְהָשִׁיב לִי, כִּי גַם הוּא וְגַם הָאֳנִיָּה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר יִנָּצְלוּ, יִהְיוּ נְתוּנִים בְּיָדִי לְנַהֲלָם וּלְפַקְּדָם בְּכָל דָּבָר; וְאִם לֹא תִנָּצֵל הָאֳנִיָּה, יֹאבֶה לִחְיוֹת וְלָמוּת עִמִּי בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר אֶהְיֶה; וּשְׁנֵי הָאֲנָשִׁים הַנּוֹתָרִים אָמְרוּ גַם הֵם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה. "טוֹב הַדָּבָר", אָמַרְתִּי, "תְּנָאַי הֵם רַק שְׁנַיִם: רֵאשִׁית, אֲשֶׁר כָּל עֵת שִׁבְתְּכֶם עִמָּדִי בָּאִי הַזֶּה לֹא תְבַקְשׁוּ כָּל שִׁלְטוֹן וּשְׂרָרָה בִּלְעָדַי; וְאִם יִתֵּן לָכֶם נֶשֶׁק הָשֵׁב תְּשִׁיבוּהוּ בְּכָל עֵת אֲשֶׁר יִדָּרֵשׁ מִכֶּם, וְאֵין לָכֶם כָּל תְּבִיעָה עָלַי וְעַל אֲשֶׁר לִי בָּאִי הַזֶּה; וְכָל הָעֵת תִּשְׁמְעוּ לִי; וְהַשֵּׁנִית, אִם הָאֳנִיָּה תִנָּצֵל בְּאֵיזוֹ דֶרֶךְ, עֲלֵיכֶם לְהָבִיא אוֹתִי וְאֶת אִישִׁי לְאַנְגְּלִיָּה חִנָּם אֵין כֶּסֶף".

וַיִּשָּׁבַע לִי שְׁבוּעַת־אֱמוּנִים, כִּי יִכָּנַע לִדְרִישׁוֹתַי, וְזוּלַת זֹאת יִזְכֹּר לְעוֹלָם כִּי חַיָּיו נִתְּנוּ לוֹ מִיָּדִי, וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת חֲסָדַי כָּל יְמֵי חַיָּיו. "טוֹב, אֵפוֹא", אָמַרְתִּי, "הִנֵּה לָכֶם שְׁלֹשָׁה רוֹבִים עִם אֲבַק־שְׂרֵפָה וְכַדּוּרִים; וְעַתָּה

עוצו מת לַעֲשׂות רִאשׁוֹנָה". הוּא הִבִּיעַ אֶת כָּל רַחֲשֵׁי תוֹדָתוֹ, אַךְ הוֹדִיעַ הוֹדִיעֵנִי, כִּי חָפֵץ הוּא לִשְׁמֹעַ לְכֹל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה. וָאֹמַר לוֹ, כִּי קָשֶׁה לִמְצוֹא דֶּרֶךְ נְכוֹנָה; אַךְ הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה בְּעֵינַי הִיא, כִּי נִירֶה בָּהֶם פִּתְאֹם בְּשָׁכְבָם כֵּן, וַאֲשֶׁר לֹא יוּמַת בִּירִיָּה הָרִאשׁוֹנָה וּבָא לְהִמָּסֵר בְּיָדֵינוּ — וְהֶחֱיִינוּהוּ; וְעַתָּה עָלֵינוּ לִבְטֹחַ בֵּאלֹהִים, אֲשֶׁר יַטֶּה אֶת כַּדּוּרֵינוּ אֶל הַמַּטָּרָה". וַיַּעַן הָאִישׁ בַּעֲגָנָה רַבָּה, כִּי צַר לוֹ מְאֹד לְהָמִית אֶת הָאֲנָשִׁים; אַךְ שְׁנַיִם מֵהֶם הֵמָּה פּוֹחֲזִים וּנְבָלִים, אֲשֶׁר אֵין לָהֶם תַּקָּנָה, וְהֵם הֵקִימוּ אֶת כָּל הַמֶּרֶד בָּאֳנִיָּה, וְאִם הַשְּׁנַיִם יִמָּלְטוּ וְאָבַדְנוּ; כִּי מַהֵר יְמַהֲרוּ לָבוֹא אֶל הָאֳנִיָּה, וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל יֶתֶר הַמַּלָּחִים לְהַשְׁמִיד אֶת כֻּלָּנוּ". — „טוֹב, אֵפוֹא", אָמַרְתִּי, „הַהֶכְרֵחַ לֹא יְגֻנֶּה, וְרַק דֶּרֶךְ אַחַת לְפָנֵינוּ לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשֵׁנוּ". אַךְ בִּרְאוֹתִי כִּי נִשְׁמַר הוּא מִשְּׁפֹךְ דָּם, וָאֹמַר לוֹ כִּי יֵלְכוּ לְבַדָּם וְעָשׂוּ כַּטּוֹב בְּעֵינֵיהֶם.

עוֹדֶנּוּ מְדַבְּרִים כֹּה וָכֹה, וַנִּשְׁמַע כִּי אֲחָדִים מִן הָאֲנָשִׁים הֵקִיצוּ מִשְּׁנָתָם, וְכַעֲבוֹר רֶגַע רָאִינוּ שְׁנַיִם מֵהֶם עוֹמְדִים עַל רַגְלֵיהֶם. וָאֶשְׁאָלֵהוּ: „הַאֵלֶּה הֵם רָאשֵׁי הַקֶּשֶׁר?" וַיַּעֲנֵנִי: „לֹא". — „טוֹב, אֵפוֹא", אָמַרְתִּי, „הַנִּיחוּ לָהֶם לְהִמָּלֵט; הַהַשְׁגָּחָה, כַּנִּרְאֶה, הֶעִירָתַם לְמַעַן יְמַלְּטוּ אֶת נַפְשָׁם; אַךְ אִם גַּם הַנִּשְׁאָרִים יִמָּלְטוּ דְּמְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם".

דְּבָרַי פָּעֲלוּ עָלָיו, וַיִּקַּח אֶת הָרוֹבֶה בְּיָדוֹ וְאֶקְדָּח תָּקַע בְּאֵזוֹרוֹ, וּשְׁנֵי חֲבֵרָיו עִמּוֹ, אִישׁ אִישׁ וְרוֹבֶה בְּיָדוֹ; וּשְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ הָלְכוּ בָּרֹאשׁ, וַיָּקִימוּ רַעַשׁ בְּלֶכְתָּם, וּלְשָׁמְעוֹ נִפְנָה אֶחָד מִן הַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר הֵקִיצוּ, וּבִרְאוֹתוֹ כִּי אֲנָשִׁים בָּאִים, וַיִּקְרָא אֶל הַנּוֹתָרִים; אַךְ אַחַר הַמּוֹעֵד, כִּי בָּרֶגַע קָרְאוֹ יָרוּ, לֵאמֹר, רַק הַשְּׁנַיִם, כִּי הַקֶּבֶּרְנִיט שָׁמַר אֶת רוֹבֵהוּ מֵחָכְמָה. וַיֵּיטִיבוּ לִקְלֹעַ אֶל הָאֲנָשִׁים הַנּוֹדָעִים לָהֶם, אֲשֶׁר אֶחָד נָפַל בַּאֲשֶׁר עָמַד, וְהַשֵּׁנִי נִפְצַע קָשֶׁה, אַךְ עוֹד קָפַץ וַיַּעֲמֹד עַל רַגְלָיו, וַיִּצְעַק בְּחָזְקָה אֶל הַנּוֹתָרִים; וְהַקֶּבֶּרְנִיט אֲשֶׁר הִתְקָרֵב אֵלָיו אָמַר לוֹ, כִּי לְחִנָּם יִקְרָא לְעֶזְרָה, טוֹב כִּי יִצְעַק אֶל דַּי לְמַעַן יִסְלַח לוֹ עַל הַנְּבָלָה אֲשֶׁר עָשָׂה; וּבְדַבְּרוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִכָּהוּ בְּקַת רוֹבֵהוּ, וְלֹא הוֹסִיף לְדַבֵּר עוֹד לְעוֹלָם; וַיִּהְיוּ שָׁם עוֹד שְׁלֹשָׁה מִן הַחֶבְרָה, וְאֶחָד מֵהֶם נִפְצַע פֶּצַע קַל. וּבֵינְתַיִם בָּאתִי גַּם אֲנִי שָׁמָּה; וַיְהִי כִּי רָאוּ אֶת הַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקָפָה לָהֶם וְכִי לָרִיק הוּא אֲשֶׁר יַעַמְדוּ עַל נַפְשָׁם, וַיְבַקְשׁוּ רַחֲמִים. וַיֹּאמֶר לָהֶם הַקֶּבֶּרְנִיט כִּי נָכוֹן הוּא לְהַחֲיוֹתָם, אִם יִתְּנוּ לָנוּ אוֹת, כִּי נִחָמִים הֵם עַל רָעַת בִּגְדָתָם, וְנִשְׁבְּעוּ לִהְיוֹת נֶאֱמָנִים וּלְהָשִׁיב

לוֹ אֶת הָאֳנִיָּה, לְמַעַן יָשׁוּבוּ בָהּ לְיַמַּיְקָה אֲשֶׁר בָּאוּ מִשָּׁם; וַיִּשָּׁבְעוּ לוֹ בְּכָל קָדְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ לוֹ אֶת אֱמוּנָתָם. וַיֹּאבֶה הָאִישׁ לְהַאֲמִין לָהֶם וּלְהַחֲיוֹתָם וְגַם אֲנִי לֹא הִתְנַגַּדְתִּי, וְרַק יָעֹץ יְעַצְתִּיו כִּי יֶאֱסוֹר אֶת יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם כָּל עֵת הֱיוֹתָם בָּאִי.

וּבָעֵת הַהִיא שָׁלַחְתִּי אֶת שֵׁשֶׁת עִם סְגַן הַקַּבַּרְנִיט אֶל הַסִּירָה, וָאֲצַוֵּם לְקַחְתָּהּ וּלְהוֹצִיא מִתּוֹכָהּ אֶת הַמְּשׁוֹטִים וְהַמִּפְרָשִׂים; וַיַּעֲשׂוּ כִּדְבַר מִצְוָתִי. וּשְׁלשָׁה אֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִפְלְגוּ, לְאָשְׁרָם, מִן הַחֶבְרָה, שָׁבוּ עַתָּה בְּשָׁמְעָם אֶת קוֹל הָרוֹבִים; וּבִרְאוֹתָם אֶת הַקַּבַּרְנִיט, אֲשֶׁר הָיָה זֶה עַתָּה אֲסִירָם וְעַתָּה הוּא מְנַצְּחָם, וַיִּכָּנְעוּ, וַיִּגְּשׁוּ לְהֵאָסֵר גַּם הֵם; וְכֵן הָיָה נִצְחוֹנֵנוּ שָׁלֵם.

עַתָּה בָּאָה הָעֵת כִּי נְבוֹא, הַקַּבַּרְנִיט וְאָנֹכִי, אִישׁ בְּסוֹד רֵעֵהוּ; אֲנִי הַחִלּוֹתִי רִאשׁוֹנָה, וָאֲסַפֵּר לוֹ אֶת הַמּוֹצָאוֹת אוֹתִי. וַיַּקְשֵׁב לְדִבְרֵי בְּשִׂים לֵב עַד לְתִמָּהוֹן; וּבְיִחוּד הִקְשִׁיב רַב קֶשֶׁב בְּסַפְּרִי לוֹ עַל־דְּבַר הַנִּפְלָאוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְכַלְכֵּל אֶת נַפְשִׁי בִּמְזוֹנוֹת וּבַחֲמָרִים שׁוֹנִים; וּבִהְיוֹת סִפּוּרִי כֻּלּוֹ אֹסֶף־

פְּלָאִים, וַיִּגַּע עַד עֹמֶק לִבּוֹ. וַיְהִי כִּי נָסַבּוּ מַחְשְׁבוֹתָיו עַל עַצְמוֹ, וַיַּאֲמֵן אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים הֱחֱיָנִי פֹּה לְמַעַן הַצִּיל אֶת חַיָּיו, וַתֵּרַדְנָה עֵינָיו דְּמָעוֹת, וְלֹא יָכֹל לְהוֹצִיא מִלָּה מִפִּיו. אַחֲרֵי אֲשֶׁר כִּלִּינוּ אֶת דְּבָרֵינוּ, הֲבֵאתִי אוֹתוֹ וְאֶת שְׁנֵי אֲנָשָׁיו אֶל בֵּיתִי, וָאוֹבִילֵם דֶּרֶךְ מוֹצָאִי, לֵאמֹר, מֵאַחֲרֵי בֵּיתִי, וָאָשִׁיב אֶת נַפְשָׁם שָׁם בְּכָל דְּבַר מַאֲכָל אֲשֶׁר נִמְצָא תַּחַת יָדִי; וָאַרְאֶה לוֹ אֶת מַעֲשֵׂי הַמְּצָאָתִי בְּמֶשֶׁךְ יְמֵי שִׁבְתִּי הָרַבִּים בַּמָּקוֹם הַזֶּה.

כָּל אֲשֶׁר הֶרְאֵיתִים וְכָל אֲשֶׁר סִפַּרְתִּי לָהֶם הִתְמִיהַּ אוֹתָם עַד מְאֹד; וּבְיוֹתֵר הִשְׁתָּאָה הַקַּבַּרְנִיט, בִּרְאוֹתוֹ אֶת מִבְצָרִי אֲשֶׁר בָּנִיתִי לִי, וְאֶת מְקוֹם מִפְלָטִי הַמְּסֻתָּר בְּחֹרֶשׁ הָעֵצִים, אֲשֶׁר נָטַעְתִּי לִפְנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה; וְהָעֵצִים יְמַהֲרוּ לִגְדּוֹל פֹּה מֵאֲשֶׁר בְּאַנְגְּלִיָּה וַיִּהְיוּ לְיַעַר קָטָן, סָבוּךְ וְעָבֹת, אֲשֶׁר אִישׁ לֹא יִצְלַח לַעֲבוֹר בּוֹ, זוּלָתִי בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם הִנַּחְתִּי לִי מַעֲבָר צַר וַעֲקַלְקַל. אָמַרְתִּי לוֹ כִּי פֹּה מְצוּדָתִי וּמְכוֹן שִׁבְתִּי, אַף עוֹד לִי בֵּית־קַיִץ בִּפְנִים הָאָרֶץ, כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה לִנְסִיכִים לָלֶכֶת שָׁמָּה בְּכָל עֵת מְצוֹא, וְנָכוֹן אֲנִי לַהֲבִיאוֹ שָׁמָּה לְעֵת אַחֶרֶת; אַךְ עַתָּה הָיָה עָלֵינוּ לְבַקֵּשׁ עֵצָה אֵיךְ לָקַחַת אֶת הָאֳנִיָּה בְּיָדֵינוּ. הוּא נֵאוֹת לִי בַּדָּבָר הַזֶּה, אַךְ אָמֹר אָמַר לִי, כִּי אוֹבֵד־עֵצוֹת הוּא וְלֹא יָדַע אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר עָלֵינוּ לֶאֱחֹז, כִּי נִשְׁאֲרוּ עוֹד בָּאֳנִיָּה שְׁלֹשָׁה־עָשָׂר אִישׁ, אֲשֶׁר בְּתִתָּם אֶת יָדָם עִם הַקּוֹשְׁרִים אָשְׁמוּ כֻּלָּם לַחֹק, וַיְחַיְּבוּ אֶת רֹאשָׁם, וְעַתָּה יַכְבִּידוּ אֶת לִבָּם מִיֵּאוּשׁ. וְהוֹסִיפוּ לַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם וּלְהִלָּחֵם, בְּדַעְתָּם כִּי אִם יִמָּסְרוּ לַמִּשְׁפָּט, וְנִדּוֹנוּ לְמִיתָה מִיָּד בְּבוֹאָם לְאַנְגְּלִיָּה אוֹ לְאַחַת מִמּוֹשְׁבוֹתֶיהָ; וַאֲשֶׁר עַל כֵּן אֵין לָצֵאת עֲלֵיהֶם בְּמִסְפָּר קָטָן כָּמוֹנוּ עָתָּה.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר בָּחַנְתִּי וְהָפַכְתִּי זְמַן־מָה בִּדְבָרָיו, מָצָאתִי כִּי מִשְׁפָּטוֹ נָכוֹן הוּא, וַאֲשֶׁר עַל כֵּן עָלֵינוּ לְמַהֵר וּלְהַחְלִיט דָּבָר. לִמְשׁוֹךְ בְּעָרְמָה אֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאֳנִיָּה בְּפַח, לְמַעַן נוּכַל לְהִתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם פִּתְאֹם וְלִמְנֹעַ בַּעֲדָם מִבּוֹא אֶל הַיַּבָּשָׁה. כִּי אָז יָכֹל לָהֶם לְהַשְׁחִיתֵנוּ. וַיַּעֲלֶה עַל דַּעְתִּי, אֲשֶׁר הַמַּלָּחִים בְּחַכּוֹתָם לְחַבְרֵיהֶם וּבִרְאוֹתָם לִתְמְהוֹנָם כִּי אֵינָם, אֶל נָכוֹן יֵרְדוּ בְּסִירָתָם הַשֵּׁנִית לִרְאוֹת אֶת שְׁלוֹמָם, וְאָז אוּלַי יָבוֹאוּ חֲמוּשִׁים וְהָיוּ עֲצוּמִים מִמֶּנּוּ; וְגַם הוּא מָצָא, כִּי צָדַקְתִּי בִּדְבָרַי. אָז אָמַרְתִּי לוֹ, כִּי הַמַּעֲשֶׂה הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת הוּא לְהַשְׁחִית אֶת הַסִּירָה, לְמַעַן לֹא יוּכְלוּ לְהִמָּלֵט מִפֹּה, וּבְהוֹצִיאֵנוּ מִתּוֹכָהּ כָּל דְּבַר חֵפֶץ נַשְׁחִיתֶנָּה, אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהִנָּשֵׂא עַל פְּנֵי הַמָּיִם. וַנָּבוֹא בָהּ וַנִּקַּח אֶת הַנֶּשֶׁק אֲשֶׁר נִשְׁאַר בָּהּ וְכָל דָּבָר אֲשֶׁר מָצָאנוּ; אַחֲרֵי כֵן נִקַּבְנוּ

חור גָּדוֹל בְּתַחְתִּיתָהּ, אֲשֶׁר אִם גַּם יָבוֹאוּ בְּמִסְפָּר עָצוּם וְגָבְרוּ עָלֵינוּ, לֹא יוּכְלוּ לְהַפְלִיג בַּסִּירָה.

וַיְהִי כִּי עָשִׂינוּ כֵּן אֶת מַעֲשֵׂנוּ, וַנִּמְשׁוֹךְ אֶת הַסִּירָה בְּרֹב יְגִיעָה עַל הַחוֹף לְגֹבַהּ כָּזֶה, אֲשֶׁר הַשֶּׁטֶף לֹא יוּכַל לְסַחֲפָהּ, גַּם אִם יִגְאוּ הַמַּיִם מְאֹד, וְהַחוֹר בָּהּ גָּדוֹל מֵאֲשֶׁר יִתָּכֵן לְסָתְמוֹ מַהֵר, וַנַּחְשׁוֹב מַחֲשָׁבוֹת מֶה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד; וְהִנֵּה הִגִּיעָה לְאָזְנֵינוּ יְרִיַּת תּוֹתָח מִן הָאֳנִיָּה, וְנִרְאָה בְּנוֹסָף שָׁם בְּנֵס אֲשֶׁר לָהֶם לְאוֹת לַסִּירָה, כִּי תָּשׁוּב אֶל הָאֳנִיָּה; אַךְ הַסִּירָה אֵינֶנָּה; וַיִּירוּ פְּעָמִים אֲחָדוֹת, וַיּוֹסִיפוּ לִשְׁלוֹחַ אוֹתוֹת לַסִּירָה. לַקֵּץ, בִּרְאוֹתָם כִּי כָּל עֲמָלָם לָרִיק, וְהַסִּירָה לֹא תֵּרָאֶה, נִרְאֵם, בְּעֶזְרַת מִשְׁקַפְתִּי, מוֹרִידִים סִירָה אַחֶרֶת וְשָׁטִים בָּהּ אֶל הַחוֹף; וּבְקָרְבָם נוֹכַחְנוּ כִּי הָיוּ שָׁם, לְמִצְעָר, עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, כֻּלָּם אֲחוּזֵי־נֶשֶׁק.

הָאֳנִיָּה חָנְתָה כִּשְׁנֵי מִילִים הַרְחֵק מִן הַחוֹף, וַנּוּכַל לִרְאוֹתָם בָּרוּר בְּבוֹאָם, וְגַם אֶת מַרְאֵה פְּנֵיהֶם יָכֹלְנוּ לִרְאוֹת הֵיטֵב; כִּי הַשֶּׁטֶף נְשָׂאָם מְעַט מִזְרָחָה, וַיָּשׁוּטוּ לְיַד הַחוֹף לָבוֹא אֶל הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר שָׁם יָרְדוּ חַבְרֵיהֶם וַאֲשֶׁר שָׁם חָנְתָה סִירָתָם; וְעַל כֵּן יָכֹלְנוּ לִרְאוֹתָם הֵיטֵב, וְהַקַּבַּרְנִיט אֲשֶׁר הִכִּיר אֶת פְּנֵי כָּל הָאֲנָשִׁים הַיּוֹשְׁבִים בְּתוֹךְ הַסִּירָה אָמַר לִי, כִּי יֵשׁ שָׁם שְׁלשָׁה בַּחוּרִים יְשָׁרִים מְאֹד, וּבָטוּחַ הוּא, כִּי רַק הָאֲחֵרִים פִּתּוּם וַיְאַיְּמוּ עֲלֵיהֶם, לְמַעַן יִתְּנוּ יָדָם עִם הַקּוֹשְׁרִים; וְאוּלָם הַחוֹבֵל, אֲשֶׁר הָיָה, כַּנִּרְאֶה, מַצְבִּיאָם, וְהַנּוֹתָרִים כֻּלָּם בּוֹגְדִים וּמְרֵעִים כְּכָל יֶתֶר הַמַּלָּחִים, וְהֵם עַתָּה מָרֵי־נֶפֶשׁ, וְאִם יַעַצְמוּ מִמֶּנּוּ מְפַחֵד הוּא אֲשֶׁר לֹא נוּכַל לָהֶם. וָאֲעַנֵהוּ בְּבַת־צְחוֹק, כִּי אֲנָשִׁים כָּמוֹנוּ וּבְמַצָּב כְּמַצָּבֵנוּ לֹא יֵדְעוּ עוֹד פַּחַד; כִּי כָּל אֲשֶׁר יְבוֹאֵנוּ יִיטַב מִן הַמַּצָּב אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בּוֹ, וְעָלֵינוּ לִבְטֹחַ כִּי תּוֹצְאַת מִלְחַמְתֵּנוּ, תִּהְיֶה מָוֶת אוֹ חַיִּים, תָּבִיא לָנוּ גְאֻלָּה.

בְּרֶגַע אֲשֶׁר רָאִינוּ אֶת הַסִּירָה הַבָּאָה מִן הָאֳנִיָּה נָתַנּוּ אֶת לִבֵּנוּ לְהַרְחִיק אֶת הַשְּׁבוּיִים; וְאָמְנָם עָלָה בְּיָדֵינוּ לְשִׂימָם בְּמָקוֹם בָּטוּחַ, לֵאמֹר, שְׁנַיִם מֵהֶם, אֲשֶׁר הַקַּבַּרְנִיט הֶאֱמִין לָהֶם פָּחוֹת מֵאֲשֶׁר לְכֻלָּם, שְׁלַחְתִּי עִם שֵׁשֶׁת וְעִם אֶחָד מִשְּׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַנִּצָּלִים אֶל מְעָרָתִי הָרְחוֹקָה, וְלֹא נִשְׁקְפָה עוֹד כָּל סַכָּנָה, כִּי יִשְׁמְעוּ אֶת קוֹלָם אוֹ כִּי יִמְצָאוּם, אוֹ כִּי הֵם יוּכְלוּ לִמְצוֹא אֶת דַּרְכָּם בֵּין הַיְּעָרוֹת, אִם יַצְלִיחוּ לְהִמָּלֵט; וַיִּקְשְׁרוּם שָׁם, אַךְ מָזוֹן נִתַּן לָהֶם, וְהִבְטִיחַ הַבְטִיחוּם, אֲשֶׁר אִם יוֹסִיפוּ לִהְיוֹת שְׁקֵטִים וְהוּצְאוּ לַחָפְשִׁי כַּעֲבוֹר יוֹם אוֹ

יוֹמַיִם; וְאוּלָם אִם יְנַסּוּ לִבְרֹחַ אַחַת דָּמָם לְהָמִית. וַיֵּשְׁבוּ לָשֵׂאת אֶת מַאֲסָרָם בְּאֹרֶךְ־רוּחַ, וַיּוֹדוּ עַל הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּהֶם בְּהִנָּתֵן לָהֶם לֶחֶם וּמָאוֹר; כִּי שֵׁשֶׁת נָתַן לָהֶם גֵּרוֹת (מֵאֲשֶׁר עָשִׂינוּ לָנוּ בְּיָדֵינוּ) לִרְוָחָתָם; וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי הוּא עֹמֵד עַל הַמִּשְׁמָר עַל־יַד מְבוֹא הַמְּעָרָה.

עִם יֶתֶר הַשְּׁבוּיִים הֻקְלוּנוּ; שְׁנַיִם מֵהֶם אָמְנָם נֶאֶסְרוּ בִידֵיהֶם, כִּי הַקְּבַרְנִיט לֹא יָכֹל לִבְטֹחַ בָּהֶם, אַךְ הַשְּׁנַיִם הַנּוֹתָרִים נִסְפְּחוּ אֶל צְבָאִי, לְפִי הַמְלָצַת הַקְּבַרְנִיט וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הִבְטִיחוּנִי נֶאֱמָנָה, כִּי כָּל חֶפְצָם לִחְיוֹת וְלָמוּת עִמָּנוּ; וְכֵן הָיִינוּ, יַחַד עִם שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַיְשָׁרִים, שִׁבְעָה גְּבָרִים מְזֻיָּנִים וּמוּכָנִים לַקְּרָב; וְאֶהְיֶה סָמוּךְ וּבָטוּחַ, כִּי נוּכַל לַעֲשָׂרֶת הַבָּאִים, בְּיִחוּד כַּאֲשֶׁר שַׂמְתִּי לֵב כִּי הָיוּ שָׁם, לְפִי דִבְרֵי הַקְּבַרְנִיט, שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה אֲנָשִׁים תְּמִימֵי־דֶרֶךְ.

וַיְהִי אַךְ בָּאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁם חָנְתָה סִירָתָם הַשֵּׁנִית, וַיְקָרְבוּ אֶת סִירָתָם עַד הַחוֹף, וַיֵּצְאוּ מִתּוֹכָהּ, וַיִּמְשְׁכוּ אֶת הַסִּירָה אַחֲרֵיהֶם, לְשִׂמְחַת לִבִּי; כִּי פַּחַד פָּחַדְתִּי פֶּן יַעַגְנוּ מֵרָחוֹק לַחוֹף, וַיַּעַזְבוּ בָּהּ אֲנָשִׁים לִשְׁמוֹר עַל הַסִּירָה, וְאָז לֹא תִהְיֶה לָנוּ כָּל יְכֹלֶת לְקַחְתָּהּ מֵהֶם.

בִּהְיוֹתָם עַל הַיַּבָּשָׁה רָצוּ כֻלָּם רֵאשִׁית כֹּל אֶל סִירָתָם הַשֵּׁנִית; וְנָקֵל הָיָה לִרְאוֹת, כִּי נִבְהֲלוּ מְאֹד בְּמָצְאָם כִּי שֻׁדַּד, כַּמְסֻפָּר, כָּל אֲשֶׁר הָיָה בָּהּ, וְחוֹר גָּדוֹל נִקַּב בְּתַחְתִּיתָהּ. אַחֲרֵי עָמְדָם וְחָשְׁבָם מְעַט בַּדָּבָר, קָרְאוּ פַּעֲמַיִם אוֹ שָׁלֹשׁ בְּקוֹל גָּדוֹל, וַיִּצְעֲקוּ בְּכָל כֹּחָם לְנַסּוֹת אִם יִשְׁמְעוּ רֵעֵיהֶם, אַךְ לָרִיק. אַחֲרֵי־כֵן הִתְיַצְּבוּ כֻלָּם בְּמַעְגָּל, וַיִּירוּ פַּעַם אַחַת בְּכָל רוֹבֵיהֶם הַקְּטַנִּים. וְאָמְנָם שָׁמַעְנוּ, כִּי הַהֵד נִשָּׂא בְּכָל הַיְּעָרוֹת סָבִיב, אַךְ גַּם זֶה לְחִנָּם; אֵלֶּה אֲשֶׁר הָיוּ בַּמְּעָרָה יָדַעְנוּ בָּרוּר כִּי לֹא יָכְלוּ לִשְׁמֹעַ, וְאֵלֶּה אֲשֶׁר נֶאֶסְרוּ בְּיָדֵינוּ, אַף כִּי שָׁמְעוּ הֵיטֵב, לֹא הֵעֵזּוּ לְהָשִׁיב עַל הַקּוֹל הַקּוֹרֵא. וַיִּבָּהֲלוּ כֻלָּם וְחֶרְדָּתָם גָּדְלָה מְאֹד, וּכְפִי אֲשֶׁר סִפְּרוּ לָנוּ אַחֲרֵי־כֵן, הֶחְלִיטוּ כֻלָּם לָשׁוּב אֶל הָאֳנִיָּה וּלְהוֹדִיעַ שָׁם, כִּי כָל אַנְשֵׁיהֶם נִרְצְחוּ וְסִירַת־הַשַּׁיִט נִשְׁחָתָה; וַאֲשֶׁר עַל כֵּן מִהֲרוּ לְהָבִיא אֶת סִירָתָם בַּמַּיִם, וַיָּשׁוּבוּ כֻלָּם אֶל הָאֳנִיָּה.

הַקְּבַרְנִיט הָיָה נָבוֹךְ, וַיֵּצֶר לוֹ מְאֹד בְּחָשְׁבוֹ, כִּי כֻלָּם יָשׁוּבוּ עַתָּה אֶל הָאֳנִיָּה וּפָרְשׂוּ אֶת מִפְרָשֶׂיהָ לְהַפְלִיג מִפֹּה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר רֵעֵיהֶם אָבְדוּ וְאֵינָם; וְכֵן תִּלָּקַח מִמֶּנּוּ לִבְלִי שׁוּב הָאֳנִיָּה אֲשֶׁר הָיְתָה כָּל תִּקְוָתוֹ. אַךְ עַד מְהֵרָה גָּבַר פַּחְדּוֹ מִצַּד אַחֵר.

הֵם לֹא הִרְחִיקוּ מִן הַחוֹף, וְנִרְאָם כֻּלָּם שָׁבִים אֵלֵינוּ; אַךְ עַתָּה שָׁנוּ אֶת מִנְהָגָם, כִּי כַּנִּרְאֶה נוֹעֲצוּ יַחְדָּו וַיַּחְלִיטוּ כֵּן, לֵאמֹר, לְהַנִּיחַ שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים בְּתוֹךְ הַסִּירָה, וְהַנּוֹתָרִים יֵלְכוּ לְבַקֵּשׁ אֶת רֵעֵיהֶם. הַדָּבָר הַזֶּה הֵסַב לָנוּ מַפַּח־נֶפֶשׁ רַב, כִּי עַתָּה הָיִינוּ אוֹבְדֵי־עֵצוֹת; כִּי אִם גַּם יַצְלִיחַ בְּיָדֵינוּ לִתְפּוֹשׂ אֶת שִׁבְעַת הָאֲנָשִׁים, לֹא נָפִיק מִזֶּה כָּל תּוֹעֶלֶת, אִם הַסִּירָה תִּמָּלֵט; כִּי הַשְּׁלֹשָׁה יָבוֹאוּ בָּאֳנִיָּה, וְהַנּוֹתָרִים לֹא יִתְמַהְמְהוּ עוֹד לַעֲרֹךְ אֶת הַמִּפְרָשִׂים וּלְהַפְלִיג מִשָּׁם; וְכֵן תֹּאבַד לָנוּ הָאֳנִיָּה לְעוֹלָם. אַךְ לֹא הָיְתָה לְפָנֵינוּ דֶּרֶךְ אַחֶרֶת, מֵאֲשֶׁר לְחַכּוֹת וְלִרְאוֹת אֵיךְ יִפּוֹל דָּבָר. שִׁבְעַת הָאֲנָשִׁים עָלוּ עַל הַחוֹף, וּשְׁלֹשֶׁת הַנִּשְׁאָרִים הִרְחִיקוּ אֶת הַסִּירָה מֶרְחָק רַב מִן הַחוֹף, וַיַּעַגְנוּ שָׁם לְחַכּוֹת עַד שׁוּבָם; וְלֹא הָיְתָה לָנוּ עוֹד כָּל יְכֹלֶת לָבוֹא אֲלֵיהֶם אֶל הַסִּירָה.

אֵלֶּה אֲשֶׁר בַּיַּבָּשָׁה הָלְכוּ יַחַד, וַיַּעֲלוּ לָבוֹא אֶל רֹאשׁ הַגִּבְעָה, אֲשֶׁר מֵאַחֲרֶיהָ הָיָה בֵּיתִי; וַנּוּכַל לִרְאוֹתָם הֵיטֵב, וְהֵם לֹא יָכְלוּ לִרְאוֹתֵנוּ. חָפַצְנוּ מְאֹד כִּי יִקְרְבוּ אֵלֵינוּ, עַד אֲשֶׁר נוּכַל לִירוֹת בָּהֶם, אוֹ כִּי יַעַבְרוּ מֵאִתָּנוּ, לְמַעַן נוּכַל לָצֵאת לַמֶּרְחָב. אַךְ בְּהַגִּיעָם אֶל קָדְקֹד הַגִּבְעָה, אֲשֶׁר מִשָּׁם יָכְלוּ לְהַשְׁקִיף עַל הָעֲמָקִים וְהַיְּעָרוֹת הַמִּשְׂתָּרְעִים לְעֵבֶר צָפוֹן־מִזְרָח, וַאֲשֶׁר שָׁם הַחֵלֶק הַשָּׁפָל בְּכָל הָאִי, וַיִּצְעֲקוּ וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל, עַד כִּי עָיֵפוּ; אַךְ לֹא הֵעֵזּוּ, כַּנִּרְאֶה, לְהַרְחִיק מִן הַחוֹף אוֹ אִישׁ מֵרֵעֵהוּ, וַיֵּשְׁבוּ יַחַד תַּחַת עֵץ לְטַכֵּס עֵצָה. לוּ מָצְאוּ לְנָכוֹן לִשְׁכַּב פֹּה לִישׁוֹן, כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ רֵעֵיהֶם, כִּי עַתָּה הֵקַלּוּ לָנוּ מְאֹד; אַךְ הֵם הָיוּ מְלֵאִים דְּאָגָה וָפַחַד מִפְּנֵי סַכָּנָה קְרוֹבָה, וְלֹא יָכְלוּ לִישׁוֹן, אַף כִּי לֹא יָדְעוּ מַה הִיא הַסַּכָּנָה הַנִּשְׁקָפָה לָהֶם וְלָמָּה יִירָאוּ.

הַקַּבַּרְנִיט הִבִּיעַ לְפָנַי מִשְׁפָּט נָכוֹן בְּדָבָר מוֹעַצְתָּם שָׁם, לֵאמֹר, אוּלַי יָשׁוּבוּ לִירוֹת עוֹד פַּעַם, בְּחֶפְצָם לְהַשְׁמִיעַ לְרֵעֵיהֶם כִּי פֹּה הֵם, וְהִשְׁתָּעַרְנוּ אֲלֵיהֶם כֻּלָּנוּ בְּעֶצֶם הָרֶגַע אֲשֶׁר רוֹבֵיהֶם יִהְיוּ רֵיקִים מִכַּדּוּרִים, וְאָז אֶל־נָכוֹן יִכָּנְעוּ וְנָפְלוּ בְּיָדֵינוּ, בְּלִי אֲשֶׁר נִשְׁפֹּךְ דָּם. הָעֵצָה הַזֹּאת יָשְׁרָה בְּעֵינַי, אִם רַק נִהְיֶה קְרוֹבִים דַּיֵּנוּ לְהִתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם לִפְנֵי הַסְפִּיקָם לְמַלְאוֹת אֶת רוֹבֵיהֶם שֵׁנִית; אַךְ לֹא כַּאֲשֶׁר חָשַׁבְנוּ כֵּן הָיָה. וַנִּשְׁכַּב חֶרֶשׁ זְמַן רַב וְלֹא יָדַעְנוּ מַה לַּעֲשׂוֹת; לָאַחֲרוֹנָה אָמַרְתִּי לָהֶם כִּי אֵין לַעֲשׂוֹת, לְדַעְתִּי, דָּבָר עַד בּוֹא הַלַּיְלָה; וְאַחֲרֵי־כֵן בִּרְאוֹתֵנוּ, כִּי לֹא יָשׁוּבוּ אֶל הַסִּירָה, אוּלַי נִמְצָא דֶּרֶךְ לָבוֹא בֵּינֵיהֶם וּבֵין הַיָּם, וְאוּלַי גַּם נִמְצָא תַּכְסִיס לְהָבִיא גַּם אֶת הַיּוֹשְׁבִים בַּסִּירָה אֶל הַחוֹף. חִכִּינוּ זְמַן רַב וּבְקֹצֶר־רוּחַ, כִּי יָרֵאנוּ פֶּן יֵלְכוּ לָהֶם; וְאָמְנָם הִצְטַעַרְנוּ מְאֹד

בִּרְאוֹתֵנוּ, כִּי אַחֲרֵי מוֹעָצָה רַבָּה קָמוּ וַיֵּלְכוּ כֻּלָּם אֶל הַיָּם; כְּפִי הַנִּרְאֶה אֲחָזָם פַּחַד גָּדוֹל מִפְּנֵי סַכָּנַת הַמָּקוֹם, עַד כִּי הֶחְלִיטוּ לָשׁוּב אֶל הָאֳנִיָּה, לְהִוָּאֵשׁ מֵרֵעֵיהֶם וְלָלֶכֶת לְמַסְעֵיהֶם.

וַיְהִי אַךְ רְאִיתִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וָאֹמַר בְּלִבִּי (וְאָמְנָם כֵּן הָיָה): אַךְ נוֹאֲשׁוּ הָאֲנָשִׁים מֵחִפּוּשָׂם וְהֵם אוֹמְרִים לָשׁוּב אֶל הָאֳנִיָּה; וּבְהַבִּיעִי אֶת מַחֲשַׁבְתִּי לַקַּבַּרְנִיט, וַתִּפּוֹל עָלָיו חֶרְדַּת אֱלֹהִים. וְאוּלָם אָנֹכִי מִהַרְתִּי וָאֶמְצָא תַּכְסִיס לַהֲשִׁיבָם, וּבָזֶה הִשַּׂגְנוּ אֶת מַטְּרָתֵנוּ. צִוִּיתִי עַל שֵׁשֶׁת וְעַל סְגַן הַקַּבַּרְנִיט אֲשֶׁר יַעַבְרוּ אֶת הַמִּפְרָץ הַקָּטָן מַעֲרָבָה, לְעֵבֶר הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁמָּה בָּאוּ הַפְּרָאִים בְּעֵת הַצִּילִי אֶת שֵׁשֶׁת; וּבְבוֹאָם אֶל רָמָה קְטַנָּה, בְּמֶרְחַק חֲצִי מִיל, צִוִּיתִי עֲלֵיהֶם כִּי יִקְרְאוּ בְּקוֹל, כְּכֹל אֲשֶׁר יוּכְלוּ. וְחִכּוּ עַד אִם נוֹכְחוּ, כִּי הַמַּלָּחִים שָׁמְעוּ אֶת קוֹלָם; וּכְשָׁמְעָם אֶת מַעֲנֵה הַמַּלָּחִים יֵלְכוּ מִשָּׁם; וְאַחֲרֵי־כֵן, בְּהִסָּתְרָם לְבַל יֵרָאוּ, יָסֹבּוּ לָלֶכֶת, וְעָנוּ בְּכָל עֵת אֲשֶׁר הָאֲחֵרִים יִקְרָאוּ, לְמָשְׁכָם הַרְחֵק לִפְנִים הָאִי וּלְבֵין הַיְּעָרוֹת, כְּכֹל אֲשֶׁר יַצְלִיחוּ, וְאַחֲרֵי־כֵן יְמַהֲרוּ לָשׁוּב אֵלַי בַּדְּרָכִים אֲשֶׁר הוֹרֵיתִי אוֹתָם.

הֵם אַךְ הִגִּיעוּ אֶל הַסִּירָה, וְהִנֵּה נִשְׁמְעָה קְרִיאַת שֵׁשֶׁת וְהַסְּגָן; וַיִּשְׁמְעוּ הָאֲנָשִׁים כְּרֶגַע, וַיַּעֲנוּ וַיָּרוּצוּ לְאֹרֶךְ הַחוֹף מַעֲרָבָה, לִקְרַאת הַקּוֹל אֲשֶׁר שָׁמְעוּ, אַךְ נֶעֶצְרוּ עַל־יַד הַמִּפְרָץ, כִּי הַמַּיִם גָּאוּ עַתָּה וְלֹא יָכְלוּ לַעֲבוֹר. וַיִּקְרְאוּ לַסִּירָה כִּי תָּבוֹא לְהַעֲבִירָם; כַּאֲשֶׁר אָמְנָם חִכִּיתִי מֵרֹאשׁ. אַחֲרֵי אֲשֶׁר צָלְחוּ לַעֲבוֹר, רָאִיתִי כִּי הַסִּירָה בָּאָה הַרְחֵק בְּתוֹךְ הַמִּפְרָץ, וַתִּלָּחֵץ לָבוֹא בְּמֵעֵין נָמֵל בְּתוֹךְ הָאָרֶץ, וַיִּקְחוּ אֶחָד מִשְּׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּהּ לָלֶכֶת עִמָּהֶם, וַיַּעַזְבוּ רַק שְׁנַיִם בְּתוֹךְ הַסִּירָה; וַיִּקְשְׁרוּהָ בְּחֶבֶל אֶל גֶּזַע עֵץ קָטָן לְיַד הַחוֹף; וְלָזֹאת חִכִּיתִי. וָאֲמַהֵר לַעֲזוֹב אֶת שֵׁשֶׁת וְאֶת הַסְּגָן לַעֲשׂוֹת אֶת אֲשֶׁר נָטַל עֲלֵיהֶם, וָאֶקַּח אֶת יֶתֶר אַנְשֵׁי אִתִּי, וּבְעָבְרֵנוּ אֶת הַנַּחַל בַּלָּאט, הִתְנַפַּלְנוּ עַל שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים פִּתְאֹם; אֶחָד מֵהֶם שָׁכַב עַל שְׂפַת הַמַּיִם וְהַשֵּׁנִי בְּתוֹךְ הַסִּירָה. וְהַבָּחוּר אֲשֶׁר עַל הַיַּבָּשָׁה נִרְדַּם בֵּינְתַיִם, וַיִּיקַץ וַיַּחְפּוֹץ לָקוּם, אַךְ הַקַּבַּרְנִיט אֲשֶׁר הָלַךְ לְפָנֵינוּ, רָץ אֵלָיו בַּחֲמַת כֹּחוֹ וַיַּכֵּהוּ וַיַּפִּילֵהוּ אַרְצָה; וְאַחֲרֵי־כֵן קָרָא אֶל אֲשֶׁר בַּסִּירָה, כִּי יִכָּנַע, וְאִם לֹא יִכָּנַע — וָמֵת. לֹא הָיָה צֹרֶךְ בְּאִיּוּמִים רַבִּים לְמַעַן הָבִיא אִישׁ אֶחָד לִידֵי הַכְנָעָה, בְּיִחוּד בִּרְאוֹתוֹ חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים עוֹמְדִים עָלָיו וְרֵעֵהוּ נָפַל אַרְצָה; וְגַם הָיָה זֶה, כַּנִּרְאֶה, אֶחָד מִן הַשְּׁלֹשָׁה, אֲשֶׁר יָדָם הָיְתָה רָפָה בְּקֶשֶׁר מֶיֶתֶר הַמַּלָּחִים, וְלָכֵן מִהֵר לְהִכָּנַע, וְאַחֲרֵי־כֵן

גם נספח אלינו בכל לב. בינתים היטיבו ששת והסגן לעשות את אשר נטל עליהם, בקראם ובענותם מגבעה לגבעה ומיער ליער, עד כי הלאו את האנשים, ויעזבום במקום אשר בטוחים היו, כי לא יוכלו לשוב משם על החוף לפני היות החשך; ואמנם בשובם אלינו היו עיפים ויגעים מאד.

עתה היתה לפנינו רק דרך אחת: לארוב להם בחשכה ולהתנפל עליהם בשובם עיפים, למען נהיה בטוחים בהצלחת פעלנו. ושעות אחדות הקדים ששת לשוב אלי, לפני שוב המלחים אל סירתם, וכקרבם יכלנו לשמע בקרוא החלוץ להולכים אחריו מרחוק, אחרי־כן שמענו גם בענותם, ונראם באים עיפים וצולעים ואינם יכולים להחיש את צעדיהם; ונשמח על זה מאד. לקץ באו עד הסירה; אך אין להביע את גדל מבוכתם, במצאם את הסירה עומדת בחרבה בתוך המפרץ, כי המים שכלו בינתים, ושני אנשיהם אינם. החלטתי לחכות עוד ולראות אולי יכלגו; אך למען היות בטוח בהם קרבתי את מארבי, ואצוה את ששת והקברניט לזחול על־ארבע על־פני האדמה, ככל אשר יוכלו, למען לא יגלו, ולקרוב אליהם לפני ירותם.

הם לא שכבו זמן רב והנה החובל, הוא מחולל המרד ומנהיגו, אף עתה רפה־ידים ומוג־לב מכלם, בא לקראתם ועמו עוד שנים מן המלחים;

וְהַקַּבַּרְנִיט כֹּה הִתְאַוָּה לְהִתְנַקֵּם בְּרֹאשׁ הַבִּרְיוֹנִים הַזֶּה, אֲשֶׁר לֹא יָכֹל לִמְשׁוֹל בְּרוּחוֹ לְתִתּוֹ לָגֶשֶׁת עַד כִּי נִרְאֵהוּ, כִּי רַק לְשׁוֹנוֹ נִשְׁמְעָה, וַיָּקָם הוּא וְשֵׁשֶׁת וַיִּירוּ בְּבָאִים. הַחוֹבֵל הוּמַת כְּרֶגַע, וְהָאִישׁ הַשֵּׁנִי רַק נִפְגַּע, וַיָּמָת כַּעֲבוֹר שָׁעָה אוֹ שְׁעָתַיִם, וְהַשְּׁלִישִׁי נָס בְּרַגְלָיו. בְּשָׁמְעִי אֶת קוֹל הַיְרִיָּה, וָאֶתְקַדֵּם כְּרֶגַע עִם צְבָאִי, אֲשֶׁר הָיוּ בּוֹ עַתָּה שְׁמוֹנָה אֲנָשִׁים, כְּזֹאת: אֲנִי — הַגֶּבֶר הַמַּצְבִּיא הַכּוֹלֵל; שֵׁשֶׁת — שַׂר־צָבָא; הַקַּבַּרְנִיט וּשְׁנֵי אֲנָשָׁיו, וּשְׁלֹשֶׁת שְׁבוּיֵי הַמִּלְחָמָה, אֲשֶׁר בָּטַחְנוּ בָּהֶם לָתֵת לָהֶם נֶשֶׁק. אֲנַחְנוּ עָלִינוּ עֲלֵיהֶם אָמְנָם בַּחֲשֵׁכָה, אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ לִרְאוֹת אֶת מִסְפָּרֵנוּ; וָאֶפְנֶה לְאֶחָד, אֲשֶׁר עָזְבוּ בָּרִאשׁוֹנָה בַּסִּירָה וְעַתָּה נָפַל אֵלֵינוּ, וָאֹמַר לוֹ כִּי יִקְרָא לָהֶם בִּשְׁמוֹתָם, לְנַסּוֹת אוּלַי יֵאוֹתוּ לְהִכָּנַע עַל פִּי תְנָאִים וְלֹא נִשְׁפּוֹךְ דָּם; וְכַאֲשֶׁר אָמַרְתִּי כֵּן הָיָה; וְאָמְנָם נָקֵל הָיָה לְשַׁעֵר, לְפִי מַצָּבָם, כִּי יֹאבוּ לְהִכָּנַע. וַיִּקְרָא בְּקוֹל, כְּכֹל אֲשֶׁר יָכוֹל, אֶל אֶחָד מֵהֶם: „תּוֹם סְמִית! תּוֹם סְמִית!" תּוֹם סְמִית עָנָה כְּרֶגַע: „הַאַתָּה שָׁם, רוֹבִּינְסוֹן?" כִּי הִכִּיר, כַּנִּרְאֶה, אֶת הַקּוֹל. הַשֵּׁנִי עָנָה: „כֵּן, כֵּן; בְּשֵׁם אֱלֹהִים, תּוֹם סְמִית, הַשְׁלֵךְ אֶת נִשְׁקְךָ וְהִכָּנַע, וְאִם לֹא תִכָּנְעוּ — וּמַתֶּם כֻּלְּכֶם רֶגַע אֶחָד". — „לְמִי עָלֵינוּ לְהִכָּנַע? אֵיפֹה הֵם?" אָמַר סְמִית שֵׁנִית. „הִנֵּה הֵם פֹּה", עָנָה אִישׁ־הַבֵּינַיִם, „פֹּה קַבַּרְנִיטֵנוּ וְעִמּוֹ חֲמִשִּׁים אִישׁ, הֵמָּה רוֹדְפִים אַחֲרֵיכֶם זֶה שְׁעָתַיִם: הַחוֹבֵל נֶהֱרַג, וִיל פְּרִי פָּצוּעַ וַאֲנִי שְׁבוּי מִלְחָמָה; וְאִם לֹא תִכָּנְעוּ — וַאֲבַדְתֶּם". — „הֲיִתְּנוּ לָנוּ חֲנִינָה?" אָמַר תּוֹם סְמִית, „כִּי אָז נִכָּנַע". — „אֵלֵךְ וְאֶשְׁאַל, אִם מַבְטִיחִים אַתֶּם לְהִכָּנַע", אָמַר רוֹבִּינְסוֹן בַּחֲשֵׁכָה, וַיִּשְׁאַל אֶת פִּי הַקַּבַּרְנִיט; וַיִּקְרָא הַקַּבַּרְנִיט בְּעַצְמוֹ: „אַתָּה, סְמִית, אַתָּה הֲלֹא תַכִּיר אֶת קוֹלִי: אִם תַּשְׁלִיכוּ אֶת נִשְׁקְכֶם כְּרֶגַע וְנִכְנַעְתֶּם, וְהֶחֱיֵינוּ אֶתְכֶם, אֶת כֻּלְּכֶם, מִלְּבַד וִיל אֶטְקִינְס".

פֶּרֶק עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה

אַטְקִינְס מְבַקֵּשׁ מֵאֵת הַקְּבַרְנִיט לְהַחֲיוֹתוֹ — הַקְּבַרְנִיט מַצִּיל אֶת הָאֳנִיָּה מִידֵי הַקּוֹשְׁרִים — רוֹבִּינְסוֹן עוֹזֵב אֶת הָאִי

אָז יִקְרָא וִיל אֶטְקִינְס: „בְּשֵׁם אֱלֹהִים, הַקְּבַרְנִיט, תֶּן לִי חֲנִינָה; מַה פִּשְׁעִי? כֻּלָּם הֲרֵעוּ כָּמוֹנִי". וְזֶה לֹא הָיָה נָכוֹן, כִּי וִיל אֶטְקִינְס הָיָה הָרִאשׁוֹן, אֲשֶׁר הֵרִים אֶת יָדוֹ עַל הַקְּבַרְנִיט בְּהָחֵל הַמֶּרֶד, וַיִּתְהַלֵּךְ אִתּוֹ בְּאַכְזָרִיּוּת, וַיֶּאֱסוֹר אֶת יָדָיו, וַיְחָרֵף אוֹתוֹ כְּאַחַד הָרֵיקִים. אַךְ הַקְּבַרְנִיט עָנָהוּ, כִּי עָלָיו לְהַנִּיחַ אֶת הַנֶּשֶׁק בְּלִי טַעֲנָה וּמַעֲנֶה וּלְהַשְׁלִיךְ יְהָבוֹ עַל חֶסֶד הַמּוֹשֵׁל; וְכַוָּנָתוֹ הָיְתָה אֵלַי, כִּי כֻלָּם קָרְאוּ לִי מוֹשֵׁל. בִּקְצָרָה, כֻּלָּם הִנִּיחוּ אֶת נִשְׁקָם, וַיִּתְחַנְּנוּ עַל נַפְשָׁם; וָאֶשְׁלַח אֶת הָאִישׁ הַמֵּלִיץ בֵּינוֹתָם, וְעוֹד שְׁנַיִם אֲחֵרִים עִמּוֹ, וַיֶּאֱסֹר אֶת כֻּלָּם; אַחֲרֵי־כֵן בָּא צְבָאִי הָרַב בְּמִסְפַּר חֲמִשִּׁים אִישׁ (וְאָמְנָם עִם הַשְּׁלֹשָׁה הָיוּ שְׁמוֹנָה אֲנָשִׁים) וַיִּתְפְּשׂוּ אוֹתָם וְאֶת סִירָתָם; וְרַק אֲנִי וְעוֹד אֶחָד עִמִּי לֹא הֶרְאֵינוּ אֶת פָּנֵינוּ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד.

וַיְהִי לְפָנֵינוּ עוֹד לְתַקֵּן אֶת הַסִּירָה וְלִמְצוֹא עֵצָה אֵיךְ לִתְפּוֹשׂ אֶת הָאֳנִיָּה. וְהַקְּבַרְנִיט, אֲשֶׁר יָכֹל עַתָּה לְדַבֵּר עִמָּהֶם כְּכָל הָעוֹלֶה עַל רוּחוֹ, הוֹכִיחַ אוֹתָם עַל אֹדוֹת בְּגִידָתָם וְהִתְהַלְּכָם אִתּוֹ וְעַל כָּל מַחְשַׁבְתָּם הָרָעָה, וַיֹּאמֶר לָהֶם אֲשֶׁר רַק רָעָה וְיָגוֹן יִנְחֲלוּ מֵרֵעִים כָּאֵלֶּה, וּבְאַחֲרִיתָם נְכוֹנָה לָהֶם תְּלִיָּה. וַיִּהְיוּ כֻּלָּם כַּאֲנָשִׁים נִחָמִים עַל מַעֲשֵׂיהֶם, וַיִּתְחַנְּנוּ עַל נַפְשָׁם. וַיֹּאמֶר לָהֶם, כִּי לֹא אֲסִירָיו הֵמָּה, כִּי אִם אֲסִירֵי מוֹשֵׁל הָאִי; הֵם דִּמּוּ כִּי הוֹרִידוּם עַל אִי צָחִיחַ וְשׁוֹמֵם מֵאֵין יוֹשֵׁב. אַךְ לֹא כֵן הָיְתָה מֵאֵת הָאֱלֹהִים, כִּי אָבָה לַנְחוֹתָם אֶל אִי נוֹשָׁב. וְהַמּוֹשֵׁל הוּא אִישׁ אַנְגְּלִי, וּבְיָדוֹ לִתְלוֹת אֶת כֻּלָּם, אִם כֹּה יִהְיֶה חֶפְצוֹ; אַךְ הֱיוֹת וְנָתַן לְכֻלָּם חֲנִינָה, אֶל־נָכוֹן יִשְׁלַח אֶת כֻּלָּם לְאַנְגְּלִיָּה, לַעֲשׂוֹת בָּהֶם שָׁם כִּדְבַר הַמִּשְׁפָּט, זוּלַת אֶטְקִינְס, אֲשֶׁר הַמּוֹשֵׁל יְזַהֲרוֹ לִיעַץ לוֹ, כִּי יָכוֹן לָמוּת, כִּי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר יִתָּלֶה.

וְכָל זֶה בָּדָה מִלִּבּוֹ, אַךְ הָרֹשֶׁם הַמְבֻקָּשׁ הֻשַּׂג: אֶטְקִינְס כָּרַע עַל בִּרְכָּיו וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו, כִּי יְדַבֵּר עָלָיו אֶל הַמּוֹשֵׁל לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ; וְכָל הַנּוֹתָרִים בִּקְשׁוּ מִמֶּנּוּ, בְּשֵׁם אֱלֹהִים, אֲשֶׁר לֹא יְשַׁלְּחוּם לְאַנְגְּלִיָּה.

וַתָּבוֹא עַתָּה בְּלִבִּי הַמַּחֲשָׁבָה, כִּי עֵת גְּאֻלָּתֵנוּ הִנֵּה בָּאָה וְדָבָר נָקֵל הוּא לְחַזֵּק אֶת לֵב הַנֶּעְצָרִים כִּי יִתְפְּשׂוּ אֶת הָאֳנִיָּה. וְכֵן הִתְרַחַקְתִּי מֵהֶם בַּחֲשֵׁכָה, לְמַעַן לֹא יִרְאוּ אֶת פְּנֵי מוֹשְׁלָם, וְאֶת הַקַּבַּרְנִיט קָרָאתִי אֵלַי, וּבְקָרְאִי מֵרָחוֹק וַיַּעֲמוֹד אַחַד הָאֲנָשִׁים וַיַּגֵּד מִפִּי לַקַּבַּרְנִיט: „הַקַּבַּרְנִיט, הַמְפַקֵּד יִקְרָא לוֹ”, וּכְהֶרֶף עַיִן עָנָה הַקַּבַּרְנִיט: „אֱמֹר לְמַעֲלַת כְּבוֹדוֹ, אֲנִי בָּא כְּרֶגַע”. וְהַדָּבָר הַזֶּה פָּעַל עֲלֵיהֶם, וַיַּאֲמִינוּ כֻּלָּם, כִּי אָמְנָם הַמּוֹשֵׁל נִמְצָא פֹּה עִם חֲמִשִּׁים אֲנָשָׁיו. וּבְבוֹא אֵלַי הַקַּבַּרְנִיט אָמַרְתִּי לוֹ אֶת דְּבַר הָעֵצָה, אֵיךְ לִתְפּוֹשׂ אֶת הָאֳנִיָּה; וַעֲצָתִי יָשְׁרָה בְּעֵינָיו מְאֹד, וַיַּחְלֵט לְהוֹצִיאָהּ לַפֹּעַל לְמָחֳרַת הַבֹּקֶר. וּלְמַעַן חַזֵּק אֶת לֵב הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר נִהְיֶה בְּטוּחִים בְּהַצְלָחָתֵנוּ, אָמַרְתִּי לוֹ כִּי עָלֵינוּ לְהַפְרִיד בֵּין הַשְּׁבוּיִים; הוּא יֵלֵךְ וְיִקַּח אֶת אֶטְקִינְס וְעוֹד שְׁנַיִם מִן הָרָעִים בָּהֶם, וִישַׁלְּחֵם אֲסוּרִים אֶל הַמְּעָרָה, אֲשֶׁר שָׁם רָבְצוּ הָרִאשׁוֹנִים. וַיִּמְסֵר הַדָּבָר לְשֵׁשֶׁת וְלִשְׁנֵי הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר הוּבְאוּ עִם הַקַּבַּרְנִיט, וַיְשַׁלְּחוּ אֶל הַמְּעָרָה כְּאֶל בֵּית־סֹהַר, וְשָׁם אָמְנָם הָיָה רַב הַחשֶׁךְ וְהַמָּצוֹק, בְּיִחוּד לַאֲנָשִׁים בְּמַצָּב כָּזֶה. וְאֶת הַנּוֹתָרִים שָׁלַחְתִּי אֶל בֵּית־הַקַּיִץ אֲשֶׁר לִי, כִּי כֵן קָרָאתִי לוֹ, וּכְבָר תֵּאַרְתִּיו לִפְרָטָיו; וּבִהְיוֹת הַבַּיִת מְבֻצָּר מִסָּבִיב וְהֵם אֲסוּרִים בִּכְבָלִים, וָאֶהְיֶה בָּטוּחַ כִּי לֹא יִבְרְחוּ מִשָּׁם.

וּבַבֹּקֶר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת הַקַּבַּרְנִיט, לְמַעַן יָבוֹא עִמָּהֶם בִּדְבָרִים, לֵאמֹר, לְנַסּוֹתָם וּלְהַגִּיד לִי אַחֲרֵי־כֵן, אִם נָכוֹן לִבְטוֹחַ בָּהֶם וּלְתִתָּם לָלֶכֶת לִתְפּוֹשׂ אֶת הָאֳנִיָּה. וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם עַל אוֹדוֹת הָעָוֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ לוֹ וְעַל הָרָעָה אֲשֶׁר עוֹלְלוּ לְנַפְשָׁם, וְאַף כִּי הַמּוֹשֵׁל נָתַן לָהֶם חֲנִינָה לַהֲוָיוֹתָם לְעֵת עַתָּה, אַךְ אִם יְשֻׁלְּחוּ לְאַנְגְּלִיָּה אֵין סָפֵק כִּי יוּשְׂמוּ כֻּלָּם בָּאֲזִקִּים: אַךְ אִם יֵאוֹתוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר הַנָּכוֹן הַזֶּה, לִתְפּוֹשׂ אֶת הָאֳנִיָּה, וְנִסְלַח לָהֶם; כִּי כֵן הִבְטִיחוֹ הַמּוֹשֵׁל.

דַּעַת לְנָבוֹן נָקֵל, כִּי אֲנָשִׁים בְּמַצָּב כְּמַצָּבָם יִהְיוּ נְכוֹנִים לְקַבֵּל הַצָּעָה כָּזֹאת בְּכָל לֵב. וְאָמְנָם הֵם כָּרְעוּ עַל בִּרְכֵּיהֶם לִפְנֵי קַבַּרְנִיטָם, וַיִּשָּׁבְעוּ לוֹ בְּאָלוֹת וּבִקְלָלוֹת, אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ לוֹ אֱמוּנֵיהֶם עַד נְשִׁימָתָם הָאַחֲרוֹנָה, כִּי לָנֶצַח יוֹדוּהוּ עַל חַיֵּיהֶם, אֲשֶׁר נִתְּנוּ לָהֶם מִיָּדוֹ, כִּי נְכוֹנִים הֵם לָלֶכֶת עִמּוֹ לְכָל

קְצוֵי תֵבֵל, וְכִי יִהְיֶה לָהֶם כְּאֵב כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם. „טוֹב הַדָּבָר", אָמַר הַקְּבַרְנִיט, „עַתָּה עָלַי לָלֶכֶת וּלְהָבִיא אֶת דִּבְרֵיכֶם אֶל הַמּוֹשֵׁל, וְרָאִיתִי מָה בְּיָדִי לַעֲשׂוֹת לְמַעַן יֵאוֹת לָכֶם". וַיָּשָׁב אֵלַי, וַיְתָאֵר לְפָנַי אֶת מַצַּב־רוּחָם כַּאֲשֶׁר מְצָאָם, וַיּוֹסֶף אֲשֶׁר מַאֲמִין הוּא בְּכָל לִבּוֹ, כִּי מֵעַתָּה יִהְיוּ נֶאֱמָנִים. אַךְ לְיֶתֶר בִּטָּחוֹן, אָמַר, יָשׁוּב אֲלֵיהֶם, וּבָחַר חֲמִשָּׁה מֵהֶם וְהִגִּיד לָהֶם: עֵינֵיכֶם הָרוֹאוֹת אֲשֶׁר אֵין לִי צֹרֶךְ בַּאֲנָשִׁים, וְאֶת הַחֲמִשָּׁה הָאֵלֶּה אֲנִי לוֹקֵחַ לִהְיוֹת לִי לְעֵזֶר; וְאוּלָם הַמּוֹשֵׁל יַחֲזִיק אֶת הַשְּׁנַיִם הַנּוֹתָרִים וְאֶת הַשְּׁלֹשָׁה, אֲשֶׁר נִשְׁלְחוּ לְהִכָּלֵא בְּמִבְצָר (מְעָרָתִי) כִּבְנֵי־תַעֲרוּבוֹת, לִרְאוֹת אִם יֵאָמְנוּ הַחֲמִשָּׁה הָאֵלֶּה; וְאִם יִמָּצֵא אֲשֶׁר לֹא שָׁמְרוּ אֶת אֱמוּנָתָם, וְרֻתְּקוּ חֲמֵשֶׁת בְּנֵי־הַתַּעֲרוּבוֹת חַיִּים בַּאֲזִקִּים עַל הַחוֹף. הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיוּ קָשִׁים בְּעֵינֵיהֶם, וַיָּבִיאוּ בְּלִבָּם כִּי הַמּוֹשֵׁל לֹא יֵדַע לָצוֹן; וְלֹא הָיְתָה לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ אַחֶרֶת מֵאֲשֶׁר לְקַבֵּל. וְגַם הַשְּׁבוּיִים וְהַקְּבַרְנִיט דִּבְּרוּ עַל לֵב הַחֲמִשָּׁה, כִּי יַעֲשׂוּ אֶת אֲשֶׁר נֻטַּל עֲלֵיהֶם.

וְעַתָּה הָיָה חֵילֵנוּ מוּכָן לִפְעֻלָּה: רִאשׁוֹנָה, הַקְּבַרְנִיט, סְגָנוֹ וְהַנּוֹסֵעַ; שֵׁנִית, שְׁנֵי הַשְּׁבוּיִים הָרִאשׁוֹנִים, אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם חָפְשָׁה לְפִי הַמְלָצַת הַקְּבַרְנִיט, וְגַם נֶשֶׁק מָסַרְתִּי לְיָדָם; שְׁלִישִׁית, שְׁנַיִם הָאֲחֵרִים אֲשֶׁר הָיוּ כְּלוּאִים עַד עַתָּה בְּבֵית־הַקַּיִץ אֲשֶׁר לִי, וִידֵיהֶם אֲסוּרוֹת, אַךְ לְפִי עֲצַת הַקְּבַרְנִיט פִּתַּחְתִּים; רְבִיעִית, חֲמֵשֶׁת הָאֲסִירִים הָאַחֲרוֹנִים; בְּיַחַד שְׁנֵים־עָשָׂר אִישׁ, זוּלַת הַחֲמִשָּׁה אֲשֶׁר הָיוּ אֲסוּרִים בַּמְּעָרָה, לִהְיוֹת לָנוּ לַעֲרֻבָּה.

בְּהִגָּלוֹתִי לִשְׁנֵי בְּנֵי־הַתַּעֲרוּבוֹת הוֹפַעְתִּי עִם הַקְּבַרְנִיט, וַיַּגֵּד לָהֶם, כִּי אֲנִי הוּא הָאִישׁ, אֲשֶׁר נִשְׁלַח מִטַּעַם הַמּוֹשֵׁל לִרְאוֹתָם, וְכִי חֵפֶץ הַמּוֹשֵׁל הוּא, אֲשֶׁר לֹא יָנוּעוּ מִמְּקוֹמָם בִּלְעָדֵי פְּקֻדָּתִי; וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ לִי, וְהוּבְאוּ אֶל הַמִּבְצָר וְהוּשְׂמוּ בְּאַזִקֵּי־בַרְזֶל; וֶהֱיוֹת כִּי לֹא נְתַנּוּם לִרְאוֹתֵנִי כִּי אֲנִי הַמּוֹשֵׁל, וָאָבוֹא אֲלֵיהֶם בְּתוֹר אִישׁ אַחֵר, וַאֲדַבֵּר אֲלֵיהֶם עַל־דְּבַר הַמּוֹשֵׁל, חֵיל־הַמַּצָּב, הַמִּבְצָר וְכַדּוֹמֶה, בְּכָל עֵת־מְצוֹא.

וּמִדֶּרֶךְ הַקְּבַרְנִיט הוּרְמוּ עַתָּה כָּל הַמִּכְשׁוֹלִים, וְלֹא הָיָה עָלָיו בִּלְתִּי אִם לְהַתְקִין אֶת שְׁתֵּי סִירוֹתָיו, לִסְתּוֹם אֶת פִּרְצַת הָאַחַת, וּלְהַפְקִיד עֲלֵיהֶן אֶת הָאֲנָשִׁים. וַיִּפְקֹד אֶת הַנּוֹסֵעַ לִהְיוֹת מַנְהִיג הָאַחַת וְאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים נָתַן עִמּוֹ; וְהוּא בְּעַצְמוֹ, סְגָנוֹ וְעוֹד חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים בָּאוּ בַּסִּירָה הַשֵּׁנִית; וַיַּעֲשׂוּ בְּחָכְמָה, כִּי בָּאוּ אֶל הָאֳנִיָּה כַּחֲצוֹת הַלָּיְלָה. וַיְהִי כִּי בָאוּ אֶל הָאֳנִיָּה כְּמִטַּחֲוֵי קֶשֶׁת, וַיְצַו אֶת רוֹבִּינְסוֹן כִּי יָרִיעַ אֲלֵיהֶם, וּלְהַגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הֵמָּה מְבִיאִים אֶת

הָאֲנָשִׁים וְאֶת הַסִּירָה, אַךְ אַחַר אַחֲרוּ עַד כִּי מְצָאוּ אוֹתָם; וְכֵן הִרְבָּה לַהֲגַ עִמָּהֶם, עַד כִּי הִגִּיעוּ עַד צֶלַע הָאֳנִיָּה; וַיַּעֲלוּ רִאשׁוֹנָה הַקַּבַּרְנִיט יְסָגְנוֹ, וְנִשְׁקָם בְּיָדָם, וַיָּמִיתוּ כְּרֶגַע אֶת הַסֶּגֶן הַשֵּׁנִי וְאֶת הַבּוֹנֶה בְּקַת רוֹבֵיהֶם; וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתָּם עוֹזְרִים עַל יְדֵיהֶם בֶּאֱמוּנָה; וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת כָּל הַנּוֹתָרִים, אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַמִּכְסֶה הַגָּדוֹל וּמִכְסֵה־הַפָּנִים, וַיַּבְרִיחוּ אֶת דַּלְתוֹת הַמִּכְסֶה, לְמַעַן יִכָּלְאוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ מִלְּמַטָּה; וּבַעֲלוֹת אַנְשֵׁי הַסִּירָה בְּשַׁלְשְׁלוֹת וַיִּכְבְּשׁוּ אֶת תָּא־הָרֹאשׁ אֲשֶׁר לָאֳנִיָּה, וְאֶת הַפֶּתַח הַמּוֹבִיל אֶל הַמִּטְבָּח, וַיֶּאֶסְרוּ שָׁם שְׁלשָׁה אֲנָשִׁים אֲשֶׁר מָצְאוּ. אַחֲרֵי־כֵן, בִּרְאוֹתָם כִּי הַמִּכְסֶה נִטְהַר, צִוָּה הַקַּבַּרְנִיט אֶת הַסֶּגֶן, וַיִּתֵּן לוֹ שְׁלשָׁה אֲנָשִׁים לַחֲדוֹר אֶל מִגְדַּל־הַצּוֹפִים, אֲשֶׁר שָׁם שָׁכַב הַקַּבַּרְנִיט הֶחָדָשׁ; וְאוּלָם הוּא, כְּשָׁמְעוֹ אֶת הַשָּׁאוֹן, וַיָּקָם הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים וְנַעַר אֶחָד, וַיִּקְחוּ נֶשֶׁק בִּידֵיהֶם; וּבִפְרוֹץ הַסֶּגֶן בְּמַקֶּבֶת אֶת הַדֶּלֶת, וַיִּירוּ לְבֵין הַמִּתְפָּרְצִים בְּחָזְקָה, וַיִּפְצְעוּ אֶת הַסֶּגֶן בְּכַדּוּר־רוֹבֶה אֲשֶׁר שָׁבַר אֶת זְרוֹעוֹ, וַיִּפְצְעוּ עוֹד שְׁנַיִם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים, אַךְ לֹא הֵמִיתוּ אִישׁ. הַסֶּגֶן קָרָא לְעֶזְרָה, אַךְ רָץ בִּפְצָעָיו לְתוֹךְ הַמִּגְדָּל, וַיִּמְחַץ בְּאֶקְדָּחוֹ אֶת קָדְקֹד הַקַּבַּרְנִיט הֶחָדָשׁ, וְהָאֲחֵרִים נִכְנְעוּ, וְהָאֳנִיָּה נְכוֹנָה בִּידֵיהֶם, מִבְּלִי אֲשֶׁר יָמִיתוּ עוֹד אִישׁ.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִצִּלְנוּ כֵּן אֶת הָאֳנִיָּה, צִוָּה הַקַּבַּרְנִיט לִירוֹת מִשִּׁבְעָה תוֹתָחִים, וַיְהִי זֶה הָאוֹת הַמְדֻבָּר בֵּינֵינוּ לְבַשְּׂרֵנִי אֶת דְּבַר הַצְלָחָתוֹ; וְכַאֲשֶׁר תְּבִינוּ. נָעַם לִי מְאֹד לִשְׁמֹעַ אֶת הַיְרִיָּה, אַחֲרֵי שִׁבְתִּי וְצִפּוּתִי לָהּ עַד שְׁתַּיִם אַחֲרֵי חֲצוֹת הַלָּיְלָה. וַיְהִי כִּי שָׁמַעְתִּי בָּרוּר אֶת הָאוֹת, וָאֶשְׁכַּב לָנוּחַ; וַתִּפּוֹל עָלַי תַּרְדֵּמָה עֲמֻקָּה, כִּי עָבַר עָלַי יוֹם עָמָל וִיגִיעָה, וְכֹה יָשַׁנְתִּי, עַד כִּי הֲקִיצוֹתִי לְקוֹל יְרִיַּת רוֹבֶה; וָאֶקְפֹּץ מַהֵר מִמִּשְׁכָּבִי, וָאֶשְׁמַע אִישׁ קוֹרֵא אֵלַי: „הַמּוֹשֵׁל, הַמּוֹשֵׁל!" וָאַכִּיר כְּרֶגַע אֶת קוֹל הַקַּבַּרְנִיט. הוּא עָלָה עַד רֹאשׁ הַגִּבְעָה, וּבְהַרְאוֹתוֹ בְּיָדוֹ הָאַחַת עַל הָאֳנִיָּה חִבְּקַנִי בַּשְּׁנִיָּה. „יְדִידִי הַיָּקָר וּפוֹדֵה נַפְשִׁי", אָמַר, „הִנֵּה אֳנִיָּתְךָ, כִּי כֻלָּהּ לְךָ, וְכֵן גַּם אָנוּ וְכָל אֲשֶׁר לָנוּ". וָאָעִיף עֵינַי אֶל הָאֳנִיָּה, וָאֶרְאֶנָּה צָפָה בְּמֶרְחַק חֲצִי מִיל מִן הַחוֹף; כִּי הֵרֵם הֵרִימוּ אֶת עֻגְנָהּ מִיָּד אַחֲרֵי אֲשֶׁר לְכָדוּהָ, וּמֶזֶג הָאֲוִיר יָפֶה, וַיַּעַגְנוּ לִפְנֵי פִּי הַנַּחַל הַקָּטָן, וְהַמַּיִם שָׁפְלוּ אָז, וַיָּבֵא הַקַּבַּרְנִיט אֶת סִירַת הַשַּׁיִט קָרוֹב לַמָּקוֹם, אֲשֶׁר שָׁמָּה הֵבֵאתִי בָּרִאשׁוֹנָה אֶת דּוֹבְרוֹתַי, וְכֵן יָרַד כִּמְעַט עַל יַד פִּתְחִי. מִתְּחִלָּה אָמַרְתִּי לִנְפּוֹל מֵעֹצֶם הַהַפְתָּעָה, כִּי רָאֹה רָאִיתִי אֶת גְּאֻלָּתִי נְתוּנָה בְּיָדִי, הַכֹּל טוֹב וְיָפֶה, וְאֳנִיָּה גְּדוֹלָה עוֹמֶדֶת נְכוֹנָה לְשֵׂאתֵנִי לְכָל אֲשֶׁר אֶחְפּוֹץ.

וְאָמְנָם רְגָעִים אֲחָדִים לֹא מָצָאתִי אוֹן בְּנַפְשִׁי לַעֲנוֹתוֹ דָבָר, אַךְ מִדֵּי אָחֲזוֹ בִּי בְּיָדָיו, וָאֶלְחַץ אֵלָיו בְּחָזְקָה, לְמַעַן לֹא אֶפּוֹל אַרְצָה. וָאֲחַבְּקֵהוּ, וָאֶקְרָא לוֹ מוֹשִׁיעִי, וַנַּעֲלוֹז יַחְדָּו.

אַחֲרֵי שִׂיחָה קַלָּה, סִפֵּר לִי הַקַּבַּרְנִיט, כִּי הֵבָא הֵבִיא לִי לְהָשִׁיב אֶת נַפְשִׁי מִכֹּל אֲשֶׁר נִמְצָא בָּאֳנִיָּה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר חָמְסוּ הַמְּרֵעִים וַיְזַלְלוּ בְּכָל עֵת הֱיוֹתָם בְּעָלֶיהָ. וַיִּקְרָא בְּקוֹל אֶל הַסִּירָה, וַיְצַו אֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אִתּוֹ, כִּי יַעֲלוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר הֵבִיאוּ עַל הָאִי מַתָּנָה לַמּוֹשֵׁל; וְאָמְנָם הַמַּשְׂאֵת הָיְתָה רַבָּה מְאֹד, כְּמוֹ לֹא אָמַרְתִּי לָלֶכֶת עִמָּהֶם בָּאֳנִיָּה, כִּי אִם לְהִשָּׁאֵר בָּאִי עוֹד יָמִים רַבִּים. רֵאשִׁית, הֵבִיא לִי תֵּבַת־בַּקְבּוּקִים מְלֵאָה מַשְׁקִים מְשַׂמְּחֵי־לֵב, שִׁשָּׁה בַּקְבּוּקִים גְּדוֹלִים מְלֵאִים יֵין מַדֵּירָה (שְׁנֵי לוֹגִין בְּכָל בַּקְבּוּק), שְׁתֵּי לִטְרוֹת טַבַּק מְצֻיָּן, שְׁנֵים־עָשָׂר נְתָחִים מִבְּשַׂר־הַבָּקָר אֲשֶׁר בָּאֳנִיָּה, וְשִׁשָּׁה נְתָחִים בְּשַׂר־חֲזִיר, שַׂק אֲפוּנִים, וּכְמֵאַת לִטְרָה צְנִימִים; כְּמוֹ כֵן הֵבִיא לִי תֵּבַת סֻכָּר, תֵּבַת סֹלֶת, שַׂק מָלֵא לִימוֹנִים, שְׁנֵי בַּקְבּוּקִים מְלֵאִים עֲסִיס־אֵלָה, וְשֶׁפַע דְּבָרִים אֲחֵרִים. וְזוּלַת כָּל אֵלֶּה (וְזֶה יָקָר בְּעֵינַי פִּי אֶלֶף), הֵבִיא לִי שֵׁשׁ כֻּתָּנוֹת חֲדָשׁוֹת וּנְקִיּוֹת, שִׁשָּׁה צַוָּרוֹנִים טוֹבִים מְאֹד, שְׁנֵי זוּגוֹת נַעֲלֵי־יָד, זוּג נְעָלִים, כּוֹבַע, זוּג פֻּזְמְקִים וַחֲלִיפַת־בְּגָדִים יָפָה מֵאֲשֶׁר לוֹ וַאֲשֶׁר לְבֵשָׁהּ רַק מְעַט; בְּקִצּוּרָה, הוּא הִלְבִּישַׁנִי מִכַּף רַגְלִי עַד קָדְקֳדִי. הַמַּתָּנָה הַזֹּאת נָעֳמָה מְאֹד, כַּאֲשֶׁר יָבִין כָּל אָדָם, לְאִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי; אַךְ אַחֲרֵי אֲשֶׁר לֹא הִסְכַּנְתִּי לִלְבּוֹשׁ בְּגָדִים כָּאֵלֶּה זֶה עֶשְׂרוֹת בְּשָׁנִים, הִנֵּה בִּלְבְשִׁי אוֹתָם וַיִּהְיוּ כְּבֵדִים וּמְעִיקִים וּמְשֻׁנִּים בְּעֵינָי.

אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הוּבָא הַכֹּל אֶל מְעוֹנִי הַקָּטָן, הֵחִלּוֹנוּ לְבַקֵּשׁ עֵצוֹת כִּדְבַר מָה לַעֲשׂוֹת בַּשְּׁבוּיִים אֲשֶׁר בָּאִי; כִּי הָיָה עָלֵינוּ לִשְׁקוֹל יָפֶה בְּדַעְתֵּנוּ, אִם עָלֵינוּ לְקַחְתָּם אִתָּנוּ אוֹ לֹא, בְּיִחוּד שְׁנַיִם מֵהֶם, אֲשֶׁר יְדַעְנוּם, כִּי אֵין לָהֶם תַּקָּנָה וְכִי מַמְרִים הֵם מֵאֵין כְּמוֹהֶם. וְהַקַּבַּרְנִיט אָמַר, כִּי רָעָתָם גְּדֹלָה מְאֹד וְאֵין לַחֲמוֹל עֲלֵיהֶם; וְאִם יֹאוֹת לְקַחְתָּם בָּאֳנִיָּה לֹא יַעֲשֶׂה זֹאת בִּלְתִּי אִם בְּכַבְלֵי־בַרְזֶל, כְּכוֹשְׁעִים, לְמָסְרָם לַמִּשְׁפָּט בָּרִאשׁוֹנָה מִמּוֹשְׁבוֹת אַנְגְּלִיָּה, אֲשֶׁר יִקְרוּ שָׁמָּה; וָאֵרֶא אֶת הַקַּבַּרְנִיט כִּי קָשֶׁה לוֹ הַדָּבָר, וָאֹמַר לוֹ, אִם טוֹב הַדָּבָר בְּעֵינָיו, נָכוֹן אֲנִי לִפְעוֹל עַל שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר זֶה עַתָּה דִּבַּרְנוּ בָהֶם, כִּי הֵם בְּעַצְמָם יְבַקְשׁוּ לְהִשָּׁאֵר בָּאִי. „מָה אֶשְׂמַח!" קָרָא הַקַּבַּרְנִיט, „בְּכָל לִבִּי". — „טוֹב הַדָּבָר", אָמַרְתִּי, „אֲנִי אֶשְׁלַח לִקְרוֹא לָהֶם, וְדִבַּרְתִּי עִמָּהֶם בִּמְקוֹמוֹ". וָאַגִּיד לְשֵׁשֶׁת וְלִשְׁנֵי בְּנֵי־הַתַּעֲרוּבוֹת, אֲשֶׁר פֻּתְּחוּ זֶה עַתָּה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר רֵעֵיהֶם קִיְּמוּ אֶת הַבְטָחָתָם, כִּי יֵלְכוּ אֶל הַמְּעָרָה וְהֵבִיאוּ אֶת חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים, אֲסוּרִים בִּידֵיהֶם, אֶל בֵּית־הַקַּיִץ, וְשָׁמְרוּ עֲלֵיהֶם שָׁם עַד בּוֹאִי. כַּעֲבוֹר זְמַן־מָה בָּאתִי שָׁמָּה בִּלְבוּשִׁי הֶחָדָשׁ; וְגַם עַתָּה קָרְאוּ לִי בְּשֵׁם מוֹשֵׁל. אַחֲרֵי אֲשֶׁר נַעֲשָׂה הַכֹּל, וְהַקַּבַּרְנִיט עַל יָדִי, וָאֲצַוֶּה לְהָבִיא אֶת הָאֲנָשִׁים לְפָנַי; וָאֹמַר לָהֶם: שָׁמֹעַ שָׁמַעְתִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹלְלוּ לַקַּבַּרְנִיט, וְכִי בָּרְחוּ בָּאֳנִיָּה וַיֹּאמְרוּ לְהַרְבּוֹת עוֹד חָמָס וָשֹׁד, אַךְ הַהַשְׁגָּחָה הִכְשִׁילַתַם בְּדַרְכָּם, וַיִּפְּלוּ בַּבּוֹר אֲשֶׁר כָּרוּ; וָאוֹדִיעֵם אֲשֶׁר בִּפְקֻדָּתִי נִתְפְּשָׂה הָאֳנִיָּה, וְעַתָּה הִנֵּה הִיא מוּכָנָה לְהַפְלִיג, וְעוֹד מְעַט וְרָאוּ אֶת קַבַּרְנִיטָם הֶחָדָשׁ תָּלוּי עַל עֵץ־הַתֹּרֶן, כִּי כֵן יָאֶה לוֹ וְכִגְמוּלוֹ יְשֻׁלַּם לוֹ; וּבַאֲשֶׁר לָהֶם, הִנֵּה חָפַצְתִּי לִשְׁמֹעַ בַּמֶּה יוּכְלוּ לְהִצְטַדֵּק, לְמַעַן לֹא אֶעֶנְשֵׁם כַּעֲנוֹשׁ שׁוֹדְדֵי־יָם אֲשֶׁר נִתְפְּשׂוּ בְּחֵטְא; וְאֵין לָהֶם לְפִין, כִּי הַכֹּחַ בְּיָדִי לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כֵּן.

וַיַּעַן הָאֶחָד בְּשֵׁם הַנּוֹתָרִים, כִּי אֵין לָהֶם מַה לְהַגִּיד, זוּלַת זֹאת, כִּי בְּרֶגַע הִכָּנְעָם הִבְטִיחַ לָהֶם הַקַּבַּרְנִיט חֲנִינָה; וַיְבַקְשׁוּ בַּעֲנָוָה כִּי אֶעֱשֶׂה עִמָּהֶם חֶסֶד. אַךְ אֲנִי עֲנִיתִים, כִּי לֹא אֵדַע מָה הוּא הַחֶסֶד אֲשֶׁר אוּכַל לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם; כִּי בַּאֲשֶׁר לִי לְעַצְמִי, הִנֵּה גָמַרְתִּי לַעֲזוֹב אֶת הָאִי עִם כָּל אֲנָשַׁי, וָאֶקַּח מֵאֵת הַקַּבַּרְנִיט מָקוֹם בָּאֳנִיָּה לָלֶכֶת עִמּוֹ לְאַנְגְּלִיָּה; וְהַקַּבַּרְנִיט לֹא יוּכַל לְקַחְתָּם לְאַנְגְּלִיָּה, בִּלְתִּי אִם אֲסִירִים בְּכַבְלֵי־בַרְזֶל, לְשָׁפְטָם שָׁם עַל מִרְדָּם וְעַל בְּרִיחָתָם בָּאֳנִיָּה; וַעֲלֵיהֶם לָדַעַת כִּי רַק תּוֹצָאָה אַחַת לְמִשְׁפָּט כָּזֶה — תְּלִיָּה; וְעַל כֵּן

לֹא יָדַעְתִּי בַּמֶּה לְהֵיטִיב לָהֶם, זוּלָתִי אִם יַחְפְּצוּ לְנַסּוֹת אֶת מַזָּלָם בָּאִי; אִם זֶה חֶפְצָם, הִנֵּה עַתָּה בְּקַבְּלִי חָפְשָׁה לַעֲזוֹב אֶת הָאִי נוֹטֶה לִבִּי לְהַחֲיוֹתָם, אִם כֵּן יְדַמּוּ כִּי יוּכְלוּ לִמְצוֹא אֶת מִחְיָתָם פֹּה. וּבְדַבְּרִי, וַיְהִי מַרְאֵיהֶם כַּאֲנָשִׁים אֲסִירֵי־תוֹדָה; וַיֹּאמְרוּ כִּי טוֹב לָהֶם לְנַסּוֹת לְהִשָּׁאֵר פֹּה, מֵאֲשֶׁר לִהְיוֹת מוּבָאִים לְאַנְגְּלִיָּה לְמַעַן הִתָּלוֹת שָׁם; וָאֵאוֹת לָהֶם.

אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִבִּיעוּ כֻּלָּם אֶת חֶפְצָם לְהִשָּׁאֵר, אָמַרְתִּי לָהֶם, כִּי חָפַצְתִּי לְסַפֵּר לָהֶם אֶת כָּל הַמּוֹצָאוֹת אוֹתִי בָּאִי הַזֶּה וּלְהוֹרוֹתָם אֶת הַדֶּרֶךְ לְהָקֵל עַל עַצְמָם בְּכָל דָּבָר וְלִחְיוֹת בִּרְוָחָה; וָאֲסַפֵּר לָהֶם אֶת כָּל קוֹרוֹתַי בַּמָּקוֹם הַזֶּה, וְאֵיךְ בָּאתִי הֵנָּה; וָאַרְאֵם אֶת מִבְצָרִי, אֵיךְ הֲכִינוֹתִי אֶת לַחְמִי, זָרַעְתִּי אֶת דְּגָנִי וָאֶבְצוֹר אֶת אַשְׁכְּלוֹת צִמּוּקַי; בִּקְצָרָה, הוֹרֵיתִים כָּל דָּבָר, אֲשֶׁר יוּכַל לְהוֹעִיל לָהֶם וּלְהָבִיא לָהֶם הָרְוָחָה. וָאֲסַפֵּר לָהֶם גַּם עַל אֹדוֹת שִׁבְעָה־עָשָׂר הַסְּפָרַדִּים, אֲשֶׁר יָבוֹאוּ בִּמְהֵרָה, וָאַשְׁאִיר עַל יָדָם מִכְתָּב לָתֵת לָהֶם, וָאֶדְרוֹשׁ מֵהֶם כִּי יַבְטִיחוּנִי, אֲשֶׁר יִחְיוּ עִמָּהֶם בְּשָׁלוֹם וּבְרֵעוּת. וּפֹה מָקוֹם לְהָעִיר, כִּי לַקַּבְּרְנִיט הָיְתָה דְיוֹ בָּאֳנִיָּה, וַיִּתְפַּלֵּא עַל אֲשֶׁר לֹא מָצָאתִי דֶּרֶךְ לְהָכִין לִי דְיוֹ מִפַּחֲמֵי־עֵץ וּמַיִם, אוֹ מִדָּבָר אַחֵר, כַּאֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי לִי דְּבָרִים קָשִׁים מִזֶּה.

וְהַקַּבְּרְנִיט עוֹד הִתְרָאָה כִּמְמָאֵן לְהַסְכִּים, כְּמוֹ לֹא עָרַב אֶת לִבּוֹ לְעָזְבָם בָּאִי. אָז הוֹעַמְתִּי מְעַט אֶת פָּנַי אֶל הַקַּבְּרְנִיט, וָאֹמַר לוֹ, אֲשֶׁר אֲסִירַי הֵמָּה וְלֹא אֲסִירָיו; וְעֵינַי הָרוֹאוֹת כִּי הוֹאַלְתִּי לְהַטּוֹת לָהֶם חֶסֶד, וְעַתָּה חָפַצְתִּי לְקַיֵּם אֶת דְּבָרִי; וְאִם לֹא נָכוֹן בְּעֵינָיו לָתֵת אֶת הַסְכָּמָתוֹ, וְשִׁלַּחְתִּי אוֹתָם לַחָפְשִׁי כַּאֲשֶׁר מְצָאתִים; וְאִם גַּם זֶה לֹא יִיטַב בְּעֵינָיו, הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ לְקַחְתָּם אִתּוֹ, אִם רַק יַעֲצוֹר כֹּחַ לְהַחֲזִיקָם. וַיֵּרָאוּ כַּאֲנָשִׁים הָרוֹחֲשִׁים תּוֹדַת־אֱמֶת, וָאוֹצִיאֵם לַחָפְשִׁי, וָאֲצַוֵּם לָשׁוּב אֶל תּוֹךְ הַיְּעָרוֹת, לַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּאוּ מִשָּׁם; וָאֹמַר כִּי אַשְׁאִיר לָהֶם מְעַט רוֹבִים, מְעַט חָמְרֵי־נֶשֶׁק, וְגַם אוֹרֵם לְכוֹנֵן אֶת חַיֵּיהֶם בִּרְוָחָה, אִם נָכוֹן הַדָּבָר בְּעֵינֵיהֶם. אַחֲרֵי־כֵן הִתְכּוֹנַנְתִּי לָבוֹא בָּאֳנִיָּה; וְלַקַּבְּרְנִיט אָמַרְתִּי, כִּי חָפַצְתִּי לְהִשָּׁאֵר עוֹד הַלַּיְלָה פֹּה, לְמַעַן סַדֵּר אֶת עִנְיָנַי וְטוֹב אֲשֶׁר הוּא יֵלֵךְ בֵּינָתַיִם אֶל הָאֳנִיָּה, לְהָבִיא שָׁם אֶת הַסֵּדֶר עַל מְכוֹנוֹ; וָאֲצַוֵּהוּ בְּכָל אֹפֶן לִתְלוֹת אֶת הַקַּבְּרְנִיט הֶחָדָשׁ אֲשֶׁר נֶהֱרַג עַל עֵץ־הַתֹּרֶן, לְמַעַן יִרְאוּהוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה.

וָאַשְׁאִיר לָהֶם אֶת נִשְׁקִי, כָּזֹאת: חֲמִשָּׁה רוֹבִים גְּדוֹלִים, שְׁלשָׁה רוֹבֵי־צִפֳּרִים וְשָׁלשׁ חֲרָבוֹת. זוּלַת אֵלֶּה הִשְׁאַרְתִּי לָהֶם כְּחָבִית וָחֵצִי אֲבַק־שְׂרֵפָה; כִּי לְמִן הַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית הוֹצֵאתִי רַק מְעַט וְלֹא הִשְׁחַתִּי מְאוּמָה. וָאַרְצֶה לִפְנֵיהֶם אֶת שִׁיטָתִי בְּגִדּוּל הָעִזִּים, וָאֲלַמְּדֵם לַחְלֹב וּלְפַטֵּם וּלְהָכִין חֶמְאָה וּגְבִינָה; בִּקְצָרָה, שַׂמְתִּי לִפְנֵיהֶם אֶת כָּל פָּרָשַׁת מִשְׁקִי, וָאֹמַר לָהֶם, כִּי אֲדַבֵּר עַל לֵב הַקַּבַּרְנִיט לְהַנִּיחַ לָהֶם עוֹד שְׁתֵּי חָבִיּוֹת אֲבַק־שְׂרֵפָה וּמְעַט זַרְעֵי־גַן, כִּי חָפַצְתִּי בְּטוֹבָתָם; וָאֶתֵּן עַל יָדָם אֶת שַׂק הָאֲפוּנִים, אֲשֶׁר הֵבִיא לִי הַקַּבַּרְנִיט לָאָכְלָה, וָאֲצַוֵּם לְזָרְעָם וּלְהַרְבּוֹתָם.

וַיְהִי כִּי עָשִׂיתִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וָאֶעֶזְבֵם לְמָחֳרַת הַבֹּקֶר, וָאָבוֹא בָּאֳנִיָּה, וַנִּכּוֹן מְהֵרָה לְהַפְלִיג, אַךְ לֹא הֲרִימוֹנוּ אֶת הָעֹגֶן הַלָּיְלָה. לְמָחֳרַת הַבֹּקֶר, בְּהַשְׁכָּמָה, רָאִינוּ שְׁנַיִם מֵחֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים שׂוֹחִים אֵלֵינוּ, וַיָּבוֹאוּ עַד צֶלַע הָאֳנִיָּה, וַיִּתְאוֹנְנוּ בְּאָזְנֵינוּ בִּבְכִי עַל שְׁלשֶׁת הַנִּשְׁאָרִים, וַיִּתְחַנְּנוּ אֵלֵינוּ כִּי נִקָּחֵם בָּאֳנִיָּה, בְּשֵׁם אֱלֹהִים, וְלֹא יֵרָצְחוּ בִּידֵי הַמְּרֵעִים, וַיְבַקְשׁוּ מֵאֵת הַקַּבַּרְנִיט אֲשֶׁר יִקָּחֵם, אִם גַּם יִתָּלֵם כְּרָגַע. אָז טָעַן הַקַּבַּרְנִיט, כִּי אֵין הַכֹּחַ בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת דָּבָר בִּלְעָדַי: אַךְ אַחֲרֵי אֲשֶׁר מֵאַנּוּ מְעַט וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר נִשְׁבְּעוּ, כִּי יֵיטִיבוּ אֶת דַּרְכָּם, וַנִּקָּחֵם אִתָּנוּ בָּאֳנִיָּה; וְכַעֲבוֹר שָׁעָה יִסַּרְנוּ אוֹתָם כָּרָאוּי בְּשׁוֹטִים, וּמֵאָז הָיוּ לִנְעָרִים יְשָׁרִים וּשְׁקֵטִים.

וּבַעֲלוֹת הַמַּיִם שְׁלַחְנוּ אֶת הַסִּירָה אֶל הַחוֹף, לְהָבִיא לָאֲנָשִׁים אֶת אֲשֶׁר הִבְטַחְנוּ לָהֶם; וְהַקַּבַּרְנִיט הוֹסִיף לָהֶם, עַל פִּי בַּקָּשָׁתִי, גַּם אֶת תֵּבוֹתֵיהֶם וּבִגְדֵיהֶם, וַיַּבִּיעוּ לָנוּ רַב תּוֹדוֹת. וְגַם אִמַּצְתִּי אֶת רוּחָם, בְּאָמְרִי לָהֶם, אֲשֶׁר אִם יִהְיֶה לְאֵל יָדִי לִשְׁלֹחַ אֲלֵיהֶם אֳנִיָּה לְקַחְתָּם מִשָּׁם, וְשָׁמַרְתִּי אֶת הַדָּבָר לַעֲשׂוֹתוֹ.

וַיְהִי כִּי נִפְרַדְתִּי מִן הָאִי, וָאֶקַּח אִתִּי אֶל הָאֳנִיָּה, לְמַזְכֶּרֶת קֹדֶשׁ, אֶת מִצְנֶפֶת עוֹר־הָעִזִּים הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לִי, אֶת סוֹכְכִי וְאֶחָד מִתֻּכַּיַּי; וּכְמוֹ כֵן לֹא שָׁכַחְתִּי לָקַחַת אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר הִזְכַּרְתִּי לְמַעְלָה, וַאֲשֶׁר הָיָה מֻנָּח שָׁנִים רַבּוֹת לְלֹא תוֹעֶלֶת, וַיַּעַל חֲלוּדָה אוֹ הוֹעֵם, וַיִּכְבַּד לְהַכִּיר כִּי כֶּסֶף הוּא, בִּלְתִּי אִם צִחְצְחוּהוּ וּמְרָטוּהוּ מְעַט; וְגַם אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר מָצָאתִי בְּמַפֶּלֶת הָאֳנִיָּה הַסְּפָרַדִּית לָקַחְתִּי אִתִּי; וְכֵן עָזַבְתִּי אֶת הָאִי בְּתִשְׁעָה־עָשָׂר בְּדֶצֶמְבֶּר, לְפִי חֶשְׁבּוֹן הָאֳנִיָּה, בִּשְׁנַת 1686, אַחֲרֵי אֲשֶׁר יָשַׁבְתִּי שָׁם עֶשְׂרִים

שָׁנָה וּשְׁמוֹנֶה שָׁנִים, שְׁנֵי חֳדָשִׁים וְתִשְׁעָה־עָשָׂר יוֹם; וְאִגָּאֵל מִשִּׁבְיִי הַשֵּׁנִי הַזֶּה, בְּעֶצֶם הַיּוֹם בַּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר בָּרַחְתִּי בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּסִירַת־הַשַּׁיִט מִן הַמּוֹרִים אֲשֶׁר בְּסָאלֵי. וְאַחֲרֵי נְסִיעָה אֲרֻכָּה בָּאתִי בָּאֳנִיָּה הַזֹּאת לְאַנְגְּלִיָּה בְּאַחַד־עָשָׂר בְּיוּנִי בִּשְׁנַת 1687, אַחֲרֵי אֲשֶׁר לֹא הָיִיתִי שָׁם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים.

תכן הפרקים